ANLAM ALANI VE ANLAM EZGİSİ AÇISINDAN EŞ ANLAMLI DURUM SIFATLARI (DERLEM TABANLI BİR İNCELEME)

Göksel SERT

(Doktora Tezi)

Eskişehir, 2018

ANLAM ALANI VE ANLAM EZGİSİ AÇISINDAN EŞ ANLAMLI DURUM SIFATLARI (DERLEM TABANLI BİR İNCELEME)

Göksel SERT

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

DOKTORA TEZİ

Eskişehir

2018

T. C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Göksel SERT tarafından hazırlanan "Anlam Alanı ve Anlam Ezgisi Açısından Eş Anlamlı Durum Sıfatları (Derlem Tabanlı Bir İnceleme)" başlıklı bu çalışma 12/07/2018 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan …….
Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN

Üye …….
Prof. Dr. Erdoğan BOZ
Danışman

Üye …….
Prof. Dr. Medine SİVRİ

Üye …….
Doç. Dr. Ender ATEŞMAN

Üye …….
Dr. Öğr. Üy. Dilek ERENOĞLU ATAİZİ

ONAY
…/ …/ 2018

Prof. Dr. Nurullah UÇKUN
Enstitü Müdürü

12/07/2018

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlakî ve hukukî sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Göksel SERT

ÖZET

ANLAM ALANI VE ANLAM EZGİSİ AÇISINDAN EŞ ANLAMLI DURUM SIFATLARI (DERLEM TABANLI BİR İNCELEME)

SERT, Göksel

Doktora-2018

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Erdoğan BOZ

Eş anlamlılık kavramı ve eş anlamlılığın mümkün olup olmadığı uzun süredir tartışılmaktadır. Korkmaz, Hartmann ve James, Vardar gibi araştırmacılar farklı yaklaşımlar sonucunda farklı eş anlamlılık tanımları yapmış ve konuyla ilgili hemen her yeni çalışma, yeni bir eş anlamlılık yaklaşımını beraberinde getirmiştir. Buna bağlı olarak, farklı yaklaşımların eş anlamlı olarak belirttiği sözcüklerin benzerlik seviyelerini belirlemek adına Lyons, Cruse, Murphy gibi araştırmacılar eş anlamlılık sınıflandırmaları hazırlamıştır. Türkçede ise eş anlamlılık yeteri kadar çalışılmamıştır. Bu nedenle, alanyazındaki genel sorunlar Türkçe eş anlamlılık çalışmalarında artmıştır. Bu çalışma, dil ve söz düzlemleri üzerinde yapılacak anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve anlam ezgisi incelemeleri ile Cruse ve Murphy'nin sınıflandırma yöntemlerinden yararlanarak bütüncül bir eş anlamlılık yaklaşımını ortaya koyma amacındadır. Dört ana bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde, temel konular ve kavramlar hakkında Türkçe ve yabancı alanyazından geniş bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, uygulanacak eş anlamlılık değerlendirme yöntemi belirtilmiştir. Üçüncü bölümde, ortaya konan yöntem doğrultusunda örneklemi oluşturan 10 eş anlamlı durum sıfatı çifti incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise elde edilen bulgular eşliğinde değerlendirmelere yer verilmiştir. Sonuç olarak, eş anlamlılık kavramının tam bir anlam özdeşliği değil, güçlü anlam benzerliği yansıttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *anlam alanı, anlam ezgisi, derlem dilbilim, durum sıfatı, eş anlamlılık*

ABSTRACT

SYNONYM SITUATION ADJECTIVES IN TERMS OF SEMANTIC FIELD AND SEMANTIC PROSODY (A CORPUS BASED ANALYSIS)

SERT, Göksel

PhD. Dissertation-2018

Field of Turkish Language and Literature

Advisor: Prof. Dr. Erdoğan BOZ

The concept of synonymy and whether synonymy is possible or not are having been discussed for a long time. Researchers such as Korkmaz, Hartmann and James and Vardar have made different synonymy definitions as a result of different approaches, and almost every new study on the subject has brought a new synonym approach. Accordingly, researchers such as Lyons, Cruse, and Murphy have developed a classification of synonymy in order to determine similarity levels of the words that different approaches indicate synonyms. In Turkish, concept of synonymy has not been studied sufficiently. For this reason, the general problems in the literature have increased in Turkish synonymy studies. This study aims to present a holistic synonymy approach by using Cruse and Murphy's classification methods with semic analysis, semantic field analysis and semantic prosody analysis on langue and parole plane. In the first part of the study, which consists of four main sections, extensive information about key subjects and concepts has been given in the Turkish and foreign literature. In the second part, the synonymy evaluation method has been indicated. In the third part, 10 pairs of synonyms constituting the sample has studied in the direction of the method specified. In the fourth part, evaluations are presented along with findings obtained. As a result, it has been determined that the concept of synonymy reflects strong semantic similarity, not a complete semantic identity.

Keywords: *semantic field, semantic prosody, corpus linguistics, situation adjective, synonymy*

İÇİNDEKİLER

ÖZET viii

ABSTRACT ix

İÇİNDEKİLER x

TABLOLAR LİSTESİ xvii

ŞEKİLLER LİSTESİ xxx

EKLER LİSTESİ xxxi

KISALTMALAR xxxii

İŞARETLER xxxiv

ÖNSÖZ xxxv

GİRİŞ 1

1. BÖLÜM

TEMEL KONULAR VE KAVRAMLAR

1.1. ANLAMBİRİMCİK ÇÖZÜMLEMESİ 3

1.1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi Nedir? 3

1.1.2. Anlambirimcik Çözümlemesinin Özellikleri 4

1.1.3. Anlambirimcik Çözümlemesi Üzerine Tartışmalar 7

1.2. ANLAM ALANI 8

1.2.1. Anlam Alanı Nedir? 8

1.2.2. Anlam Alanının Özellikleri 11

1.2.3. Anlam Alanı Sözlükleri 13

1.3. ANLAM EZGİSİ 16

1.3.1. Anlam Ezgisi Nedir? 17

1.3.2. Anlam Ezgisinin Değerlendirilmesi 22

1.3.3. Anlam Ezgisi Kavramı için Alanyazında Kullanılan Terimler 23
1.3.4. Anlam Ezgisinde Art Zamanlılık ve Eş Zamanlılık 25
1.3.5. Anlam Ezgisi Hakkındaki Diğer Tartışmalar 27
1.3.6. Anlam Ezgisinin Görevleri 28
1.3.7. Bağlam Bağımlı Bir Fenomen Olarak Anlam Ezgisi 30
1.3.8. Anlam Ezgisi İnceleme Yöntemleri ve Derlem 32
1.3.9. Düğüm Sözcük ve Özellikleri 35
1.3.10. Anlam Ezgisi ve Eşdizimlilik 35
1.3.11. Türkçede Anlam Ezgisi Üzerine Yapılmış Çalışmalar 40
1.3.12. Anlam Ezgisi ve Duygusal Çağrışım 41
1.3.13. Anlam Ezgisi ve Hazırlama Kuramı 43
1.4. EŞ ANLAMLILIK VE SIFATLAR 44
1.4.1. Eş Anlamlılık 45
1.4.1.1. Eş Anlamlılık Özellikleri 46
1.4.1.2. Eş Anlamlılık Sınıflandırmaları 53
1.4.1.2.1. Lyons'un Eş Anlamlılık Sınıflandırması 53
1.4.1.2.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması 53
1.4.1.2.3. Murphy'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması 56
1.4.1.2.4. Stanojevic'in Eş Anlamlılık Sınıflandırması 58
1.4.1.2.5. Aksan'ın Eş Anlamlılık Sınıflandırması 58
1.4.1.2.6. Özden'in Eş Anlamlılık Sınıflandırması 59
1.4.1.3. Eş Anlamlılık Sınıflandırmalarının Değerlendirilmesi 59
1.4.2. Sıfat, Sıfat Türleri ve Durum Sıfatı 60
1.4.2.1. Sıfat Türleri 61
1.4.2.1.1. Niteleme Sıfatı 63
1.4.2.1.1.1. Durum Sıfatı 65

2. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. EVREN VE ÖRNEKLEM 67

2.2. İNCELEME YÖNTEMLERİ 69

2.2.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 70

2.2.2. Anlam Alanı 72

2.2.3. Anlam Ezgisi 73

2.2.3.1. İncelemede Kullanılan Derlem ve Uyumluluk Dizisi Seçim Ölçütleri 74

2.2.3.2. Uyumluluk Dizileri Üzerinde Anlam Ezgisi İncelemesi 76

2.2.3.3. Eşdizimsel Görünüm 79

2.3. DEĞERLENDİRME 81

2.3.1. Murphy'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması 82

2.3.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması 83

3. BÖLÜM

İNCELEME

3.1. GERÇEK – HAKİKİ 86

3.1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 86

3.1.2. Anlam Alanı 88

3.1.3. Anlam Ezgisi 91

3.1.3.1. "gerçek" Sıfatının Anlam Ezgisi 93

3.1.3.2. "hakiki" Sıfatının Anlam Ezgisi 110

3.1.3.3. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 128

3.1.4. Değerlendirme 129
3.2. GÜÇLÜ – KUVVETLİ 133
3.2.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 133
3.2.2. Anlam Alanı 135
3.2.3. Anlam Ezgisi 139
3.2.3.1. “güçlü” Sıfatının Anlam Ezgisi 141
3.2.3.2. “kuvvetli” Sıfatının Anlam Ezgisi 156
3.2.3.3. “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 168
3.2.4. Değerlendirme 169
3.3. İHTİYAR – YAŞLI 172
3.3.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 173
3.3.2. Anlam Alanı 174
3.3.3. Anlam Ezgisi 176
3.3.3.1. “ihtiyar” Sıfatının Anlam Ezgisi 178
3.3.3.2. “yaşlı” Sıfatının Anlam Ezgisi 196
3.3.3.3. “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri ... 207
3.3.4. Değerlendirme 209
3.4. ISSIZ – TENHA 212
3.4.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 213
3.4.2. Anlam Alanı 214
3.4.3. Anlam Ezgisi 217
3.4.3.1. “ıssız” Sıfatının Anlam Ezgisi 219
3.4.3.2. “tenha” Sıfatının Anlam Ezgisi 228
3.4.3.3. “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 241
3.4.4. Değerlendirme 242
3.5. KANUNİ – YASAL 246

3.5.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 247
3.5.2. Anlam Alanı 249
3.5.3. Anlam Ezgisi 251
3.5.3.1. “kanuni” Sıfatının Anlam Ezgisi 253
3.5.3.2. “yasal” Sıfatının Anlam Ezgisi 267
3.5.3.3. “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 279
3.5.4. Değerlendirme 281
3.6. KİŞİSEL – ŞAHSİ 284
3.6.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 285
3.6.2. Anlam Alanı 286
3.6.3. Anlam Ezgisi 289
3.6.3.1. “kişisel” Sıfatının Anlam Ezgisi 291
3.6.3.2. “şahsi” Sıfatının Anlam Ezgisi 305
3.6.3.3. “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 318
3.6.4. Değerlendirme 320
3.7. MEŞHUR – ÜNLÜ 322
3.7.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 323
3.7.2. Anlam Alanı 325
3.7.3. Anlam Ezgisi 327
3.7.3.1. “meşhur” Sıfatının Anlam Ezgisi 330
3.7.3.2. “ünlü” Sıfatının Anlam Ezgisi 338
3.7.3.3. “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 344
3.7.4. Değerlendirme 345
3.8. MUHAFAZAKÂR – TUTUCU 349
3.8.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 349
3.8.2. Anlam Alanı 351

3.8.3. Anlam Ezgisi 354
3.8.3.1. “muhafazakâr” Sıfatının Anlam Ezgisi 356
3.8.3.2. “tutucu” Sıfatının Anlam Ezgisi 368
3.8.3.3. “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 382
3.8.4. Değerlendirme 383
3.9. MUHTEMEL – OLASI 387
3.9.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 388
3.9.2. Anlam Alanı 389
3.9.3. Anlam Ezgisi 392
3.9.3.1. “muhtemel” Sıfatının Anlam Ezgisi 394
3.9.3.2. “olası” Sıfatının Anlam Ezgisi 414
3.9.3.3. “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 434
3.9.4. Değerlendirme 435
3.10. MÜHİM – ÖNEMLİ 439
3.10.1. Anlambirimcik Çözümlemesi 439
3.10.2. Anlam Alanı 441
3.10.3. Anlam Ezgisi 444
3.10.3.1. “mühim” Sıfatının Anlam Ezgisi 446
3.10.3.2. “önemli” Sıfatının Anlam Ezgisi 457
3.10.3.3. “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri 472
3.10.4. Değerlendirme 473

4. BÖLÜM

KURAM TEMELLİ DEĞERLENDİRME

SONUÇ 486
KAYNAKÇA 488
EKLER 499

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Pottier'in "oturacak nesneler" Anlambirimcik Çözümlemesi 6
Tablo 2: Alanyazında Anlam Ezgisi Üzerine Yapılmış İlk Çalışmalar 18
Tablo 3: Metin ve Derlem Farklılıkları 33
Tablo 4: Anlam Ezgisi ile Duygusal Çağrışım Arasındaki Farklar 42
Tablo 5: Örneklemi Oluşturan Eş Anlamlı Durum Sıfatları 69
Tablo 6: Uyumluluk Dizisi Seçim Ölçütleri Özelinde TUD-TS Sayısal Verileri..... 75
Tablo 7: İncelenecek 100 Uyumluluk Dizisine Ait Seçim Dizgesi 76
Tablo 8: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 87
Tablo 9: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /yalan olmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 89
Tablo 10: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /bir durum, nesne veya nitelik olarak var olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 89
Tablo 11: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /bir şeyin kendisi durumunda olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 89
Tablo 12: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /en önemli, başta gelen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 89
Tablo 13: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 90
Tablo 14: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /içten gelen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 90
Tablo 15: "gerçek" Sıfatının /olmuş olay veya durum/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 90
Tablo 16: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 91
Tablo 17: TUD-TS'de "gerçek" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 92
Tablo 18: TUD-TS'de "hakiki" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 92
Tablo 19: "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 93
Tablo 20: "gerçek" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 102
Tablo 21: "gerçek" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 105
Tablo 22: "gerçek" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 106

Tablo 23: “gerçek” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 106
Tablo 24: “gerçek” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 107
Tablo 25: “gerçek” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 108
Tablo 26: “gerçek” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü..... 109
Tablo 27: “hakiki” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 115
Tablo 28: “hakiki” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 120
Tablo 29: “hakiki” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 121
Tablo 30: “hakiki” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 125
Tablo 31: “hakiki” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 126
Tablo 32: “hakiki” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 127
Tablo 33: “gerçek” ve “hakiki” Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri 132
Tablo 34: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 134
Tablo 35: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /fiziksel güce sahip olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 136
Tablo 36: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /dayanıklı olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 136
Tablo 37: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 136
Tablo 38: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 137
Tablo 39: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /şiddeti çok olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 137
Tablo 40: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /sözü geçen, önemi büyük olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 137

Tablo 41: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /belirmiş durumda olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 138
Tablo 42: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının /inanılır esaslara dayanan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 138
Tablo 43: “kuvvetli” Sıfatının /maddi güç veren (besin)/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 138
Tablo 44: “kuvvetli” Sıfatının /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 138
Tablo 45: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 139
Tablo 46: TUD-TS’de “güçlü” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 140
Tablo 47: TUD-TS’de “kuvvetli” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 140
Tablo 48: “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 141
Tablo 49: “güçlü” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 147
Tablo 50: “güçlü” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 149
Tablo 51: “güçlü” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 150
Tablo 52: “güçlü” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 151
Tablo 53: “güçlü” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 153
Tablo 54: “güçlü” Sıfatının “sağlık” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 154
Tablo 55: “güçlü” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 155
Tablo 56: “kuvvetli” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 160
Tablo 57: “kuvvetli” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 162
Tablo 58: “kuvvetli” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 164
Tablo 59: “kuvvetli” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 166
Tablo 60: “kuvvetli” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 167

Tablo 61: “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 173
Tablo 62: “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının /yaşı ilerlemiş/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 175
Tablo 63: “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının /eskimiş/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 175
Tablo 64: “ihtiyar” Sıfatının /cansız, Sönük/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 175
Tablo 65: “ihtiyar” Sıfatının /baba veya anne/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 175
Tablo 66: “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 176
Tablo 67: TUD-TS’de “ihtiyar” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 176
Tablo 68: TUD-TS’de “yaşlı” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 177
Tablo 69: “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 178
Tablo 70: “ihtiyar” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 187
Tablo 71: “ihtiyar” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 191
Tablo 72: “ihtiyar” Sıfatının “simgesel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 192
Tablo 73: “ihtiyar” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 192
Tablo 74: “ihtiyar” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 194
Tablo 75: “ihtiyar” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 195
Tablo 76: “yaşlı” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 202
Tablo 77: “yaşlı” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 203
Tablo 78: “yaşlı” Sıfatının “simgesel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 204
Tablo 79: “yaşlı” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 204
Tablo 80: “yaşlı” Sıfatının “sağlık” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 206

Tablo 81: “yaşlı” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 207
Tablo 82: “ihtiyar” ve “yaşlı” Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Bağlamlar 212
Tablo 83: “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 213
Tablo 84: “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının /fazla kalabalık olmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 215
Tablo 85: “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının /yalnız olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 215
Tablo 86: “ıssız” Sıfatının /kimse bulunmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 215
Tablo 87: “ıssız” Sıfatının /uzak konumda bulunan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 216
Tablo 88: “ıssız” Sıfatının /çok sessiz olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 216
Tablo 89: “tenha” Sıfatının /uygun durumda olan (zaman)/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 216
Tablo 90: “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 217
Tablo 91: TUD-TS’de “ıssız” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 217
Tablo 92: TUD-TS’de “tenha” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 218
Tablo 93: “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 219
Tablo 94: “ıssız” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 221
Tablo 95: “ıssız” Sıfatının “simgesel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 223
Tablo 96: “ıssız” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 224
Tablo 97: “ıssız” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 225
Tablo 98: “ıssız” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 226
Tablo 99: “ıssız” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 227
Tablo 100: “tenha” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 235
Tablo 101: “tenha” Sıfatının “simgesel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 238

Tablo 102: “tenha” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 239
Tablo 103: “tenha” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 240
Tablo 104: “tenha” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü..... 241
Tablo 105: “ıssız” ve “tenha” Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri 246
Tablo 106: “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 247
Tablo 107: “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının /hukukla ilgili, hukuka ait/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 249
Tablo 108: “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı..... 249
Tablo 109: “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 250
Tablo 110: “kanuni” Sıfatının /kanun-yasa koyan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 250
Tablo 111: “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 250
Tablo 112: TUD-TS’de “kanuni” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 251
Tablo 113: TUD-TS’de “yasal” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 251
Tablo 114: “kanuni” ve “yasal” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 252
Tablo 115: “kanuni” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 257
Tablo 116: “kanuni” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 257
Tablo 117: “kanuni” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 259
Tablo 118: “kanuni” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 261
Tablo 119: “kanuni” Sıfatının “hukuk” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 263
Tablo 120: “kanuni” Sıfatının “idari” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 264
Tablo 121: “kanuni” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 265

Tablo 122: “kanuni” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 266
Tablo 123: “yasal” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 270
Tablo 124: “yasal” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 271
Tablo 125: “yasal” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 274
Tablo 126: “yasal” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 276
Tablo 127: “yasal” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 276
Tablo 128: “yasal” Sıfatının “idari” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 277
Tablo 129: “yasal” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 278
Tablo 130: “yasal” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 279
Tablo 131: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 285
Tablo 132: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 287
Tablo 133: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 287
Tablo 134: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 288
Tablo 135: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının /kişinin vücuduyla ilgili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 288
Tablo 136: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 288
Tablo 137: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 289
Tablo 138: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 289
Tablo 139: TUD-TS’de “kişisel” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 290
Tablo 140: TUD-TS’de “şahsi” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 290
Tablo 141: “kişisel” ve “şahsi” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 291

Tablo 142: “kişisel” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 296
Tablo 143: “kişisel” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 301
Tablo 144: “kişisel” Sıfatının “teknoloji” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 302
Tablo 145: “kişisel” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 302
Tablo 146: “kişisel” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 303
Tablo 147: “kişisel” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 304
Tablo 148: “kişisel” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 305
Tablo 149: “şahsi” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 309
Tablo 150: “şahsi” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 311
Tablo 151: “şahsi” Sıfatının “felsefe” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 312
Tablo 152: “şahsi” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 313
Tablo 153: “şahsi” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 316
Tablo 154: “şahsi” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 317
Tablo 155: “şahsi” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 318
Tablo 156: “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 323
Tablo 157: “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 325
Tablo 158: “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 326
Tablo 159: “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının /çok başarılı ve üstün olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 326

Tablo 160: “meşhur” Sıfatının /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 326
Tablo 161: "meşhur” Sıfatının /gereğinden fazla ilgi gören/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 327
Tablo 162: “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 327
Tablo 163: TUD-TS’de “meşhur” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 328
Tablo 164: TUD-TS’de “ünlü” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 328
Tablo 165: “meşhur” ve “ünlü” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 329
Tablo 166: “meşhur” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 332
Tablo 167: “meşhur” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 334
Tablo 168: “meşhur” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 335
Tablo 169: “meşhur” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 336
Tablo 170: “meşhur” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 337
Tablo 171: “meşhur” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü..... 338
Tablo 172: “ünlü” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 341
Tablo 173: “ünlü” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 341
Tablo 174: “ünlü” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 342
Tablo 175: “ünlü” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 343
Tablo 176: “ünlü” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 344
Tablo 177: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 350
Tablo 178: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının /mevcut düzenin devamını isteyen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 352
Tablo 179: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının /gelenekçi yaklaşıma sahip/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 352

Tablo 180: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 352
Tablo 181: “muhafazakâr” Sıfatının /milli ve manevi değerlere önem veren/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 353
Tablo 182: “muhafazakâr” Sıfatının /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 353
Tablo 183: “tutucu” Sıfatının /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 353
Tablo 184: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 354
Tablo 185: TUD-TS’de “muhafazakâr” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 354
Tablo 186: TUD-TS’de “tutucu” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 355
Tablo 187: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 356
Tablo 188: “muhafazakâr” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 360
Tablo 189: “muhafazakâr” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 365
Tablo 190: “muhafazakâr” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 366
Tablo 191: “muhafazakâr” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 366
Tablo 192: “muhafazakâr” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 367
Tablo 193: “muhafazakâr” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü..... 368
Tablo 194: “tutucu” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 370
Tablo 195: “tutucu” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 378
Tablo 196: “tutucu” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 380
Tablo 197: “tutucu” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 381
Tablo 198: “tutucu” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 382
Tablo 199: “muhafazakâr” ve “tutucu” Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri..... 387

Tablo 200: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi..... 388
Tablo 201: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 390
Tablo 202: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 390
Tablo 203: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 391
Tablo 204: “olası” Sıfatının /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı..... 391
Tablo 205: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 391
Tablo 206: TUD-TS’de “muhtemel” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 392
Tablo 207: TUD-TS’de “olası” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı..... 392
Tablo 208: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 393
Tablo 209: “muhtemel” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 398
Tablo 210: “muhtemel” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 404
Tablo 211: “muhtemel” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 409
Tablo 212: “muhtemel” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 411
Tablo 213: “muhtemel” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 412
Tablo 214: “muhtemel” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 413
Tablo 215: “olası” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 421
Tablo 216: “olası” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 424
Tablo 217: “olası” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 428
Tablo 218: “olası” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 430
Tablo 219: “olası” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 432

Tablo 220: “olası” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 433
Tablo 221: “muhtemel” ve “olası” Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri 439
Tablo 222: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi 440
Tablo 223: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 442
Tablo 224: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 442
Tablo 225: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının /gerekli olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 442
Tablo 226: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının /miktar olarak fazla sayıda bulunan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 443
Tablo 227: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 443
Tablo 228: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının /statü sahibi/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı 443
Tablo 229: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının Genel Anlam Alanları 444
Tablo 230: TUD-TS’de “mühim” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 444
Tablo 231: TUD-TS’de “önemli” Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı 445
Tablo 232: “mühim” ve “önemli” Sıfatlarının Bağlam Kümeleri 446
Tablo 233: “mühim” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 450
Tablo 234: “mühim” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 452
Tablo 235: “mühim” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 455
Tablo 236: “mühim” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 456
Tablo 237: “mühim” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 457
Tablo 238: “önemli” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 461
Tablo 239: “önemli” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 463

Tablo 240: “önemli” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 466
Tablo 241: “önemli” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 467
Tablo 242: “önemli” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 468
Tablo 243: “önemli” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü 470
Tablo 244: “önemli” Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü 471
Tablo 245: Örneklemi Oluşturan Eş Anlamlı Durum Sıfatlarının Ezgisel Görünümleri 479
Tablo 246: Örneklemi Oluşturan Eş Anlamlı Durum Sıfatlarının Anlam Benzerlik Derecelendirmesi …….484

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Trier'in "intellectual" (entelektüel) Anlam Alanı İncelemesi 9

Şekil 2: "beautiful" (güzel) Sözcüğüne Ait Sözcük Ağı Örneği 15

Şekil 3: Bayraktar'ın Sıfat Sınıflandırması 62

Şekil 4: Eş Anlamlılık Değerlendirme Yöntemi..... 81

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Türkçe – İngilizce Terim Listesi …….499

Ek 2: İngilizce – Türkçe Terim Listesi ……509

Ek 3: İncelenen Uyumluluk Dizileri…….518

KISALTMALAR

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

Akt. : aktaran

BD : bilimsel düzyazı

Bkz. : bakınız

BODÖ : bilimsel olmayan düzyazı ve öz yaşam

BYM : basılmamış yazılı metin

C. : cilt

Çev. : çeviren

d : yazarı diğer olarak belirtilen uyumluluk dizisi

DYBM : diğer yazılı basılmış metin

e : erkek yazar tarafından oluşturulan uyumluluk dizisi

Ed. : editör

Fr. : Fransızca

G : gazete

GTS : Güncel Türkçe Sözlük

Haz. : hazırlayan

İng. : İngilizce

k : kadın yazar tarafından oluşturulan uyumluluk dizisi

KL : Kubbealtı Lugatı

KŞ : kurgu ve şiir

M.Ö. : milattan önce

Rus. : Rusça

S. : sayı

ss. : sayfa sayısı

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TDK : Türk Dil Kurumu

TS : Türkçe Sözlük

TUD-TS : Türkçe Ulusal Derlemi – Tanıtım Sürümü

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerleri

vs. : vesaire

İŞARETLER

-	: sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını gösterir
*	: uyumluluk dizisi seçim ölçütünü karşılamayan uyumluluk dizisini gösterir
/ /	: anlambirimciği gösterir
+	: sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu gösterir
0	: anlambirimciğin sözcük için bağıntısız olduğunu gösterir

ÖNSÖZ

Anlamı anlamlandırma çabası, insanoğlunu asırlardır meşgul ediyor. Dilde, felsefede ve günlük yaşam içerisinde "doğru anlamak", "doğru anlatmak" ve "doğru anlaşılmak" sahip olunması gereken temel nitelikleri oluşturuyor. Birbirinden farklı sözcüklerde hayat bulan özdeş ya da benzer anlamlar olarak nitelendirilebilecek "eş anlamlılık" ise anlam kavramının keskin dönemeçlerinden biri. Henüz bir sözcüğün anlamını tam olarak belirleyemezken birden fazla sözcüğün anlamsal özellikleri bakımından karşılaştırılması akademik açıdan çok şeyler vaat etmekle birlikte, sonu gelmeyecek bir araştırmayı da beraberinde getiriyor. İşte bu çalışma, sonu gelmeyecek araştırmanın yeni sayfalarını oluşturma gayesi taşıyor.

Bu çalışma sırasında ve tüm lisansüstü eğitim hayatım boyunca yardım ve desteklerini bir an olsun esirgemeyen, kendini öğrencilerine adayan kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Erdoğan BOZ'a en içten teşekkürlerimi sunarım. Tez izleme komitemde yer alarak bilgi ve desteklerini sunan, çalışmanın bu aşamaya gelmesinde büyük yardımları dokunan kıymetli hocalarım Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN'a ve Doç. Dr. Ender ATEŞMAN'a teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Ayrıca lisansüstü eğitim hayatım süresince yardım ve desteklerini gördüğüm değerli arkadaşlarım Arş. Gör. Dr. Duygu KAMACI GENCER'e, Arş. Gör. Dr. Fatih DOĞRU'ya, Öğr. Gör. Nilay GİRİŞEN'e ve Öğr. Gör. Songül İLBAŞ'a teşekkür ederim.

Bu zorlu yolculuk sırasında beni bir an olsun yalnız bırakmayan, bugünlere gelmemde en büyük paya sahip olan kıymetli annem Gülten SERT'e ve desteğini her zaman yanımda hissettiğim değerli ağabeyim Görkem SERT'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tamamlamış olduğum bu naçizane çalışmayı, hatırasını her zaman yanımda hissettiğim rahmetli babam Fehmi SERT'e ithaf ediyorum.

Göksel SERT

Haziran 2018-Eskişehir

GİRİŞ

KONU

Gerçeklik, görülüp hissedebilen ancak içselleştirilemeyen bir kavramdır. Gerçekliğin algılanması ve yorumlanması için dil kullanılmaktadır. Weisgerber'e göre zihin, *dünya* (dış gerçek) ile *insan ruhu* (iç gerçek) arasında bir fikir ara dünyası kurar (Akt. Sesli, 1968: 2). Fikir ara dünyasının en önemli parçası dildir. Dil sayesinde insan, dış dünyayı kendine mal etmeye çalışır. Buna göre dil, bir etiketler bütünü değil; dünyanın zihne mal oluşunun sonucudur (Weisgerber, 1968: 8).

Dil, insanlar arasında "*bir bildirim ve iletişim sistemi*" (Karahan, 2009: 28) oluşturur. Bu sistem içerisinde anlam oluşturan birimler, *bağımlı biçim* (bound form) ve *bağımsız biçim* (free form) olmak üzere ikiye ayrılır. Bağımsız biçimler, sözlükte madde başı olarak yer alabilen, bir kavramı yansıtan ses bileşimleridir. Bağımlı biçimler ise tek başlarına bir kavram yansıtmamalarına rağmen, sistemin işleyişinde görev alan dil birimleridir (Aksan, 1998: 27-29). Sonuç olarak, bağımlı ve bağımsız biçimlerin bir bağlam içinde çeşitli *sözdizimsel ilişki*lerle (syntactic relation) bir araya gelmesi sonucu sistem tamamlanmakta ve anlam oluşmaktadır.

Anlam üzerine çalışmalar, insanoğlunun varlığı kadar eskiye dayansa da 19. yüzyıl öncesi daha çok felsefi temele aittir. Anlam konusunda dili merkeze alan ilk çalışma, Reisig'in 1825 tarihli "*Lectures on Latin Linguistics*" (Latin Dilbilimi Üzerine Dersler) eseri olmuştur. Reisig "*sema*" (anlam) kökünden türettiği "*semasiology*" (anlambilim - kavrambilim) terimiyle alanı adlandırmıştır. Ardından Breal, 1897 tarihli "*Essai de Semantique*" (Anlambilim Denemesi) eserinde alanı adlandırırken "*semantics*" (anlambilim) terimini kullanmış ve bu terim yaygınlaşmıştır. Anlambilim alanındaki büyük gelişme Saussure'ün 20. yüzyıl başında yayınlanan "*Cours de Linguistique Générale*" (Genel Dilbilim Dersleri) eseriyle yaşanmış ve bu eserin ortaya koyduğu görüşler, dil incelemelerine ve anlambilime egemen olmuştur (Akşehirli, 2004: 3-4).

Anlambilimin en çok tartışılan konularından biri *eş anlamlılık*tır (synonymy). Dört ana bölümden oluşan bu çalışmada, *eş anlamlı* (synonym) olduğu varsayılan sözcükler, *durum sıfat*ları (situation adjective) özelinde, *anlambirimcik çözümlemesi*

(semic analysis), *anlam alanı* (semantic field) ve *anlam ezgisi* (semantic prosody) kuramları aracılığıyla incelenmiştir.

AMAÇ

Eş anlamlılığın temelinde soyut ve öznel bir kavram olan *anlam* (meaning) bulunmaktadır. Bu nedenle, alanyazındaki eş anlamlılık yaklaşımları büyük ölçüde farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma, yeterince incelemenin yapılmadığı Türkçe alanyazında daha çok görülmektedir. Buna bağlı olarak, *dil düzlemi* (langue plane) ve *söz düzlemi* (parole plane) üzerinde eş anlamlılığın bütüncül bir yaklaşımla ele alınması çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

SINIRLILIKLAR VE KAPSAM

Eş zamanlı inceleme (synchronic analysis) yöntemiyle yapılan bu çalışmada, amaçlı örneklem yöntemi kullanılmış ve "*gerçek-hakiki, güçlü-kuvvetli, ihtiyar-yaşlı, ıssız-tenha, kanuni-yasal, kişisel-şahsi, meşhur-ünlü, muhafazakâr-tutucu, muhtemel-olası, mühim-önemli*" eş anlamlı durum sıfatları incelenmiştir. Durum sıfatlarının eş anlamlılık özellikleri Ağakay (1956), Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) eş-yakın ve karşıt anlamlılık sözlükleri aracılığıyla belirlenmiştir. Sözcüklerin dil düzlemindeki anlam özelliklerini belirlerken *Güncel Türkçe Sözlük* (GTS) ve *Kubbealtı Lugatı*'ndan (KL), söz düzlemindeki anlam özelliklerini belirlerken *Türkçe Ulusal Derlemi – Tanıtım Sürümü*'nden (TUD-TS) yararlanılmıştır.

Anlamın soyut ve öznel bir kavram olması nedeniyle, incelenen eş-yakın ve karşıt anlamlılık sözlükleri ile genel sözlükler GTS ve KL'nin göstermiş olduğu eksiklik ve tutarsızlıklar karşılaştırmalı bir incelemeyle giderilmeye çalışılmış, bunun yeterli olmadığı durumlarda örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının herhangi bir bağlamsal sınırlamaya başvurmadan *TUD-TS* üzerindeki genel anlam ve kullanım özellikleri değerlendirmeye alınmıştır. *TUD-TS*, başta sözlü dil olmak üzere Türkçenin belirli dil özelliklerini yansıtmada eksik kalsa da hazırlanan en geniş kapsamlı ve dengeli *derlem* (corpus) olması nedeniyle çalışmada kullanılmıştır.

1. BÖLÜM
TEMEL KONULAR VE KAVRAMLAR

1.1. ANLAMBİRİMCİK ÇÖZÜMLEMESİ

1.1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi Nedir?

Yüz yılı aşkın süredir *yapısalcı* (structuralist) görüşün hâkim olduğu dil araştırmalarında, anlam özelliklerinin sezgisel yollarla belirlenmesi bir eksiklik olarak görülmüştür. Bu eksiklik *sözlük*lere (dictionary) de yansımış ve *sözlükbirim*lerin (lexeme) tanımlanmasında *anlambilimsel yöntem* (semantical method) ve *anlambilimsel ölçüt*lerin (semantical criteria) kullanılması gerektiği belirtilmiştir (Boz, 2009: 172). Nihayetinde, anlambilim alanındaki çalışmalar *dilbilim*deki (linguistics) yapısalcı düşünceyi anlam incelemelerine yönlendirmiş, bunun sonucunda anlambirimcik çözümlemesi ortaya çıkmıştır.

İçerik biçimi (content form) ve *anlatım biçimi*nin (expression form) aynı şekilde düzenlendiğini söyleyen Danimarkalı dilbilimci Hjelmslev, bu temel görüşe bağlı olarak gösterilenin de parçalara bölünebileceğini varsayan *eşbiçimlilik* (isomorphism) kavramını belirlemiştir. Bunun sonucunda, *sesbirimcik çözümlemesi* (phonemic analysis) örneksenerek anlambirimcik çözümlemesi olanaklı hale getirilmiştir (Öztokat, 1990: 157-158).

Anlambirimcik çözümlemesi temel olarak "*sınırlı sayıda ikili özellik kullanımı*"na dayanmaktadır (Riemer, 2010: 155). Buna göre, anlambirimcik çözümlemesi içerisinde incelenen sözcüklerin belirli anlam özellikleri, hazırlanan tabloda ilgili *anlambirimciğin* (seme) söz konusu sözcük açısından geçerli olup olmamasına göre "+" ve "-" şeklinde değerlendirilmekte ve bu şekilde, incelenen sözcüklere ait anlam farkları belirlenmektedir. Bu ikili değerlendirmenin tek istisnası, incelenen sözcükler açısından bağıntısız özellik gösteren anlambirimciklerin "*0*" ile değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda anlambirimcik, Rastier'den aktaran Günay'a (2007: 110) göre, "*içeriğin tözüne ait ögelerdir*".

Anlambirimcik çözümlemesi, alanyazında *bileşen çözümlemesi* (componential analysis) şeklinde de belirtilmektedir. Eş anlamlı bu iki terimden anlambirimcik çözümlemesi, Fransız dilbilim kökeninden gelmekteyken; bileşen çözümlemesi,

Anglo-Sakson bir kökene sahiptir. Avrupalı dilbilimciler *Pottier, Guiraud, Greimas, Coseriu, vd.* eserlerinde genellikle anlambirimcik çözümlemesi terimini kullanmış, Amerikalı dilbilimciler *Katz, Fodor, vd.* ise bileşen çözümlemesine yer vermiştir. Anlambirimcik çözümlemesinin temelinde anlambirimcik, bileşen çözümlemesinin temelindeyse anlambirimcik ile eş anlamlılık özelliğine sahip *bileşen* (component) kavramı bulunmaktadır (Günay, 2007: 112). Temelde aynı kavramı yansıtan söz konusu terim kullanımları, farklı dilbilim okullarını temsil etmesi nedeniyle, işlevsellik başta olmak üzere konuya farklı yaklaşımları ve tartışmaları getirmiştir.

1.1.2. Anlambirimcik Çözümlemesinin Özellikleri

Sözcükler arasındaki anlam farklarını belirlerken sözlük incelemesi yapmak son derece sık kullanılan bir yöntemdir. Bir sözlük, incelenen sözcüklerdeki anlam özelliklerini tanımlar yoluyla gösterirken; anlambirimcik çözümlemesi, aynı özelliği varlık ya da yokluk üzerinden açıklamaktadır. Bununla birlikte, sözlük tanımlarıyla anlambirimcikler arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Sözlük tanımını oluşturan herhangi bir şey, anlambirimcikler aracılığıyla yeniden ifade edilebilmektedir. Ayrıca anlambirimcikler, sözlük tanımlarında soyut özelliğe sahip anlam özelliklerini berraklaştırmakta ve tanımlama işlemini kolaylaştırmaktadır (Riemer, 2010: 155-159).

Sözcüklerin *temel anlam* (denotation) ve *yan anlam* (secondary meaning) özelliklerine dayanan anlambirimcik çözümlemesi, Saussure'ün belirlediği dil düzleminde gerçekleşen bir olgudur. Çözümlemeyi yapabilmek amacıyla sözcüğün dil içi ve ayırt edici anlam özellikleri ele alınır (Günay, 2007: 109). Ancak söz düzlemine geçildiğinde dil düzlemindeki anlambirimciklerin tamamı gerçekleşmeyebilir. Anlambirimcikler söz düzlemine kimi zaman olduğu gibi, kimi zaman indirgenerek ya da dönüşüm geçirerek aktarılır. Ayrıca dil düzlemindeki anlambirimciklerin söz düzlemine hiç yansımadığı durumlar da olabilmektedir. Bu noktada, yine Saussure'ün *değer* (value) kavramı büyük önem taşımaktadır. Satranç tahtasında taşların değeri nasıl karşılıklı konumlarına bağlıysa dilde de bir birimin değeri, diğer birimlerle kurduğu ilişkilere bağlıdır (Günay, 2007: 109; Öztokat, 1990: 159-161). Dolayısıyla bir sözcük her zaman aynı anlamı taşımadığı gibi söz düzleminde de aynı anlambirimcikleri yansıtmamaktadır.

Anlambirimcik çözümlemesinde, bir *anlambirim*in (moneme) *gösterilen* (signified) tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerinin meydana getirdiği kümeye *anlambirimcik demeti* (sememe) denmektedir. Anlambirimcik demeti, *değişmez anlambirimcik*ler (stable seme) ve *değişken anlambirimcik*lerin (variable seme) birleşimiyle oluşmuştur (Vardar, 2002: 20). Birbiriyle ilişkili gösterilenlerin anlambirimcik demetleri arasındaki kesişim noktasını oluşturan anlambirimcikler kümesine ise *üstanlambirimcik demeti* (archisememe) adı verilmektedir (Günay, 2007: 110).

Anlambirimcik çözümlemesi üzerine çalışan araştırmacılardan Rastier, anlambirimciklerin sınırlayıcı özelliklere sahip olduğunu ve bir anlambirimcik demetinin anlambirimciklerini belirtirken "/ /" imleri arasında gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir (Günay, 2007: 117). Buna göre, *otomobil* sözcüğünün anlambirimcik demeti şu şekilde gösterilmelidir:

> **otomobil**: /somut/ + /canlı değil/ + /motorlu/ + /insan taşır/ + /dört tekerlekli/ + /kara taşıtı/…

Pottier, anlambirimcik çözümlemesinin temelini oluşturan anlambirimcikleri belirli özelliklerine göre üç gruba ayırmıştır: *sınıfbirim* (classeme), *kavrambirim* (semanteme) ve *gücülbirim* (virtueme) (Öztokat, 1990: 158).

Sınıfbirim, değişmez nitelik taşıyan *üreysel anlambirimcik*lerin (generic seme) bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Üreysel anlambirimcikler çok geneldir ve ait olunan anlam sınıfını işaretlemektedir (Günay, 2007: 132; Öztokat, 1990: 158; Vardar, 2002: 175). Otomobil anlambirimi için /somut/ ve /canlı değil/ anlambirimcikleri, üreysel anlambirimcik örnekleridir. Ancak bu anlambirimcikler çanta, bilgisayar gibi başka anlambirimler için de geçerlidir. Bu noktada, anlambirimlerin anlam ayırtlarını ortaya koyabilmek amacıyla kavrambirim ve gücülbirim özellikleri önem kazanmaktadır.

Kavrambirim, *özgül anlambirimcik*lerden (specific seme) oluşmaktadır. Özgül anlambirimcikler, üreysel anlambirimcikler gibi değişmez niteliğe sahiptir ancak üreysel anlambirimciklerden farklı olarak ilgili anlambirime özel nitelik taşıması nedeniyle benzer anlambirimler arasında ayırt edicilik görevi üstlenmektedir (Günay, 2007: 132; Öztokat, 1990: 158; Vardar, 2002: 132). Örneğin, otomobil

anlambiriminde /motorlu/ bir özgül anlambirimciktir. Çünkü bu anlambirimcik, genellikten uzaktır ve ilgili anlambirimi diğer anlambirimlerden ayırmaktadır.

Gücülbirim, değişken nitelik taşıyan *gücül anlambirimcik*lerin (connotative seme) oluşturduğu, çağrışıma dayalı ve yan anlamsal özellikler sergileyen anlambirimcik kümesidir. Gücülbirim özel durumlarda görülen anlambirimcikleri belirtir ve anlamlama ile ilişkilidir (Günay, 2007: 125). Gücülbirimi örneklendiren Öztokat (1990: 158), "*parti yirmi koltuk kazandı*" cümlesinde "*koltuk*" anlambiriminin kullanım özellikleri nedeniyle /oturmak için/ anlambirimciği açısından bağıntısızlaştığını ve yan anlamı önceleyen gücülbirim niteliği kazandığını belirtmiştir[1].

Pottier'in "*oturacak nesneler*" kavramını incelediği ve bu anlam alanı içerisine giren "*oturak, sandalye, koltuk, tabure, kanepe ve puf*" anlambirimlerini çeşitli açılardan derecelendirdiği çalışma, en bilinen anlambirimcik çözümlemesi örneklerindendir. Pottier çalışmasını şu şekilde dizgeleştirmiştir:

oturacak nesneler	*oturmak için*	*ayaklı*	*bir kişilik*	*arkalıklı*	*kolluklu*	*sert malzeme*
oturak	+	0	0	0	0	0
sandalye	+	+	+	+	-	+
koltuk	+	+	+	+	+	+
tabure	+	+	+	-	-	+
kanepe	+	+	-	+	0	+
puf	+	-	+	-	-	-

Tablo 1. Pottier'in "oturacak nesneler" Anlambirimcik Çözümlemesi (Akt. Öztokat, 1990: 159)

Dizgeye göre "+" ile gösterilenler söz konusu anlambirimciğe uygun niteliğe sahipken "-" ile gösterilenler anlambirimciği karşılamamaktadır. "*0*" ise anlambirimciğin anlambirimde bir ölçüt olamayacağını, dolayısıyla bağıntısız özellik taşıdığını belirtmektedir. Bununla birlikte, "*oturacak nesneler*" kavramını yansıtan tüm anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan /oturmak için/ anlambirimciği, ilgili anlam alanının üstanlambirimcik demetini oluşturmuştur. Dil

[1] Öztokat çalışmasında, söz konusu örneği "*le parti a gagné vingt sièges*" (parti yirmi koltuk kazandı) şeklinde Fransızca ele almış, sonrasında Türkçeleştirmiştir. Çalışma konusu gereği bu örnek, Türkçe olarak kullanılmıştır.

düzleminde gerçekleşen bu anlambirimcikler, söz düzlemine geçildiğinde her zaman geçerli olmayabilir. Bununla birlikte, temel sözlük tanımlarından ve nesnelerin genel özelliklerinden hareketle hazırlanan oturacak nesneler dizgesinde gücül anlambirimciklere yer verilmemiş dolayısıyla gücülbirim kümesi boş kalmıştır.

1.1.3. Anlambirimcik Çözümlemesi Üzerine Tartışmalar

Anlambirimcik çözümlemesi, soyut görünüme sahip anlam özelliklerinin somutlaştırılmasında ve daha anlaşılır olmasında görevler üstlenmiştir. Ancak söz konusu kuram belirli yönleri nedeniyle eleştirilere uğramıştır (Riemer, 2010: 157-158). Bunların başında, anlam gibi son derece geniş bir kavramın anlambirimcik çözümlemesiyle iki boyutlu ve katı bir değerlendirme dizgesi içine sokulması gelmektedir. Bu durum, özellikle geniş anlam özelliklerine sahip sözcüklerin değerlendirmesinde sıkıntılara neden olmaktadır.

Anlambirimcik çözümlemesinin temelinde yer alan iki boyutlu ve katı değerlendirme dizgesinin ortaya çıkardığı diğer sorun, incelemenin ancak belirli anlam alanlarında uygun olmasıdır. Buna göre, anlambirimcik çözümlemesinin bir anlam alanı açısından başarılı olması, incelenen sözcüklerin somut ve belirgin özelliklere sahip olmasına dayanmaktadır. Pottier'nin oturacak nesneleri incelediği anlambirimcik çözümlemesi örneği, bu durumu açık olarak yansıtmaktadır.

Anlambirimcik çözümlemesinde belirlenen anlambirimcikler temel olarak sözcüklerin sözlük tanımlarıyla ilintilidir. Bu nedenle, sözlük tanımlarındaki hatalar anlambirimciklere de yansımıştır. Riemer (2010: 157) bu konuda, renk anlam alanını örnek göstermekte ve bu anlam alanı içindeki sözcükleri anlambirimciklerine ayırırken sıkıntılar yaşanacağını belirtmektedir.

Ayrıca anlambirimcikler, sözlük tanımlarının kolayca belirttiği, kavramla ilgili görüşleri yansıtmada yetersiz görünmektedir. Bu duruma örnek olarak "*koltuk*" sözcüğünün GTS'deki tanımı önemlidir. Buna göre koltuk sözcüğü, "*Kol dayayacak yerleri olan geniş ve rahat sandalye*" (GTS, 21.12.2017) anlamını taşırken; Pottier'nin oturacak nesneleri değerlendirdiği çalışmasında "*koltuk*" sözcüğü daha belirgin ve somut nitelikleriyle çizilmiş, kavramla ilgili görüşler (rahat) belirtilmemiştir. Bu da anlambirimcik çözümlemesi sonucunda elde edilen anlam özelliklerinin tek boyutlu

kalmasına neden olmuştur. Tek boyutluluğu ortadan kaldırmak adına, anlambirimciklerin derin yapıda örgütlenişi ve eklemlenişiyle oluşan (Vardar, 1983: 6) anlam alanı incelemesi yapılmıştır.

1.2. ANLAM ALANI

1.2.1. Anlam Alanı Nedir?

Anlam alanının temelinde, Amerikan antropologları ve Alman dilbilimcilerinin 20. yüzyılın başlarında gerçekleştirdikleri çalışmalar bulunmaktadır. Bu araştırmacıların etkilendiği kaynak, Alman filozof ve dilbilimci Humboldt olmuştur. Humboldt'a ait *dilin iç biçimi* (inner speech-form of language) ilkesi, belirli bir etnik gruba özel dünya algısını yansıtmakta ve bütün önemli alan kuramlarının temelini oluşturmaktadır (Kleparski ve Rusinek, 2007: 188).

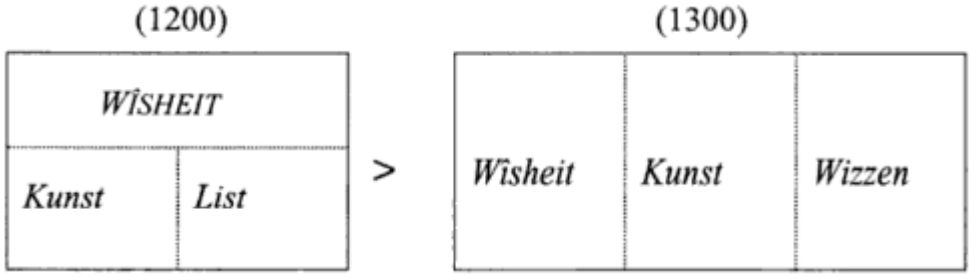
Alan teriminin bir dilbilim kuramı olarak ilk kullanımı, Ipsen'in 1924 tarihli "*Der Alte Orient Und Die Indogermanen*" (Eski Doğu ve Hint-Avrupa Dilleri) makalesinde gerçekleşmiştir. Ipsen, anlam birlikteliği oluşturan bir grup kelimeyi karakterize etmek amacıyla yer verdiği "*bedeutungsfeld – anlam / açıklama alanı*" birleşik sözcüğünde bu terimi kullanmıştır. Araştırmacı bu makalede, Hint-Avrupa dilleri *sözvarlığı*na (vocabulary) ait koyun ve koyun yetiştiriciliği sözcüklerini incelemiştir (Akt. Öhman, 1953: 125).

Anlam alanı, genel olarak Saussure *yapısalcılığı* (structuralism) ve Alman *idealizm*inden (idealism) etkilenmiştir. Kıran ve Eziler-Kıran (2010: 255) *sözlüksel alan* (lexical field) terimiyle adlandırdığı kavramı, tüm yönlerini dikkate alarak şöyle tanımlamıştır: "*aynı kavramı sunmak ya da geliştirmek, gerçekliğin aynı alanını betimlemek, aynı düşünceyi ifade etmek için kullanılan sözcüklerin tümünün oluşturduğu yapısal düzene verilen addır*". Anlam alanı ile ilgili yapılmış ve anlambilim açısından temel oluşturan çalışmalar şunlardır: *Porzig* (1928, 1934), *Stern* (1931), *Trier* (1931), *Jolles* (1934), *Öhman* (1951), *Matore* (1951), *Ullmann* (1957, 1972), *Oskaar* (1958), *Buttler* (1967), *Perchonock & Werner* (1969), *Lehrer* (1974), *Kleparski* (1985, 1988, 1990, 1996, 1997) (Kleparski ve Rusinek, 2007: 189). Bu çalışmalar içerisinde Porzig ve özellikle Trier'e ait araştırmalar, anlambilim incelemeleri açısından dönüm noktası niteliği taşımaktadır.

Trier, anlam ilişkilerinin oluşması ve değerlendirilmesinde özelden genele değil, genelden özele giden bir yaklaşım benimsemiştir. Buna bağlı olarak, hiçbir sözcüğün insan zihninde birbirinden bağımsız yer alamayacağını savunmuştur (Akt. Özbent, 2013: 56). Bu yaklaşımın şekillendirdiği Trier'in anlam alanı görüşü, Saussure'ün değer kavramına dayanmakta ve üç temel ilkeden oluşmaktadır:

1. Sözvarlığı anlamsal olarak birbiriyle ilişkilidir ve tam bir sistem oluşturur. Fakat bu sistem istikrarsızdır, sürekli değişir.
2. Sözvarlığı anlamsal olarak birbiriyle ilişkilendirileceğinden tek başına sözcükler değil, bütünleşik sistem anlamca incelenir.
3. Sözcükler birbiriyle ilişkili olduğundan, bir sözcüğün çağrışımı diğer sözcüklerin anlam ilişkisi analiziyle belirlenebilir (Akt. Gao ve Xu, 2013: 2031).

Trier, anlam alanı görüşünü tarihsel düzlemde örneklendirmek adına 13. ve 14. yüzyıllardaki "*intellectual – entelektüel*" anlam alanını incelemiştir. Buna göre, 1200'lü yıllarda ilgili anlam alanı "*kunst – bilgi*", "*list – hile*" ve geniş bir kapsama sahip "*wisheit – dini deneyim*" anlambirimlerinden oluşmuştur. 1300'lü yıllarda ise "*kunst – bilgi*", "*wisheit – dini deneyim*" ve "*wizzen – sanat*" anlambirimleri ilgili anlam alanını oluşturmuştur. Bu dönemde, "*wisheit – dini deneyim*" anlambirimi, "*intellectual – entelektüel*" anlam alanı içindeki önemini az da olsa yitirmiş ve "*list – hile*" anlambiriminin yerini "*wizzen – sanat*" almıştır. Bu değişimler sadece dil açısından değil, toplumun sosyokültürel değişimini sergilemesi bakımından da büyük önem taşımaktadır (Akt. Palmer, 1981: 72).

Şekil 1. Trier'in "intellectual" (entelektüel) anlam alanı incelemesi (Fernandez, 2001: 28)

Diğer anlam alanı yaklaşımı Porzig tarafından ortaya konmuş ve bu yaklaşım, Trier'den farklı bakış açısıyla dikkat çekmiştir. Porzig, *temel anlam alanı* (elemantary semantic field) şeklinde adlandırdığı anlam alanı yaklaşımında *dizimsel ilişki*lere (syntagmatic relation) ağırlık vermektedir. Bu doğrultuda, "*eylem-isim*", "*sıfat-isim*"

birlikteliklerindeki anlam ilişkilerini incelemektedir. Araştırmacı, örnek olarak "*grasp – sıkı sıkı tutmak / kavramak*" eylemini vermiş ve bu eylemin anlamsal açıdan en çok (belki de sadece) "*hand – el*" sözcüğüyle birliktelik oluşturacağını söylemiştir. Porzig ayrıca *mecazi* (metaphoric) birlikteliklerin oluşmasında da temel anlam alanının etkili olduğunu belirtmektedir. Trier, Porzig'in görüşünü dilbilgisel olarak belirlenmiş basit ve somut durumları ifade ettiği, anlamı belirli alanlara ayırmak açısından işlevsiz kaldığı gerekçeleriyle eleştirmiştir. Porzig bu eleştirilere, Trier'in anlam alanı görüşünün ayırıcı olduğunu, kendi görüşünün ise *kapsayıcı* özellikler taşıdığını belirterek yanıt vermiştir (Akt. Öhman, 1953: 129).

Alman araştırmacıların çalışmalarından sonra Fransız dilbilimci Matore, anlam alanına yeni bir yaklaşım getirmiştir. Matore, alan kuramının felsefi görüşlerin etkisiyle aşırı *biçimciliğe* (formalism) kapıldığını buna karşın, sözcüklerin oluşturduğu bütünün tarihsel akış içindeki nesnel kesitlerini bulup çıkaracak ilkelerin ortaya konamadığını, ancak bölük pörçük gözlemlerin yapılabildiğini belirtmiştir. Matore, anlam alanı kuramına nesnellik kazandırmak amacıyla toplumbilimsel ilişkilerin temel alınması gerekliliğini ortaya koymuş ve bunu *toplumsal sözcükbilim* (social lexicology) şeklinde adlandırmıştır. Bu yaklaşım, toplumsal ölçütlerle yapısalcı ilkeleri bir araya getirmektedir (Akt. Arıklı, Tunçdoğan ve Vardar, 1969: 33-34).

Matore, alan kuramını dört genel ilkeyle şekillendirmektedir:

1. İncelenecek sözcük, bağlı bulunduğu alandan ayrılmamalıdır.
2. Sözcükler, alanları içinde önemlerine göre sıralanmalıdır.
3. Sözcüklerden oluşan yapı oynaktır. Bu oynaklık hem bütünde hem de bütünün parçalarında görülür.
4. İnceleme sonucunda sınıflandırma ve açıklamaya varılmalıdır. Ulaşılacak sonuç, sözcüklerin doğası gereği toplumsal nitelikli olacaktır (Akt. Arıklı, Tunçdoğan ve Vardar, 1969: 35-36).

Ayrıca, anlam alanları içerisindeki ögelerden bazılarının diğerlerinden daha önemli olduğunu öne süren Matore, yapıların temelini oluşturan bu ögelere *tanık sözcük* (word-witness) adını vermiştir. Tanık sözcüklerin üstündeyse toplumu tamamen anlatan *anahtar sözcük* (keyword) kavramı yer almaktadır (Akt. Arıklı, Tunçdoğan ve Vardar, 1969: 36).

1.2.2. Anlam Alanının Özellikleri

Dilbilim ve anlambilimde sık karşılaştığımız *çok terimlilik* (terminological overabundance) sorunu, anlam alanı teriminde de görülmektedir. Bu doğrultuda, kavramı belirtmek üzere sözlüksel alan ve *sözlüksel bilgi alanı* (lexical domain) terimleri alanyazında yer almaktadır. Ayrıca, "*anlam-kavram*" ilişkisinden hareketle *kavramsal alan* (conceptual field) terimi de kullanılmaktadır. Bu konuda Vardar (1983: 6), kavramsal alan teriminin anlambirim ötesi bir düzeyi ifade ettiğini, sözlüksel alan teriminin kavramsal bir alanın dilsel karşılığı olduğunu, sözlükbirimlerin içerik düzleminin de anlam alanını oluşturduğunu belirtmiştir.

Saussure'ün değer kavramı, aynı anlam alanı içindeki bir sözcüğün diğer sözcüklerle karşılaştırıldığında dil sistemi içindeki gerçek yerini ortaya koyacağını belirtmektedir. Bununla birlikte, eş anlamlı olduğu varsayılan sözcüklerin birbirlerini tam olarak karşılamaması da değerleri nedeniyledir, ancak aynı anlam alanı içerisindeki sözcükler, kısmi olarak eş anlamlılık özelliği taşımaktadır (Özbent, 2013: 57). Buna göre, Türkçede eş anlamlı olduğu varsayılan, eş ve *yakın anlamlı*lar (near-synonym) sözlüklerinde yer verilen sözcüklerin pek çoğu aynı anlam alanına dâhil olmaları nedeniyle *kısmî eş anlamlılık* (partial synonymy) özelliği gösteren sözcüklerdir.

Anlam alanı kuramı dilin dizisel yönüne eğilmektedir. *Dizisel ilişki*ler (paradigmatic relation), dizimsel düzlemde yer alacak sözcüklerin seçimiyle ilgilenmektedir. Bu bakımdan, dizimsel inceleme dilin kullanımına odaklanırken dizisel inceleme sözcüklerin *sözlük anlamlarına* (lexical meaning) odaklanmaktadır. Dolayısıyla, anlam alanı sözcüklerin sözlük anlamlarını incelemekte ve Saussure'e ait *dil – söz ayrımı*nın (langue – parole difference) dil tarafında yer almaktadır.

Trier'in anlam alanı kuramı "*mozaik*" benzetmesiyle anılmaktadır. Buna göre, aynı anlam alanı içindeki sözcükler mozaiğin parçalarını oluşturmaktadır. Mozaiğin sınırları öğrenildikçe incelenen alana ait içerik netleşecektir. Her konuşurun kendi anadilinde bu bilgiye yeterli seviyede sahip olduğu düşünülmektedir (Öhman, 1953: 127). Bu bilgiye sahip olmayan bir konuşur, yerinde dizisel seçimler yapamayacağından anlaşılır cümleler kuramayacaktır. Ayrıca mozaik benzetmesi,

soyut özellikler gösteren anlam alanı kuramının somut bir düzleme yerleşmesini sağlamaktadır.

Anlam alanının "*gestalt psikolojisi*"nden etkilendiği görüşü, Trier'in alan kuramına dair en farklı yaklaşımdır (Öhman, 1953: 128). Gestalt psikolojisi parçaların değil, bütünün önemli ve belirleyici olduğu görüşüne dayanır. Anlam alanlarının istikrarsız özellik göstermesinde bu durumun etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, anlam alanında etkili olan gestalt psikolojisi nedeniyle alan bağlantılarının zihinsel aktivitelerle çok da ilgili olmadığı öne sürülmektedir. Örneğin, İngiltere ya da Amerika'ya giden biri açısından bu ülkelerde kullanılan ölçü birimlerini öğrenmek büyük bir zorluktur. Bundaki sebep, ölçü birimlerinin İngilizce karşılıklarını öğrenme zorluğu değil, bu ülkelerde birimlerin farklı bölümlenmelere dolayısıyla farklı anlam alanlarına sahip olmasıdır. Bu da alan kuramının psikolojik yönüne vurgu yapan bir etmen olmuştur (Öhman, 1953: 131).

Anlam alanları içinde, *sözlüksel boşluk* (lexical gap) olup olmayacağı tartışılan bir konudur. Trier, anlam alanında boşluk olamayacağını söyler. Eğer bir boşluk doğarsa yeni sözcük türetimi ya da diğer dillerden alıntılama yoluyla bu boşluk vakit kaybedilmeden doldurulur. Aynı şekilde, Chomsky de anlam alanı içinde boşluk olmadığı görüşündedir. Ancak diller arası karşılaştırmalar yapıldığında kültürel etkiler nedeniyle sözlüksel boşluklar oluşabilir (Akt. Sveučilište u Zadru, 25.05.2017). Eskimolarda kar ve kışla ilgili yüzlerce sözcük olup Afrika'da bu kavramın bir ya da iki sözcükle ifade edilmesi bu durumu örneklemektedir.

Trier'in anlam alanı *alt anlamlı* (hyponym), eş anlamlı ve *karşıt anlamlı* (antonym) sözcükler çevresinde oluşmaktadır (Akt. Gao ve Xu, 2013: 2031). *Alt anlamlılık* (hyponymy) ilişkisine örnek olarak *hayvan* sözcüğünü *üst anlamlı* (hypernym) şeklinde ele aldığımızda *kedi, köpek, fare, vb.* sözcük topluluğu hem alt anlamlılık bağına hem de bir anlam alanına sahiptir. Çalışmanın odağında yer alan eş anlamlılık, anlam alanının temel noktalarından biridir. *Yaşlı* ve *ihtiyar* sözcükleri hem eş anlamlı olarak kabul edilir hem de aynı anlam alanının birer parçasıdır. Bununla birlikte, karşıt anlamlı sözcükler bir kavramın iki farklı yönünü göstermesi nedeniyle anlam alanı mozaiğinde yer almaktadır.

Trier'in anlam alanı kuramı, anlam incelemelerine yeni bir yaklaşım kazandırmış olmakla birlikte farklı görüşlere sahip araştırmacılar tarafından

eleştirilere uğramıştır. Bu eleştirilerden önde geleni, anlam alanının dili hareketten yoksun, sabit bir şekilde ele aldığını dile getiren görüştür. Humboldt, *ürün* (ergon) ve *etkinlik* (energia) şeklinde dilin iki yönü olduğunu belirtmektedir. Dil bir ürün olarak ele alındığında yalnız sözlüklerde yer alan yönleri görülmüş olacaktır. Ancak kullanımdaki hali belirlenirse dilin etkinlik yönüne ulaşılacaktır (Akt. Öhman, 1953: 134). Buna bağlı olarak Trier'in anlam alanı kuramı, dile sadece sözlüksel bakış açısıyla bir ürün olarak yaklaşması nedeniyle eleştirilmektedir.

Trier'e ait anlam alanı kuramının eleştirildiği diğer nokta, anlam hakkında söylenmiş ve kesinlik içeren hiçbir sözün bulunmadığı gerçeğine dayanmaktadır (Gliozzo, 2006: 3). Tarih boyunca anlambilim kuramları en çok bu açıdan eleştirilmiştir. Anlam alanı aracılığıyla sözcükler sınırlandırılıp alanlara ayrılırken nesnel ölçütler değil, öznel ölçütler ön plandadır. Bu nedenle, anlam alanı kuramı bilimsellik açısından tartışılmaktadır.

1.2.3. Anlam Alanı Sözlükleri

Anlam alanı kuramı çerçevesinde oluşturulmuş, sözcükleri alfabetik açıdan değil; konu, anlam veya kavram temelinde sıralayan sözlükleri karşılayan terim konusunda da çok terimlilik sorunu bulunmaktadır. Bu sözlükler *alfabetik olmayan* (non-alphabetical), *kavramsal* (conceptual), *ideografik* (ideographic), *ideolojik* (ideological), *kuramsal* (notional), *adbilimsel* (onomasiological), *anlamsal* (semantic), *sistematik* (systematic), *tematik* (thematic), *konusal* (topical) sözlük, *kavram dizini* (thesaurus) ve *sözlükçe* (lexicon) terimleriyle karşılanmaktadır (Kocapınar, 2014: 745). Türkçede yapılmış incelemelerde Aksan (III, 2015: 77), adbilimsel sözlük ve kavram / kavram alanı sözlüğü terimlerini kullanırken, Başkan (2003: 149) *düzensel sözlük* (compositional dictionary), Yavuzarslan (2009: 3) tematik sözlük, Şirin (2010: 19-23) tematik sözlük ve konusal sözlük terimlerine yer vermiştir.

Anlam alanı kuramı doğrultusunda hazırlanan sözlükleri karşılayan terimlerin farklılaşmasındaki neden, konuyu bütün olarak yansıtabilecek bir terimin ortaya konmamış, konsa dahi yaygınlaşmamış olmasıdır. Başlangıçta *kavram sözlüğü* (concept dictionary) terimi kullanılmışsa da bu terim anlam alanını tam olarak karşılamamıştır. Çünkü kavram sözlükleri, kavram içeriğine girmeden ve onları belirli

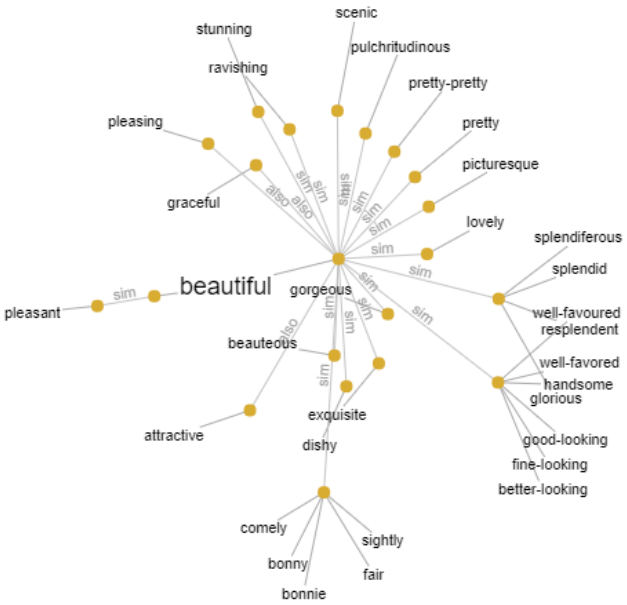
ölçütlerle alanlara ayırmadan sadece alfabetik olarak sıralamaktadır (Karçığa, 2015: 2518).

Anlam alanı sözlüklerini belirten terimler arasında kavram dizini ön plana çıkmaktadır. Bu terim, Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda hem kavram dizini hem de "*thesaurus*" şeklinde kullanılmaktadır. Lehmann, konu sözlüğü olarak ele aldığı kavram dizinini adbilimsel sözlüklerin alt dallarından biri olarak temellendirmiştir (Lehmann, 26.05.2017). Yıldızeli (1985: 114) ise ilgili terimi, "*anlam ve cins yönünden birbiriyle ilişkili sözcüklerin denetimli ve dinamik bir terimler listesi*" şeklinde tanımlamaktadır.

İlk kavram dizini örnekleri 1500'lü yıllarda Latincede verilmiştir. Günümüz kuramsal ilkelerine uygun ilk kavram dizini, Peter Roget'in 1852 tarihli "*Thesaurus of English Words and Phrases*" (İngilizce Sözcükler ve Öbeklerin Kavram Dizini) adlı eseridir. Roget çalışmasında araştırmacılar, diplomatlar, gezginler, vb.nin dil kullanımlarına yardımcı olacak bir evrensel dil geliştirmeye çalışan filozof J. Wilkins'in bu amaç doğrultusunda hazırladığı sınıflandırmasından etkilenmiştir (Hartmann ve James, 2002: 142-143). "*Thesaurus*" teriminin yaygınlaşmasında Roget'in eseri büyük önem taşımaktadır.

Arap sözlükçülük geleneğinde "*Kitâbu'l-İbil*" (Deve Kitabı), "*Kitâbu'l-Hayl*" (At Kitabı), "*Kitâbu Esmâ'i'l-Vuḥûş ve Sıfâtuhâ*" (Yabani Hayvan Adları ve Nitelikleri Kitabı), "*Kitâbu'n-Naḥl*" (Arı Kitabı) ve "*Kitâbu'n-Nebât ve'ş-Şecer*" (Bitkiler ve Ağaçlar Kitabı) anlam alanı sözlüğü niteliğinde olduğu belirtilebilecek eserlerdir (Subaşı, 2011: 241). Alman sözlükçülüğünde ise Franz Dornseiff'in "*Der Deutsche Wortschatz Nach Sachgruppen*" (Kavram Gruplarına Göre Alman Sözvarlığı) adlı çalışması önemli bir eserdir. Bu eserde Almanca sözvarlığı 20 temel alanda toplanmıştır (Karçığa, 2015: 2518).

Anlam alanını yansıtabilmek amacıyla *görsel sözlük*ler (picture dictionary), *sözcük ağları* (wordnet) ve *kavram haritaları* (concept map) da kullanılmaktadır (Karçığa, 2016: 11). Özellikle, Genel Ağ teknolojisinin gelişmesiyle birlikte bu tür çalışmalar büyük önem kazanmış, İngilizce başta olmak üzere pek çok Batı dilinde "*wordnet*", "*wordvis*" benzeri çevrim içi ortamda yayım yapan ve sözcüklerin anlam alanlarını belirtme amacı güden dijital çalışmalar ortaya konmuştur.

Şekil 2. "beautiful" (güzel) Sözcüğüne Ait Sözcük Ağı Örneği (Wordvis, 09.07.2017)

Türkçede tam bir anlam alanı sözlüğü hazırlanmamıştır. Bu tanıma en yakın çalışma Cin'e ait, 1971 tarihli iki ciltlik "*Kavramlar Dizini*" adlı eserdir. Bu çalışmada Cin, sözcükleri anlam alanlarına göre ayırmış ve tanımlama yapmamıştır. Bu eser dışında, Uyar'ın (1995) "*Derleme Sözlüğü ve Kavramlar Dizini*" adlı üç ciltlik çalışması bulunmaktadır. Uyar'ın çalışması sözcük ilişkileri hakkında geniş bilgi kaynağı sunmakla birlikte, kullanım kolaylığına sahip olmayışı ve tamamlanmamış olması gibi nedenlerle geri planda kalmıştır. Son yıllarda hazırlanan genel nitelikli tek çalışma Yurtbaşı'nın (2013) "*Sınıflandırılmış Kavramlar Sözlüğü (Türkçe Thesaurus)*" adlı eseri olmuştur. Sözcükleri 15 bin soyut ve bin somut kavram altında gruplandıran Yurtbaşı, eserinde yer yer tekrara düşmekle birlikte araştırmacılara geniş kapsamlı bir veri kaynağı sunmaktadır. Bunlar dışında Davaz, Güngöroğlu, Talu ve Taner tarafından hazırlanan 2009 tarihli "*Türkiye Kadın Thesaurusu: Kadın Konulu Kavramlar Dizini*" adlı eser, belirli bir konuya odaklanmış yapısıyla dikkat çekmektedir. Türkçede yeterli sayıda kavram dizini çalışması bulunmamasını Yıldızeli (1985: 121), eski dil-yeni dil gibi sorunların üstesinden gelinmemiş olmasına bağlamaktadır.

Çalışmasında, "*belirli bir konu veya tema etrafında hazırlanmış sözlükler*"i inceleyen Mutlu (2009: 818-820), tarih boyunca Türk dilinde tematik özellik gösteren sözlükleri şöyle sıralamıştır: *Bahşayiş Lugatı* - 14. yy, *Bulgarca Türkçe Tematik Sözlük* - 1980, *Kavramlar Dizini* - 1971, *Derleme Sözlüğü ve Kavramlar Dizini* - 1995,

Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme - 2005, *Başkurt Türkçesi Söz Varlığı* (Tamamlanma tarihi: 2011).

Bunların dışında, Türkçede hazırlanan eş anlamlılar sözlüklerinin birçoğu, eş anlamlılık konusundaki kavram kargaşası nedeniyle anlam alanı kuramının özellikleri doğrultusunda hazırlanan sözlük türlerini andırmaktadır. Ancak belirli anlambilimsel ve sözlükbilimsel ilkeler doğrultusunda hazırlanmayan bu eserler, sözcüklerin anlam alanlarını belirlemede tam anlamıyla yardımcı olamadıkları gibi Türkçedeki eş anlamlılık karmaşasını gittikçe büyütmektedir.

1.3. ANLAM EZGİSİ

Dil üzerine yapılmış çalışmalar, sıklıkla sınırlı sayıdaki örnek üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu da bir bilim dalı olarak dil çalışmalarını deneysellik ve sınanabilirlik açısından zor duruma sokmuş, öznelliğin ağır bastığı bir alan algısının oluşmasına neden olmuştur. Dil çalışmalarındaki bu deneysel boşluk, *derlem dilbilim* (corpus linguistics) çalışmalarının başlamasıyla bir nebze doldurulmuş, yerini yeni çalışma alanlarına ve farklı tartışma konularına bırakmıştır. Church'ün (2001:1) ifadesiyle derlem dilbilim, dil incelemelerinde "*deneysel rönesans*" gerçekleştirmiştir.

Derlem araştırmalarında, *düğüm sözcüğün* (node word) içinde bulunduğu birliktelikleri konu alan *eşdizimlilik* (collocation) incelemeleri, bir sözcüğün bir başka sözcükle yan yana geliş ilkelerinin hem anlam hem de *biçim* (form) açısından incelenmesine olanak sağlamıştır. Eşdizimlilik incelemeleriyle birlikte, sözcüklerin *uyumluluk dizileri* (concordance line) aracılığıyla *derin yapı*daki (deep structure) anlam ve kullanım özelliklerine ulaşmayı amaçlayan anlam ezgisi, alanın *deneysellik* (experimentality) ve *sezgiselliği* (entuitivism) bir arada bulunduran diğer inceleme sahası olmuştur. Anlam ezgisi kavramının temelinde Zethsen'in dile getirdiği şu düşünce bulunmaktadır: "*Bir sözcüğün anlamı için önemli olan birçok etken kendine özgüdür ve güçlü şekilde bağlam bağımlıdır*" (2006: 277). Çalışmada anlam ezgisi tüm yönleriyle incelenmiş ve Türkçedeki yansımaları belirlenmiştir.

1.3.1. Anlam Ezgisi Nedir?

Anlam ezgisi teriminin yer aldığı ilk yazı, Louw tarafından 1993'te "*Irony in the Text or Insincerity in the Writer?: The Diagnostic Potential of Semantic Prosody*" (Metindeki İroni ya da Yazardaki Yapmacıklık?: Anlam Ezgisinin Tanılayıcı Gücü)[2] adıyla kaleme alınmıştır. Ancak bu, bir sözcüğün aynı dizim içinde yer alan diğer sözcükleri anlamsal açıdan etkilemesi fikrine dayanan ilk çalışma değildir. 1897'de modern anlambilimin kurucularından Breal, sık birlikte kullanılan sözcükler arasında *anlam bulaşması* (semantic contagion) meydana gelebileceğini belirtmiştir. Ullmann, Breal'in bulaşma fikrini Latince "*persona – kişi*" sözcüğünün Fransızcada olumsuz bir kullanıma sahip olmasıyla örneklendirmiştir. Buna göre, "*persona – kişi*" ile sık birlikte kullanılan "*ne – hayır, asla*" sözcüğü, "*persona – kişi*"ye olumsuz anlam özelliği bulaştırmıştır (Akt. Louw, 2000: 32). Anlam ezgisi incelemelerinin temelini oluşturan bu çalışma, bilgisayar destekli inceleme yöntemleri kullanılmaması nedeniyle az sayıda örnek üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Sinclair (1987), anlam ezgisi terimini kullanmamış olsa da modern anlamda söz konusu kavramı ortaya atan ilk isimdir. Kavrama dair görüşünü "*sözcüklerin ve cümlelerin birçok kullanımı belirli bir anlamsal çevrede* (semantic environment) *ortaya çıkma eğilimi göstermektedir*" şeklinde belirten Sinclair (1991: 112), "*set in – başla-, bas- vb.*" *öbeksi eylem*ini (phrasal verb) inceleyerek genellikle olumsuz anlam taşıyan sözcüklerle birlikte kullanıldığına dair gözlem yapmıştır (Sinclair, 1991: 70-75). Sinclair'e ait incelemelerin sayısal olarak hesaplanan ilk anlam görünümü çalışması olduğunu belirten Louw (2000: 32), "*semantic prosody*" teriminin ilk kez 1988'de Sinclair'le yaptıkları kişisel görüşmede geçtiğini belirtmiştir.

Alanyazında anlam ezgisi üzerine yapılmış ilk çalışmalar şunlardır:

[2] Çalışmada kaynak olarak aynı eserin 2000'de yayınlanan örneği kullanılmıştır.

araştırmacı	**anlam ezgisi**		
	olumsuz	*olumlu*	*yansız*
Sinclair (1987, 1991)	*break out* (patla-, vb.) *happen* (meydana gel-, vb.) *set in* (başla-, bas-, vb.)		
Louw (1993)	*bent on* (kararlı ol-, peşinde koş-, vb.) *build up -geçişsiz-* (büyü-, oluştur-, vb.) *utterly* (tamamıyla, vb.) *symptomatic of* (-e işaret ol-)	*build up -geçişli-*	
Stubbs (1995)	*break out* (patla-, vb.) *cause* (sebep ol-, vb.) *affect* (etkile-) *happen* (meydana gel-, vb.)	*reason* (neden, vb.) *provide* (sağla-)	*create* (meydana getir-, yarat-) *effect* (etki, tesir)
Partington (1998)	*commit* (işle-, vb.) *peddle* (dolaşarak sat-, işporta sat-, vb.) *dealings* (iş ilişkisi, bağlantı, vb.)		

Tablo 2: Alanyazında Anlam Ezgisi Üzerine Yapılmış İlk Çalışmalar (Zhang, 2009: 4)

Anlam ezgisi alanının önemli isimlerinden Whitsitt (2005: 283), alanyazındaki yaklaşımlardan yola çıkarak üç anlam ezgisi tanımı belirlemiştir. İlki ve en çok kabul göreni, Louw'un (2000: 30) "*Bir biçimin eşdizimleri tarafından telkin edilen anlam aurası*" tanımıdır. Bu tanım, sık birlikte kullanım sonucu sözcüklerin anlam özelliklerini diğer sözcüklere aktarmasına dayanmaktadır. Aktarım süreci, sözcüklere yeni anlam özellikleri kazanacakları ortamı sağlamıştır.

İkinci tanım Sinclair'e aittir. Bu tanım, kimi noktalarda Louw'un görüşleriyle benzeşmekle birlikte işlevsel bakış açısıyla dikkat çekmektedir. Sinclair (2004: 34), anlam ezgisinin tutumsal olduğunu ve anlambilim / *edimbilim* (pragmatics) sürekliliğinin edimbilim tarafında olduğunu belirtmektedir. Sinclair'e göre anlam ezgisi, bir ögenin *sözcüksel çevre*si (lexical environment) ile birleşmesinde önemli rol oynar. Ayrıca işlevsel yapısı sayesinde geniş bir gerçekleşme çeşitliliğine sahiptir. Bu tanımdan yola çıkan Stubbs (2001a: 65-66), anlam ezgisinin tamamen söyleme dayandığı düşüncesiyle *söylem ezgisi* (discourse prosody) terimini ortaya atmıştır.

Üçüncü tanım, anlam ezgisi ile *duygusal çağrışım*ın (connotation) eş anlamlılığına dayanmaktadır. Bu kavram, Bussmann (2006: 235) tarafından "*bir dilsel ifadenin duygusal veya etkileyici bileşeni*" şeklinde tanımlanmış, örnek olarak Almancada lider anlamı taşıyan ve Hitler'le özdeşleşen "*führer*" sözcüğünü vermiştir. Duygusal çağrışım, birçok araştırmacı tarafından anlam ezgisinden ayrılır. Ancak Partington (1998) ve Cotterill (2001) çalışmalarında anlam ezgisi-duygusal çağrışım ilişkisini değerlendirmiştir (Whitsitt, 2005: 285).

Bu tanımların ardından kavrama geniş bir bakış açısıyla yaklaşıldığında, aynı terimin içeriğini oluşturmuş ve genel kabul görmüş iki farklı yaklaşım bulunduğunu görürüz. Bunlardan ilki, Louw'un gelenekselleşmiş anlam ezgisi yaklaşımı, ikincisiyse Sinclair'in zaman içerisinde değişiklikler yaparak ulaştığı ve sözcük sınırlarının ötesine geçtiği yaklaşımdır. Anlam ezgisi kavramıyla ilgili tartışmaların odak noktasında, tek bir çatı altında bu iki farklı yaklaşımın bulunması yatmaktadır.

Louw'un anlam ezgisi yaklaşımı, şu unsurlara öncelik vermektedir (Akt. Stewart, 2010: 161):

> "1. Aktarılan ya da eklenen anlamdır.
> 2. Hem *art zamanlı* (diachronic) hem de eş zamanlı çerçevede değerlendirilir.
> 3. Sözcüğe ait bir özelliktir.
> 4. Daha çok, anlam açısından *yansız sözcük*lerle (neutral word) ilişkilidir.
> 5. Genel olarak, temel terimler *iyi* ve *kötü*nün (olumlu / olumsuz, lehte / aleyhte) ikili ayrımıyla ifade edilir."

Louw'un anlam ezgisi yaklaşımı, Breal'den bu yana süregelen kimi sözcüklerin olumsuz sözcüklerle daha çok birlikte kullanılması ve bu nedenle anlam aktarımı gerçekleşmesi görüşü temelinde şekillenmiştir. Bu yaklaşım, birlikte kullanıldığı sözcüğe göre bir sözcüğün çoğu zaman kötü, bazen de iyi anlam özellikleri kazandığını göstermektedir. Louw (2008: 9) ayrıca, anlam ezgisinin konuşmacı ya da yazarın tutum veya değerlendirmesini gösterdiğini belirtmektedir.

Sinclair'in anlam ezgisi yaklaşımı, şu unsurlara öncelik vermektedir (Akt. Stewart, 2010: 161):

> "1. A*nlam birimi*nin (unit of meaning) merkezi, iki zorunlu ögesinden biridir.
> 2. Eş zamanlı çerçevede değerlendirilir.
> 3. Tek sözcük ya da ifadeden daha büyük bir birimin özelliğidir.
> 4. Anlamsal açıdan yansız sözcüklerle sınırlı değildir.
> 5. *İyi* ve *kötü*yle ilgili açıklamalarla sınırlı değildir."

Sinclair'in yaklaşımındaki en büyük farklılık, anlam ezgisini tek sözcüğe ait bir özellik olmaktan çıkarıp anlam birimine ait bir özellik haline getirmesidir. Özellikle, *bilgisayar destekli dilbilim* (computational linguistics) ve derlem dilbilim çalışmaları sonucunda elde edilen büyük veriler, anlamın sözcükten daha geniş birimlerde gerçekleştiğini göstermektedir. Bu noktada Sinclair'in anlam birimiyle kast ettiği kavram önem taşımaktadır. Sinclair, iki boşluk arasındaki birimlerin değerlendirildiği geleneksel sözcük *çözümleme* (parsing) çalışmalarını anlamsal açıdan eksik görmekte, tek sözcüğün anlam niteliklerini belirtmede eksik kalacağını belirtmektedir. Sinclair'in (2004: 26) görüşünü açıklamak üzere verdiği "*karatavuk*" örneği ilgi çekicidir: "*bir karatavuk, kara tavuktur ama her kara tavuk, karatavuk değildir*". Bu konuda Sinclair ile benzer görüşlere sahip araştırmacılardan Stubbs (2001a: 14), ifadeler içindeki sözcük birleşimlerinin kullanımdaki dilin temel birimi olmak üzere iyi bir aday olduğunu belirtmektedir. Palmer (2001: 57) ise "*sözcük, anlambilimin doğal birimidir*" düşüncesinden vazgeçilebileceğini, Bazell'e dayandırdığı şu yorumla belirtmektedir: "*Sadece ve sadece sözcük sınırlarının diğerlerinden daha açık ve net olması nedeniyle bu sınırlar içerisinde bir anlamsal birim aramak, çalılık arazinin elverişsiz olması nedeniyle, kaybolan topu evin avlusundaki bahçede aramaya benzer*".

Sinclair'in anlam birimi ya da *genişletilmiş anlam birimi* (extended unit of meaning) kavramı, beş ulamın *eş seçim* (co-selection) ilkesine dayanmaktadır. Söz konusu beş ulamın temelinde *çekirdek sözcük* (core word) yer almaktadır. Çekirdek sözcüğün eşdizimlilik özellikleri, *birleştirim* (colligation) özellikleri, *anlamsal tercih*i (semantic preference) ve anlam ezgisi özellikleri bu yapıyı tamamlamaktadır (Akt. Yang, 2016: 897). Tognini-Bonelli (2001: 106), eş seçim kalıplarının yeterince güçlü olduğu durumlarda bazı sözcüklerin ilk anlamlarını kaybetme tehlikesi içine girdiğini ve bunun sonucunda sözcüklerin çevresinde gerçekleşen anlamların yankılarını taşımaya başladığını belirtmiştir. Tognini-Bonelli'nin bahsettiği bu durum, Sinclair'in (2004: 30-35) "*naked eye – çıplak göz"* eşdizimi incelemesinde gözlenmektedir. Sözcüklerin temel anlamları açısından *giysi giymemiş görme organı* şeklinde değerlendirebileceğimiz bu eşdizimliliğin, bulunduğu bağlama uygun bir anlamsal tercih ve anlam ezgisi özelliği kazandığı inceleme sonucunda görülmüştür.

Sinclair, "*naked eye – çıplak göz*" eşdizimini ilk olarak *sözdizimsel bileşen*lere (syntactic component) odaklanan birleştirim yönünden incelemiştir. Sol yönelimli "n-

1, n-2" birleştirim özellikleri sonucunda "*with naked eye – çıplak gözle*" yapısı ön plana çıkmaktadır. Ardından, ilgili birimin görev aldığı anlam alanını tanımlayan anlamsal tercih incelemesi yapılmıştır. İncelenen *sol yönelimli n-3, n-4* sözcük birliktelikleri sonucunda "*naked eye – çıplak göz*" eşdiziminin "*görünebilirlik*" anlamsal tercihi sergilediği belirtilmiştir. Bu anlamsal tercih doğrultusunda yapılan uyumluluk dizisi incelemeleri sonucunda Sinclair'in (2004: 34) "*anlamı amaca bağlayan işlevsel seçim*" olarak tanımladığı anlam ezgisi özellikleri ortaya konmuştur. *"...too faint to be seen with the naked eye... / ... çok soluk, çıplak gözle görülemez...*" örneğinde olduğu gibi araştırmacı, "*naked eye – çıplak göz*" eşdiziminin "*zorluk*" ezgisine sahip olduğunu belirtmiştir. Sinclair'i Louw'un anlam ezgisi görüşünden ayıran diğer nokta, ezgi kavramını "*naked eye – çıplak göz*" örneğinde gördüğümüz şekilde, iyi-kötü düzleminin dışında daha işlevsel ve tutumsal nitelikleri önemseyerek kullanması olmuştur. İlgili özellikler bakımından Sinclair'in anlam ezgisi görüşü *söylem* (discourse) temelli incelemelere yakın bulunmaktadır (Stewart, 2010: 161-162).

Bu görüşler bir araya getirildiğinde alanyazındaki anlam ezgisi yaklaşımlarının üç ortak noktası belirlenmiştir (Stewart, 2010: 160):

> "1. Anlam ezgisi değerlendirici ve tutumsaldır
>
> 2. Anlam ezgisi gizlidir
>
> 3. Anlam ezgisi, en iyi şekilde bilgisayar destekli yöntemlerle ortaya çıkarılan *iç bağlam*a (co-text)[3] dayalıdır".

Anlam ezgisinin yeni sayılabilecek bir çalışma alanı olması ve anlama dayalı yapısı nedeniyle kolay çözümlenememesi, alanyazında bu kavramı ifade ederken çeşitli *benzeşim*ler (analogy) kullanılmasına neden olmuştur. Louw'un öne sürdüğü bu benzeşimlerden ilki "*telkin etme*" kavramıdır. Kavram, eşdizimleri tarafından sözcüğe bir anlam özelliği aktarılmasını bildirir. İkinci benzeşim anlamın bir "*sıvı*" olmasıdır. Buna göre, anlamca boş olan biçimin yanına içeriğe sahip dolu bir sözcük gelir ve birlikte sık kullanılırlarsa içerik, biçimin içini doldurur. Böylece anlam ezgisi ortaya çıkar. Üçüncü benzeşim ise Louw'un anlam ezgisi teriminde çıkış noktası olarak belirttiği, ardışık seslerin *söyleniş*te (phraseology) birbirlerinden etkilenerek ezgisel

[3] Türkçe üzerine yapılan çalışmalarda, sözcüklerin kullanıldığı yeri çevreleyen iç bağlam terimine genel olarak yer verilmemiş ve bu kavram *bağlam* terimiyle karşılanmıştır.

değişimini anlatan *sesbilimsel renklendirme* (phonological colouring) olmuştur (Akt. Whitsitt, 2005: 288-291).

1.3.2. Anlam Ezgisinin Değerlendirilmesi

Anlam ezgisi özelliği taşıyan sözcükleri ortaya çıkarmak kadar onları değerlendirmek de ayrı bir önem ve zorluk taşımaktadır. Stewart (2010: 24), değerlendirme kavramının *değer biçme dizgesi*nde (apprasial system) görüldüğü üzere karmaşık bir yapıya sahip olduğunu belirterek bu zorluğa değinmiştir. Değer biçme dizgesi, sacayağından meydana gelmektedir. Sacayağının temelinde mutluluk, korku, vb. duygularla ilişkili "*etki*" kavramı yer almaktadır. Sacayağının diğer yanında, davranışların dürüstlük, kibarlık gibi manevi yönüyle ilgilenen "*muhakeme*" kavramı bulunmaktadır. Üçüncü ayak ise incelik, güzellik gibi estetik değerlendirmelerle ilgili "*takdir*" kavramıdır (Martin, 1999: 142).

Değerlendirmede ele alınması gereken diğer zorlu nokta, anlam ezgisinin kimin tutumunu temsil ettiği, konuya kimin gözünden yaklaştığıdır. Stewart (2010: 24), anlam ezgisinin edimbilim ve söylem açısından önemini göz önüne aldığında değerlendirmenin konuşmacı ya da yazara ait olduğunu varsaymaktadır. Buna göre anlam ezgisinin öznesi cümlede bahsedilen değil, cümleyi kuran olarak görülmektedir.

Bu ölçütler temelinde 1987'de ilk değerlendirmeyi yapan Sinclair, sözcüklerin yalnızca *olumsuz anlam özellikleri*ni (negative semantic features) yansıtan örnekleri incelemiştir. Louw ise Sinclair'in ardından 1993'te gerçekleştirdiği çalışmada anlam ezgisi kavramının genellikle olumsuz anlam özellikleri yansıttığını ancak kısmen *olumlu anlam özellikleri*nin (positive semantic features) de bulunabildiğini belirtmiştir. 1996'daki çalışmasında Stubbs, bu yaklaşımı daha sistematik bir çerçeveye yerleştirmiş ve olumlu (positive semantic prosody), olumsuz (negative semantic prosody) ve *yansız* (neutral semantic prosody) anlam ezgisinden bahsederek en çok yansız ezginin bulunduğunu, onu takiben olumsuz ve olumlu anlam ezgilerinin geldiğini söylemiştir. Stubbs'ın kalıpları üzerinde ilerleyen Partington 2004'teki çalışmasında anlam ezgisi türlerini, *lehte* (favourable semantic prosody), *aleyhte* (unfavourable semantic prosody) ve yansız anlam ezgisi şeklinde adlandırmıştır (Akt. Zhang, 2010: 191-192).

Anlam ezgisi değerlendirmelerinin *iyi-kötü / olumlu-olumsuz* düzlemine sıkışması, alanyazında sıkça tartışılan bir konudur. Hunston (2007: 256), bu tür bir anlam özelliğinin ikili ayrımla basite indirgenmesine karşı çıkar. Ayrıca, anlam ezgisinin bakış açısına bağlı olduğunu, dolayısıyla tartışmasız bir yorumun bulunmayacağını belirtir. Aksi görüş, anlam ezgisi incelemelerindeki mevcut değerlendirmeleri doğru bulan Morley ve Partington'dan (2009: 141) gelmiş, buna insan doğasının neden olduğunu, insanların bir şeyi *iyi-kötü* olarak ayırmayı sevdiğini ifade etmiştir. Ayrıca Morley ve Partington'a göre iyilik ve kötülük birçok biçimde olabilir. Örneğin zevkli, kazançlı ve kontrol altında olmak iyi ezgi örnekleri şeklinde değerlendirilebilecekken tehlikeli, zor ve kontrol dışı olmak kötü ezgi örneğidir. Hunston'ın anlam ezgisindeki ikili ayrımı basit bulmasına da yanıt veren Morley ve Partington (2009: 142-143), ikili ayrımın karmaşık bir sistem içerisindeki basitlik olduğunu belirtmiştir.

Sinclair'in anlam birimini temel aldığı incelemelerde, anlam ezgisi değerlendirmelerinin farklılaştığı görülmektedir. Sinclair (2004: 30-36), "*naked eye – çıplak göz*" eşdiziminin anlam ezgisi olarak *zorluk*, "*true feelings – gerçek hisler*" eşdiziminin de anlam ezgisi olarak *isteksizlik* ve *yetersizlik* ifade ettiğini belirtmiştir. Benzer şekilde Tognini-Bonelli (2001: 106-110), "*proper – uygun*" sözcüğünü incelemiş ve bu sözcüğün *yokluk, bir şeyin eksikliği* ezgisine sahip olduğunu belirtmiştir. Sinclair ve Tognini-Bonelli'nin incelemeleri ele alındığında sonuçların Morley ve Partington'da (2009: 141) belirtildiği gibi *iyi-kötü / olumlu-olumsuz* ayrımının farklı biçimleri olduğu, ancak bu ifadelerde özel niteliklere vurgu yapıldığı görülmektedir.

1.3.3. Anlam Ezgisi Kavramı için Alanyazında Kullanılan Terimler

Alanyazına görece yeni girmiş kavramların farklı araştırmacılar tarafından farklı terimlerle karşılanması ve bu sebeple çok terimlilik sorunu yaşanması, anlambilimde sık görülen bir durumdur. Anlam ezgisi kavramı için de dünyada ve Türkiye'de farklı terimler kullanılmış ve kullanılmaya devam etmektedir. Araştırmacıların bu kavramı karşılamak amacıyla kullandığı, kavrama farklı yaklaşımlar sonucu oluşmuş özgün terimler şunlardır (Pilten-Ufuk, 2017a: 4):

- *lexicogrammatical environment* (sözcükdilbilgisel çevre), Sinclair - 1987 ve 1991
- *semantic prosody* (anlam ezgisi), Louw - 1993
- *collocational prosody* (eşdizimsel ezgi), Stubbs - 1995
- *semantic harmony* (anlamsal uyum), Lewandowska-Tomaszczyk - 1996
- *discourse prosody* (söylem ezgisi), Stubbs - 2001
- *semantic association* (anlamsal çağrışım), Hoey - 2005.

Dünyada anlam ezgisi kavramı, genel olarak "*semantic prosody*" terimiyle anılmaktadır. Louw bu terimi, Firth'ün seslerin *ezgi*sini (prosody) incelediği sesbilimsel renklendirme çalışmasına dayanarak konuyla ilgili bilgisayar destekli ilk araştırmaları yapan Sinclair ile kişisel iletişimleri sonucunda kullanmaya başlamıştır (Louw, 2000: 32). Sesbilimsel renklendirmeye göre sesler, söylenişte bir araya gelip sözcükleri oluştururken kendilerine ait sınırı aşar ve birbirlerini etkiler. Louw, seslerin yanındaki sesler aracılığıyla bu şekilde etkilemesinden yola çıkarak birlikte kullanılan sözcüklerin de anlamsal açıdan birbirlerini etkileyeceğini belirtmiş ve bu terim kullanımını ortaya koymuştur.

"*Semantic prosody*" geniş bir kullanıma sahip olmakla birlikte tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Stewart (2010: 162), bu terime itirazını iki madde üzerinden yapmıştır:

> "1. Ezgisel unsur, sesbilimsel açıdan şüpheli bir benzeşime sahiptir
> 2. Ezgi, geleneksel olarak dildeki -özellikle şiirdeki- seslerin uyumuyla ilgilidir"

Gavioli (2005: 46), Stewart'ın tartışmalı bulduğu, anlam özellikleri ile sesbilimsel ezgi arasındaki bağı şu şekilde kurmaktadır: "*Genellikle dilbilimde sözcüklerin ses veya uyumunu ifade etmek için kullanılan "ezgi" terimi, burada seslerden ziyade anlamların etkisine, özellikle de sözcüklerin ve ifadelerin çevrelerindeki sözcükleri etkileyebilecek bir anlam aurası yaratma biçimine uygulanır*".

Alanyazında "*semantic prosody*" dışında kullanılan terimler, bir terim tercihinden ziyade kavrama farklı yaklaşımları yansıtmaktadır. Hunston (2007: 265-266), kavramsal farklılığa rağmen genel olarak tek terimin kullanılmasına eleştiriler getirmiştir. Bu anlamda "*semantic prosody*" terimi, adeta kavramla ilgili görüşlerin tamamını içine alan bir *şemsiye terim*e (umbrella term) dönüşmüştür.

Bu kavram, Türkçe alanyazında şu terimlerle adlandırılmaktadır: *anlam ezgisi* (Aksan, vd., 2008), *anlam vezni* (Pilten, 2011), *semantik prozodi* (Çalışkan, 2014a), *anlamsal bürün* (Esmer, 2015).

Türkçedeki anlam ezgisi çalışmaları, Sinclair ve Louw'un temellendirdiği görüş çerçevesinde ilerlemektedir. Dolayısıyla kavramla ilgili terim farklılıkları bir kavram kargaşasından ziyade çeviri tercihini yansıtmaktadır. Bu noktada Aksan, vd. *anlam ezgisi*; Pilten, *anlam vezni*; Çalışkan, *semantik prozodi* terimlerini tercih etmiştir. *Anlamsal bürün* ise daha çok yabancı dil üzerine yapılmış çalışmalarda görülmektedir[4].

Çalışmada Aksan, vd.'nin ortaya koyduğu *anlam ezgisi* terimi kullanılmaktadır. Bunun nedeni, tartışmalara rağmen alanda genel nitelik kazanmış "*semantic prosody*" teriminin Türkçede, tüm anlam özelliklerini içine alacak şekilde, bu terimle ifade edilebileceğinin düşünülmesidir.

1.3.4. Anlam Ezgisinde Art Zamanlılık ve Eş Zamanlılık

Anlam iyileşmesi (meliorative), *anlam kötüleşmesi* (pejoration), *anlam daralması* (semantic restriction) ve *anlam genişlemesi* (semantic extension) gibi anlambilimin geleneksel alanlarında, bir sözcüğün zaman içerisinde anlam farklılaşmasına uğradığı belirtilmektedir. Bu bakımdan, diğerleri gibi anlamda gerçekleşen bir değişimi konu alan anlam ezgisinin *art zamanlılık* (diachrony) - *eş zamanlılık* (synchrony) düzleminin neresinde bulunduğu tartışılan konulardan biridir. Burada dikkat çeken ilk nokta, anlam ezgisi incelemelerinin dayandığı derlemlerin çoğu kez eş zamanlı oluşudur. Bu bilgi karşısında dahi araştırmacılar, anlam ezgisinin art zamanlı ya da eş zamanlı bir kavram olması hususunda hemfikir değildir.

Louw (2000: 37), anlam ezgisinin art zamanlı özelliklere sahip olduğu konusunda şüphe duymamaktadır. Ancak örneklerin ele alınacağı derlemlerin bu niteliğe uygun olup olmaması konusunda yorum belirtmemiştir. Sinclair (1996: 113) ise eş zamanlı bir dil görünümünde, sözcüklerin anlam kökenleri incelenmek zorunda

[4] Alanyazında, Esmer'in (2015) çalışmasından önce anlamsal bürün terimini tercih etmiş çalışmalar bulunmasına rağmen bu çalışmalar yabancı dil üzerine yapılması nedeniyle değerlendirmeye alınmamıştır.

değildir der. Buna rağmen, bazı değişim süreçlerinin kaçınılmaz şekilde açık olduğunu belirtir ve yeni anlamların çoğu zaman eşdizimlilerin aşamalı faaliyetleri aracılığıyla oluştuğunu ifade eder. Sonuç olarak, Sinclair'in eşdizimlilik ve anlam ezgisi kavramlarındaki art zamanlı niteliği göz ardı etmediği açıktır, ancak bu kavramlara örnek oluşturacak sözcüklerin ortaya çıkarılmasında eş zamanlı derlem kullanımını yadırgamamaktadır.

Sinclair'in aksi bir görüşü, Whitsitt (2005: 287-288) savunmaktadır: Araştırmacı, eş zamanlı derlemlerde incelenen anlam ezgisi kavramının art zamanlı anlam geçişlerini yansıtan sözcüklerle belirtilmesini tutarsızlık olarak görür ve art zamanlı değişim süreçlerinin eş zamanlı bir derlemde yansıtılamayacağını ifade ederek kavramın geçersizleşeceğini söyler.

Anlam ezgisinin art zamanlı özelliklerini incelemek üzere Stubbs (1995: 50), "*cause – sebep*" sözcüğünü ele almış, bu sözcüğün hâlihazırda olumsuz anlam özellikleri göstermesine rağmen henüz sadece olumsuz sözcüklerle kullanılacak düzeye gelmediğini belirtmiş ve sözcüğün hangi aşamadan hangi aşamaya geldiğini ele alırken, sesbilimde sıkça başvurulduğu gibi art zamanlı verilere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Buna karşılık Whitsitt (2005: 302), art zamanlı olarak hazırlanan bir derlemin kanıt oluşturamayacağını, hatta incelenen sözcükler bugün, geçmişe göre daha olumsuz bir anlam özelliğiyle kullanılsa dahi bu durumun olumsuz anlam aktarımına kanıt gösterilemeyeceğini belirtmiştir. Ayrıca Whitsitt (2005: 296), "*set in – başla-, bas-, vb.*" öbeksi eyleminin 1700 ve 1769 tarihlerine ait örneklerini vererek sözcüğün olumsuz anlam özelliğini o zaman da sergilediğini, bu yüzden anlam ezgisinin zamanla gerçekleşen bir durum olduğu düşüncesinin bu şekilde doğrulanamayacağını öne sürmüştür.

Sonuç olarak, anlam ezgisinin art zamanlı bir niteliğe sahip olduğu açıktır. Ancak bir sözcüğün art zamanlı tüm anlam ilişkilerini ortaya koymak, mevcut şartlar doğrultusunda imkânsızdır. Bu noktada, çağdaş dil özelliklerini tam ve dengeli bir biçimde yansıtan derlemler üzerinde yapılacak bir inceleme, art zamanlı veriler elde etmeyi sağlamayacak olsa da eş zamanlı anlam ilişkilerini göz önüne serecektir. Dolayısıyla, anlam ezgisi çalışmalarında sözcüklerin geçirdiği varsayılan art zamanlı değişiklikleri göz ardı etmeden eş zamanlı bir inceleme yapmak esastır.

1.3.5. Anlam Ezgisi Hakkındaki Diğer Tartışmalar

Anlam ezgisi, alanyazında pek çok tartışmayı beraberinde getirmiştir. Kavrama yaklaşım, terim kullanımları gibi ele aldığımız konulardan farklı olarak anlam ezgisi kavramının kendisi başlı başına bir tartışma konusudur. Anlam ezgisinin daha çok olumsuz içeriklerle karşımıza gelmesi bunlardan bir tanesidir. Çalışmanın çeşitli bölümlerinde isimleri anılan araştırmacılar, incelemelerinde çoğu kez olumsuz anlam ezgisine odaklanmışlardır. Meseleye dışarıdan bakan bir göz için sıra dışı olan bu durum, Partington'a göre insan psikolojisinin bir sonucudur. Partington (2004: 144), insanların kötü olayları birbirine aktarmaya daha çok ihtiyaç duyduğunu ifade etmektedir. Bu da olumsuz anlam ezgisinin, olumlu anlam ezgisine kıyasla çok daha yüksek sıklığa sahip olma nedenidir.

Anlam ezgisi kavramının oluşumunda ve terimleşmesinde kurucu rolü olan Louw (2000: 36-44), incelemelerinde daha çok anlam ezgisinin *ironik* (ironic) rolüne değinmiştir. Araştırmacı, incelenen sözcüğün anlam ezgisi yeterince ağırlık kazanmadan ironik nitelik taşımayacağını ancak bu ağırlığa ulaşınca ironik yönünü göstereceğini belirtmektedir. Louw, anlam ezgisinin ironik yönünü belirlerken büyük bir derlem üzerinde çalışılması gerektiğini ifade etmiştir. Çünkü sözcüğün anlam ezgisi henüz tam olarak yerleşmediğinden ironik ifadeler ancak az sayıdaki örnekte karşımıza gelir. Araştırmacı, konuyla ilgili şu örneği vermiştir: "*Who really was bent on helping his fellow man… – Onun ahbabına yardım etmek için gerçekten kim meyilliydi…*" Genellikle olumsuz anlam taşıyan sözcüklerle birlikte kullanılan "*bent on – meyilli ol-"* öbeksi eyleminin "*help – yardım*" sözcüğüyle birlikte kullanılması, bağlam göz önüne alındığında açık bir ironi oluşturmaktadır. Louw, eşdizimsel açıdan birlikte kullanılma özelliği göstermeyen bu gibi sözcükler bir araya geldiğinde *ezgisel çatışma* (prosodic crash) yaşandığını ve bunun ironiye yol açtığını belirtmektedir. Genellikle olumsuz ifadelerle birlikte kullanılan "*sebep ol-*" eylemini, "*Evlenmeme sebep oldu*" cümlesinde kullanmamız halinde ezgisel çatışma ve buna bağlı ironi meydana gelmektedir.

Kavramla ilgili tartışılan bir diğer konu, anlam ezgisinin tüm metin türlerinde geçerli olup olmadığı sorusunun cevabıdır. Derlem üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemeleri, genellikle belirli bir metin türü ya da konu ayrımı gözetmeden gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla buradan alınan sonuçlar, doğrudan genele

yansıtılmaktadır. Tüm metin türlerinde, incelenen anlam ezgisi özelliklerinin geçerli olduğu belirtilmektedir. Ancak Tribble (2000), *sınırlı ezgi* (local prosody) kavramıyla konuya farklı bir yaklaşım getirmiştir.

Tribble (2000: 86), "*Bazı türlerdeki sözcükler, yalnızca bu türlerde veya bu türlerin benzerlerinde sınırlı ezgi kurabilir*" diyerek anlam ezgisinin tüm metin türlerinde aynı şekilde gerçekleşmeyeceğini belirtmiştir. Bu görüşü örneklendirmek amacıyla "*experience – deneyim*" sözcüğünü *Avrupa Birliği PHARE Programı* (Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerine Topluluk Yardım Programı) metinlerinden oluşturulmuş *PP* derleminde incelemiş, günlük hayatın ve genel metinlerin aksine ofis deneyimi, iş deneyimi, beceri deneyimi gibi iş hayatına yönelik kullanımların bu sözcükte sıkça görüldüğünü belirtmiştir. Benzer şekilde Nelson, iş İngilizcesi üzerinde anlam ezgisi incelemesi yapmış; Cheng (2006), 2003'teki SARS hastalığıyla ilgili metinler üzerinde anlam ezgisi özelliklerini incelemiştir (Akt. Stewart, 2010: 17). "*Bazı ezgilerin kesit (register) ile ilişkili olma olasılığı vardır*" diyen O'Halloran (2007: 4), bunu "*erupted – patla-*" örneğiyle açıklamıştır. Bu sözcük bir spor yazısında geçtiğinde "*sayı patlaması*" örneğindeki gibi olumlu anlam ezgisi özelliğine sahipken gündelik haberler içerisinde "*volkan patlaması*", vb. örneklerle olumsuz anlam ezgisi özelliği kazanmıştır (O'Halloran: 2007: 15).

Sınırlı ezgi kavramının tüm sözcüklerde geçerli olmayabileceğini belirten Tribble (2000: 86), sınırlı ezginin belirli bir türde yazan yazarlara o türle ilgili bilgiler sağlayacağını ve bu sebeple dilin üzerinde durmaya değer bir yönü olduğunu belirtmiştir.

1.3.6. Anlam Ezgisinin Görevleri

Doğru dil kullanımı ve iletişimin hayati önem taşıdığı günümüz dünyasında, anlam ezgisi kavramı değer kazanmaya başlamıştır. Bu önemin, kavram hakkındaki farkındalığın çoğalmasıyla artacağına şüphe yoktur. Anlam ezgisi, dil açısından iki önemli görev üstlenmektedir (Whitsitt, 2005: 287):

1. Sinclair'e ait ve sözcüklerin nedensiz şekilde bir araya getirilmesine dayanan *deyim ilkesi*nin (idiom principle) çalışma şeklini belirterek anlam ile *söz*ün (parole) nasıl kaynaştığını göstermek.
2. Anlam ile söz kaynaşımı sonucu üretilen yeni anlam özelliğini göstermek.

Buna örnek olarak, İngilizcede sık kullanılan öbeksi eylemleri gösterebiliriz. Sinclair'in (1991) araştırmasındaki "*set in – başla-, bas-, vb.*" öbeksi eylemi, anlam ezgisi incelemesi sonucunda daha önce dikkat etmediğimiz olumsuz bir anlam özelliği kazanmıştır ve bugün, birkaç örnek dışında tamamen olumsuz özelliğe sahip sözcüklerle birlikte kullanılmaktadır (Louw, 2000: 31-32).

Anlam ezgisi incelemeleri, eş ve yakın anlamlı sözcükler arasındaki anlam farklarını ortaya koymak amacıyla da kullanılmaktadır. Çalışkan (2014a: 158), böylesi bir çalışmada anlam ezgisinin yanında eşdizimlilik ve *anlamsal isteme* (semantic valence) de önem verilmesi gerektiğini belirtir. Stewart (2010: 116) ise eş ve yakın anlamlı sözcüklerin incelenmesinde anlam ezgisini önemli bir ölçüt olarak göstermektedir. Bu durumu örneklendiren Tognini-Bonelli (2001: 110), anlam ezgisi özellikleri açısından incelediği "*proper – uygun*" sözcüğünün eş anlamlısı "*appropriate – münasip*" sözcüğünden farkını ortaya koymuştur. Eş ve yakın anlamlıları, sahip olduğu anlam ezgisi özellikleri açısından incelemek, sözcükler arasında sıradan bir iletişim sırasında anlaşılmayacak anlam özelliklerinin belirlenmesini sağlayacaktır.

Anlam ezgisinin nitelikleri, sadece dilbilimsel incelemelerle sınırlı değildir. Edebi eserlerin üslup özelliklerini incelerken, yeni bir dil öğrenmeye çalışırken, reklam türünde metinler kaleme alırken, siyaset alanında topluluklara hitap ederken ve metinler üzerinden toplumsal incelemeler yaparken anlam ezgisi kavramı belirleyici bir görev üstlenmektedir. Sosyal medyadaki dil kullanımı üzerine derlem dilbilimsel yöntemlerle çalışan Zappavigna (2012), eski ABD Başkanı Obama'nın *twitter* kullanımlarını incelemiş ve bu kullanımlarda olumsuz ezgi değerine sahip sözcükleri kullanmaktan kaçındığını belirlemiştir.

Anlam ezgisi ve genel olarak derlem incelemeleri toplumsal ve hukuki konularda da karşımıza çıkmaktadır. Krishnamurthy; "*ethnic – etnik*", "*racial – ırksal*" ve "*tribal – kabile*" sözcüklerinin kullanıldığı bağlamlardaki birlikteliklerinden yola çıkarak metinlerdeki ırkçı yaklaşımları belirlemeye çalışmıştır. Caldas-Coulthard ve Moon, metinlerdeki cinsiyet ayrımcılığını ortaya çıkartmak amacıyla gazete haberlerindeki yaş ve güzellik ile ilgili sözcüklerin eşdizimlilikleriyle onların cinsiyet açısından farklı kullanımlarını incelemiştir. Hunston ise 1999 tarihli çalışmasında, "*deaf – sağır*" ve "*hearing – işitme*" sözcüklerinin *bakışımsızlığını* (asymmetry)

incelemiş, "*deaf – sağır*" sözcüğünde yoksunluk ve cefa ezgisinin bulunduğunu öne sürmüştür (Akt. Cotterill, 2001: 292).

Anlam ezgisi incelemesinin yapıldığı dikkat çekici konulardan biri, Amerikan futbolu yıldızı *O. J. Simpson*'un eski eşini öldürdüğü iddiasıyla başlayan ve 1994'te ABD gündemini uzun süre meşgul eden dava metinlerinin incelenmesi olmuştur. Cotterill'in (2001: 291-312) çalışması, davacı ve davalının şikâyet ve savunma metinlerinden oluşmuş bir derlem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada ele alınan sözcüklerden biri "*encounter – karşılaş-*" eylemidir. Bu eylem, iddia makamı tarafından normal hayatında son derece başarılı ve ünlü olan *O. J. Simpson*'ın diğer yüzünü ortaya koymak amacıyla kullanılmıştır. Genel derlemler incelendiğinde, bu eylemin çoğu kez olumsuz sözcüklerle birlikte kullanılması dikkate değer bir durumdur. İddia makamının seçtiği diğer sözcük "*cycle – döngü*" olmuştur. Genel derlemlerde çoğu kez olumsuz sözcüklerle birlikte kullanıldığı görülen bu sözcük, *O. J. Simpson*'un bir şiddet döngüsü içerisinde olduğunu göstermek amacıyla kullanılmıştır. İncelemede "*control – kontrol*" sözcüğü de ayrıntılı şekilde ele alınmıştır. Bu sözcüğün anlam özellikleri incelendiğinde "*sert otorite, enflasyon, kimyasal silah, aşırı ve zayıf duygular*" gibi olumsuz sayılabilecek ifadelerle ilişkili olduğu görülmektedir. Dava metinlerinde bu sözcük *O. J. Simpson*'ın eşi üzerinde uyguladığı baskıyı ifade etmek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca, sözcüğün genel derlemlerde ve dava metinlerinde daha çok kadınlarla ilişkili kullanılmasına araştırmacı tarafından dikkat çekilmiş, bu sözcüğün kadınlarda bağımlılık, duygusal durum, vb. anlam ilişkilerine sahip olduğuna değinilmiştir. Bununla birlikte araştırmacı, savunma tarafının sık kullandığı "*incident – kaza*" sözcüğünü incelemiş ayrıca savunmanın ifadelerinde bilinçli şekilde geçişsiz ya da edilgen duruma getirilmiş eylemleri tercih ettiğini belirtmiştir (Cotterill, 2001). Bu çalışma, anlam ezgisi incelemelerinin farklı metin türlerinde gerçekleştirilebileceğini, kimi sözcüklerin sınırlı ezgi özelliklerine sahip olabileceğini ve sözcüksel tercihlerin işlevsel amaçlarla kullanılabileceğini göstermesi açısından önemlidir.

1.3.7. Bağlam Bağımlı Bir Fenomen Olarak Anlam Ezgisi

"*Bir göstergenin birlikte bulunduğu öteki göstergelerle oluşturduğu ve anlamını aydınlatan bütüne*" bağlam adı verilmektedir (Aksan, 1998: 75). Anlam

ezgisinin temel niteliklerinden biri *bağlam bağımlı* (context dependent) bir fenomen olmasıdır. Bu noktada kilit soru, anlam ezgisinin temelinde yer alan değerlendirici ve tutumsal anlamın bir bağlamdan başka bir bağlama aktarılabilme özelliğine sahip olup olmayışıdır. Hunston (2007: 266), bu sorunun kendisi için gerçek bir ikilem olduğunu belirtir. Bir tarafta, anlamın bağlam dışında var olmadığını belirten güçlü iddia yer almaktadır. Bu açıdan, bir sözcük ya da ifadenin anlamının bir bağlamdan başka bir bağlama aktarılabileceğini söylemek mantıksızdır. Bu görüş bizi, olumlu ya da olumsuz anlam ezgisine sahip olduğu konusunda hemfikir olunan sözcüklerin aksi kullanımını açıklama zahmetinden kurtarır. Adeta istisna kapısı açar. Diğer taraftan, anlam özellikleri bakımından metinlerarası yankıların gerçekleşmeyeceğini söylemek zordur ve ilişkili örnekler kolaylıkla bulunabilir. Araştırmacı, iki durumun da gerçekleşebileceğini ama bunların her zaman için kesinlik arz etmediğini belirterek söz konusu ikilemi sonuca bağlamıştır. Anlamın, sınırları önceden belirlenmiş bir alan içerisine hapsedilemeyeceği düşünüldüğünde bağlam-anlam ezgisi ilişkisinin, kuralları her örnek için yeniden belirlenen bir süreç olduğunun söylenmesi yanlış olmayacaktır.

Bununla birlikte, derlemler bağlam incelemelerinde adeta laboratuvar ortamı sunmaktadır. İnsan gücünün bir araya getiremeyeceği sayıda bağlam, elektronik ortamda gösterilmektedir. Ancak büyük imkânlar büyük bir dikkat ile işlenirse yararlı sonuçlara zemin oluşturacaktır. Bu bakımdan, derlemlerin hem en büyük avantajı hem de en büyük dezavantajı sahip olduğu geniş imkânlardır. Özellikle anlam ezgisi gibi öznelliğe son derece açık bir alanda, doğru sonuçlara varabilmek büyük dikkat gerektirmektedir. Çünkü büyük veriler yanılsamaya son derece müsait bir ortam oluşturmaktadır. Stewart (2010: 120), her ne görülmek istenirse bize onu göstermesi nedeniyle derlem incelemelerini *Harry Potter* kitaplarındaki sihirli aynaya benzetmekte, bu tuzağa düşmemek adına bağlamları incelerken tutarlı kurallar ve ilkelerin belirlenmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Bununla ilgili olarak Louw (2000: 41-47), anlam ezgisi ve *ironi*ye (irony) sahip ögelerin *eşdizimsel çakışma* (collocational clash), tırnak işareti kullanımı ve *tekrarlanma* (repetition) gibi yöntemlerle bilgisayar destekli olarak belirlenebileceğini ancak bunlar gibi açık olmayan örnekler de bulunabileceğini söyler. Üstelik anlam ezgisi dille ilgili pek çok olgunun aksine sezgiyle daha az erişilebilir bir durumdadır. Bu noktada önemli olan, bağlam konusunda çabuk karar verilmemesi, yeterli sayıda

örneğin incelenmesi ve araştırmacının "*twenty-twenty hindsight*" deyimiyle ifade ettiği, gerçeği sonradan kavrama hatasına düşülmemesidir.

1.3.8. Anlam Ezgisi İnceleme Yöntemleri ve Derlem

Anlam ezgisi hakkında, araştırmacıların hemfikir olduğu bir konu başlığı bulmak oldukça güçtür. Bunlardan biri, anlam ezgisi incelemelerinin derlem üzerinde gerçekleştirilmesi gerekliliği olmuştur. Wachter (2008: 14), araştırmacıların büyük çoğunluğunun sözcüklerin anlam ezgisini belirlerken birinin sezgisini kullanmayı güvenilmez bulduğunu ifade etmiştir. Buna ek olarak Sinclair (2003: 178), Bublitz (1996: 9), Louw (2000: 32) ve Adolphs ve Carter (2002: 7), anlam ezgisi çalışmalarının büyük derlemler sayesinde mümkün hale geldiğini ve incelemelerin bilgisayar destekli yöntemler kullanılarak yapılması gerektiğini belirtmiştir. Anlam ezgisi çalışmalarının önemli isimlerinden Tognini-Bonelli (2004: 20) ise sözcük kullanımlarının bilgisayarlar sayesinde maddi ve gözlemlenebilir hale büründüğünü söylemiştir.

Bir derlem üzerinde, anlam ezgisi incelemesi açısından ön planda olan iki yaklaşım vardır: "*düğüm sözcük yaklaşımı*" ve "*düğüm sözcük + bağlam yaklaşımı*". İki yaklaşımın da temelinde düğüm sözcük yer almaktadır. Fakat araştırmacılar "*x sözcüğü, y ezgisine sahiptir*" gibi bir açıklamada bulunsa dahi burada belirtilmeyen bir bağlam referansı vardır. Örneğin Louw "*utterly – tamamiyle*", Stubbs "*affect – etkile-*", Partington ile Xiao ve McEnery "*cause – sebep ol-*" araştırmalarında yalnızca düğüm sözcük üzerinden anlam ezgisi yorumunda bulunmuştur ancak bu araştırmaların tümünde bağlam referansı bulunmaktadır. Buna karşılık, Sinclair'in "*naked eye – çıplak göz*", "*true feelings – gerçek hisler*" ve Tognini-Bonelli'nin "*proper – uygun*" incelemeleriyle örneklendirebileceğimiz çalışmalarda daha geniş dil birimleri incelenmiş ve düğüm sözcük yanında bağlam özelliklerine yer verilmiştir (Stewart, 2010: 57-60).

Sadece düğüm sözcük üzerinde yapılan bir anlam ezgisi incelemesi ile "*credibility – güvenirlik*", "*alleviate – yatıştır-*", "*ease – rahatla-*" gibi olumlu anlama sahip sözcüklerin, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermesi açıklanabilir değildir. Türkçede "*aksettir-*", "*...dan ibaret*" (Çalışkan, 2014a: 145-149) gibi sözcüklerin taşıdığı olumsuz anlam ezgisi özelliği de aynı duruma sahiptir.

Anlam ezgisi incelemesi yapılan sözcükler, bağlam içinde çok farklı anlamlarda ve işlevlerde kullanılabilmektedir. Dolayısıyla her bağlam, sözcüklere yeni bir anlam aktarması yapmaktadır. Bu da sözcüğün zihnimizdeki veya sözlükteki anlamının inceleme sürecinde devre dışı bırakılması gerekliliğini doğurmuştur. Bu konu hakkında Sinclair (1996), akademik çalışmada araştırmacının düğüm sözcüğü boş alması gerektiğini savunur. Aynı zamanda bu görüş, Louw'un "*anlam bir sıvıdır*" benzeşiminde, içeriğin boş biçimi doldurması düşüncesiyle bağlantılıdır (Whitsitt, 2005: 292-293).

Bilgisayar destekli dilbilim ve derlem dilbilim incelemelerinin sıklıkla karşılaştığı eleştirilerden biri, bilgisayar tarafından her şeyin yapıldığı ve geriye sadece değerlendirme ve sonuç süreçlerinin kaldığı düşüncesidir. Aynı düşünceler derlem incelemelerinin tamamında olduğu gibi anlam ezgisi incelemelerinde de geçerlidir. Stewart (2010: 117), alanın kurucu isimlerinden Sinclair'in buna çoğu makalesinde karşı çıktığını ve derlem incelemelerinin araştırmacıya *vitrin* sunmadığını belirtmiştir. Ayrıca, anlam ezgisi incelemelerinin yapıldığı derlemler ile metinler arasında büyük farklar bulunmaktadır. Tognini-Bonelli (2001: 3) derlem incelemelerinin zorluğunu ortaya koyan bu farkları şöyle sıralamıştır:

metin	**derlem**
Bütünsel okunur.	Parçalanmış okunur.
Yatay okunur.	Dikey okunur.
İçerik okunur.	Örnek okunur.
Bireysel iradeli olarak okunur.	Sosyal uygulamaların bir örneği olarak okunur.
Benzersiz bir olay olarak okunur.	Tekrarlanan olaylar okunur.
Bir "*parole*" (söz) örneğini ihtiva eder.	"*Langue*" (dil) örneğini ihtiva eder.
Tutarlı bir iletişimsel etkinliktir.	Tutarlı bir iletişimsel etkinlik değildir.

Tablo 3. Metin ve Derlem Farklılıkları

Anlam ezgisini doğru belirleyebilmek amacıyla bağlamlar dikkatle incelenmelidir. Bağlamların derlem üzerinde incelenme alanı ise uyumluluk dizileridir. Stewart (2010: 104-105), uyumluluk dizilerinin derlem dilbilimde mücevher değerinde olduğunu söyler. Fakat uyumluluk dizilerinden sonuca ulaşmak sanıldığı kadar kolay değildir. Araştırmacı, uyumluluk dizilerini "*sistemli bir çılgınlık*" olarak nitelemiş ve buna sebep olarak;

1. Okumanın zor oluşunu,

2. Bir araştırma için üretilmiş çok sayıda uyumluluk dizisinin cesaret kırıcı etkisini,

3. Uyumluluk dizisine odaklanırken bağlamın genellikle bölük pörçük kalmasını, göstermektedir.

Bununla birlikte Stewart (2010: 106-107), uyumluluk dizilerinin incelenmesine dair şu çıkarımlarda bulunmuştur:

1. Düğüm sözcüğün sol ve sağındaki yakın çevreye odaklanma eğilimi vardır.

2. Uyumlulukta, tam ortada düğüm sözcük ve her iki yanında eşit miktarda metin bulunduğundan denge ve metin bütünlüğü açısından yanıltıcı bir izlenim bulunmaktadır.

3. Uyumlulukta değişmeyen tek öge düğüm sözcüktür.

4. Uyumluluğun merkezinde düğüm sözcük bulunur. Düğüm sözcüğün farklı yazı tipleriyle metinden ayrılması, düğüm sözcüğün *sözdizimsel çevre*sinden (syntactic environment) ayrı düşünülmesine neden olabilir.

5. Verinin uyumluluk dizisi içinde gösterilmesi, anlamın gözlenebileceği izlenimine neden olabilir.

Dünyadaki ve Türkiye'deki derlemler, genel olarak düğüm sözcüğün sol ve sağından en az *5* sözcüklük bir uyumluluk dizisi sunmaktadır ve Stewart (2010: 107-108), *5-6* sözcüklük uyumluluk dizisi incelemesinin anlam ezgisini tespit etmede çoğu zaman yeterli olduğunu belirtmektedir. Fakat *5-6* sözcüklük uyumluluk dizisi incelemesi şu iki soruna neden olmaktadır:

1. *5:5* ya da *6:6*'lık uyumluluk dizisi, metindeki biçemsel özellikleri anlamamızı zorlaştırır, bu da bizi yanlış sonuçlara götürebilir.

2. Ayrıca, söylem incelemesini merkeze almış bir alanda *5:5, 6:6*'lık uyumlulukların dışında kalan sözcükleri incelememek tuhaftır.

Fakat tüm anlam ezgisi incelemeleri *5:5, 6:6* gibi dar uyumluluk dizilerinde gerçekleşiyor demek doğru olmayacaktır. Düğüm sözcüğe ve bağlama bağlı olarak *10:10* ve üzeri uyumluluk dizileri, anlam özelliklerinin kendini çabuk teslim etmediği örneklerde kullanılmaktadır. İncelemenin yapıldığı *TUD-TS*, en fazla *35:35*'lik uyumluluk dizisi kullanımına izin vermektedir.

1.3.9. Düğüm Sözcük ve Özellikleri

Çalışmada *derlem tabanlı* (corpus based) inceleme yöntemi kullanılmaktadır. Derlem tabanlı inceleme yöntemi, hâlihazırda mevcut olan kuramın kanıtlanması amacıyla tercih edilmektedir (Tahiroğlu, 2010: 92). Bu bakımdan, derlem tabanlı incelemede seçilen düğüm sözcükler büyük önem taşımaktadır. Anlam ezgisini derlem üzerinde belirleyebilmek amacıyla hemen tüm araştırmacıların hemfikir olduğu noktalardan biri, anlam ezgisi incelemesi yapılacak sözcüğün açık bir anlam özelliği barındırmıyor olmasıdır. Eğer bir sözcük, konuşurlar tarafından olumlu ya da olumsuz çağrışıma sahip olarak açık şekilde etiketlenmişse, bu sözcük üzerine yapılacak anlam ezgisi araştırması, bizi zaten var olandan başka noktaya götürmeyecektir.

Stewart (2010: 71-72), bu konu üzerinde dururken sözlü sınav sırasında bir öğrencisine "*kill – öldür-*" eyleminin ezgisini sorduğunu ve öğrencisinden bu sözcüğün ezgisi olamayacağı yanıtı aldığını söyler. Araştırmacı, öğrencisinin bu yanıtı "*çünkü olumsuzluğun tamamı eylemdedir*" şeklinde gerekçelendirdiğini belirtir. Bu yanıta başlangıçta tereddütlü yaklaşan Stewart, yaptığı derlem incelemesi sonucunda öğrencisine hak verir konuma gelmiştir. Çalışkan (2014a: 144) da çalışmasında, anlam ezgisi incelemesinde yansız sözcük seçiminin gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Açık biçimde anlamsal ve çağrışımsal özelliğe sahip sözcükler anlam ezgisi inceleme sahasının dışında olsa da bunlardan tamamen arındırılmış bir sözcük bulmak neredeyse imkânsızdır. Çünkü bir sözcüğün kazandığı anlam özellikleri; kişiden kişiye, toplumdan topluma değişecek niteliktedir. Burada önemli olan, bağlam incelemesini göz ardı etmeyip sözcük anlam ve çağrışım özelliklerinin etkisinde kalmadan incelemeyi gerçekleştirmektir.

1.3.10. Anlam Ezgisi ve Eşdizimlilik

Sözcüklerin anlam ezgisi özelliklerine ulaşırken derlem vazgeçilmez bir kaynaktır ve derlem verilerine erişmenin iki temel yolu bulunmaktadır (Stewart, 2010: 83): "*uyumluluk dizisi yoluyla veya eşdizimsel görünümler (collocational profile) ya da sıklık tabloları yoluyla*".

Uyumluluk dizisi – anlam ezgisi ilişkisi daha önce ele alınmış, inceleme sürecinde yapılması gerekenler belirtilmiştir. Bu bölümde eşdizimliliğe ve eşdizimlilik – anlam ezgisi ilişkisine odaklanılmaktır. Sözcüklerin bağlamları içerisinde, temel anlamlarından farklı anlamlar kazandığı açıktır. Leech (1981: 17), yedi anlam türünü incelediği çalışmasında, *eşdizimsel anlam*a (collocative meaning) bu açıdan yer vermiştir. Bu çalışmada, eşdizimsel anlama örnek olarak iyi görünümlü temel anlamına sahip "*pretty – tatlı/güzel*" ve "*handsome – yakışıklı*" sözcükleri ele alınmış ve bu sözcüklerin eşdizim özelliklerinin anlamlarını farklılaştırdığı öne sürülmüştür. Bu bakımdan, eşdizimlilik incelemeleri eş ve yakın anlamlı sözcüklerin anlamlarını karşılaştırmak amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır (Lehecka, 2015: 5). Konuya *çok anlamlılık* (polysemy) açısından yaklaşan Doğan (2016: 155), "*at-*" eyleminin *Türkçe Sözlük*'te 32 anlama sahip olduğunu ve bu anlamların pek çoğunun (örneğin tokat vurmak), eşdizim özellikleri aracılığıyla kazanıldığını öne sürmüş, eşdizimsel anlamı örneklendirmiştir.

Anlam ezgisini eşdizimlilik vurgusuyla inceleyen Çalışkan (2014b: 47), anlam ezgisini "*bir sözcüksel birimin eşdizimlilik ilişkileri içinde kazandığı kullanım/söylem işlevi*" şeklinde tanımlamıştır. Stubbs (2001b: 449) da *söylem ezgisi*nin[5] doğrudan gözlenemeyeceğini, söylem ezgisine ulaşmak amacıyla tekrarlanan eşdizimlerin, *değerlendirici duygusal çağrışım* (evaluative connotation) kanıtlarını sıklıkla sağlayacağını belirtmiştir. Çalışkan ve Stubbs'a benzer şekilde Bublitz (1996: 9), anlam ezgisinin anlamsal olarak tutarlı eşdizim kümesine bağlı olduğunu söylemiştir.

Eşdizimliliğin anlam ezgisi incelemelerinde hayati bir yönü olduğunu düşünenler kadar, bu görüşü paylaşmayan araştırmacılar da bulunmaktadır. Stewart (2010: 87), anlam ezgisinin varoluş sebebi ve en büyük gücü olarak eşdizimliliğe dayanmamasını ya da dayandığı tek noktanın sadece eşdizimlilik olmamasını göstermiştir. Hoey (1997: 5) de anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiğini belirten araştırmacılar arasında yer almıştır. Buna örnek olarak, yeni bir hastalık ortaya çıktığında "*cause – sebep ol-*" eylemiyle anlam ezgisi değerlendirmesi yapmak için bu hastalığın derlemlere girmesini beklemek zorunda değiliz, ifadesini kullanmıştır. Ayrıca Hoey (2005: 13), bir sonraki çalışmasında anlam ezgisi

[5] Araştırmacı anlam ezgisi yerine bu terimi kullanmaktadır.

kavramının farklı bir yaklaşımı olan anlamsal çağrışımdan söz ederken eşdizimlilik incelemelerinin bu kavram açısından belirleyici olmadığını ifade etmiştir.

Eşdizimlilikler, Howarth'ın (1996) belirttiği şekilde ikilemeler, deyimler ve birleşik sözcükler gibi dil birimleriyle birlikte *birleşik unsurlar* (composite units) sınıfına girmektedir. Firth (1957), doğal dillerde sözcüklerin sadece sözdizimi kurallarına bağlı olarak söz ya da cümlelerle rastgele birleştirilemeyeceğinden hareketle eşdizimlilik kavramını ortaya atmıştır. Bu kavram, yaşadığımız dünya ve sözcükler hakkında zengin ve önemli bir veri kaynağı sunması nedeniyle kısa sürede gelişmiş ve zaman içinde büyük bir terim karmaşasına yol açmıştır (Evert, 2005: 15). Alanyazında, söz konusu kavramı farklı bakış açılarıyla ele alan tanımlar bulunmaktadır. Bu bakımdan eşdizimlilik terimi, adeta bir *şemsiye terime* dönüşmüştür. Öyle ki Fontenelle (1994: 47), "*açık, tartışmacı olmayan ve konunun tamamını kapsayan eşdizimlilik tanımı diye bir şey yoktur*" ifadesiyle bu durumu açık şekilde özetlemiştir. Bu bakımdan, Doğan'ın (2016: 18) alanyazındaki farklı bakış açılarını göz önüne alarak yaptığı genel eşdizimlilik tanımı önemlidir: "*önceden üretilmiş, kullanıma hazır ve gelenekselleşmiş, keyfi kullanımı olan, nedensiz, uzlaşımsal, psikolojik olarak da dikkat çekici, önemli dil birimleri*". Van Der Meer (1998) ise eşdizimli yapıları diğer dil birimlerinden şu tipik özellikleriyle ayırmaktadır (Akt. Doğan, 2016: 18-19):

> "1. İki ve daha fazla sözlüksel birimden oluşur.
>
> 2. Bileşenleri arasında dilbilgisel bir *niteleyici* (modifier) ve *nitelenen* (modified) ilişkisi vardır ve dilbilgisel açıdan da iyi biçimlenmiştir.
>
> 3. Mecazi olarak kullanılmazlar.
>
> 4. Dilde sıklıkla ve tekrar tekrar kullanılırlar.
>
> 5. Geleneksel, önceden üretilmiş, kullanıma hazır yapı blokları olarak kullanılırlar.
>
> 6. Üzerinde toplumsal uzlaşmanın sağlandığı yerleşik kavramları karşılamak için konuşurların bir bütün olarak sahip olduğu birleşmelerdir.
>
> 7. Eşdizimler, bileşenlerinin genellikle birbirini seçtiği, niteleyicinin anlamının niteleneni de içerdiği ya da tersinin olduğu birleşmelerdir.
>
> 8. Çoğunlukla daha büyük dilsel yapıların bir parçası olarak kullanılıp bir cümlenin tamamını oluşturmazlar.
>
> 9. Saussure'ün dil ve söz ayrımı açısından eşdizimler tipik, özel ve karakteristik özellikleri olması dolayısıyla söze ait, toplumsal nitelikli sözcük birleşmeleridir."

Alanyazında eşdizimlilik genel olarak, iki temel yaklaşıma dayandırılmaktadır: *Sıklık temelli yaklaşım* (frequency-based approach) ve *anlam temelli yaklaşım* (significance oriented approach).

Sıklık temelli yaklaşım, Firth'e ve İngiliz dilbilim geleneğine aittir. Bu yaklaşıma göre sözcüklerin birlikte kullanım sıklığı, eşdizimliliğe sahip olup olmadığını belirlemede temel ölçüttür. Ayrıca, birlikte sık kullanılan sözcükler zaman içerisinde birbirini çağrıştıran bir konuma gelmiştir. Melcuk'un öncülerinden olduğu anlam temelli yaklaşım ise sözcüklerin sıklığına değil, dilbilgisel ve sözdizimsel bir yapıda gerçekleşen sözcük birlikteliklerinin anlam boyutuna odaklanmaktadır (Çalışkan, 2014b: 53; Doğan, 2016: 20-24).

Bununla birlikte, özellikle anlam temelli yaklaşım sonucu ortaya çıkan eşdizimlilerin kendine özgü şu özelliklere sahip olması beklenmektedir:

1. *Anlamsal tümlenemezlik* (semantic non-compositionality): Eşdizimlilik ilişkisine sahip sözcüklerin tekil anlamlarından, birleşik ifadenin anlamı açık şekilde tahmin edilemez.
2. *Sözdizimsel değiştirilmezlik* (syntactic non-modifiability): Eşdizimliler, ek sözcüksel birimler ya da dilbilgisel dönüşümlerle değiştirilemez.
3. *Anlamsal yer değiştirilmezlik* (semantic non-substitutability): Eşdizimlilik ilişkisine sahip sözcükler, yakın anlamlı bir başka sözcükle yer değiştiremez (Manning ve Schütze, 1999: 184).

Eşdizimlilik, temel olarak sözcük birlikteliklerine dayanmaktadır. Bu birlikteliklerin hangi sözcük türleriyle ve hangi kalıplarla gerçekleşeceğine dair çeşitli görüşler ortaya atılmıştır. Özkan'ın (2007: 33) Türkçede ortaya koyduğu *eşdizimlilik kalıpları* (collocation patterns) şöyledir:

"belirteç+fiil (açıkça söylemek, acı acı gülmek, açık konuşmak)
sıfat+ad (güzel sanatlar, derin uyku)
niteleyici söz+ad (bir güzel, bir ara, bir yana)
fiil+ad (bilir kişi, çıkmaz sokak, koşar adım)
fiil+fiil (dönüp bakmak, yakıp yıkmak, vurup devirmek)
ad+ilgeç (bana göre, senin gibi, dünya kadar)"

Özkan'ın görüşünden yola çıkan Doğan (2016: 27-28) ise Türkçedeki eşdizimlilik kalıplarını şu şekilde belirtmektedir:

"isim (=tümleç) + fiil: karar vermek, cinayet işlemek
isim (=özne) + fiil: fırtına çıkmak, hava açmak

sıfat + isim: keskin bakış, ağır yara
zarf + fiil: sıcak davranmak, inceden inceye araştırmak
zarf + sıfat: oldukça zor, hayli yoğun"

Eşdizimliliğin yanı sıra, çoğu zaman eşdizimlilikle karıştırılan ancak sahip olduğu farklı özellikler nedeniyle eşdizimlilikten ayrılan *birliktelik kullanımı*na (co-occurance) da değinilmesi gerekmektedir. Eşdizimlilikle çok yakından ilişkili olan bu kavram, alandaki kavram kargaşasının nedenlerindendir. Kendi görüşümüze geçmeden, birliktelik kullanımı hakkında kaynakların belirttiği tanımları incelemek yarar sağlayacaktır. Vardar (2002: 47), *birliktelik* terimini "*aynı sözcede iki ya da daha çok sayıda dil biriminin bir arada bulunması*" şeklinde tanımlamış ve bağlamsal anlamın birliktelik aracılığıyla ortaya konduğunu belirtmiştir. İmer, vd. (2011: 60) *birliktelik* ile *eşdizimliliğin* eş anlamlı olduğunu belirterek "*sözcüklerin düzenli bir biçimde birlikte kullanılmaları durumu*" tanımını yapmıştır. Özkan (2007: 31), *birliktelik kullanımı*nı "*dilde, 'birleştirme' ve 'seçme' ilkeleri doğrultusunda 'alışılmış' ve 'alışılmamış bağdaşıklık' kullanımları*" şeklinde tanımlamıştır. Doğan (2016: 26) ise son dönemdeki dilbilimsel incelemeleri kaynak alarak *birliktelik kullanımı*nı, "*herhangi bir dilbilgisel ilişkinin gözetilmediği, sıklık kullanımının öncelendiği*" anlayış olarak tanımlamıştır.

Vardar ve İmer, vd.'nin tanımlarında eşdizimlilik ile birliktelik kullanımı arasındaki karışıklık görülebilmektedir. Özkan ile Doğan'ın tanımları arasında da karşıtlık ilişkisi söz konusudur. Özkan (2007: 32), birliktelik kullanımını eşdizimliliğin "*gerçekleşme öncülü*" olarak görür ve birliktelik kullanımlarının sıklık açısından yüksek bir dağılıma sahip olduğunda eşdizimli yapılar haline geleceğini belirtir. Doğan (2016: 31-32), Özkan'ın bu görüşünü eleştirerek eşdizimlilik ile birliktelik kullanımı kavramlarının öncüllük ilişkisi taşımadığını, farklı özellikleri bulunduğunu öne sürmüştür.

Birliktelik kullanımı hakkında Evert'ın görüşleri önemlidir. Evert (2005: 15-18), eşdizimliliğin yaşadığı kavram kargaşasında sıklık temelli ve anlam temelli şeklinde iki temel yaklaşım bulunmasını etkili görür ve Firth'ün öncüsü olduğu sıklık temelli yaklaşımı, birliktelik kullanımı şeklinde adlandırır. Çünkü sıklık temelli eşdizimlilik yaklaşımı sözcüklerin anlamını değil, sık birlikte kullanılmalarını önemsemektedir. Eşdizimlilik kavramındaki farklı görüşlerin oluşturduğu kargaşa

düşünüldüğünde bu terim kullanımı hem idraki kolaylaştıracak hem de söz konusu iki kavramın birbirine karışmadan gelişmesini sağlayacaktır.

Çalışmada eşdizimlilik incelemeleri, konu gereği "*sıfat + isim*" kalıbı üzerinde gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda, ilk olarak sıklık temelli eşdizimlilik yaklaşımından yararlanılmış ve örneklem içindeki sıfatların birlikte sık kullanıldığı sözcükler bulunmuştur. Ardından, elde edilen veriler anlam temelli eşdizimlilik yaklaşımı doğrultusunda *dilbilgisel biçimlenmişlik* ve *anlamsal uygunluğa* bağlı olarak değerlendirilmiş ve *eşdizimlilik adaylarına* (collocation candidate) ulaşılmıştır[6].

1.3.11. Türkçede Anlam Ezgisi Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Konu hakkındaki ilk çalışma, Aksan, vd. (2008)'nin "*Türkçede Yakın Anlamlı Sözcükler: Bir Derlem Çalışması*" adlı *22. Ulusal Dilbilim Kurultayı*'nda sunduğu bildiri olmuştur. Bu bildiride "*anlam ezgisi*" terimi ilk kez kullanılmış, yakın anlamlı "*aşk – sevda – sevgi / Tanrı – Allah*" sözcükleri incelenmiştir. Ardından Öz (2009), "*beyaz – ak / ince – zayıf*" sözcüklerini derlem tabanlı olarak anlam ezgisi açısından incelemiştir. Uçar ve Kurtoğlu (2011) ise "*Eylemlerde Çokanlamlılık: Sözlük Verisinin Derlem Temelli Görünümleri*" makalesinde "*al-*" eylemini, *Türkçe Ulusal Derlemi*'nin alt derlemi olan *Türkçe Kurgusal Metinler Derlemi*'nden alınan sonuçlarla anlam ezgisi açısından incelemiştir. Esmer (2015) "*Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler Tarafından Üretilen Yazılı Metinlerdeki Sözcüklerin Anlamsal Bürün Görünümlerine Yönelik Gözlemler*" makalesinde, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazdığı metinlerdeki anlam ezgisi özelliklerini, belirli düğüm sözcükler (bilgisayar, internet, vb.) aracılığıyla incelemiştir.

Doğrudan anlam ezgisi üzerinde temellenen ilk eser, Pilten'in (2011) "*Orhon Yazıtlarında Anlam Vezni*" çalışmasıdır. Bu eserde "*al- / baz kıl-*" eylemlerinin anlam ezgisi özellikleri, *Orhun Yazıtları*'ndan oluşturulan bir derlem aracılığıyla belirlenmiştir. Ardından Çalışkan (2014), "*Semantik Prozodi Kavramı ve Türkçe Semantik Prozodi Örnekleri: "aksettirmek, ...dan ibaret, ...nin teki, karşı karşıya,*

[6] Eşdizimliliğin çok geniş bir kavram olması ve araştırmacıların farklı eşdizimlilik ölçütlerine sahip olması nedeniyle, inceleme sonuçları *eşdizimlilik adayları* şeklinde belirtilmiştir.

varsa yoksa'"" makalesinde kavramı geniş bir açıyla ele almıştır. Son olarak Pilten-Ufuk (2017), "*Anlam Vezni Kavramı Üzerine Değerlendirmeler*" çalışmasında anlam ezgisinin tanımını, tespitini ve kullanım alanlarını belirtmiş, "*Zarifoğlu'nun Düşünce Dünyasında Kadın (I): İşaret Çocukları Kitabının Anlam Veznine Dayalı Tutum ve Değerlendirme Analizi*" makalesinde ise *Cahit Zarifoğlu*'nun şiirlerinde kadın sözcüğünün anlam ezgisini incelemiştir.

Anlam ezgisi konusu, son yıllarda yüksek lisans tezi şeklinde de çalışılmaya başlanmıştır. Ayata (2016), "*Türkçe Deyimlerde Olumsuz Semantik Prozodi*" adlı çalışmasında deyimleri bu açıdan incelemiştir.

1.3.12. Anlam Ezgisi ve Duygusal Çağrışım

Whitsitt'in (2005: 283) anlam ezgisine dair ortaya koyduğu üç genel tanımlamadan biri, anlam ezgisi ile duygusal çağrışımı eş anlamlı kabul eden görüştür. Bu görüşün destekleyenleri olduğu gibi iki kavramın birbiriyle ilgisi olmadığını öne süren yaklaşımlar da mevcuttur.

Louw (2008: 4), duygusal çağrışım ile anlam ezgisi arasında fark olduğu düşüncesini taşımaktadır. Anlam ezgisinin gücünü eşdizimden aldığını belirtirken duygusal çağrışımın daha şematik bir yapıya sahip olduğunu öne sürmektedir. Buna örnek olarak da "*urchin – sokak çocuğu*" sözcüğünü göstermektedir. Bu sözcüğün bağlama bağlı olmadan *kötü ifadeler* barındırması, aslında duygusal çağrışım ile anlam ezgisi arasındaki farkı göstermektedir. Herhangi bir bağlama başvurmadan bu şekilde nitelendirilmiş kimsenin ne yaptığı, nerede yaşadığı, ekonomik durumu zihinde şekillenmektedir. Louw'un verdiği bir diğer örnek tüm düğünlerin mutlu, tüm cenazelerin hüzünlü olması üzerinedir. Araştırmacı, İngiliz şair *Philip Larkin*'in "*Whitsun Weddings*" şiirinde geçen *"... like a happy funeral... – ...mutlu bir cenaze gibi...*" ifadesinin duygusal çağrışımı tersine çevirme örneği olduğunu belirtmektedir. Xiao, McEnery ve Tono (2006: 85) da duygusal çağrışımın eşdizimsel olabileceği gibi eşdizim dışı da gerçekleşebileceğini söylemektedir, oysa eşdizimlilik anlam ezgisinin mutlak oluşum yollarından biridir.

Partington (1998: 65-69), anlam ezgisi ile duygusal çağrışım arasında bu kadar açık bir ayrım yapmaz. Anlam ezgisini "*anlatımsal duygusal çağrışımın (expressive*

connotation) hemen göze çarpmayan ve ilgi çekici bir yönü" olarak ifade eder (Partington, 1998: 66). Anlatımsal duygusal çağrışım, konuşmacının anlattıklarına yönelik olumlu ya da olumsuz bir değerlendirme belirtmektedir. Partington (1998: 66) bu konuda, Backhouse'a ait şu örneği vermektedir: "*i am firm, you are stubborn, he is pig-headed – ben katıyım, sen inatçısın, o dik kafalı*". Örnekte görüldüğü gibi, bir varlık hakkında olumlu ya da olumsuz bir ifade kullanılmak istendiğinde anlatımsal duygusal çağrışım devreye girmektedir. Buradan hareket eden Partington, diğer özellikleri benzer olmak şartıyla, anlam ezgisini birden fazla sözcük üzerinde gerçekleşen bir anlam özelliği, duygusal çağrışımı bir sözcük üzerinde gerçekleşen bir anlam özelliği olarak belirtmektedir. Whitsitt (2005: 285), bu iki terimin yalnızca tek bir özelliğe dayanarak birbirinden ayrılmasını eleştirmiş, bu kullanımın terimlerin anlam özelliklerini kaybetmesine neden olacağını ileri sürmüştür.

Türkçede duygusal çağrışım özelliği taşıyan pek çok sözcük bulunmaktadır. Bunlardan biri, "*çakal*" sözcüğüdür. Bu sözcük, yabani hayvan ifade etmediği sürece, bulunduğu bağlamdan bağımsız olarak bir insanın tavırları hakkında olumsuz duygular barındırmakta, şematik anlam özellikleri taşımakta ve anlam ezgisinden farklı olarak tek bir sözcük üzerinde gerçekleşmektedir.

Konuya farklı bir açıdan yaklaşan Palmer (2001: 81), duygusal çağrışımın sözcükle değil, varlığın doğrudan kendisiyle ilgili olduğunu öne sürmektedir. Nahoş bir duruma atıf yapan sözcüklerin zamanla *tabu sözcük* (taboo word) haline geleceğini söyleyen araştırmacı, bunun sonucunda *örtmece* (euphenism) kullanımların ortaya çıkacağını belirtmektedir.

Alanyazındaki görüşlerden hareketle anlam ezgisi ile duygusal çağrışım arasındaki farklar şu şekilde özetlenebilir:

anlam ezgisi	**duygusal çağrışım**
Eşdizimseldir.	Eşdizimsel değildir ya da kısmen eşdizimsel özellikleri vardır.
Sezgiseldir.	Şematiktir.
Kültürel özelliklere bağlı değildir ya da kültürel özelliklerin etkisi azdır.	Kültürel özelliklere bağlıdır.
Birden fazla sözcük üzerine yayılmış bir anlam özelliğidir.	Genellikle tek bir sözcük üzerinde gerçekleşen anlam özelliğidir.
Sözcükle ilgilidir.	Varlığın kendisiyle ilgilidir.

Tablo 4. Anlam Ezgisi ile Duygusal Çağrışım Arasındaki Farklar

1.3.13. Anlam Ezgisi ve Hazırlama Kuramı

Hazırlama (priming), psikoloji sahasına ait bir terimdir. Psikolojide, *bir kavramın kendisiyle ilintili diğer kavramları hatırlatması* şeklinde ifade edilebilecek kavram, Hoey (2005) tarafından anlambilim sahasına uyarlanmıştır. Hoey'in hazırlama kuramı, genel olarak "*bir sözcük ya da sözcük öbeğinin daha önce birlikte kullanıldığı dil birimleriyle gelecekte de birlikte kullanımının beklenmesi*" şeklinde tanımlanabilir. Bu tanımdan hareketle, hazırlamanın tek tek sözcükleri değil; sözcükler arasındaki kullanım ilişkilerini incelediği söylenebilecektir.

Hoey (2005: 17), hazırlamanın yuvaya yerleştirme işi olduğunu belirtmiş ve "*(sayı) + (zaman) + (seyahat şekli)*" kalıbını örnek vermiştir. Bu örneğe göre, zaman belirten ifadelerin yanında seyahat ifade eden sözcüklerin sık birlikte kullanılması, bu ifadelerin gelecekte de bir araya gelmesini gerektirmektedir. "*(sayı) + (zaman) + (seyahat şekli)*" kalıbı Türkçe birleştirim özellikleri doğrultusunda şöyle örneklendirebilir:

bir + saat + araba yolculuğu > bir saatlik araba yolculuğu
üç + gün + tren yolculuğu > üç günlük tren yolculuğu

Hazırlama kuramının perde arkasında eşdizimliliğin olduğu açıktır. İlgili kalıpların ortaya çıkması sıklık, sıklığın belirlenmesi de eşdizimlilik incelemesine bağlıdır. Fakat Hoey (2005: 16-18), eşdizimliliğin araştırmacıya sadece *rutini* verdiğini, *dilsel yaratıcılığı* hesaba katmadığını belirtir. Bu bakımdan, önemli olan eşdizimli sözcüklerin birlikte kullanıldığı kalıptır ve bu kalıba yalnız eşdizimli ifadeler değil, yaratıcı özelliğe sahip ve bireysel nitelikli sözcükler de eklenebilmektedir. Hoey (1997: 2), hazırlama görüşünü ortaya koymadan önce de anlam ezgisi ile eşdizimi birbirinden ayırmaya niyetlidir: "*anlam ezgisini önemli ve kullanışlı yapan şey, eşdizimlilik tarafından altlanamamasıdır*". Buna bağlı olarak, bir derlem çalışmasının önümüze sunduğu belirli eşdizimlilikler yerine, düğüm sözcükle ilişkili içerik alanlarının bizlere daha güçlü genellemeler yapma fırsatı verdiği düşüncesi ön plana çıkmıştır (Anderson, 2003: 90).

Hoey (2005: 13), on hazırlama varsayımından bahsetmiştir:

"1. Her sözcük, kendisinin eşdizimlileri olan belirli sözcüklerle ortaya çıkmak için hazırlanır.

2. Her sözcük, kendisinin anlamsal çağrışımı olan belirli *anlamsal küme*lerle (semantic set) ortaya çıkmak için hazırlanır.

3. Her sözcük, kendisinin *edimsel çağrışımı* (pragmatic association) olan belirli edimsel işlevlerle ortaya çıkmak için hazırlanır.

4. Her sözcük, kendisinin birleştirimleri olan belirli dilbilgisel konumlarda ya da belirli dilbilgisel işlevlerde ortaya çıkmak (veya bundan kaçınmak) için hazırlanır.

5. *Eş alt anlamlı*lar (co-hyponym) ve eş anlamlılar; kendilerinin eşdizimleri, anlamsal çağrışımları ve birleştirimleri açısından farklıdır.

6. Bir sözcük *çok anlamlı* (polysemous) ise o sözcüğün bir anlamının eşdizimleri, anlamsal çağrışımları ve birleştirimleri sözcüğün diğer anlamlarından farklılık gösterir.

7. Her sözcük kendi dilbilgisel ulamlarındaki, bir ya da daha fazla dilbilgisel görevde kullanılmak için hazırlanır.

8. Her sözcük, kendisinin *metine dayalı eşdizim*lerinden (textual collocation) olan bir söylemdeki bağlı ilişkilerin belirli türlerine katılmak veya bundan kaçınmak için hazırlanır.

9. Her sözcük, kendisinin *metine dayalı anlamsal çağrışım*ındaki (textual semantic association) bir söylemde, belirli anlam ilişkilerinde ortaya çıkmak için hazırlanır.

10. Her sözcük, kendisinin *metine dayalı birleştirim*leri (textual colligation) olan bir söylemde, belirli konumlarda ortaya çıkmak veya bundan kaçınmak için hazırlanır."

Hoey, bu varsayımların temeline Sinclair'in anlam birimini ifade ettiği şekilde eşdizimlilik özellikleri, birleştirim özellikleri, anlamsal tercih ve anlam ezgisini yerleştirmiştir (Akt. Lehecka, 2015: 12). Ancak Sinclair ile Hoey'in kavramlara bakış açıları ve adlandırmaları farklılıklar arz etmektedir. Sinclair'in *anlamsal tercih* terimi, Hoey'de *anlamsal çağrışım* şeklinde kullanılmaktadır. Hoey, iki terimin aslında aynı şeyi ifade ettiğini ancak *anlamsal tercih* kullanımının sözcüklere ait tercihler şeklinde algı yaratması nedeniyle bu terimi kullanmadığını belirtmiştir. Çünkü Hoey, kuramının temeline psikolojik etmenleri yerleştirmiştir. Benzer şekilde, Sinclair ve Hoey'in anlam ezgisi terimine bakış açıları da birbirinden farklıdır. Sinclair, anlam ezgisi terimini daha geniş bir bakış açısıyla kullanırken Hoey, yalnızca işlevsel dil kullanımlarını ön plana alarak anlam ezgisi kavramını karşılamak adına *edimsel çağrışım* terimini de kullanmıştır (Akt. Lehecka, 2015: 12).

1.4. EŞ ANLAMLILIK VE SIFATLAR

Çalışma eş anlamlı durum sıfatları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Eş anlamlılık Türkçede henüz yeterince incelenmemiş, sorunlu bir alandır. Adları çeşitli özellikleri, vasıfları bakımından niteleyen ya da belirli hale getiren *sıfat*larsa (adjective) anlam

alanları oldukça geniş, sahip oldukları ortak anlambirimcikler nedeniyle eş ve yakın anlamlı kullanıma uygun sözcüklerdir. Çalışmada eş anlamlılık kavramı ayrıntılı olarak incelenmiş ardından sıfat, *sıfat türleri* (type of adjective) ve durum sıfatları üzerinde durulmuştur.

1.4.1. Eş Anlamlılık

Dil kurallarla örülü bir sistemdir. Bu sistemin tâbi olduğu kurallardan biri *en az çaba ilkesi*dir (least effort principle). En az çaba ilkesi temel olarak konuşma ve yazmada, zamandan ve emekten tasarrufa dayanır (Aydın, 2011: 1). Bu ilke ışığında, bir *göndergey*i (referent) iki ya da daha fazla *göstergen*in (sign) karşılaması dil açısından israftır. Ancak bu durum, eş anlamlılık kavramıyla hemen her dilde bulunmaktadır.

Alanyazındaki eş anlamlılık tanımları incelendiğinde kimi temel farklar dikkat çekmektedir. Korkmaz (1992: 56) ve Vardar'ın (2002: 94) tanımlarında eş anlamlılığın sözcükler arasında gerçekleşen bir kavram olduğu belirtilirken İmer, vd. (2011: 118), Burkhanov (1998: 233), Hartmann ve James (2002: 135) sözcüklerin yanı sıra cümlelerin de eş anlamlı olabileceğini, Bussmann (2006: 1164) ise daha genel bir yaklaşımla eş anlamlılığın dilsel ifadeler arasında gerçekleştiğini belirtmiştir.

Tanımlar arasındaki diğer farklılık, sözcükler arasındaki aynılık-benzerlik ilişkisinden doğmaktadır. Vardar (2002: 94) ve İmer, vd. (2011: 118) eş anlamlı sözcüklerin aynılığından bahsederken Korkmaz (1992: 56), Burkhanov (1998: 233) ve Bussmann (2006: 1164) aynılığın yanı sıra sözcükler arasındaki güçlü benzerlik ilişkisinin de eş anlamlılığı meydana getirdiğini belirtmektedir. Hartmann ve James (2002: 135) ise tanımında eş anlamlılığı bir anlam ilişkisi şeklinde ele almıştır. İncelediğimiz bu farklar, araştırmacıların eş anlamlılık konusunda ortak bir noktada buluşamadığını ve kavramın izaha muhtaç noktaları olduğunu göstermektedir.

Eş anlamlılığın temelinde soyut ve öznel bir kavram olan *anlam* bulunmaktadır. Leech (1981: 9-23), sözcüklerin *kavramsal anlam* (conceptual meaning), *yan/duygusal çağrışımsal anlam* (connotative meaning), *sosyal anlam* (social meaning), *duygusal anlam* (emotive meaning), *yansımalı anlam* (reflected meaning), eşdizimsel anlam ve *konusal anlam* (thematic meaning) şeklinde yedi farklı

anlam türüne sahip olduğunu belirtmektedir. Lyons ise anlam türlerini *bilişsel* (cognitive meaning) ve duygusal anlam şeklinde sınıflandırmıştır (Akt. Doğan, 2011: 79). Bu anlam türlerine sahip dilsel ögelerin göstereceği aynılık ya da benzerlik eş anlamlılık ilişkisini oluşturmaktadır.

1.4.1.1. Eş Anlamlılık Özellikleri

Eş anlamlılığın mümkün olup olmadığı alanyazında sık tartışılan bir konudur. Aksan ve Ullmann çalışmalarında eş anlamlılığın mümkün olduğuna değinmiştir. Aksan (1998: 78-79), önceleri farklı anlamlara sahip az sayıda sözcüğün zaman içinde aynı anlama gelecek ve birbiri yerine kullanılabilecek şekilde anlam özellikleri kazandığını belirtmiş, buna örnek olarak "*gönder-*" ve "*yolla-*" eylemlerini vermiştir. Ayrıca, Aksan (1974: 1) eş anlamlılık ilişkisinin bir yazı dilinin eskiliğini gösterdiğini ve dilin doğuş tarihini kestirmede önemli görevler üstlendiğini belirtmiştir. Ancak bu görevi üstlenen eş anlamlı sözcüklerden biri zaman içerisinde dilden silinmektedir. Aksan, bu durumu bugün *ikileme*lerde (reduplication) yaşayan "*ebir-*" (evirmek çevirmek) ve "*ar-*" (yorgun argın) eylemleriyle örneklemiştir.

Ullmann (1972) ise tam anlamıyla eş anlamlılığın bilimsel ve teknik terimlerde bulunabileceğini, bununla birlikte günlük dilden kimi sözcüklerin de bu anlam ilişkisine sahip olabileceğini belirtmiştir (Akt. Doğan, 2011: 80).

Buna karşılık, eş anlamlılığın dilde var olmayacağını savunan cephe daha geniştir. Carnoy 1927'deki çalışmasında, eş anlamlılar arasında çok az da olsa bir anlam farkı olduğunu belirtmiştir. Bloomfield ise 1933 tarihli çalışmasında dildeki her ögenin belirli ve kesin bir anlamı olduğunu, biçim yönünden farklı sözcüklerin anlam yönünden de farklı olacağını öne sürmüştür. Eş anlamlılığa felsefi açıdan yaklaşan Goodman, eş anlamlı görünen iki sözcüğün hangi durumlarda aynı anlamı taşıdığı sorusunu ortaya atmış ve öne sürülen cevaplardan hiçbirinin yeterli olmadığını belirtmiştir (Akt. Aksan, 1974: 1-2). Dile dinsel bir bakış açısıyla yaklaşan araştırmacılar ise "*dili va'z eden hikmet sahibidir, eşyaya verdiği her ismin bir hikmeti vardır. Bu nedenle, tek bir anlam için birçok kelime va'z etmesi mümkün değildir*" görüşü doğrultusunda eş anlamlılığı reddetmiştir (Abouelnasr, 2004: 28).

Collinson (1939: 61-62), eş anlamlı sözcüklerin tamamen aynı anlama sahip olamayacağını belirttikten sonra muhtemel anlam farklılıklarını dokuz maddede belirtmiştir:

> "1. Bir sözcük uygulanabilirlik açısından daha genel ve kapsayıcı, diğeri daha özel ve ayrıcalıklı olabilir: *seaman – bahriyeli / sailor – denizci*.
>
> 2. Bir sözcük diğerinden daha çarpıcı olabilir: *repudiate – inkâr etmek / refuse – reddetmek.*
>
> 3. Bir sözcük diğerinden çok daha duygu yüklü olabilir: *looming – karaltıdan baş göstermek / emerging – görünmek.*
>
> 4. Bir sözcük takdir ya da kınama bildirirken diğeri yansız olabilir: *eavesdrop – gizlice dinlemek / listen – dinlemek.*
>
> 5. Bir sözcük diğerinden daha mesleki olabilir: *calcium chlmide – kalsiyum klorür / chloride of lime – kireç kaymağı / baching powder – kabartma tozu*.
>
> 6. Bir sözcük diğerinden daha fazla yazılı dile ait ve edebi olabilir: *passing – vefat / death – ölüm*.
>
> 7. Bir sözcük diğerinden daha fazla günlük dile ait olabilir: *turn down – geri çevirmek / refuse – reddetmek*.
>
> 8. Bir sözcük diğerinden daha yöresel ve ağız özellikli olabilir: *flesher – celep / butcher – kasap*.
>
> 9. Bir sözcük çocuklar tarafından kullanılan ya da çocuklarla konuşulan çocuk diline ait olabilir: *daddy, dad, papa – babacık / father – baba*."

Collinson'a benzer bir çalışmayı Palmer (2001: 76-79) yapmış ve eş anlamlı sözcüklerin farklılıklarını beş maddede toplamıştır:

1. Eş anlamlı sözcükler farklı ağızlara ait olabilir: *fall – sonbahar* (Amerikan İngilizcesinde) / *autumn – sonbahar* (İngiliz İngilizcesinde).

2. Eş anlamlı sözcükler farklı *biçem* (style) ve kesitlere ait olabilir: *man – erkek / gentleman – beyefendi*.

3. Eş anlamlı sözcüklerin duygusal anlamları farklı olabilir: *statesman - devlet adamı / politician – politikacı*.

4. Eş anlamlı sözcüklerin eşdizimlilikleri farklı olabilir: *rancid – bozuk, butter- tereyağı* ile eşdizimlenirken *addled – bozuk / çürük, egg – yumurta* ile eşdizimlenmektedir.

5. Yakın anlamlı sözcükler, *sözlük hazırlayıcı*lar (dictionary maker) tarafından eş anlamlı olarak gösterilebilir: *mature – olgun* sıfatı sözlüklerde *adult – yetişkin / ripe – erişkin*, *perfect – yetkin / due – uygun* sıfatlarıyla eş anlamlı olarak verilmiştir.

Ayrıca Palmer (2001: 79-81), eş anlamlılığı sınayabilecek bir yol bulunmasının yararlı olacağını belirtmiş ve bu doğrultuda üç görüş ileri sürmüştür. Bunlar, eş anlamlı oldukları varsayılan sözcüklerin birbirleriyle yer değiştirebilme özelliğine sahip olması, zıt anlamlılarının özdeş olması ve aynı duygusal çağrışımları yansıtmasıdır. Araştırmacı verdiği örneklerle belirli bağlamlar dışında hiçbir sözcüğün bu özellikleri karşılayamayacağını belirtmiştir.

Collinson ve Palmer incelemelerini İngilizce sözcükler üzerinde yapmıştır ancak araştırmacılara ait eş anlamlılık görüşleri tek tek incelendiğinde bunların Türkçedeki eş anlamlılarda da geçerli olduğu görülmektedir. Bu da eş anlamlılık kavramının diller üstü bir niteliğe sahip olduğunun göstergesidir.

Bir dilin sözvarlığı, başlıca iki kaynağa dayanmaktadır: mevcut ögeleri ses ve anlamca değiştirme, yabancı dillerden yeni sözcükler alma (Karaağaç, 2002: 33). Eş anlamlılığın ortaya çıkmasındaki en büyük neden, dillere yabancı dillerden geçen *alıntı sözcük*lerin (loanword) varlığı olarak görülmektedir. Özellikle Türkçede, Arapça ve Farsça gibi doğu dillerinden ve Fransızca gibi batı dillerinden pek çok alıntı sözcük bulunmaktadır.

Ersoylu (2001: 253), alıntı sözcüklerin eş anlamlılıklarına tereddütle yaklaşmaktadır. Buna göre, ayrı anlamlara sahip sözcüklerin zaman içerisinde aynı anlamı taşır hale gelmesi ve oluşan yeni anlamın durulma/yerleşme sürecinin eş anlamlılığın gerçekleşmesinde mutlak iki aşama olduğunu belirtmektedir. Yabancı dilden geçen sözcükler sonucunda oluşan eş anlamlılıklarda ise bu aşamalar yaşanmamakta, süreç oldubittiye getirilmektedir. Ersoylu (2001: 254-266) ayrıca, yabancı dilden geçmiş sözcüklerle oluşturulan eş anlamlıların, eş anlamlılık sözlüklerinde bulunmaması gerektiğini belirtmektedir. Bunu da Türkçeden İngilizceye geçmiş olan "*agha – ağa*" sözcüğüyle örneklemiştir. İngilizce sözlüklerde "*agha – ağa*" sözcüğünün karşılığı olarak "*master – hükmeden*" ve "*lord – hâkim*" verilirken ilgili sözcüğe, eş anlamlılık sözlüklerinde rastlanmadığı belirtilmiştir. Ersoylu, Türkçe eş anlamlılar sözlüklerinde yabancı dilden geçmiş sözcüklere de yer verilmesi nedeniyle bu eserleri, kavram dizini türü içerisine dâhil etmiştir. Sonuç olarak Ersoylu, yabancı dilden geçmiş sözcüklerle oluşturulan eş anlamlıları, "*yabancı kaynaklı karşılık*" şeklinde adlandırmayı uygun bulmuştur.

Ersoylu'dan farklı olarak Günay (2015: 122), yabancı dilden her yeni sözcük girişinin söz varlığını, anlam ve anlam alanlarını değiştirdiğini belirtmiş ve yabancı dilden geçmiş sözcüklerin *kısmî eş anlamlılık* oluşturduğunu öne sürmüştür.

Alıntı sözcükler aracılığıyla ortaya çıkan eş anlamlılık ilişkisini ele alan bir diğer araştırmacı Demirezen olmuştur. Demirezen (1991: 133-136), eş anlamlılığı arttıran en önemli etken olarak *çeviri sözcük*leri (translated word) göstermiştir. Buna göre, Türkçede bir yabancı sözcük hem özgün durumundan uyarlanmışı hem de çevirisiyle bulunmaktadır. Hatta kimi sözcükler, iki farklı kaynak dilden alınmış biçimleriyle Türkçede yer almaktadır: *çalıştırıcı – antrenör (Fr.) – koç (İng.)*; *uzay adamı – astronot (İng.) – kozmonot (Rus.)*. Çeviri kaynaklı eş anlamlı sözcüklerin oluşumunda *yeni sözcük* (neologism) yaklaşımı etkilidir. Ancak çeviri sonucu oluşturulan yeni sözcükler, yanlış ek ve yanlış anlam tabanlarının kullanılması gibi aksaklıklarla karşılaşır ve alıntı sözcükler yerine kullanımdaki dile yerleşemezse *anlam bulanıklığı* (ambiguity), çok anlamlılık ve kuşaklar arası uyuşmazlık gibi sorunlara neden olmaktadır.

Doğan (2011: 80), Lyons ve Cruse'nin görüşlerine dayanarak eş anlamlıların zaman içerisinde kullanımdan düşeceğini ya da anlam değişiklikleri yaşayacağını öne sürmüştür. Sarı (2011: 535) ise eş anlamlı sözcüklerin yaşadığı anlam değişiklerini çalışmasında örneklendirmiştir. EAT döneminde yazılmış "*Yüz Hadis Yüz Hikâye*" adlı eserde "*nesne*" sözcüğünün "*şey*" ile eş anlamlı olarak kullanıldığını belirten Sarı, bu sözcüğün zaman içerisinde anlam değişiklikleri yaşayarak bugünkü kullanıma geldiğini belirtmiştir. Sarı'nın verdiği bir diğer örnek Türkçeye yabancı dillerden geçmiş ve para karşılığı yemek yeme işletmeleri olarak tanımlanabilecek "*lokanta*" ve "*restoran*" sözcüklerinin günümüzde, özgün anlamlarında bulunmayan bir anlam farklılaşması yaşamasıdır. Fransızcadan alıntılanmış "*restoran*" sözcüğüne göre daha eski bir alıntılanma tarihine sahip "*lokanta*" sözcüğü günümüzde ücret olarak daha düşük bedelli yemeklerin yenebildiği yer olarak anılmakta, aksine "*restoran*" lüks semtlerde bulunan ve pahalı yemeklerin yendiği yer olarak bilinmektedir.

Lyons (1983: 382), eş anlamlılığın iki ya da daha fazla sözcük arasında gerçekleşen bir anlam ilişkisi olmasından yola çıkararak eş anlamlılığın sözcüklerin *içlem*leriyle (intension) ilgili bir fenomen olduğunu belirtmektedir. Stanojevic (2009: 197) de eş anlamlıların mutlaka aynı göndergeye sahip olmasının gerekmediğini

belirtmiş ancak aksi durumların da ortaya çıkabileceğini "*kova*" göndergesini işaret eden "*bucket*" ve "*pail*" örnekleriyle göstermiştir.

Eş anlamlılık, bir sözcüğün tüm anlamlarında geçerli olabileceği gibi sözcüğün sadece belirli bir ya da birkaç anlamında da geçerli olabilmektedir. Murphy (2003: 146-147) eş anlamlılık sınıflandırmasında, tüm anlamları özdeş olan eş anlamlı sözcüklere *tam eş anlamlılık* (full synonymy), belirli anlamları özdeş olan eş anlamlılara da *anlam eş anlamlılığı* (sense synonymy) terimlerini kullanmıştır. Türkçede eş anlamlı olduğu varsayılan "*araba*" ve "*otomobil*" sözcükleri, tüm anlam özellikleri özdeş olmadığından tam eş anlamlı değil, anlam eş anlamlı sözcüklerdir. Murphy'nin görüşünü paylaşan Riemer (2010: 152), tüm anlamları aynı olan tam eş anlamlılık kavramına değişik söyleniş özelliklerine sahip İngilizce sözcükleri ve farklı çevrelerde, farklı şekillerde adlandırılan "*Islamic*" ve "*Muslim*", "*Pekin*" ve "*Beijing*" ya da "*Bombay*" ve "*Mumbai*" örneklerini vermiştir.

Sınıflandırmasında sözcük eş anlamlılığını önceleyen Lyons'u eleştiren Lipka (1992: 142-143), gerçek eş anlamlılığın Lyons'un iddia ettiği gibi *sözlüksel unsur*lar (lexical item) arasında değil, *sözlüksel anlambirim*ler (lexical unit) arasında olduğunu belirtmektedir. Lipka görüşünü "*rich – zengin / verimli*", "*wealthy – varlıklı*" ve "*fertile – verimli*" sözcükleriyle örneklendirmiştir. Buna göre, "*rich*" sözcüğünün ilk anlamı olan zengin, "*wealthy – varlıklı*" sözcüğüyle eş anlamlılık sağlarken "rich" sözcüğünün ikinci anlamı olan verimli, "*fertile – verimli*" sözcüğüyle eş anlamlıdır. Dolayısıyla, anlambirimler arasında eş anlamlılık gösteren bu üç sözcük, sözlüksel unsurlar açısından eş anlamlılık özelliği göstermemektedir.

Eş anlamlılığın "*sıfat-sıfat*", "*eylem-eylem*" gibi aynı *sözcük türleri* (part of speech) arasında gerçekleştiğine dair genel bir kanı bulunmaktadır. Ancak Hurford ve Heasley (2007: 108), farklı sözcük türleri arasında da bu anlam ilişkisinin gerçekleşebileceğini belirtmektedir. Buna göre, "*sleeping – uyuyor*" sözcüğüyle "*asleep – uykuda*" sözcüğü arasında eş anlamlılık bulunmaktadır. Bu görüşün temeli, Murphy'nin anlambirimler arasında da eş anlamlılık olabileceğini dile getirdiği anlam eş anlamlılığı kavramına dayanmaktadır.

Farklı sözcük türleri arasında gerçekleşen eş anlamlılığın yanı sıra Aksan, Leech'e (1981) dayanarak cümleler arasında da eş anlamlılık ilişkisinin var olabileceğini belirtmektedir. Cümleler arası eş anlamlılık, *önvarsayım*

(presupposition) ilkesiyle ilişkilendirilmektedir. Buna göre, "*Şimdiki Fransız kralı keldir*" cümlesi önvarsayım ilkesi gereğince "*Fransa'nın şu anda bir kralı vardır*" cümlesini içermektedir. Bu nedenle, iki cümle arasında eş anlamlılık ilişkisi bulunduğu düşünülmektedir. Aksan ayrıca, cümlede eş anlamlılık ilişkisinin genellikle cümlelerdeki bir ya da birkaç sözcüğün değiştirilmesiyle gerçekleştiğini belirtmektedir. Buna örnek olarak, "*Ali küçük yaşta öksüz kaldı*" ve "*Ali'nin annesi o küçük yaştayken öldü*" cümlelerini göstermiştir (Aksan, 1998: 164-165).

Çağdaş dilbilimde eş anlamlılığa yönelik kaynaklar, genel olarak Batılı araştırmacılara ait eserlerden oluşmaktadır. Fakat Arap dilciliği, anlambilim ve eş anlamlılık konusunda önemli bir külliyata sahiptir. Bunda, Kur'ân-ı Kerim'i anlama ve yorumlama arzusu temel etkendir.

Arap dilbiliminde, anlam benzerliğine sahip sözcükler genel olarak üç gruba ayrılmaktadır (Tur, 2011: 1847):

1. Ezdâd Sözcükler
2. *Sesteş* (homonym) Sözcükler
3. Eş Anlamlı Sözcükler

Ezdâd kavramı, bir sözcüğün iki zıt anlama gelmesidir. Örnek olarak, "*mevlâ*" sözcüğünün Arapçada hem efendi hem de köle anlamlarına gelmesi gösterilmektedir (Tur, 2011:1849). Bu kavram Türkçede, *söz içi karşıt anlamlılık* (contronym) terimiyle adlandırılmaktadır (Dinar, 2017: 881).

Sesteş sözcükler ise yazılış ve söylenişleri aynı, anlamları farklı sözcükleri işaret etmektedir. Arapça bu açıdan zengin bir dildir.

Eş anlamlılık kavramı Arapçada *müterâdif* şeklinde anılmaktadır. Eş anlamlılık, araştırmacılar arasında görüş farklılıklarına neden olmuş ve eş anlamlılığın varlığı ya da yokluğu üzerine eserler kaleme alınmıştır (Elbaghdadi, 2012: 159-162). Bu eserlerden Ebû Hilâl El-Askerî'ye (ö. 397? h.) ait "*el-Furûq fi'l-Luğa / Arap Dili'nde ve Kur'ân'da Farklar Sözlüğü*" (395 h.) eş anlamlılık kavramını ayrıntılarıyla ve örnekler üzerinden incelemesi nedeniyle dil araştırmalarında önemli bir yer tutmaktadır.

Askerî (2017: 1), mukaddime bölümünde eseri yazma sebebi olarak bilim ve edebiyatın hemen her alanıyla ilgilenilmiş olmasına rağmen "*anlamları birbirinden ayrılmayacak kadar yakın olan kelimeler konusunda bir söz söylenmemiş*" olmasını

göstermektedir. Birbiriyle eş anlamlı olduğu düşünülen sözcük gruplarını tek tek ele alan araştırmacı, incelediği sözcük türlerini otuz başlık altında sınıflandırmıştır.

Askerî (2017: 10), araştırmasında kullandığı eş anlamlı olduğu varsayılan sözcükleri birbirinden ayırma ölçütlerini şöyle sıralamaktadır:

> "1. Anlamları arasında fark murâd edilen iki lafzın kullanım farklılığı,
> 2. Aralarında fark taleb edilen iki ma'nânın sıfatlarına bakmak,
> 3. Söz konusu iki anlamın te'vîline bakmak,
> 4. Söz konusu iki kelimenin fiillerinin geçişlilik kazandığı harflere bakmak,
> 5. Zıddlarına bakmak,
> 6. İştikâkına (türeyişine) bakmak,
> 7. Lafzın kalıbının (sîğasının), kendisi ile yakın anlamlı kelime arasında fark gerektirip gerektirmeyeceğine bakmak,
> 8. İki lafzın hakîkatine veya ikisinden birinin lügatteki aslına bakmak"

Askerî'nin belirlediği ölçütlerin tamamı Türkçede geçerlilik taşımamaktadır. Ancak sözcük kullanımlarının, zıt anlamlıların ve sözlük anlamlarının öncelendiği maddeler sadece Türkçede değil, tüm dillerdeki eş anlamlı sözcük incelemelerinde geçerliliğe sahiptir. Ayrıca araştırmacı, bu ölçütler sonucunda sözcükler arasında hala bir anlam farkı ortaya konamadıysa bu durumun sözcüklerin iki ayrı lehçeden gelmesine delalet olduğunu belirtmektedir (El-Askerî, 2017: 13).

Askerî (2017: 400-401) eserinde, "*yıl*" ('âm) ile "*sene*" sözcükleri arasındaki farkı şöyle açıklamıştır: *Yıl*, günlerin; *sene*, ayların toplamı anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, *yıl* bir şeyin vakti olmak anlamına gelse de *sene* bu anlamı taşımaz. Tarih konusunda da yüz *sene*sinde, elli *sene*sinde kullanımlarına rastlanırken yüz *yıl*ında, elli *yıl*ında kullanımlarına rastlanmamaktadır.

Örnekte görüldüğü üzere, Askerî'nin çalışması eş anlamlı sözcükleri yalnız dil özelliklerine göre incelememekte, sözcüklerin kullanımlarına da önem vermektedir. Ancak eserin yazıldığı dönemde, büyük verileri inceleme imkânı bulunmadığından belirli sayıda kaynak incelenebilmiş ve yazarın sezgisi ön plana geçmiştir. Tüm bu değerlendirmeler göz önüne alındığında Askerî (2017), terimin tam karşılığı olacak eş anlamlı sözcük bulunamayacağını, sözcükler arasında küçük de olsa mutlaka bir anlam farkı olacağını belirtmiştir.

1.4.1.2. Eş Anlamlılık Sınıflandırmaları

Araştırmacılar eş anlamlılığı anlam özelliklerine, türlerine ve kaynaklarına göre farklı açılardan derecelendirmiş, sınıflara ayırmıştır. Yerli ve yabancı alanyazındaki eş anlamlılık sınıflandırmaları şunlardır:

1.4.1.2.1. Lyons'un Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Lyons'un sınıflandırması, eş anlamlı sözcüklerin anlam özelliklerine dayanmaktadır. Buna göre Lyons (1983: 399), tüm bağlamlarda birbiri yerine geçebilen sözcüklerden oluşan eş anlamlılar sınıfına *bütüncül eş anlamlılık* (total synonymy), bilişsel ve duygusal anlamları eşdeğer olan sözcüklerin oluşturduğu eş anlamlılar sınıfına da *tam eş anlamlılık* (complete synonymy) adını vermiştir.

Lyons (1983: 399-400), sınıflandırma dizgesinin dört tür eş anlamlılığa olanak sağladığını belirtmektedir:

a) Bütüncül – tam eş anlamlılık
b) Bütüncül – tam olmayan eş anlamlılık
c) Bütüncül olmayan – tam eş anlamlılık
d) Bütüncül ve tam olmayan eş anlamlılık.

Hem bütüncül hem de tam eş anlamlılık özelliği gösteren sözcükler, her bağlamda birbiri yerine geçebilen ve tüm anlamları özdeş olan eş anlamlılardır. "*Bütüncül – tam eş anlamlılık*" sözcüklerin özdeşliğini belirtirken benzerlik oranı, "*bütüncül ve tam olmayan eş anlamlılık*" türüne ilerledikçe azalmaktadır. Ullmann başta olmak üzere araştırmacılar bütüncül – tam eş anlamlılığın dilin kaldıramayacağı bir lüks olduğunu belirtmişlerdir (Lyons, 1983: 399).

1.4.1.2.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırması alanyazında en çok kabul gören çalışmalardandır. Araştırmacı, sınıflandırmasında eş anlamlı sözcükleri üç sınıfta incelemiştir:

a) Mutlak Eş Anlamlılık (Absolute Synonymy): Eş anlamlılık ölçeğinin tepe noktasını oluşturmaktadır. Tüm anlamları özdeş ve tüm bağlamlarda yer değiştirebilen sözcüklerdir. Doğal diller genel olarak mutlak eş anlamlılıktan kaçınmaktadır ve bu nedenle, mutlak eş anlamlılığa son derece nadir rastlanmaktadır (Cruse, 1986: 268-270).

Cruse (1986: 268-270), mutlak eş anlamlı sözcükleri tespit aşamasında, *değiştirim* (substitution) yöntemi kullanmayı önermektedir. Buna göre, mutlak eş anlamlı olduğu düşünülen sözcükler, cümlenin başka hiçbir özelliğini değiştirmeden, yer değiştirmeli ve bağlama uygunsa "+", uygun değilse "-" ile işaretlenmelidir. İlgili değerlendirmeler aynı sonucu verdiği müddetçe sözcüklerin mutlak eş anlamlı olduğu söylenebilecektir. Ancak aksi sonuç gösteren tek bir örnek dahi sözcüklerin mutlak eş anlamlılık sınıfına dâhil olmadığını ortaya koyacaktır. Bu doğrultuda, eş anlamlı olduğu belirtilen "*sakla-*" ve "*gizle-*" eylemleri incelendiğinde "*Küçük kızı arkasına sakladı*" (+) cümlesi uygun bir niteliğe sahipken "*Küçük kızı arkasına gizledi*" (-) bağlama uyum sağlamamakta ve alışılmadık bir birliktelik oluşturmaktadır. Bu inceleme sonucunda, "*sakla-*" ve "*gizle-*" eylemlerinin mutlak eş anlamlılık özelliği taşımadığı belirlenmiştir.

b) Bilişsel Eş Anlamlılık (Cognitive Synonymy): Temelinde *doğruluk koşulu* (truth condition) kavramı yer alan eş anlamlılık sınıfıdır. Buna göre bilişsel eş anlamlı sözcükler, aynı doğruluk koşulunu belirten ve herhangi bir bağlamda özellikleri değişmeden yer değiştirebilen sözcüklerdir.

Cruse, sözcüklerin *önermesel anlam* (propositinal meaning) ve *anlatımsal anlam* (expressive meaning) özellikleri olduğunu belirtmektedir. Bilişsel eş anlamlılık, sözcüklerin gerçeklik durumunu temsil eden önermesel anlamlarının özdeş, duygu ve tutum gibi özellikleri belirten anlatımsal anlamın farklı olduğu durumlarda gerçekleşmektedir. Örneğin, "*bebek*" ile "*yeni doğan*" sözcükleri bilişsel eş anlamlıdır. İki sözcük aynı gerçeklik durumunu belirten önermesel anlamlara sahip olsa da "*bebek*" sözcüğü, "*yeni doğan*" sözcüğüne kıyasla duygusallık içeren bir anlatımsal anlama sahiptir. Bilişsel eş anlamlılık, aynı gerçeklik durumunu farklı duygusal niteliklerle yansıtabilen *ağız* (dialect) ve kesitlerde daha sık görülmektedir (Cruse, 1986: 272-284).

Bilişsel eş anlamlılık dilbilimde; *betimsel eş anlamlılık* (descriptive synonymy), *kavramsal eş anlamlılık* (conceptual synonymy), *göndergesel eş anlamlılık* (referential synonymy), *temel anlamsal eş anlamlılık* (denotative synonymy), *önermesel eş anlamlılık* (propositional synonymy) ve *mantıksal eş anlamlılık* (logical synonymy) terimleriyle de adlandırılmaktadır (Doğan, 2011: 83).

c) Yakın Eş Anlamlılık (Plesionymy): Anlamca az ya da çok benzerliğe sahip sözcüklerin oluşturduğu eş anlamlılık sınıfıdır. Yakın eş anlamlılık, bilişsel eş anlamlılıktan sözcüklerin farklı doğruluk koşulları yansıtması sebebiyle ayrılmaktadır. Bu doğrultuda bir sözcüğün yakın eş anlamlılık özelliğini belirlemek amacıyla *ana anlamsal özellikler*ine (capital semantic traits) ve *alt anlamsal özellikler*ine (subordinate semantic traits) bakılması gerekmektedir. Kavramın temel özelliklerini ana anlamsal özellikler yansıtırken niteleyici özelliklerini alt anlamsal özellikler yansıtmaktadır ve yakın eş anlamlılık sözcüklerin ana anlamsal özelliklerinin özdeşliğine dayanmaktadır (Cruse, 1986: 285-287). Buna göre, temel olarak "*iyi dış görünüş*" kavramını yansıtan "*şirin*" ve "*yakışıklı*" sözcükleri, alt anlamsal özellikleri açısından ayrılması nedeniyle yakın eş anlamlı sözcüklerdir.

Anlamsal mesafe bakımından yakın olmaları nedeniyle aynı anlam alanını paylaşan pek çok sözcük, yakın eş anlamlılık sınıfına dâhil olmaktadır. Ayrıca yakın eş anlamlı sözcükler arasında alt anlamlılık, *bağdaşma* (compability) ve *bağdaşmazlık* (incompability) özelliklerine rastlanmaktadır (Cruse, 1986: 285-289).

Yakın eş anlamlılık, bilişsel eş anlamlılık ve eş anlamlılık dışı olmanın sınır noktasında yer almaktadır. Konuya bu açıdan yaklaşan Cruse, bilişsel eş anlamlı ile yakın eş anlamlı sözcükleri birbirinden ayırabilmek amacıyla "*not exactly – tam olarak öyle değil*" veya "*more exactly - daha doğrusu*" kalıplarını kullanmaktadır. Örneğin, "*Ne çok kıkırdıyor, daha doğrusu gülüyor*" cümlesinde yer alan "*kıkırda-*" ve "*gül-*" eylemlerinin bu kullanım açısından uygun olduğu görülmektedir. Aynı zamanda alt anlamlılık ilişkisi de bulunan bu sözcükler, yakın eş anlamlı sözcükler sınıfına girmektedir (Cruse, 1986: 286). Ancak "*O bizim annemiz, daha doğrusu anamız*" cümlesi mantık dışıdır. Bu cümlede yer alan "*anne*" ve "*ana*" sözcükleri aynı gerçeklik durumunu, farklı duygusal niteliklerle yansıtması nedeniyle bilişsel eş anlamlılık özelliği göstermektedir. "*Şu giden arabaya, daha doğrusu bisiklete bak*" örneğinde ise "*araba*" ile "*bisiklet*" sözcükleri oldukça kısıtlı bir anlam ortaklığı ve mantık dışı bir örnek cümle yansıtması nedeniyle eş anlamlılık dışı özelliğe sahiptir.

Mutlak eş anlamlılık, Lyons'un sınıflandırmasındaki bütüncül – tam eş anlamlılığın eşdeğeridir. Bütüncül – tam olmayan eş anlamlılığı ise bilişsel eş anlamlılık karşılamaktadır. Stanojevic (2009: 198-199), bilişsel eş anlamlılığın oluşmasında sözcüklerin şu özelliklere sahip olması gerektiğini belirtmektedir:

a) Farklı eşdizim sınırlamasına sahiptir: *pretty – hoş / handsome – yakışıklı*.

b) Farklı biçimlere sahip olabilir: *obtain / get - elde etmek.*

c) Farklı etiketlere ya da farklı söylem alanlarına sahip olabilir: *marriage – evlilik / kanuni kullanım, wedlock – nikâh / dini kullanım*.

d) Aynı dilin farklı ağızlarına ait olabilir: *lift – asansör, İngiliz İngilizcesinde / elevator – asansör, Amerikan İngilizcesinde*.

e) Eş anlamlılık ilişkisi sözcük ile örtmecesi arasında olabilir: *öl- / vefat et-*.

Ayrıca Stanojevic (2009: 194), Cruse sınıflandırmasındaki yakın eş anlamlı sözcüklerin belirli bağlamlarda zıtlık gösterebileceğini belirtmiştir. Bunu da Cruse'den aldığı "*He was killed, but I can assume you, he was not murdered – O öldürüldü ama seni temin ederim ki katledilmedi*" örneğiyle açıklamaktadır.

1.4.1.2.3. Murphy'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Murphy (2003: 146-147), eş anlamlılığı anlam özellikleri bakımından iki sınıfta incelemektedir. Buna göre, mantıksal eş anlamlılık ve *bağlam bağımlı eş anlamlılık* (context-dependent synonymy) sınıfları bulunmaktadır.

Mantıksal eş anlamlılık, sözcük anlamlarının ve bunun sonucunda kullanımlarının özdeşliği doğrultusunda oluşturulmuştur. Mantıksal eş anlamlılığın temelinde temel anlamsal özellikler yer almaktadır. Murphy (2003: 149), temel anlamın *çekirdek anlam* (core meaning) ve *çevresel anlam* (peripheral meaning) birleşimiyle işlediğini ve eş anlamlılığın belirlenmesinde çekirdek anlamın büyük önem taşıdığını belirtmektedir. Çevresel anlam ise, eş anlamlılığın oluşmasında çelişmek yerine tamamlayıcı olmak durumundadır. Murphy (2003: 249), alanyazında mantıksal eş anlamlılık yerine bilişsel eş anlamlılık ve *kategorik eş anlamlılık* (categorical synonymy) terimlerinin de kullanıldığını belirtmektedir. Buna göre araştırmacı, mantıksal eş anlamlılık kavramını tam eş anlamlılık ve anlam eş anlamlılığı alt başlıklarına ayırmaktadır (Murphy, 2003: 146).

Tam eş anlamlılık ya da diğer adıyla *sözcük eş anlamlılığı* (word synonymy) tüm anlamları özdeş olan sözcükleri belirtmektedir (Doğan, 2011; Riemer, 2010). Bu nedenle dilde yer alma oranı son derece düşüktür. Murphy (2003: 146), tam eş anlamlılık özelliği gösteren sözcüklerin toplum diline uygun hale getirilmiş terim özellikli sözcükler ile farklı kesitlere ve dillere ait sözcükler olabileceğini belirtmektedir. Örneğin halk dilinde "*limon tuzu*" şeklinde bilinen "*sitrik asit*", tam eş anlamlılık özelliği gösteren sözcüklerdendir. Riemer (2010: 152) ise tam eş anlamlılığın en açık şekilde önemsiz görülen örneklerde tespit edildiğini belirtmiştir. Buna göre, İngilizcede bir sözcüğün alternatif *sesletim* (pronunciation) özellikleriyle söylenmesi ("*economics*" sözcüğünün alternatif sesletimleri) ya da aynı varlığın farklı adlandırmaları (Hindistan'da bir şehir olan *Mumbai* ya da *Bombay*) tam eş anlamlılık örneğidir. Ayrıca, tam eş anlamlı sözcükler arasında duygusal çağrışım farklılıklarının ortaya çıkması muhtemeldir (Riemer, 2010: 153). "*Tezgâhtar*" sözcüğüyle özdeş anlam özellikleri sergileyen "*satış danışmanı*" arasında bu yönde bir farklılık olduğu ve bu nedenle "*satış danışmanı*" öbeğinin son yıllarda daha sık kullanıldığı açıktır. Tam eş anlamlılık kavramına genel olarak bakıldığında anlam özellikleri dar sözcüklerde geçerliliği yüksek bir kavram olduğu görülmektedir.

Anlam eş anlamlılığı tüm anlamları değil, anlamlarından biri ya da birkaçının özdeş olduğu sözcükleri işaret etmektedir. Bir dilde anlam eş anlamlılığı özelliği gösteren sözcüklerin, tam eş anlamlılık özelliği gösteren sözcüklere kıyasla daha fazla olması beklenmektedir (Murphy, 2003: 146). Örneğin, "*hoca*" ile "*öğretmen*" sözcükleri arasında anlam eş anlamlılığı ilişkisi bulunmaktadır. İki sözcükte "*mesleği bilgi öğretmek olan kimse*" anlamı özdeşken; "*hoca*" sözcüğünün bunun dışında sahip olduğu "*Müslümanlıkta din görevlisi*", "*akıl öğreten, öğüt veren kimse*" ve "*medresede öğrenim gören sarıklı, cübbeli din adamı*" anlamları farklılık arz etmektedir (GTS, 20.12.2017). Sahip olunan farklılıklar nedeniyle anlam eş anlamlılığı sınıfındaki sözcüklerin tüm bağlamlarda yer değiştirebilme özelliği bulunmamaktadır. Kavrama genel olarak yaklaşıldığında anlam eş anlamlılığının daha ziyade anlam ilişkileri geniş sözcükler arasında bulunan bir özellik olduğu görülmektedir.

Mantıksal eş anlamlılık ile birlikte Murphy sınıflandırmasının temelini oluşturan bağlam bağımlı eş anlamlılık, Cruse sınıflandırmasındaki yakın eş anlamlılık türünde olduğu gibi sözcükler arasındaki belirli seviyede anlam benzerliğine odaklanmaktadır. Murphy, bu gruba giren eş anlamlı sözcüklerin bire bir aynı anlamı

taşımadığını, eş anlamlı sözcüklerden birinin diğerinin benzeri olduğunu belirtmektedir. Bağlam bağımlı eş anlamlılık sınıfında karşıtlık ilişkisinin de etkisi görülmektedir. Apresjan (1973: 175), bu tür eş anlamlıların aynı şeyi tanımlamasına rağmen onun farklı yönlerini vurguladığını öne sürmektedir. Günlük dil ve *sözlükbilim*de (lexicography) eş anlamlılık dendiği an akla yakın eş anlamlılık (ya da bağlam bağımlı eş anlamlılık) gelmesine rağmen söz konusu kavram, felsefi açıdan yararsızdır (Murphy, 2003: 147).

1.4.1.2.4. Stanojevic'in Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Eş anlamlılığın *biçimbirim*ler (morpheme), sözcükbirimler, *öbek*ler (phrase), *cümle*ler (sentence), *yan cümle*ler (clause) ve *önerme*ler (propositional) arasında bir ilişki olduğunu savunan Stanojevic (2009), bu bilgi ışığında eş anlamlıları türlerine göre iki sınıfa ayırmıştır: *sözcüksel eş anlamlılık* (lexical synonymy) ve önermesel eş anlamlılık.

Sözcüksel eş anlamlılar sınıfında biçimbirimlerin, sözcükbirimlerin, sözcüksel ögelerin ve öbeklerin ilişkisinden doğan eş anlamlılık ele alınırken önermesel eş anlamlılık yan cümleler, cümleler ve önermelerin oluşturduğu eş anlamlılık ilişkisine odaklanmaktadır (Stanojevic, 2009: 193-194). Buna göre, "*canlı*" ile "*diri*" sözcükleri arasında sözcüksel eş anlamlılık ilişkisi varken "*Masayı annem hazırladı*" cümlesiyle "*Masa annem tarafından hazırlandı*" cümlesi arasında önermesel eş anlamlılık bulunmaktadır. Stanojevic'in önermesel eş anlamlılığı, Leech'in (1981) cümlelerde eş anlamlılık incelemesinde önerdiği önvarsayım ilkesi dışında belirlenmiştir.

1.4.1.2.5. Aksan'ın Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Aksan (1998: 126-128), eş anlamlı ögeleri anlamlarına ya da türlerine göre değil, kaynaklarına göre sınıflandırmış ve incelemiştir. Buna göre Türkçede eş anlamlı sözcükler iki sınıfa ayrılmaktadır:

a) Her ögesi Türkçe olanlar: *de- / söyle-, geri / arka*

b) Türkçesiyle birlikte yabancı ögeleri de dilde yaşayanlar: *görev / vazife, ayrıntı / deta*y.

1.4.1.2.6. Özden'in Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Özden, Aksan gibi eş anlamlı sözcükleri kaynaklarına göre sınıflandırmıştır. Özden'in (2014: 160-164) çalışmasında, Aksan'dan farklı olarak örtmece sözcüklerin oluşturduğu eş anlamlılık sınıfına yer verilmiştir:

a) Alıntılama sonrası eş anlamlılık: *al / kızıl / kırmızı*

b) Yerli sözcüklerde eş anlamlılık: *kergek bol- / uça bar- /öl-*

c) Örtmece sözcüklerde eş anlamlılık: *verem / ince hastalık, diyabet / şeker hastalığı*.

1.4.1.3. Eş Anlamlılık Sınıflandırmalarının Değerlendirilmesi

Daha önce belirtildiği üzere, çalışma anlam özellikleri doğrultusunda *eş anlamlı sözcükler* konusuna odaklanmaktadır. Dolayısıyla, sözcük türlerine göre eş anlamlılık sınıflandırmaları ve cümle türündeki eş anlamlılık incelemeleri konu dışındadır. Bununla birlikte, çalışmanın inceleme sahası yaşayan Türkçedeki yerli ve alıntı tüm sözcükleri kapsamaktadır. Bu nedenle, sözcüklerin kaynak dilleri doğrultusunda yapılmış sınıflandırmalar ve bu sınıflandırmaların ortaya çıkarttığı farklılıklar çalışma alanı dışında kalmaktadır.

Çalışmada eş anlamlı sözcükleri anlam özellikleri bakımından doğru şekilde değerlendirebilmek adına en uygun yöntemin seçilmesi amaçlanmıştır. Lyons (1983), Cruse (1986) ve Murphy'e (2003) ait sınıflandırmalar, eş anlamlı sözcükleri çalışma konusuna uygun şekilde anlamsal açıdan sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırmalar incelendiğinde ortak noktalarının fazla olduğu görülmektedir. Tüm sınıflandırmalarda, sözcüklerin özdeşliğini ifade eden bir ölçüt (bütüncül eş anlamlılık, mutlak eş anlamlılık, mantıksal eş anlamlılık) bulunmaktadır. Benzer şekilde, sözcüklerin yalnız anlam benzerliğini ele alan ölçütler Cruse ve Murphy'nin (yakın eş anlamlılık, bağlam bağımlı eş anlamlılık) sınıflandırmasında yer almaktadır.

Lyons, ikili sınıflandırmasının dört eş anlamlılık türüne uzandığını belirtmektedir. Bu sınıflandırma, Türkçede eş anlamlılar açısından değerlendirildiğinde ayrıntılı olmasına rağmen işlevsel değildir.

Bu değerlendirmelere göre, Türkçede eş anlamlı sözcükleri derecelendirmek adına en uygun sınıflandırma Cruse'a aittir. Bu sınıflandırmada, yeteri kadar ayrıntı verilerek eş anlamlı sözcüklerin bilişsel ve duygusal anlam özellikleri üç başlık altında sınıflandırılmıştır. İnceleme sırasında, eş anlamlı sözcükleri değerlendirirken temel olarak Cruse'nin eş anlamlılık sınıflandırmasından yararlanılacaktır. Bununla birlikte, bir sözcüğün tüm anlamları mı, yoksa belirli anlamları mı eş anlamlıdır sorusunu yanıtlayabilmek amacıyla Murphy sınıflandırmasının mantıksal eş anlamlılık başlığı altında ortaya koyduğu, tam eş anlamlılık ve anlam eş anlamlılığı sınıflandırması kullanılacaktır.

1.4.2. Sıfat, Sıfat Türleri ve Durum Sıfatı

İnsanoğlu binlerce farklılığın bulunduğu bir dünyada yaşamakta ve bu farklılıkları göstermek, tarif etmek ve belirtmek gibi amaçlarla sık sık sıfatlara başvurmaktadır. Renk, şekil, boyut, yer, vb. farklılıklar kimi zaman birbirlerine çok yakın özelliklere sahip olurken kimi zaman bir o kadar uzaktır. Yakın özelliklere ait farklılıklar anlatılırken doğal olarak anlamca birbirlerine yakın sıfatlara yer verilmektedir. İşte bu yakınlık, tüm dillerde çok sayıda eş ve yakın anlamlı sıfatın bulunmasını sağlamıştır. Bu nedenle, eş anlamlılığın incelendiği bu çalışmada çalışmada sıfatlar verimli bir çalışma sahası oluşturmaktadır.

Bir adı; renk, biçim, özellik gibi farklı açılardan niteleyen ya da onu belirleyen sözcüklere *sıfat* adı verilmektedir. Söz konusu terim ilk kez Dionysius Thrax'ın "*Tekhne Grammatike*" (M.Ö. II-I. yy.) eserindeki kullanımıyla dilbilgisi çalışmalarındaki yerini almıştır (Aksan, 2015, II: 95). Sıfatlar, alanyazında genel olarak iki farklı şekilde tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2004: 35-37):

a) Bir sözcük türü olarak sıfat: Bu tanıma göre sıfatlar adı niteleme, belirtme ve adın özelliklerini gösterme gibi görevlere sahip sözcük türüdür. Sıfatı *ad* (noun), *eylem* (verb), *zamir* (pronoun), *zarf* (adverb) gibi bir sözcük türü olarak gören bu tanım; Deny, Gencan, Korkmaz ve Banguoğlu gibi araştırmacılar tarafından kullanılmıştır.

b) Bir ad türü olarak sıfat: Diğer tanım ise sıfatın bir ad türü olduğunu öne sürmektedir. Buna göre sıfatlar, nitelik ve belirtme adlarıdır. Bu görüşe sahip araştırmacılardan Ergin (2005: 244), "*yeşil göz, sıcak oda, iki kişi*"

örneklerindeki "*yeşil, sıcak, iki*" sıfatlarını ele almış ve bu sözcüklerin adı nitelemek dışında tek başlarına da kullanılabileceğini belirtmiştir. Erkman-Akerson da (2007: 135) "*artist gibi kız*" örneğinden yola çıkarak ad türündeki sözcüklerin çeşitli yollarla sıfat görevini üstlenerek bir başka adı niteleyebileceğini göstermiştir.

1.4.2.1. Sıfat Türleri

Sıfatlar, genel olarak *niteleme / vasıflandırma* (descriptive adjective) ve *belirtme sıfatı* (determinative adjective) şeklinde iki alt türe ayrılmaktadır. Ergin (2005: 246), sıfatları vasıflandırma ve belirtme sıfatları şeklinde gruplandırmış, bu ayrımı sıfatların vasıflandırma özelliklerine göre yapmıştır. Araştırmacı, varlığın kendi bünyesi içindeki vasıflarını ifade eden sıfatları vasıflandırma sıfatı, varlığın dış vasıflarını ifade eden sıfatları da belirtme sıfatı şeklinde adlandırmıştır.

Korkmaz (2014: 338-356), sıfatları ilk olarak üç sınıfa ayırmış, işlevlerine göre alt başlığında nitelik ve belirtme sıfatlarına yer vermiştir:

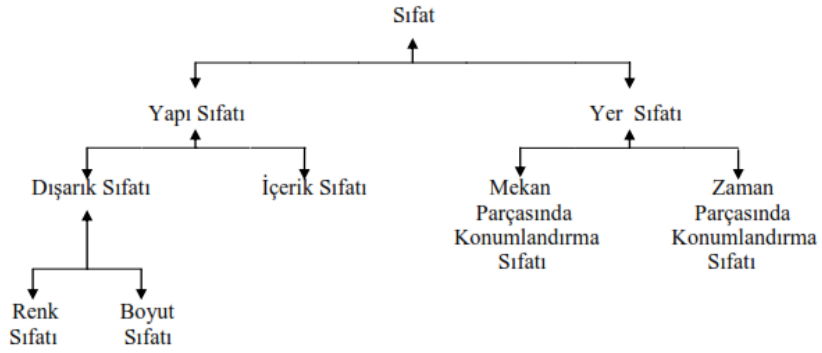
a) Kökenlerine göre sıfatlar: *Türkçe kökenli, yabancı kökenli, karışık kökenli*.

b) Yapılarına göre sıfatlar: *Basit (yalın) sıfatlar, türemiş sıfatlar, birleşik sıfatlar, pekiştirme sıfatları, kelime grubundan oluşan sıfatlar*.

c) İşlevlerine göre sıfatlar: *Nitelik sıfatları, belirtme sıfatları*.

Sıfat üzerine yapılan çalışmalarda, yukarıda iki örneğini verdiğimiz geleneksel sınıflama örneklerinin yanında farklı görüşler de bulunmaktadır. Bayraktar (2015: 34-52), sıfat çözümlemesinde sıfatları "*yapı sıfatı*" ve "*yer sıfatı*" şeklinde sınıflandırmıştır. Yapı sıfatı, varlığın eş zamanlılık bağlamında sahip olduğu sıfat olarak adlandırılırken yer sıfatı, varlığın art zamanlılık bağlamında sahip olduğu sıfat olarak belirtilmiştir. Yapı sıfatı, önüne geldiği adı genelleştirici bir özellik göstermektedir. Yapı sıfatları ayrıca renk ve boyut bildiren "*dışarık sıfatları*" ile adın diğer özelliklerini gösteren "*içerik sıfatları*" şeklinde iki alt başlığa ayrılmaktadır. "*Siyah masa*" örneğini ele alırsak, "*siyah*" sıfatı adı renk açısından nitelediği için dışarık sıfatı türündeki bir yapı sıfatı örneğidir. Ayrıca binlerce siyah masa olduğunu düşündüğümüzde bu sıfat tekilleştirici bir özellik göstermemiş, masa kavramının genel niteliğini korumaya yardımcı olmuştur. Yer sıfatı kavramıysa belirtme sıfatı türüne ait özellikleri, "*mekân parçasında konumlandırma*" ve "*zaman parçasında*

konumlandırma" alt başlıklarıyla göstermektedir. Ayrıca yer sıfatları, yapı sıfatı türünün aksine tekilleştirici bir özelliğe sahiptir. Buna göre, "*bu hayvan*" örneğindeki "*bu*" sıfatı mekân parçasında konumlandırılmış bir yer sıfatı örneğidir ve belirtilen hayvan, tüm hayvan grubu içerisinden seçilerek tekilleştirilmiştir.

Şekil 3. Bayraktar'ın Sıfat Sınıflandırması (2015: 39)

Farklı olarak nitelenebilecek diğer sıfat tasnifi 1974'teki çalışmasıyla Göknel'e aittir. Göknel, "*belirten sıfatlar*" ve "*asıl sıfatlar*" şeklinde ikili bir sınıflama yapmış; belirten sıfatlar sınıfını "*asıl belirtenler*", "*ön sıra sayılar*" ve "*sıra sayılar*" şeklinde alt başlıklara ayırmıştır. Asıl sıfatlar sınıfındaysa "*sayılar*" ve "*belirtenler*" yer almaktadır (Akt. Yılmaz, 2004: 41).

Yılmaz (2004: 42-43), sıfat türleri arasındaki ayrıma tereddütle yaklaşmaktadır. Buna göre, sınıflama ortak yanları fazla olan unsurlar arasında yapılmalıdır ve alanyazında ortaya konan sıfat türleri arasında belirgin farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin niteleme sıfatı ve belirtme sıfatı anlam, biçim, işlev, kullanım, yüklem olabilme ve türetim imkânları açısından farklara sahiptir. Bu farklardan yola çıkan Yılmaz, sıfat terimiyle yalnızca niteleme sıfatlarının kast edilmesi gerektiğini, belirtme sıfatlarınınsa ayrı bir grupta *belirten* (determiner) şeklinde adlandırılması gerektiğini vurgulamıştır.

Sıfat türleri hakkında farklı tasnifler ve adlandırmalar olsa da işlevleri bakımından iki ayrı tür olduğu açıktır. Adı belirtme görevinde kullanılan belirtme sıfatları, sınırlı bir sözvarlığına ve dar anlam kalıplarına sahiptir. Bu sebepten eş anlamlılığın sınandığı ve sözcüklerin anlam özelliklerine odaklanan bu çalışmada belirtme sıfatlarının kullanımı işlevsel değildir. Niteleme sıfatları ise çok daha geniş ve farklı anlam özelliklerine sahip bir sözvarlığı içermektedir. Dolayısıyla, çalışmada uygulanacak *anlam alanı*, *anlambirimcik çözümlemesi* ve *anlam ezgisi*

incelemelerinde, niteleme sıfatlarının zengin bir inceleme imkânı sunması beklenmektedir.

1.4.2.1.1. Niteleme Sıfatı

Belirtme sıfatı, kümenin içinden üye seçme işlevini üstlenirken niteleme sıfatı, söz konusu üyenin daha yakından betimlenmesini ve onu diğerlerinden ayıran özelliklerin ön plana getirilmesini sağlamaktadır (Erkman-Akerson, 2007: 240).

Niteleme sıfatının temelinde varlıklara ait nitelikler bulunmaktadır. Yılmaz (2004: 52), nitelik kavramını şu şekilde tanımlamıştır: "*Değişken olan, bize o kavramı oluşturan paradigmalar içinden duyu ve algılarımıza, kullanım ve ihtiyaçlarımıza uygun olanını seçme ve tercih etme imkânı sunan anlambirimciklerdir*". Bir varlık pek çok niteliğe sahip olsa da ancak bağlamın gerekli kıldığı nitelikler, belirli sözdizimsel ve anlamsal ölçütler içerisinde yer almakta ve niteleme sıfatını oluşturmaktadır. Nitelemenin bağlam içindeki ilk işlevi, küme daraltmadır. "*Kırmızı saçlı çocuk*" örneğindeki "*çocuk*", "*kırmızı saç*"a sahip olmasıyla diğer çocuklardan ayrılmaktadır. Nitelemenin ikinci işleviyse bağlam içinde zaten daraltılmış olan kümeyi çeşitli özelliklerle donatmaktır. Buna göre, "*soldaki beyazlı adam*" örneğinde "*soldaki*" sıfatı "*adam*" kümesi içinden bir üyeyi seçmiş, "*beyazlı*" sıfatı da bu üyeyi donatmıştır. Ayrıca, bu iki ana işlevin yanında "*kırmızı saçlı çocuk*" örneğinde "*-lI*" eki sıfata sahiplik işlevi kazandırmış, "*satıcının kızı*" isim tamlamasını belirsizleştirerek oluşturulan "*satıcı kız*" örneğinde de niteleme sıfatının aitlik, küme üyesi saptama işlevi kazandığı görülmüştür (Erkman-Akerson, 2007: 240-244).

Niteleme sıfatı, farklı işlevler ve anlam özelliklerine sahip olmasına rağmen bu sıfat türünün sınıflandırılıp sınıflandırılamayacağı tartışmalı bir konudur. Ergin (2005: 246-247), niteleme sıfatı çeşitlerinin renk, biçim, boy, yapı, ağırlık, vb. özellikler kadar çok olduğunu, bunların işlevleri açısından bir fark taşımadığını ve bu yüzden niteleme sıfatlarını sınıflandırmanın hem gereksiz hem de imkân dışı olduğunu belirtmiştir. Banguoğlu (2015: 345) da niteleme sıfatlarını sınıflandırmamış, vasfın belirttiği yoğunluğa göre "*karşılaştırma*", "*berkitme*" ve "*küçültme*" sıfatları şeklinde derecelendirmiştir.

Niteleme sıfatı sınıflandırmalarına tarihsel düzlemde yaklaştığımızda Kononov'un 1956 tarihli çalışması ilk sırada yer almaktadır. Kononov bu çalışmasında, yalın niteleme sıfatlarını sözlük anlamları bakımından altı sınıfta incelemiştir. Buna göre, "*renk bildiren sıfatlar*: *ak, kara*", "*kişi ya da nesnenin en belirgin niteliğini bildiren sıfatlar: iyi, güzel*", "*nesnelerin duyularımızla anlaşılabilen niteliklerini bildiren sıfatlar: tatlı, ekşi*", "*yüz ölçümü ya da zaman nitelik ve ilgilerini bildiren sıfatlar: uzak, derin*", "*fiziksel ya da bedensel nitelikleri bildiren sıfatlar: kör, topal*" ve "*türlü anlamdaki sıfatlar: yavaş, boş*" niteleme sıfatı türlerini oluşturmaktadır (Akt. Yılmaz, 2004: 67).

Kononov'un ardından Özünlü, 1978 tarihli çalışmasında niteleme sıfatlarını geleneksel yaklaşımı andıran daha genel ifadelerle sınıflandırmıştır: "*ölçü ya da büyüklük sıfatları*", "*yaş bildiren sıfatlar*", "*nitelik bildiren sıfatlar*", "*biçim ya da şekil bildiren sıfatlar*", "*renk sıfatları*" ve "*durum ya da yer bildiren sıfatlar*" (Akt. Yılmaz, 2004: 67).

Diğer sınıflandırma çalışmasında Zeynalov (1993: 127-128), bölüm sayısının daha fazla olduğu, ayrıntılı bir sınıflandırma çalışması yapmıştır: "*nitelik bildiren sıfatlar*", "*renk bildiren sıfatlar*", "*çeşit, ölçü ve hacim bildiren sıfatlar*", "*tat bildiren sıfatlar*", "*insan ve hayvanlara ait dış özellikleri bildiren sıfatlar*", "*insanların karakter özelliklerini bildiren sıfatlar*" ve "*soyut özellik bildiren sıfatlar*".

Korkmaz (2014: 356-360), niteleme sıfatlarının çok yönlü niteliklere sahip olması nedeniyle, eksiksiz ve kapsamlı bir sınıflandırmanın kolay yapılamayacağını belirtmekle birlikte niteleme sıfatlarını işlevleri bakımından genel hatlarıyla beşe ayırmıştır:

1. Renk bildiren sıfatlar: *ak, pembe*
2. Soyut yönleri bildiren sıfatlar: *iyi, güzel*
3. Varlıkların dış görünüş ve fiziki yönlerini bildiren sıfatlar: *genç, ihtiyar*
4. Mekânda ve zamanda mesafe niteliği bildiren sıfatlar: *dar, geniş*
5. Duyu organlarıyla algılanabilecek nitelikleri bildiren sıfatlar: *acı, tatlı*.

Korkmaz (2014: 360-362), bu genel sınıflandırmaya ek olarak sözcüklerin yapım eki ve birleşme biçimleri aracılığıyla kazandığı niteleme inceliklerini ele alan daha ayrıntılı bir sınıflama da yapmıştır. 11 maddeden oluşan ve genel olarak yapım

eklerinin sıfatlara kazandırdığı anlam farklılıklarına odaklanan bu sınıflandırma, çalışma açısından işlevsel değildir.

Tüm bu sınıflandırma çalışmalarının ardından, Yılmaz'ın (2004: 67-71) genel bir bakış açısını yansıtan çalışması yer almaktadır. Yılmaz, niteleme sıfatları sınıflandırmasının *kuramsal dilbilgisi* (theoretical grammar), sıfatların bağlam içi diziliş ve eğilimlerinin tespiti açısından önem taşıdığını belirtmiş ve buna göre, niteleme sıfatlarını iki ana grupta inceleyerek sınıflandırmıştır:

"1. Duyularımıza / algılarımıza göre niteleme sıfatları
    a) Görme duyusuyla ilgili
        i) Renk bildiren (kızıl, siyah)
        ii) Biçim bildiren (dar, iri)
    b) Tat alma duyusuyla ilgili (acı, tuzlu)
    c) Dokunma duyusuyla ilgili (ılık, ıslak)
    d) Koklama duyusuyla ilgili (keskin, pis)
2. Bilincimize / sezgimize göre niteleme sıfatları
    a) Ölçü bildiren (alçak, büyük)
    b) Durum bildiren (çirkin, fakir)
    c) Özgülük bildiren (böreklik, dolmalık)
    d) Karakter özelliklerini bildiren (ağırbaşlı, alıngan)
    e) İnsan ve hayvanlara ait fiziksel özellik bildiren (aksak, şişman)"

Yılmaz'ın sınıflandırmasındaki en büyük farklılık, sıfatların "*duyularımıza / algılarımıza*" ve "*bilincimize / sezgimize*" göre sıfatlar şeklinde iki ana gruba ayrılmasıdır. Sıfatların temelinde yer alan bu ayrım, sınıflandırmayla açık bir şekilde belirtilmiştir.

1.4.2.1.1.1. Durum Sıfatı

Çalışma evreni, Yılmaz'ın tasnifinde yer alan "*durum bildiren niteleme sıfatları*"nı temel almaktadır. "*Zengin – fakir*"; "*iyi – kötü*", vb. sıfatlarla örneklendirilebilecek bu sıfat türü, genel olarak varlıkların dış kaynaklı özelliklerini göstermektedir. Varlıkların durumlarını anlatan pek çok sözcük bulunmaktadır. Bu sebeple durum bildiren sıfatlar geniş bir sözvarlığına sahiptir.

Durum bildiren sıfat kavramı, Yılmaz'ın tasnifi dışında da farklı terimler ve farklı *kaplam*larla (extension) yer almaktadır. Korkmaz (2014: 356-360), niteleme sıfatlarını sınıflandırırken durum bildiren sıfat şeklinde ayrı bir başlık açmamış, "*soyut*

yönleri bildiren sıfatlar" ve "*varlıkların dış görünüş ve fiziki yönlerini bildiren sıfatlar*" başlıkları içerisinde bu sıfatları inceleme yoluna gitmiştir. Korkmaz'ın sınıflandırması bir yandan Yılmaz'ın sınıflandırmasındaki durum bildiren sıfatları, diğer yandan "*insan ve hayvanlara ait fiziksel özellik bildiren sıfatlar*"ı kaplamına almaktadır.

Korkmaz'ın yanı sıra Kononov, niteleme sıfatlarını sınıflandırırken Yılmaz'ın durum bildiren sıfatlarını daha geniş bir bakış açısıyla "*kişinin ya da nesnenin en belirgin niteliğini sağlayan sıfatlar*" başlığı altında incelemiştir. Özünlü, bu sıfat türünü niteleme sıfatları sınıflandırmasında "*durum ya da yer bildiren sıfatlar*" (Akt. Yılmaz, 2004: 67), Zeynalov (1993) ise "*soyut özellik ve nitelik bildiren sıfatlar*" başlıklarında ele almıştır.

Tüm bu sınıflandırma çalışmaları incelendiğinde durum bildiren sıfatların farklı terimler altında ve farklı kaplamlara sahip şekilde incelendiği görülmektedir. Örneğin, Yılmaz'ın (2004) sınıflandırmasındaki "*karakter özelliklerini bildiren sıfatlar*" ile "*insan ve hayvanlara ait fiziksel özellik bildiren sıfatlar*" sınıfları diğer sınıflandırmalarda durum bildiren sıfatlarla birlikte ele alınmıştır. Ergin'in (2005: 246-247) belirttiği üzere, niteleme sıfatları arasında özellikle belirli alanlarda kesin bir ayrım yapmak imkân dışıdır. Bu nedenle, çalışma evreninde "*durum sıfatları*" ana başlığı altında Yılmaz'ın (2004) sınıflandırmasında görülen durum bildiren sıfatlar temel alınacak, ayrıca bu sınıfla ilişkili olduğu düşünülen "*karakter özelliklerini bildiren sıfatlar*" ile "*insan ve hayvanlara ait fiziksel özellik bildiren sıfatlar*"a yer verilecektir.

2. BÖLÜM
YÖNTEM

Çalışma, eş anlamlı olduğu varsayılan durum sıfatlarında belirlenen eş anlamlılık özelliklerinin dilbilimsel bir bakış açısıyla incelenmesi üzerine kuruludur. Buna bağlı olarak çalışmada eş zamanlı inceleme yöntemi tercih edilmiştir.

2.1. EVREN VE ÖRNEKLEM

Çalışmanın birinci aşamasında, incelenecek eş anlamlı sözcükler belirlenmiştir. Buna göre, *araştırma evreni*ni eş anlamlılık özelliğine sahip durum sıfatları oluşturmuştur. Bu tercihin yapılmasında etkili sebepler şunlardır:

Sıfatlar, "*adın niteliğini belirten ya da onu belirleyen*" sözcük türüdür (Vardar, 2002: 174). Adların bildirdiği varlık ve kavramların sıfatlarla ifade edilebilen pek çok özelliği bulunmakta ve bu özellikler genellikle birbirlerine yakın anlamsal özellikler taşımaktadır. Bu da sıfatlar arasında eş ve yakın anlamlılık ilişkisinin sık görülmesine neden olmuştur. Fakat sıfatlar, anlamı temel alan bir inceleme için çok geniş bir kaplama sahiptir ve sağlıklı sonuçlar almak amacıyla bu kaplamı sınırlandırmak gereklidir (Bkz. 1.4.2. Sıfat, Sıfat Türleri ve Durum Sıfatı).

Sıfat türlerinden *belirtme sıfatları*, sınırlı bir sözvarlığına ve dar anlamsal kalıplara sahiptir. Bu nedenle, incelemeye uygun özellik taşımamaktadır (Bkz. 1.4.2.1. Sıfat Türleri).

Varlıkların betimlenmesini ve diğerlerinden ayrılan özelliklerinin ortaya konmasını amaçlayan *niteleme sıfatları*, belirli özellikler çevresinde toplanmış anlam alanlarına sahip olması nedeniyle inceleme açısından uygun bulunmuştur (Bkz. 1.4.2.1.1. Niteleme Sıfatı). Ancak geniş bir sözvarlığına sahip olan niteleme sıfatlarını ayrıma gitmeden incelemek, zaman ve verimlilik açısından mümkün değildir. Araştırmacılar niteleme sıfatlarını farklı alt başlıklara ayırmışlardır. Bu sınıflandırmalar içinde sahip olduğu anlamsal ilişkiler ve sözvarlığının uygunluğu sebebiyle durum sıfatları araştırma evreni olarak belirlenmiştir.

Durum sıfatı şeklinde belirtilen sıfat türünün kaplamı içinde,

1. Varlığın içinde bulunduğu durumu gösteren ve genel olarak dış kaynaklı özellikleri yansıtan sıfatlar,

2. Karakter özelliklerini (iç kaynaklı özellikler) yansıtan sıfatlar,

3. İnsan ve hayvanlara ait fiziksel özellikleri yansıtan sıfatlar, yer almaktadır (Bkz. 1.4.2.1.1.1. Durum Sıfatı).

Araştırma evreninin belirlediği sınırlar içinde *örneklem* oluştururken ilk olarak *Türk Dil Kurumu* (TDK) *Türkçe Sözlük* (2011) incelenmiş ve sözcük türü bilgisi sıfat olarak işaretlenmiş sözcükler ile çok anlamlılık özelliği göstermesi nedeniyle farklı tanımları sıfat sözcük türü ile işaretlenmiş sözcükler belirlenmiştir. Daha sonra bu sıfatlar, durum sıfatı kaplamı göz önüne alınarak ayıklanmıştır. Tespit edilen sıfatların eş anlamlılık özelliğini incelemek üzere, farklı dönemlere ait olan ve farklı hedef kitlelere hitap eden, sözcüklerin eş anlamlılık, yakın anlamlılık ve karşıt anlamlılık gibi *içlem ilişkileri* (sense relations) çevresinde hazırlanmış şu sözlüklere başvurulmuştur:

1. Ağakay, M. A. (1956). *Türkçede Yakın Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*

2. Yalım, Ü. ve Yalım, Ö. (1983). *Türkçede Eş ve Karşıt Anlamlılar Sözlüğü*

3. Aksu, N. (2013). *Damla Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*

4. Yıldırım, A. (2013). *Yeni Eş ve Karşıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*

5. Çakıcıoğlu, E. (2015). *Eş-Zıt ve Mecaz Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*

6. Kandemir, E. ve Kandemir, Y. (2015). *Altın Eş Anlamlı ve Karşıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*

7. Öztürk, F. (2015). *Yabancılar için Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*

Sözlük incelemesinin ardından, eş anlamlılık özelliğine sahip durum sıfatları belirlenmiş ve son olarak genel sözlükler *TDK Güncel Türkçe Sözlük* (GTS) ve *Kubbealtı Lugatı*'nda (KL) bu sıfatların sözlük tanımlarına ulaşılmıştır.

Ayrıca, çalışmada uygulanan anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve anlam ezgisi incelemeleri dikkate alınarak örneklem içinde şu özelliklere sahip eş anlamlı durum sıfatlarına yer verilmesi kararlaştırılmıştır:

1. Sıfatların günümüz Türkiye Türkçesinde *kullanırlığı* (availability) olmalıdır.

2. Sıfatlar, geniş anlam özellikleri yansıtmalıdır.

3. Sıfatlar, derlem incelemesinin yapıldığı *TUD-TS*'de incelemenin gerektirdiği kullanım sıklığına ve bir milyon sözcükteki sıklık değerine sahip olmalıdır.

4. Sıfatlar, karşıt anlamlı bağlamlarda kullanılamayacak şekilde *olumlu – olumsuz* değer veya duygusal çağrışım yansıtmamalıdır.

Yapılan değerlendirmeler sonunda, çalışma örneklemi şu eş anlamlı durum sıfatlarından oluşturulmuştur:

sıra	eş anlamlı sözcük	tud-ts sıklığı	tud-ts sıklık değeri
1.	gerçek	18148	380,93
	hakiki	911	19,12
2.	güçlü	10546	221,36
	kuvvetli	2214	46,47
3.	ihtiyar	1567	30,5
	yaşlı	7490	157,22
4.	ıssız	808	16,96
	tenha	289	6,07
5.	kanuni	963	20,61
	yasal	4886	102,56
6.	kişisel	5122	107,51
	şahsi	807	16,94
7.	meşhur	1619	33,98
	ünlü	8031	168,57
8.	muhafazakâr	891	18,7
	tutucu	551	11,57
9.	muhtemel	1351	28,36
	olası	2902	60,91
10.	mühim	1010	21,2
	önemli	57235	1201,36

Tablo 5. Örneklemi Oluşturan Eş Anlamlı Durum Sıfatları (11.12.2017)

2.2. İNCELEME YÖNTEMLERİ

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki görünümlerini belirlemek amacıyla sırasıyla *anlambirimcik çözümlemesi*, *anlam alanı*

ve *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır. Bu sıranın belirlenmesinde, incelemelerin kademeli yapısı ve inceleme sonuçları arasındaki ilişki dikkate alınmıştır.

2.2.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları, ilk olarak anlambirimcik çözümlemesi yöntemiyle incelenmiştir. Anlambirimcik çözümlemesi, sözcüklerin dil düzlemindeki özelliklerini yansıtması nedeniyle önemlidir (Bkz. 1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesini yaparken anlambirimcik çözümlemesine ait özelliklerden yararlanarak belirlenen şu yol takip edilmiştir (Bkz. 1.1.2. Anlambirimcik Çözümlemesinin Özellikleri):

Anlambirimcik çözümlemesinin temelinde, sözcüklerin sözlük tanımları yer almıştır. Riemer (2010: 155), tanımı oluşturan bir şeyin anlambirimcikler tarafından tekrar edilebileceğini söyler. Bu doğrultuda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının *GTS* ve *KL*'den sözlük tanımları alınmış ve ilk olarak sözlük tanımlarına göre anlambirimcikleri belirlenmiştir.

Ancak sözlük tanımları sözcükler hakkında sınırlı bilgi sunmaktadır. İnceleme, sıfat türündeki sözcükleri kapsadığından sıfatların hangi türde varlıkları, hangi özellikleriyle nitelediği önemli bir bilgi kaynağıdır. Bu sebeple, *TUD-TS* aracılığıyla örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının genel kullanım özellikleri belirlenmiş ve kullanımda olmasına rağmen sözlük tanımlarında bulunmayan anlambirimcikler incelemeye eklenmiştir.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarına ait anlambirimciklerin belirlenmesinin ardından, anlambirimcikler yatay düzlemde, incelenen sıfatlar düşey düzlemde olacak şekilde tablolaştırılmış ve sıfatların sahip olduğu anlambirimcikler "+", sahip olmadığı anlambirimcikler "-" şeklinde işaretlenmiştir. Bununla birlikte, belirlenen anlambirimcik ile incelenen sıfat ilişkiye sahip değilse ya da incelenen sıfat, belirlenen anlambirimciğe ne tam olarak sahip ne de tam olarak sahip değilse "*0*" ile işaretlenmiştir. Baldinger'in Almancada ses ile ilgili sözcükleri incelediği 1984 tarihli çalışmasından bahseden Riemer (2010: 156), "*schall – ses*" sözcüğünün "*kendiliğinden olma*" anlambirimciği açısından "*0*" ile işaretlendiğini belirtmiştir.

Çünkü ilgili sözcük, bazı durumlarda (kişinin bağırması durumunda) kendiliğinden olabileceği gibi bazı durumlarda (zil çalınması durumunda) kendiliğinden olma özelliğine sahip değildir.

Sıfatların sahip olduğu anlambirimciklerin belirlenmesinin ardından, bu anlambirimcikler yansıttıkları anlam özelliklerine bağlı olarak Pottier'nin belirlediği ve eş anlamlılık özelliklerinin değerlendirilmesinde başvurulacak olan *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* kümelerine ayrılmıştır.

Sınıfbirim kümesi, anlambirimin anlam sınıfını yansıtan ve genel anlam özellikleri olan *üreysel anlambirimcik*lerden oluşmuştur. Buna göre, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının genel anlam ve kullanım özelliklerini belirten anlambirimcikler bu kümede yer almıştır. Kavrambirim, anlambirime özel nitelik taşıyan ve benzer anlambirimler arasında ayırt edici özelliğe sahip *özgül anlambirimcik*lerden oluşmuştur. Dolayısıyla kavrambirim sınıfında, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının temel anlam özelliklerini yansıtan anlambirimcikler yer almıştır. Gücülbirim kümesi, anlambirimin çağrışıma dayalı ve yan anlamsal özelliklerini içeren *gücül anlambirimcik*lerden oluşmuştur. Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının yan anlamsal özelliklerini yansıtan anlambirimcikler bu kümede yer almıştır.

Bununla birlikte, *sözcük anlambilimde* (lexical semantics) temel anlam ile yan anlam arasında kavram kargaşası görülmektedir[7]. Çalışmada Aksan'ın (III, 2015: 180-196) görüşlerinden yola çıkarak sözcüğün ilk ve asıl yansıttığı kavram temel anlam, sözcüğün temel anlamından kaynaklanan yeni anlamlar ise yan anlam olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca duygusal çağrışım ve mecaz anlam içeren ögeler de yan anlam kavramının kaplamı içine alınmıştır (Uğur, 14.04.2018: 7). Bu doğrultuda sıfatların temel anlam özelliklerini içeren anlambirimcikler kavrambirim kümesinde, yan anlam özelliklerini içeren anlambirimcikler de gücülbirim kümesinde yer almıştır.

[7] Belagat ve retorik gelenekleri, sözcüklerin anlam özellikleri bakımından farklı yaklaşımlara sahiptir. Buna göre, belagat geleneği sözcük anlamlarını genel olarak hakiki, mecaz ve kinaye şeklinde; retorik geleneği temel/düz ve yan anlam şeklinde ayırmıştır. Türkçe üzerine yapılan sözcük anlambilim çalışmalarında, bu kavramlar sıklıkla karıştırılmış ya da farklı terimler altında kullanılmıştır. Bu nedenle, sözcük anlambilimde kavram kargaşası meydana gelmiştir (Ayrıntılı bilgi için Bkz. Nizamettin Uğur, 14.04.2018).

Anlambirimcikler üzerinde yapılan değerlendirmelerin ardından, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının anlambirimcik demetleri ayrı ayrı belirlenmiş ve sıfatlar arasındaki, anlambirimcik çözümlemesine yansıyan, anlam farkları ortaya konmuştur.

Anlambirimcik çözümlemesi, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan ve sıfatların anlam alanı incelemesinde yararlanılacak olan üstanlambirimcik demetinin belirlenmesiyle tamamlanmıştır.

2.2.2. Anlam Alanı

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının ikinci inceleme aşaması, anlam alanı incelemesi olmuştur. Anlam alanı, "*sözcüklerin anlam özellikleri bakımından sahip olduğu ilişkiler ağı*"nı göstermektedir (Bkz. 1.2. Anlam Alanı). Dile yaklaşımları açısından anlam alanı ile anlambirimcik çözümlemesi ilişkilidir. Bu nedenle, anlambirimcik çözümlemesi sonucunda elde edilen verilerden örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının anlam alanları belirlenirken yararlanılmıştır.

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının özdeş anlambirimcikleri ve birbirlerinden farklı anlambirimcikleri belirlenmiştir. Özdeş anlambirimcikler üstanlambirimcik demeti içinde, farklı anlambirimcikler sıfatların kendi anlambirimcik demetleri içinde yer almıştır. Ardından, sıfatların üstanlambirimcik demeti içinde yer alan özdeş anlambirimcikler çevresinde oluşmuş ortak anlam alanları belirlenmiş ve tablo haline getirilmiştir.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarına ait ortak anlam alanlarının belirlenmesinden sonra, sıfatların kendi anlambirimcik demetleri içinde yer alan anlambirimcikler çevresinde oluşan anlam alanları belirlenmiş ve tablo haline getirilmiştir.

Özdeş ve farklılık gösteren tüm anlambirimciklerinde bu işlem yapıldıktan sonra, anlam alanı tabloları birleştirilmiş ve sıfatların anlam ilişkisi içinde olduğu sözvarlığını gösteren *genel anlam alanları* (general semantic field) belirlenmiştir.

Anlam alanı, alanyazında *mozaik* benzetmesiyle anılmaktadır. Buna göre, aynı anlam alanını paylaşan sözcükler mozaiğin birer parçasını oluşturmaktadır (Bkz. 1.2.2.

Anlam Alanının Özellikleri). Çalışmada anlam alanları ve dolayısıyla sıfatların yer aldığı mozaikler belirlenirken alan kuramının öncüsü Trier'in görüşü temel alınmış ve örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının alt anlamlılık, eş anlamlılık ve karşıt anlamlılık ilişkileri üzerinde durulmuştur (Akt. Gao ve Xu, 2013: 2031). Bunda, sıfatların geniş anlam özelliklerini sınırlandırmak ve incelenebilir bir ilişkiler ağı oluşturmak amaçlanmıştır.

Anlam alanı tablolarında eş ve yakın anlamlı sözcükler ile karşıt anlamlı sözcüklere yer verilmiş, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları arasında alt anlamlılık ilişkisi mevcutsa bu durum ayrıca belirtilmiştir. Buna göre, alt anlamlılık ilişkisinin belirlenmesinde "*C1, C2'nin tüm semantik özelliklerini içeriyorsa C1, C2'nin alt terimidir*" (Doğan, 2011: 86) görüşü temel alınmıştır.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının anlam alanları içinde yer alan sözcükler belirlenirken, Türkçede anlam ilişkisine sahip sözcükleri bir arada göstermek amacıyla hazırlanmış, kavram dizini türündeki Cin (1971) ve Yurtbaşı'nın (2013) çalışmalarından yararlanılmıştır. Ayrıca, kavram dizini türünde bir eser olmamakla birlikte sözcüklerin sahip olduğu anlam ilişkilerini ayrıntılı şekilde göstermesi nedeniyle Yalım ve Yalım'ın (1983) çalışmasına da başvurulmuştur.

Tüm bu incelemeler sonunda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının diğer sözcüklerle kurduğu anlam ilişkileri belirlenmiş ve incelemenin dil düzlemindeki boyutu tamamlanmıştır.

2.2.3. Anlam Ezgisi

İncelemenin üçüncü ve son aşamasında, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının söz düzlemindeki özelliklerini derlem verileri üzerinde inceleyen anlam ezgisi bulunmaktadır. Anlam ezgisi, sözcüklerin kullanım özelliklerine odaklanmaktadır ve bu nedenle dil-söz ayrımının söz kısmındadır (Bkz. 1.3. Anlam Ezgisi).

2.2.3.1. İncelemede Kullanılan Derlem ve Uyumluluk Dizisi Seçim Ölçütleri

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının kullanım özellikleri, *TUD-TS* aracılığıyla belirlenmiştir. *TUD-TS*, derlem dilbilimin derlem kurma ilkelerine göre geliştirilmiş, dili temsil gücüne sahip ve dengeli, Türkçenin ilk *referans derlem*idir (reference corpus). %98'i yazılı, %2'si sözlü dil verisinden meydana gelen ve yaklaşık 48 milyon sözcükten oluşan derlem, 20 yıllık bir dönemi (1990-2010) kapsamaktadır. Bu 20 yıllık dönem içinde 4438 veri kaynağından 9 konu alanı ve 34 dilsel tür yer almaktadır (Aksan ve Demirhan, 2014; Aksan, vd., 2016). *TUD-TS*, diğer Türkçe derlemler arasında dil özelliklerini tüm yönleriyle yansıtması, veri kaynakları ve metin türlerinde dengeli oluşu, çevrim içi kullanıma uygunluğu ve gelişmiş arayüz özellikleri nedeniyle tercih edilmiştir.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, derlemden elde edilen *uyumluluk dizileri* aracılığıyla yapılmıştır. Buna göre, her sıfat için 100 uyumluluk dizisi incelenmiştir. Eğer sıfat, 100'den az uyumluluk dizisine sahipse sıfata ait tüm uyumluluk dizileri incelenmiştir.

Uyumluluk dizileri belirlenirken rastgele bir seçim yönteminden uzak durulmuştur. Bunun sebebi, anlam ezgisinin yazarın üslup özelliklerinden, uyumluluk dizisinin alındığı metnin hedef kitlesinden, türünden ve yazılma tarihinden etkilenebilecek oluşudur. Aksi takdirde, anlam ezgisi özelliklerinin *sınırlı ezgi* belirtme ihtimali bulunmaktadır (Bkz. 1.3.5. Anlam Ezgisi Hakkındaki Diğer Tartışmalar). Buna bağlı olarak, uyumluluk dizilerinin seçiminde metnin hedef kitlesi, türü ve yayın yılı ile metni hazırlayan yazarın cinsiyeti gibi ölçütler dikkate alınmıştır. Derlemde bu ölçütler çevresinde ortaya çıkan sayısal veriler şu şekildedir:

uyumluluk dizisi seçim ölçütleri	tud-ts sayısal verileri					
	derlemdeki toplam sözcük sayısı: 47.641.688 (%100)					
yayın tarihi[8]	1990 – 2000			2001 – 2010		
	20.831.190 (%43,74)			26.797.270 (%56,26)		
hedef kitle	yetişkin			diğer (çocuk, genç, tümü)		
	41.823.669 (%87,78)			5.790.594 (%12,15)		
yazar cinsiyeti	erkek		kadın		diğer (çoklu, yazarı belirsiz, vs.)	
	25.057.950 (%52,59)		7.324.441 (%15,37)		15.259.297 (%32,02)	
metin türü	bd	kş	bodö	g	dybm	bym
	14.069.523 (%29,53)	9.173.192 (%19,25)	11.993.681 (%25,17)	4.953.338 (%10,39)	6.724.059 (%14, 11)	659.664 (%1,38)
*bd: bilimsel düzyazı, kş: kurgu ve şiir, bodö: bilimsel olmayan düzyazı ve öz yaşam, g: gazete, dybm: diğer yazılı basılmış metin, bym: basılmamış yazılı metin						

Tablo 6. Uyumluluk Dizisi Seçim Ölçütleri Özelinde TUD-TS Sayısal Verileri (11.12.2017)[9]

TUD-TS dengeli bir içyapıya sahiptir. Dil verileri, dili temsil edecek şekilde bir araya getirilmiştir. Bu nedenle, örneklemi oluşturan durum sıfatlarına ait 100 uyumluluk dizisi belirlenirken yukarıdaki ölçütlere bağlı kalınarak *TUD-TS*'nin ortaya koyduğu dağılım yüzdeleri kullanılmış, incelemenin yapıldığı bir çalışma alanı oluşturulmuştur. Uyumluluk dizileri belirlenirken derleme ait sayısal veriler tüm ölçütlerin temsil edilebilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Ayrıca, *TUD-TS*'nin tüm derlem verilerini sunmaması nedeniyle istatistiksel bir uyumluluk dizisi çıkarım yöntemi kullanılmamış, uyumluluk dizileri ölçütler doğrultusunda tek tek belirlenmiştir. Buna göre, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesinin yapıldığı 100 uyumluluk dizisi şu dizgeye göre belirlenmiştir:

[8] TUD-TS'nin yinelenen metinleri çıkarıldıktan sonra oluşan, yıllara göre sözcük/dosya nicel dağılımı sonuçlarından elde edilmiştir.
[9] TUD-TS'ye ait sayısal verilere, www.tnc.org.tr genel ağ sayfasındaki "dağılım" sekmesinden ve ilgililerle yapılan kişisel görüşmelerden ulaşılmıştır.

yetişkin hedef kitleye yönelik 88 uyumluluk dizisi (% 88)	**diğer hedef kitleye (çocuk, genç, tümü) yönelik 12 uyumluluk dizisi (% 12)**
erkek yazarlara ait 47 uyumluluk dizisi (% 53)	*erkek yazarlara ait 6 uyumluluk dizisi (% 53)*
bd: 14 uyumluluk dizisi (% 30) kş: 9 uyumluluk dizisi (% 19) bodö: 12 uyumluluk dizisi (% 25) g: 5 uyumluluk dizisi (% 10) dybm: 6 uyumluluk dizisi (% 14) bym: 1 uyumluluk dizisi (% 2)	bd: 2 uyumluluk dizisi (% 30) kş: 1 uyumluluk dizisi (% 19) bodö: 1 uyumluluk dizisi (% 25) g: 1 uyumluluk dizisi (% 10) dybm: 1 uyumluluk dizisi (% 14) bym: 0 uyumluluk dizisi (% 2)
kadın yazarlara ait 13 uyumluluk dizisi (% 15)	*kadın yazarlara ait 2 uyumluluk dizisi (% 15)*
bd: 4 uyumluluk dizisi (% 30) kş: 3 uyumluluk dizisi (% 19) bodö: 3 uyumluluk dizisi (% 25) g: 1 uyumluluk dizisi (% 10) dybm: 2 uyumluluk dizisi (% 14) bym: 0 uyumluluk dizisi (% 2)	bd: 1 uyumluluk dizisi (% 30) kş: 0 uyumluluk dizisi (% 19) bodö: 1 uyumluluk dizisi (% 25) g: 0 uyumluluk dizisi (% 10) dybm: 0 uyumluluk dizisi (% 14) bym: 0 uyumluluk dizisi (% 2)
diğer yazarlara ait 28 uyumluluk dizisi (% 32)	*diğer yazarlara ait 4 uyumluluk dizisi (% 32)*
bd: 8 uyumluluk dizisi (% 30) kş: 5 uyumluluk dizisi (% 19) bodö: 7 uyumluluk dizisi (% 25) g: 3 uyumluluk dizisi (% 10) dybm: 4 uyumluluk dizisi (% 14) bym: 1 uyumluluk dizisi (% 2)	bd: 1 uyumluluk dizisi (% 30) kş: 1 uyumluluk dizisi (% 19) bodö: 1 uyumluluk dizisi (% 25) g: 0 uyumluluk dizisi (% 10) dybm: 1 uyumluluk dizisi (% 14) bym: 0 uyumluluk dizisi (% 2)
**TUD-TS* sayısal verileri dikkate alınarak ilgili uyumluluk dizilerinin % 60'ı 2001-2010, % 40'ı 1990-2000 tarihine ait metinler içerisinden seçilmiştir. **bd: bilimsel düzyazı, kş: kurgu ve şiir, bodö: bilimsel olmayan düzyazı ve öz yaşam, g: gazete, dybm: diğer yazılı basılmış metin, bym: basılmamış yazılı metin	

Tablo 7. İncelenecek 100 Uyumluluk Dizisine Ait Seçim Dizgesi (11.12.2017)

Uyumluluk dizisi belirleme aşamasında, ölçütleri karşılayan uyumluluk dizisi bulunamamışsa ilgili ölçütler sınırlandırılarak söz konusu uyumluluk dizisi belirlenmiştir. Bu uyumluluk dizileri, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarına ait uyumluluk dizileri listesinde (Bkz. Ek 3) "*" işaretiyle gösterilmiştir.

2.2.3.2. Uyumluluk Dizileri Üzerinde Anlam Ezgisi İncelemesi

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla, uyumluluk dizileri *10:10 pencere aralığı*nda (window span)

incelenmiştir. Bununla birlikte, gerek duyulduğu durumlarda, *TUD-TS*'nin izin verdiği son sınır olan *35:35* pencere aralığında incelemeler yapılmıştır. Uyumluluk dizileri tablo haline getirilirken 5:5 pencere aralığı kullanılmış, *düğüm sözcük* koyu yazı tipiyle vurgulanmış ve düğüm sözcüğün ezgisel özellik kazanmasını sağlayan sözcük ya da öbek eğik yazı tipiyle belirtilmiştir.

Uyumluluk dizilerinin anlam ezgisi açısından incelenmesi sırasında, farklı içeriklere sahip bağlamların bir arada bulunmasından kaynaklı bir anlam bulanıklığı yaşanmaması ve inceleme kolaylığı sağlanabilmesi adına, uyumluluk dizileri içerik özelliklerine dayanarak *bağlam kümelerine* (context set) ayrılmıştır. Bağlam kümelerinin oluşturulmasında metin türleri, vb. biçimsel özellikler değil, uyumluluk dizilerinin içerikleri belirleyici olmuştur.

Uyumluluk dizisi üzerinde anlam ezgisi incelemesi yapan araştırmacıların hemfikir olduğu çok az konu bulunmaktadır. Bunlar, ele alınan düğüm sözcüğün *olumlu – olumsuz* değere ve/veya duygusal çağrışıma sahip olmaması ve inceleme sırasında sözcüğün sözlük anlamından soyutlanmasıdır (Bkz. 1.3. Anlam Ezgisi). Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları belirlenirken açık bir *olumlu – olumsuz* değer ve/veya duygusal çağrışım taşımamasına dikkat edilmiştir. Bununla birlikte, sıfatların sözlük anlamlarını göz ardı edip uyumluluk dizilerine yansız yaklaşılmasını sağlayacak bir inceleme yöntemi oluşturmak için çaba sarf edilmiştir.

Buna göre ilk olarak, anlam ezgisi fenomeninin sınırları ortaya konmuştur. Kavramsal kesişimler nedeniyle *edimbilim* incelemeleri, anlam ezgisi incelemeleri ile karıştırılabilecek bir konumdadır. Bu nedenle edimbilimin ne olduğunu tespit etmek, anlam ezgisi fenomeninin sahip olduğu sınırları belirlemede temel gereksinimdir.

Eziler-Kıran'ın (2014: 727) Garric ve Calas'ın 2007 tarihli çalışmasına dayanarak yaptığı şu edimbilim açıklaması, konuya dair soru işaretlerini ortadan kaldırmaktadır: "*Edimbilim göstergelerin onları yorumlayan ya da kullananlarla ilişkisini inceler; göstergelerin işleyişiyle belirlenen ruhbilimsel ve toplumbilimsel olguları içine alır*". Burada görüldüğü üzere edimbilim, göstergeler ve onları kullananlar arasındaki çok boyutlu ilişki ağını konu olarak seçmiştir. *Sözce*lerin (utterance) yorumlanması üzerine kuruludur. Fakat anlam ezgisi incelemelerini içinde bulunduran anlambilim, anlamı kullanıcılara ve cümlelerin iletişim işlevlerine gönderimde bulunmaksızın ele almaktadır (Kocaman, 1996: 11). Bu nedenle,

uyumluluk dizileri üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemelerinde sözcüklerin kullanıcılarla ilişkisi yorumlanmamış, sözcükler üzerinden kurulan iletişimin niteliklerine değinilmemiştir.

Anlam ezgisinin temelinde, *sözcüklerin belirli bağlamlarda rastlantısal olarak yer almadığı* görüşü bulunmaktadır. Buna göre, düğüm sözcüklerin bağlamlar içinde olumlu ya da olumsuz değer ve duygusal çağrışıma sahip sözcük ve öbeklerle birlikte kullanılması, onlara *değerlendirici* (evaluative meaning) *ve tutumsal anlam (attitudinal meaning)* yükler, bu da sözcüklerin anlam ezgisi özelliğini oluşturur. Bu nedenle, sözcüklerin *olumluluk* (positiveness) ya da *olumsuzluk*ları (negativeness) anlam ezgisi incelemelerinin kilit noktasını oluşturmaktadır.

Anlam ezgisi incelemelerine konu olan olumluluk ve olumsuzluk, dilbilgisel bir özellik içermemektedir. Bu nedenle, sözcüklerin aldığı veya almadığı *olumsuzluk ekleri* (negation particle) çalışmada anlam ifade etmemiştir. Anlam ezgisi incelemeleri bakımından önemsenen olumluluk ve olumsuzluk yaklaşımını Börekçi (2001), *duyuşsal ulam* (thymic category) şeklinde ele almıştır. Börekçi'nin (2001: 45-46) yaklaşımına göre, bir kavramın veya durumun kişiye göre istenen ya da istenmeyen bir şey olması, onların dildeki karşılıkları olan isimlere, sıfatlara ve fiillere yansımıştır. "*güzel, iyi*" gibi sıfatlar, "*başarı, vatan*" gibi isimler ve "*kazan-, gül-*" gibi fiiller olumlu; "*çirkin, kötü*" gibi sıfatlar, "*savaş, terör*" gibi isimler, "*kork-, ağla-*" gibi fiiller olumsuzdur. Bu yaklaşım, "*olumlu*" ve "*olumsuz*" kavramlarının "*Türkçe Sözlük*"teki tanımlarına uyumlu bir nitelik göstermektedir.

Anlam ezgisi incelemeleri yapılırken düğüm sözcüğü etkilediği belirlenen olumlu ve olumsuz anlam özelliğine sahip sözcükler, değerleri ve duygusal çağrışımları açısından *sözlüksel* ve *sezgisel* yöntemlerle değerlendirilmiş, bu sözcüklerin anlam özellikleri, anlam ezgisi sonuçlarına ait tablonun açıklama kısmında belirtilmiştir. Açıklama kısmında, olumlu veya olumsuz anlama sahip olduğu düşünülen sözcüklerin ilk olarak GTS'deki, anlam özelliğini yansıtan tanım bulunamaması durumunda da KL'deki tanımları incelenmiş ve açıklamada bu tanımlardan yararlanılmıştır. Sözlüksel anlam özelliği nedeniyle değil, sahip olduğu duygusal çağrışım nedeniyle olumlu veya olumsuz anlam taşıyan sözcükler, açıklama bölümünde bu özellikleriyle belirtilmiştir.

Anlam ezgisi incelemesinde, düğüm sözcük ile olumlu veya olumsuz anlam özelliğine sahip sözcüklerin içinde bulunduğu *bağlam* büyük önem taşımaktadır. Çünkü uyumluluk dizisi, eksiltili ve dağınık bir görünüm sunmaktadır (Bkz. 1.3.8. Anlam Ezgisi İnceleme Yöntemleri ve Derlem). Bu da birbiriyle ilgisi olmayan sözcüklerin ilgiliymiş gibi görünmesine, bağlamların hatalı değerlendirilmesine neden olmaktadır. İncelemede bu durumu engellemek ve birlik sağlamak amacıyla, sıfat türündeki bir sözcüğe ait ezgisel özelliklerin sık görülebileceği inceleme kalıpları belirlenmiş ve anlam ezgisi incelemesi bu kalıplar üzerinde yapılmıştır. Belirlenen anlam ezgisi inceleme kalıpları şunlardır:

1. Düğüm sözcüğün olumlu veya olumsuz anlam özelliğine sahip bir ismi nitelediği durumlar,
2. Düğüm sözcüğün olumlu veya olumsuz anlam özelliğine sahip niteleyicilerle birlikte aynı ismi nitelediği durumlar,
3. Düğüm sözcük ve nitelediği ismin, olumlu veya olumsuz anlam özelliğine sahip bir fiili gerçekleştiren konumunda bulunduğu durumlar,
4. Düğüm sözcük ve nitelediği ismin, olumlu veya olumsuz anlam özelliğine sahip bir fiilden etkilenen konumunda bulunduğu durumlar,
5. Düğüm sözcük ve nitelediği ismin içinde bulunduğu eşdizimsel çakışma, yazım ve noktalama kurallarından bağımsız tırnak işareti kullanımı ve tekrarlanma gibi yollarla kendini gösteren ironik durumlar,
6. Düğüm sözcük ve nitelediği ismin içinde bulunduğu diğer (olumlu veya olumsuz anlam özelliğine sahip bir ögeyle aitlik, eşdeğerlik ilişkisi, vb.) durumlar.

Uyumluluk dizileri üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemelerinin sonunda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının sahip olduğu ezgisel görünümler tablo haline getirilerek sayısallaştırılmıştır. Bu şekilde, hangi sıfatın diğerine kıyasla daha yüksek oranda değerlendirici ve tutumsal anlam özelliğine sahip olduğu, hangi bağlam kümelerinde ezgisel özelliklerin daha çok görüldüğü belirlenmiştir.

2.2.3.3. Eşdizimsel Görünüm

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının anlam ezgisi ve kullanım özelliklerine ulaşmak amacıyla başvurulan diğer yöntem, *eşdizimlilik* incelemesi

olmuştur. Eşdizimlilik incelemesiyle sıfatların *eşdizimlilik adayları*na yansıyan anlam ezgisi özelliklerine ve eş anlamlılık dereceleri belirlenirken yararlanılan özdeş eşdizimlilik adaylarına ulaşılmıştır. Bununla birlikte eşdizimlilik, anlam ezgisi incelemeleri açısından tartışmalı bir konuma sahiptir (Bkz. 1.3.10. Anlam Ezgisi ve Eşdizimlilik). Bu nedenle çalışmadaki temel anlam ezgisi incelemesi uyumluluk dizisi üzerinde yapılmış, eşdizimlilik üzerinde yapılan inceleme karşılaştırma amacıyla kullanılmıştır.

Eşdizimlilik incelemeleri, *sıklık temelli yaklaşım* ve *anlam temelli yaklaşım* şeklinde iki yöntemle yapılmaktadır (Bkz. 1.3.10. Anlam Ezgisi ve Eşdizimlilik). Çalışmada, sıklık temelli yaklaşım ve anlam temelli yaklaşımın ölçütlerinden yararlanılan birleşik bir inceleme yöntemi kullanılmıştır. Buna göre, ilk olarak "*sıfat + isim*" eşdizimlilik kalıbı çevresinde sıklık verilerine dayalı istatistiksel bir inceleme yapılmış ardından belirlenen birliktelik kullanımları *anlamsal uygunluk* ve *dilbilgisel biçimlenmişlik* ölçütleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonunda, sıfatlara ait 10 eşdizimlilik adayı *sözcükbirimleştirilerek* (lemmatization) sunulmuştur.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının eşdizimlilik adaylarını belirlerken uyumluluk dizisi incelemesinde olduğu gibi *TUD-TS* kullanılmıştır. "*sıfat + isim*" kalıbı içindeki eşdizimlilere ulaşabilmek amacıyla düğüm sözcükten sağ yönelimli "*n-2*" pencere aralığı tercih edilmiştir. Eşdizimlilik incelemesinde bağlamsal sınırlamaya gidilmemiş ve *TUD-TS*'deki tüm dilsel veri kullanılmıştır.

İncelemede istatistiksel eşdizimlilik belirleme yöntemi olarak *log-olabilirlik sınaması*na (log-likelihood test) başvurulmuştur. Log-olabilirlik, *istatistiksel anlamlılığı* önceleyen bir yöntemdir. Log-olabilirlik sınaması ile küçük veriler üzerinde inceleme yapılabilmekte, sık ya da seyrek kullanılan anlamlı eşdizimlilere ulaşılabilmektedir (Aksan ve Demirhan, 2014: 287). Eşdizimsel sıklığın daha çok dilbilgisel ögeler çevresinde arttığı dikkate alınarak anlam temelli bu çalışmada log-olabilirlik sınaması kullanılmıştır.

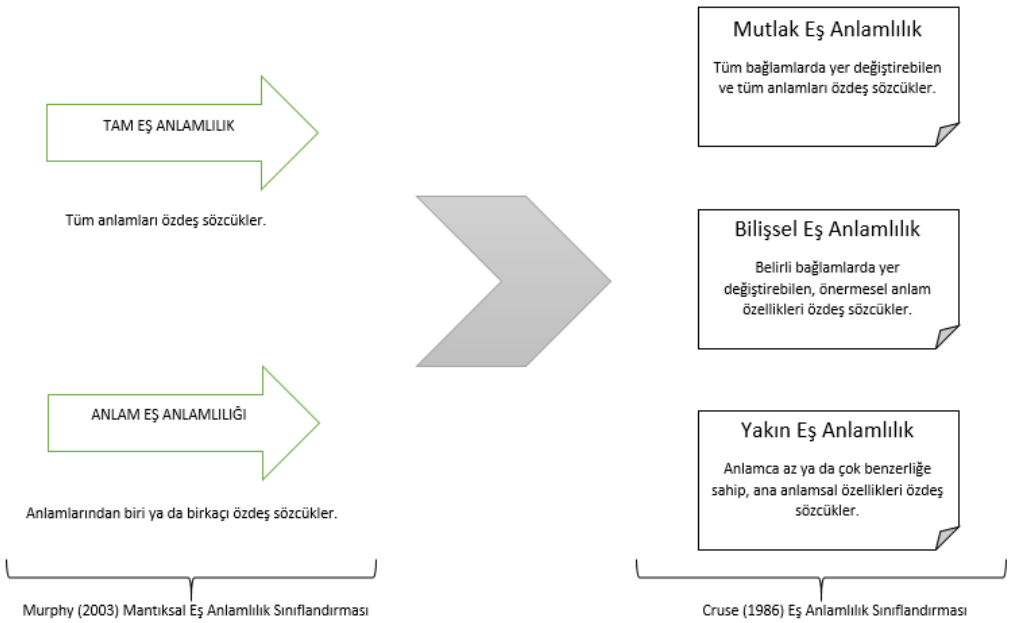
İncelemeler sonunda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının eşdizimlilik adayları anlam ezgisi özellikleri bakımından değerlendirilmiş ve uyumluluk dizisi incelemesindeki sonuçlarla karşılaştırılmıştır. Ardından, eş anlamlılık özelliği gösterdiği varsayılan sözcükleri derecelendirmek adına önemli bir

veri olan (Cruse, 1986: 289) *özdeş* eşdizimlilik adayları belirlenmiş, böylelikle sıfatların eşdizimsel görünümleri ortaya konmuştur.

2.3. DEĞERLENDİRME

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları, eş anlamlılık özelliklerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması adına anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve anlam ezgisi bakımından incelenmiştir. Bu incelemeler, dil ve söz düzleminde yapılmış, sıfatların sahip olduğu dizisel ve dizimsel niteliklere odaklanmıştır.

Farklı inceleme yöntemlerinden yararlanılan çalışmada, elde edilen verileri tek bir ölçütle değerlendirmek mümkün olmamıştır. Bu nedenle, alanyazında yer alan eş anlamlılık sınıflandırmaları incelenmiş ve çalışma niteliklerine uyan, sözcüklerin dil ve söz düzlemlerindeki görünümlerini ele alan sınıflandırmalar belirlenmiştir (Bkz. 1.4.1.2. Eş Anlamlılık Sınıflandırmaları). Yapılan incelemenin ardından, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) sınıflandırma yöntemleri temelinde, bağlantılı iki aşamadan oluşan değerlendirme yöntemi hazırlanmıştır. Değerlendirme yöntemi şu şekilde görselleştirilmiştir:

Şekil 4. Eş Anlamlılık Değerlendirme Yöntemi

2.3.1. Murphy'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Değerlendirmenin ilk aşamasında Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırması bulunmaktadır (Bkz. 1.4.1.2.3. Murphy'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması). Murphy (2003: 135-137), iki sözcüğün eş anlamlı olup olmadığını belirleyebilmek amacıyla dilbilime ait bir sorun olan sözcüklerin tanınması ve *üstdilbilim*e (metalinguistics) ait bir sorun olan benzerliklerinin değerlendirilmesi aşamalarının tamamlanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca araştırmacı, sözcüklerin benzerliklerini değerlendirirken dinamik bilgiye dayanan, dinamik bir sürecin gerekli olduğunu öne sürmüştür.

Murphy (2003: 146-147), eş anlamlı sözcükleri ilk olarak *mantıksal eş anlamlı* ve *bağlam bağımlı eş anlamlı* şeklinde iki sınıfa ayırmıştır. Bağlam bağımlı eş anlamlılık, *yakın eş anlamlılığı* ifade etmektedir. Yakın eş anlamlılık kavramının, değerlendirmenin ikinci aşamasında ele alınması nedeniyle burada mantıksal eş anlamlılık sınıfı temel alınmıştır. Sözcüklerin dil düzlemindeki anlam özelliklerine odaklanan mantıksal eş anlamlılık, eş anlamlı sözcükleri belirlemek adına iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, bir sözcüğün tüm anlamları için özdeşlik ifade ederken anlam eş anlamlılığı, sözcük anlamlarından biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kuruludur.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının, değerlendirmenin ilk aşamasında hangi sınıfa dâhil olduğunu belirlemek üzere *sözlük verilerinden*, *anlambirimcik çözümlemesinden* ve *anlam alanı incelemesinden* yararlanılmıştır. Buna göre, tüm anlamları özdeşlik gösteren sıfatlar, *tam eş anlamlılık* sınıfına yerleştirilmiş ve değerlendirmenin ikinci aşamasında *mutlak eş anlamlılık* ve *bilişsel eş anlamlılık* sınıfları açısından incelenmiştir. Anlamlarından biri ya da birkaçı özdeş olan sıfatlar, *anlam eş anlamlılığı* sınıfına dâhil edilmiş ve değerlendirmenin ikinci aşamasında *yakın eş anlamlılık* sınıfı açısından incelenmiştir. Bu iki sınıfa girmeyen, anlamları arasında özdeşlik bulunmayan sıfatlar, ayrı bir sınıf halinde gösterilmemiş ve değerlendirmenin ikinci aşamasında *eş anlamlılık dışı olma* açısından incelenmiştir.

2.3.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması

Değerlendirmenin ikinci aşaması, Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırması üzerine kuruludur (Bkz. 1.4.1.2.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması). Bazı sözcüklerin diğer sözcüklere kıyasla daha eş anlamlı olduğunu vurgulayan araştırmacı, eş anlamlı sözcüklerin özelliklerini ortaya koyup sınıflandırma yapabilmenin açık bir yolu olmadığını belirtmektedir. Buna göre yapılması gereken, incelenecek sözcüklerin benzerlik ve farklılıklarına, bağlam özelliklerine odaklanmak olmuştur. Cruse eş anlamlı sözcükleri genel olarak, *merkez anlam özellikleri* (central semantic traits) özdeş; *çevresel anlam özellikleri* (peripheral semantic traits) farklı sözcükler olarak belirtmiştir. Bu doğrultuda, eş anlamlılık özelliği en güçlü olandan en zayıf olana doğru üç eş anlamlılık sınıfına sahip bir ölçek oluşturmuştur: *mutlak eş anlamlılık*, *bilişsel eş anlamlılık* ve *yakın eş anlamlılık* (Cruse, 1986: 265-270).

Cruse'nin eş anlamlılık ölçeğinin tepesinde mutlak eş anlamlılık sınıfı vardır. Mutlak eş anlamlılık, tüm anlam özellikleri özdeş sözcükleri kapsamaktadır. Buna göre, bir sözcüğün mutlak eş anlamlı olması, dil ve söz düzlemine ait tüm özelliklerinin özdeş olmasına bağlıdır. Mutlak eş anlamlılık özelliği gösteren sözcüklerle nadir olarak karşılaşılmaktadır. Çünkü doğal diller, mutlak eş anlamlılıktan kaçınmaktadır (Cruse, 1986: 268-270).

Cruse'a ait eş anlamlılık ölçeğinin diğer iki basamağını oluşturan bilişsel eş anlamlılık ve yakın eş anlamlılık, karşılaşma ihtimalinin daha yüksek olduğu eş anlamlılık sınıflarıdır. Bilişsel eş anlamlılık sözcüklerin *önermesel anlam* ve *anlatımsal anlam* özelliklerine odaklanmaktadır. Önermesel anlam, sözcük ve bağlamın doğruluk koşulunu belirtirken anlatımsal anlam, duygu ve tutum gibi daha ikincil özellikleri ifade eder. Bilişsel eş anlamlılık önermesel anlam özellikleri özdeş, anlatımsal anlam özellikleri farklı sözcüklerde geçerlidir (Cruse, 1986: 272-274).

Yakın eş anlamlılık, Cruse sınıflandırmasının son basamağıdır ve zayıf bir anlam benzerliği belirtmektedir. Cruse, yakın eş anlamlılık kavramını sözcüklerin *ana anlamsal özellikleri* ve *alt anlamsal özelliklerinin* ilişkisi doğrultusunda oluşturmuştur. Ana anlamsal özellikler, bir kavramın temel özellikleridir. Örneğin "*kısrak*" sözcüğü için "*at*", ana anlamsal özelliktir. Alt anlamsal özellikler niteleyici görevindedir. Örneğin "*kısrak*" sözcüğü için "*dişi*", alt anlamsal özelliktir. Buna göre,

yakın eş anlamlı sözcüklerin ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı olmalıdır. Bugün eş anlamlı olduğu düşünülen ve genellikle aynı anlam alanı içinde gösterilen pek çok sözcük yakın eş anlamlıdır (Cruse, 1986: 285-289).

Cruse'a ait eş anlamlılık sınıflandırmasının, değerlendirme açısından kritik noktası tüm anlam özellikleri özdeşlik göstermeyen bir sözcüğün *bilişsel eş anlamlı*, *yakın eş anlamlı* ya da *eş anlamlılık dışı* sınıflarından hangisine girdiğini belirlemektir. Cruse (1986: 88), bilişsel eş anlamlılığı şu denklemle ifade etmiştir: "*Eğer X ve Y sözdizimsel olarak özdeşse ve X içeren herhangi bir kurallı bildirme cümlesi olan S ile bir diğer cümle olan S1 arasında X ve Y'nin yer değiştirmesi dışında eşdeğer doğruluk koşulları mevcutsa X ile Y bilişsel eş anlamlıdır*". Yakın eş anlamlılık ise alt anlamlılıkla ilişkilidir. Cruse (1986: 286), bilişsel eş anlamlılık ile yakın eş anlamlığı birbirinden ayırmak amacıyla "*not exactly – tam olarak öyle değil*" veya "*more exactly – daha doğrusu*" kalıplarını kullanmaktadır. Buna göre, "*Acemi bir oyuncu, daha doğrusu tecrübesiz bir oyuncu*" cümlesinde "*acemi*" ve "*tecrübesiz*" sıfatları "*daha doğrusu*" öbeğiyle sorunsuz şekilde kullanılmıştır. Bu nedenle ilgili sıfatlar, yakın eş anlamlılık özelliğine sahiptir. Ancak bu kalıplarla oluşturulmuş bir cümleyi anlamsızlaştıran sözcükler, yakın eş anlamlılık sınıfından uzaktır.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarını, Cruse'nin (1986) sınıflandırması doğrultusunda değerlendirirken dayanak noktaları ilgili sıfatların Murphy (2003) sınıflandırmasındaki sınıfları ile anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve anlam ezgisi incelemeleri olmuştur.

Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırması aşamalı bir yapıya sahiptir. İlk aşama *mutlak eş anlamlılık*, sözcükler arasında tam özdeşlik istemektedir. Bu doğrultuda, bir sözcüğün mutlak eş anlamlılık sınıfına dâhil olması, Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlılık sınıfı içinde yer almasına; anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve anlam ezgisi inceleme sonuçlarının özdeş olmasına bağlıdır.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının *bilişsel eş anlamlılık* sınıfı içinde yer alması, Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlılık belirtmesine, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemeleri sonucunda özdeşlik, duygusal ve tutumsal anlam özelliklerini önceleyen anlam ezgisi incelemesi sonucunda da farklılık göstermesine bağlıdır. Bununla birlikte, incelemeler sonunda

mutlak eş anlamlılık ile bilişsel eş anlamlılık sınıfları arasında karar verilemediği durumlarda sıfatların eşdizimlilik adayları değerlendirmeye alınmıştır. Çünkü Cruse (1986: 289), tüm eşdizimlileri uyumlu sözcüklerin mutlak eş anlamlı olacağını, bilişsel eş anlamlılıkta eşdizimsel farklılığın mümkün olduğunu belirtmiştir.

Cruse'a (1986) ait eş anlamlılık sınıflandırmasının son aşamasını oluşturan *yakın eş anlamlılık*, Türkçede eş anlamlı olduğu varsayılan pek çok sözcüğün dâhil olduğu eş anlamlılık sınıfıdır. Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı sınıfında yer alan sıfatlar yakın eş anlamlılık açısından değerlendirilmek üzere adaydır. Yakın eş anlamlılık, sözcükler arasındaki temel düzeyde anlam benzerliğine dayanmakta ve bu, ana anlamsal özellik şeklinde belirtilmektedir. Ayrıca anlambirimcik çözümlemesi, ana anlamsal özelliklerin belirlenmesinde büyük önem taşımaktadır. Buna göre, *kavrambirim* sınıfında yer alan anlambirimciklerinin bir bölümü ya da tamamı özdeşlik gösteren sıfatlar, yakın eş anlamlılık açısından değerlendirilebilecektir. Yakın eş anlamlı sözcüklerin, "*biri, diğer üyesini dışlamadan ve bir çelişki oluşturmaksızın daima kullanılabilir*" (Doğan, 2011: 85) olma özelliği nedeniyle, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları, aynı bağlam içinde birlikte kullanım açısından *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. Bu incelemelerin ardından, belirlenen ölçütleri sağlayan sıfatlar yakın eş anlamlılık sınıfına dâhil edilmiş, diğer sıfatların eş anlamlılık özelliği göstermediği belirlenmiştir.

İnceleme ve değerlendirmeler sonucunda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının yer aldığı eş anlamlılık sınıfları belirlenmiştir. İki aşamadan oluşan değerlendirme yönteminde, Murphy (2003) sınıflandırması *eleme,* Cruse (1986) sınıflandırması *karar* aşamasını oluşturmuştur. Buna göre, Murphy sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı, Cruse sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık bildiren sıfatlar *alt kademede*; Murphy sınıflandırmasında tam eş anlamlılık, Cruse sınıflandırmasında bilişsel eş anlamlılık bildiren sıfatlar *orta kademede*; Murphy sınıflandırmasında tam eş anlamlılık, Cruse sınıflandırmasında mutlak eş anlamlılık bildiren sıfatlar ise *üst kademede* bir anlam benzerliğine sahiptir.

Bu şekilde, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının tüm anlam özelliklerini ortaya koyan ve değerlendiren bir yöntem oluşturmak istenmiştir. Ayrıca anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve anlam ezgisi inceleme yöntemleri kullanılarak anlam incelemelerinin sezgisellikten uzaklaştırılması amaçlanmıştır.

3. BÖLÜM
İNCELEME

3.1. GERÇEK – HAKİKİ

"*Doğru ve var olan*" durumları nitelerken kullanılan "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Ağakay (1956), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Yalım ve Yalım (1983) ile Aksu'da (2013) eş anlamlı olarak belirtilmemiştir. Genel sözlükler *GTS*[10] ve *KL*[11]'de "gerçek" ve "hakiki" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir (Bkz. 1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

İnceleme sonucunda (Bkz. 2.2.1. Anlambirimcik Çözümlemesi), "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

---

[10] **gerçek:** "1. *isim* Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat. 2. Gerçeklik. 3. Doğruluk. 4. *sıfat* Yalan olmayan. 5. *sıfat* Bir durum, bir nesne veya bir nitelik olarak var olan, varlığı inkâr edilemeyen, olgu durumunda olan, özbeöz, hakiki, reel. 6. *sıfat* Aslına uygun nitelikler taşıyan, sahici. 7. *sıfat* Temel, başlıca, asıl. 8. *sıfat* Doğadaki gibi olan, doğayı olduğu gibi yansıtan. 9. *sıfat* Yapay olmayan. 10. *sıfat, felsefe* Düşünülen, tasarımlanan, imgelenen şeylere karşıt olarak var olan." (GTS, 26.01.2018)
hakiki: "1. *sıfat* Gerçek. 2. Niteliği değişmemiş, aslına uygun olan." (GTS, 26.01.2018)

[11] **gerçek:** "*sıf.* 1. İnkâr edilmeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, hakîkî, vâki, reel. 2. Aslı olan, uydurma olmayan, doğru, sahih. 3. Bir şeyin benzeri, örneği veya taklidi değil kendisi durumunda olan, sâhici, hakîkî. 4. Temel durumunda olan, başlıca, asıl. 5. Gerektiği gibi olan, taşıması gereken vasıfları taşıyan, aranılan nitelikleri kendinde toplamış olan, hâlis. 6. Olmuş vak'a veya hal, vâkıa, realite. 7. Doğru olan şey, doğru. 8. Var olan şeyin niteliği, hakîkat. 9. Fikir, tasavvur ve tahayyül hâlinde değil fiilî olarak var olan şey. 10. *zf.* Hakîkaten, sâhiden, hakîkatte." (KL, 26.01.2018)
hakiki: "*sıf.* 1.İnkâr edilemeyecek şekilde var olan, var olmuş bulunan, gerçek. 2. Asıl olan, uydurma olmayan, doğru, sahih. 3. Bir şeyin benzeri, örneği veya taklidi olmayıp kendisi durumunda olan, sâhici. 4. Temel durumunda olan, başlıca, asıl. 5. Gerektiği gibi olan, taşıması gereken nitelikleri taşıyan, aranılan nitelikleri kendinde toplamış olan, gerçek, hâlis." (KL, 26.01.2018)

sözcükler / anlambirimcikler	yalan olmayan	bir durum, nesne veya nitelik olarak var olan	olmuş olay veya durum	bir şeyin kendisi durumunda olan	en önemli, başta gelen	istenen nitelikleri kendinde toplamış olan	içten gelen
gerçek	+	+	+	+	+	+	+
hakiki	+	+	-	+	+	+	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.							

Tablo 8. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim, kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş (Bkz. 1.1.2. Anlambirimcik Çözümlemesinin Özellikleri), ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları, geniş anlam ve kullanım özelliklerine sahiptir. Dolayısıyla, bu sıfatları sınırlandırıp bir anlam sınıfı içine yerleştiren *üreysel anlambirimcik* belirlemek mümkün değildir. Bu nedenle, sınıfbirim kümesi boş bırakılmıştır.

b) Kavrambirim: "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /yalan olmayan/, /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/, /olmuş olay veya durum/ ve /bir şeyin kendisi durumunda olan/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "gerçek" sıfatının /olmuş olay veya durum/ anlambirimciği, "hakiki" sıfatında yer almamıştır.

c) Gücülbirim: "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /en önemli, başta gelen/, /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ ve /içten gelen/ *gücül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

Buna göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları kavrambirim kümesi bakımından kısmen farklı, gücülbirim kümesi bakımından özdeştir.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "gerçek" ve "hakiki" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

gerçek: /yalan olmayan/ + /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/ + /olmuş olay veya durum/ + /bir şeyin kendisi durumunda olan/ + /en önemli, başta gelen/ + /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ + /içten gelen/

hakiki: /yalan olmayan/ + /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/ + /bir şeyin kendisi durumunda olan/ + /en önemli, başta gelen/ + /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ + /içten gelen/

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti,* "*/yalan olmayan/ + /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/ + /bir şeyin kendisi durumunda olan/ + /en önemli, başta gelen/ + /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ + /içten gelen/*" şeklindedir.

"gerçek" ve "hakiki" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.1.2. Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir (Bkz. 1.2. Anlam Alanı).

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları arasında tam bir *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiş ancak "*gerçek*" sıfatının "*hakiki*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /yalan olmayan/, /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/, /bir şeyin kendisi durumunda olan/, /en önemli, başta gelen/, /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ ve /içten gelen/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /olmuş olay veya durum/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir (Bkz. 2.2.2. Anlam Alanı).

Buna göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /yalan olmayan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /yalan olmayan/	**gerçek, hakiki**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ciddi, doğru, hak, sadık, sağlam, sahih
karşıt anlamlı sözcükler	asılsız, gerçek dışı, kıtır, sahte, yalan

Tablo 9. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /yalan olmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /bir durum, nesne veya nitelik olarak var olan/	**gerçek, hakiki**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	asıl, reel, konkre, müşahhas, somut
karşıt anlamlı sözcükler	abstre, düş, hayal, mücerret, soyut

Tablo 10. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /bir durum, nesne veya nitelik olarak var olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /bir şeyin kendisi durumunda olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /bir şeyin kendisi durumunda olan/	**gerçek, hakiki**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	asıl, halis, orijinal, otantik, saf, sahici, sahih
karşıt anlamlı sözcükler	düzme, düzmece, kopya, örnek, sahte, taklit

Tablo 11. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /bir şeyin kendisi durumunda olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /en önemli, başta gelen/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /en önemli, başta gelen/	**gerçek, hakiki**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ana, asıl, başlıca, ciddi, esas, temel
karşıt anlamlı sözcükler	basit, ehemmiyetsiz, küçük, önemsiz

Tablo 12. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /en önemli, başta gelen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/	**gerçek, hakiki**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	asıl, sahih, tam
karşıt anlamlı sözcükler	eksik, kusurlu, noksan

Tablo 13. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /içten gelen/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /içten gelen/	**gerçek, hakiki**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	candan, halis, içten, riyasız, sahici, samimi
karşıt anlamlı sözcükler	sahte, suni, yapay, yapma, yapmacık, zahiri

Tablo 14. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının /içten gelen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" sıfatının /olmuş olay veya durum/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /olmuş olay veya durum/	**gerçek**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	gerçeklik, hakikat, olgu, realite, vakıa
karşıt anlamlı sözcükler	gerçek dışılık, irrealite

Tablo 15. "gerçek" Sıfatının /olmuş olay veya durum/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	gerçek	hakiki
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ana, asıl, başlıca, candan, ciddi, çın, doğru, esas, gerçeklik, hak, hakikat, halis, içten, konkre, müşahhas, olgu, orijinal, otantik, realite, reel, riyasız, sadık, saf, sağlam, sahici, sahici, sahih, samimi, somut, tam, temel, vakıa	ana, asıl, başlıca, candan, ciddi, çın, doğru, esas, hak, halis, içten, konkre, müşahhas, orijinal, otantik, reel, riyasız, sadık, saf, sağlam, sahici, sahici, sahih, samimi, somut, tam, temel
karşıt anlamlı sözcükler	abstre, asılsız, basit, düş, düzme, düzmece, ehemmiyetsiz, eksik, gerçek dışı, gerçek dışılık, hayal, irrealite, kıtır, kopya, kusurlu, küçük, mücerret, noksan, önemsiz, örnek, sahte, soyut, suni, taklit, yalan, yapay, yapma, yapmacık, zahiri	abstre, asılsız, basit, düş, düzme, düzmece, ehemmiyetsiz, eksik, gerçek dışı, hayal, kıtır, kopya, kusurlu, küçük, mücerret, noksan, önemsiz, örnek, sahte, soyut, suni, taklit, yalan, yapay, yapma, yapmacık, zahiri

Tablo 16. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*gerçek*" sıfatının "*hakiki*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "gerçek" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki *anlambirimcik çözümlemesi* ve *anlam alanı* incelemelerinin ardından, aşağıda "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.1.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları, TUD-TS üzerinde incelenmiştir. "*gerçek*" sıfatı, derlemde *18148* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *380,93* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	5204	%28.69
kurgu ve şiir	2845	%15.69
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	5698	%31.41
gazete	1365	%7.53
diğer yazılı basılmış metin	2665	%14.69
basılmamış yazılı metin	361	%1.99

Tablo 17. TUD-TS'de "gerçek" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*hakiki*" sıfatı ise derlemde *911* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *19,12* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	256	%28.1
kurgu ve şiir	143	%15.7
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	249	%27.33
gazete	37	%4.06
diğer yazılı basılmış metin	218	%23.93
basılmamış yazılı metin	8	%0.88

Tablo 18. TUD-TS'de "hakiki" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*gerçek*" sıfatı "*hakiki*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, "*gerçek*" sıfatının görece daha geniş anlam özellikleri taşıması, farklı sözcük türlerinde kullanılabilmesi ve derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. Bu sıfatlar, metin türleri bakımından en çok "*bilimsel düzyazı*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir (Bkz. 1.3.1. Anlam Ezgisi Nedir?).

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının /en önemli, başta gelen/ ve /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ anlambirimcikleri, görece *olumlu anlam* özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfatlar, yalnız olumlu bağlamlarda kullanılmamış ve genel olarak *yansız* bir

görünüm sergilemiştir. Bu nedenle, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır (Bkz. 2.2.3.1. İncelemede Kullanılan Derlem ve Uyumluluk Dizisi Seçim Ölçütleri). Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**						
gerçek	100 (%100)	42 (%42)	32 (%32)	11 (%11)	7 (%7)	5 (%5)	3 (%3)
	toplam	*genel*	*bilgilendirici*	*siyaset*	*ekonomi*	*tarih*	*din*
hakiki	100 (%100)	39 (%39)	33 (%33)	6 (%6)	-	16 (%16)	6 (%6)
	toplam	*genel*	*bilgilendirici*	*siyaset*	*ekonomi*	*tarih*	*din*

Tablo 19. "gerçek" ve "hakiki" sıfatlarının bağlam kümeleri

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" ve araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*gerçek*" sıfatı dini bilgilerin ve görüşlerin yer aldığı "*din*" bağlam kümesinde görece az yer almış, "*hakiki*" sıfatı ise ekonomik gelişmelerin ve ekonomik verilerin yer aldığı "*ekonomi*" bağlam kümesinde hiç yer almamıştır. İki sıfatın bağlam kümeleri arasındaki en büyük fark tarihi olay, gelişme ve sözlerin yer aldığı "*tarih*" kümesinde görülmüştür.

3.1.3.1. "gerçek" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*gerçek*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *42* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*24* olumlu*, 18* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5*-

5 pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*gerçek*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *42* uyumluluk dizisinden *23*'ünde ezgisel özellik (*15* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (15.)	TA15B2A-0545	uzak Ne çöller varmış Başlamadan **gerçek** *yalnızlık* Tam ortasından Kim çıkaracak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yalnız olma durumu, kimsesizlik" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yalnızlık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (17.)	UA16B4A-0695	mutlu olmak için. Gerisi boş. **Gerçek** *mutluluğu* bulduğumuzda ya bir anda	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, mut (I), ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlilik" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mutluluk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (19.)	OA16B4A-0326	Soygun!.." Hayır Tiyatro gibi değil. **Gerçek** bir *soygun*. Başlangıcı, bilimi, kişileri	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Genellikle çete durumunda bir araya gelmiş haydutlar tarafından yapılan silahlı hırsızlık" (GTS, 23.03.2018)

				anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘soygun’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (21.)	DA16B4A-0082	korkuyorlardı, Müberranım'ın birdenbire delirmesi, *delirmeyi* **gerçek** bir olasılık haline getirmişti. - Öyle	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘delirme’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (22.)	KA16B4A-0100	elini sıkarak, "Sağol" dedi. "Sen **gerçek** bir *dostsun*." Viktor yeniden onları	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılan kimse, düşman karşıtı” (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘dost’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (23.)	GA16B2A-0139	kaya parçası. Ona hasretle dokundum, **gerçek** *dokunuşun inanılmaz tadını* duyarak. Bir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘dokunuşun inanılmaz tadı’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

7. (28.)	QD36C3A-0075	Aslında geleneksel kültürümüz bu konuda **gerçek** bir *hazine*: Ne demiş büyüklerimiz	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kaynak" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hazine' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (30.)	NH13C3A-3302	söner, gider. Bende bir tek **gerçek**, *kanatıcı* soru bırakıyor o hal	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kanatıcı' sıfatıyla aynı ismi (soru) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (32.)	HG37C3A-0598	birkaç Cumhuriyet mühendis kuşağı için **gerçek** bir *okuldur*. Dürüst çalışmanın, ülkenin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ekol" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'okul' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (38.)	UI32D1B-2553	şey... İnsan hayatında bir kere **gerçek** *aşkı* yaşar, işte benim karşıma	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi, sevda, amor (II)" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'aşk' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (47.)	VI22F1D-4061	yürek yüreğe değermiş. Varsa yaşanmış **gerçek** *aşklar*, onlar da eskidenmiş. Aha	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi, sevda, amor (II)" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'aşk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (54.)	LA16B1A-1376	olan bir şeyi kabullenmişti ve **gerçek** bir kadın *sevmişti*. Küçük kız	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birine sevgiyle bağlanmak, gönül vermek" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sev-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (55.)	RI41C3A-1291	uzman kişilere de danışabilirsiniz. Ama **gerçek** bir *yeteneği* yoksa da fazla	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği, kabiliyet, istidat" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yetenek' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (58.)	NH32D1B-2566	bahis oynar. Dansı günlerce sürdürmek **gerçek** bir *işkencedir*. Ama sonunda para	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Aşırı gerginlik, sıkıntılı durum, azap" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'işkence' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (67.)	CD02A1B-3515	cennete taşımak istiyorum. Sana *aşkın* **gerçek** *mucizesini* tattırmak istiyorum..." Bu arada	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'aşkın … mucizesi' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (69.)	UA16B4A-0909	seçtiğim eşyalarımın bu büyülü geçişi, **gerçek** bir *sanatsal yapıt* etkisi yarattı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sanatsal yapıt' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
17. (70.)	PA15B1A-1665	gölgesini taşımayı bilmeli her aşkın **gerçek** bir *yalanı* her yalanın gerçek bir hikâyesi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Doğru olmayan, gerçeğe uymayan söz, kıtır" (GTS, 23.03.2018) anlamı

				bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘yalan’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
18. (72.)	GA15B1A-1722	düşünmezsin Ermeni midir Türk müdür İnsansındır, çünkü **gerçek** *insan* Kışın kiler dolu yaz	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Huy ve ahlak yönünden üstün nitelikli (kimse)” (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘insan’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
19. (78.)	FI37C3A-3010	çakılacak korkusuna kapılıp, bu sefer **gerçek** takımınızın oyuncularına *giydiriyorsunuz*. Garip bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Ağır sözler söylemek, hakaret etmek” (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘giydir-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
20. (91.)	SA16B2A-1232	Bilgin'in tüfeği bu." Artık kocaman, **gerçek** bir *tüfeğim* vardı. Sabah, gideceğimiz	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘tüfek’ sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
21. (92.)	VI13C1A-2637	yana karar verecek. Unutulmamalıdır ki **gerçek** *adalet*, her ülkeye ve her	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'adalet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
22. (93.)	UI27D1B-2467	seviyorum tabii. Öyle yalandan değil, **gerçek** *sevgi* duyuyorum hepsine. Onları gözlemliyor	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sevgi' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
23. (98.)	UA16B1A-1233	*zamanından önce büyümek zorunda kalmayan* **gerçek** bir çocuk oldum. NASRETTİN HOCA	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'zamanından önce büyümek zorunda kalmayan' öbeğiyle birlikte

				kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 20. “gerçek” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*gerçek*” sıfatının “*bilgilendirici*” bağlam kümesindeki *32* uyumluluk dizisinden *13*’ünde ezgisel özellik (*5* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (1.)	PB04A3A-1986	kaynakların korunması, her şeyden önce **gerçek** *insanlığımızın* ortaya konması bakımından büyük	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Doğru dürüst insana yakışır durum, adamlık, âdemiyet” (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘insanlık’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (2.)	RH03A3A-1383	Ancak bir kez daha vurgularsak, "**gerçek**" veya "sahte" *putları* diken acaba	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘put’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca ‘put’ sözcüğünü niteleyen ‘gerçek’ ve ‘sahte’ sözcükleri tırnak işareti

				içerisine alınarak söz konusu anlam kuvvetlendirilmiştir.
3. (14.)	JE05A2A-2610	gerekir. Ayrıca bireyin ve toplumun **gerçek** *ihtiyaçlarını* da belirlemek lazımdır. Tamamen	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Gereksinim" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ihtiyaç' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (36.)	SF32D1B-2746	iyi bir ad" olduğunu belirterek, **gerçek** *mirasın* tanımını yapmış. GİDEN HAKLAR	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'miras' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (50.)	CE05A1B-3390	zararı Ödeyen İşleten, bunu *zararın* **gerçek** *yaratıcısına*, örneğin taşıyıcıya yöneltemez. Aksinin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'zararın … yaratıcısı' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

6. (57.)	FI22C1A-0855	ve yürekten yakalayan güçlü kişidir. **Gerçek** *sanatçı* olabilmek için özel yetenek	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sanatçı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (80.)	EC37C2A-0662	anlam taşır, insanlar kelimeleri, çoğunlukla **gerçek** duygu ve düşüncelerini *örtmek* için	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kötü bir durumu belli etmemek, gizlemek, saklamak" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'örtmek' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (86.)	MF10E1B-2864	ve başarıya ulaşılacağını iddia ediyor. "**GERÇEK** *VERİMİ* YAKALAMANIN KURALLARI" * Azla yetinmeyin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ortaya çıkan, istenilen, beklenilen sonuç, semere" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'verim' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (89.)	UD02A1B-4614	erdemin nadiren bulunduğunu söyler; çoğunluk **gerçek** *iyinin* zevk, onur ve servette olduğunu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan,

				kötü karşıtı" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'iyi' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 21. "gerçek" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*gerçek*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *11* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (5.)	RD05A4A-1381	*birlik, huzur ve özgürlüğün objektif* **gerçek** *şartları* oluşturulmadan politik demagoji ve	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'birlik, huzur ve özgürlüğün objektif … şartları' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (37.)	RH32D1B-2497	acaba? Bendeniz hiç sanmıyorum. Onların **gerçek** *dantelleri*, gittikleri ülkelerin politikacılarıyla el	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'dantel' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (39.)	JH32D1B-2486	*bu reformu engellemek isteyenler*, tabii ki sokaktakilerin tam tamına **gerçek** temsilcileri. Çağdaş bir eğitimi istemiyorlar.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bu reformu engellemek

				isteyenler' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (44.)	RE39E1B-2903	restorasyon süreci sırasında) yaşanan çatışmalar, "**gerçek**" *çatışmalardır*; çünkü bunlar, istikrarsız Türkiye	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çatışma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca 'gerçek' öbeği tırnak işareti içerisine alınarak söz konusu anlam kuvvetlendirilmiştir.

Tablo 22. "gerçek" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*gerçek*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (41.)	OF10E3C-3369	dışı kadın işgücünde %15'lik artışla **gerçek** bir *patlama* yaşanmıştır. 2003 yılında	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birdenbire gelişme, çoğalma" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'patlama' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 23. "gerçek" Sıfatının "ekonomi" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*gerçek*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (43.)	SE05E1B-4202	bu Rhodoslu demokratları değil, Mausolos'u **gerçek** sorumlu ve *suçlu* tutmayı tercih	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Suç işlemiş, suçu olan (kimse), kabahatli, mücrim" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'suçlu' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (88.)	UI22F1D-4685	M.Ö. 6-M.S 2. yüzyıllar arasına yerleştirilen **gerçek** *çöküş sürecinde*, Thot rahiplerinin binlerce	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çöküş süreci' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (97.)	TD02A1B-4608	işgal olmadığını söyleseler de zamanla **gerçek** *niyetlerinin ülkeyi işgal etmek ve paylaşmak olduğu*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '… niyetlerinin ülkeyi işgal etmek ve paylaşmak olduğu' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 24. "gerçek" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*gerçek*" sıfatının "*din*" bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*2* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (25.)	RI22C2A-0827	Ey her şeyden sevgili, bizi **gerçek** *sevgiyi* sahtesinden ayırt edebilip sahte	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sevgi' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (74.)	QH42C2A-0817	İnsanlar, yeniden gerçekten inanmak ve **gerçek** bir *dine* bağlanmak istiyorlardı; bizzat	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'din' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 25. "gerçek" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*gerçek*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi							yansız anlam ezgisi							olumsuz anlam ezgisi						
gerçek	24 **%24**	15 **%15** *%36*	5 **%5** *%16*	1 **%1** *%9*	1 **%1** *%14*	-	2 **%2** *%67*	58 **%58**	19 **%19** *%45*	23 **%23** *%72*	7 **%7** *%64*	6 **%6** *%86*	2 **%2** *%40*	1 **%1** *%33*	18 **%18**	8 **%8** *%19*	4 **%4** *%12*	3 **%3** *%27*	-	3 **%3** *%60*	-
	T	**G**	**B**	**S**	**E**	**T**	**D**	**T**	**G**	**B**	**S**	**E**	**T**	**D**	**T**	**G**	**B**	**S**	**E**	**T**	**D**

***T (Toplam), G (Genel), B (Bilgilendirici), S (Siyaset), E (Ekonomi), T (Tarih), D (Din) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 26. "gerçek" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*gerçek*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *42*'sinde (%*42*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklenenin aksine olumlu anlam ezgisi (*24* kez - %*57*) daha çoktur (Bkz. 1.3.5. Anlam Ezgisi Hakkındaki Diğer Tartışmalar). Olumsuz anlam ezgisi az sayıda (*18* kez - %*43*) görülmüştür. Bunda, "*gerçek*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /en önemli, başta gelen/ ve /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ anlambirimcikleri ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*gerçek*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*din*"dir. Bu bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinden *2*'si (%*67*) ezgisel özellik göstermiştir. "*din*" bağlam kümesini "*tarih*" bağlam kümesi izlemiştir. "*tarih*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*60*) ezgisel özellik göstermiştir. "*din*" ve "*tarih*" bağlam kümelerinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümelerinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir (Bkz. 1.4.5. Anlam Ezgisi Hakkındaki Diğer Tartışmalar). "*genel*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *42* uyumluluk dizisinden *23*'ünde (%*55*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

"*siyaset*", "*bilgilendirici*" ve "*ekonomi*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*siyaset*" bağlam kümesindeki *11* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*36*), "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *33* uyumluluk

dizisinden *9*'unda (%*28*) ve "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*14*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.1.3.2. "hakiki" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*hakiki*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *45* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*32* olumlu, *13* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*hakiki*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *39* uyumluluk dizisinden *14*'ünde ezgisel özellik (*6* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (15.)	UA16B2A-0724	bükülüyor, o *pespaye, titremeleri, kıpırdanmaları* **hakiki** edimlerinmiş gibi davranarak hayatını tüketiyorsun	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'pespaye, titremeleri, kıpırdanmaları' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (17.)	OA16B4A-0326	oldum. En yakın arkadaşıma, en **hakiki** *dostuma* değil bir derdimi yanmak	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılan kimse, düşman karşıtı" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'dost' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (25.)	OE39C4A-0055	yeryüzünün en büyük ayrımcılığını, en **hakikî** *soykırımı* sahneye koymaya başlıyorsun. HEDİYELİ	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir insan topluluğunu ulusal, dinsel vb. sebeplerle yok etme, jenosit, genosit, pogrom" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'soykırım' sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (36.)	QH32D1B-2569	bence hâlâ samimi olmak, en **hakiki** *erdemlerden* biri), "Karpuz Kabuğundan Gemiler	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ahlakın övdüğü iyi olma, alçak gönüllülük, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı, fazilet" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'erdem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (37.)	PI27D1B-2822	York Moda Günlemeleri tarzı okazyonlarda, **hakiki** bir *kabiliyet fukarası* (ve fakat	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kabiliyet fukarası' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (52.)	QA16B2A-1314	kıpkırmızı. Babasına kuş katili diyen **hakiki** bir *düşman* peydahlanınca... Birdenbire -hep	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist, dost karşıtı" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'düşman' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (53.)	OA16B3A-0409	de baldızım bakmıştı, ama böyle **hakiki** *ayrılık* müşkül tabıatiyle... Heyetten bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birinden uzak düşme, firak, firkat" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ayrılık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (58.)	OH32D1B-2567	ben en çok moru severim. **Hakiki** Bir *İnsan*, Bir *Yurtsever* Her	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Huy ve ahlak yönünden üstün nitelikli (kimse)" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'insan' ve "Yurdunu, milletini büyük bir tutku ile seven, bu uğurda her türlü özveriye katlanan (kimse), vatansever, vatanperver" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yurtsever' sözcüklerini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

9. (69.)	OA16B3A-0033	konduruyor yanağına. Çok saklayan, çok **hakiki** bir *öpücük*. Behiye kendini hayatta	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sevgi göstermek için dudaklarıyla başka birisinin elini yüzünü öpme, öpüş, buse" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'öpücük' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (72.)	FA16B3A-3371	ŞEREF: Ama bana oyuncak değil **hakiki** *tabanca* vermiş. MELEK: Ama vermeseydi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tabanca' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (76.)	SG03C4A-3372	tortusu tütsüsüne tutmasıydı. * Saki; Bakinin **hakikî** *kıymetteki* sakiynamesini rakîk bir sesle	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Değer" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kıymet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (80.)	II22C3A-0889	onu okuyalım... "E.B.H.Ö.S.Ö.Y.B." (En Bi **Hakiki** *Öz Serbest Özgür* Yazarlar Birliği	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde anlam ilişkisi içerisindeki 'hakiki', 'öz',

				'serbest' ve 'özgür' sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (91.)	RA16B2A-0441	Onunla konuşurdum. Bir türlü onun, **hakiki** *mezarına* götüremediler beni. Babamın bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ölünün gömülü olduğu yer, kabir, sin, makber, gömüt" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mezar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (94.)	VI19E1A-4054	alışverişlerin koşuşturmayla değil, asude ve **hakiki** bir *zevkle* yapıldığı küçük şehir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zevk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 27. "hakiki" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*hakiki*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *33* uyumluluk dizisinden *14*'ünde ezgisel özellik (*14* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (4.)	RD03A4A-0831	göre iki türlü kibarlık vardır: 1. **Hakikî** *nezaket* 2. Mecazî nezaket Hakiki *nezaket*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik, naziklik" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'nezaket' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (6.)	SH03A1B-3156	olduğu fikir sistemiydi. İnsan varlığının **hakiki** *rehberi* olan kanaatler bütünüydü. Gerçek	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birinin doğruyu bulmasına yardımcı olan, yol gösteren kimse veya şey, delil" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'rehber' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (9.)	EH03A3A-2021	"izm"e göre araştırmıyorsa, aynı şekilde **hakiki** *sanatçı* da, herhangi bir "izm"e	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sanatçı' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (30.)	TH37C3A-1151	büyücülükle mücadele kapısını açtığı için, **hakiki** *dindarlığın* gelişmesi imkânını temin etmiştir.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'dindarlık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (32.)	FG03C4A-1508	ifadeye kâfi değildi. Bu bakımdan **hakiki** *büyük* gramercinin, Hüseyin Cahit'in bu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün niteliği olan" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'büyük' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (38.)	PI27D1B-2816	Bunun üzerine diş izlerinin kime ait olduğunun belirlenmesi için Keskin ve sevgilisi İstanbul Adli Tıp Kurumu'na götürüldü. İşte, "en **hakiki**" beslenme piramidi Amerikan Tarım Bakanlığı'nın efsanevi "beslenme piramidi"ne rağmen ülke insanları hızla obezleşince, Harvard Üniversitesi yeni bir piramit hazırladı... Halkın sağlıklı beslenmesini teşvik etmek için Amerikan Tarım Bakanlığı (USDA) tarafından	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde, ironi oluşturmak amacıyla tırnak işareti içerisine alındığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (41.)	RG37E1B-3046	mısraıyla şair, içinde *güdük kalan* **hakiki** kişiliği *"itiraf" ediyor* gibidir. O	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "bitmemiş, sonuç vermemiş durumda

				olmak” (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘güdük kal-’ öbeğinden türetilmiş ‘güdük kalan’ öbeğiyle aynı ismi (kişilik) nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘itiraf et-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (45.)	HE39E1B-2836	kıymetli kitaplar haline gelecektir. Ve **hakiki** *kitapsever* ödünç vermez. Yıllardır taşıdığı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘kitapsever’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (46.)	LD39E1B-2927	*hayati ihtiyaçlarına, çevre şartlarına ve yaşanılan yüzyılın isteklerine uygun*, **hakiki** ve somut bir Millî Eğitim Programı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘hayati ihtiyaçlarına, çevre şartlarına ve yaşanılan yüzyılın isteklerine uygun’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

10. (48.)	TE02A2A-1402	ve güçlü bir teminatı olacaktır. **Hakikî** ve *doğru* bilgilere dayanılarak sağlanacak	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Akla, mantığa, gerçeğe veya kurala uygun" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'doğru' sıfatıyla aynı ismi (bilgi) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (51.)	KD02A3A-0603	hareket her iki unsuru da, **hakiki** bir *modemizmi* ve yerel kültüre	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Çağdaşlık" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'modernizm' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (59.)	SG37E1B-2935	der gibiydi: "Hakiki hayat ve **hakiki** *mutluluk* mümkün değildir. Dünya çok	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, mut (I), ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlilik" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mutluluk' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (84.)	OI42E1B-2937	kuşatıp, üzerine titreyen de annedir. **Hakîkî** *annelik*, evladını doğurmak, yedirip içirmek	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'annelik' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (95.)	SD02A1B-4587	varlık için takip edilmesi gereken **hakiki** bir *değeri* olduğunu söylemektir". Bir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 24.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'değer' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 28. "hakiki" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*hakiki*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*1* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (79.)	GE39C4A-1064	çıkıp, devletin kendi devletleri (sermayenin devleti) olduğunun bilincine varan **hakiki** *burjuvalar* haline gelmektedir. TBMM'de burjuvazinin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'burjuva' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

2. (81.)	VI27D1B-2809	ancak bu şekilde sürekli ve **hakiki** bir *sosyallikle kucaklaşır*. APOLİTİK SEÇİM	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sosyallik' sözcüğünü nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kucaklaş-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 29. "hakiki" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*hakiki*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *16* uyumluluk dizisinden *11*'inde ezgisel özellik (*9* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (2.)	PB04A3A-1986	hayat için, muvaffakiyet için en **hakiki** *mürşit* ilimdir fendir. İlim ve	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Doğru yolu gösteren kimse, kılavuz" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mürşit' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (5.)	RE05A1B-4277	sabırların tükendiği devreye girmiştik. 1947 **hakiki** bir *buhran noktasıdır*. Ümitsizlik aşikar	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'buhran noktası' öbeğini

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (12.)	DE05A1B-3419	ile bu memlekette ciddî ve **hakikî** bir *salâh* ve *selâmet devri*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'salâh ve selâmet devri' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (28.)	PE39C3A-1529	çıkmışlardı, fakat bu avamfirip şiarlar **hakiki** bir *oportünizmi örtüyor*, arkadan gelen	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Fırsatçılık" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'oportünizm' sözcüğünü nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda "Kötü bir durumu belli etmemek, gizlemek, saklamak" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ört-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (35.)	EH37C3A-1755	Bu vahim bir hal almış. **Hakiki** *âlimsen* Kâtip Çelebi gibi bir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bilgin" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'âlim' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (56.)	OE09C2A-1533	zaferi için yalnız zemin hazırladı. **Hakiki** *zaferi* siz ihraz ve idame	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir yarışma veya uğraşıda çaba harcayarak elde edilen başarı" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zafer' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (61.)	TD02A4A-1401	biz henüz şimdiye kadar **hakiki**, *ilmi*, *müsbet manası ile milli* bir devir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ilmi' ve 'müsbet manası ile milli' öbekleriyle aynı ismi (devir) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (75.)	RE39C3A-0721	birçok atılımlar gerçekleştirilmeye başlanır. "Milletin **hakiki** *efendisi* köylüdür," öz deyişi ile	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Buyruğu yürüyen, sözü geçen kimse" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'efendi' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

9. (77.)	UE09C3A-0850	nişanlarını göster," demiş. Bekir Ağa: "**Hakiki** *kahramanların* nişanları sinelerinde sakladıkları muharebelerde	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Savaşta veya tehlikeli bir durumda yararlık gösteren (kimse), alp, yiğit" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kahraman' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (87.)	CE39E1B-3022	imparatorluğun İlk müessisi, hem Rumelinin **hakiki** *fatihi* demektir..." Cepheyi ve meşakkati	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Zafer kazanan, fetheden (kimse)" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'fatih' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (90.)	GF10A4A-1841	*tam bağımsızlığını sağlayabilmek için* yegane **hakiki** *kuvvet*, en kuvvetli temel, iktisadiyattır."	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kuvvet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan "tam

				bağımsızlığını sağlayabilmek için" öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olmumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 30. "hakiki" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"hakiki" sıfatının "din" bağlam kümesindeki 6 uyumluluk dizisinden 4'ünde ezgisel özellik (4 olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (16.)	VA15B1A-2636	onunla dolmak Ancak böyle olur **hakiki** *insan* olmak Işık beraber bulunur	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Huy ve ahlak yönünden üstün nitelikli (kimse)" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'insan' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (26.)	RI22C3A-0520	ve uhrevî acılarından kurtulur. Çünkü, "**Hakikî** *zevk*, elemsiz lezzet, kedersiz; sevinç	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hoşa giden veya çekici bir şeyin elde edilmesinden, düşünülmesinden doğan hoş duygu, haz" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zevk' sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (55.)	OI22C3A-0751	kalan kahvaltı türünde yiyecekler yerleştirmiş. **Hakiki** ve en *güzel nimetlerini* ise	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güzel' sıfatıyla aynı ismi (nimet) nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'nimet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (98.)	PA16B4A-1475	her nefeste ilmin yenileniş sırrı, **hakiki** *itidal noktasına* nasıl seyredildiği bana	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'itidal noktası' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 31. "hakiki" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*hakiki*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi							yansız anlam ezgisi							olumsuz anlam ezgisi						
hakiki	32 **%32**	6 **%6** *%15*	12 **%12** *%36*	1 **%1** *%17*	-	9 **%9** *%56*	4 **%4** *%67*	55 **%55**	25 **%25** *%64*	19 **%19** *%58*	4 **%4** *%66*	-	5 **%5** *%31*	2 **%2** *%33*	13 **%13**	8 **%8** *%21*	2 **%2** *%6*	1 **%1** *%17*	-	2 **%2** *%13*	-
	T	G	B	S	E	T	D	T	G	B	S	E	T	D	T	G	B	S	E	T	D

***T (Toplam), G (Genel), B (Bilgilendirici), S (Siyaset), E (Ekonomi), T (Tarih), D (Din) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 32. "hakiki" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*hakiki*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *45*'inde (%*45*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, "*gerçek*" sıfatında olduğu gibi kuramsal açıdan beklenenin aksine olumlu anlam ezgisi (*32* kez - %*71*) daha çoktur. Olumsuz anlam ezgisi az sayıda (*13* kez - %*29*) görülmüştür. Bunda, "*hakiki*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /en önemli, başta gelen/ ve /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ anlambirimcikleri ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*hakiki*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*tarih*"tir. Bu bağlam kümesindeki *16* uyumluluk dizisinden *11*'i (%*69*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" bağlam kümesini "*din*" bağlam kümesi izlemiştir. "*din*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *4*'ü (%*67*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" ve "*din*" bağlam kümelerinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümelerinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*bilgilendirici*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *33* uyumluluk dizisinden *14*'ünde (%*42*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

"*genel*" ve "*siyaset*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*genel*" bağlam kümesindeki *39* uyumluluk dizisinden *14*'ünde (%*36*), "*siyaset*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *2*'sinde (%*34*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Ayrıca, "*gerçek*" sıfatındaki "*ekonomi*" bağlam kümesi "*hakiki*" sıfatında yer almamıştır.

3.1.3.3. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi eşdizimlilik incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir (Bkz. 1.3.10. Anlam Ezgisi ve Eşdizimlilik). Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır (Bkz. 1.4.1. Eş Anlamlılık). "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren eşdizimlilik adaylarını belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir (Bkz. 2.2.3.3. Eşdizimsel Görünüm).

"*gerçek*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: anlam, hayat, zaman, yüz, yaşam, mana, kimlik, kişi, sevgi, değer. "*sevgi*", "*gerçek*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren tek sözcüktür. "*gerçek*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*anlam*", "*hayat*", "*zaman*", "*yüz*", "*yaşam*", "*mana*", "*kimlik*", "*kişi*" ve "*değer*" yansız özellik göstermiştir.

"*gerçek*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*sevgi*", "*İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu*" (GTS, 23.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahiptir ve "*gerçek*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

"*hakiki*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: mürşit (mürşid), anlam, mana, iman, ilim, birey, sanat, sahip, ibadet, hüviyet. "*mürşit* (*mürşid*)", "*iman*", "*sanat*" ve "*ibadet*", "*hakiki*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*hakiki*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*anlam*", "*mana*", "*ilim*", "*birey*", "*sahip*" ve "*hüviyet*" yansız özellik göstermiştir.

"*hakiki*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*mürşit*" (mürşid), "*Doğru yolu gösteren kimse, kılavuz*" (GTS, 23.03.2018); "*iman*", "*Güçlü inanç, inan*" (GTS,

23.03.2018); "*sanat*", "*Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık*" (GTS, 23.03.2018) anlamları bildirmesi, "*ibadet*" ise olumlu duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*hakiki*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

Bununla birlikte, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*anlam*" ve "*mana*" sözcüklerinin iki sıfatta *özdeş* olduğu görülmüştür.

3.1.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının kavrambirim kümesindeki /yalan olmayan/, /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/ ve /bir şeyin kendisi durumunda olan/ anlambirimcikleri ile gücülbirim kümesindeki /en önemli, başta gelen/, /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ ve /içten gelen/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların kavrambirim kümesindeki /olmuş olay veya durum/ anlambirimciği farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.1.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları arasında tam bir alt anlamlılık ilişkisi görülmemiş ancak "*gerçek*" sıfatının "*hakiki*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde "*/yalan olmayan/ + /bir durum, nesne ya da nitelik olarak var olan/ + /bir şeyin kendisi durumunda olan/ + /en önemli, başta gelen/ + /istenen nitelikleri kendinde toplamış olan/ + /içten gelen/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca "*gerçek*" sıfatı, "*hakiki*" sıfatından farklı anlambirimciği ile farklı bir anlam alanına sahiptir. Bu anlam alanı incelendiğinde, "*gerçek*" sıfatının "*gerçeklik,*

hakikat, olgu, realite, vakıa; gerçek dışılık, irrealite" gibi yansız özellikteki sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.1.2. Anlam Alanı).

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*gerçek*" sıfatı derlemde *18148* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*29* bilimsel düzyazı, %*16* kurgu ve şiir, %*31* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*7* gazete, %*15* diğer yazılı basılmış metin, %*2* basılmamış yazılı metin. "*hakiki*" sıfatı ise derlemde *911* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*28* bilimsel düzyazı, %*16* kurgu ve şiir, %*27* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*4* gazete", %*24* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*genel*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde yer almıştır. "*gerçek*" sıfatında "*ekonomi*" bağlam kümesine ait uyumluluk dizileri yer alırken "*hakiki*" sıfatı "*ekonomi*" bağlam kümesinde yer almamıştır. Buna karşılık, "*hakiki*" sıfatı "*gerçek*" sıfatına kıyasla "*tarih*" ve "*din*" bağlam kümelerinde daha çok geçmiştir (Bkz. 3.1.3. Anlam Ezgisi).

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*gerçek*" sıfatının olumlu değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*gerçek*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *24*'ünde olumlu; *18*'inde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *58* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.1.3.1. "gerçek" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*hakiki*" sıfatının, "*gerçek*" sıfatına kıyasla daha güçlü değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*hakiki*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *32*'sinde olumlu, *13*'ünde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *55* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.1.3.2. "hakiki" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesi doğrultusunda veriler sunmuştur. Buna göre, "*gerçek*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*sevgi*" sözcüğü olumlu anlam ezgisi özelliği göstermiş, "*hakiki*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından da "*mürşit (mürşid)*", "*iman*", "*sanat*" ve "*ibadet*" sözcükleri olumlu anlam ezgisi

özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*anlam*" ve "*mana*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.1.3.3. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır (Bkz. 2.3. Değerlendirme).

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur (Bkz. 2.3.1. Murphy'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması). Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*gerçek*" ve "*hakiki*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir (Bkz. 2.3.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması).

Yapılan incelemelere göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları temel düzeyde anlam özdeşliğine sahiptir. Ancak söz düzleminde yapılan incelemeler, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından farklılaştığını belirtmiştir. Bu nedenle, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Ayrıca *TUD-TS* üzerinde yapılan inceleme sonucunda, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatlarının birlikte kullanılarak aynı isimleri nitelediği bir uyumluluk dizisi tespit edilmiştir. Eş anlamlı sözcüklerin farklı gerçeklik koşulları ve anlatımsal özellikler doğrultusunda kullanılabildiğini gösteren bu durum, yakın eş anlamlılık sınıfında görülmektedir (Doğan, 2011). Söz konusu uyumluluk dizisi şu şekildedir:

tud-ts metin no	**uyumluluk dizisi**
NH03A3A-0628	bitmiş, son, gözden geçirilmesi gerekmeyen, **gerçek**, **hakiki**, **asıl** metafizik yoktur içerik yönünden; sadece

Tablo 33. "gerçek" ve "hakiki" Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*gerçek*" ve "*hakiki*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.2. GÜÇLÜ – KUVVETLİ

"*Gücü, şiddeti çok olan*" durumları nitelerken kullanılan "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Ağakay (1956), Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Çakıcıoğlu'nda (2015) sıfatlara ait madde başları yer almamıştır. Genel sözlüklerden *GTS*[12]'de "*güçlü*" sıfatı "*kuvvetli*" sıfatı ile tanımlanmasına karşın "*kuvvetli*" sıfatı "*güçlü*" sıfatıyla tanımlanmamıştır. Diğer genel sözlük *KL*[13]'de "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.2.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"güçlü" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

---

[12] **güçlü:** "*sf.* 1. Gücü olan, kuvvetli, yavuz. 2. Şiddeti çok olan. 3. *mec.* Etkisi, önemi büyük olan, sözü geçer, forslu. 4. *mec.* Nitelikleri ile etki yaratan, etkili." (GTS, 28.01.2018)
kuvvetli: "*sf.* 1. Gücü çok olan, zorlu, şiddetli. 2. Sağlam, dayanıklı olan. 3. Görevini iyi yapan, keskin. 4. Çok etkileyici. 5. Saygın, nüfuzlu. 6. Üstün, donanımlı. 7. Etkili." (GTS, 28.01.2018)

[13] **güçlü:** "*sıf.* 1. Gücü olan, kuvvetli, kavî. 2. Sözü geçen, dediğini yaptıran, kudretli. 3. Sâhip olması gereken nitelikleri fazlası ile taşıyan, kuvvetli. 4. Sağlam esaslara dayanan. 5. *i. mus.* Bir makam dizisinde durak perdesinden sonraki en önemli perde." (KL, 28.01.2018)
kuvvetli: "*sıf.* 1. Maddî güce sâhip olan, kuvveti olan, güçlü. 2. Zorlu, şiddetli. 3. Dayanıklı, sağlam. 4. Etkili. 5. Sâhip olması gereken nitelikleri fazlası ile taşıyan, güçlü. 6. Güvenilir olan, sağlam esaslara dayanan. 7. Olaylar karşısında yıkılmayan, dayanıklı, mukāvim. 8. Zaaflarına karşı koyabilen, irâdesi güçlü olan. 9. Maddî güç veren, kuvvetlendiren, besleyici. 10. (Ses için) Perdesi yüksek olan. 11. Olumsuz niteliklerle kullanıldığında aşırılık ifâde eder." (KL, 28.01.2018)

sözcükler / anlambirimcikler	fiziksel güce sahip olan	dayanıklı olan	sahip olduğu nitelikleri üstün olan	sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan	şiddeti çok olan	sözü geçen, önemi büyük olan	belirmiş durumda olan	inanılır esaslara dayanan	maddi güç veren (besin)	bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren
güçlü	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-
kuvvetli	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.										

Tablo 34. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları, geniş anlam ve kullanım özelliklerine sahiptir. Dolayısıyla, bu sıfatları sınırlandırıp bir anlam sınıfı içine yerleştiren *üreysel anlambirimcik* belirlemek mümkün değildir. Bu nedenle, sınıfbirim kümesi boş bırakılmıştır.

b) Kavrambirim: "güçlü" ve "kuvvetli" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /fiziksel güce sahip olan/ ve /dayanıklı olan/ özgül anlambirimciklerinden oluşmuştur. Anlambirimcikler, her iki sıfat için özdeştir.

c) Gücülbirim: "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/, /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/, /şiddeti çok olan/, /sözü geçen, önemi büyük olan/, /belirmiş durumda olan/, /inanılır esaslara dayanan/, /maddi güç veren (besin)/ ve /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ gücül anlambirimciklerinden oluşmuştur. "*kuvvetli*" sıfatının /maddi güç veren (besin)/ ve /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ anlambirimcikleri, "*güçlü*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları kavrambirim kümesi bakımından özdeş, gücülbirim kümesi bakımından kısmen farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

güçlü: /fiziksel güce sahip olan/ + /dayanıklı olan/ + /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ + /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ + /şiddeti çok olan/ + /sözü geçen, önemi büyük olan/ + /belirmiş durumda olan/ + /inanılır esaslara dayanan/

kuvvetli: /fiziksel güce sahip olan/ + /dayanıklı olan/ + /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ + /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ + /şiddeti çok olan/ + /sözü geçen, önemi büyük olan/ + /belirmiş durumda olan/ + /inanılır esaslara dayanan/ + /maddi güç veren (besin)/ + /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarına ait anlamlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan üstanlambirimcik demeti "*/fiziksel güce sahip olan/ + /dayanıklı olan/ + /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ + /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ + /şiddeti çok olan/ + /sözü geçen, önemi büyük olan/ + /belirmiş durumda olan/ + /inanılır esaslara dayanan/*" şeklindedir.

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.2.2. Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları arasında tam bir *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiş ancak "*kuvvetli*" sıfatının "güçlü" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /fiziksel güce sahip olan/, /dayanıklı olan/, /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/,

/sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/, /şiddeti çok olan/, /sözü geçen, önemi büyük olan/, /belirmiş durumda olan/ ve /inanılır esaslara dayanan/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /maddi güç veren (besin)/ ve /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir.

Buna göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /fiziksel güce sahip olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /fiziksel güce sahip olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	kavi
karşıt anlamlı sözcükler	güçsüz, kuvvetsiz, zayıf

Tablo 35. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /fiziksel güce sahip olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /dayanıklı olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /dayanıklı olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	dayanıklı, mukavim, sağlam
karşıt anlamlı sözcükler	çürük, dayanıksız, güçsüz, kuvvetsiz

Tablo 36. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /dayanıklı olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	büyük, kudretli, üstün, yaman
karşıt anlamlı sözcükler	aciz, güçsüz, kuvvetsiz, yetersiz, zayıf

Tablo 37. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	canlı, etkili, tesirli
karşıt anlamlı sözcükler	etkisiz, güçsüz, kuvvetsiz, tesirsiz, zayıf

Tablo 38. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /şiddeti çok olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /şiddeti çok olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	sert, sıkı, şiddetli, zorlu
karşıt anlamlı sözcükler	güçsüz, hafif, kuvvetsiz, yumuşak

Tablo 39. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /şiddeti çok olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /sözü geçen, önemi büyük olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /sözü geçen, önemi büyük olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	erkli, forslu, muktedir, nüfuzlu
karşıt anlamlı sözcükler	ehemmiyetsiz, nüfuzsuz, önemsiz

Tablo 40. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /sözü geçen, önemi büyük olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /belirmiş durumda olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /belirmiş durumda olan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	açık, belirgin, net
karşıt anlamlı sözcükler	cılız, güçsüz, kuvvetsiz, sönük

Tablo 41. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /belirmiş durumda olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /inanılır esaslara dayanan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /inanılır esaslara dayanan/	**güçlü, kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	güvenilir, sağlam, sağlıklı
karşıt anlamlı sözcükler	çürük, temelsiz, zayıf

Tablo 42. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının /inanılır esaslara dayanan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kuvvetli*" sıfatının /maddi güç veren (besin)/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /maddi güç veren (besin)/	**kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	faydalı, yararlı
karşıt anlamlı sözcükler	faydasız, yararsız

Tablo 43. "kuvvetli" Sıfatının /maddi güç veren (besin)/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kuvvetli*" sıfatının /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/	**kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	kesif, koyu, sert, yoğun
karşıt anlamlı sözcükler	açık, hafif, sulu, yumuşak

Tablo 44. "kuvvetli" Sıfatının /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**güçlü**	**kuvvetli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	açık, belirgin, büyük, canlı, dayanıklı, erkli, etkili, forslu, güvenilir, kavi, kudretli, mukavim, muktedir, net, nüfuzlu, sağlam, sağlıklı, sert, sıkı, şiddetli, tesirli, üstün, yaman, zorlu	açık, belirgin, büyük, canlı, dayanıklı, erkli, etkili, faydalı, forslu, güvenilir, kavi, kesif, koyu, kudretli, mukavim, muktedir, net, nüfuzlu, sağlam, sağlıklı, sert, sıkı, şiddetli, tesirli, üstün, yaman, yararlı, yoğun, zorlu
karşıt anlamlı sözcükler	aciz, cılız, çürük, dayanıksız, ehemmiyetsiz, etkisiz, güçsüz, hafif, kuvvetsiz, nüfuzsuz, önemsiz, sönük, temelsiz, tesirsiz, yetersiz, yumuşak, zayıf	aciz, cılız, çürük, dayanıksız, ehemmiyetsiz, etkisiz, faydasız, güçsüz, hafif, kuvvetsiz, nüfuzsuz, önemsiz, sönük, sulu, temelsiz, tesirsiz, yararsız, yetersiz, yumuşak, zayıf

Tablo 45. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*kuvvetli*" sıfatının "*güçlü*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*kuvvetli*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan anlam ezgisi incelemesi yapılmıştır.

3.2.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları, *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. "*güçlü*" sıfatı, derlemde *10546* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *221,36* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	3289	%31.23
kurgu ve şiir	1424	%13.52
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	2649	%25.15
gazete	1173	%11.14
diğer yazılı basılmış metin	1796	%17.05
basılmamış yazılı metin	200	%1.9

Tablo 46. TUD-TS'de "güçlü" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*kuvvetli*" sıfatı ise derlemde *2214* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *46,47* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	1012	%45.73
kurgu ve şiir	289	%13.06
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	480	%21.69
gazete	125	%5.65
diğer yazılı basılmış metin	297	%13.42
basılmamış yazılı metin	10	%0.45

Tablo 47. TUD-TS'de "kuvvetli" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*güçlü*" sıfatı, "*kuvvetli*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. Bu sıfatlar, metin türleri bakımından en çok "*bilimsel düzyazı*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/, /sözü geçen, önemi büyük olan/, /inanılır esaslara dayanan/ ve /maddi güç veren (besin)/ anlambirimcikleri, görece *olumlu anlam* özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfatlar, yalnız olumlu bağlamlarda kullanılmamıştır. Bu nedenle, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er uyumluluk dizisiyle yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**						
güçlü	100 (%100)	31 (%31)	23 (%23)	17 (%17)	13 (%13)	12 (%12)	4 (%4)
	toplam	*genel*	*bilgilendirici*	*siyaset*	*ekonomi*	*tarih*	*sağlık*
kuvvetli	100 (%100)	31 (%31)	34 (%34)	14 (%14)	4 (%4)	14 (%14)	3 (%3)
	toplam	*genel*	*bilgilendirici*	*siyaset*	*ekonomi*	*tarih*	*sağlık*

Tablo 48. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" ve araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, sıfatlar sağlıkla ilgili gelişme ve bilgilerin yer aldığı "*sağlık*" bağlam kümesinde görece az yer almıştır. İki sıfatın bağlam kümeleri arasındaki en büyük fark "*bilgilendirici*" kümesinde görülmüş, onu "*ekonomi*" kümesi takip etmiştir.

3.2.3.1. "güçlü" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*güçlü*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *30* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*19* olumlu, *11* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*güçlü*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *14*'ünde ezgisel özellik (*8* olumlu, *6* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (2.)	UC01A3A-0773	içinde hissedeceksin. Sen *zeki, akıllı*, **güçlü**, *verimli, eğitimli, çağdaş* bir insansın.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Anlama, kavrama yeteneği olan, zekâsı olan, zeyrek" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zeki', "Gerçeği iyi gören ve ona göre davranan, akil" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'akıllı', "Kendisinden beklenen sonucu veren, semereli" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'verimli', "Eğitim görmüş, eğitilmiş" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'eğitimli' ve "Bulunulan çağın anlayışına, şartlarına uygun olan, çağcıl, uygarca, asri, modern" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'çağdaş' sıfatlarıyla aynı ismi (insan)

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (15.)	OA16B4A-0777	*bu güzelliği tutabilmek, dondurabilmek için* **güçlü** bir istek duyuyorum. Ne olurdu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bu güzelliği tutabilmek, dondurabilmek için' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (16.)	QA16B1A-0713	de onu izlemekten kendi payıma **güçlü** bir *tatmin* duyuyordum elbette. Ben	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İstenen bir şeyin gerçekleşmesini sağlama, gönül doygunluğuna erme, doyum" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'tatmin' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (23.)	EA16B2A-1740	gelişigüzel bırakmış olduğumu hatırladım. Birden, **güçlü** *silahın* kargaşaya son verebileceği düşüncesiyle	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'silah' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (27.)	PG22C1A-0518	hafiflemeye yol açmayı başaramadık. Öylesine **güçlü**, derin bir *korku* ki bu Fatma	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir tehlike veya tehlike düşüncesi

				karşısında duyulan kaygı, üzüntü" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'korku' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (30.)	TE39C4A-1397	Le Carre, yanıltılan Amerikan kamuoyunun "**güçlü** bir ikna kampanyasına *hedef olduğunu*"	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "hoş olmayan herhangi bir davranışa uğramak" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hedef ol-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (36.)	TH32D1B-2487	bu toplumun bireyleri ağaç kaldıkça... **Güçlü** *vurguncular*, baltalarıyla hem ormanın ağacına	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yolsuz bir biçimde kazanç elde eden" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'vurguncu' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (40.)	UI32D1B-2553	*her şeyin üstesinden gelebileceğine inanan*, **güçlü** ve *güzel* bir kadın olduğumun	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'her şeyin üstesinden

				gelebileceğine inanan' öbeği ve kullanıldığı bağlamda "Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güzel' sıfatıyla aynı ismi (kadın) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (45.)	FE39E1B-2891	bırakılmasıyla, toplumda islami kesime karşı **güçlü** bir *tepki* oluşturuldu. Ancak burjuvazi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya davranış" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tepki' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (55.)	PI09C2A-1320	yaşıyor. Anlatılanlara göre son derece **güçlü** ve *bilgili* bir hanımefendiymiş. Belki	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bilgi sahibi olan, malumatlı, malumattar, malumat sahibi, haberli" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'bilgili' sıfatıyla aynı ismi

				(hanımefendi) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (58.)	SI32D1B-2551	demeyin. Ben de öyle düşünürdüm, **güçlü** bir iradeyle kolayca *yenilebilir* derdim	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Karşısındakine üstün gelmek, onu mağlûp etmek" (KL, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yen-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (67.)	ID03A2A-0525	akabinde Türkiye'ye döndüğümde gerçekten *büyük*, **güçlü**, *gelişen*, *insanları devamlı hareket halinde olan* bir ülkeyi gördüm.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün niteliği olan" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'büyük' ve kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'gelişen' sıfatları ile kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'insanları devamlı hareket halinde olan' öbeğiyle aynı ismi (ülke) nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (69.)	SA16B4A-3367	giden yolda kaybolanların yakından tanıdığı **güçlü** bir *uyuşturucu* bulmuşlar: Kerubim! Meraklıları	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Geçici bir süre duyuları körelterek insanı gerçeklerden, hayâtın sıkıntılarından uzaklaştırma amacıyle kullanılan ve tehlikeli iptilâlara sebep olan maddelerin genel adı" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'uyuşturucu' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (74.)	PE39C4A-0183	ülkemizde de *zulmün karşısına dikilen* **güçlü** bir direniş biçimi olarak ortaya	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'zulmün karşısına dikilen' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 49. "güçlü" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*güçlü*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *23* uyumluluk dizisinden *5*'inde ezgisel özellik (*4* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (1.)	ND02A1A-2652	oldukça etkindir. Örneklem grubunun çoğunluğu **güçlü** ve *güvenli* bir yere sığınma	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Güven verici, emniyetli, emin" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güvenli' sıfatıyla aynı ismi (yer) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (13.)	KD02A4A-0303	için dile, *doğurgan* ve çok **güçlü** bir nitelik *kazandırırlar*. Bugün Türkiye	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Verimli" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'doğurgan' sıfatıyla aynı ismi (nitelik) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "Kazanmasını sağlamak" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kazandır-' sözcüğüyle birlikte kullanılması, mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

3. (48.)	SD02A1B-4593	ve görüntülü konferansın kullanımı, öğreticilerde **güçlü** *iletişim becerilerine* sahip olmanın yanı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'iletişim becerileri' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (60.)		millî kimliklerin kuruluşunda, etkin, *saldırgan*, **güçlü** erkeklik mitinin cisimleşmesinde, çilecilik	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Başkasına saldıran, yapısında saldırma özelliği olan (devlet, kimse, hayvan), agresif, mütecaviz" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'saldırgan' sıfatıyla aynı öbeği (erkeklik miti) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (94.)	VI19E1A-4054	En sevilen şiirleri, *duru ve kolay anlaşılan Türkçesinin* **güçlü** *örnekleri* arasındadır. Çoğu bugün, yazdıklarından	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'duru ve kolay anlaşılan Türkçesinin (…) örnekleri' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 50. "güçlü" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*güçlü*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*1* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (44.)	OF10E3C-3369	karşı Avrupa kamuoyunda çeşitli nedenlerle **güçlü** bir *direnç* varken, on yıl	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'direnç' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (76.)	NE43C2A-1884	dünyanın tek süper gücü. En **güçlü**, en *gelişmiş* askeri donanıma sahip.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Gelişme gösteren, ümranlı" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'gelişmiş' sıfatıyla aynı öbeği (askeri donanım) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 51. "güçlü" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*güçlü*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (82.)	SF25D1B-2771	sanayi ve ticaret olmak üzere "**güçlü** *büyüme eğilimi*nin" devam ettiğini gösteriyor.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'büyüme eğilimi' öbeğini

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 52. "güçlü" Sıfatının "ekonomi" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*güçlü*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *6*'sında ezgisel özellik (*4* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (17.)	UA14B1A-1595	buldurur kendini. Padişah sözü öyle **güçlü** bir *boradır* ki, oğlum, öyle zorlu bir fırtına	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bora' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (22.)	LA16B4A-1948	edileceği hiç aklından geçmemişti. Çok **güçlü** ve çok *sevilen* bir kumandan	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sevilen' sıfatıyla aynı ismi (kumandan) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (31.)	GE09C4A-0248	yayımlanan bir makale: "Çağımızın en **güçlü** ve en *olağanüstü* adamlarından biri	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Alışılmıştan, benzerlerinden farklı olan, fevkalade" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'olağanüstü' sıfatıyla aynı ismi (adam) nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (33.)	ED37C3A-0401	bir iktidar biçimi olarak sürdürülmesine, **güçlü** bir *baskı yöntemi* olarak kullanılmasına	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'baskı yöntemi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (37.)	RH32D1B-2497	ne *ince*, ne *hünerli*, ne **güçlü** insan! - Evet ama bendeniz hiçbir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Düşünce, duygu veya davranış bakımından insanın sevgi ve saygısını kazanan, zarif, kaba karşıtı" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'ince' ve "Hüneri olan (kimse)" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hünerli' sıfatlarıyla aynı ismi (insan) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (56.)	RI43C3A-1806	bir mağlubiyet olmuştur. Ayrıca Vietnam'a **güçlü** bir *Çin ve Rus askeri yardımı*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) askeri yardımı' öbeğini

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 53. "güçlü" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*güçlü*" sıfatının "*sağlık*" bağlam kümesindeki *4* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*1* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (7.)	NC01A3A-1083	olasılığı azalır. Bu konuda en **güçlü** *ilaç* INH'dır. Daha sonra RMP	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollarla kullanılan madde, em, deva" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'ilaç' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (100.)	RI22E1B-2911	bir yapıya sahip olmalarına rağmen, **güçlü** bir *darbeye maruz kaldıklarında* kırılabilir.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'darbe' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "İstemediği, hoşlanmadığı bir şeyle karşı karşıya kalmak" (KL, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için

				olumsuz bir değere sahip olan ‘maruz kal-’ öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 54. “güçlü” Sıfatının “sağlık” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*güçlü*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi							yansız anlam ezgisi							olumsuz anlam ezgisi						
güçlü	19 **%19**	8 **%8** *%26*	4 **%4** *%18*	1 **%1** *%6*	1 **%1** *%8*	4 **%4** *%33*	1 **%1** *%25*	70 **%70**	17 **%17** *%55*	18 **%18** *%78*	15 **%15** *%88*	12 **%12** *%92*	6 **%6** *%50*	2 **%2** *%50*	11 **%11**	6 **%6** *%19*	1 **%1** *%4*	1 **%1** *%6*	-	2 **%2** *%17*	1 **%1** *%25*
	T	G	B	S	E	T	Sğ	T	G	B	S	E	T	Sğ	T	G	B	S	E	T	Sğ

***T (Toplam), G (Genel), B (Bilgilendirici), S (Siyaset), E (Ekonomi), T (Tarih), Sğ (Sağlık) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 55. "güçlü" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*güçlü*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *30*'unda (%*30*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklenenin aksine olumlu anlam ezgisi (*19* kez - %*63*) daha çoktur. Olumsuz anlam ezgisi az sayıda (*11* kez - %*37*) görülmüştür. Bunda, "*güçlü*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/, /sözü geçen, önemi büyük olan/ ve /inanılır esaslara dayanan/ anlambirimcikleri ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*güçlü*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümeleri "*tarih*" ve "*sağlık*"tır. "*tarih*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *6*'sı (%50) ezgisel özellik göstermiştir. "*sağlık*" bağlam kümesindeki *4* uyumluluk dizisinden *2*'si (%*50*) ezgisel özellik göstermiştir. "*genel*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *31* uyumluluk dizisinden *14*'ünde (%*45*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

"*bilgilendirici*", "*siyaset*" ve "*ekonomi*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *23* uyumluluk dizisinden *5*'inde (%*22*), "*siyaset*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *2*'sinde (%*12*) ve "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*8*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.2.3.2. “kuvvetli” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*kuvvetli*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *27* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*17* olumlu, *10* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*kuvvetli*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *11*'inde ezgisel özellik (*7* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (16.)	QA16B4A-0053	zaafı bünyelerinde barındırmalarındaki şaşırtıcılık... Ve **kuvvetli** *çelişkilerle* zedelenmiş bu insanların zihinlerinin	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Söylenilen sözlerin, yapılan davranışların birbirini tutmaması, tenakuz, paradoks" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'çelişki' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (21.)	MA16B3A-0655	ondan doğuyordu... Bu *büyük* ve **kuvvetli** sözler şöyleydi: ezelden beri var olan	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Önemli" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'büyük' sıfatıyla aynı ismi (söz) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (27.)	NH13C2A-3330	şiddet, arzunun kendisinden bile daha **kuvvetli** bir *sarsıntı* yaratır. Bir insanın	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir kişi, toplum, kurum veya kuruluşun dengesini etkileyen, beklenmedik olumsuz değişiklik" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan

				'sarsıntı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (35.)	FI09C2A-1377	fazla ifade edemesekte, hissedilir seviyede **kuvvetli** bir *yakınlaşma,* bir *kıvılcım* olmuştu	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yakınlaşma' ve kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kıvılcım' sözcüklerini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (43.)	UE36E1B-3357	da biliyordu parçanın üzerine *güzel*, **kuvvetli** bir armoni kurabileceğimizi... Sonra da	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güzel' sıfatıyla aynı ismi (armoni) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (52.)	UA16B2A-0884	beden nasıl yayabiliyordu etrafına o **kuvvetli** *ışığı*? Halı tezgâhını gördü sonra	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Mutluluk, sevinç veya zekâdan doğan, özellikle yüzde ve gözlerde beliren parıltı" (GTS, 08.04.2018)

				anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘ışık’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (53.)	PA16B4A-0089	tavana doğru yükselerek... Ama o **kuvvetli**, *kaba* vücut bırakmıyor uçsun gitsin	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Terbiyesiz, görgüsü kıt, nezaketsiz (kimse)” (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘kaba’ sıfatıyla aynı ismi (vücut) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (54.)	HA16B4A-0016	kaç saat?' Sana kavuşacağım, o **kuvvetli**, *sıhhatli* varlığını bağrıma basacağım o	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sağlıklı” (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘sıhhatli’ sıfatıyla aynı ismi (varlık) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (71.)	SA16B4A-3367	ağzının içinde. Bozuluyorum. Sinan arkadan **kuvvetli** *tekmeyi* yiyince, benim ayaklarımın dibine	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘tekme’ sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (98.)	OA16B1A-0509	sonra herkes işinin başına daha **kuvvetli**, daha *taze* bir çalışma isteği	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Dinç, yıpranmamış, yorulmamış" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'taze' sıfatıyla aynı öbeği (çalışma isteği) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (99.)	UE39C1A-1032	*hayata bağlayan* belli ki çok **kuvvetli** bir şey. Ulusoy İlköğretim Okulu'nda	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'hayata bağlayan' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 56. "kuvvetli" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kuvvetli*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *34* uyumluluk dizisinden *7*'sinde ezgisel özellik (*3* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (1.)	RB04A1A-1160	Güneşin battığı saatlerde faaldir. Derilerinden **kuvvetli** *zehir etkisine* sahip bir madde	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘zehir etkisi’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (9.)	EE05A3A-2686	olmadığım vurgulamıştır: "...Yönetmeliğin, kanun derecesinde **kuvvetli** ve *istikrarlı* bir *teminat* sayılmayacağı	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Güvence” (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘teminat’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘istikrarlı’ sıfatıyla aynı ismi (teminat) nitelemesi mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
3. (10.)	CF05A4A-0445	getirecektir. *Bilinçli ve yeterli satışçıların* **kuvvetli** yönlerinde eğitimleri artırılmalıdır. Bu kişilere	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘bilinçli ve yeterli satışçıların (…) yönleri’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (31.)	EF39C4A-0074	Yeniliğin fetişize edilmesi reklamın en **kuvvetli** *silahlarından* biridir. Topluma sürekli olarak	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘silah’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (49.)	PC06A1B-3977	ise üst düzeydeki ya da **kuvvetli** *uzmanlaşmayı* anlatmaktadır. Diğer taraftan, Nelson	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Uzman durumuna gelme” (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘uzmanlaşma’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (63.)	UB04A4A-1998	Bursa çöküntü alanları da çok **kuvvetli** *depremlere* sahne olmuştur. İç Anadolu	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘deprem’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (81.)	RD30D1B-2203	düzenleneceği öğrenildi. Bu maddeye göre, **kuvvetli** *suç şüphesinin* varlığını gösteren olguların	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘suç şüphesi’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 57. “kuvvetli” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*kuvvetli*” sıfatının “*siyaset*” bağlam kümesindeki *14* uyumluluk dizisinden *6*’sında ezgisel özellik (*4* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (20.)	FA16B3A-0986	mi? Yani bilhassa Mübarek'in buradaki **kuvvetli** *dostundan* güç alarak, teyyare meydanında	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılan kimse, düşman karşıtı" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'dost' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (30.)	OE39C4A-2598	Birçok noktada, ABD ile aramızda **kuvvetli** bir *anlayış birliği* ve özellikle	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'anlayış birliği' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (36.)	TD30D1B-2216	iki ülke arasındaki *özel* ve **kuvvetli** bağlardan güç alan ilişkileri eşitlik	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Dikkate değer" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'özel' sıfatıyla aynı ismi (bağ) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (47.)	VI27D1B-2811	yanaşıyor?" sorusu sorulduktan sonra, "Türkiye, **kuvvetli** bir İsrail *karşıtı* ve Batı *karşıtı*	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan '… karşıtı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (57.)	DE36C2A-0610	diye soran Denizer'e işçilerin cevabı, **kuvvetli** bir "*Hayır*" oldu. Denizer, bu	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda ""Yok, öyle değil, olmaz" anlamlarında onamama, inkâr bildiren bir söz" (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hayır' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (83.)	LD30D1B-2208	farklı olarak gerçekten *istikrarlı* ve **kuvvetli** bir Türkiye isterler ama herşeyden	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'istikrarlı' sıfatıyla aynı ismi (Türkiye) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 58. "kuvvetli" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kuvvetli*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *14* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*3* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (80.)	ME43C2A-3340	ve sosyalizm ideolojisi. Orada çok **kuvvetli** ve *karizmatik* bir lider vardı	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Etkileyici" (GTS, 08.04.2018)

				anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘karizmatik’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (84.)	RI22E1B-2911	Meclisi'nde okunduğunda bütün milletvekilleri heyecanlandılar. **Kuvvetli** *alkışlarından* marşı çok beğendikleri belli	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir şeyin beğenildiğini, onaylandığını anlatmak için el çırpma, alkışlama, kargış karşıtı” (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘alkış’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (90.)	GF10A4A-1841	zamanda söner. Bu itibarla en **kuvvetli** ve *parlak zaferlerimizin* dahi sağlayabildiği	**Olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Savaşta kazanılan başarı” (GTS, 08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘zafer’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda “Göze çarpacak kadar başarılı” (GTS,

				08.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘parlak’ sıfatıyla aynı ismi (zafer) nitelemesi mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 59. “kuvvetli” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*kuvvetli*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi							yansız anlam ezgisi							olumsuz anlam ezgisi						
kuvvetli	17 **%17**	7 **%7** *%23*	3 **%3** *%9*	4 **%4** *%29*	-	3 **%3** *%21*	-	73 **%73**	20 **%20** *%64*	27 **%27** *%79*	8 **%8** *%57*	4 **%4** *%100*	11 **%11** *%79*	3 **%3** *%100*	10 **%10**	4 **%4** *%13*	4 **%4** *%12*	2 **%2** *%14*	-	-	-
	T	G	B	S	E	T	Sğ	T	G	B	S	E	T	Sğ	T	G	B	S	E	T	Sğ

*T (Toplam), G (Genel), B (Bilgilendirici), S (Siyaset), E (Ekonomi), T (Tarih), Sğ (Sağlık) bağlam kümelerini belirtmektedir.
**Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 60. "kuvvetli" Sıfatının Genel anlam Ezgisi Görünümü

"*kuvvetli*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *27*'sinde (%*27*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, "*güçlü*" sıfatında olduğu gibi kuramsal açıdan beklenenin aksine olumlu anlam ezgisi (*17* kez - %*63*) daha çoktur. Olumsuz anlam ezgisi az sayıda (*10* kez - %*37*) görülmüştür. Bunda, "*kuvvetli*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/, /sözü geçen, önemi büyük olan/, /inanılır esaslara dayanan/ ve /maddi güç veren (besin)/ anlambirimcikleri ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*kuvvetli*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*siyaset*"tir. Bu bağlam kümesindeki *14* uyumluluk dizisinden *6*'sı (%*43*) ezgisel özellik göstermiştir. "*siyaset*" bağlam kümesini "*genel*" bağlam kümesi izlemiştir. "*genel*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *11*'i (%*36*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*bilgilendirici*" ve "*tarih*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *34* uyumluluk dizisinden *7*'sinde (%*21*), "*tarih*" bağlam kümesindeki *14* uyumluluk dizisinden *3*'ünde (%*21*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Ayrıca, "*ekonomi*" ve "*sağlık*" bağlam kümelerinde ezgisel özelliğe rastlanmamıştır.

3.2.3.3. "güçlü" ve "kuvvetli" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*güçlü*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: şekil, biçim, devlet, bağ, biri, konum, ekonomi, istek, rakip, yan. "*güçlü*" sıfatının 10 eşdizimlilik adayı arasında ezgisel özellik taşıyan sözcük bulunmamaktadır. Bunda, "*güçlü*" sıfatının derlem dengesinin üstünde sıklığa sahip olması (*10546*) ve bu nedenle, "*güçlü*" sıfatıyla genel anlamlı ve yansız sözcüklerin yüksek birliktelik kullanımı sayılarına ulaşması etkilidir.

"*kuvvetli*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: delil, şekil, rüzgar, ihtimal, kişilik, şüphe, baz, asit, ışık, zehir. "*şüphe*" ve "*zehir*", "*kuvvetli*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*kuvvetli*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*delil*", "*şekil*", "*rüzgar*", "*ihtimal*", "*kişilik*", "*baz*", "*asit*" ve "*ışık*" yansız özellik göstermiştir.

"*kuvvetli*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*şüphe*", "*Bir hususla ilgili gerçek veya doğrunun ne olduğuna kesin biçimde karar verememe durumu, bu kararsızlıktan doğan ve tam bir hüküm vermeyi engelleyen tereddüt, kuşku, şek*" (KL, 08.04.2018); "*zehir*" ise "*Organizmaya girdiğinde kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktarına göre canlıyı öldürebilen madde, ağı, sem*" (GTS, 08.04.2018) anlamları bildirmesi nedeniyle "*kuvvetli*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

Bununla birlikte, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*şekil*" sözcüğünün iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.2.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının kavrambirim kümesindeki /fiziksel güce sahip olan/ ve /dayanıklı olan/ anlambirimcikleri ile gücülbirim kümesindeki /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/, /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/, /şiddeti çok olan/, /sözü geçen, önemi büyük olan/, /belirmiş durumda olan/, /inanılır esaslara dayanan/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların gücülbirim kümesindeki /maddi güç veren (besin)/ ve /bir çözelti veya içecekte maddenin büyük bölümünü içeren/ anlambirimcikleri farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.2.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları arasında tam bir alt anlamlılık ilişkisi görülmemiş ancak "*kuvvetli*" sıfatının "*güçlü*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde "*/fiziksel güce sahip olan/ + /dayanıklı olan/ + /sahip olduğu nitelikleri üstün olan/ + /sahip olduğu nitelikleri çok etkili olan/ + /şiddeti çok olan/ + /sözü geçen, önemi büyük olan/ + /belirmiş durumda olan/ + /inanılır esaslara dayanan/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*kuvvetli*" ve "*güçlü*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca "*kuvvetli*" sıfatı, "*güçlü*" sıfatından farklı anlambirimcikleri ile farklı anlam alanlarına sahiptir. Bu anlam alanları incelendiğinde, "*kuvvetli*" sıfatının "*faydalı, yararlı; faydasız, yararsız*" ve "*kesif, koyu, sert, yoğun; açık, hafif, sulu, yumuşak*" gibi olumlu, olumsuz veya yansız değer ve duygusal çağrışımlar içeren sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.2.2. Anlam Alanı).

”*güçlü*” ve “*kuvvetli*” sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. “*güçlü*” sıfatı derlemde *10546* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*31* bilimsel düzyazı, %*14* kurgu ve şiir, %*25* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*11* gazete, %*17* diğer yazılı basılmış metin, %*2* basılmamış yazılı metin. “*kuvvetli*” sıfatı ise derlemde *2214* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*46* bilimsel düzyazı, %*13* kurgu ve şiir, %*22* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*5* gazete, %*13* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında “*güçlü*” ve “*kuvvetli*” sıfatlarının *100*’er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok “*genel*” ve “*bilgilendirici*” bağlam kümelerinde yer almıştır. Sıfatların en az yer aldığı bağlam kümesi “*sağlık*” olmuştur. Ayrıca, “*güçlü*” sıfatı “*kuvvetli*” sıfatına kıyasla “*ekonomi*” kümesinde daha çok geçmiştir (Bkz. 3.2.3. Anlam Ezgisi).

“*güçlü*” ve “*kuvvetli*” sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, “*güçlü*” sıfatının olumlu değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, “*güçlü*” sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *19*’unda olumlu; *11*’inde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *70* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.2.3.1. “güçlü” Sıfatının Anlam Ezgisi).

“*kuvvetli*” sıfatının, “*güçlü*” sıfatına kıyasla görece zayıf değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, “*kuvvetli*” sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *17*’sinde olumlu, *10*’unda olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *73* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.2.3.2. “kuvvetli” Sıfatının Anlam Ezgisi).

“*güçlü*” ve “*kuvvetli*” sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesine karşıt veriler sunmuştur. Buna göre, “*güçlü*” sıfatının *10* eşdizimlilik adayı içinde ezgisel özellik gösteren sözcüğe rastlanmamış, “*kuvvetli*” sıfatının eşdizimlilik adaylarından da “*şüphe*” ve “*zehir*” sözcükleri olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, “*güçlü*” ve “*kuvvetli*” sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında “*şekil*” sözcüğü özdeştir (Bkz. 3.2.3.3. “güçlü” ve “kuvvetli” Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları temel düzeyde anlam özdeşliğine sahiptir. Ancak söz düzleminde yapılan incelemeler, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatlarının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından farklılaştığını belirtmiştir. Bu nedenle, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*güçlü*" ve "*kuvvetli*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliğini ifade etmektedir.

3.3. İHTİYAR – YAŞLI

"*Yaşı ilerlemiş olan*" durumunu nitelerken kullanılan "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Ağakay (1956), Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilmiştir. Genel sözlük *GTS*[14]'de "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir. Diğer genel sözlük *KL*[15]'de "*ihtiyar*" sıfatı, "*yaşlı*" sıfatı ile tanımlanmasına karşın "*yaşlı*" sıfatı, "*ihtiyar*" sıfatı ile tanımlanmamıştır.

[14] **ihtiyar**: "1. *sıfat* yaşlı, kocamış olan, pir (kimse), genç karşıtı. 2. Cansız, sönük. 3. Eski. 4. *isim* Baba veya anne." (GTS, 19.11.2017)
yaşlı: "1. *sıfat* Yaşı ilerlemiş, kocamış, ihtiyar (kimse). 2. Uzun yılları geride bırakmış." (GTS, 19.11.2017)
[15] **ihtiyar**: "1. *sıf.* yaşlı, kocamış. 2. *i.* yaşlı kimse." (KL, 19.11.2017)
yaşlı: "*sıf.* ve *i.* Yaşı ilerlemiş (kimse)." (KL, 19.11.2017)

3.3.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / **anlambirimcikler**	**somut varlıklarla ilgili**	**yaşı ilerlemiş**	**eskimiş**	**cansız, sönük**	**baba veya anne**
ihtiyar	+	+	+	+	+
yaşlı	+	+	+	-	-
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.					

Tablo 61. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir.

a) Sınıfbirim: "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarına ait genel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren sınıfbirim kümesi /somut varlıklarla ilgili/ *üreysel anlambirimciğinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcik, her iki sıfatta özdeştir.

b) Kavrambirim: "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /yaşı ilerlemiş/ ve /eskimiş/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

c) Gücülbirim: "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /cansız, sönük/ ve /baba veya anne/ *gücül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*ihtiyar*" sıfatının /cansız, sönük/ ve /baba veya anne/ anlambirimcikleri, "*yaşlı*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları sınıfbirim ve kavrambirim kümeleri bakımından özdeş, gücülbirim kümesi bakımından farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

ihtiyar: /somut varlıklarla ilgili/ + /yaşı ilerlemiş/ + /eskimiş/ + /cansız, sönük/ + /baba veya anne/

yaşlı: /somut varlıklarla ilgili/ + /yaşı ilerlemiş/ + /eskimiş/

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti,* "*/somut varlıklarla ilgili/ + /yaşı ilerlemiş/ + /eskimiş/*" şeklindedir.

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.3.2. Anlam Alanı

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları arasında tam bir *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiş ancak "*ihtiyar*" sıfatının "*yaşlı*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /yaşı ilerlemiş/, /eskimiş/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /cansız, sönük/ ve /baba veya anne/ anlambirimcikleri çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir. Üstanlambirimcik demetinde yer alan /somut varlıklarla ilgili/ anlambirimciği, genel anlam özellikleri taşıması nedeniyle anlam alanı incelemesine alınmamıştır.

Buna göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının /yaşı ilerlemiş/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /yaşı ilerlemiş/	**ihtiyar, yaşlı**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	geçkin, kart, koca, kocamış, pir
karşıt anlamlı sözcükler	çocuk, genç, yeniyetme

Tablo 62. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının /yaşı ilerlemiş/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının /eskimiş/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /eskimiş/	**ihtiyar, yaşlı**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	eski, geçmiş, kadim, yıllanmış
karşıt anlamlı sözcükler	çağdaş, modern, yeni

Tablo 63. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının /eskimiş/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ihtiyar*" sıfatının /cansız, sönük/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /cansız, sönük/	**ihtiyar**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	cılız, durgun, güçsüz, ruhsuz
karşıt anlamlı sözcükler	canlı, diri, gösterişli, parlak

Tablo 64. "ihtiyar" Sıfatının /cansız, sönük/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ihtiyar*" sıfatının /baba veya anne/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /baba veya anne/	**ihtiyar**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ata, baba, peder; ana, anne, valide
karşıt anlamlı sözcükler	-

Tablo 65. "ihtiyar" Sıfatının /baba veya anne/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**ihtiyar**	**yaşlı**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ana, anne, ata, baba, cılız, durgun, eski, geçkin, geçmiş, güçsüz, kadim, kart, koca, kocamış, peder, pir, ruhsuz, valide, yıllanmış	eski, geçkin, geçmiş, kadim, kart, koca, kocamış, pir, yıllanmış
karşıt anlamlı sözcükler	canlı, çağdaş, çocuk, diri, genç, gösterişli, modern, parlak, yeni, yeniyetme	çağdaş, çocuk, genç, modern, yeni, yeniyetme

Tablo 66. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*ihtiyar*" sıfatının "*yaşlı*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*ihtiyar*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.3.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları, *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. "*ihtiyar*" sıfatı, derlemde *1567* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *30,5* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	198	%12.64
kurgu ve şiir	804	%51.34
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	345	%22.03
gazete	37	%2.36
diğer yazılı basılmış metin	172	%10.98
basılmamış yazılı metin	10	%0.64

Tablo 67. TUD-TS'de "ihtiyar" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*yaşlı*" sıfatı ise derlemde *7490* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *157,22* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	956	%12.77
kurgu ve şiir	3645	%48.68
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	1657	%22.13
gazete	343	%4.58
diğer yazılı basılmış metin	801	%10.7
basılmamış yazılı metin	86	%1.15

Tablo 68. TUD-TS'de "yaşlı" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*yaşlı*" sıfatı "*ihtiyar*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. Bu sıfatlar, metin türleri bakımından en çok "*kurgu ve şiir*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları yansız anlam özelliği sergilemekte ve herhangi bir duygusal çağrışım içermemektedir. Bu nedenle, sıfatların anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* derlemi üzerinden seçilen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	bağlam kümeleri					
ihtiyar	100 (%100)	63 (%63)	17 (%17)	9 (%9)	6 (%6)	5 (%5)
	toplam	*genel*	*tarih*	*simgesel*	*bilgilendirici*	*din*
yaşlı	100 (%100)	67 (%67)	9 (%9)	7 (%7)	10 (%10)	7 (%7)
	toplam	*genel*	*tarih*	*simgesel*	*bilgilendirici*	*sağlık*

Tablo 69. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" bağlam kümesinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*ihtiyar*" sıfatı dini bilgilerin ve görüşlerin yer aldığı "*din*" bağlam kümesinde görece az yer almış, "*hakiki*" sıfatı ise "*din*" bağlam kümesinde hiç yer almamış, sağlıkla ilgili gelişme ve bilgilerin yer aldığı "*sağlık*" ile imge ve simgelerle yüklü, şiirsel bir anlatımı içeren "*simgesel*" bağlam kümelerinde görece az yer almıştır. Ayrıca, "*ihtiyar*" sıfatı "*sağlık*" bağlam kümesinde hiç yer almamıştır.

3.3.3.1. "ihtiyar" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*ihtiyar*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *41* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*15* olumlu, *26* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*ihtiyar*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *63* uyumluluk dizisinden *24*'ünde ezgisel özellik (*8* olumlu, *16* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (14.)	FG03A3A-2020	dikkattir. Solda, Türk kadını, *yaralanan* **ihtiyar** neferin elinden düşen tüfeği kaparak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yaralanan' sözcüğüyle aynı ismi (nefer) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (19.)	UA16B4A-1029	da, su içinde altmışlarında olacaktı. **ihtiyar** *azgın*, sübyancı Kenan'sa, rahat rahat	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "cinsel istekleri aşırı olan" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'azgın' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (22.)	IA16B3A-2673	yerleştirdiği özdeyişlere insanlar burun kıvırdılar. **ihtiyar** şapkacının *ölümüne* sanırım en çok	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "bir insan, bir hayvan veya bitkide hayatın tam ve kesin olarak sona ermesi, ahiret yolculuğu, ebedî uyku, emrihak, irtihal, memat, mevt, vefat" (GTS, 16.11.2017) anlamı bildirdiği

				için olumsuz bir değere sahip olan 'ölüm' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (26.)	QI09C2A-1069	Bu misafirliklere *eski konaklardan artakalmış* **ihtiyar** sütannelerle, ihtiyar evlatlıklar da meraklıydılar	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'eski konaklardan artakalmış' öbeğiyle aynı isimleri (sütanneler, evlatlıklar) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (28.)	NE22C2A-0113	almıştır. Paris'in *kendini yalnız hisseden* **ihtiyar** kadınları sabahın erken saatlerinde başlattıkları	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kendini yalnız hisseden' öbeğiyle aynı ismi (kadınları) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (35.)	KI37C2A-1332	girdiğimde 74 yaşında, *güler yüzlü*, **ihtiyar** bir *delikanlı* karşıladı ben. Tüm	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'delikanlı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı

				bağlamda “Yakınlık gösteren, içten davranan” anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘güler yüzlü’ öbeğiyle aynı ismi (delikanlı) nitelemesi mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
7. (37)	UI32D1B-2553	de sonuçta, 58 yaşında bir **ihtiyar** *delikanlının* böyle olmayacak bir aşka	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘delikanlı’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (42)	OG37E1B-3043	beni sıcak tutun. Çünkü kış, **ihtiyar** bir hâneyi *yıkar*.” Yıpranmış bedeni,	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “yıkımına yol açmak, mahvına sebep olmak” (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘yık-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (44)	KE05E1B-3299	Fikirlerini saat karşılığı ödenen astronomik ücretlerle dinleyicilere aktarıyor. **İhtiyar** *gençler* kulübü İşte, çoğunluğunu bu insanların oluşturduğu bir grup genç ruhlu ihtiyar, Çırağan Sarayı'nında üç gün zevkine, istirahatine, yeme içmesine dikkat ederek sabah 8.30'lardan akşam 12.00'lere kadar süren beyin cimnastiği	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde karşıtlık ilişkisi içerisindeki ‘ihtiyar’

				ve ‘genç’ sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (46)	JE39E1B-2838	Kimseciklere kırılmaz. Zaman zaman bu **ihtiyar** *arkadaşımla* pazara alışverişe çıkarız. Bülent abinin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, bacanak, eş, yâren, yoldaş” (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘arkadaş’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (47)	NI22F1D-4063	söylemedik, az sonra karı yanındaki **ihtiyar** *delikanlı* arkadaşları ile başlamasın mı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘delikanlı’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (50)	EG03A1B-3184	bu hayattan ayrılmak, çıkmak istiyorum. **ihtiyar** adam, *bozuk* sokak, *salaşpur* ev	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘bozuk’ ve ‘salaşpur’ sıfatlarıyla birlikte kullanılması bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (58)	PG24D1B-2288	töre belası kuma getirilen *genç* **ihtiyar** kadınların *hayalsiz, bir pazene, bir aşa talim* yaşamları	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde karşıt sayılabilecek 'genç' ve 'ihtiyar' sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'hayalsiz' sözcüğü ve 'bir pazene, bir aşa talim' öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
14. (66)	FG43A2A-2012	ve yaklaşımlar. Fransız'lar durmadan *ağlıyorlardı*, **ihtiyar** kıta, *çökmüş memleketimiz, çare bulamıyoruz,*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "sızlanmak, yakınmak" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ağla-' sözcüğüyle ve kullanıldığı bağlamda

				olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘çökmüş memleket’ ve ‘çare bulama-’ öbekleriyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (69)	OA16B4A-0141	bir şekilde öptüğü için bu **ihtiyar** eczacıyı *öldürmeyi* planladıklarını hatırladım. Sunay	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “bir canlının hayatına son vermek” (GTS, 16.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘öldür-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (74)	PI41C1A-1421	ön kapağında Markete girdim iki **ihtiyar** amcamız *muhabbetteler* aynen aktarıyorum: Amcal	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “dostça konuşma, yârenlik” (GTS, 16.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘muhabbet’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
17. (82)	UI27D1B-2467	Yakası” gibi dizilerdeki o telaşlı **ihtiyar** *delikanlıyı*, Hüsnü Kuruntu’yu böylesine maddi	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘delikanlı’ sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
18. (83)	RG24D1B-2308	iyi film Oscar'larının sahibi oldu. **ihtiyar** *kurt*, daha önce 1993 yılında	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "işini iyi bilen, aldanmaz, kurnaz" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kurt' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
19. (88)	RG37F1B-2934	karikatürlerde, hasta yatağında *ölümü bekleyen* **ihtiyar** adam, yatağın etrafına üşüşenlerden, kendisini	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ölümü bekleyen' öbeğiyle aynı ismi (adam) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
20. (92)	PI09C4A-4727	roman kahramanı Germinie'den ziyade, hanımı, **ihtiyar** *kız*, Matmazel de Varandeuil'ye kayacak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde karşıt sayılabilecek 'ihtiyar' ve 'kız' sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle,

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
21. (93)	SI27D1B-2465	Henüz 40 yaşında olsan bile, **ihtiyar** bir *tilki* olman lazım, çabuk	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tilki' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
22. (96)	TH09C1A-0834	ve hemen o katta bulunan **ihtiyar** Rus kadınla *tartışmaya başlamıştı* bile!	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "karşılıklı ağır sözler söyleyerek çekişmek, münakaşa etmek" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tartış-' fiilinin gerçekleşiyor olduğunu belirten 'tartışmaya başlamıştı' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
23. (97)	LG03A3A-0683	kolejine yürü! Utanman gerekmez mi! **ihtiyar** *döküntü*! Sırtın kamçıdan kurtulmuyor! Yüzsüz!	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "değersiz, bayağı, ayaktakımından olan kimse" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'döküntü' sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
24. (100)	QI22E1C-2910	olabilir, diye *bir kenara itilen* **ihtiyar** Adil Amca gözyaşlarıyla: "Ailelerdeki bereketin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bir kenara itilen' öbeğiyle aynı ismi (Adil Amca) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 70. "ihtiyar" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ihtiyar*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *12*'sinde ezgisel özellik (*4* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (4.)	OE05A1A-2599	*yüz yıllık bir geçmişin yıprattığı* **ihtiyar** Bizans ile bir ölüm kalım	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yüz yıllık bir geçmişin yıprattığı' öbeğiyle aynı ismi (Bizans) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (9.)	DE05A2A-2623	biri 81 yaşında bulunan Abdülezel Paşa'nın şehit düşmesidir, **ihtiyar** Paşa atı üzerinde askerlerinin önünde giderek onlara *cesaret veriyordu*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "birinin yılgınlığını gidermek, birini yüreklendirmek" (GTS, 16.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'cesaret ver-'

				öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (12.)	DE02A4A-1483	veya Taoizmi seçmek isteyenler olur. **ihtiyar** *Kurt* diye anılan komutan Tanyukuk	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "işini iyi bilen, aldanmaz, kurnaz" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kurt' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (32.)	FD36C4A-0341	çıkardığı iktidar kuvvetleri arasında kıtanın paylaşılmasına varır. **ihtiyar** Avrupa *hayasız bir iflasla can vermektedir*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'hayasız bir iflas' ve kullanıldığı bağlamda "ölmek" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan "can ver-" öbekleriyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (65.)	TE05A3A-1451	sonra pek geç kalınmış olurdu. **ihtiyar** Ong-Han oğlu Sengum'e şöyle *yakındı*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "sızlanmak, sızlanarak anlatmak, şikâyet etmek" (GTS, 16.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir

				değere sahip olan ‘yakın-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (67.)	DF10A3A-1844	ve insaflı naiplere verilmesi, *hasta* ve **ihtiyar** kadılar dışındakilerin naip atamayarak doğrudan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız” (GTS, 16.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘hasta’ sıfatıyla aynı ismi (kadılar) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (68.)	FE05A2A-2622	malumuydu. Velhasıl, altı yüz yıllık **ihtiyar** imparatorluk *ölüm döşeğindeydi* ve dışarıda	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “ölümcül durum” (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘ölüm döşeği’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (72.)	FA15B1A-1728	Akhilleus'un Tenedos yağmalandı *Köle oldu* **ihtiyar** Nestor'a Güzel saçlı Hekamede Tenes'dim	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘köle ol-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (78.)	ME39C3A-2597	ettiklerinde, hayatını komünizme adayan bu **ihtiyar** liderin *pişmanlık içinde dudaklarından dökülen şu itiraflar*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘pişmanlık içinde dudaklarından dökülen şu itiraflar’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (79.)	DE39C2A-0421	*vahşet ve kan ve nice savaş tanığı* **ihtiyar** nehir, kavuştukları noktada, şöyle bizim	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘vahşet ve kan ve nice savaş tanığı’ öbeğiyle aynı ismi (nehir) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (84.)	UH39E1B-2929	emrine direnemedi seyyah, pek anlamadı **ihtiyar** *dervişin* söylediklerini ya, yine de	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘derviş’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (87.)	HE39E1B-3027	anlayışta yatıyor. Yirminci asrın başlarında **ihtiyar** *Arslan*'ın pençelerini yitirmesiyle o toprakları	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “yiğitlik, cesâret, sağlamlık, kuvvet gibi bu hayvana has meziyetlere sâhip

				kimseler için kullanılan övgü sözü" (KL, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'arslan' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 71. "ihtiyar" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ihtiyar*" sıfatının "*simgesel*" bağlam kümesindeki *9* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (25.)	RE22C1A-0247	*bol* vakitlerini, *doyumsuz* sohbetlerini, *telaşsız* saatlerini, *saadeti* hüzünle yoğurarak geçtim **ihtiyar** adamın süzgecinden... Ben onu gemleyemedim, o demledi beni... Olgunlaştım	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "bıkılmayan" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'doyumsuz', kullanıldığı bağlamda "telaş etmeyen, telaş göstermeyen, soğukkanlı" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'telaşsız' ve kullanıldığı bağlamda "mutluluk" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'saadet' sözcükleriyle birlikte kullanılması

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 72. "ihtiyar" Sıfatının "simgesel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ihtiyar*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (81.)	PG24D1B-2306	bir rolü var. *Gençleri seven* **ihtiyar** Derviş Zaim'in "Çamur"la Karşı Akımlar	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'gençleri seven' öbeğiyle aynı ismi (Derviş Zaim) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 73. "ihtiyar" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ihtiyar*" sıfatının "*din*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (6)	RD03A4A-0831	ki: benim gibi *aciz* ve **ihtiyar** ve *zayıf* bir *biçareye* bedel,	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "gücü bir işe yetmez olanın durumu, güçsüzlük" (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'aciz' ve "görevini yapacak yeterli gücü olmayan" (GTS,

				15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘zayıf’ sıfatlarıyla aynı ismi (biçare) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, kullanıldığı bağlamda “çaresiz” (GTS, 15.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan nitelenen sözcük konumundaki ‘biçare’ mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
2. (24)	SI22C2A-0830	ardından gelen ışık ordusu. Bir **ihtiyar** kadının gökyüzüne ellerini açıp *dua edişine* her zaman *hayran kaldım*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘… dua et-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘hayran kal-’ öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

3. (90)	FH03A1B-2384	Hz. Ömer'in bahsettiği âyet şöyledir: "**ihtiyar** erkekle **ihtiyar** kadın *zina ederlerse*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'zina et-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 74. "ihtiyar" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*ihtiyar*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
ihtiyar	15 **%15**	8 **%8** *%13*	4 **%4** *%24*	1 **%1** *%11*	1 **%1** *%17*	1 **%1** *%20*	59 **%59**	39 **%39** *%62*	5 **%5** *%29*	8 **%8** *%89*	5 **%5** *%83*	2 **%2** *%40*	26 **%26**	16 **%16** *%25*	8 **%8** *%47*	-	-	2 **%2** *%40*
	T	G	T	S	B	D	T	G	T	S	B	D	T	G	T	S	B	D

***T (Toplam), G (Genel), T (Tarih), S (Simgesel), B (Bilgilendirici), D (Din) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 75. "ihtiyar" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*ihtiyar*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *41*'inde (%*41*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*26* kez - %*63*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*15* kez - %*37*) görülmüştür. Bunda, "*ihtiyar*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*ihtiyar*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*tarih*"tir. Bu bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *12*'si (%*71*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" bağlam kümesini "*din*" bağlam kümesi izlemiştir. Bu bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*60*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" ve "*din*" bağlam kümelerinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümelerinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*genel*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *63* uyumluluk dizisinden *24*'ünde (%*48*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

"*bilgilendirici*" ve "*simgesel*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*17*) ve "*simgesel*" bağlam kümesindeki *9* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*11*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.3.3.2. “yaşlı” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*yaşlı*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *26* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*6* olumlu, *20* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*yaşlı*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *67* uyumluluk dizisinden *16*'sında ezgisel özellik (*6* olumlu, *10* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (2.)	UD03A1A-0902	Uğur ve Mehmet Güleryüz, üç **yaşlı** palyaço, Niccolo, Filippo ve Peppino'ya *dönüşmenin sancılarını yaşıyorlar*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'dönüşmenin sancılarını yaşa-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (17.)	SA16B2A-0659	hatırladınız mı?" dedi. "Evet," dedi **yaşlı** kadın, yine *gülümsedi*. Yasemini burnuna	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "güler gibi olmak, hafifçe gülmek" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'gülümse-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (25.)	OI22C3A-0727	korkup kaçmışlar. Dövüşü izleyen kadın, **yaşlı** adamın *mucizevi gücünden* etkilenmiş, bir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'mucizevi güç' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (27.)	NI09C4A-0106	bölgesine gitti. Gazetelerde, deprem resimleriyle birlikte, bir **yaşlı** kadının onun göğsüne yaslanıp *ağladığını* gösteren resim	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek" (GTS,

				13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘ağla-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (41.)	PI42E1B-2938	bir hânımefendiydi. Bunca senelik beraberliğimizde, **yaşlı** ve *rahatsız* hâlinde dahî ayağını	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “hasta, keyifsiz” (GTS, 14.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘rahatsız’ sıfatıyla aynı ismi (hâl) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (46.)	LE39E1B-2840	ebrû'yla kaplıymış. Bir sohbet esnasında **yaşlı** bir *dostu* "ebrû sanatının Türkiye'de	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılan kimse, düşman karşıtı” (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘dost’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (49.)	UE02A4A-0908	*ekonomik gelir düzeyi düşük, teknolojik bilgi donanımı eksik, yoksul* ve **yaşlı** halk/yurttaş, internetten yararlanma olanağına sahip olmadığı için özellikle televizyona yönelmektedir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘ekonomik gelir düzeyi düşük’,

				'teknolojik bilgi donanımı eksik' öbekleri ve 'yoksul' sıfatıyla aynı ismi (halk/yurttaş) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (51.)	MC06A1A-1952	çevreye özenle inceleyerek bakmak, *deneyimli* **yaşlı** bahçıvanlarla sohbet... bize bahçe görgüsü	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "deneyim kazanmış olan, tecrübeli, anaç" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'deneyimli' sıfatıyla aynı ismi (bahçıvan) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (67.)	FG03A2A-2016	*bu dünya ile ilgisini kesmiş* **yaşlı** bir kadın beliriyor. Ayaklarının dibinde	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bu dünya ile ilgisini kesmiş' öbeğiyle aynı ismi (kadın) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (70.)	SA16B4A-3367	eminim. **yaşlı** kadınlardan *nefret ederim*. **yaşlı** kadınların hepsi *zebanidir*. Çıldırdıktan sonra	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "birine veya bir şeye karşı nefret duygusuyla dolu olmak" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için

				olumsuz bir değere sahip olan ‘nefret et-’ ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘zebani’ sözcükleriyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (75.)	UI37C1A-0912	inlerdi yerdeki tahtalar. Sarmaşıklar *zaptetmiş* **yaşlı** gövdesini, esti mi titrer dururdu.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “zorla ele geçirmek, yönetimi altına almak, sâhip olmak” (KL, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘zaptet-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (76.)	PE39C4A-0183	Gece bizim evin yanında kalan **yaşlı** bekçiyle *sohbet ettik*. Bizim Türkiye'den	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirmek, söyleşide bulunmak, yârenlik etmek, hasbihâl etmek” anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘sohbet et-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

13. (78.)	GI09C2A-1923	*duygusuz cenaze törenine tepki gösteren* **yaşlı** bir işçi mezarlıktan ayrılırken şöyle	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'duygusuz cenaze törenine tepki gösteren' öbeğiyle aynı ismi (işçi) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (88.)	WI22F1D-4700	olsun rahat etsinler diye ama **yaşlı** *kurdun* yüzünden akan hüznü gördüm,	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "işini iyi bilen, aldanmaz, kurnaz" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kurt' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (92.)	PI09C4A-4727	Bir kez daha vurgulamak gerekirse, *"ruhu genç"* **yaşlı** kadınların aşkı, burjuva ahlakınca oldum bittim mahkûm edilmiştir. Bir "jigolo"nun, ruhu genç yaşlı kadınlara gerçekten âşık olamayacağı düşünülmüştür.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde karşıt sayılabilecek 'genç' ve 'yaşlı' sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca 'ruhu genç' öbeği tırnak işareti içerisine alınarak söz konusu ironi kuvvetlendirilmiştir.

				İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (100.)	VI19E1A-4001	iğde ağacını aradık durduk. "İğde, **yaşlı** ve *çelimsiz* bir ağaçtı. Fakat	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "güçsüz, zayıf, nahif" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'çelimsiz' sıfatıyla aynı ismi (ağaç) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 76. "yaşlı" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*yaşlı*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *9* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (3.)	OD05A2A-2605	kanatlarının Hun birliklerinin üstündeki baskıları da arttı. O sırada Vizigotlar'ın **yaşlı** Kralı Theoderik, bir Doğu Got askerinin kargısı ile *can verdi*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "ölmek" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'can ver-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (89.)	VB04A2A-2585	koydu. Ancak bu çalışmaları üniversitedeki **yaşlı** profesörler tarafından *hoş karşılanmadı*. Bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda sahip olduğu olumsuzluk işaretleyicisinin etkisinde olumsuz bir değer kazanan 'hoş karşılanma-'

				öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 77. "yaşlı" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*yaşlı*" sıfatının "*simgesel*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (72.)	LA15B1A-1725	kadar yoksun hayatımı- *yalnız* ve **yaşlı** bir keşişin gözleriyle seyrettiğim hayatı.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yalnız' sıfatıyla aynı ismi (keşiş) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (73.)	GA15B1A-1722	orman oturup umarsızca külümüzü eşeledik **yaşlı** ve bıyıksız *buyurgan* adamlar birden	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'buyurgan' sıfatıyla aynı ismi (adam) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (96.)	QD16C4A-0105	aşağı acımasızca yağar, avlumuzun *zavallı* **yaşlı** siyah taşlarına çöreklenirdi. Toprak evimizin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "acınacak kadar kötü durumda bulunan" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere

				sahip olan ‘zavallı’ sıfatıyla aynı ismi (taş) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 78. “yaşlı” Sıfatının “simgesel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*yaşlı*” sıfatının “*bilgilendirici*” bağlam kümesindeki *10* uyumluluk dizisinden *2*’sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (61)	TD02A2A-1912	ahlakını sorgulamaktayken, genç çalışanlar da, **yaşlı** çalışanların değişimlere karşı *direnç gösterdiklerini*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘direnç göster-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (93)	VC29D1B-2437	yanıtların daha pozitifleştiği ve "*huysuz* **yaşlı** adam" imajının giderek bir mite	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Huyu iyi olmayan, kötü huylu” (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘huysuz’ sıfatıyla aynı ismi (adam) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 79. “yaşlı” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*yaşlı*” sıfatının “*sağlık*” bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *3*’ünde ezgisel özellik (*3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (4)	PC01A2A-3312	alınarak, özellikle uykusuzluk şikâyeti olan **yaşlı** *hastalar* uyku laboratuvarlarında bir gece	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hasta' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
(65)	NC01A1B-3876	farklılığına rastlanmamıştır. Genç hastalara oranla **yaşlı** *hastalar*, yoğun bakımda daha uzun	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız" (GTS, 13.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hasta' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
(83)	LC29D1B-2795	Tıkalı kalınbağırsak *Şiddetli kabızlık çeken* **yaşlı** bir erkek, bağırsağının içine yerleştirdiği	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'şiddetli kabızlık çeken' öbeğiyle aynı ismi (erkek) nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 80. “yaşlı” Sıfatının “sağlık” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda "*yaşlı*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
yaşlı	6 **%6**	6 **%6** *%9*	-	-	-	-	74 **%74**	51 **%51** *%76*	7 **%7** *%78*	4 **%4** *%57*	8 **%8** *%80*	4 **%4** *%57*	20 **%20**	10 **%10** *%15*	2 **%2** *%22*	3 **%3** *%43*	2 **%2** *%20*	3 **%3** *%43*
	T	**G**	**T**	**S**	**B**	**Sğ**	**T**	**G**	**T**	**S**	**B**	**Sğ**	**T**	**G**	**T**	**S**	**B**	**Sğ**
***T (Toplam), G (Genel), T (Tarih), S (Simgesel), B (Bilgilendirici), Sğ (Sağlık) bağlam kümelerini belirtmektedir.** ****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**																		

Tablo 81. "yaşlı" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*yaşlı*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *26*'sında (%*26*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*20* kez - %*77*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi (*6* kez - %*23*) tek bağlam kümesinde ve az sayıda görülmüştür. Bunda, "*yaşlı*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*yaşlı*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümeleri "*simgesel*" ve "*sağlık*"tır. Bu bağlam kümelerindeki *7* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%43) ezgisel özellik göstermiştir.

"*genel*", "*tarih*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*genel*" bağlam kümesindeki *67* uyumluluk dizisinin *16*'sında (%*24*), "*tarih*" bağlam kümesindeki *9* uyumluluk dizisinin *2*'sinde (%*22*) ve "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *10* uyumluluk dizisinin *2*'sinde (%*20*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.3.3.3. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle,

sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*ihtiyar*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: adam, köylü, kadın, balıkçı, delikanlı, köşe yazarı, hekim, baykuş, bunak, keçi. "*delikanlı*" ve "*bunak*", "*ihtiyar*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*ihtiyar*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*adam*", "*köylü*", "*kadın*", "*balıkçı*", "*köşe yazarı*", "*hekim*", "*baykuş*" ve "*keçi*"[16] yansız özellik göstermiştir.

"*ihtiyar*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*delikanlı*", olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*ihtiyar*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır. "*ihtiyar*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*bunak*" ise "*Bunamış olan, matuh*" (GTS, 30.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "ihtiyar" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

"*yaşlı*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: adam, kadın, balıkçı, masalcı, teyze, leylek, erkek, köylü, hasta, hanım. "*hasta*", "*yaşlı*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren tek sözcüktür. "*yaşlı*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*adam*", "*kadın*", "*balıkçı*", "*masalcı*", "*teyze*", "*leylek*", "*erkek*", "*köylü*" ve "*hanım*" yansız özellik göstermiştir.

"*yaşlı*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*hasta*", "*Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız*" (GTS, 30.11.2017) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "*yaşlı*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

Bununla birlikte, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*adam*", "*köylü*", "*kadın*" ve "*balıkçı*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

[16] İncelenen uyumluluk dizilerinde, "keçi" sözcüğünün sıklıkla fabl türü metinlerde kullanıldığı, bu nedenle olumlu/olumsuz değer veya çağrışım taşımadığı belirlenmiştir.

3.3.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının sınıfbirim kümesindeki /somut varlıklarla ilgili/ anlambirimciği ile kavrambirim kümesindeki /yaşı ilerlemiş/ ve /eskimiş/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların gücülbirim kümesindeki /cansız, sönük/ ve /baba veya anne/ anlambirimciği farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.3.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları arasında tam bir alt anlamlılık ilişkisi görülmemiş ancak "*ihtiyar*" sıfatının "*yaşlı*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde "*/somut varlıklarla ilgili/ + /yaşı ilerlemiş/ + /eskimiş/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca "*ihtiyar*" sıfatı, "*yaşlı*" sıfatından farklı anlambirimcikleri ile farklı anlam alanlarına sahiptir. Bu anlam alanları incelendiğinde, "*ihtiyar*" sıfatının "*durgun, ruhsuz; gösterişli, parlak*" ve "*ata, baba; ana, anne*" gibi olumlu, olumsuz veya yansız değer ve duygusal çağrışımlar içeren sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.3.2. Anlam Alanı).

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*ihtiyar*" sıfatı derlemde *1453* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*13* bilimsel düzyazı, %*51* kurgu ve şiir, %*22* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*2* gazete, %*11* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin. "*yaşlı*" sıfatı ise derlemde *7155* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*13* bilimsel düzyazı, %*49* kurgu ve şiir, %*22* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*4* gazete, %*11* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak

amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*genel*" bağlam kümesinde yer almıştır. "*ihtiyar*" sıfatında "*din*" bağlam kümesine ait uyumluluk dizileri yer alırken "*yaşlı*" sıfatı "*din*" bağlam kümesinde yer almamıştır. Buna karşılık, "*yaşlı*" sıfatı ise "*sağlık*" bağlam kümesinde geçmiştir (Bkz. 3.3.3. Anlam Ezgisi).

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*ihtiyar*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*ihtiyar*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *15*'inde olumlu, *26*'sında olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *59* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.3.3.1. "ihtiyar" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*yaşlı*" sıfatının, "*ihtiyar*" sıfatına kıyasla daha zayıf değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*yaşlı*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *6*'sında olumlu, *20*'sinde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *74* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.3.3.1. "yaşlı" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesi doğrultusunda veriler sunmuştur. Buna göre, "*ihtiyar*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*delikanlı*" sözcüğü olumlu anlam ezgisi özelliği ve "*bunak*" sözcüğü olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. "*yaşlı*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından da "*hasta*" olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*adam*", "*köylü*", "*kadın*" ve "*balıkçı*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.3.3.3. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş*

anlamlılık ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları temel düzeyde anlam özdeşliğine sahiptir. Ancak söz düzleminde yapılan incelemeler, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından farklılaştığını belirtmiştir. Bu nedenle, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Ayrıca *TUD-TS* üzerinde yapılan inceleme sonucunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatlarının birlikte kullanılarak aynı isimleri nitelediği uyumluluk dizileri tespit

edilmiştir. Eş anlamlı sözcüklerin farklı gerçeklik koşulları ve anlatımsal özellikler doğrultusunda kullanılabildiğini gösteren bu durum, yakın eş anlamlılık sınıfında görülmektedir (Doğan, 2011). Söz konusu uyumluluk dizileri şu şekildedir:

tud-ts metin no	uyumluluk dizisi
PH42C3A-0819	kalmaz. Çeşitli gruplar, **yaşlı** ve **ihtiyar** kimseler yaşamaya devam ederler. Yaşlılar:
DC06A2A-1355	çok sokan ve hırçın olan **ihtiyar**, **yaşlı** arılardır. Genç arılar sokmak

Tablo 82. "ihtiyar" ve "yaşlı" Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Bağlamlar

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*ihtiyar*" ve "*yaşlı*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.4. ISSIZ – TENHA

"*Az kimse bulunan*" durumları nitelerken kullanılan "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Ağakay (1956), Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında eş anlamlı özelliğiyle belirtilmiştir. Genel sözlükler *GTS*[17] ve *KL*[18]'de "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

[17] **ıssız:** "1. *sıfat* Kimse bulunmayan veya az kimse bulunan, tenha, yaban. 2. Yalnız, kimsesi olmayan. 3. *zarf* Tenha bir durumda." (GTS, 15.01.2018)
tenha: "1. *sıfat* Issız. 2. Kalabalık olmayan. 3. Yalnız, tek." (GTS, 15.01.2018)
[18] **ıssız:** "*sıf*. 1. Kimsenin bulunmadığı, boş, tenhâ (arâzi, yer). 2. *teşmil*. Çok sessiz." (KL, 15.01.2018)
tenha: "*sıf*. ve *i*. 1. Issız, içinde az insan bulunan (yer). 2. *zf.* Tek başına, yalnız." (KL, 15.01.2018)

3.4.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / anlambirimcikler	somut varlıklarla ilgili	kimse bulunmayan	fazla kalabalık olmayan	yalnız olan	uzak konumda bulunan	çok sessiz olan	uygun durumda olan (zaman)
ıssız	+	+	+	+	+	+	-
tenha	+	-	+	+	-	-	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.							

Tablo 83. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim, kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarına ait genel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren sınıfbirim kümesi, /somut varlıklarla ilgili/ *üreysel anlambirimciğinden* oluşmuştur.

b) Kavrambirim: "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /kimse bulunmayan/, /fazla kalabalık olmayan/ ve /yalnız olan/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*ıssız*" sıfatının /kimse bulunmayan/ anlambirimciği, "*tenha*" sıfatında yer almamıştır.

c) Gücülbirim: "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /uzak konumda bulunan/, /çok sessiz olan/ ve /uygun durumda olan (zaman)/ *gücül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*ıssız*" sıfatının /uzak konumda bulunan/ ve /çok sessiz olan/

anlambirimcikleri "*tenha*" sıfatında yer almamış, "*tenha*" sıfatının /uygun durumda olan (zaman)/ anlambirimciği de "*ıssız*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları sınıfbirim kümesi bakımından özdeş, kavrambirim kümesi bakımından kısmen farklı, gücülbirim kümesi bakımından ise tamamen farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

ıssız: /somut varlıklarla ilgili/ + /kimse bulunmayan/ + /fazla kalabalık olmayan/ + /yalnız olan/ + /uzak konumda bulunan/ + /çok sessiz olan/

tenha: /somut varlıklarla ilgili/ + /fazla kalabalık olmayan/ + /yalnız olan/ + /uygun durumda olan (zaman)/

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti,* "*/somut varlıklarla ilgili/ + /fazla kalabalık olmayan/ + /yalnız olan/*" şeklindedir.

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.4.2. Anlam Alanı

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları arasında *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiştir. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /fazla kalabalık olmayan/, /yalnız olan/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan, /kimse bulunmayan/, /uzak konumda bulunan/, /çok sessiz olan/,

/uygun durumda olan (zaman)/ anlambirimcikleri çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir. Üstanlambirimcik demeti içinde yer almasına rağmen sınıfbirim özelliği gösteren ve sıfatlara dair genel anlam özellikleri taşıyan /somut varlıklarla ilgili/ anlambirimciği, incelemeye dâhil edilmemiştir.

Buna göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının /fazla kalabalık olmayan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /fazla kalabalık olmayan/	**ıssız, tenha**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	kuytu, şenliksiz
karşıt anlamlı sözcükler	dopdolu, lebaleb

Tablo 84. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının /fazla kalabalık olmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

Buna göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının /yalnız olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /yalnız olan/	**ıssız, tenha**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bikes, garip, kimsesiz, tek, yalnız
karşıt anlamlı sözcükler	beraber, birlikte, müşterek, ortak

Tablo 85. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının /yalnız olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ıssız*" sıfatının /kimse bulunmayan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kimse bulunmayan/	**ıssız**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	boş, gayrimeskun, hâli, insansız, kimsesiz, tekin, yaban
karşıt anlamlı sözcükler	dolu, kalabalık, meskûn, şeneltilmiş

Tablo 86. "ıssız" Sıfatının /kimse bulunmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ıssız*" sıfatının /uzak konumda bulunan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /uzak konumda bulunan/	**ıssız**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ırak, kenar, kuytu, sapa, uzak, ücra, varoş
karşıt anlamlı sözcükler	merkezi, yakın

Tablo 87. "ıssız" Sıfatının /uzak konumda bulunan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ıssız*" sıfatının /çok sessiz olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /çok sessiz olan/	**ıssız**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	gürültüsüz, sakin, sessiz, suskun
karşıt anlamlı sözcükler	gürültülü, patırtılı, sesli, şamatalı

Tablo 88. "ıssız" Sıfatının /çok sessiz olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*tenha*" sıfatının /uygun durumda olan (zaman)/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /uygun durumda olan (zaman)/	**tenha**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	elverişli, münasip, müsait, uygun
karşıt anlamlı sözcükler	elverişsiz, namünasip, namüsait, uygunsuz, yoğun

Tablo 89. "tenha" Sıfatının /uygun durumda olan (zaman)/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde genel anlam alanları şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	ıssız	tenha
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bikes, boş, garip, gayrimeskun, gürültüsüz, hâli, ırak, insansız, kenar, kimsesiz, kuytu, sakin, sapa, sessiz, suskun, şenliksiz, tek, tekin, uzak, ücra, varoş, yaban, yalnız	bikes, elverişli, garip, kimsesiz, kuytu, münasip, müsait, şenliksiz, tek, uygun, yalnız
karşıt anlamlı sözcükler	beraber, birlikte, dopdolu, gürültülü, kalabalık, lebalep, merkezi, meskûn, müşterek, ortak dolu, patırtılı, sesli, şamatalı, şeneltilmiş, yakın	beraber, birlikte, dopdolu, elverişsiz, lebalep, müşterek, namünasip, namüsait, ortak, uygunsuz, yoğun

Tablo 90. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*ıssız*" sıfatının "*tenha*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*ıssız*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.4.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları, TUD-TS üzerinde incelenmiştir. "*ıssız*" sıfatı derlemde *808* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *16,96* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	48	%5.94
kurgu ve şiir	409	%50.62
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	208	%25.74
gazete	37	%4.58
diğer yazılı basılmış metin	80	%9.9
basılmamış yazılı metin	26	%3.22

Tablo 91. TUD-TS'de "ıssız" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*tenha*" sıfatı ise derlemde *289* kez geçmiş, bir milyon sözcükte *6,07* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	16	%5.14
kurgu ve şiir	162	%52.09
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	90	%28.94
gazete	13	%4.18
diğer yazılı basılmış metin	26	%8.36
basılmamış yazılı metin	4	%1.29

Tablo 92. TUD-TS'de "tenha" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*ıssız*" sıfatı "*tenha*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, "*ıssız*" sıfatının görece daha geniş anlam özellikleri taşıması etkilidir. Bu sıfatlar, metin türleri bakımından en çok "*kurgu ve şiir*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının /yalnız olan/ anlambirimciği görece olumsuz anlam özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfatlar, yalnız olumsuz bağlamlarda kullanılmamış ve genel olarak *yansız* bir görünüm sergilemiştir. Bu nedenle, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* gerçekleştirilmiştir. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	bağlam kümeleri					
ıssız	100 (%100)	53 (%53)	19 (%19)	17 (%17)	6 (%6)	5 (%5)
	toplam	*genel*	*simgesel*	*bilgilendirici*	*din*	*tarih*
tenha	100 (%100)	62 (%60)	17 (%17)	17 (%17)	1 (%1)	3 (%3)
	toplam	*genel*	*simgesel*	*bilgilendirici*	*din*	*tarih*

Tablo 93. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*"; imge ve simgelerle yüklü, şiirsel bir anlatımı içeren "*simgesel*" ve araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*ıssız*" sıfatı tarihi olay, gelişme ve sözlerin bulunduğu "*tarih*", "*tenha*" sıfatı dini bilgilerin ve görüşlerin yer aldığı "*din*" bağlam kümelerinde görece az yer almıştır. İki sıfatın bağlam kümeleri arasındaki oransal en büyük fark "*din*" kümesinde görülmüştür.

3.4.3.1. "ıssız" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*ıssız*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *21* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*5* olumlu, *16* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*ıssız*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *53* uyumluluk dizisinden *7*'sinde ezgisel özellik (*3* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (11.)	HC03A1A-2054	genç bir çift *güle oynaya* **ıssız** bir caddede yürümektedirler. Delikanlı ileride	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sevinerek, neşe ile" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güle oynaya (yürümektedirler)' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (15.)	VA14B1A-3373	SUZAN - Bu yaştan sonra, şu **ıssız** yerde, *yapayalnız*... Ya hastalanırsa, ya	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yapayalnız' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (18.)	RA16B2A-3329	*yalnızlıktan*, *açlıktan*, *o karanlık odadan*, **ıssız** barakadan kurtulma fırsatı önüne çıkmıştı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yalnızlık', 'açlık' sözcükleri ve 'karanlık oda' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (24.)	RG22C3A-0883	yazdığını odamı ve penceremden görülen **ıssız** sokaklarla Amirallik Binası'nın altın okunu *seviyorum*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Çok hoşlanmak" (GTS, 28.03.2018)

				anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘sev-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (31.)	MI22C3A-0669	gibi görevlerini yerine getiremediği için **ıssız** bir adaya *atıp*, ölüme terk	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘at-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (32.)	LH09C2A-0276	eder oldu. Kriegshaber Caddesi'nin yakınındaki **ıssız** bir sokakta, *akşam karanlığı çökmeden başlayan bir kavga*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘akşam karanlığı çökmeden başlayan kavga’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (50.)	MC06A1A-1952	geçerdim, şimdilerde (ve şimdilik) biraz **ıssız** bir yerde oturduğuma *seviniyorum*. Bazı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sevinç duymak” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘sevin-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 94. “ıssız” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ıssız*" sıfatının "*simgesel*" bağlam kümesindeki *19* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (27.)	UI09C2A-2993	şüphesiz." Bedestenin ve arastanın bugünkü **ıssız** *iniltisi* İçinde açınırken halkımızın her	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İnleme sırasında çıkan sesin adı" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'inilti' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (43.)	OG37E1B-2922	günü, bakmaktan *bıktım* Sonsuza uzanan, **ıssız** yollara En son yoldaş oldum	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Tekrarlanması, sürüp gitmesi yüzünden bir şeyden doygunluk veya yorgunluk duyarak onu istemez duruma gelmek, usanmak" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'bık-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (59.)	RG42E1B-2925	Hasta La Victoria Siempre Beynimin **ıssız** sokaklarında *tecavüze uğramış binlerce düşünce*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tecavüze uğramış binlerce düşünce' öbeğiyle birlikte

				kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (72.)	MA15B1A-1726	gelecekteki bir dünde Gelişe gelişe **ıssız** gözlerinde *öksüz bir çocuğun*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'öksüz bir çocuk' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 95. "ıssız" Sıfatının "simgesel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ıssız*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (6.)	UH03A1B-2408	olmaksızın bütün bir yaratılış salt **ıssız** bir *çöl*, boşuna, ve bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çöl' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (51.)	EF10A3A-1839	etmektedir. İkinci örnekte, uluslararası ticareti **ıssız** bir adaya *düşmüş* olan iki	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kötü bir sebeple istenmeden bir yerde bulunmak" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'düş-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (65.)	QE30D1B-2107	*tank ve zırhlı araçlar* da mahallenin **ıssız** sokaklarında devriye gezdi. Gazze'ye son	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tank ve zırhlı araçlar (devriye gezdi)' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (85.)	TE36E1B-3295	yönü gelişmiş olduğunu anlıyoruz. Ayrıca **ıssız** yerleri *seviyor*; hayatın ve aşkın	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Çok hoşlanmak" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sev-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 96. "ıssız" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ıssız*" sıfatının "*din*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (5.)	RH42A1A-0708	kalmak nedir bilir misiniz? Ya **ıssız** bir çölde *terk edilmek*? Kimse	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'terk edil-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

2. (12.)	HE05A3A-3362	Aleviler parçalanmış, yerlerini yurtlarını bırakıp **ıssız** yerlere *kaçmışlardır*. Bu baskı, Anadolu'da	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "(Birinden veya bir şeyden) Kurtulmak için süratle uzaklaşmak" (KL, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kaç-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (64.)	GH03A1B-2385	eden zenginleri ayrı ayrı, birer **ıssız** adaya *sürmeli*. Bakalım orada para	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Oturduğu, bulunduğu yerden, ülkeden ceza olarak başka bir yer veya ülkeye göndermek, nefyetmek" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sür-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 97. "ıssız" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ıssız*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (8.)	SG03A1B-3272	doruklanndaki tanrılar sarayından ayrılır ve **ıssız** bir yerde *yas tutar*. Demeter	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "çok üzülmek, yasa bürünmek, matem

				tutmak” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘yas tut-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (14.)	LH03A2A-0517	medreseler, su yolları, hanlar yaptırarak **ıssız** yerleri *şenlendiren* Orhan Gâzî, ilim	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Şenlenmesini sağlamak, neşelendirmek” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘şenlendir-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (35.)	DI36C2A-2973	ve konaklamak görevi ifâ etmek, c. **Issız** vs *korkulu* yerlerde, özellikle hudutlarda	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Korku veren, korkutan” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘korkulu’ sıfatıyla aynı ismi (yer) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 98. “ıssız” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*ıssız*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
ıssız	5 **%5**	3 **%3** *%6*	-	1 **%1** *%6*	-	1 **%1** *%20*	79 **%79**	46 **%46** *%87*	15 **%15** *%79*	13 **%13** *%76*	3 **%3** *%50*	2 **%2** *%40*	16 **%16**	4 **%4** *%7*	4 **%4** *%21*	3 **%3** *%18*	3 **%3** *%50*	2 **%2** *%40*
	T	G	S	B	D	T	T	G	S	B	D	T	T	G	S	B	D	T

***T (Toplam), G (Genel), S (Simgesel), B (Bilgilendirici), D (Din), T (Tarih) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 99. "ıssız" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*ıssız*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *21*'inde (%*21*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*16* kez - %*76*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*5* kez - %*24*) görülmüştür. Bunda, "*ıssız*" sıfatının olumsuz değer ve duygusal çağrışıma sahip /yalnız olan/ anlambirimciği ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*ıssız*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*tarih*"tir. Bu bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinin *3*'ü (%*60*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" bağlam kümesinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümesinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*tarih*" bağlam kümesini "*din*" bağlam kümesi izlemiştir. "*din*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*50*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*bilgilendirici*", "*simgesel*" ve "*genel*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*24*), "*simgesel*" bağlam kümesindeki *19* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*21*) ve "*genel*" bağlam kümesindeki *53* uyumluluk dizisinden *7*'sinde (%*13*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.4.3.2. “tenha” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*tenha*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *31* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*9* olumlu, *22* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*tenha*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *62* uyumluluk dizisinden *18*'inde ezgisel özellik (*5* olumlu, *13* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (8.)	SA16B2A-0659	kapalı dükkânlarıyla daha da *yalnızlaşan* **tenha** caddelerinde *geçmek bilmeyen pazar sıkıntıları*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yalnızlaşan' sözcüğüyle aynı ismi (cadde) nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'geçmek bilmeyen pazar sıkıntıları' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (12.)	FH09C1A-0807	Üniversitesine doğru yola koyuluyorum. Geniş, **tenha** bir kaldırımda yürümek de mi bir *mutluluk*?	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, mut (I), ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlilik" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mutluluk' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

3. (16.)	RA16B2A-0087	batakhanelerin kapılarında asılı kırmızı fenerler, **tenha** bir köşelerde *kirli ellerin çektiği o pırıltılı hançerler*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kirli ellerin çektiği o pırıltılı hançerler' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (17.)	OA16B3A-0415	geldiklerinde, saat "alafranga" üç filân; **tenha** sokaklarda, *ürkütücü gölgeler halinde, işgal devriyeleri*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ürkütücü gölgeler halinde, işgal devriyeleri' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (21.)	GA16B1A-1745	günlerinin kimsesiz öğle sonralarında sinemanın **tenha** karanlığına *sığınırdım*. Uzak koltuklardan birine	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Tehlikelerden kaçarak güvenilir bir yere çekilmek" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sığın-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (29.)	TE09C2A-1267	bir ev tutacağız, Rumeli yakasında **tenha** ve *iyi* bir semtte bir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan, beğenilecek biçimde olan,

				kötü karşıtı" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'iyi' sıfatıyla aynı ismi (semt) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (31.)	DD39C3A-0982	*insanı korkutan* o *simsiyah* ve hep **tenha** sokaklarda ürkekleşilen saatlerde, bazı kadın	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'insanı korkutan' öbeği ve 'simsiyah' sıfatıyla aynı ismi (sokak) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (39.)	FI09C2A-0715	Ama onların kabadayılıkları grup halinde. *Yakala* **tenha** sokakta birini, Türk'ün önünde, *donuna pisleyen yüreksiz oluverir*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir kimsenin gitmesini engellemek, durdurmak" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yakala-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan "donuna pisleyen

				yüreksiz oluver-” öbeğiyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
9. (42.)	UI22E1B-2914	Sonra bavulun en *karanlık*, en **tenha** yerlerinde Filistin'den *küçücük tabutlar* vardı.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Endîşe verici, şüpheli” (KL, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘karanlık’ sıfatıyla aynı ismi (yer) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘küçücük tabut’ öbeğiyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
10. (43.)	RF10E1B-3066	yerine getiriyorum. Eeee, bir gece **tenha** bir yoldan geçerken *kızgın kedilerin saldırısına uğramak*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘kızgın kedilerin saldırısına uğramak’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

11. (53.)	NA16B4A-0120	gözlüklerine razıydı. Peki, bunca yıl **tenha** sahillerde tatilini geçirmekten *sıkılmış* da	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Can sıkıntısı duymak" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sıkıl-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (63.)	UA16B2A-1206	bahanesiyle herkes, *kimse görmeden ağlayabileceği* **tenha** bir köşeye çekildi. Erkekleri cepheye	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kimse görmeden ağlayabileceği' öbeğiyle aynı ismi (köşe) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (68.)	MA16B1A-0270	kaçmaya ya da en azından **tenha** yerlere *kapağı atmaya çalışıyorlardı*. Çünkü	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kapağı atmaya çalış-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (74.)	PI09C4A-4727	tarihçesinin başlangıç dönemlerinde bile *yıkık*, **tenha**, *kimsesiz* bir Boğaziçi'nde yaşandığını kimi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yıkılmış olan, harap, viran" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yıkık'

				ve kullanıldığı bağlamda "Hiç kimsenin bulunmadığı, insansız, boş" (KL, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kimsesiz' sıfatlarıyla aynı ismi (Boğaziçi) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (75.)	UI09C2A-1758	alkol buharıyla hayat belirtisi veren, **tenha** ve karanlık arka sokaklarıyla *koruyucu bir melek*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'koruyucu bir melek' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (76.)	QI09C2A-1069	yuvarlana dolaşıp dururdu köşkün içinde... **Tenha** odalarda da, *herkesi birbirine düşürecek fiskoslar yapar*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(herkesi birbirine düşürecek) fiskos yap-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
17. (77.)	UE09C3A-0850	seyrettirmesi ihtimali! *Zindan* boştu, çukurdaydı, **tenha** yerdeydi; yani kıtal yapmaya gerek yok	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer" (GTS,

				28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘zindan’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
18. (90.)	HI13C4A-1940	yeşiline bürünmüş görünmekte. Başkentin bu **tenha** ve *unutulmuş* köşesinde, yalnız doğanın	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘unutulmuş’ sıfatıyla aynı ismi (köşe) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 100. “tenha” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*tenha*” sıfatının “*simgesel*” bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *8*’ünde ezgisel özellik (*3* olumlu, *5* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (30.)	TI22C4A-0825	bir denizin gizemli kıyılarından; tek, **tenha** ve *vakur* bir dağın denizle	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Ağırbaşlı, şerefli, onurlu, temkinli” (KL, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘vakur’ sıfatıyla aynı ismi (dağ) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

2. (61.)	QI42E1B-2939	*Bırakıp gitmişti* onu, ahşap yer döşemesinin, **tenha** bir köşesine. Durduğu yerden, çulun	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bırakıp git-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (71.)	GA15B1A-1722	Devamlı yalnızlık bir sır diye yaşanır, Eskimez hiçbir zaman **Tenha** bir kasabada *ölmenin sesi*, Uzaklık yaşlanır ama Yanmakta olan bir kent gibi durur.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ölmenin sesi' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (72.)	FA15B1A-1728	iklime yazılmış gölge *sarsak* ve **tenha** *korkular iklimine* sarınmış tanrı orada	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Değişken, sağlam olmayan" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sarsak' sıfatıyla, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'korkular iklimi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (73.)	LA15B1A-1725	ceviz ayrıldı incirden *kavuşsun* bu **tenha** parantez bu kaçıncı sökülüp gitmek	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yokluğu çekilen veya çok istenen bir şeye erişmek, onu elde etmek" (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için

				olumlu bir değere sahip olan ‘kavuş-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (78.)	HA15B1A-1723	bir *düş bozumu iç bulantısı* **tenha** köşelerinde arayışların. Ödünç kalp atışları	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘düş bozumu’ ve ‘iç bunaltısı’ öbekleriyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (84.)	RG37E1B-3046	değildir. "*Beşikten başlayıp mezara uzanan*, **Tenha** ve *korkulu* bir köprüdür ömrüm.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘beşikten başlayıp mezara uzanan’ öbeği ve kullanıldığı bağlamda “Korku veren, korkutan” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘korkulu’ sözcüğüyle aynı ismi (köprü) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (85.)	RI42E1B-2940	tarifim şu: "Bu şehrin en **tenha** yeri *kalbimdir* şimdi..." (Acıyla söylenmedi bu söz	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘kalp’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 101. “tenha” Sıfatının “simgesel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*tenha*” sıfatının “*bilgilendirici*” bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *4*’ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (36.)	SI32D1B-2730	durumdur. Ancak sizin rüyanızda gördüğünüz **tenha** sokaklardaki *kaçışlarınız*, hayatınızdaki birinden ya	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘kaçış’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (67.)	KE05E1B-3299	ile şereflendirilirken, Bosna'da *gerilimden uzak* **tenha** bir bölgenin kendisine emanet edildiği	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘gerilimden uzak’ öbeğiyle aynı ismi (bölge) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (81.)	SI41C4A-1393	numaranızı değiştirmeniz yeterlidir. 4- Bir müddet **tenha** sokaklardan *uzak durun*. Çarşıya pazara	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “yaklaşmamak, karışmamak” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için

				olumsuz bir değere sahip olan ‘uzak dur-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (88.)	WI22F1D-4721	saatlerinde bile girmek mümkün değildi. **Tenha** saatlerde metroyu kullanmak *sakıncalıydı*. Her	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sakınmayı, çekinmeyi gerektiren, mahzurlu” (GTS, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘sakıncalı’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 102. “tenha” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*tenha*” sıfatının “*tarih*” bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinden *1*’inde ezgisel özellik (*1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (48.)	TE05A3A-1451	ve varlıklarımızı al ve bizi **tenha** *çöllere at*!" Temuçin, Han seçilince	**Olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘çöl’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda “(Bir kimseyi, bir görevliyi)

				İstemediği halde bulunduğu yerden alıp başka bir yere göndermek, sürmek" (KL, 28.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'at-' sözcüğüyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 103. "tenha" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*tenha*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
tenha	9 **%9**	5 **%5** *%8*	3 **%3** *%18*	1 **%1** *%6*	-	-	69 **%69**	44 **%44** *%71*	9 **%9** *%53*	13 **%13** *%76*	1 **%1** *%100*	2 **%2** *%67*	22 **%22**	13 **%13** *%21*	5 **%5** *%29*	3 **%3** *%18*	-	1 **%1** *%33*
	T	G	S	B	D	T	T	G	S	B	D	T	T	G	S	B	D	T
*T (Toplam), G (Genel), S (Simgesel), B (Bilgilendirici), D (Din), T (Tarih) bağlam kümelerini belirtmektedir. **Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.																		

Tablo 104. "tenha" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*tenha*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *31*'inde (%*31*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*22* kez - %*71*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*9* kez - %*29*) görülmüştür. Bunda, "*tenha*" sıfatının olumsuz değer ve duygusal çağrışıma sahip /yalnız olan/ anlambirimciği ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*tenha*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*simgesel*"dir. Bu bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *8*'i (%*47*) ezgisel özellik göstermiştir. "*simgesel*" bağlam kümesini "*tarih*" izlemiştir. "*tarih*" bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinden *1*'i (%*33*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*genel*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*genel*" bağlam kümesindeki *62* uyumluluk dizisinden *18*'inde (%*29*), "bilgilendirici" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*24*) ezgisel özellik belirlenmiştir. "*din*" bağlam kümesinde ise ezgisel özellik görülmemiştir.

3.4.3.3. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ

bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*ıssız*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: ada, yer, karanlık, sokak, dağ, kumsal, çöl, telgrafhane, gece, sahil. "*karanlık*", "*ıssız*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren tek sözcüktür. "*ıssız*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*ada*", "*yer*", "*sokak*", "*dağ*", "*kumsal*", "*çöl*", "*telgrafhane*", "*gece*" ve "*sahil*" yansız özellik göstermiştir. Bunlar içerisinde, "*çöl*" sözcüğü yer aldığı tüm uyumluluk dizilerinde olumsuz bir değer ya da çağrışım taşımaması nedeniyle ezgisel özellik göstermemiştir.

"*ıssız*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*karanlık*", olumsuz duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*ıssız*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

"*tenha*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: yer, sokak, köşe, yol, cadde, mahalle, saat, gün, sahil, otel. "*tenha*" sıfatının *10* eşdizimlilik adayı arasında ezgisel özellik taşıyan sözcük bulunmamaktadır. Bunda, "*tenha*" sıfatının derlem dengesinin altında sıklığa sahip olması (*289*) ve bu nedenle, "*tenha*" sıfatıyla genel anlamlı ve yansız sözcüklerin yüksek birliktelik kullanımı sayılarına ulaşması etkilidir.

Bununla birlikte, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*yer*", "*sokak*" ve "*sahil*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.4.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların

genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının sınıfbirim kümesindeki /somut varlıklarla ilgili/ anlambirimciği ile kavrambirim kümesindeki /fazla kalabalık olmayan/ ve /yalnız olan/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların kavrambirim kümesindeki /kimse bulunmayan/ anlambirimciği ile gücülbirim kümesindeki /uzak konumda bulunan/, /çok sessiz olan/ ve /uygun durumda olan (zaman)/ anlambirimcikleri farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.4.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları arasında alt anlamlılık ilişkisi görülmemiştir. Ayrıca "*ıssız*" sıfatı, "*tenha*" sıfatından farklı anlambirimcikleri ile farklı anlam alanlarına sahiptir. Bu anlam alanları incelendiğinde, "*ıssız*" sıfatının "*boş, gayrimeskun, hâli, insansız, kimsesiz, tekin, yaban; dolu, kalabalık, meskûn, şeneltilmiş*", "*ırak, kenar, kuytu, sapa, uzak, ücra, varoş; merkezi, yakın*" ve "*gürültüsüz, sakin, sessiz, suskun; gürültülü, patırtılı, sesli, şamatalı*" gibi olumlu, olumsuz veya yansız değer ve duygusal çağrışımlar içeren sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür. "*tenha*" sıfatı ise "*ıssız*" sıfatından farklı anlambirimciği ile farklı bir anlam alanına sahiptir. Bu anlam alanı incelendiğinde, "*tenha*" sıfatının "*elverişli, münasip, müsait, uygun; elverişsiz, namünasip, namüsait, uygunsuz, yoğun*" gibi olumlu, olumsuz veya yansız değer ve duygusal çağrışımlar içeren sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür. (Bkz. 3.4.2. Anlam Alanı).

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*ıssız*" sıfatı derlemde *808* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*6* bilimsel düzyazı, %*51* kurgu ve şiir, %*26* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*4* gazete, %*10* diğer yazılı basılmış metin, %*3* basılmamış yazılı metin. "*tenha*" sıfatı ise derlemde *289* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*5* bilimsel düzyazı, %*52* kurgu ve şiir, %*29* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*4* gazete, %*9* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*genel*",

"*simgesel*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde yer almıştır (Bkz. 3.4.3. Anlam Ezgisi).

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*ıssız*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*ıssız*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *5*'inde olumlu, *16*'sında olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *79* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.4.3.1. "ıssız" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*tenha*" sıfatının, "*ıssız*" sıfatına kıyasla daha güçlü değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*tenha*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *9*'unda olumlu, *22*'sinde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *69* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.4.3.2. "tenha" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesine karşıt veriler sunmuştur. Buna göre, "*ıssız*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*karanlık*" sözcüğü olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiş, "*tenha*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özelliğe rastlanmamıştır. Bununla birlikte, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*yer*", "*sokak*" ve "*sahil*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.4.3.3. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların

özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "ıssız" ve "tenha" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları anlam özdeşliklerine ve farklılıklarına sahiptir. Söz düzleminde yapılan incelemeler de "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından farklılaştığını belirtmiştir.

Ayrıca *TUD-TS* üzerinde yapılan inceleme sonucunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatlarının birlikte kullanılarak aynı isimleri nitelediği uyumluluk dizileri tespit edilmiştir. Eş anlamlı sözcüklerin farklı gerçeklik koşulları ve anlatımsal özellikler doğrultusunda kullanılabildiğini gösteren bu durum, yakın eş anlamlılık sınıfında görülmektedir (Doğan, 2011). Söz konusu uyumluluk dizileri şu şekildedir:

tud-ts metin no	uyumluluk dizisi
FG03A3A-2020	işçi kadınları, kimi zaman da **ıssız**, **tenha** kıyı görüntülerini ele alıyor, gönlünün
VI22F1D-4074	dolmuş. Bir de o kadar **ıssız** ve **tenha** yerler ki ne bir araba
KI27D1B-2458	Porte d'Orlean'a kadar dümdüz uzanan, **tenha** ve **ıssız** bulvara bakıyordum: "ne bir ses

Tablo 105. "ıssız" ve "tenha" Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri

"*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları anlam özellikleri bakımından oldukça farklılaşmış ve derlemde yer alan ya da almayan çok sayıda uyumluluk dizisinde birlikte kullanılmıştır. Cruse (1986: 286), yakın eş anlamlılık ilişkisi açık olmayan sözcükleri değerlendirmede "*not exactly*" (tam olarak öyle değil) veya "*more exactly*" (daha doğrusu) testinin kullanılmasını önermektedir (Bkz. 2.3.2. Cruse'nin Eş Anlamlılık Sınıflandırması). Bu doğrultuda kurulan "*Burası çok tenha daha doğrusu ıssız*" cümlesi, anlamlı bir önerme oluşturmaktadır. Bu nedenle, aralarında anlam farkları olmakla birlikte, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*ıssız*" ve "*tenha*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.5. KANUNİ – YASAL

"*Hukuka uygun*" durumları nitelerken kullanılan "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Ağakay'da (1956) "*kanuni*" ve "*yasal*" madde başlarına yer verilmemiştir. Genel

sözlükler *GTS*[19] ve *KL*[20]'de "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.5.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / **anlambirimcikler**	**insanlarla ilgili**	**hukukla ilgili, hukuka ait**	**hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan**	**hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu**	**kanun-yasa koyan**
kanuni	+	+	+	+	+
yasal	+	+	+	+	-
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.					

Tablo 106. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim, kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

[19] **kanuni:** "*sıfat, hukuk* Yasal." (GTS, 23.02.2018)
yasal: "*sıfat, hukuk* Yasanın, dinin ve kamu vicdanının doğru bulduğu, yasalara uygun, kanuni (I), meşru, legal." (GTS, 23.02.2018)
[20] **kanuni:** "*sıf.* 1. Kānunla ilgili, kānûna âit. 2. Kānun hükümlerine uygun, kānûnun kabul ettiği, yasal. 3. Kānun koyan (kimse)." (KL, 23.02.2018)
yasal: "*sıf.* Yasalara uygun, kānûnî, legal." (KL, 23.02.2018)

a) Sınıfbirim: "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarına ait genel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren sınıfbirim kümesi, /insanlarla ilgili/ *üreysel anlambirimciğinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcik, her iki sıfatta özdeştir.

b) Kavrambirim: "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /hukukla ilgili, hukuka ait/, /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ ve /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

c) Gücülbirim: "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /kanun-yasa koyan/ *gücül anlambirimciğinden* oluşmuştur. "*kanuni*" sıfatının "Kanuni Sultan Süleyman" isminde yaşayan /kanun-yasa koyan/ anlambirimciği, "*yasal*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları sınıfbirim ve kavrambirim kümesi bakımından özdeş, gücülbirim kümesi bakımından farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

kanuni: /insanlarla ilgili/ + /hukukla ilgili, hukuka ait/ + /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ + /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ + /kanun-yasa koyan/

yasal: /insanlarla ilgili/ + /hukukla ilgili, hukuka ait/ + /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ + /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti,* "*/insanlarla ilgili/ + /hukukla ilgili, hukuka ait/ + /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ + /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/*" şeklindedir.

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.5.2. Anlam Alanı

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları arasında tam bir *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiş ancak "*kanuni*" sıfatının "*yasal*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /hukukla ilgili, hukuka ait/, /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ ve /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /kanun-yasa koyan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir. Üstanlambirimcik demetinde yer alan /insanlarla ilgili/ anlambirimciği, genel anlam özellikleri taşıması nedeniyle anlam alanı incelemesine alınmamıştır.

Buna göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının /hukukla ilgili, hukuka ait/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /hukukla ilgili, hukuka ait/	**kanuni, yasal**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	adli, hukuki, hukuksal, türel, tüzel
karşıt anlamlı sözcükler	-

Tablo 107. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının /hukukla ilgili, hukuka ait/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/	**kanuni, yasal**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	legal, nizami, nizamlı, yasalı
karşıt anlamlı sözcükler	gayrikanuni, illegal, kanun dışı, kanunsuz, nizamsız, yasa dışı

Tablo 108. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/	**kanuni, yasal**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	adaletli, adil, doğru, haklı, meşru
karşıt anlamlı sözcükler	adaletsiz, gayrimeşru, haksız, yanlış

Tablo 109. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kanuni*" sıfatının /kanun-yasa koyan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kanun-yasa koyan/	**kanuni**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	kanun koyucu, vazıikanun, yasa koyucu
karşıt anlamlı sözcükler	-

Tablo 110. "kanuni" Sıfatının /kanun-yasa koyan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**kanuni**	**yasal**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	adaletli, adil, adli, doğru, haklı, hukuki, hukuksal, kanun koyucu, legal, meşru, nizami, nizamlı, türel, tüzel, vazıikanun, yasa koyucu, yasalı	adaletli, adil, adli, doğru, haklı, hukuki, hukuksal, legal, meşru, nizami, nizamlı, türel, tüzel, yasalı,
karşıt anlamlı sözcükler	adaletsiz, gayrikanuni, gayrimeşru, haksız, illegal, kanun dışı, kanunsuz, nizamsız, yanlış, yasa dışı	adaletsiz, gayrikanuni, gayrimeşru, haksız, illegal, kanun dışı, kanunsuz, nizamsız, yanlış, yasa dışı

Tablo 111. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*kanuni*" sıfatının "*yasal*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*kanuni*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.5.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları, *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. "*kanuni*" sıfatı, derlemde *963* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *20,61* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	437	%45.38
kurgu ve şiir	40	%4.15
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	238	%24.71
gazete	80	%8.31
diğer yazılı basılmış metin	160	%16.61
basılmamış yazılı metin	8	%0.83

Tablo 112. TUD-TS'de "kanuni" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*yasal*" sıfatı ise derlemde *4886* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *102,56* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	2661	%54.72
kurgu ve şiir	85	%1.75
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	783	%16.1
gazete	657	%13.51
diğer yazılı basılmış metin	659	%13.55
basılmamış yazılı metin	18	%0.37

Tablo 113. TUD-TS'de "yasal" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*yasal*" sıfatı "*kanuni*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. "*yasal*" sıfatının "*kanuni*" sıfatına kıyasla "*gazete*" metin türünde daha yüksek kullanım yüzdesine sahip olması

bunu örneklemektedir. Bu sıfatlar, metin türleri bakımından en çok "*bilimsel düzyazı*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ anlambirimciği, görece *olumlu anlam* özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfatlar, yalnız olumlu bağlamlarda kullanılmamış ve genel olarak *yansız* bir görünüm sergilemiştir. Bu nedenle, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**							
kanuni	100 (%100)	23 (%23)	20 (%20)	17 (%17)	14 (%14)	12 (%12)	10 (%10)	4 (%4)
	toplam	*genel*	*tarih*	*bilgilendirici*	*ekonomi*	*hukuk*	*idari*	*siyaset*
yasal	100 (%100)	25 (%25)	12 (%12)	31 (%31)	7 (%7)	7 (%7)	5 (%5)	13 (%13)
	toplam	*genel*	*tarih*	*bilgilendirici*	*ekonomi*	*hukuk*	*idari*	*siyaset*

Tablo 114. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*"; tarihi olay, gelişme ve sözlerin yer aldığı "*tarih*" ve araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*kanuni*" sıfatı iç ve dış politikadaki gelişmeleri, siyasi kişilikleri içeren "*siyaset*" bağlam kümesinde, "*yasal*" sıfatı ise "*idari*", "*hukuk*" ve "*ekonomi*" bağlam kümelerinde görece az yer almıştır.

3.5.3.1. “kanuni” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*kanuni*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *31* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*12* olumlu, *19* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*kanuni*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *23* uyumluluk dizisinden *10*'unda ezgisel özellik (*5* olumlu, *5* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (16.)	RA16B3A-0627	işaret ederek. "Hepimiz yükümüzü tuttuk. **Kanuni** ve *doğru* yolda ilerleyebiliriz." "Demek	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yasa, yöntem ve ahlaka bağlı, dürüst, namuslu" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'doğru' sıfatıyla aynı ismi (yol) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (20.)	IH03A1B-3120	icabı mıdır, bilinmez, hukuki kurallarda, **kanuni** *yasaklarda* kendini hür ve bağımsız	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel, memnuiyet" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yasak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (21.)	LA16B2A-0436	O da tuttu dağıttı aşiretini. **Kanunî** *hakkı* hem bu. Aşiretim var	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (26.)	TI09C3A-1086	adamdır bize göre. İnsani ve **kanuni** *haklarımızı* bir lütufmuş gibi takdim	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (55.)	NI22C4A-0366	ki, "Evlilik bugünkü koşullar altında **kanunî** bir *fuhuştur*..." Teyzem hep bunları	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İçinde bulunulan toplumun kurallarına uymayan bir biçimde bir veya birkaç kişiyle para karşılığında cinsel ilişkide bulunma" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'fuhuş' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (58.)	OF25D1B-2758	bir zihniyetin de sigortacılığı hep "**kanuni** *soygunculuk*" olarak gördüğünü ileri süren	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Soygun yapma, çapul" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için

				olumsuz bir değere sahip olan ‘soygunculuk’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (69.)	UA14B1A-1592	Üstelik ben mektup yazmak değil, **kanuni** *hakkım* gereği telefonda konuşmak istiyorum.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘hak’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (71.)	TF25D1B-2763	kararın tebliğ edilmesinin ardından gerekli **kanuni** *itiraz yollarına* başvurulacak" dedi. Kolesterol	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘itiraz yolları’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (72.)	JE39E1B-2838	mahkemede bile yalancı şahitlik yapmanın **kanuni** *cezası* vardır. Komisyonların elini kolunu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Suç işleyen bir kimsenin yaşantısına, özgürlüğüne, mallarına, onuruna karşı yasaların öngördüğü yaptırım” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘ceza’

				sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (88.)	WI22F1D-4713	tecâvüz haberlerinde medyanın uyması gereken **kanuni** ve *etik* ilkeler rehberinde yer	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'etik' sıfatıyla aynı ismi (ilke) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 115. "kanuni" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kanuni*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *20* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (31.)	FI39C3A-2958	kez daha şunu belirtmeliyim, hiçbir **kanuni** *yasak* bulunmadığı, olayların oluşu sırasında evimden	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel, memnuiyet" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yasak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 116. "kanuni" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kanuni*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (42.)	NC40E1B-2873	chat'ten atılmayı değil, hakaretten dolayı **kanuni** yolla *şikâyet edilmeyi* de göze	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "birinin yaptığı yanlış bir iş veya davranışı ilgili makama veya daha üst makamdakine bildirmek" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'şikâyet et-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (73.)	LE39E1B-3031	dünyada bitki esaslı ilaçların, sosyal, **kanunî** ve ilmî mânâda *kabul edilebilirliğini*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kabul edilebil-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (84.)	NE39E1B-3033	tamamlanmasıyla ortaya çıkması muhtemel ahlâkî, **kanunî** ve içtimaî *problemleri* tahmin edip	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'problem' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (96.)	CD39C3A-0388	ismine de 'devrim nikâhı' demişlerdir. **Kanuni** evlenmeyi de *kabul etmezler*, evlenmeyi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda sahip olduğu olumsuzluk işaretleyicisinin etkisinde olumsuz bir değer ve çağrışım kazanan 'kabul etme-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 117. "kanuni" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kanuni*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *14* uyumluluk dizisinden *6*'sında ezgisel özellik (*1* olumlu, *5* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (25.)	RD36C3A-0763	milyon lira kredi kullanan Doğusan'ın **kanuni** takip *riskinde* olduğunu bildiren Beyoğlu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Zarara uğrama tehlikesi, riziko" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'risk' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (39.)	LF25D1B-2155	net değil. Halkın tasarrufları devletin **kanuni** *güvencesi* altında olduğuna göre bu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir antlaşmada taraflardan birinin sorumluluğu üzerine alması, inanca,

				teminat, garanti" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güvence' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (41.)	OF10E3C-3369	ve işe alma ile ilgili **kanuni** ve idari *yükümlülüklerin* getirdiği maliyetin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yapılması zorunlu olan iş veya bir işi yapma zorunluluğu, yükümlülük, yüküm, mükellefiyet, mecburluk, mecburiyet" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yükümlülük' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (44.)	SF10E1B-2870	zamana kadar Bankalar Kanunu'nda mutlaka **kanuni** *zorunluluk* olarak yer verilen, "Bankalar	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Olması gerekme, olduğundan başka olmama, zorunlu olma, mecburluk, mecburiyet, mecburilik, zaruret, ıztırar, zorunluk, zarurilik" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan

				‘zorunluluk’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (77.)	NE39C3A-0614	ve Bilgin gruplarının Etibank'ı almasında **kanuni** bir *engel* yoktur," diye bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘engel’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (94.)	SE36E1B-3352	teşebbüs hürriyetini kısıtlayan her türlü **kanuni** ve bürokratik *engeller* kaldırılmalı. Devlet	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘engel’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 118. “kanuni” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*kanuni*” sıfatının “*hukuk*” bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *4*’ünde ezgisel özellik (*2* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (8.)	ND02A1B-4513	Yönetmeliğin getirdiği bu çözüm şekli **kanuni** hakim *güvencesinin* ihlali niteliğindedir. Anayasanın	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir antlaşmada taraflardan birinin sorumluluğu üzerine alması, inanca, teminat, garanti" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güvence' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (34.)	JE39C4A-1476	cezası verilse ve cezaevine gönderilse, **kanuni** eşin *hakları* korunmuş olacak mıdır?	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (53.)	TE02A2A-1402	ve soruşturulması ya da *suçluların* **kanunî** yollarla *yakalanıp* kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Suç işlemiş, suçu olan (kimse), kabahatli, mücrim" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'suçlu'

				sözcüğüyle ve kullanıldığı bağlamda "Birinin kendisini zor duruma düşürecek bir şeyi, bir suçu ortaya çıkmak" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yakalan-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (62.)	VE05A3A-2711	uzlaştırmadan farklıdır. Tahkim, tarafların hakkında **kanuni** bir *yasaklama* bulunmayan, kamu düzenini	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yasaklama' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 119. "kanuni" Sıfatının "hukuk" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kanuni*" sıfatının "*idari*" bağlam kümesindeki *10* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (61.)	RD02A1B-4580	birincisi karşılıklılık ilkesi ikincisi ise **kanuni** *kısıtlayıcı hükümlere* uyulmasıdır. Karşılıklılık ilkesine	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kısıtlayıcı hüküm' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

2. (65.)	NF10A2A-1827	ilgili her türlü işlemi yürütmek, (8) **Kanuni** *sınırlamalar* saklı kalmak kaydıyla, kuruluşların	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sınırlama' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 120. "kanuni" Sıfatının "idari" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kanuni*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *4* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*3* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (2.)	OE05A1B-4176	düzeyde değildi. Demokratik değil, yalnızca **kanuni** ve *adil* bir yönetimin gerçekleştirilmesi	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletle iş gören, adaletten, doğruluktan ayrılmayan, hakkı yerine getiren, adaletli" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'adil' sıfatıyla aynı ismi (yönetim) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (6.)	RE05A1B-4277	koyuyor28. İnönü'ye göre, "*meşru* ve **kanuni** siyasi partilere karşı tarafsız ve	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Dince yasaklanmayan, dîne, şerîata, akla, vicdâna ters düşmeyen, kānun ve geleneklere uygun olan (şey veya kimse)" (KL, 19.03.2018) anlamı

				bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘meşru’ sıfatıyla aynı öbeği (siyasi parti) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (35.)	GE39C3A-0410	Bu meseleyi YÖK kararlarıyla çözemezsek **kanuni** *çözüm yolları* ararız. ANAP o	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir güçlüğü giderme çaresi, hal çaresi” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘çözüm yolu’ öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (57.)	DE36C2A-0610	İşçiye verilen paranın brütü vardır. **Kanuni** *kesintilerden* sonra cebine giren neti	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Ödenen bir paradan herhangi bir sebeple kesilen bölüm” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘kesinti’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 121. “kanuni” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*kanuni*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi								yansız anlam ezgisi								olumsuz anlam ezgisi							
kanuni	12 **%12**	5 **%5** *%22*	-	1 **%1** *%6*	1 **%1** *%7*	2 **%2** *%17*	-	3 **%3** *%75*	69 **%69**	13 **%13** *%56*	19 **%19** *%95*	13 **%13** *%76*	8 **%8** *%57*	8 **%8** *%66*	8 **%8** *%80*	-	19 **%19**	5 **%5** *%22*	1 **%1** *%5*	3 **%3** *%18*	5 **%5** *%36*	2 **%2** *%17*	2 **%2** *%20*	1 **%1** *%25*
	T	**G**	**T**	**B**	**E**	**H**	**İ**	**S**	**T**	**G**	**T**	**B**	**E**	**H**	**İ**	**S**	**T**	**G**	**T**	**B**	**E**	**H**	**İ**	**S**

***T (Toplam), G (Genel), T (Tarih), B (Bilgilendirici), E (Ekonomi), H (Hukuk), İ (İdari) S (Siyaset) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 122. "kanuni" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*kanuni*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *31*'inde (%*31*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*19* kez - %*61*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*12* kez - %*39*) görülmüştür. Bunda, "*kanuni*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*kanuni*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*siyaset*"tir. Bu bağlam kümesindeki *4* uyumluluk dizisinin tamamı ezgisel özellik göstermiştir. Ancak "*siyaset*" bağlam kümesinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümesinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*siyaset*" bağlam kümesini "*genel*" kümesi izlemiştir. "*genel*" bağlam kümesindeki *23* uyumluluk dizisinden *10'u* (%*44*) ezgisel özellik göstermiştir. "*ekonomi*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *14* uyumluluk dizisinden *6*'sında (%*43*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

"*hukuk*", "*idari*" ve "*tarih*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*hukuk*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*34*), "*idari*" bağlam kümesindeki *10* uyumluluk dizisinden *2*'sinde (%*20*) ve "*tarih*" bağlam kümesindeki *20* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*5*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.5.3.2. “yasal” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*yasal*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *31* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*13* olumlu, *18* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*yasal*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *25* uyumluluk dizisinden *7*'sinde ezgisel özellik (*3* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (21.)	IA16B2A-1499	yılın saksıları olarak kabul görür. **Yasal** bir *zorunluluk* olmasa da; Laikasever	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Olması gerekme, olduğundan başka olmama, zorunlu olma, mecburluk, mecburiyet, mecburilik, zaruret, ıztırar, zorunluk, zarurilik" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'zorunluluk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (47.)	UI22F1D-4705	hassasiyetini hiç anlamadın... "Dinin hiçbir **yasal** *zorlama* olmaksızın da baskı aracı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'zorlama' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (52.)	NA16B3A-0661	karmaşadan düze çıkmanın rahatlığı ve **yasal** bir kişilik *kazanmanın* içten sevinciyle	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kazanma' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (56.)	TI22C3A-1184	mi pansiyonda mı kalıyorsun hemen **yasal** *zorunluluk* nedeniyle tutulan defterler önüne	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Olması gerekme, olduğundan başka olmama, zorunlu olma, mecburluk, mecburiyet, mecburilik, zaruret, ıztırar, zorunluk, zarurilik" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'zorunluluk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (70.)	OA15B1A-1746	Şimdilik hoşça kal yaban çiçeğim. **Yasal** *mermisiyle*, Bir komiser yaklaşmakta… Başım	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'mermi' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (74.)	QG09C2A-0369	iki çocuk söz konusudur. Çocukların **yasal** *hakları* için bile olsa evliliğin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

7. (76.)	PI41C1A-1421	abi Manavgatlıyım... "Birleşik Devletler mahkemesince **yasal** *velayet hakkı* verilmiş bir kişiden	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'velayet hakkı' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 123. "yasal" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*yasal*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*2* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (65.)	NF10A2A-1827	devam etti. Sendikacılar Hükümet'in kararsızlığını, **yasal** ve yasa dışı *eylemlerle*, çeşitli kesimlerin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'eylem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (90.)	UD02A1B-4614	haklar da söz konusudur. Gerçi **yasal** *haklar* polis tarafından tek taraflı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

3. (92.)	SE39C3A-0543	1775 ile 1783 arasında bu **yasal** *korsanlar*, 458 tane ingiliz deniz	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde karşıtlık ilişkisi içerisindeki 'yasal' ve 'korsan' sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (96.)	QD16C4A-0105	evlenme hakkı, Müslüman kadınların ilk **yasal** *kazanımlarıydı*. Kadınların haklarını savunan erkeklerin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kazanılan şey, elde edilen hak." (KL, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'kazanım' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 124. "yasal" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*yasal*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *10*'unda ezgisel özellik (*6* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (2.)	VF10A2A-1859	değerlendirilmektedir. Kuzey Kıbrıs'ta AB uyumlu **Yasal** *Reformlar* Uzun yıllar uluslararası dünyadan	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeydeki aksaklık ve eksikleri

				düzelterek daha iyi duruma getirmek için yapılan işler, yenilikler, ıslâhat" (KL, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'reform' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (8.)	UD02A2A-2649	bu uygulamalar için toplumsal ve **yasal** açıdan herhangi bir *engel* yoktur	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'engel' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (28.)	PE09C1A-1528	uğraşacaktır. Bunu yaparken diğer kuruluşlarla **yasal** *dayanışmada* bulunmak mecburiyetindedir. Diğer görevi	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'dayanışma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (29.)	TE39C3A-1400	sınıfı ve sendikacılık hareketi, varolan **yasal** *haklarını* bile kullanamamaktadır. Sendikacıların büyük	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya

				birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (50.)	VF05A1B-4642	etkilemeye çalışırken işletmelerin üretim faaliyetlerini **yasal** *yaptırımlarla* sürdürülebilir kılmaya çalışmaları gerektiğini	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yaptırım' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (61.)	NF10A2A-1648	Bunların bir bölümü çok sıkı **yasal** *yaptırımlarla* denetlenmektedir. Bu görevliler arasındaki	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yaptırım' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (94.)	VI19E1A-4022	Patent, *buluş yapanların haklarını koruyan* **yasal** bir belgedir. Bu belge alındıktan	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'buluş yapanların haklarını koruyan' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

8. (95.)	TF10A2A-1173	kurulmuştur. **Yasal** metodolojide ve genişlikte **yasal** *bağımsızlığı* vardır, istatistiklerin yayım şekli	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bağımsız olma durumu, istiklal" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'bağımsızlık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (97.)	CD02A1B-3405	ise bir psikologlar odası bulunmadığından **yasal** *yaptırımları* uygulayacak bir organ bulunmamaktadır.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yasaya, kurala karşı yapılan aykırı davranışlara verilen ceza" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yaptırım' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (100.)	VI19E1A-3997	kişilere yol gösterirler. Onlar insanların **yasal** *haklarını* korur ve savunurlar. ÖĞRETMENİM	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 125. "yasal" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*yasal*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (6.)	SE05A1B-4208	ile ilgili kararlardır. Serbestleştirme, piyasalara **yasal** *giriş engellerinin* azaltılması veya kaldırılması	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'giriş engelleri' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (37.)	TF32D1B-2747	*zorunlu, emredici* ve yürürlükte olan **yasal** düzenlemenin, geçerli olduğu açıkça belirtiliyor	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kesin olarak gereksinim duyulan, zaruri, mecburi, ıztırari" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'zorunlu' ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'emredici' sözcükleriyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (60.)	KE18E1C-4150	Menkul kıymetlerin devralınması için gerekli **yasal** ve idarî *izinlerin* alınmamış olması	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şey yapmak için verilen veya alınan özgürlük, müsaade, ruhsat, icazet, mezuniyet" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'izin' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 126. “yasal” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*yasal*” sıfatının “*hukuk*” bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *2*’sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (5.)	PD02A2A-1167	Yani bu konuda herhangi bir **yasal** *boşluk* bulunmamaktadır. Ortada **yasal** bir *boşluk*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘boşluk’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (81.)	OI27D1B-2815	bizi bağlayacak bir karar alırsa, **yasal** *zorunluluklar* bizi bağlar" diye konuştu.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Olması gerekme, olduğundan başka olmama, zorunlu olma, mecburluk, mecburiyet, mecburilik, zaruret, ıztırar, zorunluk, zarurilik” (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘zorunluluk’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 127. “yasal” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*yasal*” sıfatının “*idari*” bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *2*’sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (42.)	SD18E1C-3376	çalıştırma yasağının uygulanması için gerekli **yasal** ve *cezai* düzenlemelere işlerlik kazandırılmalıdır.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ceza ile ilgili, cezaya ilişkin, cezaya dayanan" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'cezai' sıfatıyla aynı ismi (düzenleme) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (64.)	PF10A2A-1867	çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. 2.9.2. 1/95 Sayılı OKK Gereği **Yasal** *Yükümlülükler* Bu konuda taraflara düşen	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yapılması zorunlu olan iş veya bir işi yapma zorunluluğu, yükümlülük, yüküm, mükellefiyet, mecburluk, mecburiyet" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yükümlülük' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 128. "yasal" Sıfatının "idari" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*yasal*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (9.)	ME05A4A-2614	Siyasal parti kurmak için hiçbir **yasal** *engel* yoktu. Türkiye'de Atatürkçülük, devrimler	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'engel' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (24.)	NE39C3A-0613	Siyasi Şube Müdürü, Celal Kürkoğlu'na "**yasal** *sınırlar* içinde kalmaları" uyarısında bulundu.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sınır' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (36.)	SH32D1B-2498	Anayasa engel değildir buna... Demokrasi, Osmanlı usulü sadrazamlığa, **yasal** bir içerilik *kazandırmış oluyor*. Halkçılık	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kazandırmış ol-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 129. "yasal" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*yasal*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi								yansız anlam ezgisi								olumsuz anlam ezgisi							
yasal	13 **%13**	3 **%3** *%12*	2 **%2** *%17*	6 **%6** *%19*	1 **%1** *%14*	-	-	1 **%1** *%8*	69 **%69**	18 **%18** *%72*	8 **%8** *%66*	21 **%21** *%68*	4 **%4** *%57*	5 **%5** *%71*	3 **%3** *%60*	10 **%10** *%77*	18 **%18**	4 **%4** *%16*	2 **%2** *%17*	4 **%4** *%13*	2 **%2** *%29*	2 **%2** *%29*	2 **%2** *%40*	2 **%2** *%15*
	T	**G**	**T**	**B**	**E**	**H**	**İ**	**S**	**T**	**G**	**T**	**B**	**E**	**H**	**İ**	**S**	**T**	**G**	**T**	**B**	**E**	**H**	**İ**	**S**

***T (Toplam), G (Genel), T (Tarih), B (Bilgilendirici), E (Ekonomi), H (Hukuk), İ (İdari) S (Siyaset) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 130. "yasal" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*yasal*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *31*'inde (%*31*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bu sayı, "*kanuni*" sıfatıyla özdeştir (Bkz. 3.5.3.1. "kanuni" Sıfatının Anlam Ezgisi). Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*18* kez - %*58*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*13* kez - %*42*) görülmüştür. Bunda, sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*yasal*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*ekonomi*"dir. Bu bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*43*) ezgisel özellik göstermiştir. "*ekonomi*" bağlam kümesini "*idari*" bağlam kümesi izlemiştir. "*idari*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *2*'si (%*40*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*tarih*", "*bilgilendirici*", "*hukuk*", "*genel*" ve "*siyaset*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*tarih*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinin *4*'ünde (%*34*), "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *10*'unda (%*32*), "*hukuk*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *2*'sinde (%*29*), "*genel*" bağlam kümesindeki *25* uyumluluk dizisinden *7*'sinde (%*28*) ve "*siyaset*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *3*'ünde (%*23*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.5.3.3. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam

yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*kanuni*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: hâkim (güvencesi/ilkesi), düzenleme, takip, karşılık, temsilci, yedek akçe, zorunluluk, takibat, para, esas. "*hâkim (güvencesi / ilkesi)*" ve "*zorunluluk*", "*kanuni*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*kanuni*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*düzenleme*", "*takip*", "*karşılık*", "*temsilci*", "*yedek akçe*", "*takibat*", "*para*" ve "*esas*" yansız özellik göstermiştir.

"*kanuni*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*hâkim (güvencesi/ilkesi)*", terim anlamlı bir sözcük olsa da, "*Bir antlaşmada taraflardan birinin sorumluluğu üzerine alması, inanca, teminat, garanti*" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan "*güvence*" sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından, "*kanuni*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır. "*zorunluluk*" ise "*Olması gerekme, olduğundan başka olmama, zorunlu olma, mecburluk, mecburiyet, mecburilik, zaruret, ıztırar, zorunluk, zarurilik*" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "*kanuni*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

"*yasal*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: düzenleme, mirasçı, dayanak, çerçeve, yol, zorunluluk, mevzuat, açı, hak, işlem. "*zorunluluk*" ve "*hak*", "*yasal*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*yasal*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*düzenleme*", "*mirasçı*", "*dayanak*", "*çerçeve*", "*yol*", "*mevzuat*", "*açı*" ve "*işlem*" yansız özellik göstermiştir.

"*yasal*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*zorunluluk*", "*Olması gerekme, olduğundan başka olmama, zorunlu olma, mecburluk, mecburiyet, mecburilik, zaruret,*

ıztırar, zorunluk, zarurilik" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "yasal" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır. "*hak*" ise "*Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç*" (GTS, 19.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahiptir ve "*yasal*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

Bununla birlikte, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*düzenleme*" ve "*zorunluluk*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.5.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının sınıfbirim kümesindeki /insanlarla ilgili/ anlambirimciği ile kavrambirim kümesindeki /hukukla ilgili, hukuka ait/, /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ ve /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların gücülbirim kümesindeki /kanun-yasa koyan/ anlambirimciği farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.5.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları arasında tam bir alt anlamlılık ilişkisi görülmemiş ancak "*kanuni*" sıfatının "*yasal*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde "*/insanlarla ilgili/ + /hukukla ilgili, hukuka ait/ + /hukuka dayanarak oluşturulan, hukuktan yetki alan/ + /hukuk, din ve kamu vicdanının doğru bulduğu/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca "*kanuni*" sıfatı, "*yasal*" sıfatından farklı anlambirimciği ile farklı bir anlam alanına sahiptir. Bu anlam alanı incelendiğinde, "*kanuni*" sıfatının "*kanun*

koyucu, vazıkanun, yasa koyucu" gibi yansız özellikteki sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.5.2. Anlam Alanı).

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*kanuni*" sıfatı derlemde *963* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*45* bilimsel düzyazı, %*4* kurgu ve şiir, %*25* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*8* gazete, %*17* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin. "*yasal*" sıfatı ise derlemde *4886* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*54* bilimsel düzyazı, %*2* kurgu ve şiir, %*16* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*13* gazete, %*14* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*genel*", "*tarih*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde yer almıştır. "*kanuni*" sıfatı "*ekonomi*", "*hukuk*" ve "*idari*" bağlam kümelerinde sık yer alırken "*yasal*" sıfatı "*siyaset*" bağlam kümesinde daha çok geçmiştir (Bkz. 3.5.3. Anlam Ezgisi).

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*kanuni*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*kanuni*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *19*'unda olumsuz, *12*'sinde olumlu anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *69* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.5.3.1. "kanuni" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*yasal*" sıfatı, "*kanuni*" sıfatıyla genel olarak özdeş değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahiptir. Buna göre, "*yasal*" sıfatı *100* uyumluluk dizisinin *18*'inde olumlu, *13*'ünde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *69* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.5.3.2. "yasal" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesi doğrultusunda veriler sunmuştur. Buna göre, "*kanuni*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*hâkim (güvencesi/ilkesi)*" olumlu, "*zorunluluk*" olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. "*yasal*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından da "*hak*" olumlu, "*zorunluluk*" olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının

eşdizimlilik adayları arasında "*düzenleme*" ve "z*orunluluk*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.5.3.3. "kanuni" ve "yasal" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Bunda temel etken, "*kanuni*" sıfatının sahip olduğu /kanun-yasa koyan/ anlambirimciğidir. Bu anlambirimcik, *günlük dil*de "*Kanuni Sultan Süleyman*" ismi dışında hemen hiç kullanılmasa da "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları arasında anlam farkı oluşturmuştur. Söz konusu anlambirimcik üzerinde geniş bir tarihsel düzlemi ele alarak yapılacak anlam incelemesi, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının dil düzlemindeki anlam özelliklerinin belirlenmesinde yeni görüşler oluşmasını sağlayacaktır. Ancak mevcut verilere göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma, dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları geniş anlam özdeşliğine; söz düzleminde ise yakın değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahiptir. Ancak dil düzlemindeki, tarihsel düzeyde yeni bir inceleme ve değerlendirmeye muhtaç anlam farklılığı nedeniyle "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*kanuni*" ve "*yasal*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.6. KİŞİSEL – ŞAHSİ

"*Kişi ile ilgili*" durumları nitelerken kullanılan "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Aksu (2013), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Ağakay (1956) ile

Yalım ve Yalım'da (1983) eş anlamlı olarak belirtilmemiştir. Genel sözlükler *GTS*[21] ve *KL*[22]'de "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.6.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / **anlambirimcikler**	**insanlarla ilgili**	**kişiye ait veya kişiyle ilgili olan**	**kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan**	**kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan**	**kişinin vücuduyla ilgili olan**	**kişiye özel kullanıma hizmet eden**	**soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan**
kişisel	+	+	+	+	+	+	+
şahsi	+	+	+	+	+	+	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.							

Tablo 131. "Kişisel" ve "Şahsi" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren sınıfbirim kümesi, /insanlarla ilgili/ *üreysel anlambirimciğinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcik, her iki sıfatta özdeştir.

b) Kavrambirim: "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /kişiye ait veya kişiyle ilgili

[21] **kişisel:** "*sf*. Kişi ile ilgili, kişiye ilişkin, kişinin kendi malı olan, şahsi, zatî." (GTS, 26.02.2018)
şahsi: "*sf*. Kişisel." (GTS, 26.02.2018)
[22] **kişisel:** "*sıf. yeni*. Kişiyle ilgili, kişiye âit, şahsî." (KL, 26.02.2018)
şahsi: "*sıf*. Kişinin kendisiyle ilgili, şahsına âit, kişisel." (KL, 26.02.2018)

olan/, /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/, /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/, /kişinin vücuduyla ilgili olan/ ve /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

c) Gücülbirim: "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/ *gücül anlambirimciğinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcik, her iki sıfatta özdeştir.

Buna göre "kişisel" ve "şahsi" sıfatları sınıfbirim, kavrambirim ve gücülbirim kümeleri bakımından özdeştir.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

kişisel: /insanlarla ilgili/ + /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/ + /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/ + /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/ + /kişinin vücuduyla ilgili olan/ + /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ + /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/

şahsi: /insanlarla ilgili/ + /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/ + /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/ + /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/ + /kişinin vücuduyla ilgili olan/ + /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ + /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarına ait tüm anlambirimcik demetlerinin özdeş olması nedeniyle *üstanlambirimcik demeti* belirlemeye gerek yoktur.

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlambirimcik demetlerinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.6.2. Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlam alanları, iki sıfatta özdeş olan /insanlarla ilgili/, /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/, /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/, /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/, /kişinin vücuduyla ilgili olan/, /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ ve /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/ anlambirimcikleri çevresinde belirlenmiştir.

Buna göre, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/	**kişisel, şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bireysel, ferdi, hususi, özel, zati
karşıt anlamlı sözcükler	genel, umumi

Tablo 132. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının /kişiye ait veya kişiyle ilgili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/	**kişisel, şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bireysel, ferdi, öz
karşıt anlamlı sözcükler	kolektif, müşterek, ortak, ortaklaşa

Tablo 133. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının /kişinin gerçek varlığı ve katılımıyla doğrudan yapılmış olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/	**kişisel, şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	özel, hususi
karşıt anlamlı sözcükler	genel, umumi

Tablo 134. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının /kişinin özel yaşamı, ilişkileri ve duygularıyla ilgili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının /kişinin vücuduyla ilgili olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kişinin vücuduyla ilgili olan/	**kişisel, şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bedensel, cismani, maddi, tensel
karşıt anlamlı sözcükler	manevi, ruhi, ruhsal, tinsel

Tablo 135. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının /kişinin vücuduyla ilgili olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kişiye özel kullanıma hizmet eden/	**kişisel, şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bireysel, ferdi, hususi, özel
karşıt anlamlı sözcükler	genel, umumi

Tablo 136. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının /kişiye özel kullanıma hizmet eden/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/	**kişisel, şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bireysel, ferdi, müşahhas, mütecessid, somut
karşıt anlamlı sözcükler	soyut, mücerret

Tablo 137. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının /soyut değil, benlik bilinci taşıyan bir varlık olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**kişisel**	**şahsi**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bedensel, bireysel, cismani, ferdi, hususi, maddi, müşahhas, mütecessid, öz, özel, somut, tensel, zati	bedensel, bireysel, cismani, ferdi, hususi, maddi, müşahhas, mütecessid, öz, özel, somut, tensel, zati
karşıt anlamlı sözcükler	genel, kolektif, manevi, mücerret, müşterek, ortak, ortaklaşa, ruhi, ruhsal, soyut, tinsel, umumi,	genel, kolektif, manevi, mücerret, müşterek, ortak, ortaklaşa, ruhi, ruhsal, soyut, tinsel, umumi,

Tablo 138. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının özdeş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları özdeş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.6.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları, *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. "*kişisel*" sıfatı, derlemde *5122* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *107,51* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	2041	%39.86
kurgu ve şiir	206	%4.02
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	1359	%26.54
gazete	468	%9.14
diğer yazılı basılmış metin	914	%17.85
basılmamış yazılı metin	133	%2.6

Tablo 139. TUD-TS'de "kişisel" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*şahsi*" sıfatı ise derlemde *807* kez geçmiş, bir milyon sözcükte *16,94* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	276	%34.2
kurgu ve şiir	49	%6.07
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	277	%34.32
gazete	69	%8.55
diğer yazılı basılmış metin	122	%15.12
basılmamış yazılı metin	14	%1.73

Tablo 140. TUD-TS'de "şahsi" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*kişisel*" sıfatı "*şahsi*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. Bu sıfatlar, metin türleri bakımından en çok "*bilimsel düzyazı*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"kişisel" ve "şahsi" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlambirimcikleri yansız anlam özelliklerine sahiptir. Bu nedenle, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**							
kişisel	100 (%100)	45 (%45)	29 (%29)	10 (%10)	5 (%5)	5 (%5)	3 (%3)	3 (%3)
	toplam	*bilgilendirici*	*genel*	*teknoloji*	*siyaset*	*tarih*	*din*	*hukuk*
şahsi	100 (%100)	25 (%25)	28 (%28)	4 (%4)	8 (%8)	20 (%20)	7 (%7)	8 (%8)
	toplam	*bilgilendirici*	*genel*	*felsefe*	*siyaset*	*tarih*	*din*	*hukuk*

Tablo 141. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" ve hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*kişisel*" sıfatı teknolojik gelişmeleri içeren "*teknoloji*" bağlam kümesinde yer alırken "*şahsi*" sıfatı bu bağlam kümesinde yer almamış, felsefi görüşleri ele alan "*felsefe*" bağlam kümesinde yer almıştır. Bunlar dışında, iki sıfatın bağlam kümeleri arasındaki en büyük fark "*bilgilendirici*" ve "*tarih*" kümelerinde görülmüştür.

3.6.3.1. "kişisel" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*kişisel*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *33* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*13* olumlu, *20* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*kişisel*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *45* uyumluluk dizisinden *14*'ünde ezgisel özellik (*6* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (6.)	VI07A2A-2643	kurallarına uygun biçimde yapılması ve **kişisel** *hijyen* konusunda sürekli eğitimini sağlamalıdır.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sağlığa zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemlerinin tümü" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hijyen' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (7.)	TE05A1B-4250	olduğu" yönündeki hipotez kısmen doğrulanmıştır. **Kişisel** *değerler* bağlamında kamu çalışanlarının faaliyetlerinin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'değer' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (9.)	ED02A3A-0594	Olumsuz olan, konunun düzeyinin düşmesi, **kişisel** *hesaplaşmaların* ön plana çıkmasıdır. Her	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'hesaplaşma' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (21.)	JA16B2A-0873	yaygınlaştığı, insanların birbirine, geleceğe, yasalara, **kişisel** *başarılarına* güvenmediği yerlerde başkalarının, güçlü	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'başarı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (22.)	EA16B3A-0344	bu denli özdeşleştikten sonra kendi **kişisel** yaşamı *bulanıklaştıkça bulanıklaştı*, daha doğrusu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(bulanıklaştıkça) bulanıklaş-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (23.)	MA16B3A-0457	yöneticiliğe atanmasındaki amaç; kamu olanaklarını **kişisel** nedenlerle *kinlendiklerine* karşı gaddarca kullanarak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Öç almak istemek, kin tutmak" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kinlen-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (25.)	SI37C3A-1235	eğitmek ve çalıştırmak çok önemlidir. Kişisel bilgi, **kişisel** *hakimiyet* ve **kişisel** *tutarlılık*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'hakimiyet' sözcüğünü ve

				kullanıldığı bağlamda “Tutarlı olma durumu, insicamlılık” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘tutarlılık’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (43.)	QF10E1B-2868	indirdi. Türkiye'de ise ev ve **kişisel** *bakım* kategorisinde yer alan 15	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir şeyin iyi gelişmesi, iyi bir durumda kalması için verilen emek” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘bakım’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (48.)	EE05A1B-3452	temel esaslar getirmiştir. Benzer hükümler **Kişisel** ve Siyasi *Haklar* Uluslararası Sözleşmesi'nde	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘hak’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

10. (61.)	NF10A2A-1648	mallardır. Bu mallar, son tüketicilerce **kişisel** ya da aile *gereksinmelerini* karşılamak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İhtiyaç" (KL, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'gereksinme' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (63.)	QD02A1B-4567	nedeniyle yardım davranışı göstermeyi tetiklerken, **kişisel** *sıkıntı* daha çok bencil ve	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İşsizlik, tekdüzelik, bezginlik vb. sebeplerden doğan ruhsal yorgunluk, cefa, eziyet" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sıkıntı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (68.)	LD43A3A-1798	var genel olarak bir de **kişisel** *korunma sorunu* var. Kişisel korunma	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'korunma sorunu' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (76.)	NE43C2A-1884	savaş var. Amerika'daki büyük *sıkıntı* **kişisel** *güvenliğin tahrip edilmiş olmasıdır*. Bugün	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) güvenliğin tahrip edilmiş olması' öbeğiyle birlikte kullanılması

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "Sorun, mesele, sendrom, problem" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sıkıntı' sözcüğüyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmiştir.
14. (97.)	VF07A2A-1857	özel bilgilerini ve ticaret sırlarını **kişisel** *menfaat* için kullanmak Gri Alan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'menfaat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 142. "kişisel" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kişisel*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *29* uyumluluk dizisinden *15*'inde ezgisel özellik (*3* olumlu, *12* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (18)	RA16B3A-1071	adını söylediğinde gerilim romanlarını ve **kişisel** *gelişim* kitaplarını okuduğumu hatırladım. "Başvur	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İlerleme, inkişaf, tekâmül" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'gelişim' sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (30.)	TI41C3A-1344	şey mi? Burada yalan yok, **kişisel** *çıkar* yok, politika yok... Sonuçta	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çıkar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (31.)	EG37C3A-1152	parça da kendi yok oluşudur. **Kişisel** *acıların* önemi vardır ama Berke	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ölüm, yangın, deprem vb. olayların yarattığı üzüntü, keder, elem" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'acı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (38.)	UI32D1B-2553	böyle biri mi? Annenin kendi **kişisel** *sorunlarını* böyle ters davranışlarla ört	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sorun' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (39.)	KH32D1B-2505	önünde yakayım mı? *Torpil, iltimas,* **kişisel** *çıkar, kanunsuz bir şey* istemiyorum.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘çıkar’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca incelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir kimseyi kayırma işi” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘torpil’, kullanıldığı bağlamda “Haksız yere, yasa ve kurallara uymaksızın kayırma, arka çıkma” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘iltimas’ sözcükleri ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘kanunsuz bir şey’ öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

6. (47.)	VI22F1D-4061	sen söylesin sen böylesin diye **kişisel** *sataşma* da içermiyor hiçbirisi. Bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sataşma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (52.)	PA16B4A-0089	İlhan. "İntihar toplumsal olmaktan çok **kişisel** bir *kırılma eylemidir* ama geride	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kırılma eylemi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (53.)	SA16B4A-0063	bir şey söylememiş olması ilginç. **Kişisel** *itiraflarını*, *tövbelerini*, *duygusal sömürülerini* güzel	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'itiraf', 'tövbe' sözcüklerini ve 'duygusal sömürü' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (69.)	QA16B3A-0617	Sizinle çalışmak bir zevkti. Ancak **kişisel** *sorunlarım* yüzünden bu zevki daha	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sorun' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (72.)	DA16B3A-2667	bir kalabalıkla karşılaşınca, Erdal Bey'in **kişisel** *çıkarlardan* arınmış sıcaklığının etkisini yaşadım	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çıkar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (75.)	PE39C4A-0183	tek tek özür diliyorum bu **kişisel** *problemlerle* sizleri meşgul ettiğim için.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'problem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (80.)	ME39C3A-1082	hareket, sanki direnen birkaç kişinin **kişisel** *inadı* gibi algılanır olmuştu. Ama	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir konuda direnme, ayak direme, diretme, direnim" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'inat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (88.)	VI22F1D-4708	ocak, her 24 ocak benim **kişisel** *bayramımdır*; içimde şehrin bütün okulları	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Özel olarak kutlanan gün" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için

				olumlu bir değere sahip olan ‘bayram’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (91.)	NA16B2A-0742	paspasa yapışmış çarşaf parçasını görünce, **kişisel** *felaketimin* ciddiyetini anladım. Üstünde futbolcu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, bela” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘felaket’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (100.)	VI19E1A-4006	Uygun kutucuğu işaretleyerek kendinizi değerlendiriniz. **Kişisel** *temizliğime* önem veririm. Meyve ve sebzeleri	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Temiz olma durumu, arılık (I), saffet, nezafet” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘temizlik’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 143. “kişisel” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“kişisel” sıfatının “teknoloji” bağlam kümesindeki 10 uyumluluk dizisinden 1’inde ezgisel özellik (1 olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (93.)	VH32D1B-2752	söz ediyorum. Herkesin telefon konuşmalarının, **kişisel** *sohbetlerinin* dinlenebildiği ve çoğu kez	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sohbet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 144. "kişisel" Sıfatının "teknoloji" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kişisel*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (66.)	CE05A3A-1274	ve liyakat esasına göre değil, **kişisel** *sadakat* esasına göre oluşması öngörülen	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İçten bağlılık" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sadakat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 145. "kişisel" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kişisel*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*2* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (11.)	HD02A2A-0765	tarihli bu metinde, feodal sistemin **kişisel** *hakları* nasıl sınırladığı vurgulanıyor ve	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (45.)	KD02E3A-1646	okuyunuz, sonra da değerlendiriniz: "Yurttaşların **kişisel** ve sosyal *özgürlükleri,* eşitliği, dokunulmazlığı ve mülkiyet haklarını	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu, hürriyet" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'özgürlük' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 146. "kişisel" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*kişisel*" sıfatının "*din*" bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (19.)	TA16B1A-0069	Ancak başı çok sıkıştığında anımsadığı **kişisel** Tanrısına *sığınmış*, içtenlikle *yalvarıyor*, dualar	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Tanrı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, kullanıldığı bağlamda "Tehlikelerden kaçarak güvenilir bir yere çekilmek" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sığın-' ve kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yalvar-' sözcükleriyle birlikte kullanılması mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 147. "kişisel" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*kişisel*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi								yansız anlam ezgisi								olumsuz anlam ezgisi							
kişisel	13 **%13**	6 **%6** *%13*	3 **%3** *%10*	1 **%1** *%10*	1 **%1** *%20*	2 **%2** *%40*	1 **%1** *%33*	-	67 **%67**	31 **%31** *%69*	14 **%14** *%48*	9 **%9** *%90*	4 **%4** *%80*	3 **%3** *%60*	2 **%2** *%67*	3 **%3** *%100*	20 **%20**	8 **%8** *%18*	12 **%12** *%42*	-	-	-	-	-
	T	B	G	Tk	S	T	D	H	T	B	G	Tk	S	T	D	H	T	B	G	Tk	S	T	D	H

*T (Toplam), B (Bilgilendirici), G (Genel), Tk (Teknoloji), S (Siyaset), T (Tarih), D (Din), H (Hukuk) bağlam kümelerini belirtmektedir.
**Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 148. "kişisel" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*kişisel*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *33*'ünde (%*33*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*20* kez - %61) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*13* kez - %*39*) görülmüştür. Bunda, "*kişisel*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*kişisel*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*genel*"dir. Bu bağlam kümesindeki *29* uyumluluk dizisinden *15*'i (%*52*) ezgisel özellik göstermiştir. "*genel*" bağlam kümesini "*tarih*" bağlam kümesi izlemiştir. "*tarih*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *2*'si (%*40*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*din*", "*bilgilendirici*", "*siyaset*" ve "*teknoloji*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*din*" bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*33*), "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *45* uyumluluk dizisinden *14*'ünde (%*31*), "*siyaset*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*20*) ve "*teknoloji*" bağlam kümesindeki *10* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*10*) ezgisel özellik belirlenmiştir. "*hukuk*" bağlam kümesindeki *3* uyumluluk dizisinde ise ezgisel özelliğe rastlanmamıştır.

3.6.3.2. "şahsi" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*şahsi*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *29* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*5* olumlu, *24* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir.

Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*şahsi*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *25* uyumluluk dizisinden *8*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu, *7* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (3.)	VD02A2A-2702	doğru orantılıdır. Toplumun refahı için **şahsi** *mutluluğumuzu* düşündüğümüz kadar onun da	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, mut (I), ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlilik" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mutluluk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (14.)	FE05A1B-3471	"kurnazca bir politika" sanıldı. Küçük **şahsi** ve politik *çıkarlar* uğruna Türkiye	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çıkar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (27.)	UD39C1A-2648	tavırları ile bunu talebesine sezdirmemelidir. **Şahsi** *Meseleler* Mektebe Taşınmaz Özel problemler	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mesele' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (62.)	PE05A2A-1426	sebebi; Irak ve Iran liderlerinin **şahsi** *kavgaları*, Şattül Arab anlaşmazlığı, tarihten	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Düşmanca davranış ve sözlerle ortaya çıkan çekişme veya dövüş, münazaa" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kavga' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (64.)	PD03A1A-3341	nedenle, gazetecilik adına kurulan ilişkileri **şahsi** *menfaatler* adına kullanmak, çıkar sağlamak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'menfaat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (87.)	KE05E1B-3299	ait plaka ve tescil belgelerinin **şahsi** *marifetlerle* yok edilerek, Türkiye trafiğine	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'marifet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (91.)	TA16B2A-1210	koyar. Bu yüzden onun şiirlerinde **şahsi** *dert* ve *ıstıraplarını* göremeyiz. Onda	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üzüntü" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'dert' ve kullanıldığı bağlamda "Acı, üzüntü, sıkıntı, keder"

				(GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘ıstırap’ sözcüklerini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (97.)	FD02A1B-3718	korku geliştirir, davranışı hürriyeti ve **şahsi** teşebbüsleri *felce uğratabilir*. Ayrıca, aşırı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘felce uğrat-’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 149. “şahsi” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*şahsi*” sıfatının “*genel*” bağlam kümesindeki *28* uyumluluk dizisinden *8*’inde ezgisel özellik (*1* olumlu, *7* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (1.)	UD05A3A-2606	öyle bir nesil ki hiçbir **şahsi** *menfaate* kapılmadan milleti için, vatanı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘menfaat’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (20.)	HA16B2A-1304	bu arada kocası, bir takım **şahsi** *art hesaplarla*, devlet bankalarına, tapu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘art hesap’ öbeğini nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (33.)	II22C3A-0566	yükümlülük allına girmesinler. Kariyerlerini ve **şahsi** *mutluluklarını* her şeyin üstünde tutsunlar.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, mut (I), ongunluk, kut, saadet, bahtiyarlık, saadetlilik" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mutluluk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (34.)	LD36C3A-0429	ben talepkâr olayım? O benim **şahsî** *meselem* değil ki? Üruğ beni	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mesele' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (35.)	JI09C3A-1441	soruşturması sonucunda tayinlerinin çıktığını, kendisiyle **şahsi** bir *sorunumuz* olmadığını, tayin emirlerini	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği

				için olumsuz bir değere sahip olan ‘sorun’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (47.)	VI22F1D-4061	olur, tarikat-cemaat-siyaset ekseninde **şahsi** *menfaatler* için memleket parsel parsel	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘menfaat’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (52.)	RA16B4A-0104	talebi olsa açıkça söylerler. Bu **şahsi** bir *meseleye* benzemiyor. Örgüt mörgüt	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sorun” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘mesele’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (63.)	UH03A2A-0494	ben, kötü niyet varsa, kendi **şahsî** *yararı* için bir konuyu; ama	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘yarar’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 150. “şahsi” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*şahsi*” sıfatının “*felsefe*” bağlam kümesindeki *4* uyumluluk dizisinden *1*’inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (51.)	GG03A1B-3199	Brightman'a göre spiritin çabalarının tümü **şahsî** *gelişmenin* en üstbiçimi içindir. Şahsiyeti	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'gelişme' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 151. "şahsi" Sıfatının "felsefe" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*şahsi*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *8* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (29.)	TE39C3A-1400	CIO Genel Başkanı George Meany'nin "**şahsi** *arkadaş*" olduğu belirtilmektedir: "Jimmy Carter	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, bacanak, eş, yâren, yoldaş" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'arkadaş' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (83.)	JD30D1A-2171	siyaset yapmayı sevmem. Bunu bir **şahsi** *meselem, korkum* olarak da görmem.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mesele' ve kullanıldığı

				bağlamda “Bir tehlike veya tehlike düşüncesi karşısında duyulan kaygı, üzüntü” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘korku’ sözcüklerini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (96.)	PD20C3A-0512	bir hizmette bulunmamış, iktidar döneminde **şahsi** *menfaat beklentileri* karşılanmamış kişilerdir. Bazı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘menfaat beklentileri’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 152. “şahsi” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*şahsi*” sıfatının “*tarih*” bağlam kümesindeki *20* uyumluluk dizisinden *8*’inde ezgisel özellik (*1* olumlu, *7* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (23.)	LA16B3A-1947	ne de Mithat Paşa'nın Abdülaziz'e **şahsi** *düşmanlığımız* vardı, ne de Murat	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Düşmanca duygu veya davranış, yağılık, hasımlık, adavet, muhasamat, husumet, antagonizm” (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘düşmanlık’ sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (26.)	RE39C3A-0690	devletin hizmetindeydiler. Bu kişiler kendi **şahsi** *çıkarları* için savaşıyorlar ve hükmedenlerin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çıkar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (30.)	PE39C3A-1529	ve namuslu bir adamdı. Bir **şahsi** *kusuru* lüzumundan fazla kibirli olması	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Eksiklik, noksan, nakısa" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kusur' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (69.)	VA16B3A-1038	geleneğine yenildi. İslam âlemi üzerinde **şahsi** *istibdatın* en müthişi egemen oldu.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Uyruklarına hiçbir hak ve özgürlük tanımayan sınırsız monarşi, despotluk, despotizm" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'istibdat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

5. (70.)	OA16B3A-0394	İngiltere'ye bakması gerektiğine kesinlikle kani. **Şahsi** durumu için de pek *kaygılı*."	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kaygısı olan, üzüntülü" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kaygılı' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (72.)	HA16B4A-0016	devletin meseleleri ile ilgili. Onunla **şahsi** bir *meseleyi* konuşmaya teşebbüs edemem.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mesele' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (77.)	OH37C2A-0540	*gerçekleşmesi mümkün olmayan ham-hayal* ve **şahsî** *ihtiras macerası* olduğunu söylediler. Karşı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ihtiras macerası' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'gerçekleşmesi mümkün olmayan ham-hayal' öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut

				olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
8. (95.)	TE05A3A-1451	sosyal kanaatleri göz önünde tutmaksızın **şahsi** *değerleri mükafatlandırmak* imkanına sahiptir. Kuvveti	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'değer' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "Güzel ve iyi bir iş yapan veya bir başarı gösteren kişiye mükâfat vermek, yaptığı şeyi bir ödülle değerlendirmek, ödüllendirmek." (KL, 01.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mükafatlandırmak' sözcüğüyle birlikte kullanılması, mevcut olumlu anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 153. "şahsi" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*şahsi*" sıfatının "*din*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (92.)	SH42C4A-0495	inancı nedeniyle kınanamayacağından, dinî duygular **şahsî** ve siyasî *çıkarlara alet edilemeyeceğinden*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çıkar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "bir kimseyi hoş olmayan bir işte aracı olarak kullanmak" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirdiği olumsuz bir değere sahip olan 'alet et-' öbeğiyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 154. "şahsi" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*şahsi*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi								yansız anlam ezgisi								olumsuz anlam ezgisi							
şahsi	5 **%5**	1 **%1** *%4*	1 **%1** *%4*	1 **%1** *%25*	1 **%1** *%12*	1 **%1** *%5*	-	-	71 **%71**	17 **%17** *%68*	20 **%20** *%71*	3 **%3** *%75*	5 **%5** *%63*	12 **%12** *%60*	6 **%6** *%86*	8 **%8** *%100*	24 **%24**	7 **%7** *%28*	7 **%7** *%25*	-	2 **%2** *%25*	7 **%7** *%35*	1 **%1** *%14*	-
	T	B	G	F	S	T	D	H	T	B	G	F	S	T	D	H	T	B	G	F	S	T	D	H

*T (Toplam), B (Bilgilendirici), G (Genel), F (Felsefe), S (Siyaset), T (Tarih), D (Din), H (Hukuk) bağlam kümelerini belirtmektedir.
**Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 155. "şahsi" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*şahsi*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *29*'unda (%*29*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*24* kez - %*83*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*5* kez - %*17*) görülmüştür. Bunda, sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"şahsi" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "tarih"tir. Bu bağlam kümesindeki 20 uyumluluk dizisinden 8'i (%40) ezgisel özellik göstermiştir.

"*siyaset*", "*bilgilendirici*", "*genel*", "*felsefe*" ve "*din*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*siyaset*" bağlam kümesindeki *8* uyumluluk dizisinden *3*'ünde (%*37*), "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *25* uyumluluk dizisinden *8*'inde (%*32*), "*genel*" bağlam kümesindeki *28* uyumluluk dizisinden *8*'inde (%*29*), "*felsefe*" bağlam kümesindeki *4* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*25*) ve "*din*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*14*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Ayrıca, "*kişisel*" sıfatında olduğu gibi "*şahsi*" sıfatında da "*hukuk*" bağlam kümesindeki *8* uyumluluk dizisinde ezgisel özelliğe rastlanmamıştır.

3.6.3.3. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ

bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*kişisel*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: gelişim, bilgisayar, çıkar, bakım, özellik, bilgi, görüş, kimlik, sergi, girişim. "*gelişim*", "*çıkar*" ve "*bakım,* "*kişisel*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*kişisel*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*bilgisayar*", "*özellik*", "*bilgi*", "*görüş*", "*kimlik*", "*sergi*" ve "*girişim*" yansız özellik göstermiştir.

"*kişisel*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*gelişim*", "*İlerleme, inkişaf, tekâmül*" (GTS, 01.04.2018); "*bakım*", "*Bir şeyin iyi gelişmesi, iyi bir durumda kalması için verilen emek*" (GTS, 01.04.2018) anlamları bildirdiği için olumlu değere sahiptir ve "*kişisel*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır. "*çıkar*" ise olumsuz duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*kişisel*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

"*şahsi*" sıfatının eşdizimlilik adaylarıy şöyledir: menfaat, hal (sicil, kayıt), kanaat, çıkar, görüş, mesele, mal, eşya, fikir, gayret. "*menfaat*", "*çıkar*" ve "*mesele*", "*şahsi*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*şahsi*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*hal (sicil, kayıt)*", "*kanaat*", "*görüş*", "*mal*", "*eşya*", "*fikir*" ve "*gayret*" yansız özellik göstermiştir.

"*şahsi*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*mesele*", "*Sorun*" (GTS, 01.04.2018) anlamı bildirmesi, "*menfaat*" ve "*çıkar*" ise olumsuz duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*şahsi*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

Bununla birlikte, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*çıkar*" ve "*görüş*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.6.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler GTS ve KL'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının sınıfbirim, kavrambirim ve gücülbirim kümelerindeki anlambirimcikler özdeştir (Bkz. 3.6.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları arasında özdeşlik ilişkisi görülmüştür. Buna göre, anlambirimcik demetleri çevresindeki anlam alanı da "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarında özdeştir (Bkz. 3.6.2. Anlam Alanı).

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*kişisel*" sıfatı derlemde *5122* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*40* bilimsel düzyazı, %*4* kurgu ve şiir, %*26* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*9* gazete, %*18* diğer yazılı basılmış metin, %*3* basılmamış yazılı metin. "*şahsi*" sıfatı ise derlemde *807* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*34* bilimsel düzyazı, %*6* kurgu ve şiir, %*34* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*9* gazete, %*15* diğer yazılı basılmış metin, %*2* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*bilgilendirici*" ve "*genel*" bağlam kümelerinde yer almıştır. "*kişisel*" sıfatında "*teknoloji*" bağlam kümesine ait uyumluluk dizileri yer alırken "*şahsi*" sıfatı "*teknoloji*" bağlam kümesinde yer almamıştır. Buna karşılık, "*şahsi*" sıfatı "*felsefe*" bağlam kümesinde yer almış ve "*kişisel*" sıfatına kıyasla "*tarih*", "*din*" ve "*hukuk*" bağlam kümelerinde daha çok geçmiştir (Bkz. 3.6.3. Anlam Ezgisi).

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*kişisel*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*kişisel*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *13*'ünde olumlu, *20*'sinde olumsuz

anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *67* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.6.3.1. "kişisel" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*şahsi*" sıfatının, "*kişisel*" sıfatına kıyasla daha zayıf ancak daha olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*şahsi*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *5*'inde olumlu, *24*'ünde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *71* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.6.3.2. "şahsi" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesi doğrultusunda veriler sunmuştur. Buna göre, "*kişisel*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*gelişim*" ve "*bakım*" sözcükleri olumlu, "*çıkar*" sözcüğü olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiş, "*şahsi*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından da "*menfaat*", "*çıkar*" ve "*mesele*" sözcükleri olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*çıkar*" ve "*görüş*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.6.3.3. "kişisel" ve "şahsi" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarına ait tüm anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*kişisel*" ve "*şahsi*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında üst kademede bir eş anlamlılık belirten tam eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının dil düzlemindeki anlam özellikleri özdeş olsa da söz düzlemindeki anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatlarının dil düzlemindeki anlam özellikleri özdeştir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlılık ve Cruse (1986) sınıflandırmasında bilişsel eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*kişisel*" ve "*şahsi*" sıfatları arasında, derecelendirmenin orta kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.7. MEŞHUR – ÜNLÜ

"*Tanınmış olan*" durumunu nitelerken kullanılan "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Ağakay'da (1956) "*meşhur*" ve "*ünlü*" madde başlarına yer verilmemiştir. Genel

sözlükler *GTS*[23] ve *KL*[24]'de "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.7.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / **anlambirimcikler**	**geniş insan kitleleri tarafından tanınan**	**bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen**	**aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan**	**çok başarılı ve üstün olan**	**gereğinden fazla ilgi gören**
meşhur	+	+	+	+	+
ünlü	+	+	-	+	-
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.					

Tablo 156. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

---

[23] **meşhur:** "*sıfat* Ünlü, tanınmış, herkesçe bilinen, angın (kimse)." (GTS, 17.02.2018)
ünlü: "1. *sıfat* Ün salmış olan, şöhretli, meşhur, şanlı, namlı, namdar, anlı şanlı.
2. *isim, dilbilgisi* Ses yolunda bir engele çarpmadan çıkan ses, sesli, sesli harf, vokal: a, e, ı, i, o, ö, u, ü" (GTS, 17.02.2018)

[24] **meşhur:** "*sıf.* 1. Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli.
2. *i.* Ünlü, şöhretli kimse veya şey." (KL, 17.02.2018)
ünlü: "*sıf.* 1. Ün salmış, meşhur, namlı.
2. *i. yeni. dilb.* Sesli." (KL, 17.02.2018)

a) Sınıfbirim: "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları, geniş anlam ve kullanım özelliklerine sahiptir. Dolayısıyla, bu sıfatları sınırlandırıp bir anlam sınıfı içine yerleştiren *üreysel anlambirimcik* belirlemek mümkün değildir. Bu nedenle, sınıfbirim kümesi boş bırakılmıştır.

b) Kavrambirim: "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/, /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ ve /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*meşhur*" sıfatının /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ anlambirimciği, "*ünlü*" sıfatında yer almamıştır.

c) Gücülbirim: "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /çok başarılı ve üstün olan/, /gereğinden fazla ilgi gören/ *gücül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*meşhur*" sıfatının /gereğinden fazla ilgi gören/ anlambirimciği, "*ünlü*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları kavrambirim ve gücülbirim kümeleri bakımından kısmen farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

meşhur: /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ + /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ + /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ + /çok başarılı ve üstün olan/ + /gereğinden fazla ilgi gören/

ünlü: /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ + /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ + /çok başarılı ve üstün olan/

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti,* "*/geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ + /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ + /çok başarılı ve üstün olan/*" şeklindedir.

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.7.2. Anlam Alanı

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları arasında tam bir *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiş ancak "*meşhur*" sıfatının "*ünlü*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/, /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ ve /çok başarılı ve üstün olan/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ ve /gereğinden fazla ilgi gören/ anlambirimcikleri çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir.

Buna göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/	**meşhur, ünlü**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	popüler, şöhretli, tanınmış
karşıt anlamlı sözcükler	tanınmamış, şöhretsiz, ünsüz

Tablo 157. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/	**meşhur, ünlü**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bilinen, maruf, namlı, sanlı, tanınmış
karşıt anlamlı sözcükler	bilinmeyen, sansız, tanınmamış

Tablo 158. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının /çok başarılı ve üstün olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /çok başarılı ve üstün olan/	**meşhur, ünlü**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	harika, mükemmel, şanlı
karşıt anlamlı sözcükler	berbat, felaket, şansız

Tablo 159. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının /çok başarılı ve üstün olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*meşhur*" sıfatının /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/	**meşhur**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	gerçek, hakiki, otantik, orijinal
karşıt anlamlı sözcükler	sahte, yalancı

Tablo 160. "meşhur" Sıfatının /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*meşhur*" sıfatının /gereğinden fazla ilgi gören/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /gereğinden fazla ilgi gören/	**meşhur**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	abartılı, abartılmış, mübalağalı
karşıt anlamlı sözcükler	abartısız, abartılmamış, mübalağasız

Tablo 161. "meşhur" Sıfatının /gereğinden fazla ilgi gören/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**meşhur**	**ünlü**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	abartılı, abartılmış, bilinen, gerçek, hakiki, harika, maruf, mübalağalı, mükemmel, namlı, orijinal, otantik, popüler, sanlı, şöhretli, tanınmış	bilinen, harika, maruf, mükemmel, namlı, popüler, sanlı, şöhretli, tanınmış
karşıt anlamlı sözcükler	abartılmamış, abartısız, berbat, bilinmeyen, felaket, mübalağasız, sahte, sansız, şöhretsiz, tanınmamış, tanınmamış, ünsüz, yalancı	berbat, bilinmeyen, felaket, sansız, şöhretsiz, tanınmamış, tanınmamış, ünsüz

Tablo 162. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*meşhur*" sıfatının "*ünlü*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*meşhur*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.7.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları, TUD-TS üzerinde incelenmiştir. "*meşhur*" sıfatı, derlemde *1619* kez geçmiş

ve bir milyon sözcükte *33,98* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	265	%16.37
kurgu ve şiir	283	%17.48
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	635	%39.22
gazete	98	%6.05
diğer yazılı basılmış metin	283	%17.48
basılmamış yazılı metin	55	%3.4

Tablo 163. TUD-TS'de "meşhur" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*ünlü*" sıfatı ise derlemde *8031* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *168,57* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	1113	%13.88
kurgu ve şiir	957	%11.93
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	3137	%39.12
gazete	1637	%20.41
diğer yazılı basılmış metin	1110	%13.84
basılmamış yazılı metin	65	%0.81

Tablo 164. TUD-TS'de "ünlü" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*ünlü*" sıfatı, "*meşhur*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, "*ünlü*" sıfatının çok anlamlı özellik taşıması ve derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. "*ünlü*" sıfatının "*meşhur*" sıfatına kıyasla "*gazete*" metin türünde daha yüksek kullanım yüzdesine sahip olması bunu örneklemektedir. "*meşhur*" sıfatı metin türleri bakımından en çok "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" ve "*kurgu ve şiir*"-"*diğer yazılı basılmış metin*" türlerinde yer almıştır. "*ünlü*" sıfatı ise metin türleri bakımından en çok "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" ve "*gazete*" türlerinde yer almıştır.

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı

bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının /çok başarılı ve üstün olan/ anlambirimciği, görece *olumlu anlam* özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfatlar, yalnız olumlu bağlamlarda kullanılmamış ("*meşhur*" sıfatının görece olumsuz anlam özelliklerine sahip /gereğinden fazla ilgi gören/ anlambirimciği bulunmaktadır) ve genel olarak *yansız* bir görünüm sergilemiştir. Bu nedenle, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**					
meşhur	100 (%100)	48 (%48)	27 (%27)	13 (%13)	6 (%6)	6 (%6)
	toplam	*genel*	*bilgilendirici*	*tarih*	*din*	*siyaset*
ünlü	100 (%100)	39 (%41)	36 (%36)	13 (%13)	3 (%3)	9 (%9)
	toplam	*genel*	*bilgilendirici*	*tarih*	*din*	*siyaset*

Tablo 165. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" ve araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, her iki sıfat dini bilgilerin ve görüşlerin yer aldığı "*din*" ile iç ve dış politikadaki gelişmeleri, siyasi kişilikleri içeren "*siyaset*" bağlam kümelerinde görece az yer almıştır. Ayrıca tarihi olay, gelişme ve sözlerin yer aldığı "*tarih*" bağlam kümesi iki sıfatta özdeştir.

3.7.3.1. “meşhur” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*meşhur*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *19* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*7* olumlu, *12* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*meşhur*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *48* uyumluluk dizisinden *6*'sında ezgisel özellik (*3* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (17.)	RA16B4A-1265	Filreis'le tanışıyoruz böylece. Âlemin en **meşhur** *kalpazanlarından* biri. Sadece Netamiye'de değil	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sahte para basan veya piyasaya süren kimse" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kalpazan' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (20.)	DA16B4A-1493	incelmişliği, dinlendiren serinliği karışıyordu. Romancı, **meşhur** Safo'nun *çektiği hastalık*, "Daüssıla-Nostalgie"den başka	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) Safo'nun çektiği hastalık' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (21.)	LA15B1A-1761	kırık kalp: uzun paslıborular pashüzünborular **meşhur** bir *ruh hastalığı* mı sanki	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Akıl hastalığı" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ruh hastalığı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (25.)	RG41C3A-1164	çocuk program sonrası Barış'ın o **meşhur** *'10 puan'larını* alırdı!" İKİNCİ KAHVALTI	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan '10 puan' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (57.)	HI09C4A-0481	çabuk pes ediyorsun. Hani senin **meşhur** *kararlılığın*? Her şey bitti mi	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kararlılık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (91.)	RA16B1A-1209	onlara kıyamadı. Arkadaşlarına: - Bunlar, o **meşhur** *üç arkadaş balık* olmalı... Kıymayalım	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'üç arkadaş balık' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 166. "meşhur" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*meşhur*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *27* uyumluluk dizisinden *6*'sında ezgisel özellik (*2* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (5.)	TD03A1A-1516	yararlanmaya çalışmaktadır. Bu çerçevede örneğin, **meşhur** *11 Eylül olayları* sonrasında İslâm'a	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ’11 Eylül olayları’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (50.)	ID02A1B-3829	sözcük seçimleriyle yapılır. Divan şiirinin **meşhur** *tekdüzeliğinin* biraz da Türkoloji yöntemlerin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Tekdüze olma durumu, yeknesaklık, biteviyelik, monotonluk” (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘tekdüzelik’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (59.)	SI42E1B-2941	Akdeniz bölgelerinde üretilen incirin en **meşhur** ve *lezzetlisi* İzmir İnciri'dir. Bilim	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Tadı güzel” (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘lezzetli’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (64.)	TD43A2A-1811	olarak bizim İznik'teki Hıristiyanlığın başlangıcındaki **meşhur** *ikonalar tartışmasını* incelemiş; görüntü ile	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘ikonalar tartışması’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

5. (68.)	IE05A4A-1946	malum; aslında devletin ele almasıyla, **meşhur** Sümerbank ve Etibank ile başlayan *çağdaş sanayileşme ve sanayi devrimi*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çağdaş sanayileşme ve sanayi devrimi' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (79.)	FI37C3A-3010	bulaşmayanları zor durumda bırakmış. 1986'daki **meşhur** *Eskişehir olaylarında*, Fener'in namlı savaşçılarından	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '… olayları' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 167. "meşhur" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*meşhur*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*2* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (10.)	FE05A2A-2622	boyunduruk geçirmekte hiç duraksamadılar. İşte **meşhur** "*Düyun-u Umumiye*" 1881'de böylece *gün yüzüne çıktı*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Düyun-u Umumiye' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'gün yüzüne çık-

				’ öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
2. (14.)	IB04A1A-1052	"Amerika'sı" sayılan İskenderiye'den *sevilen* ve **meşhur** bir insan olarak Milet'e dönüyor.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘sevilen’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (95.)	VB04A2A-2585	İstanbul'a giden Takiyüddin, burada İstanbul'un **meşhur** *âlimlerinden* ders aldı. Bir süre	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal sahip olan ‘âlim’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 168. “meşhur” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*meşhur*” sıfatının “*din*” bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *1*’inde ezgisel özellik (*1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (11.)	DH03A1B-3100	bozguncular arasında gösterir. D'Herbclot'da, Muhammedin **meşhur** bir *aldatıcı* Muhammedilik adı verdiğimiz	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Aldatma niteliğine sâhip olan, yanıltıcı.” (KL, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘aldatıcı’ sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 169. "meşhur" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*meşhur*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (40.)	LD30D1B-2208	saplanıyorsunuz. Merhamet duygularınız kabarıyor. Şu **meşhur** *68'li kalıntılar avuçlarını yaladı* mı?	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '68'li kalıntılar' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "umduğunu ele geçirememek" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'avcunu yala-' öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
2. (76.)	NE43C2A-1884	başka. Berlusconi'nin çok *tepki çeken* **meşhur** sözü vardı: "Hıristiyan dininin geliştirdiği	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tepki çeken' öbeğiyle birlikte

				kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (81.)	VI27D1B-2809	bir süre önce de, o **meşhur** *su kesintisi* sırasında muhalefetin "ishal	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘su kesintisi’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 170. “meşhur” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*meşhur*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
meşhur	7 **%7**	3 **%3** *%6*	2 **%2** *%7*	2 **%2** *%15*	-	-	81 **%81**	42 **%42** *%88*	21 **%21** *%78*	10 **%10** *%77*	5 **%5** *%83*	3 **%3** *%50*	12 **%12**	3 **%3** *%6*	4 **%4** *%15*	1 **%1** *%8*	1 **%1** *%17*	3 **%3** *%50*
	T	**G**	**B**	**T**	**D**	**S**	**T**	**G**	**B**	**T**	**D**	**S**	**T**	**G**	**B**	**T**	**D**	**S**

***T (Toplam), G (Genel), B (Bilgilendirici), T (Tarih), D (Din), S (Siyaset) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 171. "meşhur" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*meşhur*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *19*'unda (%*19*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklenildiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*12* kez - %*63*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*7* kez - %*37*) görülmüştür. Bunda, "*meşhur*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*meşhur*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*siyaset*"tir. Bu bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*50*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*", "*bilgilendirici*", "*din*" ve "*genel*" bağlam kümeleri ise görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*tarih*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *3*'ünde (%*23*), "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *27* uyumluluk dizisinden *6*'sında (%*22*), "*din*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*17*) ve "*genel*" bağlam kümesindeki *48* uyumluluk dizisinden *6*'sında (%*12*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.7.3.2. "ünlü" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*ünlü*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *12* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*7* olumlu, *5* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*ünlü*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *39* uyumluluk dizisinden *6*'sında ezgisel özellik (*4* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (22.)	CA16B3A-0140	İşte buradan anlayacağız. Bir zamanların **ünlü** *yıldızı* Samiye Samim hanımefendinin, huzur	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sinema, tiyatro vb.nde mesleğinin zirvesine çıkmış oyuncu" (KL, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yıldız' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (49.)	TG03A1B-3280	yaz günü içinde sırasıyla Leibnitz, **ünlü** *zengin* Cevdet Bey, Muhammed, gazete	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Parası, malı çok olan, varlıklı, varsıl, variyetli, fakir, yoksul karşıtı" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zengin' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (52.)	OA16B3A-0409	Sevincimden sanmayınız, aynı salonda en **ünlü**, en *ağır* oyunları da oynamıştım	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Çetin, güç" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ağır' sıfatıyla aynı ismi (oyun) nitelemesi bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (69.)	OA16B3A-1289	de az evvel traşını bitirdiği **ünlü** saz sanatçıları ile *sohbet ederdi*.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirmek, söyleşide bulunmak, yârenlik etmek, hasbihâl etmek" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sohbet et-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (73.)	GA15B1A-1722	moda olmayın. PARİS Paris denen **ünlü** *kasabaya* altı gün harcadım. Bugün	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kasaba' sözcüğünü ironi oluşturmak amacıyla nitelemekte ve olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (99.)	UE39C1A-1032	yol olduğunun farkında olan Fatma, **ünlü** halk ozanı Âşık Veysel'e *hayran*.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse" (KL, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'hayran'

				sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 172. "ünlü" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ünlü*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *36* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (86.)	JC06E1B-3084	soyut buluşuyla, kendi adıyla anılan **ünlü** şişesiyle *matematik tarihine geçmiş*. Klein	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'matematik tarihine geç-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 173. "ünlü" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ünlü*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*2* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (1.)	UG03A1B-2547	gelişiyle yiten güven ortamından dolayı **ünlü** Sırp ve Boşnak *aristokratları-zenginleri*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Soylu" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'aristokrat' ve "Parası, malı çok olan, varlıklı, varsıl, variyetli, fakir,

				yoksul karşıtı" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zengin' sözcüklerini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (6.)	VE05A2A-2600	yönetiliyordu. Türk gelenekleri gereğince, aşiretin **ünlü** ve *güçlü* ailelerinin şefleri, yönetimde	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Etkisi, önemi büyük olan, sözü geçer, forslu" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'güçlü' sıfatıyla aynı ismi (aile) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (54.)	KA16B2A-0544	okumaya başlayınca tanrı Zeus, yıldırımlarıyla **ünlü** hekimi *yere sermiş*. Ünlü hekimin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "vurup öldürmek" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yere ser-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 174. "ünlü" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*ünlü*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *9* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (12.)	FD02A2A-0647	içinde *iktidar savaşı veren* bazı **ünlü** isimler de buna şiddetle *karşı çıkmışlardı*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'iktidar savaşı veren' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "bir düşünceye katılmamak, cephe almak" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değeri olan 'karşı çık-' öbeğiyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
2. (45.)	KD02E3A-1646	de, 1917 yılında Rusya'da başlayan **ünlü** *ihtilâl* ile aşırı bir uygulama	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ihtilal' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 175. "ünlü" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*ünlü*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
ünlü	7 **%7**	4 **%4** *%10*	1 **%1** *%3*	2 **%2** *%15*	-	-	88 **%88**	33 **%33** *%85*	35 **%35** *%97*	10 **%10** *%77*	3 **%3** *%100*	7 **%7** *%78*	5 **%5**	2 **%2** *%5*	-	1 **%1** *%8*	-	2 **%2** *%22*
	T	G	B	T	D	S	T	G	B	T	D	S	T	G	B	T	D	S

***T (Toplam), G (Genel), B (Bilgilendirici), T (Tarih), D (Din), S (Siyaset) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 176. "ünlü" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*ünlü*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *12*'sinde (%*12*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklenenin aksine olumlu anlam ezgisi (*7* kez - %*58*) daha çoktur. Olumsuz anlam ezgisi az sayıda (*5* kez - %*42*) görülmüştür. Bunda, "*ünlü*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /çok başarılı ve üstün olan/ anlambirimciği ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*ünlü*" sıfatı görece düşük oranda ezgisel özellik gösteren bağlam kümelerine sahiptir. Buna göre, "*tarih*" bağlam kümesindeki *13* uyumluluk dizisinden *3*'ünde (%*23*), "*siyaset*" bağlam kümesindeki *9* uyumluluk dizisinden *2*'sinde (%*22*), "*genel*" bağlam kümesindeki *39* uyumluluk dizisinden *6*'sında (%*15*) ve "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *36* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*3*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Ayrıca, "*din*" bağlam kümesinde ezgisel özelliğe rastlanmamıştır.

3.7.3.3. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle,

sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*meşhur*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: eser, âlim, yazar, filozof, doktor, astronom, dağcı, şarkı, matematikçi, şair. "*âlim*", "*meşhur*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren tek sözcüktür. "*meşhur*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*eser*", "*yazar*", "*filozof*", "*doktor*", "*astronom*", "*dağcı*", "*şarkı*", "*matematikçi*" ve "*şair*" yansız özellik göstermiştir.

"*meşhur*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*âlim*", "*Bilgin*" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahiptir ve "*meşhur*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

"*ünlü*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: yazar, yönetmen, bilgin, ressam, şarkıcı, sanatçı, bilim adamı, aktör, oyuncu, manken. "*bilgin*", "*ünlü*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren tek sözcüktür. "*ünlü*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*yazar*", "*yönetmen*", "*ressam*", "*şarkıcı*", "*bilim adamı*", "*sanatçı*", "*aktör*", "*oyuncu*" ve "*manken*" yansız özellik göstermiştir. Bunlar içerisinde, "*bilim adamı*" ve "*sanatçı*" sözcükleri yer aldığı tüm uyumluluk dizilerinde olumlu bir değer ya da çağrışım taşımaması nedeniyle ezgisel özellik göstermemiştir.

"*ünlü*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*bilgin*", "*Bilimsel bir konuda çok bilgisi olan kimse, bilimci, âlim*" (GTS, 12.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahiptir ve "ünlü" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

Bununla birlikte, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*yazar*" sözcüğünün iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.7.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam

özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının kavrambirim kümesindeki /geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ ve /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ anlambirimcikleri ile gücülbirim kümesindeki /çok başarılı ve üstün olan/ anlambirimciği özdeştir. Ancak sıfatların kavrambirim kümesindeki /aslına uygun özelliklere sahip olmasıyla tanınan/ anlambirimciği ve gücülbirim kümesindeki /gereğinden fazla ilgi gören/ anlambirimciği farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.7.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları arasında tam bir alt anlamlılık ilişkisi görülmemiş ancak "*meşhur*" sıfatının "*ünlü*" sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde "*/geniş insan kitleleri tarafından tanınan/ + /bir konu, olay veya kişi ile ilişkili olarak bilinen/ + /çok başarılı ve üstün olan/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca, "*meşhur*" sıfatı, "*ünlü*" sıfatından farklı anlambirimcikleri ile farklı anlam alanlarına sahiptir. Bu anlam alanları incelendiğinde, "*meşhur*" sıfatının "*gerçek, hakiki, otantik, orijinal; sahte, yalancı*" ve "*abartılı, abartılmış, mübalağalı; abartısız, abartılmamış, mübalağasız*" gibi olumlu, olumsuz ya da yansız değer ve duygusal çağrışımlar içeren sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.7.2. Anlam Alanı).

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*meşhur*" sıfatı derlemde *1619* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*16* bilimsel düzyazı, %*18* kurgu ve şiir, %*39* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*6* gazete, %*18* diğer yazılı basılmış metin, %*3* basılmamış yazılı metin. "*ünlü*" sıfatı ise derlemde *8031* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*14* bilimsel düzyazı, %*12* kurgu ve şiir, %*39* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*20* gazete, %*14* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*genel*" ve

"*bilgilendirici*"; en az "*din*" ve "*siyaset*" bağlam kümelerinde yer almıştır (Bkz. 3.7.3. Anlam Ezgisi).

"*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*meşhur*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*meşhur*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *7*'sinde olumlu, *12*'sinde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *81* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.7.3.1. "meşhur" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*ünlü*" sıfatının, "*meşhur*" sıfatına kıyasla daha olumlu ancak daha zayıf değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*ünlü*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *7*'sinde olumlu, *5*'inde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *88* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.7.3.2. "ünlü" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"meşhur" ve "ünlü" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesine, sınırlı ezgisel özellik belirtmesi nedeniyle, kısmen yakın veriler sunmuştur. Buna göre, "meşhur" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "âlim" sözcüğü olumlu anlam ezgisi özelliği göstermiş, "ünlü" sıfatının eşdizimlilik adaylarından da "bilgin" sözcüğü olumlu anlam ezgisi özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, "meşhur" ve "ünlü" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "yazar" sözcüğü özdeştir (Bkz. 3.7.3.3. "meşhur" ve "ünlü" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği

üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*meşhur*" ve "*ünlü*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları temel düzeyde anlam özdeşliğine sahiptir. Ancak söz düzleminde yapılan incelemeler, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatlarının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından farklılaştığını belirtmiştir. Bu nedenle, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*meşhur*" ve "*ünlü*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*meşhur*" ve "*ünlü*"

sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.8. MUHAFAZAKÂR – TUTUCU

"*Geleneklere ve geçmişe bağlı olan*" durumları nitelerken kullanılan "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Yıldırım (2013), Çakıcıoğlu (2015), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Ağakay (1956), Aksu (2013), Yalım ve Yalım'da (1983) eş anlamlı olarak belirtilmemiştir. Genel sözlükler *GTS*[25] ve *KL*[26]'de "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.8.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

---

[25] **muhafazakâr:** "*sf.* Tutucu." (GTS, 07.01.2018)
tutucu: "*sf.* Mevcut toplumsal düzeni, düşünceleri ve kurumları değiştirmeden olduğu gibi korumak isteyen (kimse), muhafazakâr, konservatör." (GTS, 07.01.2018)

[26] **muhafazakâr:** "*sıf. ve i.* 1. Millî, mânevî değerlere, eserlere, âdet ve geleneklere bağlı olan, onları korumak, yaşatmak, devam ettirmek isteyen (kimse).
2. Yeniliklere olumlu da olsa ayak uyduramayan, mevcut düzenin, düşünce ve kurumların olduğu gibi kalmasını isteyen (kimse), tutucu, mutaassıp." (KL, 07.01.2018)
tutucu: "*sıf.* ve *i. yeni* Mevcut düzenin olduğu gibi devam etmesini isteyen, değişikliğe taraftar olmayan (kimse), muhâfazakâr." (KL, 07.01.2018)

sözcükler / anlambirimcikler	insanlarla ilgili	mevcut düzenin devamını isteyen	gelenekçi yaklaşıma sahip	milli ve manevi değerlere önem veren	bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan	katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren	dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)
muhafazakâr	+	+	+	+	+	-	+
tutucu	+	+	+	-	-	+	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.							

Tablo 177. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarına ait genel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /insanlarla ilgili/ *üreysel anlambirimciğinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcik, her iki sıfatta özdeştir.

b) Kavrambirim: "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /mevcut düzenin devamını isteyen/, /gelenekçi yaklaşıma sahip/ ve /milli ve manevi değerlere önem veren/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*muhafazakâr*" sıfatının /milli ve manevi değerlere önem veren/ anlambirimciği, "*tutucu*" sıfatında yer almamıştır.

c) Gücülbirim: "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/, /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ ve /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/ *gücül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. "*muhafazakâr*" sıfatının /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ anlambirimciği, "*tutucu*" sıfatında; "*tutucu*" sıfatının /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ anlambirimciği de "*muhafazakâr*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları sınıfbirim kümesi bakımından özdeş, kavrambirim ve gücülbirim kümeleri bakımından kısmen farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

muhafazakâr: /insanlarla ilgili/ + /mevcut düzenin devamını isteyen/ + /gelenekçi yaklaşıma sahip/ + /milli ve manevi değerlere önem veren/ + /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ + /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/

tutucu: /insanlarla ilgili/ + /mevcut düzenin devamını isteyen/ + /gelenekçi yaklaşıma sahip/ + /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ + /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti*, "*/insanlarla ilgili/ + /mevcut düzenin devamını isteyen/ + /gelenekçi yaklaşıma sahip/ + /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/*" şeklindedir.

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.8.2. Anlam Alanı

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları arasında *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiştir. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /mevcut düzenin devamını isteyen/, /gelenekçi yaklaşıma sahip/ ve /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /milli ve manevi değerlere önem veren/, /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ ve /katı şekilde kısıtlayıcı özellik

gösteren/ anlambirimcikleri çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir. Üstanlambirimcik demetinde yer alan /insanlarla ilgili/ anlambirimciği, genel anlam özellikleri taşıması nedeniyle anlam alanı incelemesine alınmamıştır.

Buna göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının /mevcut düzenin devamını isteyen/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /mevcut düzenin devamını isteyen/	**muhafazakâr, tutucu**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	konservatör
karşıt anlamlı sözcükler	devrimci, ıslahatçı, inkılapçı, reformcu

Tablo 178. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının /mevcut düzenin devamını isteyen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının /gelenekçi yaklaşıma sahip/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /gelenekçi yaklaşıma sahip/	**muhafazakâr, tutucu**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ananeci, gelenekçi
karşıt anlamlı sözcükler	aykırı, marjinal, sıra dışı

Tablo 179. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının /gelenekçi yaklaşıma sahip/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/	**muhafazakâr, tutucu**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ihtiyatlı, ölçülü, tedbirli
karşıt anlamlı sözcükler	aşırı, ölçüsüz, uç

Tablo 180. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhafazakâr*" sıfatının /milli ve manevi değerlere önem veren/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /milli ve manevi değerlere önem veren/	**muhafazakâr**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	maneviyatçı, milliyetçi, mukaddesatçı
karşıt anlamlı sözcükler	maddeci, materyalist, özdekçi

Tablo 181. "muhafazakâr" Sıfatının /milli ve manevi değerlere önem veren/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhafazakâr*" sıfatının /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/	**muhafazakâr**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	gelenekselci, klasikçi
karşıt anlamlı sözcükler	çağdaşçı, yenilikçi

Tablo 182. "muhafazakâr" Sıfatının /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*tutucu*" sıfatının /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/	**tutucu**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	bağnaz, mutaassıp, fanatik
karşıt anlamlı sözcükler	hoşgörülü, müsamahalı, toleranslı

Tablo 183. "tutucu" Sıfatının /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**muhafazakâr**	**tutucu**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ananeci, gelenekçi, gelenekselci, ihtiyatlı, klasikçi, konservatör, maneviyatçı, milliyetçi, mukaddesatçı, ölçülü, tedbirli	ananeci, bağnaz, fanatik, gelenekçi, ihtiyatlı, konservatör, mutaassıp, ölçülü, tedbirli
karşıt anlamlı sözcükler	aşırı, aykırı, çağdaşçı, devrimci, ıslahatçı, inkılapçı, maddeci, marjinal, materyalist, ölçüsüz, özdekçi, reformcu, sıra dışı, uç, yenilikçi	aşırı, aykırı, devrimci, hoşgörülü, ıslahatçı, inkılapçı, marjinal, müsamahalı, ölçüsüz, reformcu, sıra dışı, toleranslı, uç

Tablo 184. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*muhafazakâr*" sıfatının "*tutucu*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*muhafazakâr*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.8.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları, *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. "*muhafazakâr*" sıfatı, derlemde *891* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *18,7* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	171	%19,19
kurgu ve şiir	33	%3,7
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	300	%33,67
gazete	198	%22,22
diğer yazılı basılmış metin	181	%20,31
basılmamış yazılı metin	8	%0,9

Tablo 185. TUD-TS'de "muhafazakâr" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*tutucu*" sıfatı ise derlemde *551* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *11,57* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	182	33,03
kurgu ve şiir	73	13,25
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	203	36,84
gazete	33	5,99
diğer yazılı basılmış metin	51	9,26
basılmamış yazılı metin	9	1,63

Tablo 186. TUD-TS'de "tutucu" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*muhafazakâr*" sıfatı "*tutucu*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, "*muhafazakâr*" sıfatının görece daha geniş anlam özellikleri taşıması etkilidir. Bu sıfatlardan "*muhafazakâr*" metin türleri bakımından en çok "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" ve "*gazete*", "*tutucu*" ise "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" ve "*bilimsel düzyazı*" türlerinde yer almıştır.

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*muhafazakâr*" sıfatının anlambirimcikleri yansız anlam özelliklerine sahiptir ancak "*tutucu*" sıfatının /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ anlambirimciği, görece *olumsuz anlam* özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfat, yalnız olumsuz bağlamlarda kullanılmamış ve genel olarak *yansız* bir görünüm sergilemiştir. Bu nedenle, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	bağlam kümeleri					
muhafazakâr	100 (%100)	38 (%38)	32 (%32)	17 (%17)	7 (%7)	6 (%6)
	toplam	*siyaset*	*genel*	*bilgilendirici*	*ekonomi*	*tarih*
tutucu	100 (%100)	16 (%16)	41 (%41)	31 (%31)	4 (%4)	8 (%8)
	toplam	*siyaset*	*genel*	*bilgilendirici*	*ekonomi*	*tarih*

Tablo 187. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*muhafazakâr*" sıfatı incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, iç ve dış politikadaki gelişmeleri, siyasi kişilikleri içeren "*siyaset*" ve hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. "*tutucu*" sıfatıysa incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, "*genel*" ve araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. İki sıfatın bağlam kümeleri arasındaki en büyük farklar "*siyaset*" ve "*bilgilendirici*" kümelerinde görülmüştür.

3.8.3.1. "muhafazakâr" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*muhafazakâr*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *27* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*11* olumlu, *16* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*muhafazakâr*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *38* uyumluluk dizisinden *7*'sinde ezgisel özellik (*3* olumlu, *4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (11.)	MF05A1B-4434	önemli temeldi. Bunu bilen Deng **muhafazakar** *güçlerin direnişi* pahasına ekonomik reformları	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) güçlerin direnişi' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (32.)	LE39C3A-1263	olduğu kadar uzakla kalıp kendi **muhafazakâr** *değerlerini* oluşturmayı tercih etmiştir. Sonuç	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'değer' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (41.)	TD18E1C-4079	siyasetimizin özünü oluşturmaktadır. AK Parti **muhafazakar** demokrat kimliğiyle *dürüst*, *ahlaklı*, *tutarlı*, *uzlaşmacı*, *kucaklayıcı* ve *kuşatıcı*	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmayan, doğru (kimse)" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'dürüst', kullanıldığı bağlamda

				“Ahlak kurallarına bağlı, bunlara uygun davranan (kimse)” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘ahlaklı’, kullanıldığı bağlamda “Aralarında çelişki bulunmayan, her bakımdan uyumlu, insicamlı” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘tutarlı’, kullanıldığı bağlamda “Uzlaşma sağlayan kimse” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘uzlaşmacı’ ve kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘kucaklayıcı’ ve ‘kuşatıcı’ sözcükleriyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (43.)	SE36E1B-3352	değişiklikle birlikte okuduğumuzda, "dindar"dan, pederşahi, **muhafazakâr**, *antilaik, antidemokrat* kişileri mi anlamamız	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘anti…’ sıfatıyla aynı ismi (kişi)

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (50.)	KD02A3A-0603	siyasal İslam'da, *kadın cinselliğini reddetmeye hevesli* **muhafazakâr** gruplarla, cinsiyet ayrımındaki katılığı azaltmak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kadın cinselliğini reddetmeye hevesli' öbeğiyle aynı ismi (grup) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (66.)	CE05A3A-1274	*sosyal değişime karşıt ideolojiyi temsil eden* "**muhafazakar**" güçler, partiler veya onların dayandığı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sosyal değişime karşıt ideolojiyi temsil eden' öbeğiyle aynı ismi (güç) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca "muhafazakar" sözcüğünün tırnak işareti içine alınması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
7. (81.)	TC29D1B-2793	yapmaktadır. Bu partinin resmi belgelerinde **muhafazakâr** *değerler* piyasa ekonomisi ve küresel	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'değer' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 188. "muhafazakâr" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhafazakâr*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *32* uyumluluk dizisinden *13*'ünde ezgisel özellik (*6* olumlu, *7* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (18.)	RA16B3A-0627	sevişmişlerdi. Fakat çok *mazbut* ve **muhafazakâr** bir aile olan kız tarafı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Düzenli, düzgün, beğenilen" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mazbut' sıfatıyla aynı ismi (aile) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (20.)	LA16B4A-0149	çerçevesinde *acımasız*, *cepheden*, rasyonel, erkeksi, **muhafazakâr** yorumlar getirirken, bir yandan da	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Acıma duygusu olmayan, katı yürekli, merhametsiz" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'acımasız' ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'cepheden' sıfatlarıyla aynı ismi

				(yorum) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (21.)	LA16B4A-0149	Fakülteyi her dönem saran sağcı, **muhafazakâr**, *arkaik* fikirler de cabası. Hiçbir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'arkaik' sıfatıyla aynı ismi (fikir) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (23.)	KA16B2A-0798	tanınan Demirkont, gazetenin *ilerici*, *liberal*, **muhafazakâr**, *Atatürkçü*, *maneviyatçı*, *edebiyatçı*, *toplumcu*, *komünist* ve *faşist* bir çizgi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde karşıtlık ilişkisi içerisindeki 'ilerici', 'liberal', 'muhafazakâr', 'Atatürkçü', 'maneviyatçı', 'edebiyatçı', 'toplumcu', 'komünist' ve 'faşist' sözcüklerinin ironi oluşturmak amacıyla birlikte kullanıldığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (29.)	PG09C4A-0224	jesti, yıkıntılarla kaplı *yoksul* ve **muhafazakâr** *kenar mahallelere* bir turist	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Geçinmekte çok sıkıntı çeken (kimse, toplum, ülke), yoksuz,

				varlıksız, variyetsiz, fakir, fukara, zengin, varsıl karşıtı" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yoksul' sıfatıyla aynı öbeği (kenar mahalle) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kenar mahalle' öbeğini nitelemesi, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
6. (30.)	OD39C2A-1194	bir Alman göçmenidir. *Mütevazi* ve **muhafazakar** Hofmannlar ailesi! Dört çocukları vardır.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Alçak gönüllü" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'mütevazı' sıfatıyla aynı öbeği (Hofmannlar ailesi) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (35.)	HD36C4A-0064	değerlendirip "Arkadaşlar, modernleşmeyle yerelliği ve **muhafazakar** *değerleri* birleştirecek bir müziğe yatırım	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği

				için olumlu bir değere sahip olan ‘değer’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (54.)	HA16B2A-0792	de ananelerine bağlı, "*modern dünyanın* **muhafazakar** *değerleriyle* yoğrulmuş" bir aile kızıyım	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘modern dünyanın (…) değerleri’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (56.)	PI13C4A-1531	ki. İnsan ruhuna yabani o **muhafazakâr** *düdükler*, bir insan neden oluşur	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Akılsız, boş kafalı” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘düdük’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (57.)	II09C3A-1943	emanet edesi gelirdi. O *çağdaş*, **muhafazakâr**, *harikulade* bir kadındı: kendinden emin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bulunulan çağın anlayışına, şartlarına uygun olan, çağcıl, uygarca, asri, modern” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘çağdaş’ ve “Büyük

				bir hayranlığa yol açan, olağanüstü" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'harikulade' sıfatlarıyla aynı ismi (kadın) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (58.)	UF32D1B-2728	aktarıyorum: Melih Meriç: Christine Hanım, **muhafazakâr** *baskı* artıyor Türkiye'den gitsem iyi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hak ve özgürlükleri kısıtlayarak zor altında bulundurma durumu, tahakküm" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'baskı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (69.)	PA16B2A-1422	kendisine saygı duyardı. Cemil Yekta'nın "**muhafazakâr**" *dostlarından* biri olduğunu bilmesi, onunla	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi anlaşılan kimse, düşman karşıtı" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'dost' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

13. (77.)	SI09C2A-0801	mi?" diyordu ve ekliyordu. – Biz **muhafazakar** adamlarız ve *yeniliğe düşmanız*. Mesela	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yeniliğe düşmanız' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 189. "muhafazakâr" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhafazakâr*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (12.)	KD02A4A-1911	büyük kentlerde Batılılaşmaya *tepki duyan* **muhafazakâr** kültürel gruplar vardır; buna benzer	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "bir olay veya durum karşısındaki düşüncesini söz veya davranışla belirtmek, tepki koymak" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tepki duy-' öbeğiyle aynı öbeği (kültürel gruplar) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (67.)	GH03A1B-3108	sonucu olarak geriye dönüş, yeni **muhafazakar** bir *tepki*, nostaljiyle var olanın	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya

				davranış" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tepki' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (90.)	GF10A4A-1841	zirai faaliyetlerde, gelenekçi, *kaderci* ve **muhafazakar** bir anlayış vardır. C. Ziraatın Önemi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kaderci' sıfatıyla aynı ismi (anlayış) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 190. "muhafazakâr" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhafazakâr*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *1*'inde ezgisel özellik (*1* olumlu) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (31.)	LE39C3A-0454	çok su aktı. Batı ekonomisindeki "**muhafazakar** *devrim*"i başlatan bu iktidar sonrasında	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'devrim' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 191. "muhafazakâr" Sıfatının "ekonomi" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhafazakâr*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (10.)	DD02A1A-2690	itici gücünü teşkil edecektir. Bu **muhafazakâr** *tepkileri*; Tanzimat döneminin en güçlü	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya davranış" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tepki' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (28.)	TH09C2A-0838	ederken aynı zamanda kiliseleri doldurmaktadır. **Muhafazakar** *değerler* hayatını yönlendirmeye devam etmektedir.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün nitelik, meziyet, kıymet" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'değer' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (51.)	HE05A1B-3525	gibi Levantenleri *küçümseyen*, geleneksel ve **muhafazakâr** bir Avrupalı yaklaşımı da sözkonusudur.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '… küçümseyen' sıfatıyla aynı öbeği (Avrupalı yaklaşımı) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 192. "muhafazakâr" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*muhafazakâr*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
muhafazakâr	11 **%11**	3 **%3** *%8*	6 **%6** *%19*	-	1 **%1** *%14*	1 **%1** *%17*	73 **%73**	31 **%31** *%82*	19 **%19** *%59*	14 **%14** *%82*	6 **%6** *%86*	3 **%3** *%50*	16 **%16**	4 **%4** *%10*	7 **%7** *%22*	3 **%3** *%18*	-	2 **%2** *%33*
	T	**S**	**G**	**B**	**E**	**T**	**T**	**S**	**G**	**B**	**E**	**T**	**T**	**S**	**G**	**B**	**E**	**T**

***T (Toplam), S (Siyaset), G (Genel), B (Bilgilendirici), E (Ekonomi), T (Tarih) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 193. "muhafazakâr" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhafazakâr*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *27*'sinde (%*27*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi özelliği (*16* kez - %*59*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*11* kez - %*41*) görülmüştür. Bunda, sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*muhafazakâr*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*tarih*"tir. Bu bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*50*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" bağlam kümesini "*genel*" bağlam kümesi izlemiştir. "*genel*" bağlam kümesindeki *32* uyumluluk dizisinden *13*'ü (%*41*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*siyaset*", "*bilgilendirici*" ve "*ekonomi*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*siyaset*" bağlam kümesindeki *38* uyumluluk dizisinden *7*'sinde (%*18*), "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *17* uyumluluk dizisinden *3*'ünde (%*18*) ve "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *7* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*14*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.8.3.2. "tutucu" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*tutucu*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *36* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*1* olumlu, *35* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*tutucu*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *16* uyumluluk dizisinden *8*'inde ezgisel özellik (*8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (25.)	ND39C3A-1754	Af Yasası'na gidildi. *Gerici* ve **tutucu** *eylemlerle sakıncalı açılımları* destekleyen kimilerinin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Toplumda çağdaş değerlere ve yeniliklere önem vermeyen, her yönüyle eskiyi özleyen veya eski düzeni yaşamaya çalışan (kimse veya görüş), ilerici karşıtı, mürteci" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'gerici' sıfatıyla aynı ismi (eylem) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'eylem' sözcüğünü nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'sakıncalı açılım' öbeğiyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

2. (53.)	QA16B2A-1314	Ama öyleleri olacak ki, bunlar **tutucu** *belediyenin şehri işgal etme planlarından*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) belediyenin şehri işgal etme planı' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (62.)	UE05A3A-2706	süreçte, ekonomik temelli tepkilerin etkisi, **tutucu** çevrenin de *baskısıyla*, seçim sürecinde	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hak ve özgürlükleri kısıtlayarak zor altında bulundurma durumu, tahakküm" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'baskı' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (65.)	CE05A2A-2051	ya da kalesi olarak algılayan **tutucu** yönetimler bu *olumsuz tutumu* ince bir biçimde eyleme dönüştürüyorlardı.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'olumsuz tutum' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 194. "tutucu" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*tutucu*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *41* uyumluluk dizisinden *19*'unda ezgisel özellik (*1* olumlu, *18* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (11.)	ID02A2A-0640	şehirli kadın (burjuva kadın), gelenekçi, **tutucu** *güçlerin tepkisiyle* karşılaşmıştır. Bunda yüzyılların	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) güçlerin tepkisi' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (16.)	QA16B4A-1251	içe sana hak verirdim. (Ben **tutucu** ve *tembel* bir kediydim sanki	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İş görmeyi, çalışmayı sevmeyen, çaba göstermekten, sıkıntıdan kaçan (kimse), üşengeç" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tembel' sıfatıyla aynı ismi (kedi) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (21.)	CA16B3A-1003	hem de *bütün geriliklerin Müslümanlar'ın* **tutucu** *tavırlarından geldiğine* inanmaya başlamıştım... Batı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bütün geriliklerin Müslümanlar'ın (…) tavırlarından geldiği' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (22.)	MA16B3A-0457	Ama KSSK'nın civan yönetimi bu **tutucu** zihniyeti *silip atmıştı* esas oğlan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "ilgi ve ilişkisini tamamen kesmek" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'silip at-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (28.)	RD39C4A-2646	yönetiminden, *işbirlikçi, ispiyoncu öğrencilerden* ve **tutucu** ailelerden *tepkiler* gelir. "Biz çocuğumuzu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya davranış" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tepki' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'işbirlikçi, ispiyoncu öğrenci' öbeğiyle birlikte kullanılması mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

6. (34.)	GI09C4A-1927	üniversite kafaları ütülüyor ve yarının **tutucu** ve *çıkarcı* kişilerini yetiştiriyordu. Yüksek	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yalnız kendi çıkarını düşünen, çıkarını kollayan (kimse), çıkarsever, menfaatçi, menfaat düşkünü, menfaatperest, menfaatperver, menfaattar" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'çıkarcı' sıfatıyla aynı ismi (kişi) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (44.)	QG37E1B-2933	anlaşmazlık, yani *cahil*, yeni zengin, **tutucu** Kadir Ağa'yla onun tam karşıtı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Öğrenim görmemiş, okumamış" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'cahil' sıfatıyla aynı ismi (Kadir Ağa) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (47.)	VI22F1D-4725	vicdanı hür düşünceyi *gerici* ve **tutucu** *mutaassıp* kesime yaklaştıran ve bunu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Toplumda çağdaş değerlere ve yeniliklere önem vermeyen, her yönüyle eskiyi özleyen veya eski düzeni yaşamaya çalışan (kimse veya

				görüş), ilerici karşıtı, mürteci" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'gerici' ve kullanıldığı bağlamda "Bağnaz" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mutaassıp' sıfatlarıyla aynı ismi (kesim) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (52.)	NA16B4A-0040	öte gidemeyen, *ufuksuz, korkak, dar kafalı* ve **tutucu** insanları, herkes markasıyla damgalanan prototipleri	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ufuksuz', kullanıldığı bağlamda "Çok çabuk ve olmayacak şeylerden korkan (kimse, hayvan)" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'korkak' ve kullanıldığı bağlamda "Kavrayışı az, anlayışı kıt, yenilikleri benimseyecek yetenekten yoksun (kimse)" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'dar kafalı' sıfatlarıyla aynı

				ismi (insan) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (69.)	TA16B4A-0090	Burada işim yok. *Varoluşsuz*, *gelişmemiş*, **tutucu** bir adamım ben, o kadar.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'varoluşsuz' ve 'gelişmemiş' sıfatlarıyla aynı ismi (adam) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (70.)	OA16B3A-0109	bir karı, peki ya sahildeki **tutucu** *aile gardiyanlarına* ne demeli? Onlar	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'aile gardiyanı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (71.)	TA16B1A-0918	Marmaris'e döndü. Bu *sıkıcı* ve **tutucu** ilçe Ruhi'ye olan aşkını da	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İç sıkan, can sıkan, tedirgin eden" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sıkıcı' sıfatıyla aynı ismi (ilçe) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (74.)	UI37C1A-0912	de din konusunda asla *bağnaz*, **tutucu**, *kısıtlayıcı*, *dayatıcı*, *gerici* bir atmosferi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir düşünceye, bir inanışa aşırı

				ölçüde bağlanıp ondan başka bir düşünce ve inanışı kabul etmeyen, mutaassıp, fanatik" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'bağnaz', kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kısıtlayıcı' ve 'dayatıcı' sıfatlarıyla aynı ismi (atmosfer) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (76.)	NI22C4A-0366	mi? - Evet, ama çok da **tutucu**, *kadını aşağılayıcı* düşünceleri de vardır	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kadını aşağılayıcı' öbeğiyle aynı ismi (düşünce) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (79.)	IG37C3A-0492	ve bu çevrenin, büyük kentin **tutucu**, *yozlaşmış* insanlarını eleştiren bir yazarım.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yozlaşmış' sıfatıyla aynı ismi (insan) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

16. (87.)	LI37E1B-3056	olması gerektiğinden söz ediyorlar. Toplumun **tutucu** kesimlerinden ise her gün *tepki ve tehdit telefonları* alıyorlar.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya davranış" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tepki' sözcüğü ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tehdit telefonu' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
17. (92.)	PI09C4A-4727	sahneye yarı çıplak çıkmış ve **tutucu** çevrelerin *hışmına uğramıştır*... Romancı Colette	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "birinden zulüm görmek" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hışmına uğra-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
18. (98.)	TA16B2A-1188	başarı ve şöhrete karşın, çok **tutucu** bir *hanım*. Kızını, günümüz koşullarına	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kadınlığın bütün iyi niteliklerini taşıyan" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hanım' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
19. (99.)	RI41C2A-1463	yere varamayız. Sadece *katı* ve **tutucu** tipler olur çıkarız. Hoşgörülü olmak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hoşgörüsüz, acımasız, merhametsiz, zalim" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'katı' sıfatıyla aynı ismi (tip) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 195. "tutucu" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*tutucu*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *8*'inde ezgisel özellik (*8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (29.)	NE22C2A-0113	üzerine yaptığı doktorayla tamamlıyor. Tezi, **tutucu** tıp çevrelerinde büyük *gürültü koparıyor*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'gürültü kopar-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (39.)	PG24D1B-2301	dönemde cinsellik üzerine giriştiği tartışmalarda **tutucu** meslektaşlarını Türk jinekologlarına benzeterek *küçük düşürdü*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "değerini veya şerefini sarsmak" (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'küçük düşür-' öbeğiyle birlikte

				kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (40.)	OG24D1B-2300	yer aldığı bir kısa roman. **Tutucu** ve *batıl inançlı* Hıristiyan aleminin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'batıl inançlı' öbeğiyle aynı öbeği (Hıristiyan alemi) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (48.)	NG03A2A-2588	Bonatz ve benzerlerince ülkeye getirilen **tutucu** *Alman mimarlık söylemine duyduğu tepkiyi*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) Alman mimarlık söylemine duyduğu tepki' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (50.)	CG03A1B-3169	bir evli kadının dramını yansıtmıştır. **Tutucu** çevrelerde kadının *cinsel açlığın kurbanı olduğunu*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'cinsel açlığın kurbanı ol-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (66.)	LD43A3A-1798	da özgürlükleri savunmuştur ve örneğin, **tutucu** bir şirket olan Seven Eleven dergiyi bu nedenle *yasaklamıştır*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin yapılmamasını buyurmak veya istemek" (GTS, 11.03.2018)

				anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘yasakla-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (85.)	QD36E1B-2841	Bunlar, skolastik olduğu kadar *dogmatik* ve **tutucu** gelenekler olarak karşımıza çıkar. İkincisi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘dogmatik’ sıfatıyla aynı ismi (gelenek) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (97.)	NE05A1B-3934	toplumlarının gelenek ve göreneklerinin ve **tutucu** zihniyetlerinin *modernleşmeye engel olabilecek unsurlar*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘modernleşmeye engel olabilecek unsur’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 196. “tutucu” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*tutucu*” sıfatının “*tarih*” bağlam kümesindeki *8* uyumluluk dizisinden *1’*inde ezgisel özellik (*1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (9.)	DE05A1B-3431	yollarda *eşkıyalar*, *zorbalar*, *hırsızlar* ve **tutucu** Yunanlılar'ca *dövülüyor* ve *soyuluyorlardı*. Bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Dağda, kırda yol kesen hırsızlar, haydutlar” (GTS, 11.03.2018) anlamı

				bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘eşkıya’, kullanıldığı bağlamda “Gücüne güvenerek hükmü altında bulunanlara söz hakkı ve davranış özgürlüğü tanımayan (kimse), müstebit, mütegallibe, despot, diktatör” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘zorba’ ve kullanıldığı bağlamda “Başkasının malını çalan kimse, uğru” (GTS, 11.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘hırsız’ sözcükleriyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘dövül-’ ve ‘soyul-’ sözcükleriyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 197. “tutucu” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*tutucu*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
tutucu	1 **%1**	-	1 **%1** *%2*	-	-	-	64 **%64**	8 **%8** *%50*	22 **%22** *%54*	23 **%23** *%74*	4 **%4** *%100*	7 **%7** *%87*	35 **%35**	8 **%8** *%50*	18 **%18** *%44*	8 **%8** *%26*	-	1 **%1** *%13*
	T	S	G	B	E	T	T	S	G	B	E	T	T	S	G	B	E	T

*T (Toplam), S (Siyaset), G (Genel), B (Bilgilendirici), E (Ekonomi), T (Tarih) bağlam kümelerini belirtmektedir.
**Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 198. "tutucu" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*tutucu*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *36*'sında (%*36*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*35* kez - %*97*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*1* kez - %*3*) görülmüştür. Bunda, "*tutucu*" sıfatının olumsuz değer ve duygusal çağrışıma sahip /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ anlambirimciği ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*tutucu*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*siyaset*"tir. Bu bağlam kümesindeki *16* uyumluluk dizisinden *8*'i (%*50*) ezgisel özellik göstermiştir. "*siyaset*" bağlam kümesini "*genel*" bağlam kümesi izlemiştir. "*genel*" bağlam kümesindeki *41* uyumluluk dizisinden *19*'u (%*46*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*bilgilendirici*" ve "*tarih*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *8*'inde (%*26*), "*tarih*" bağlam kümesindeki *8* uyumluluk dizisinden *1*'inde (%*13*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Ayrıca, "*ekonomi*" bağlam kümesinde ezgisel özelliğe rastlanmamıştır.

3.8.3.3. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği

belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*muhafazakâr*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: parti, demokrat, kanat, kesim, seçmen, düşünce, aile, çevre, rakip, eleştiri. "*muhafazakâr*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcük yer almamıştır.

"*tutucu*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: çevre, güç, kesim, zihniyet, kanat, milletvekili, ülke, eleştirmen, yapı, iktidar. "*tutucu*" sıfatının sıfatının eşdizimlilik adayları arasında da ezgisel özellik gösteren sözcük yer almamıştır.

Uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesi sonucunda ezgisel özellik gösteren "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının, eşdizimlilik üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesi sonucunda ezgisel özellik göstermemesi, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiğini örneklemiştir.

Bununla birlikte, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*kanat*", "*kesim*" ve "*çevre*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.8.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının sınıfbirimbirim kümesindeki /insanlarla ilgili/ anlambirimciği ile

kavrambirim kümesindeki /mevcut düzenin devamını isteyen/, /gelenekçi yaklaşıma sahip/ ve gücülbirim kümesindeki /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların kavrambirim kümesindeki /milli ve manevi değerlere önem veren/ anlambirimciği ile gücülbirim kümesindeki /bilim, din, siyaset, vb. alanlarda uzlaşılmış düşünce ve öğretilere bağlı olan/ ve /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ anlambirimcikleri farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.8.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*muhafazakâr*" ile "*tutucu*" sıfatları arasında alt anlamlılık ilişkisi görülmemiştir. Sıfatların anlam ilişkisinin temelinde "*/insanlarla ilgili/ + /mevcut düzenin devamını isteyen/ + /gelenekçi yaklaşıma sahip/ + /dikkat çekecek şekilde kasten düşük tutulan (tahmin, öngörü)/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları farklı anlambirimcikleri ile farklı anlam alanlarına sahiptir. Bu anlam alanları incelendiğinde, "*muhafazakâr*" sıfatının "*maneviyatçı, milliyetçi, mukaddesatçı; maddeci, materyalist, özdekçi*" ve "*gelenekselci, klasikçi; çağdaşçı, yenilikçi*" olumlu, olumsuz ya da yansız özellikteki sözcüklerle; "*tutucu*" sıfatının ise "*bağnaz, mutaassıp, fanatik; hoşgörülü, müsamahalı, toleranslı*" gibi olumlu ve sıklıkla olumsuz özellikteki sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.8.2. Anlam Alanı).

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*muhafazakâr*" sıfatı derlemde *891* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*19* bilimsel düzyazı, %*4* kurgu ve şiir, %*34* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*22* gazete, %*20* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin. "*tutucu*" sıfatı ise derlemdeki *551* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*33* bilimsel düzyazı, %*13* kurgu ve şiir, %*36* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*6* gazete, %*10* diğer yazılı basılmış metin, %*2* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, "*muhafazakâr*" sıfatı en çok "*siyaset*" ve "*genel*" bağlam kümelerinde, "*tutucu*" sıfatı ise en çok "*genel*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde yer almıştır. (Bkz. 3.8.3. Anlam Ezgisi).

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*muhafazakâr*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*muhafazakâr*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *11*'inde olumlu, *16*'sında olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *73* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.8.3.1. "muhafazakâr" Sıfatının Anlam Ezgisi)

"*tutucu*" sıfatının, "*muhafazakâr*" sıfatına kıyasla daha güçlü ve daha olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*tutucu*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *1*'inde olumlu, *35*'inde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *64* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.8.3.2. "tutucu" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesinden farklı veriler sunmuştur. Buna göre, iki sıfatın eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren bir sözcüğe rastlanmamıştır. Bununla birlikte, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*kanat*", "*kesim*" ve "*çevre*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.8.3.3. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*"

eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının dil düzlemindeki tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları temel düzeyde anlam özdeşliğine sahiptir. Ancak söz düzleminde yapılan incelemeler, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından farklılaştığını belirtmiştir. Bu nedenle, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Ayrıca *TUD-TS* üzerinde yapılan inceleme sonucunda, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatlarının birlikte kullanılarak aynı isimleri nitelediği uyumluluk dizileri tespit edilmiştir. Eş anlamlı sözcüklerin farklı gerçeklik koşulları ve anlatımsal özellikler doğrultusunda kullanılabildiğini gösteren bu durum, yakın eş anlamlılık sınıfında görülmektedir (Doğan, 2011). Söz konusu uyumluluk dizileri şu şekildedir:

tud-ts metin no	uyumluluk dizisi
SD36E1B-2843	bakımından farklılıklar gösterebilir. Bir grup **tutucu muhafazakar** gençlik dini ve gelenekleri
SD36E1B-2843	yabancılaşma sonucunda ortaya çıkar. Üniversitelerde **tutucu muhafazakar** gençliğin yanında devrimci gençlik
KI22C4A-0752	demokrasiye daha yatkındır? Bütün ilişkilerini **tutucu** ve **muhafazakar** anlayışla yürüten yoksul

Tablo 199. "muhafazakâr" ve "tutucu" Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*muhafazakâr*" ve "*tutucu*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.9. MUHTEMEL – OLASI

"*Gerçekleşmesi ihtimal dâhilinde olan*" durumları nitelerken kullanılan "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlükleri*nde genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Ağakay (1956), Yalım ve Yalım (1983), Yıldırım (2013), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Aksu'da (2013) eş anlamlı olarak belirtilmemiştir. Genel sözlükler *GTS*[27] ve *KL*[28]'de "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

[27] **muhtemel:** "*sıfat* Gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de ihtimal dâhilinde olan, beklenen, beklenir, umulur, olası, olasılı, mümkün." (GTS, 12.02.2018)
olası: "1. *sıfat* Görünüşe göre olacağı sanılan, muhtemel.
2. Mümkün." (GTS, 12.02.2018)
[28] **muhtemel:** "*sıf.* Olması veya gerçekleşmesi ihtimal dâhilinde olan, olabilir, olası, mümkün." (KL, 12.02.2018)
olası: "*sıf. yeni*. Mümkün, muhtemel." (KL, 12.02.2018)

3.9.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucunda, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / **anlambirimcikler**	**gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan**	**doğru, gerçek veya var olması mümkün olan**	**güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan**	**kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan**
muhtemel	+	+	+	-
olası	+	+	+	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.				

Tablo 200. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları Pottier'nin (1974) *sınıfbirim*, *kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları, geniş anlam ve kullanım özelliklerine sahiptir. Dolayısıyla, bu sıfatları sınırlandırıp bir anlam sınıfı içine yerleştiren *üreysel anlambirimcik* belirlemek mümkün değildir. Bu nedenle, sınıfbirim kümesi boş bırakılmıştır.

b) Kavrambirim: "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/, /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ ve /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

c) Gücülbirim: "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ *gücül anlambirimciğinden* oluşmuştur. "*olası*" sıfatının /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ anlambirimciği, "*muhtemel*" sıfatında yer almamıştır.

Buna göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları kavrambirim kümesi bakımından özdeş, gücülbirim kümesi bakımından farklıdır.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

muhtemel: /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/ + /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ + /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/

olası: /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/ + /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ + /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ + /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarına ait anlambirimcik demetlerinin kesişim kümesini oluşturan *üstanlambirimcik demeti,* "*/gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/ + /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ + /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/*" şeklindedir.

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının anlambirimcik demetleri ve üstanlambirimcik demetinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.9.2. Anlam Alanı

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

Anlambirimcik çözümlemesiyle "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları arasında tam bir *alt anlamlılık* ilişkisi belirlenmemiş ancak "*olası*" sıfatının "*muhtemel*" sıfatına

göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, sıfatların anlam alanları değişmiştir.

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının anlam alanları ilk olarak, iki sıfatta özdeş olan ve /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/, /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ ve /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ anlambirimciklerinden oluşan üstanlambirimcik demeti çevresinde belirlenmiş, ardından, sıfatlar arasında anlam ayırdı oluşturan /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı belirlenmiştir.

Buna göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/	**muhtemel, olası**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	belkili, ihtimalli, mümkün, olasılı, olumsal
karşıt anlamlı sözcükler	-

Tablo 201. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/	**muhtemel, olası**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	beklenir, kabil, mümkün, olabilir, olanaklı, olur
karşıt anlamlı sözcükler	imkânsız, gayrimümkün, olanaksız

Tablo 202. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/	**muhtemel, olası**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	belirsiz, kuşkulu, şüpheli, tartışmalı
karşıt anlamlı sözcükler	kesin, mutlak, kati

Tablo 203. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*olası*" sıfatının /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/	**olası**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	akla uygun, mantıklı, olurlu
karşıt anlamlı sözcükler	mantıksız, olursuz

Tablo 204. "olası" Sıfatının /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	**muhtemel**	**olası**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	beklenir, belirsiz, belkili, ihtimalli, kabil, kuşkulu, mümkün, olabilir, olanaklı, olasılı, olumsal, olur, şüpheli, tartışmalı	akla uygun, beklenir, belirsiz, belkili, ihtimalli, kabil, kuşkulu, mantıklı, mümkün, olabilir, olanaklı, olasılı, olumsal, olur, olurlu, şüpheli, tartışmalı,
karşıt anlamlı sözcükler	gayrimümkün, imkânsız, kati, kesin, mutlak, olanaksız,	gayrimümkün, imkânsız, kati, kesin, mantıksız, mutlak, olanaksız, olursuz

Tablo 205. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*olası*" sıfatının "*muhtemel*" sıfatına kıyasla daha geniş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*olası*" sıfatı daha geniş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.9.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları, TUD-TS üzerinde incelenmiştir. "*muhtemel*" sıfatı derlemde *1351* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *28,36* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
Bilimsel düzyazı	519	%38.5
Kurgu ve şiir	71	%5.27
Bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	219	%16.25
Gazete	209	%15.5
Diğer yazılı basılmış metin	295	%21.88
Basılmamış yazılı metin	35	%2.6

Tablo 206. TUD-TS'de "muhtemel" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*olası*" sıfatı ise derlemde *2902* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *60,91* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	1099	%37.88
kurgu ve şiir	394	%13.58
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	531	%18.3
gazete	426	%14.68
diğer yazılı basılmış metin	399	%13.75
basılmamış yazılı metin	52	%1.79

Tablo 207. TUD-TS'de "olası" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*olası*" sıfatı "*muhtemel*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, "*olası*" sıfatının görece daha geniş anlam özellikleri taşıması, "*lanet olası, kör olası*" gibi kalıp ifadelerde kullanılması etkilidir. "*muhtemel*" sıfatı metin türleri bakımından

en çok "*bilimsel düzyazı*" ve "*diğer yazılı basılmış metin*" türlerinde, "*olası*" sıfatı ise "*bilimsel düzyazı*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları yansız anlam özelliği sergilemekte ve herhangi bir duygusal çağrışım içermemektedir. Bu nedenle, sıfatların anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**					
muhtemel	100 (%100)	31 (%31)	27 (%27)	25 (%25)	11 (%11)	6 (%6)
	toplam	*bilgilendirici*	*siyaset*	*genel*	*ekonomi*	*tarih*
olası	100 (%100)	38 (%38)	23 (%23)	19 (%19)	15 (%15)	5 (%5)
	toplam	*bilgilendirici*	*siyaset*	*genel*	*ekonomi*	*tarih*

Tablo 208. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" ile iç ve dış politikadaki gelişmeleri, siyasi kişilikleri içeren "*siyaset*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları tarihi olay, gelişme ve sözlerin yer aldığı "*tarih*" bağlam kümesinde görece az yer almıştır. İki sıfatın bağlam kümeleri arasındaki en büyük fark "*bilgilendirici*" kümesinde görülmüştür.

3.9.3.1. “muhtemel” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*muhtemel*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *57* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*9* olumlu, *48* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*muhtemel*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *14*'ünde ezgisel özellik (*3* olumlu, *11* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (1.)	VE05A2A-2710	durumunda buna yönelik verilmesi düşünülen **muhtemel** *yardımın*, standardın getirildiği tarihten sonraki	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir ülkeye bağış veya ödünç olarak verilen para ve ihtiyaç maddeleri" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yardım' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (2.)	VC01A1A-2709	için değişik alkol konsantrasyonlarında görülmesi **muhtemel** *bozulmalar*, kabaca tahmin edilebilmektedir. Tablo-12'de	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bozulma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (12.)	IE06A1B-3535	olmalarıdır. Araştırmanın sonucu, Amerikan üslerinin **muhtemel** bir *baskın taarruza* karşı son	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'baskın taarruz' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (13.)	IF05A3A-1268	yapılan iş henüz kontrol altındayken **muhtemel** *kusurları* görebilmelidir. Yönetici geçmişi değiştiremez	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Eksiklik, noksan, nakısa" (GTS, 14. 03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kusur' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (36.)	PF25D1B-2159	olmaktan öteye gidemediği belirtildi. Irak'a **muhtemel** bir *müdahalenin*, bir petrol savaşı	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'müdahale' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (40.)	LD30D1B-2208	kıyasladılar. İTÜ Maçka Kampüsü'ndeki konferansta, **muhtemel** bir *depreme* karşı binalarda alınması	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'deprem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (41.)	TE36E1B-3354	altında incelemiş. Türkiye doğrudan etkilenecek! **Muhtemel** *Hasar Atlası'na* göre, gelecek yıllarda	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Hasar Atlası' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

8. (43.)	QE39E1B-3034	temiz ve masum insanlar, böyle **muhtemel** *tuzaklara* düşmemek için, yediklerine, içtiklerine	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için kurulan düzen, komplo" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tuzak' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (55.)	UD39C2A-2647	girip ruhsal açıdan etkilenmeleri de **muhtemel** *risklerdendir*. Gelecekteki ruhsal yaşamlarını olumsuz	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Zarara uğrama tehlikesi, riziko" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'risk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (56.)	QI43C2A-1809	Burada toplum için önemli olan **muhtemel** *Marmara Depremi'nin* büyüklüğü değildir artık	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Marmara Depremi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (59.)	TF10E1B-2871	bile çok çalışıp, sorun çözmeye, **muhtemel** *çözümler* yaratmaya odaklanmıştır. Yol Değişse	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir sorunun çözülmesinden alınan sonuç, hal" (GTS, 14.03.2018) anlamı

				bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘çözüm’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (64.)	TF10A2A-1903	yönetimi nedir? Araştırınız. * Sanayi Devriminin **muhtemel** *başarı koşulları* neler olabilir? Tartışınız	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘başarı koşulları’ öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (81.)	RF25D1B-2167	ise 222'yi buluyor. Denetim raporu, **muhtemel** bir *patlama* ve *yangından* sonra	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘patlama’ sözcüğünü ve kullanıldığı bağlamda “Zarara yol açan büyük ateş” (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘yangın’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (93.)	RI27D1B-2453	Dünya çapında etkili olması beklenen **muhtemel** bir *grip salgınına* karşı ülkelerin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘grip salgını’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 209. “muhtemel” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhtemel*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *27* uyumluluk dizisinden *18*'inde ezgisel özellik (*2* olumlu, *16* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (4.)	UD05A3A-2606	ve namusumuzu ne kadar koruyacağız? **Muhtemel** *düşman saldırılarına* karşı: Rusya, Gürcistan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'düşman saldırıları' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (25.)	OD39C2A-1411	biri de, ufukta belirmeye başlayan **muhtemel** bir *temsil sorunuydu*. Halbuki sol-liberal	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'temsil sorunu' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (26.)	TH09C2A-0838	gelme ihtimali bulunan bu durum, **muhtemel** *terörist saldırılarının* çok daha önünde	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'terörist saldırıları' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (29.)	PE39C3A-1744	Emirlikleri ve Umman'daki üslerini de **muhtemel** bir *harekâtta* kullanıma hazır hale	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'harekât' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (31.)	LD36C3A-0429	MİT müsteşarı sivil de olsa, **muhtemel** bir *ihtilâl* önlenemez. EYMÜR- Tabiî	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ihtilâl' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (34.)	HI22C4A-0860	tehlikeye girecek... Gazeteci milleti de **muhtemel** bir *rezaletin* kokusunu almış hababam	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Toplumun duygularını inciten olay veya durum, kepazelik, maskaralık, rezillik" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'rezalet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (42.)	SD36E1B-2861	ötesinde, İran açısından, önceden hissedilen **muhtemel** bir *krizi* yönetme, yönlendirme; krizi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir ülkede veya ülkeler arasında, toplumun veya bir kuruluşun yaşamında görülen güç dönem, bunalım, buhran" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kriz' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (49.)	SE05A1B-4204	ordunun oldukça güçlü olması Özbekistan'da **muhtemel** bir *devrim hareketi* için zamanın	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'devrim hareketi' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (58.)	RF32D1B-2725	müzakereler çok önemlidir. İç müzakerelerde **muhtemel** *ihtilaflar* için uzlaşma-çözüm mekanizması	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Ayrılık, anlaşmazlık, aykırılık, uyuşmazlık" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ihtilaf' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (74.)	RD39C3A-0585	görüşmelerimizi size naklettikten ve sizin **muhtemel** *ikazınızdan* sonra- beni bir kez	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Uyarma, uyarı, dikkat çekme, ihtar, tembih" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ikaz' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (82.)	QD30D1B-2213	kamuoyları'ndan birisi olarak Türkiye kamuoyunu **muhtemel** *olumsuz sonuçlara* hazırlamak için. İktidar	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘olumsuz sonuç’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (83.)	KD30D1B-2222	Göçmenlere iskan bölgesi ABD'nin Irak'a **muhtemel** *saldırısı* durumunda doğabilecek göç hareketlerine karşı göçmenleri	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Kötülük yapmak, yıpratmak amacıyla doğrudan doğruya silahlı veya silahsız bir eylemde bulunma, hücum, taarruz, tecavüz” (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘saldırı’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (84.)	TE36E1B-3353	sandıktan çıkacak olan arasında bulunması **muhtemel** "fark", trajik modelin öyküsünden mülhem bir telaşla *kahrediyor*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Ezmek, perişan etmek” (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘kahret-’ sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (85.)	UE36E1B-3358	bunlarda hiçbir sıkıntı yok" açıklamalarıyla **muhtemel** bir *rejim krizinin* büyümesini engellemişti	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘rejim krizi’ öbeğini nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (88.)	UI22F1D-4716	önce yerel seçim, daha sonra **muhtemel** *kapatılma* sonucundaki süreç içinde ciddi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kapatılma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (94.)	UE36E1B-3296	kim olursa olsun hemen hepsi **muhtemel** *yakınlaşmanın* heyecanı içerisinde. Gül'ün **muhtemel** Erivan ziyaretini Ermeni-Türk ilişkilerinde	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yakınlaşma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
17. (95.)	UD02A1B-4612	ilişkilerin ana hatlarının çizilmesi ve **muhtemel** *anlaşmazlıkların* giderilmesi bakımından önemli bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "İki veya daha çok tarafın düşünce ve amaçları arasında ayrılık, uyuşmazlık, ihtilaf, ikilik, maraza, sürtüşme" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'anlaşmazlık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
18. (96.)	PD43C2A-0656	daha sert olaylardan endişelenenler var. **Muhtemel** bir "*kavgalı kongre*", bazı ülkücülerin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘kavgalı kongre’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 210. “muhtemel” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*muhtemel*” sıfatının “*genel*” bağlam kümesindeki *25* uyumluluk dizisinden *16*’sında ezgisel özellik (*2* olumlu, *14* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (6.)	RH42A1A-0708	karda namaz kılmanız gerekebilir. Bazı **muhtemel** *sıkıntıların* tedbirini önceden almalısınız. Ben	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sorun, mesele, sendrom, problem” (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘sıkıntı’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (18.)	SA16B1A-0309	Bu yüzden sustum ve balıkları **muhtemel** *düşman* olarak gösterdim." "Şimdi hedef	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist, dost karşıtı” (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘düşman’ sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (19.)	NA16B3A-0050	memnuniyetsizlik belirtisi sanan İnnadi Efendi, **muhtemel** bir *şikâyeti* önlemek için hemen	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hoşnutsuzluk belirten söz veya yazı, sızlanma, sızıltı, yakınma (II), yakıntı" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'şikâyet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (20.)	IA16B4A-0793	bıçaklanma tehlikesi, bir o kadar, **muhtemel** *trafik kazası* atlattık. Hesapta ben	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'trafik kazası' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (22.)	JA16B4A-0799	Ferhan'ın (Tanrı saklasın) evine girecek **muhtemel** *hırsıza* not: "Aile reisinin odasına	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Başkasının malını çalan kimse, uğru" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'hırsız' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

6. (24.)	RI22C3A-0520	sevip anlaştıktan ve bunun getirebileceği **muhtemel** *sıkıntıları* göğüslemeye kararlı olduktan sonra	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun, mesele, sendrom, problem" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sıkıntı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (30.)	TI37C2A-1326	sorumlusu benim" fikrine katılmayanlar için **muhtemel** *itirazlara, olumsuz düşüncelere* kendimce birkaç cevap	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek karşı çıkma" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'itiraz' sözcüğünü ve kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'olumsuz düşünce' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (33.)	CH42C4A-0484	eğitimcilerini yeni görev yerlerinde karşılaşmaları **muhtemel** *problemler* konusunda önceden aydınlatmak, bilgi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'problem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

9. (35.)	JD36C2A-0114	vardı galiba. Savaş, şiddet ortamında, **muhtemel** büyük *çatışmaların* tehdidi altında yaşanırken	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda 'büyük' sıfatı tarafından nitelenen ve "Silahlı büyük kavga, arbede" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'çatışma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (37.)	ND30D1B-2210	değerlendireceğiz. Geciken yardımın gelmesiyle birlikte **muhtemel** bir *deprem* için gerekli tedbirleri	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'deprem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (52.)	QA16B2A-0011	ele verdiğini aklından geçirirdi. Bu **muhtemel** *aşk* aile içinde hiç sözü	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi, sevda, amor (II)" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'aşk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (53.)	TA16B1A-0918	şey gelmemiş gibi davranırdı. Annesinin **muhtemel** *ameliyatının* yarattığı sıkıntıyla sert koca	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ameliyat' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (54.)	MA16B3A-0039	tarafından yemek boyunca baba oğulun **muhtemel** bir *çatışmasını* önlemeye tembihliydiler. Bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'çatışma' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (69.)	SA16B4A-3367	erimiş asfaltın ziftine karışır düşleri, **muhtemel** *sevdaları*... Hava kararmaya başlayınca evinin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Güçlü sevgi, aşk" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'sevda' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (70.)	SA16B4A-3367	görüldüğünü not edecekler. Otopsi raporumda **muhtemel** *ölüm nedenim*: "Yüreğine batan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ölüm nedeni' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (98.)	RA16B2A-0403	İstanbul ve Trakya bölgesinde oluşan **muhtemel** *yıkım* üstüne, "bu tür zeminde	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yok olmaya sebep olabilecek şey, büyük zarar, felaket" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'yıkım'

				sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 211. "muhtemel" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhtemel*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *11* uyumluluk dizisinden *7*'sinde ezgisel özellik (*2* olumlu, *5* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (5.)	VF10A2A-1890	prensip; düzenlemelerin sistematik riskleri ve **muhtemel** *krizleri* elimine etmek veya azaltmak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Çöküntü" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'kriz' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (9.)	DF05A1B-4368	SERBEST BÖLGELERİN TÜRK DIŞ TİCARETİNE **MUHTEMEL** *KATKILARI* İlhami VURAL GİRİŞ Serbest	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işin yapılmasına, gerçekleşmesine emek, bilgi, para vb. ile katılma, yardım" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'katkı' sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (14.)	IF10A2A-1880	Ekonomiyi disiplin altına alacak unsur **muhtemel** *ekonomik felaketin* şiddetidir. Bu Soğuk	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ekonomik felaket' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (44.)	PD18E1C-4161	sıralarında yer alan turizm sektöründe, **muhtemel** *Irak operasyonun* gerçekleşmesi durumunda ve	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) operasyonu' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (46.)	KF10E3C-3370	yaratılabildiği takdirde, özel sektör, TC'den **muhtemel** *yatırımlarla* birlikte kamunun küçülmesinden kaynaklanan	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Millî ekonominin veya bir ticaret kuruluşunun üretim ve hizmet gücünü artırıcı nitelikte olan aktif değerlerine yapılan yeni eklemeler, envestisman" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yatırım' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

6. (78.)	LE39C3A-0454	"hüsn-ü kabul" görüyor. Bir de **muhtemel** *aksiliklerde* hasarın ucuz atlatılmasına çalışılıyor.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işin yolunda gitmemesi durumu, elverişsizlik" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'aksilik' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (90.)	GF10A4A-1841	ihtimali de vardır. Serbest bölgelerin **muhtemel** bu tür *mahzurlarını* önlemek için	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sakınca" (GTS, 14.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mahzur' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 212. "muhtemel" Sıfatının "ekonomi" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhtemel*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *2*'sinde ezgisel özellik (*2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (73.)	HA16B4A-0016	dermansız dertler gizleyen bünyeye benzerdi; **muhtemel** bir *cihan harbinden* sağ çıkması	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'cihan harbi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

2. (87.)	LD39E1B-2927	ileri gelenleri Alaca Mescit'de toplanmışlar, **muhtemel** bir *Yunan işgâline* karşı silâhlanmak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Yunan işgâli' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 213. "muhtemel" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*muhtemel*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
muhtemel	9 **%9**	3 **%3** *%10*	2 **%2** *%8*	2 **%2** *%8*	2 **%2** *%18*	-	43 **%43**	17 **%17** *%55*	9 **%9** *%33*	9 **%9** *%36*	4 **%4** *%36*	4 **%4** *%67*	48 **%48**	11 **%11** *%35*	16 **%16** *%59*	14 **%14** *%56*	5 **%5** *%46*	2 **%2** *%33*
	T	**B**	**S**	**G**	**E**	**T**	**T**	**B**	**S**	**G**	**E**	**T**	**T**	**B**	**S**	**G**	**E**	**T**

***T (Toplam), B (Bilgilendirici), S (Siyaset), G (Genel), E (Ekonomi), T (Tarih) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 214. "muhtemel" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*muhtemel*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *57*'sinde (%*57*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*48* kez - %*84*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*9* kez - %*16*) görülmüştür. Bunda, "*muhtemel*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*muhtemel*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*siyaset*"dir. Bu bağlam kümesindeki *27* uyumluluk dizisinden *18*'i (%*67*) ezgisel özellik göstermiştir. "*siyaset*" bağlam kümesini "*genel*" ve "*ekonomi*" bağlam kümeleri izlemiştir. "*genel*" bağlam kümesindeki *25* uyumluluk dizisinden *16*'sı (%*64*), "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *11* uyumluluk dizisinden *7*'si (%*64*) ezgisel özellik göstermiştir. "*siyaset*", "*genel*" ve "*ekonomi*" bağlam kümelerinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümelerinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*bilgilendirici*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *31* uyumluluk dizisinden *14*'ünde (%*45*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

Buna karşılık, "*tarih*" bağlam kümesi, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *2*'sinde (%*33*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.9.3.2. “olası” Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, “*olası*” sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *56* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*9* olumlu, *47* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*olası*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *38* uyumluluk dizisinden *24*'ünde ezgisel özellik (*3* olumlu, *21* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (3.)	VC01A1A-1749	nekrotizan sellülit) antibiyotik tedavisi gereklidir. **Olası** bir *bakteri enfeksiyonundan* kuşkulanılan hastalarda	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bakteri enfeksiyonu' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (4.)	ND02A1B-4513	yapılması zorunluluğu vardır. Bu sayede **olası** *keyfilikler* önlenecek ve anayasalarda güvence	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'keyfilik' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (5.)	PE06A1B-4237	az düzeye indirgemiştir. Öte yandan **olası** *tehlike* yerel değil, aksine küresel	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tehlike' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (6.)	RE05A1B-4284	sayıda işçiyi, işletme ile ilgili **olası** *mesleki risklerin* önlenmesi ve bunlardan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'mesleki risk' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (14.)	GC03A2A-1177	eksileri ile değerlendirin ve karşılaştırın. **Olası** *çözüm yollarının*, seçeneklerin belirlenmesi olan	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir güçlüğü giderme çaresi, hal çaresi" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'çözüm yolu' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (15.)	VA14B1A-1599	doldurduktan sonra yurttan çıkartılan gençlerin **olası** *uyum problemlerini* görüşmek üzere gidip	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'uyum problemi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (29.)	RD36C3A-0351	bir payı olduğu görülüyor. Nitekim **olası** bir *panik dalgasında*, tribünleri sahadan	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'panik dalgası' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

8. (30.)	UI39C4A-2639	halk ve benzeri sözcüklerin kullanılması **olası** bir *Alevi-Sünni çatışmasını* söylemde	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) çatışması' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (33.)	JI22C2A-0376	olursa olsun- en büyük sakıncası, **olası** *yanlış düşüncelere* karşı korunmasız oluşudur	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yanlış düşünce' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (47.)	UI22F1D-4686	bir dünyada "alt sınıflardan gelebilecek" **olası** bir *yıkıcı eylem* de reddedilmektedir.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yıkıcı eylem' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
11. (48.)	UD02A1A-2058	ilkesi", bilimsel belirsizliklerin olduğu ve **olası** ciddi *zararlarla* karşı karşıya kalınabilecek	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz değere sahip olan 'zarar' öbeğini nitelemesi bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
12. (49.)	TC06A1A-0259	zekâ tam anlamıyla gerçekleştiğinde yaşanabilecek **olası** *toplumsal sorunlara* dikkat çeker. Yapay	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'toplumsal sorun' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
13. (55.)	PI36C2A-0609	ve bilirkişi raporlarında da öngörülen **olası** *risk faktörleriyle* çalışan ve bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Zarara uğratma olasılığı olan etken" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'risk faktörü' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
14. (56.)	QI43C2A-1809	amacıyla gerekli mercilerle irtibata geçmiştir. **Olası** bir *İstanbul depreminin*, daha doğrusu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) depremi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
15. (61.)	QD02A1B-4562	ve risk arayan kişiler dikkatlerini **olası** *olumsuz sonuçlar* üzerinde yoğunlaştırmaktadırlar. Böylece	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'olumsuz sonuç' öbeğini

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
16. (63.)	UD02A2A-1404	dışında tutulmalıdır ona göre. Ama **olası** bir *savaş anında* bu tür	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'savaş anı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
17. (64.)	QD02A1B-4564	ve sayıltıları ortaya çıkarma ve **olası** *olumlu seçenekleri* imgeleme gibi bilişsel	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'olumlu seçenek' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
18. (67.)	HB04A1B-3973	beslenirler. Böylece bir bakıma kendilerini **olası** bir *av baskısından* rahatça koruyabilirler.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'av baskısı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
19. (77.)	SC35C2A-1388	genetik çalışmalarının ilerlemiş olması nedeniyle **olası** *virüse* çok benzeyen bir virüsü	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hastalık yapıcı, bakterilerden daha küçük, yaşamak için bir başka hücrenin içine girmek zorunda olan ve ancak elektron mikroskobunda görülebilen parazit" (GTS,

				15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘virüs’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
20. (78.)	EI22C4A-0864	içinde yabancı hiçbir alaşım bulunmaması **olası** *tehlikeleri* önleyecektir. (Tüm çabalarımıza karşın	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Gerçekleşme ihtimali bulunan fakat istenmeyen sakıncalı durum” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘tehlike’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
21. (84.)	OI37E1B-3058	kalmaları Eşcinsel bireylerin baskıya ve **olası** *şiddete* karşı tek başına direnmelerini	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Kaba güç” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘şiddet’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
22. (88.)	TI22F1D-4683	anlamak zor değildir Tüm bu **olası** *kazançların* karşıtında ise, "değeri" ve	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Yarar, çıkar, kâr” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘kazanç’ sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
23. (95.)	UD02A1B-4620	dikkatini belirli önermelere yoğunlaştırıp onların **olası** *itirazlarını* göz önünde bulundurup kararsızlık	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir düşünce veya kararı benimsemeyerek karşı çıkma" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'itiraz' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
24. (96.)	RG22C4A-0022	kendileriyle ilgili hususlarda değil, tüm **olası** *aile meselelerinde* idareciliğin esaslarını kapmışlardır	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'aile meselesi' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 215. "olası" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*olası*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *23* uyumluluk dizisinden *10*'unda ezgisel özellik (*2* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (1.)	VF10A2A-1859	sahiptir. Türkiye'nin Yaptırımlara Maruz Kalması **Olası** bir *çözümsüzlükten* Türkiye'nin sorumlu tutularak	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Çözümü olmama durumu" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan

				‘çözümsüzlük’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (8.)	SE05A1B-4198	kanun yapma, politika geliştirme ve **olası** *dayatmalara* direnme güçlendirmekte, dışarıdan gelecek	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘dayatma’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (26.)	UE39C4A-0903	önünde bugün, tehlikeli unsurlarına rağmen, **olası** *kabulü* durumunda, olumlu yanlarıyla Kıbrıslı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Bir öneriyi uygun bulma, onaylama” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘kabul’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (35.)	EE39C2A-0641	cumhuriyetlerindeki ve özellikle de Ermenistan'daki **olası** *tehdidi* değerlendiren Türkiye bu öneriye	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Gözdağı” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘tehdit’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (57.)	DE36C2A-0610	PAZARLIK Körfez Krizi ve Türkiye'nin **olası** bir *savaş* karşısında tutumunun ne	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Devletlerin diplomatik ilişkilerini

				keserek giriştikleri silahlı mücadele, harp, cenk, cidal" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'savaş' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (80.)	ME09C4A-1026	üzere Dışişleri'nin bazı teknik servislerinin **olası** *direnişini bertaraf* açısından belirleyici nitelikte	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'direniş' sözcüğünü nitelemesi ve kullanıldığı bağlamda "ortadan kaldırmak, gidermek" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'bertaraf (et-)' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (81.)	OD30D1B-2176	durumunda, Türk-Yunan ilişkilerinin, AGSP'nin, **olası** bir *Irak harekâtında* Ankara'nın desteğinin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) harekâtı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (90.)	ME05A1A-2616	söylenebilir. Ancak, bu adlandırmayla ilgili **olası** *yanlış anlamaları* önlemek için hemen	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘yanlış anlama’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (93.)	PE30D1B-2086	Dışişleri Bakanı Yaşar Yakış, ABD'nin **olası** bir *Irak operasyonu* sırasında Türkiye'den	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘(…) operasyonu’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (94.)	PD18E1C-4161	Ancak ülkedeki İngiliz üslerinin varlığı **olası** bir *işbirliğini* de imkansız kılmamaktadır.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı, teşrikimesai” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘işbirliği’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 216. “olası” Sıfatının “siyaset” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*olası*” sıfatının “*genel*” bağlam kümesindeki *19* uyumluluk dizisinden *10*’unda ezgisel özellik (*2* olumlu, *8* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (21.)	DA16B1A-1504	de gecenin ilerleyen anlarından birinde **olası** bir *depremin* endişesini duyuyorlardı. Bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘deprem’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (22.)	LA16B4A-0149	Ne işler çevirdiğini öğrenmeye çalışmalı. **Olası** bir *budalalığının* önüne geçmeye çalışmalı.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Akılsızlık” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘budalalık’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (28.)	RD36C3A-0076	hem de basın-yayın organlarıyla **olası** *işbirliğini* tartışmak amacıyla bizi Yalova'da	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı, teşrikimesai” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘işbirliği’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (34.)	JD36C2A-0114	başka şey. Bu kitapta endişelere, **olası** *tehlikelere* ağırlık vermiş olsam da	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için

				olumsuz bir değere sahip olan ‘tehlike’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (53.)	TA16B1A-0919	yine de sınırları aşmadan; çünkü **olası** bir *barışmada* işlediği küçük günahların	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Barışmak durumu, uzlaşma, anlaşma” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘barışma’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (54.)	HA16B1A-0367	de bir dönüşü vardı. Kadın **olası** *tehlikeleri* düşündü, kolları asılmaktan çıkabilir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Gerçekleşme ihtimali bulunan fakat istenmeyen sakıncalı durum” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘tehlike’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (70.)	SA16B4A-3367	üzerinden atlayarak ilerlerken neden bütün **olası** *sahteliklerden* nefret ettiğimi sorguluyorum. Ne	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Sahte olma durumu” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan

				‘sahtelik’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (73.)	FA16B4A-0005	Beter olumsuzluk kapılarında ona göre. **Olası** *yıkımın* akından kalkamayacağı açık. Bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Yok olmaya sebep olabilecek şey, büyük zarar, felaket” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘yıkım’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (91.)	SA16B2A-0738	projektör tutuyorlardı. Işıklardan kurtulmak ve **olası** bir *düşmana* yakalanmamak için bulunduğu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Birinin kötülüğünü isteyen, ondan nefret eden, ona zarar vermeye çalışan kimse, yağı, hasım, antagonist, dost karşıtı” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘düşman’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
10. (98.)	VA16B2A-0561	yürürken, oğlana doğru yolu gösterip **olası** *kötülüklerden* uzak tutması için Tanrı'ya	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Kötü olma durumu, kemlik, şer” (GTS, . .2018) anlamı bildirdiği için

				olumsuz bir değere sahip olan ‘kötülük’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 217. “olası” Sıfatının “genel” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*olası*” sıfatının “*ekonomi*” bağlam kümesindeki *15* uyumluluk dizisinden *8*’inde ezgisel özellik (*2* olumlu, *6* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (9.)	IC06A1B-3732	düzeyinin korunmasını sağlayarak ortaya çıkabilecek **olası** *sorunlara* engel olacaktır. Yeniden yerleşim	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘sorun’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (36.)	NF25D1B-2157	ve sosyal yaşamında meydana gelebilecek **olası** *olumsuzlukların* önlenmesi gerekir. Opel Türkiye'nin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Olumsuz olma niteliği veya durumu, menfilik, nefiy” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘olumsuzluk’ sözcüğünü nitelemesi bakımından

				olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (42.)	OF10E3C-3369	Çizelge 5.1'de verilmiştir. Bu noktada **olası** *yanlış anlamaları* önlemek için kısa	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yanlış anlama' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (43.)	OF10E1B-2866	yapılması gereken temizliği yapacaklar ve **olası** *zararlar* ortaya çıkacak. Burada ne	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'zarar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (45.)	KF10E3C-3370	olduğu görülmektedir. Ekonomik açıdan KKTC'de **olası** *yatırım alanları* olarak konfeksiyon	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'yatırım alanı' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (46.)	FE39E1B-2891	bir parametresi de o ülkenin **olası** bir *altüst oluşa* karşı yatkınlığıdır.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘altüst oluş’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (66.)	LF10A2A-1874	oldukça yavaş olduğu göze çarpmaktadır. **Olası** bir *durgunluk durumunda* iç talebin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘durgunluk durumu’ öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (82.)	UF25D1B-2765	Dolar'a yakın yatırım yaptık. Diğer **olası** *fırsatlarla* da ilgileniyoruz. Yakın zamanda	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Herhangi bir şey için en uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, okazyon” (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘fırsat’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 218. “olası” Sıfatının “ekonomi” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*olası*” sıfatının “*tarih*” bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *4*’ünde ezgisel özellik (*4* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (27.)	QE39C4A-0060	Menderes'e gönderdiği mesajda, Suriye'den gelecek **olası** bir *saldın* karşısında, Türkiye'ye her	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Kötülük yapmak, yıpratmak amacıyla doğrudan doğruya silahlı

				veya silahsız bir eylemde bulunma, hücum, taarruz, tecavüz" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'saldırı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (51.)	LE05A1B-3677	nedenler olmalıdır. Çünkü böylece bölgede **olası** *Fransız ve Amerikan çıkar çatışmasından*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan '(…) ve (…) çıkar çatışması' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (74.)	SE09C1A-1534	savaş sonrasında oluşacak yenidünya düzeninde **olası** *tehlikelere* karşı güç toplamaya çalışıyordu.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'tehlike' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (89.)	UD02A1B-4614	karşı kanununun kapsamına köleleri de **olası** *mağdurlar* olarak özellikle belirterek aldı.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Haksızlığa uğramış (kimse), kıygın"

				(GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan ‘mağdur’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 219. “olası” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*olası*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi						yansız anlam ezgisi						olumsuz anlam ezgisi					
olası	9 **%9**	3 **%3** *%8*	2 **%2** *%9*	2 **%2** *%11*	2 **%2** *%13*	-	44 **%44**	14 **%14** *%37*	13 **%13** *%56*	9 **%9** *%47*	7 **%7** *%47*	1 **%1** *%20*	47 **%47**	21 **%21** *%55*	8 **%8** *%35*	8 **%8** *%42*	6 **%6** *%40*	4 **%4** *%80*
	T	**B**	**S**	**G**	**E**	**T**	**T**	**B**	**S**	**G**	**E**	**T**	**T**	**B**	**S**	**G**	**E**	**T**
***T (Toplam), B (Bilgilendirici), S (Siyaset), G (Genel), E (Ekonomi), T (Tarih) bağlam kümelerini belirtmektedir.** ****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**																		

Tablo 220. "olası" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*olası*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *56*'sında (%*56*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*47* kez - %*84*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*9* kez- %*16*) görülmüştür. Bunda "*olası*" sıfatının değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*olası*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*tarih*"tir. Bu bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *4*'ü (%*80*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" bağlam kümesini "*bilgilendirici*" bağlam kümesi izlemiştir. "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *38* uyumluluk dizisinden *24*'ü (%*63*) ezgisel özellik göstermiştir. "*tarih*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümelerinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*genel*" bağlam kümesi *19* uyumluluk dizisinden *10*'unda (%*53*), "*ekonomi*" bağlam kümesi ise *15* uyumluluk dizisinden *8*'inde (%*53*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

Buna karşılık, "*siyaset*" bağlam kümesi, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. "*siyaset*" bağlam kümesindeki *23* uyumluluk dizisinden *10*'unda (%*44*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.9.3.3. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*muhtemel*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: rakip, (bir) seçim, etki, gelişme, problem, sonuç, tehlike, risk, deprem, askeri (harekât/müdahale/eylem/darbe). "*problem*", "*tehlike*", "*risk*", "*deprem*" ve "*askeri (harekât/müdahale/eylem/darbe)*", "*muhtemel*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "*muhtemel*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*rakip*", "*seçim*", "*etki*", "*gelişme*" ve "*sonuç*" yansız özellik göstermiştir.

"*muhtemel*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*problem*", "*Sorun*" (GTS, 15.03.2018); "*tehlike*", "*Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara*" (GTS, 15.03.2018); "*risk*", "*Zarara uğrama tehlikesi, riziko*" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "*muhtemel*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır. Ayrıca, "*deprem*" ve "*askeri (harekât/müdahele/eylem/darbe)*" olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*muhtemel*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

"*olası*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: etki, sonuç, risk, getiri, tehlike, olumsuz (sonuç/etki/tepki/durum/etkinlik), gelişme, deprem, senaryo, sınır ötesi (operasyon/harekât). "*risk*", "*getiri*", "*tehlike*", "*olumsuz (sonuç/etki/tepki/durum/etkinlik)*", "*deprem*" ve "*sınır ötesi (operasyon/harekât)*", "*olası*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir.

"*olası*" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*etki*", "*sonuç*", "*gelişme*" ve "*senaryo*" yansız özellik göstermiştir.

"*olası*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*risk*", "*Zarara uğrama tehlikesi, riziko*" (GTS, 15.03.2018); "*tehlike*", "*Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara*" (GTS, 15.03.2018); "*olumsuz (sonuç/etki/tepki/durum/etkinlik)*", "*Yapıcı ve yararlı olmayan, hiçbir sonuca ulaşmayan, gözetilen amaca veya beklenilene uygun olmayan, menfi, negatif*" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "*olası*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır. Bununla birlikte, "*deprem*" ve "*sınır ötesi (operasyon/harekât)*" olumsuz duygusal çağrışıma sahip olması nedeniyle "*olası*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır. "*getiri*" ise "*Kazanç*" (GTS, 15.03.2018) anlamı bildirmesi nedeniyle olumlu bir değere sahiptir ve "olası" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

Bununla birlikte, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*etki*", "*gelişme*", "*sonuç*", "*tehlike*", "*risk*" ve "*deprem*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.9.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının kavrambirim kümesindeki /gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/, /doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/ ve /güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/ anlambirimcikleri özdeştir. Ancak sıfatların gücülbirim kümesindeki /kapasite, yetenek veya ulaşılabilirlik sınırları içinde yer alan/ anlambirimciği farklılık oluşturmuştur (Bkz. 3.9.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*muhtemel*" ile "*olası*" sıfatları arasında tam bir alt anlamlılık ilişkisi görülmemiş ancak "*olası*" sıfatının "*muhtemel*"

sıfatına göre geniş anlam özelliklerine sahip bir sözcük olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde "*/gerçekleşmesi de gerçekleşmemesi de imkân dâhilinde olan/* + */doğru, gerçek veya var olması mümkün olan/* + */güçlü delillerle desteklenmekle birlikte kesin olmayan/*" üstanlambirimcik demeti yer almaktadır. Üstanlambirimcik demeti çevresindeki anlam alanı, "*olası*" ve "*muhtemel*" sıfatlarında özdeştir.

Ayrıca "*olası*" sıfatı, "*muhtemel*" sıfatından farklı anlambirimciği ile farklı bir anlam alanına sahiptir. Bu anlam alanı incelendiğinde, "*olası*" sıfatının "*akla uygun, mantıklı, olurlu; mantıksız, olursuz*" gibi olumlu, olumsuz ya da yansız değer ve duygusal çağrışımlar içeren sözcüklerle içlem ilişkisi içinde olduğu görülmüştür (Bkz. 3.9.2. Anlam Alanı).

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*muhtemel*" sıfatı derlemde *1351* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*39* bilimsel düzyazı, %*5* kurgu ve şiir, %*16* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*16* gazete, %*21* diğer yazılı basılmış metin, %*3* basılmamış yazılı metin. "*olası*" sıfatı ise derlemde *2902* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*38* bilimsel düzyazı, %*13* kurgu ve şiir, %*18* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*15* gazete, %*14* diğer yazılı basılmış metin, %*2* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, her iki sıfat en çok "*bilgilendirici*" ve "*siyaset*" bağlam kümelerinde yer almıştır. (Bkz. 3.9.3. Anlam Ezgisi).

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*muhtemel*" sıfatının olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*muhtemel*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *48*'inde olumsuz, *9*'unda olumlu anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *43* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.9.3.1. "muhtemel" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*olası*" sıfatının, "*muhtemel*" sıfatına çok yakın değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. "*olası*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *47*'sinde olumsuz, *9*'unda olumlu anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *44* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.9.3.2. "olası" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının büyük benzerlik gösteren ezgisel özellikleri, sıfatların değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri kazanma yönünden güçlü olduğunu ve genel olarak olumsuz şekilde kullanıldığını göstermiştir. Geleceğe yönelik yargıları nitelerken kullanılan bu iki sıfata ait ezgisel özellik, insanların geleceğe yaklaşımlarını göstermesi açısından önemlidir.

"*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesine benzer veriler sunmuştur. Buna göre, "*muhtemel*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*problem*", "*tehlike*", "*risk*", "*deprem*" ve "*askeri (harekât/müdahale/eylem/darbe)*" sözcükleri olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiş; "*olası*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından da "*risk*", "*tehlike*", "*olumsuz (sonuç/etki/tepki/durum/etkinlik)*", "*deprem*" ve "*sınır ötesi (operasyon/harekât)*" sözcükleri olumsuz; "*getiri*" sözcüğü ise olumlu anlam ezgisi özelliği göstermiştir, Bununla birlikte, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*etki*", "*gelişme*", "*sonuç*", "*tehlike*", "*risk*" ve "*deprem*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.9.3.3. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "muhtemel" ve "olası" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları, sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği üzerine kurulmuştur. Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarına ait tüm anlamların değil, belirli anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*muhtemel*" ve "*olası*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında alt kademede bir eş anlamlılık belirten anlam eş anlamlılığı sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları dil ve söz düzleminde oldukça yakındır ancak tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının, dil düzlemindeki görünümü çok yakın olsa da, tüm anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Ana anlamsal özellikleri aynı, alt anlamsal özellikleri farklı sözcükler yakın eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Eş anlamlı olduğu varsayılan birçok sözcük yakın eş anlamlıdır. Dil düzleminde yapılan incelemelere göre, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları temel düzeyde güçlü bir anlam özdeşliğine sahiptir. Ancak sıfatların anlambirimcik çözümlemesine yansıyan anlam farklılığı, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının eş anlamlılık derecelendirmesinin üst sınıflarında yer almasını engellemiştir. Bu nedenle, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları yakın eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Ayrıca *TUD-TS* üzerinde yapılan inceleme sonucunda, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatlarının birlikte kullanılarak aynı isimleri nitelediği bir uyumluluk dizisi tespit edilmiştir. Eş anlamlı sözcüklerin farklı gerçeklik koşulları ve anlatımsal özellikler doğrultusunda kullanılabildiğini gösteren bu durum, yakın eş anlamlılık sınıfında görülmektedir (Doğan, 2011). Yapılan tarama sonucunda genellik bilimsel metinlerde görülen bu durumun derleme yansıyan uyumluluk dizisi şu şekildedir:

tud-ts metin no	uyumluluk dizisi
NF10A4A-1820	ampirik olarak parasal birlik içinde **olası muhtemel** olumsuzlukları tam olarak açıklamaya yeterli

Tablo 221. "muhtemel" ve "olası" Sıfatlarının Birlikte Kullanıldığı Uyumluluk Dizileri

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında anlam eş anlamlılığı ve Cruse (1986) sınıflandırmasında yakın eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*muhtemel*" ve "*olası*" sıfatları arasında, derecelendirmenin alt kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

3.10. MÜHİM – ÖNEMLİ

"*Önemi olan*" durumları nitelerken kullanılan "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları, çalışmada yararlanılan *eş ve yakın anlamlı sözcükler sözlüklerinde* genel olarak *eş anlamlı* özelliğiyle belirtilmektedir. Buna göre, Yalım ve Yalım (1983), Aksu (2013), Yıldırım (2013), Kandemir ve Kandemir (2015) ile Öztürk'ün (2015) çalışmalarında "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları eş anlamlı özelliğiyle belirtilirken Ağakay'da (1956) "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarına ait madde başları yer almamıştır. Genel sözlükler *GTS*[29] ve *KL*[30]'de ise ilgili sıfatlar eş anlamlılarıyla tanımlanmış, ayrıca sözcüklerin diğer tanımlarına yer verilmiştir.

3.10.1. Anlambirimcik Çözümlemesi

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlam özelliklerini somutlaştırmak ve sıfatların anlam ayırtlarını ortaya koymak amacıyla *anlambirimcik çözümlemesi* gerçekleştirilmiştir.

[29] **mühim:** "*sıfat* Önemli." (GTS, 06.03.2018)
önemli: "*sıfat* 1. Önemi olan, mühim, ehemmiyetli.
2. Politik, ekonomik, psikolojik ve askerî açıdan önemi olan, stratejik." (GTS, 06.03.2018)
[30] **mühim:** "*sıf.* 1. Ehemmiyetli, önemli.
2. Lâzım, gerekli, lüzumlu." (KL, 06.03.2018)
önemli: "*sıf.* Önemi olan, ehemmiyetli, mühim." (KL, 06.03.2018)

İnceleme sonucunda, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlambirimcik çözümlemesi şu şekildedir:

sözcükler / anlambirimcikler	nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan	politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan	gerekli olan	miktar olarak fazla sayıda bulunan	nitelik veya nicelik bakımından önde gelen	statü sahibi
mühim	+	+	+	+	+	+
önemli	+	+	+	+	+	+
+: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olduğunu belirtmektedir. -: İncelenen sözcüğün ilgili anlambirimciğe sahip olmadığını belirtmektedir.						

Tablo 222. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının Anlambirimcik Çözümlemesi

Bu veriler doğrultusunda, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları Pottier'nin *sınıfbirim, kavrambirim* ve *gücülbirim* anlambirimcik sınıfları bakımından incelenmiş, ardından sıfatlara ait *anlambirimcik demetleri* belirlenmiştir:

a) Sınıfbirim: "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları, geniş anlam ve kullanım özelliklerine sahiptir. Dolayısıyla, bu sıfatları sınırlandırıp bir anlam sınıfı içine yerleştiren *üreysel anlambirimcik* belirlemek mümkün değildir. Bu nedenle, sınıfbirim kümesi boş bırakılmıştır.

b) Kavrambirim: "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarına ait özel nitelik taşıyan anlambirimcikleri içeren kavrambirim kümesi, /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ ve /politik, ekonomik, psikolojik, vb. açıdan değerli olan/ *özgül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

c) Gücülbirim: "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının çağrışıma dayalı ve yan anlamsal anlambirimciklerini içeren gücülbirim kümesi, /gerekli olan/, /miktar olarak fazla sayıda bulunan/, /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/, /statü sahibi/ *gücül anlambirimciklerinden* oluşmuştur. Bu anlambirimcikler, her iki sıfatta özdeştir.

Buna göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları kavrambirim ve gücülbirim kümeleri bakımından özdeştir.

Anlambirimcik demetleri, sınıflandırmaya başvurmadan, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının gösterilen tarafını oluşturan tüm anlambirimciklerin meydana getirdiği *anlambirimcik demetleri* şu şekildedir:

mühim: /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ + /politik, ekonomik, psikolojik, vb. açıdan değerli olan/ + /gerekli olan/ + /miktar olarak fazla sayıda bulunan/ + /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/ + /statü sahibi/

önemli: /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ + /politik, ekonomik, psikolojik, vb. açıdan değerli olan/ + /gerekli olan/ + /miktar olarak fazla sayıda bulunan/ + /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/ + /statü sahibi/

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarına ait tüm anlambirimcik demetlerinin özdeş olması nedeniyle *üstanlambirimcik demeti* belirlemeye gerek yoktur.

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlambirimcik demetlerinden, sıfatların dil düzleminde ilişkili olduğu sözvarlığını belirlerken yararlanılmıştır.

3.10.2. Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının tözüne ait veriler sunan anlambirimcik çözümlemesi, sıfatların anlam benzerliklerini ve farklılıklarını ortaya koymuştur. *Anlam alanı* ile sıfatların anlambirimcikleri çevresindeki sözvarlığı belirlenmiştir.

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlam alanları, iki sıfatta özdeş olan /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ + /politik, ekonomik, psikolojik, vb. açıdan değerli olan/ + /gerekli olan/ + /miktar olarak fazla sayıda bulunan/ + /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/ + /statü sahibi/ anlambirimcikleri çevresinde belirlenmiştir.

Buna göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/	**mühim, önemli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	büyük, cazibeli, ciddi, değerli, ehemmiyetli
karşıt anlamlı sözcükler	değersiz, ehemmiyetsiz, küçük, naçiz, önemsiz, ufak

Tablo 223. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/	**mühim, önemli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	büyük, değerli, kıymetli, stratejik
karşıt anlamlı sözcükler	küçük, değersiz, kıymetsiz, önemsiz

Tablo 224. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /gerekli olan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /gerekli olan/	**mühim, önemli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	gerekli, lazım, lüzumlu
karşıt anlamlı sözcükler	gereksiz, lüzumsuz, önemsiz

Tablo 225. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının /gerekli olan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /miktar olarak fazla sayıda bulunan/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /miktar olarak fazla sayıda bulunan/	**mühim, önemli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	büyük, çok, fazla, hatırı sayılır
karşıt anlamlı sözcükler	az, küçük, önemsiz

Tablo 226. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının /miktar olarak fazla sayıda bulunan/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/	**mühim, önemli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ana, asıl, baş, esas, temel
karşıt anlamlı sözcükler	adi, alelade, basit, bayağı, önemsiz, sıradan

Tablo 227. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından önde gelen/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /statü sahibi/ anlambirimciği çevresindeki anlam alanı şu şekilde belirlenmiştir:

anlambirimcik: /statü sahibi/	**mühim, önemli**
eş ve yakın anlamlı sözcükler	değerli, itibarlı, muteber, nüfuzlu, saygın
karşıt anlamlı sözcükler	değersiz, itibarsız, nüfuzsuz, önemsiz

Tablo 228. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının /statü sahibi/ Anlambirimciği Çevresindeki Anlam Alanı

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri bir araya getirildiğinde *genel anlam alanları* şu şekilde belirlenmiştir:

incelenen sözcükler	mühim	önemli
eş ve yakın anlamlı sözcükler	ana, asıl, baş, büyük, cazibeli, ciddi, çok, değerli, ehemmiyetli, esas, fazla, gerekli, hatırı sayılır, itibarlı, kıymetli, lazım, lüzumlu, muteber, nüfuzlu, saygın, stratejik, temel	ana, asıl, baş, büyük, cazibeli, ciddi, çok, değerli, ehemmiyetli, esas, fazla, gerekli, hatırı sayılır, itibarlı, kıymetli, lazım, lüzumlu, muteber, nüfuzlu, saygın, stratejik, temel
karşıt anlamlı sözcükler	adi, alelade, az, basit, bayağı, değersiz, ehemmiyetsiz, gereksiz, itibarsız, kıymetsiz, küçük, lüzumsuz, naçiz, nüfuzsuz, önemsiz, sıradan, ufak	adi, alelade, az, basit, bayağı, değersiz, ehemmiyetsiz, gereksiz, itibarsız, kıymetsiz, küçük, lüzumsuz, naçiz, nüfuzsuz, önemsiz, sıradan, ufak

Tablo 229. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının Genel Anlam Alanları

İnceleme, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının özdeş bir sözvarlığıyla anlam ilişkisi içinde olduğunu göstermiştir. Bu nedenle, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları özdeş *içlem ilişkilerine* sahiptir.

Dil düzlemindeki anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemelerinin ardından, aşağıda "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümünü ele alan *anlam ezgisi* incelemesi yapılmıştır.

3.10.3. Anlam Ezgisi

Söz düzlemindeki incelemelerde temel kaynak *derlem*dir. "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları, *TUD-TS* üzerinde incelenmiştir. "*mühim*" sıfatı, derlemde *1010* kez geçmiş ve bir milyon sözcükte *21,2* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	kullanım sayısı	kullanım yüzdesi
bilimsel düzyazı	191	%18.91
kurgu ve şiir	244	%24.16
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	319	%31.58
gazete	34	%3.37
diğer yazılı basılmış metin	211	%20.89
basılmamış yazılı metin	11	%1.09

Tablo 230. TUD-TS'de "mühim" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*önemli*" sıfatı ise derlemde *57235* kez geçmiş, bir milyon sözcükte *1201,36* sıklık değerine ulaşmıştır. Sıfatın metin türlerine göre dağılımı şu şekildedir:

metin türü	**kullanım sayısı**	**kullanım yüzdesi**
bilimsel düzyazı	27153	%47.55
kurgu ve şiir	3469	%6.07
bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam	10657	%18.66
gazete	5806	%10.17
diğer yazılı basılmış metin	9408	%16.47
basılmamış yazılı metin	616	%1.08

Tablo 231. TUD-TS'de "önemli" Sıfatının Metin Türlerine Göre Dağılımı

"*önemli*" sıfatı "*mühim*" sıfatına kıyasla derlemde daha çok geçmiştir. Bunda, derlemde yer alan metinlerin tarihsel sürece dayalı (*TUD-TS 1990-2010 arası metinleri içermektedir*) sözcük seçim tercihi etkilidir. "*mühim*" sıfatı metin türleri bakımından en çok "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" ve "*kurgu ve şiir*" türlerinde, "*önemli*" sıfatı ise "*bilimsel düzyazı*" ve "*bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam*" türlerinde yer almıştır.

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının söz düzlemindeki görünümleri anlam ezgisi incelemesiyle belirlenmiştir. Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki *değerlendirici ve tutumsal anlam özelliği*dir.

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/, /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/ ve /statü sahibi/ anlambirimcikleri, görece *olumlu anlam* özelliklerine sahiptir. Ancak bu sıfatlar, yalnız olumlu bağlamlarda kullanılmamış ve genel olarak *yansız* bir görünüm sergilemiştir. Bu nedenle, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi kuramsal açıdan sorun oluşturmamıştır.

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının temel anlam ezgisi incelemesi, yöntem bölümünde belirtilen ölçütlere göre *TUD-TS* üzerinde belirlenen *100*'er *uyumluluk dizisiyle* yapılmıştır. Uyumluluk dizileri arasında anlam bulanıklıklarını engellemek ve incelemeyi kolaylaştırmak amacıyla uyumluluk dizileri, içerik özelliklerine göre *bağlam kümelerine* ayrılmıştır. "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının bağlam kümeleri şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	**bağlam kümeleri**						
mühim	100 (%100)	43 (%43)	32 (%32)	19 (%19)	6 (%6)	-	-
	toplam	*genel*	*tarih*	*bilgilendirici*	*din*	*ekonomi*	*siyaset*
önemli	100 (%100)	30 (%30)	12 (%12)	31 (%31)	5 (%5)	10 (%10)	12 (%12)
	toplam	*genel*	*tarih*	*bilgilendirici*	*din*	*ekonomi*	*siyaset*

Tablo 232. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının Bağlam Kümeleri

"*mühim*" sıfatı incelenen uyumluluk dizileri içerisinde, hayattan bir anı, bir durumu ya da günlük bir konuyu ele alan "*genel*" ve tarihi olay, gelişme ve sözlerin bulunduğu "*tarih*" bağlam kümelerinde; "*önemli*" sıfatı ise "*genel*" ile araştırma, akademik bilgi ve çeşitli haberlerin yer aldığı "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde görece sık yer almıştır. Buna karşılık, "*önemli*" sıfatı dini bilgilerin ve görüşlerin yer aldığı "*din*" bağlam kümesinde görece az yer almış, "*mühim*" sıfatı ise ekonomik gelişmelerin ve ekonomik verilerin yer aldığı "*ekonomi*" ile iç ve dış politikadaki gelişmeleri, siyasi kişilikleri içeren "*siyaset*" bağlam kümelerinde hiç yer almamıştır.

3.10.3.1. "mühim" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*mühim*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *28* uyumluluk dizisinde *ezgisel özellik* (*14* olumlu, *14* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5-5* pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*mühim*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *43* uyumluluk dizisinden *10*'unda ezgisel özellik (*5* olumlu, *5* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (17.)	TA16B1A-0069	olur yanında, o en azından **mühim** bir *şahsiyet* sanmak, bakarsın bir	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Yüksek ve değerli kimse, kişi" (KL, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'şahsiyet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (20.)	DA16B3A-0791	Ben Tümgeneral Canib. Kumandanım, çok **mühim** bir *meseleyi* arzedeceğim. Yalnız, şifreli	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mesele' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (22.)	EA16B2A-1145	yaratıp, çıkıp, birtakım dairelere, nezaretlere, **mühim** *zevatın* köşklerine, konaklarına bizzat gidiyor	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Zatlar, saygı değer kimseler" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'zevat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (39.)	LG24D1B-2302	garnitürü vardır. Bir oyuncunun en **mühim** malzemesi *yeteneğidir*. O yeteğin ardından	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği, kabiliyet, istidat" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'yetenek' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (43.)	TE36E1B-3295	ki sadece lale dikmiyor. Bu ″**mühim**″ şahsiyetle karşılıklı oturabilmemizi belediyenin onu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde, söz konusu sözcüğün ironi oluşturmak amacıyla tırnak işareti içerisine alındığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (51.)	ID02A1B-3827	sonra sonra bu aile heyetinin **mühim** bir *rüknü* haftada altı gece	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir topluluğun büyük önem taşıyan, temel durumunda olan fertlerinden her biri" (KL, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'rükn' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (56.)	QI13C2A-1530	lafları, övgülemeleri ona söylettirirdi. Öyle *"**Mühim** İnsanlar Dayanışması"*nın saygın bir üyesidir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, 35:35 pencere aralığına sahip geniş bağlam içerisinde değerlendirildiğinde, "(…) İnsanlar Dayanışması" öbeğinin ironi oluşturmak amacıyla tırnak işareti içerisine alındığı görülmektedir. İlgili sıfat bu nedenle, olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (69.)	TA16B3A-3348	çok meşguldü. Çözmesi gereken daha **mühim** *problemler* vardı. Yapması gerekenleri yapıp	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'problem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (75.)	RI22C3A-0520	ortaya koyuyor. Mecazî aşkın en **mühim** *risklerinden* üçü, "uzun sürmesi", "aile	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Zarara uğrama tehlikesi, riziko" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'risk' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

10. (81.)	PF25D1B-2144	veda konuşmasında, "Zamanında çekilmesini bilmek **mühim** bir *fazilettir*" dedi. Türkiye'nin en	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Erdem" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'fazilet' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 233. "mühim" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*mühim*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *32* uyumluluk dizisinden *9*'unda ezgisel özellik (*4* olumlu, *5* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (3.)	PE05A1B-4235	Bu dönemde hükümet, *eşkıyalığın en* **mühim** *sebebini* halkın elinde bulunan silahlarda	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'eşkıyalığın en (…) sebebi' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (6.)	VE05A2A-2600	yapmış, *Anadolu'nun zengin halkını soymayı* **mühim** bir iş edinmişti." Böylesine bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Anadolu'nun zengin halkını soyma' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

3. (12.)	DE05A3A-2976	Cenevizlilere karşı Karadeniz'de harekâtta bulunarak **mühim** *başarılar* sağlamış olduğunu göstermektedir. Yine	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'başarı' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (30.)	TI09C3A-1086	öbürlerinden farklı beş *büyük* ve **mühim** insan. Beşlinin ortasında istikbalin Reisicumhur'u	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün niteliği olan" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'büyük' sıfatıyla aynı ismi (insan) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (78.)	EI41C4A-1309	bulacaksınız. ORTAÇAĞ, modern dünyaya üç **mühim** müessese *miras bıraktı*: Hastahane, Rasathane	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'miras bırak-' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (79.)	ED37C3A-0551	Canik yörelerindeki "Yerli Türkmen ailelerinden **mühim** bir kısmı Ankara muharebesinden sonra Çelebi Mehmed tarafından *ortadan kaldırılmıştır*.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Öldürmek" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ortadan kaldır-' öbeğiyle birlikte kullanılması

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (80.)	KI09C2A-1525	*top gürültüleri ve mermi yağmuru altındaki* **mühim** *muharebe günlerinde* dahi hayatımın en	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'top gürültüleri ve mermi yağmuru altındaki (…) muharebe günleri' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (83.)	DE39E1B-3023	ve dinlerdi; bu hâli *başarılarında* **mühim** *âmil* olmuştur". "37 muharebede bizzat	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'başarılarında (…) âmil' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
9. (97.)	SE02A2A-1165	Bunlar Divan'i Hümayun üyeleriydi. Buralarda **mühim** *meselelerin* tartışıldığını biliyoruz. Ayrıca haftada	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'mesele' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 234. "mühim" Sıfatının "tarih" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*mühim*" sıfatının "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *19* uyumluluk dizisinden *6*'sında ezgisel özellik (*3* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (4.)	NH42A1A-1327	büyüklerin küçüklerle olan münasebetinde en **mühim** esas, *onlara gösterilecek olan sevgi ve şefkattir*.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'onlara gösterilecek olan sevgi ve şefkat' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (8.)	VE05A1A-2601	bu babaya atfedilen hurafe ile **mühim** bir *ziyaret yeridir*. Bu duvar	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hayır işlemek veya saygı göstermek için gidilen yer, ziyaretgâh" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'ziyaret yeri' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (25.)	TD37C2A-0304	olmayı başarabilirsiniz Siz dünyanın en **mühim** bir işini *başarıyorsunuz*. Aile, Rabbimizin	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işi istenilen bir biçimde bitirmek, muvaffak olmak" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'başar-' sözcüğüyle

				birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (46.)	GE39E1B-3026	mümkündür. İşte çam ağaçlarında çok **mühim** *zararlara* sebep olan bu tırtılların	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, dokunca, ziyan, mazarrat" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'zarar' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (86.)	CE39E1B-3022	ortamındaki pozisyonlarını geliştirmede ve sağlamlaştırmada, **mühim** bir *silah* olacaktır, tabii bu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'silah' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (89.)	UC03A3A-1469	başarılı öğrencilerdir. İnsan olma yolunda **mühim** bir *imtihan*! Düşünebiliyor musunuz, bir	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Güç, direnme, dayanışma gerektiren, sonucunda deneyim kazandıran zor bir durum" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'imtihan' sözcüğünü

				nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 235. “mühim” Sıfatının “bilgilendirici” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*mühim*” sıfatının “*din*” bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*’ünde ezgisel özellik (*2* olumlu, *1* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (15.)	RH42A1A-0708	hissetme hâlidir ve mârifetullahta pek **mühim** ve *faziletli* bir yeri vardır.	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda “Erdemli” (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘faziletli’ sıfatıyla aynı ismi (yer) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (34.)	EH37C3A-1755	bilet, hem de "ne kadar **mühim**, *revnakdar* bir bilet"tir. Onun için	**olumlu**	İncelenen sıfat (revnakdar/revnaklı), kullanıldığı bağlamda “Revnakı olan, renkli, popüler, göz alıcı olan” (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan ‘revnakdar’ sıfatıyla aynı ismi (bilet) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (76.)	PH42C3A-0819	edebilmek için, *fitnenin hâsıl edeceği* **mühim** bir sebep dile getirilmiştir: "Milletçe	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘fitnenin hâsıl edeceği’ öbeğiyle

				aynı ismi (sebep) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 236. “mühim” Sıfatının “din” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*mühim*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi							yansız anlam ezgisi							olumsuz anlam ezgisi						
mühim	14 **%14**	5 **%5** *%12*	4 **%4** *%12*	3 **%3** *%16*	2 **%2** *%33*	-	-	72 **%72**	33 **%33** *%76*	23 **%23** *%72*	13 **%13** *%68*	3 **%3** *%50*	-	-	14 **%14**	5 **%5** *%12*	5 **%5** *%16*	3 **%3** *%16*	1 **%1** *%17*	-	-
	T	**G**	**T**	**B**	**D**	**E**	**S**	**T**	**G**	**T**	**B**	**D**	**E**	**S**	**T**	**G**	**T**	**B**	**D**	**E**	**S**

***T (Toplam), G (Genel), T (Tarih), B (Bilgilendirici), D (Din), E (Ekonomi), S (Siyaset) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 237. "mühim" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*mühim*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *28*'inde (%*28*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklenenin aksine olumlu anlam ezgisi (*14* kez - %*50*) ve olumsuz anlam ezgisi (*14* kez - %*50*) eşittir. Bunda, "*mühim*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/, /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/ ve /statü sahibi/ anlambirimcikleri ile sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*mühim*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*din*"dir. Bu bağlam kümesindeki *6* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*50*) ezgisel özellik göstermiştir.

"*bilgilendirici*", "*tarih*" ve "*genel*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *19* uyumluluk dizisinden *6*'sında (%*32*), "*tarih*" bağlam kümesindeki *32* uyumluluk dizisinden sahip *9*'unda (%*28*) ve "*genel*" kümesindeki *43* uyumluluk dizisinden *10*'unda (%*24*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Ayrıca, "*önemli*" sıfatındaki "*ekonomi*" ve "*siyaset*" bağlam kümeleri "*mühim*" sıfatında yer almamıştır.

3.10.3.2. "önemli" Sıfatının Anlam Ezgisi

Yapılan inceleme sonucunda, "*önemli*" sıfatının tüm bağlam kümelerindeki *33* uyumluluk dizisinde ezgisel özellik (*14* olumlu, *19* olumsuz) gösterdiği belirlenmiştir. Bunlar, incelenen *100* uyumluluk dizisi içindeki sıraları, *TUD-TS* metin numaraları, *5*-

5 pencere aralığına sahip bağlamları (anlam ezgisi özelliklerini gösterebilmek için gerektiğinde bağlamlar uzatılmıştır) ve anlam ezgisi tespitine dair açıklamalarıyla aşağıda verilmiştir:

"*önemli*" sıfatının "*genel*" bağlam kümesindeki *30* uyumluluk dizisinden *9*'unda ezgisel özellik (*6* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (15.)	NA16B4A-0054	teslim ve tescil edilmesini sağlayabilecek **önemli** bir *fırsat* olarak bakıyoruz. Bu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Herhangi bir şey için en uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, okazyon" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'fırsat' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (16.)	RA16B3A-0649	mutluydu. Yol boyunca olan en **önemli** olay *kaptan Halit'in üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokması* olmuştu.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kaptan …'in üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokması' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (18.)	OA16B4A-0178	*bu düşlerimin gerçekleşmesini sağlayan* en **önemli** kişi Kaan hocaydı. Omzuna elimi	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'bu düşlerimin gerçekleşmesini sağlayan' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (23.)	GA16B3A-0794	eder gibi okuyordu, benim için **önemli** bir soruyu daha doğrusu *dostluğumuz için* **önemli** bir soruyu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'dostluğumuz için' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (29.)	QE39C3A-0328	birlikte para koyacağız" dedi ve **önemli** işler *başardığını* belirterek övdüğü TESEV	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işi istenilen bir biçimde bitirmek, muvaffak olmak" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'başar-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
6. (36.)	PG32D1B-2499	tip önemli yapılar, kutsal yerler, **önemli** *kültürel varlıklar* hangi medeniyete ait	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'kültürel varlık' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (38.)	UI32D1B-2553	da doğaldı. Ona "Sana çok **önemli** *itiraflarda* bulunmak istiyorum, ama belki	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'itiraf' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (56.)	UI09C3A-1244	Açlıktan da fazla, çok daha **önemli**, hem de "*ayıp*" bir *derdi*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üzüntü" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'dert' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir. Ayrıca, incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "Toplumun ahlak kurallarına aykırı olan, utanılacak durum veya davranış" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'ayıp' sıfatıyla aynı ismi (dert) nitelemesi mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.
9. (82.)	SI27D1B-2831	yolun ise hem kentin en **önemli** *eğitim yatırımlarından* biri olan Eğitim Vadisi'ne	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'eğitim yatırımları' öbeğini nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 238. "önemli" Sıfatının "genel" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*önemli*" sıfatının "*tarih*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *5*'inde ezgisel özellik (*3* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (30.)	PE09C3A-1514	ilaç kullanmak zorunda kalırdı." Atatürk'ün **önemli** *rahatsızlıklarından* ikisi, kabızlık ve uykusuzluk	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Hastalık" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'rahatsızlık' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (45.)	KD02E3A-1646	modern devlet anlayışına geçişin ilk **önemli** ve çok *büyük* adımlarıdır. Her	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Üstün niteliği olan" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'büyük' sıfatıyla aynı ismi (adım) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (49.)	NG03A2A-2588	Tarih ve kültür mirasını *tahripkar bir taassupla reddetmeyi* en **önemli** görevleri sayan Hausmann'ın Paris'te, Frederic	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'tahripkar bir taassupla reddetme' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (51.)	LE05A1B-3691	*kalkınma ve aydınlanmayı Türk köyüne sokacak* en **önemli** kurum olarak düşündüğü Köy Enstitüleri	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘kalkınma ve aydınlanmayı Türk köyüne sokacak’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (75.)	SE09C1A-1534	I. İnönü Savaşı siyasal açıdan **önemli** bir *başarıydı*. Çünkü düzenli ordu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘başarı’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 239. “önemli” Sıfatının “tarih” Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

“*önemli*” sıfatının “*bilgilendirici*” bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinden *8*’inde ezgisel özellik (*2* olumlu, *6* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (6.)	SH03A1B-3154	geldiği ileri sürülmektedir. Bu *yolsuzlukların* **önemli** *bir kısmının* da siyaset ve	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘yolsuzlukların (…) bir kısmı’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (48.)	OD02A2A-1413	sosyoloji bir yandan *Türk modernleşmesinin* **önemli** *kaynaklarından birini* oluşturmuş, diğer yandan	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip

				olan ‘Türk modernleşmesinin (…) kaynaklarından biri’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (50.)	IC01A1B-3733	*yöntemin uygulanmasını engelleyen* en **önemli** faktördür. Aerop bakterilerdekinin aksine anaerop bakteriler	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘yöntemin uygulanmasını engelleyen’ öbeğiyle aynı ismi (faktör) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (65.)	VF10A4A-1813	benzemektedir. *Başarılı bir arama* iki **önemli** adımdan oluşmaktadır. Birincisi; "ne aranılacağı	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘başarılı bir arama’ öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
5. (74.)	NE43C2A-1884	düzenlediği resmi geçitte ellerindeki en **önemli** *silahın* Körfez Savaşı'nda Irak tarafından	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan ‘silah’ sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

6. (89.)	TC02A1B-4604	'ötekiliğin ve farklılığın neden olduğu **önemli** *sorunları* çözme yetisinden yoksun olduğu'	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sorun' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
7. (90.)	GF10A4A-1841	mecburiyetidir. 60.742 Km. uzunluğundaki karayollarının en **önemli** *problemleri* daha yeterli, daha güvenli	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Sorun" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'problem' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
8. (92.)	VI13C1A-2637	seviyesi düşük olan bölgeler adına **önemli** bir *soruna* işaret etmektedir. Hükümetlerin	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sorun' sözcüğünü nitelemesi

				bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 240. "önemli" Sıfatının "bilgilendirici" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*önemli*" sıfatının "*din*" bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *2* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (10.)	GH03A1B-2385	dileyebilesin? *Müslümanların ihmal ettikleri* en **önemli** farzlardan biri olan zekâtın ödenmesi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Müslümanların ihmal ettikleri' öbeğiyle aynı ismi (farz) nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (24.)	NH42C2A-1324	malûmat, tefekkür, nazar bu *iktisabın* **önemli** *unsurlarındandır*. İşte, bütün bu gayretlere	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumlu bir duygusal çağrışıma sahip olan 'iktisabın (…) unsurları' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (76.)	QH42C2A-0817	etmektedir. Dolayısıyla Satanizm, *Şeytan'ın* en **önemli** *özelliği* olan *muhalefet* ve *başkaldırıyı*	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'Şeytan'ın en (…) özelliği' öbeğiyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi

				özelliği göstermektedir. Ayrıca incelenen sıfatın kullanıldığı bağlamda "Bir tutuma, bir görüşe, bir davranışa karşı olma durumu, aykırılık" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'muhalefet' ve "Bir düzene veya emre boyun eğmeme, uymama, itaat etmeme" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'başkaldırı' sözcükleriyle birlikte kullanılması, mevcut olumsuz anlam ezgisi özelliğini kuvvetlendirmektedir.

Tablo 241. "önemli" Sıfatının "din" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*önemli*" sıfatının "*ekonomi*" bağlam kümesindeki *10* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	**tud-ts metin no**	**uyumluluk dizisi**	**anlam ezgisi**	**açıklama**
1. (55.)	SI09C2A-0405	Alım Tavernası Katılımcılar açısından çok **önemli** ve *verimli* bir toplantıydı. Bu	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Kendisinden beklenen sonucu veren, semereli" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'verimli' sıfatıyla aynı ismi

				(toplantı) nitelemesi bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (60.)	LE39E1B-2840	diyor. "Alacaklarımızı alamıyoruz" Komşu ülkelerle **önemli** bir *alacak sorununa* işaret eden	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'alacak sorunu' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (81.)	NF25D1B-2789	. Öte yandan Avrupa Borsaları'nda dün **önemli** *düşüşler* yaşandı. Özelleştirme kavgası Meclis	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'düşüş' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
4. (86.)	LF18E1C-4154	nedeniyle yaşanan yükseliş dışında yine **önemli** ölçüde *düşerek* 1998 yılında sırasıyla	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Eksilmek" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'düş-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 242. "önemli" Sıfatının "ekonomi" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

"*önemli*" sıfatının "*siyaset*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *4*'ünde ezgisel özellik (*1* olumlu, *3* olumsuz) tespit edilmiştir.

sıra	tud-ts metin no	uyumluluk dizisi	anlam ezgisi	açıklama
1. (1.)	OE05A1B-4179	Blok'un çökmesinden sonra, yaşanan en **önemli** *sorunların* başında kuşkusuz mikro-milliyetçilik gelmekteydi.	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'sorun' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
2. (7.)	PD05A3A-1094	Birliği'ne girebilmede karşımıza çıkan en **önemli** *engel*, "üyeliğin aday ülkenin demokrasiyi	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahip olan 'engel' sözcüğünü nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.
3. (26.)	TE39C3A-1400	artan işsizliğin, Türkiye Cumhuriyeti açısından **önemli** bir *ulusal güvenlik sorunu* oluşturduğu	**olumsuz**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda olumsuz bir duygusal çağrışıma sahip olan 'ulusal güvenlik sorunu' öbeğini nitelemesi bakımından olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

4. (44.)	SE05E1B-4202	Bu konuşmalar sonucunda kendi taraflarına **önemli** bir kitleyi çekmeyi *başardıkları* ve	**olumlu**	İncelenen sıfat, kullanıldığı bağlamda "Bir işi istenilen bir biçimde bitirmek, muvaffak olmak" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahip olan 'başar-' sözcüğüyle birlikte kullanılması bakımından olumlu anlam ezgisi özelliği göstermektedir.

Tablo 243. "önemli" Sıfatının "siyaset" Bağlam Kümesindeki Anlam Ezgisi Görünümü

İncelenen uyumluluk dizileri sonucunda, "*önemli*" sıfatına ait ezgisel özelliklerin genel görünümü şu şekildedir:

eş anlamlı sözcükler	olumlu anlam ezgisi							yansız anlam ezgisi							olumsuz anlam ezgisi						
önemli	14 **%14**	6 **%6** *%20*	3 **%3** *%25*	2 **%2** *%7*	1 **%1** *%20*	1 **%1** *%10*	1 **%1** *%8*	67 **%67**	21 **%21** *%70*	7 **%7** *%58*	23 **%23** *%74*	2 **%2** *%40*	6 **%6** *%60*	8 **%8** *%67*	19 **%19**	3 **%3** *%10*	2 **%2** *%17*	6 **%6** *%19*	2 **%2** *%40*	3 **%3** *%30*	3 **%3** *%25*
	T	G	T	B	D	E	S	T	G	T	B	D	E	S	T	G	T	B	D	E	S

*** T (Toplam), G (Genel), T (Tarih), B (Bilgilendirici), D (Din), E (Ekonomi), S (Siyaset) bağlam kümelerini belirtmektedir.**
****Kalın yazı tipi ile belirtilen yüzdeler, ilgili değerlerin genel toplam içerisindeki paylarını belirtirken; italik yazı tipi ile belirtilen yüzdeler ilgili değerlerin ait oldukları bağlam kümeleri içindeki yüzdelik dağılımlarını göstermektedir.**

Tablo 244. "önemli" Sıfatının Genel Anlam Ezgisi Görünümü

"*önemli*" sıfatına ait, incelenen *100* uyumluluk dizisinin *33*'ünde (%*33*) ezgisel özellik belirlenmiştir. Bunlar içerisinde, kuramsal açıdan beklendiği gibi olumsuz anlam ezgisi (*19* kez - %*58*) daha çoktur. Olumlu anlam ezgisi az sayıda (*14* kez - %*42*) görülmüştür. Bunda, "*önemli*" sıfatının olumlu değer ve duygusal çağrışıma sahip /nitelik veya nicelik bakımından dikkate değer olan/, /politik, ekonomik, psikolojik vb. açıdan değerli olan/ ve /statü sahibi/ anlambirimciklerine rağmen sıfatın değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri etkilidir.

"*önemli*" sıfatının en yüksek oranda ezgisel özellik gösterdiği bağlam kümesi "*din*"dir. Bu bağlam kümesindeki *5* uyumluluk dizisinden *3*'ü (%*60*) ezgisel özellik göstermiştir. "*din*" bağlam kümesinin gösterdiği yüksek orandaki ezgisel özellik, bu bağlam kümesinin uyumluluk dizisi toplamının istatistiksel açıdan anlamlı bir sayıya ulaşmaması nedeniyle *sınırlı ezgi* özelliği şeklinde değerlendirilmemiştir. "*din*" bağlam kümesini "*tarih*" bağlam kümesi izlemiştir. "*tarih*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *5*'i (%*42*) ezgisel özellik göstermiştir. "*ekonomi*" bağlam kümesi ise sahip olduğu *10* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*40*) ezgisel özellik göstermiş ve yüksek oranda ezgisel özellik gösteren diğer bağlam kümesi olmuştur.

"*siyaset*", "*genel*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümeleri, görece düşük oranda ezgisel özellik göstermiştir. Buna göre, "*siyaset*" bağlam kümesindeki *12* uyumluluk dizisinden *4*'ünde (%*33*), "*genel*" bağlam kümesindeki *30* uyumluluk dizisinden *9*'unda (%*30*) ve "*bilgilendirici*" bağlam kümesindeki *31* uyumluluk dizisinin *8*'inde (%*26*) ezgisel özellik belirlenmiştir.

3.10.3.3. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri

Uyumluluk dizisi incelemesi dışında, anlam ezgisi belirlemenin diğer yöntemi *eşdizimlilik* incelemesidir. Ancak eşdizimlilik incelemesi alanyazında tam yerleşmemiş, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, eşdizimlilik ile eş anlamlılık arasında bir bağ bulunmaktadır. Palmer (2001), Stanojevic (2009), Divjak (2010) ve Lehecka (2015) gibi araştırmacılar eş anlamlılık incelemelerinde eşdizimlilik verilerinden yararlanmışlardır. "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarında yapılan eşdizimlilik incelemesiyle, sıfatların eş anlamlılık dereceleri hakkında veri elde etmek ve anlam ezgisi özelliği gösteren *eşdizimlilik adaylarını* belirlemek amaçlanmıştır.

Buna göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları, *TUD-TS* üzerinde bağlamsal sınırlamaya başvurmadan yöntem bölümünde belirtilmiş ölçütler temel alınarak belirlenmiştir.

"*mühim*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: mesele, biri, kısım, şey, nokta, husus, rol, vazife, şahsiyet, özellik. "*mesele*" ve "*şahsiyet*", "*mühim*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren sözcüklerdir. "mühim" sıfatının diğer eşdizimlilik adayları "*biri*", "*kısım*", "*şey*", "*nokta*", "*husus*", "*rol*", "*vazife*" ve "*özellik*" yansız özellik göstermiştir.

"*mühim*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*mesele*", "*Sorun*" (GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "*mühim*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır. "*şahsiyet*" ise, farklı anlam özellikleri de bildirmekle birlikte, "*Yüksek ve değerli kimse, kişi*" (KL, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumlu bir değere sahiptir ve "*mühim*" sıfatına olumlu anlam ezgisi özelliği kazandırmıştır.

"*önemli*" sıfatının eşdizimlilik adayları şöyledir: ölçü, rol, biri, nokta, özellik, faktör, bölüm, veri, sorun, neden. "s*orun*", "*önemli*" sıfatının eşdizimlilik adayları arasında ezgisel özellik gösteren tek sözcüktür. "*önemli*" sıfatının derlem dengesinin üstünde sıklığa sahip olması (*57235*), sıfatın genel anlamlı ve yansız sözcüklerle yüksek birliktelik kullanımı sayılarına ulaşmasında etkilidir.

"*önemli*" sıfatının eşdizimlilik adayı "s*orun*", "*Araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum, mesele, problem*"

(GTS, 04.04.2018) anlamı bildirdiği için olumsuz bir değere sahiptir ve "*önemli*" sıfatına olumsuz anlam ezgisi özelliği katmıştır.

Bununla birlikte, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları genel olarak incelendiğinde "*biri*", "*nokta*", "*rol*" ve "*özellik*" sözcüklerinin iki sıfatta özdeş olduğu görülmüştür.

3.10.4. Değerlendirme

Eş anlamlı oldukları varsayılan ve inceleme yapılan sözlüklerde bu özelliğiyle belirtilen "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini inceleyebilmek amacıyla üç aşamadan oluşan bir çalışma gerçekleştirilmiştir. İlk olarak, sıfatların genel sözlükler *GTS* ve *KL*'den alınan tanımlarını, sözlüklere yansımamış anlam özellikleri ve kullanımlarıyla değerlendirerek anlambirimcik çözümlemesi yapılmıştır. Anlambirimcik çözümlemesine göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının tüm anlambirimcikleri özdeştir (Bkz. 3.10.1. Anlambirimcik Çözümlemesi).

Anlambirimcik çözümlemesi sonucunda, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları arasında özdeşlik ilişkisi görülmüştür. Buna göre, anlambirimcik demetleri çevresindeki anlam alanı da "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarında özdeştir (Bkz. 3.10.2. Anlam Alanı).

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlam ezgisi incelemesi *TUD-TS* üzerinde yapılmıştır. "*mühim*" sıfatı derlemde *1010* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*19* bilimsel düzyazı, %*24* kurgu ve şiir, %*32* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*3* gazete, %*21* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin. "*önemli*" sıfatı ise derlemde *57235* kez, şu metin türlerinde geçmiştir: %*48* bilimsel düzyazı, %*6* kurgu ve şiir, %*19* bilimsel olmayan düzyazı ve özyaşam, %*10* gazete, %*16* diğer yazılı basılmış metin, %*1* basılmamış yazılı metin.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının *100*'er uyumluluk dizisi, anlam bulanıklığını önlemek ve inceleme kolaylığı sağlamak amacıyla bağlam kümelerine ayrılmıştır. Buna göre, "*mühim*" sıfatı en çok "*genel*" ve "*tarih*"; "*önemli*" sıfatı ise "*genel*" ve "*bilgilendirici*" bağlam kümelerinde yer almıştır. "*önemli*" sıfatında "*ekonomi*" ve "*siyaset*" bağlam kümelerine ait uyumluluk dizileri yer alırken "*mühim*" sıfatı "*ekonomi*" ve "*siyaset*" bağlam kümelerinde yer

almamıştır. Buna karşılık, "*mühim*" sıfatı "*önemli*" sıfatına kıyasla "*genel*" ve "*tarih*" bağlam kümelerinde daha çok geçmiştir (Bkz. 3.10.3. Anlam Ezgisi).

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının anlam ezgisi özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan uyumluluk dizisi incelemesi sonucunda, "*mühim*" sıfatının dengeli değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*mühim*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *14*'ünde olumlu, *14*'ünde olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *72* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.10.3.1. "mühim" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*önemli*" sıfatının, "*mühim*" sıfatına kıyasla daha güçlü ve daha olumsuz değerlendirici ve tutumsal anlam özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Buna göre, "*önemli*" sıfatı incelenen *100* uyumluluk dizisinin *14*'ünde olumlu, *19*'unda olumsuz anlam ezgisi özelliğine sahiptir. *67* uyumluluk dizisi yansızdır (Bkz. 3.10.3.2. "önemli" Sıfatının Anlam Ezgisi).

"*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının eşdizimlilik temelli anlam ezgisi incelemesi, uyumluluk dizisi üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemesinden farklı veriler sunmuştur. Buna göre, "*mühim*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*mesele*" sözcüğü olumsuz anlam ezgisi özelliği, "*şahsiyet*" sözcüğü ise olumlu anlam ezgisi özelliği göstermiştir. "*önemli*" sıfatının eşdizimlilik adaylarından "*sorun*" sözcüğü ise olumsuz anlam ezgisi özelliği göstermiştir. Bununla birlikte, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının eşdizimlilik adayları arasında "*biri*", "*nokta*", "*rol*" ve "*özellik*" sözcükleri özdeştir (Bkz. 3.10.3.3. "mühim" ve "önemli" Sıfatlarının Eşdizimsel Görünümleri).

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının *eş anlamlılık özellikleri ve derecesi* belirlenmiştir. Bu noktada, Cruse (1986) ve Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmaları temel alınarak yöntem bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda birleşik bir değerlendirme dizgesi hazırlanmıştır.

Değerlendirmenin ilk aşaması, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının dil düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Murphy'nin (2003) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Buna göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları Murphy sınıflandırmasında temel anlam özelliklerine dayanan *mantıksal eş anlamlılık* açısından değerlendirilmiştir. Mantıksal eş anlamlılık, iki alt sınıfa sahiptir: *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı*. Tam eş anlamlılık, sözcüğün dil düzlemindeki tüm anlamlarının özdeşliği; anlam eş anlamlılığı, anlamların biri ya da birkaçının özdeşliği

üzerine kurulmuştur Sözlük, anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemesi sonucunda, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarına ait tüm anlamların özdeş olduğu görülmüştür. Buna bağlı olarak, "*mühim*" ve "*önemli*" eş anlamlıları Murphy sınıflandırmasında üst kademede bir eş anlamlılık belirten tam eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Değerlendirmenin ikinci aşaması, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının dil ve söz düzlemindeki özelliklerini incelemek amacıyla Cruse'nin (1986) eş anlamlılık sınıflandırmasına göre yapılmıştır. Bu sınıflandırma dil ve söz düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *mutlak eş anlamlılık*, önermesel anlam özelliklerinin özdeşliğini belirten *bilişsel eş anlamlılık* ve ana anlamsal özelliklerin özdeşliğini belirten *yakın eş anlamlılık* sınıflarına sahiptir.

Yapılan incelemelere göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının dil düzlemindeki anlam özellikleri özdeş olsa da söz düzlemindeki anlam özellikleri özdeş değildir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar mutlak eş anlamlılık sınıfında yer almamıştır.

Aynı doğruluk koşullarını yansıtan cümlelerde yer değiştirebilme özelliğine sahip sözcükler bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almaktadır. Bu nedenle, bilişsel eş anlamlı sözcüklerin dil düzlemindeki tüm anlam özelliklerinin özdeş olması, diğer deyişle Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlı olarak belirlenmesi gereklidir. Yapılan incelemelere göre, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatlarının dil düzlemindeki anlam özellikleri özdeştir. Bu nedenle, incelenen sıfatlar bilişsel eş anlamlılık sınıfında yer almıştır.

Yapılan tüm bu inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları Murphy (2003) sınıflandırmasında tam eş anlamlılık ve Cruse (1986) sınıflandırmasında bilişsel eş anlamlılık ilişkisine sahiptir. Bu da "*mühim*" ve "*önemli*" sıfatları arasında, derecelendirmenin orta kademesinde bir anlam benzerliği ifade etmektedir.

4. BÖLÜM
KURAM TEMELLİ DEĞERLENDİRME

Çalışmanın temelini oluşturan *eş anlamlılık* kavramının var olup olmadığı dilbilimde ve felsefede tartışılan bir konudur. Bu konuda Aksan (1998), farklı anlamlara sahip sözcüklerin zamanla aynı anlama gelebildiklerini, Ullmann (1972) ise bilimsel ve teknik terimlerde eş anlamlılığın var olabildiğini belirtmiştir.

Buna karşılık, Collinson (1939), Palmer (2001) ve El-Askerî (2017) eş anlamlılar arasında az da olsa anlam farkı olduğunu, Bloomfield 1933 tarihli çalışmasında biçim yönünden farklı sözcüklerin anlam yönünden de farklı olması gerektiğini, Abouelnasr (2004) ise dini görüşü seslendirerek dili va'z edenin hikmet sahibi olduğunu bu nedenle, tek bir anlama birçok kelime va'z etmesinin mümkün olmadığını belirterek sözcükler arasında tam bir anlam özdeşliğinin olamayacağını belirtmiştir.

Çalışmada, örneklemi oluşturan eş anlamlı *durum sıfatları* tam bir anlam özdeşliği göstermemiş, çeşitli anlam özellikleri bakımından farklılaşmıştır. Bu nedenle, eş anlamlılık kavramı çalışmada sözcükler arasında tam bir anlam özdeşliği değil, *güçlü anlam benzerliği* şeklinde ele alınmış ve bu anlam benzerliklerinin derecelendirilmesi üzerinde durulmuştur.

Anlam benzerliklerinin temelinde, yabancı dillerden geçen *alıntı sözcük*ler yer almaktadır. Çalışmada incelenen pek çok sözcük (*hakiki, kuvvetli, ihtiyar, tenha, kanuni, şahsi, meşhur, muhafazakâr, muhtemel, mühim*) Türkçeye yabancı dillerden geçmiştir. Ancak Ersoylu (2001), yabancı dillerden geçen sözcüklerin eş anlamlı olamayacaklarını, ayrıca bu sözcüklerin eş anlamlılık sözlüklerinde yer almaması gerektiğini belirtmiştir. Günay'a (2015) göre bu sözcükler *kısmi eş anlamlılık* özelliği göstermektedir. Demirezen (1991) ise alıntı sözcüklerden ziyade çeviri sonucu oluşturulan eş anlamlı sözcüklerin sorunlara neden olduğunu belirtmektedir.

Alıntı sözcüklerin eş anlamlı olarak değerlendirilmemesi gerektiğini belirten bakış açısının zaten sınırlı olan eş anlamlılık kavramını tamamen sınırlayacağını ve dilin ifade gücünü etkileyeceğini düşünmekteyiz. Buna göre, Türkçeye tam olarak yerleşmiş sözcükler Türkçenin bir sözcüğü olarak kabul edilmeli ve eş anlamlılık ilişkileri bakımından bu kabul doğrultusunda değerlendirilmelidir.

Eş anlamlılığın en sık görüldüğü sözcük türlerinden biri *sıfat*lardır. Bu nedenle çalışma eş anlamlı durum sıfatları üzerine yapılmıştır. Durum sıfatlarının tercih edilmesindeki temel neden, bu sözcüklere ait geniş anlam özelliklerini belirleme ve anlam özellikleri doğrultusunda bir karşılaştırma yapma düşüncesidir. Yapılan *anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı* ve *anlam ezgisi* incelemeleri sonucunda, bu düşüncenin gerçekleştiği ve durum sıfatlarının *bilişsel, duygusal, değerlendirici ve tutumsal* anlam özellikleri bakımından incelenebildiği görülmüştür. Bu da çalışmaya, eş anlamlı olduğu varsayılan durum sıfatlarının anlam ayırtlarını ortaya koyma imkânı sunmuştur.

Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının ilk inceleme aşaması *anlambirimcik çözümlemesi* olmuştur. Bundaki amaç, sözlük tanımlarındaki soyut anlam özelliklerini berraklaştırmak ve bu anlam özellikleri üzerinde karşılaştırma yapmayı kolaylaştırmaktır. Yapılan incelemeler, dil düzlemindeki anlam özelliklerinin anlambirimcik çözümlemesi aracılığıyla belirlenebildiğini göstermiştir. Ancak durum sıfatlarının sahip olduğu geniş anlam özellikleri, kimi durumlarda anlambirimcik çözümlemesini zorlaştırmıştır. Riemer'in (2010) belirttiği gibi anlambirimcik çözümlemesi, geniş anlam özelliklerine sahip sözcüklerin incelenmesinde sorunlar oluşturabilmektedir. Çalışmada bu sorunlar, *açıklayıcı anlambirimcikler* kullanılarak çözülmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte, sözcüklerin genel anlam özelliklerini yansıtan *üreysel anlambirimcik*lere geniş anlam ve kullanım özelliklerine sahip "*gerçek-hakiki*", "*güçlü-kuvvetli*", "*meşhur-ünlü*", "*muhtemel-olası*" ve "*mühim-önemli*" eş anlamlılarında rastlanmamıştır. Bu sorunlara rağmen, anlambirimcik çözümlemesi incelenen sıfatların dil düzlemindeki anlam özelliklerini karşılaştırmalı olarak sunmasıyla işlevini yerine getirmiş, sözlük tanımlarından daha açık, geniş ve nesnel bir görünüm sunmuştur.

Anlambirimcik çözümlemesiyle bağlantılı olarak yapılan anlam alanı incelemesinde amaç, Trier'in sözcüklerin anlamsal yönden ilişkili olduğu görüşünden hareketle, aynı anlam alanında yer alan sözcüklere ait çağrışımların anlam alanındaki diğer sözcükleri etkileyip etkilemediğini gözlemek olmuştur (Akt. Gao ve Xu, 2013: 2031). Bu açıdan, sözcüklerin anlambirimcikleri doğrultusunda belirlenen anlam alanları ile çağrışım açısından ilişkili olduğu düşünülen anlam ezgisi özellikleri karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirilmiştir.

Buna göre, "*ihtiyar-yaşlı*" incelemesinde "*ihtiyar*" sıfatının sahip olduğu /baba veya anne/ anlambirimciği ve bu anlambirimcik çevresinde oluşan anlam alanı nedeniyle "*ihtiyar*" sıfatının hem daha ezgisel (*41* uyumluluk dizisi - %*41*) olduğu hem de daha olumlu anlam ezgisi özellikleri (*15* uyumluluk dizisi - %*37*) taşıdığı görülmüştür. Bu anlambirimciğe ve bu anlambirimcik çevresindeki anlam alanına sahip olmayan "*yaşlı*" sıfatı ise daha az ezgisellik (*26* uyumluluk dizisi - %*26*) ve daha az olumlu anlam ezgisi özelliği (*6* uyumluluk dizisi - %*23*) göstermiştir.

"*ihtiyar-yaşlı*" eş anlamlılarında karşılaştığımız durum, "*meşhur*" sıfatının sahip olduğu /gereğinden fazla ilgi gören/ anlambirimciği ve bu anlambirimcik çevresinde oluşan anlam alanı nedeniyle "*meşhur-ünlü*" eş anlamlılarında da görülmüş ve "*meşhur*" sıfatı daha fazla ezgisellik (*19* uyumluluk dizisi - %*19*) ve daha olumsuz anlam ezgisi özellikleri (*12* uyumluluk dizisi - %*12*) göstermiş, "*ünlü*" sıfatı ise daha az ezgisellik (*12* uyumluluk dizisi - %*12*) ve daha az olumsuz anlam ezgisi özelliklerine (*5* uyumluluk dizisi - %*5*) sahip olmuştur.

Benzer şekilde, "*tutucu*" sıfatının sahip olduğu /katı şekilde kısıtlayıcı özellik gösteren/ anlambirimciği ve bu anlambirimcik çevresindeki anlam alanı nedeniyle "*tutucu*" sıfatının daha ezgisel (*36* uyumluluk dizisi - %*36*) ve daha olumsuz anlam ezgisi özellikleri (*35* uyumluluk dizisi - %*35*), eş anlamlısı olduğu varsayılan "*muhafazakâr*" sıfatının ise daha az ezgisel (*27* uyumluluk dizisi - %*27*) ve daha az olumsuz anlam ezgisi özellikleri (*16* uyumluluk dizisi - %*16*) gösterdiği belirlenmiştir.

Sözcüklerin *dil dışı* kazandıkları anlam ve çağrışım özelliklerini göz ardı etmemekle birlikte bu durum, sıfatların anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı incelemeleri sonucunda elde edilen verilerin anlam oluşumunda belirleyici bir etken olduğunu göstermiştir.

Anlam ezgisi, görece yansız sözcüklerin yer aldığı bağlamlar aracılığıyla gösterdiği gizli nitelikteki değerlendirici ve tutumsal anlam özelliğidir. Anlam ezgisi bir anlam özelliğini yansıtması nedeniyle eş anlamlılık incelemelerine konu olmuş ve bu açıdan değerlendirilmiştir. Tognini-Bonelli (2001), "*proper – uygun*" ve "*appropriate – münasip*" eş anlamlılarını "*proper – uygun*" sıfatı temelinde anlam ezgisi özellikleri bakımından ele alırken Stewart (2010) anlam ezgisini eş anlamlılık incelemelerinde önemli bir ölçüt olarak göstermiştir. Çalışkan (2014a) ise anlam ezgisi incelemelerinin eş anlamlılık özelliklerini belirlemede eşdizimlilik ve anlamsal

istemle birlikte kullanılabileceğini belirtmiştir. Bu görüşlerden hareketle, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının eş anlamlılık özelliklerini söz düzlemi üzerinde incelemek adına anlam ezgisi incelemesi yapılmıştır. Çalışmada incelenen 10 eş anlamlı durum sıfatı çiftinin ezgisel görünümleri şu şekildedir:

sıra	eş anlamlı sözcük	olumlu	yansız	olumsuz
1.	**gerçek**	%24	%58	%18
	hakiki	%32	%55	%13
2.	**güçlü**	%19	%70	%11
	kuvvetli	%17	%73	%10
3.	**ihtiyar**	%15	%59	%26
	yaşlı	%6	%74	%20
4.	**ıssız**	%5	%79	%16
	tenha	%9	%69	%22
5.	**kanuni**	%12	%69	%19
	yasal	%13	%69	%18
6.	**kişisel**	%13	%67	%20
	şahsi	%5	%71	%24
7.	**meşhur**	%7	%81	%12
	ünlü	%7	%88	%5
8.	**muhafazakâr**	%11	%73	%16
	tutucu	%1	%64	%35
9.	**muhtemel**	%9	%43	%48
	olası	%9	%44	%47
10.	**mühim**	%14	%72	%14
	önemli	%14	%67	%19

Tablo 245. Örneklemi Oluşturan Eş Anlamlı Durum Sıfatlarının Ezgisel Görünümleri

Bu sonuçlar, "*kanuni-yasal*" ve "*muhtemel-olası*" eş anlamlı durum sıfatları başta olmak üzere kimi örneklerin söz düzlemindeki değerlendirici ve tutumsal anlam özellikleri bakımından son derece yakın olduğunu, "*ıssız-tenha*" ve "*muhafazakâr-tutucu*" başta olmak üzere kimi örneklerin de aynı özellikler bakımından uzak bir görünüm sergilediğini göstermiştir.

Anlam ezgisi yeni bir inceleme sahası olduğundan *çağrışım* ile sıklıkla karıştırılmakta ve karşılaştırılmaktadır. Xiao, McEnery ve Tono (2006) ile Louw (2008) bu iki kavramı tamamen farklı olarak değerlendirirken Partington (1998) anlam

ezgisinin *duygusal çağrışım*ın bir yönü olduğunu belirtmiştir. İncelemeler sonucunda, anlam ezgisi ile çağrışım arasında bir ilişkinin olduğu ancak bu ilişkinin *kararlı* bir yapıya sahip olmadığı belirlenmiştir.

Buna göre, "*muhafazakâr-tutucu*" eş anlamlılarında, "*tutucu*" sıfatının olumsuz çağrışım özellikleri anlam ezgisi açısından (*1* olumlu, *35* olumsuz) "*muhafazakâr*" sıfatına karşı (*11* olumlu, *16* olumsuz) kendini açık şekilde göstermiştir. Ancak aralarında açık bir çağrışım farkı bulunmayan "*ihtiyar*" (*15* olumlu, *26* olumsuz) ve "*yaşlı*" (*6* olumlu, *20* olumsuz), "*ıssız*" (*5* olumlu, *16* olumsuz) ve "*tenha*" (*9* olumlu, *22* olumsuz), "*kişisel*" (*13* olumlu, *20* olumsuz) ve "*şahsi*" (*5* olumlu, *24* olumsuz), "*meşhur*" (*7* olumlu, *12* olumsuz) ve "*ünlü*" (*7* olumlu, *5* olumsuz) sıfatlarının anlam ezgisi özellikleri arasında da önemli farklar bulunduğu belirlenmiştir. Bu durum, çağrışımın anlam ezgisini etkilediğini ancak tek belirleyici olmadığını göstermektedir.

Anlam ezgisinin iki temel tanımı bulunmaktadır. Bunlardan ilki Louw'a (2000: 30) ait "*bir biçimin eşdizimleri tarafından telkin edilen anlam aurası*", diğeri ise Sinclair'ın (2004: 34) "*anlamı amaca bağlayan işlevsel seçim*" tanımıdır. Louw'un tanımı *anlam ezgisi-eşdizim* bağını öncelemekte ve değerlendirme ölçütünü *olumlu-olumsuz* şeklinde belirtmektedir. Sinclair ise uyumluluk dizisiyle anlam ezgisini genişletmekte ve *olumlu-olumsuz* değerlendirmesini değiştirmektedir. Çalışmada Türkçenin dil özellikleri ve inceleme yapılan *TUD-TS* derlemine ait imkânlar göz önüne alınarak uyumluluk dizileri üzerinde inceleme yapılmış ve Louw'un görüşü doğrultusunda *olumlu-olumsuz* ölçütlerini kullanarak değerlendirme gerçekleştirilmiştir.

Anlam ezgisi incelemesi sırasında uyumluluk dizileri ilk olarak *10:10* pencere aralığında incelenmiş ve *5:5* pencere aralığında tablo haline getirilmiştir. *İronik* yapılar belirlenirken de bağlamı tam olarak anlayabilmek adına pencere aralığı *TUD-TS*'nin sunduğu son pencere aralığı olan *35:35*'e kadar uzatılmış ve incelemede gösterilmiştir. Çalışma sırasında yapılan değerlendirmeler, *5:5* pencere aralığının Stewart'ın da (2010) belirttiği gibi anlam ezgisi incelemesinde yeterli olduğunu göstermektedir. *Edimbilim* ile *anlam ezgisi* arasındaki temel yöntem farkı budur. Edimbilim cümleden geniş *sözce*leri incelerken anlam ezgisi incelemelerinde yalnız bir cümleyi incelemek çoğu zaman yeterlidir.

Anlam ezgisi sonuçlarını *olumlu-olumsuz* şeklinde değerlendirmek inceleme kolaylığı açısından önemlidir. Ancak anlam ezgisinin bakış açısına bağlı olduğunu ve tartışmasız bir yorumu bulunmadığını belirten Hunston (2007), bu yaklaşımın basite indirgemek olduğunu söylemiştir. Farklı bir görüşü savunan Morley ve Partington (2009) ise olumlu-olumsuz değerlendirmesinin doğru olduğunu belirterek bunun sonucu sadeleştirmek anlamına geldiğini ifade etmiştir. Çalışmada genel yaklaşıma uygun olarak anlam ezgisi verileri olumlu-olumsuz şeklinde değerlendirilmiştir. Bundaki temel neden, olumlu-olumsuz yaklaşımının çelişkiden uzak, açık bir değerlendirme imkânı sunmasıdır. Buna karşılık, Tognini-Bonelli (2001) "*proper – uygun*" sözcüğünün *yokluk / bir şeyin eksikliği* ezgisine sahip olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Sinclair'ın (2004) "*naked eye – çıplak göz*" eşdiziminin anlam ezgisi olarak *zorluğu*, "*true feelings – gerçek hisler*" eşdiziminin anlam ezgisi olarak da *isteksizlik* ve *yetersizliği* önerdiği görülmüştür. Ancak bu sonuçlar, genel olarak olumsuz bir durumun özel niteliklerini ifade etmektedir. Bu nedenle, tek sözcük üzerine odaklanan çalışmalar dışında, olumlu-olumsuz değerlendirmesi daha işlevsel sonuçlar vermektedir.

Çeşitli istatistiksel yöntemlerle belirlenen eşdizimlilikler, derlem incelemelerinin temelinde yer almaktadır. Anlam ezgisi incelemelerinde ise eşdizimliliğin tartışmalı bir yeri vardır. Bublitz (1996), Stubbs (2001b) ve Çalışkan (2014b) anlam ezgisi incelemelerinde eşdizimlilik vurgusu yaparken Hoey (1997) ve Stewart (2010) anlam ezgisini eşdizimlilikten ayırmaktadır. Çalışmada temel anlam ezgisi incelemesi Hoey ve Stewart'ın görüşleri doğrultusunda uyumluluk dizileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çünkü Türkçede hazırlanan derlemlerin kısıtlı kapsama sahip olması nedeniyle bu derlemlerden elde edilen eşdizimlilik verileri dili tam olarak yansıtmamakta ve ezgisel özellikleri belirtememektedir. Örneğin, "*güçlü*" (*10546*) ve "*önemli*" (*57235*) sıfatları *TUD-TS* dengesinin üstünde, "*tenha*" (*289*) sıfatı ise *TUD-TS* dengesinin altında bir sıklık göstermesi nedeniyle uyumluluk dizisi ile eşdizimlilik üzerinde yapılan anlam ezgisi incelemeleri önemli oranda farklılaşmıştır. Bununla birlikte, uyumluluk dizisi incelemesinde güçlü ezgisel özellikler gösteren, uygun derlem sıklığına sahip "*muhafazakâr*" (*27* uyumluluk dizisi - %*27*) ve "*tutucu*" (*36* uyumluluk dizisi - %*36*) sıfatlarının eşdizimlilik incelemesi sonucunda ezgisel özellik göstermemesi, anlam ezgisinin eşdizimlilikle sınırlandırılmaması gerektiğini örneklemektedir.

Tribble (2000), anlam ezgisi özelliklerinin bazı metin türlerine özgü olabileceğini belirtmiş ve bunu *sınırlı ezgi* olarak adlandırmıştır. Ayrıca, Cheng (2006) ve O'Halloran (2007) da *kesit*lerin anlam ezgisi verilerini etkileyebileceğini belirtmiştir. Çalışmada, böyle bir durumu görebilmek ve inceleme kolaylığı sağlamak adına uyumluluk dizilerinin içerik özelliklerine göre bağlam kümeleri belirlenmiştir. Buna bağlı olarak "*gerçek*", "*hakiki*", "*ihtiyar*" sıfatlarının "*din*" ve "*tarih*"; "*ıssız*" sıfatının "*tarih*"; "*kanuni*" sıfatının "*siyaset*"; "*muhtemel*" sıfatının "*siyaset*", "*genel*" ve "*ekonomi*"; "*olası*" sıfatının "*tarih*" ve "*bilgilendirici*"; "*önemli*" sıfatının ise "*din*" bağlam kümelerinde sınırlı ezgi özelliğine yakın olduğu görülmüştür. Ancak bu sıfatların ilgili bağlam kümelerinde sınırlı ezgi özelliği gösterip göstermediğini belirlemek adına söz konusu içeriklerde hazırlanmış özel derlemler üzerinde daha ayrıntılı incelemeler yapılmalıdır. Çalışmada elde edilen veriler, sınırlı ezgi kavramının Türkçe için var olabileceğini göstermiştir.

Anlambirimcik çözümlemesi, anlam alanı ve *anlam ezgisi* incelemeleri sonucunda elde edilen verilerin bir ölçüt karşısında değerlendirilmesi ve örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının eş anlamlılık özellikleri açısından derecelendirilmesi çalışmanın odağında yer almıştır. Bu verileri değerlendirirken ilk dikkat edilen nokta, sıfatlara ait eş anlamlılık ilişkisinin sözcükler arasında mı, yoksa anlam özellikleri arasında mı gerçekleştiğidir. Lyons (1983) sınıflandırmasında *sözcük eş anlamlılığı*nı öncelemiş, *anlam eş anlamlılığı*na yer vermemiştir. Cruse (1986) ve Murphy (2003) ise çalışmalarında *sözcük eş anlamlılığının* yanı sıra *anlam eş anlamlılığına* da yer vermiştir. Ancak Cruse, anlam eş anlamlılığı ilişkisini genel bir değerlendirmeyle geçerken Murphy mantıksal eş anlamlılık üst başlığında yer verdiği *tam eş anlamlılık* ve *anlam eş anlamlılığı* sınıflandırmalarıyla bu eş anlamlılık ilişkisini açık şekilde incelemiştir. Bu nedenle, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları ilk olarak Murphy sınıflandırmasında değerlendirilmiştir.

Murphy (2003) sınıflandırması, sözcüklerin dil düzlemindeki anlam özelliklerini temel almaktadır. Bu nedenle, yalnız Murphy sınıflandırmasını kullanarak eş anlamlılığı güvenilir bir şekilde değerlendirmek olanaksızdır. Özellikle soyut anlam özellikleri fazla olan ve çağrışımsal değeri bulunan sözcükleri bu sınıflandırma üzerinde incelemek, eş anlamlılığın değil, ancak basit anlam benzerliklerinin belirlenmesine neden olacaktır. Buna rağmen Murphy sınıflandırması, eş anlamlı olduğu varsayılan sözcüklere ait nesnel dil verilerini değerlendirme

açısından başarılıdır. Bu nedenle, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının *anlambirimcik çözümlemesi* ve *anlam alanı* inceleri sonucunda elde edilen görece daha *nesnel* veriler bu sınıflandırmada değerlendirilmiştir.

Değerlendirmenin ikinci aşaması Cruse'a (1986) ait olan eş anlamlılık sınıflandırması üzerinde yapılmıştır. Cruse'nin sınıflandırması, kimi eksiklerine rağmen, eş anlamlılık sınıflandırmaları içerisinde en çok kabul gören sınıflandırmadır. Cruse, sınıflandırmasını üçlü sacayağıyla oluşturmuştur: *mutlak eş anlamlılık, bilişsel eş anlamlılık* ve *yakın eş anlamlılık*. Bu sınıflandırma, konuya genel bir bakış açısıyla yaklaşıldığında ve benzerlik oranı yüksek sözcükler incelendiğinde işlevseldir ancak benzerlik oranı azaldıkça işlevselliği düşmektedir. Çünkü *mutlak eş anlamlılık,* sözcükler arasında tam bir anlam özdeşliğini yansıtmaktadır ve bu sınıfta çok az eş anlamlı sözcük yer almaktadır. Sınıflandırmanın ikinci kademesi *bilişsel eş anlamlılık,* doğruluk koşulunu yani sözcüklerin dil düzlemindeki özdeşliğini öncelemektedir ve bu da nesnel incelemeler sonucunda belirlenebilmektedir. *Yakın eş anlamlılık* sınıfı ise eş anlamlı olduğu varsayılan pek çok sözcüğün bulunduğu sınıftır. Çalışma da bu doğrultuda veriler sunmuştur. Ancak yakın eş anlamlılık sınıfı çok geniş bir kaplamı içine alması nedeniyle farklı benzerlik seviyelerindeki eş anlamlıları içermektedir. Bu sınıf içindeki eş anlamlıları anlam benzerlikleri yönünden ayırt edebilmek ancak *öznel* ve *sezgisel* yaklaşımlarla yapılabilmektedir.

Çalışmada öznel ve sezgisel yaklaşımların giderilmesi amacıyla *nesnel* ve *sistematik* bir inceleme yöntemi kullanılmış olsa da değerlendirme sonunda yakın eş anlamlılık sınıfı içinde yer alan "*gerçek-hakiki*", "*güçlü-kuvvetli*", "*ihtiyar-yaşlı*", "*ıssız-tenha*", "*kanuni-yasal*", "*meşhur-ünlü*", "*muhafazakâr-tutucu*" ve "*muhtemel-olası*" eş anlamlıları arasında farklı düzeylerde anlam benzerlikleri olduğu görülmüştür. Öznel ve sezgisel yaklaşımlarla değerlendirilebilecek bu anlam benzerliklerini, eş anlamlılık sınıflandırmalarında göstermek mümkün değildir. Ancak eş anlamlılık kavramını sınırlandırıp Cruse (1986) sınıflandırmasında yer alan yakın eş anlamlılık sınıfını eş anlamlılık kavramı dışında tutarak tamamen nesnel bir sınıflandırma yapılabilecektir. Bu da *eş anlamlılık* ve *güçlü anlam benzerliklerinin* ayrılmasına, eş anlamlılığın belirli niteliklere sahip çok az sayıda sözcük arasında gerçekleşen bir anlam ilişkisi halini almasına neden olacaktır.

Yapılan tüm bu incelemeler sonucunda, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının anlam benzerlikleri şu şekildedir:

sıra	eş anlamlı sözcük	Murphy (2003)	Cruse (1986)	anlam benzerlik kademesi
1.	**gerçek** **hakiki**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
2.	**güçlü** **kuvvetli**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
3.	**ihtiyar** **yaşlı**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
4.	**ıssız** **tenha**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
5.	**kanuni** **yasal**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
6.	**kişisel** **şahsi**	tam eş anlamlılık	bilişsel eş anlamlılık	orta
7.	**meşhur** **ünlü**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
8.	**muhafazakâr** **tutucu**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
9.	**muhtemel** **olası**	anlam eş anlamlılığı	yakın eş anlamlılık	alt
10.	**mühim** **önemli**	tam eş anlamlılık	bilişsel eş anlamlılık	orta

Tablo 246. Örneklemi Oluşturan Eş Anlamlı Durum Sıfatlarının Anlam Benzerlik Derecelendirmesi

Üst kademedeki anlam benzerliği, Murphy (2003) sınıflandırmasında *tam eş anlamlılık*, Cruse (1986) sınıflandırmasında *mutlak eş anlamlılık* belirtmektedir. Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları arasında bu anlam benzerliğine sahip bir eş anlamlıya rastlanmamıştır. Orta kademedeki anlam benzerliği, Murphy sınıflandırmasında *tam eş anlamlılık*, Cruse sınıflandırmasında *bilişsel eş anlamlılık* belirtmektedir. Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları arasında "*kişisel-şahsi*" ve "*mühim-önemli*" eş anlamlıları bu anlam benzerliğine sahiptir. Alt kademedeki anlam benzerliği, Murphy sınıflandırmasında *anlam eş anlamlılığı*, Cruse sınıflandırmasında *yakın eş anlamlılık* belirtmektedir. Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatları arasında "*gerçek-hakiki*", "*güçlü-kuvvetli*", "*ihtiyar-yaşlı*", "*ıssız-*

tenha”, “*kanuni-yasal*”, “*meşhur-ünlü*”, “*muhafazakâr-tutucu*” ve “*muhtemel-olası*” eş anlamlıları bu anlam benzerliğine sahiptir. Aynı kademede anlam benzerliği gösteren eş anlamlı durum sıfatlarının kendi içerisinde anlam farklılıkları bulunması muhtemel olsa da bunu belirlemek ancak *öznel* ve *sezgisel* yaklaşımlarla gerçekleşebilecektir.

SONUÇ

1. Bu çalışmada, alanyazındaki çeşitli eş anlamlılık görüşleri, belirleme yöntemleri ve sınıflandırmaları incelenerek görece özgün bir eş anlamlılık görüşü, belirleme yöntemi ve sınıflandırması sunulmuştur.

2. Çalışmada sözcükler arasındaki güçlü anlam benzerliği şeklinde kabul edilen eş anlamlılık, örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının dil düzleminde göstermiş olduğu anlam özelliklerinin anlambirimcik çözümlemesi ve anlam alanı inceleme yöntemleriyle, söz düzleminde göstermiş olduğu anlam özelliklerinin de anlam ezgisi inceleme yöntemiyle belirlenmesi sonucunda ortaya konmuştur.

3. Çalışmada kullanılan inceleme yöntemlerinden elde edilen verilerin değerlendirilme aşamasında, dil düzlemindeki özelliklerin Murphy'e (2003) ait eş anlamlılık sınıflandırması temelinde, dil ve söz düzlemindeki özelliklerin de Cruse'a (1986) ait eş anlamlılık sınıflandırması temelinde hazırlanan eş anlamlılık değerlendirme yöntemi üzerinde değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

4. Örneklemi oluşturan eş anlamlı durum sıfatlarının incelenmesi sonucunda, eş anlamlıların dil düzleminde anlam özdeşliği gösterebildiği ancak söz düzleminde anlam özdeşliği göstermesinin çok düşük bir ihtimal taşıdığı görülmüştür. Bununla birlikte, dil düzlemi üzerinde anlam özdeşliği gösteren sözcüklerin söz düzlemi üzerinde farklılaşabileceği gibi, dil düzlemi üzerinde ayrışan sözcüklerin söz düzlemi üzerinde benzeşebilecekleri belirlenmiştir. Bu durum, dil düzlemi ile söz düzleminin anlam özellikleri bakımından bağlantılı olduğunu ancak eşdeğer nitelik taşımadığını, eş anlamlı sözcükler belirlenirken sözcüklerin dil düzlemindeki özelliklerinin yanı sıra söz düzlemindeki özelliklerinin de incelenmesi gerektiğini göstermiştir.

5. Derlem üzerinde gerçekleştirilen anlam ezgisi incelemeleri sonucunda elde edilen veriler, anlam ezgisinde uyumluluk dizisi verilerinin temel alınması gerektiğini, eşdizimlilik fenomeninin temel olarak Türkçe derlemlerin sınırlı kapsamı nedeniyle anlam ezgisini yansıtmada yetersiz kaldığını göstermiştir.

6. Yapılan anlam ezgisi incelemeleri sonucunda, Türkçenin sınırlı ezgi özelliklerine açık bir dil olduğu belirlenmiştir. Bu durum Türkçenin farklı kullanım özellikleri yansıtan bir dil olduğunu göstermektedir. Ancak yapılan incelemeler, sınırlı ezgi özellikleri belirlenirken içerik bakımından özelleştirilmiş derlemlerle çalışmalar

yapılması gerektiği sonucunu vermiştir. Özelleştirilmiş derlemler üzerinde yapılacak sınırlı ezgi incelemeleri; ifade gücünün geliştirilmesinde, çeşitli sosyal ve kültürel grupların dil kullanımları üzerinde incelemeler yapılmasında ve ikna edici metinler başta olmak üzere farklı türlerde metin üretiminin gerçekleştirilmesinde yarar sağlayacaktır.

7. Çalışma, eş anlamlı olduğu varsayılan durum sıfatlarının anlam ezgisi özellikleri bakımından nasıl farklılaştığını, dil düzlemindeki özelliklerin söz düzlemine geçildiğinde değişebildiğini göstermiştir. Bu nedenle, sözcüklerin anlam özelliklerini inceleme amacındaki çalışmalar ile dizisel anlam ilişkilerinin büyük önem taşıdığı Türkçe öğretimi çalışmalarında sözcüklerin anlam ezgisi özelliklerine başvurulması gerektiği görülmüştür.

8. Çalışma sonucunda, eş anlamlı olduğu varsayılan sözcüklerin tam bir anlam özdeşliği sergilemediği belirlenmiştir. Türkçede eş anlamlılık, sözcükler arasındaki anlam özdeşliğinden ziyade güçlü anlam benzerliğini ifade etmektedir. Bu nedenle, eş anlamlılık başlığı altında sözcüklerin anlam benzerliklerini belirlerken eş anlamlılık sınıflandırmalarından yararlanılması gerekmektedir. Ancak alanyazındaki eş anlamlılık sözlüklerinde anlam benzerlik seviyelerine dikkat edilmeden ve herhangi bir sınıflandırmaya başvurulmadan sözcüklerin eş anlamlı olarak belirtildiği ve bu nedenle, söz konusu çalışmaların bilimsel nitelikten uzak olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

Abouelnasr, Z. (2004). "Eş Anlamlılık Olgusu ve Eş Anlamlı Kelimelerin Arapça Öğretimindeki Yeri", Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Adolphs, S. ve Carter, R. (2002). "Points of view and semantic prosodies in Virginia Woolf's To the Lighthouse", *Poetica*, S. 58, ss. 7–20.

Ağakay, M. A., (1956). *Türkçede Yakın Anlamlı Kelimeler Sözlüğü – Bir Deneme*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Aksan, D. (1974). "Eş Anlamlılık Sorunu ve Türk Yazı Dilinin Saptanmasında Eş Anlamlılardan Yararlanma", *Türkoloji Dergisi*, C. 6, S. 1, ss. 1-14.

Aksan, D. (1998). *Anlambilim, Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Engin Yayınevi, Ankara.

Aksan, D. (2015). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim I-II-III*, 6. baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Aksan, Y., Duran, N., Ersen, D., Hızarıcı, Ç, Korkmaz, S., Sever, B. ve Sezer, T. (2008). "Türkçede Yakın Anlamlı Sözcükler: Bir Derlem Çalışması", *22. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri*, Van.

Aksan, Y., Aksan, M., Koltuksuz, A., Sezer, T., Mersinli, Ü., Demirhan, U. U., Yılmazer, H., Atasoy, G., Öz, S. ve Yıldız, İ. (2012). "Construction of the Turkish National Corpus (TNC)." *In Poroceedings of Eight International Conference on Langugae Resources and Evaluation (LREC 2012)*. İstanbul. Türkiye. 12 Eylül 2013, http://www.lrecconf.org/proceedings/lrec2012/papers.html

Aksan, Y. ve Demirhan, U. U. (2014). "Türkçe Ulusal Derlemi (TUD) Arayüz Özellikleri: Tanıtım ve Uygulama", *27. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildirileri*, Ankara.

Aksan, Y., Aksan, M., Özel, S. A., Yılmazer, H., Demirhan, U. U., Mersinli, Ü., Bektaş, Y. ve Altunay, S. (2016). "Web Tabanlı Türkçe Ulusal Derlemi (TUD)", *XVI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Mersin.

Aksu, N. (2013). *Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*, Damla Yayınevi, İstanbul.

Akşehirli, S. (2004). “Temel Anlambilim (Semantik) Kavramları Üzerine Bir İnceleme”, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Anderson, W. J. (2003). “A Corpus Linguistic Analysis of Phraseology and Collocation In The Register of Current European Union Administrative French”, University of St Andrews, Doktora Tezi.

Apresjan, J. D. (1973). “Synonymy and Synonyms”, Ed.: F. Kiefer, *Trends in Soviet Theoretical Linguistics*, Reidel, Dordrecht.

Arıklı, N., Tunçdoğan, T. ve Vardar, B. (1969). *Semantik Akımları*, Yeni İnsan Yayınları, İstanbul.

Ayata, O. (2016). “Türkçe Deyimlerde Olumsuz Semantik Prozodi”, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aydın, H. (2011). ““Dilde En Az Çaba İlkesi” Üzerine”, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, C. 1, S. 1, ss. 1-6.

Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin Grameri,* 10. baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim*, Multilingual Yayınları, İstanbul.

Bayraktar, S. (2015). “Sıfat Çözümlemesi İçin Yeni Bir Ölçüt Denemesi”, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Boz, E. (2009). “Sözlükbirimlerin Tanımlanmasına Anlambilimsel Bir Bakış”, *Turkish Studies*, C. 4, S. 4, ss. 172-183.

Börekçi, M. (2001). “Türkçe Öğretimi Bakımından Dil Bilgisi Terimi ve Kavram Olarak Olumluluk-Olumsuzluk”, *TDAY-Belleten 2003*, ss. 45-61.

Bublitz, W. (1996). “Semantic Prosody and Cohesive Company: Somewhat Predictable”, *Leuvense Bijdragen: Tijdschrift voor Germaanse Filologie*, C. 85, S. 1–2, ss. 1–32.

Burkhanov, I. (1998). *Lexicography: A Dictionary of Basic Terminology*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Rzeszów.

Bussmann, H. (2006). *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*, Routledge, London ve New York.

Cheng, W. (2006). "Describing the Extended Meanings of Lexical Cohesion in a Corpus of SARS Spoken Discourse", *International Journal of Corpus Linguistics*, C. 11, S. 3, ss. 325–344.

Christian Lehmann (çevrimiçi), http://www.christianlehmann.eu/ling/ling_meth/ling_description/lexicography/onomas_dictionary.html, 26.05.2017.

Church, K. (2001). "Empirical Methods in Natural Language Processing: What's Happened Since the First SIGDAT Meeting?", *NAACL 2001*, Pittsburgh.

Cin, R. (1971). *Kavramlar Dizini*, II Cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Collinson, W. E. (1939). "Comparative Synonymics: Some Principles and Illustrations", *Philological Society*, University College, London.

Cotterill, J. (2001). "Domestic Discord, Rocky Relationships: Semantic Prosodies in Representations of Marital Violence in the O.J. Simpson Trial", *In Discourse & Society*, C. 12, S. 3, ss. 292–312.

Cruse, D. A. (1986). *Lexical Semantics*, Cambridge University Press, Cambridge.

Çakıcıoğlu, E. (2015). *Eş, Zıt ve Mecaz Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*, B&T Yayınları, İstanbul.

Çalışkan, N. (2014a). "Semantik Prozodi Kavramı ve Türkçe Semantik Prozodi Örnekleri: 'aksettirmek, ...dan ibaret, ...nin teki, karşi karşiya, varsa yoksa'", *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken / Journal of World of Turks*, C. 6, S. 1, ss. 139-160.

Çalışkan, N. (2014b). *Yüksek Sıklıktaki Adlar: Zaman Sözcükbiçimi Üzerine Derlem Temelli Bir İnceleme*, Pegem Akademi, Ankara.

Demirezen, M. (1991). "Türkçeye İngilizceden Geçen Sözcükler ve Eşanlamlılık", *Dilbilim Araştırmaları 1991*, ss. 133-136.

Dinar, T. (2017). "Söz İçi Karşıt Anlamlılık (Terim-Kapsam ve Sınırlılıklar)", *3. Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildiri Kitabı*, Eskişehir.

Divjak, D. (2010). *Structuring The Lexicon: A Clustered Model For Near-Synonymy*, De Gruyter, Berlin.

Doğan, N. (2011). "Türkiye Türkçesi Fiillerinde Eş Anlamlılık", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 4, S. 19, ss. 78-88.

Doğan, N. (2016). *Türkiye Türkçesinde Fiillerin Eşdizimleri*, Yayınevi, Ankara.

El-Askerî, E. (2017). *Arab Dili'nde ve Kur'ân'da Farklar Sözlüğü (el-Furûq fi'l-Luğa)* (Çev. Veysel Akdoğan), İşaret Yayınları, İstanbul.

Elbaghdadi, Z. (2012). "Eş anlamlılık Olgusu ve Eş anlamlı Kelimelerin Arapça Öğretimindeki Yeri", *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 19, ss. 143-174.

Ergin, M. (2005). *Türk Dilbilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul.

Erkman-Akerson, F. (2007). *Dile Genel Bir Bakış*, Multilingual Yayınları, İstanbul.

Ersoylu, H. (2001). "Eş Anlamlılık mı, Yabancı Kaynaklı Karşılık Oluş mu?", *Türk Dili*, S. 59, ss. 250-266.

Esmer, E. (2015). "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrenciler Tarafından Üretilen Yazılı Metinlerdeki Sözcüklerin Anlamsal Bürün Görünümlerine Yönelik Gözlemler", *International Journal of Languages' Education and Teaching*, UDES 2015, ss. 591-605.

Evert, S. (2005). "The Statistics of Word Cooccurrences", Universität Stuttgart Institut für maschinelle Sprachverarbeitung, Doktora Tezi.

Eziler-Kıran, A. (2014). "Dilbilim, Anlambilim ve Edimbilim", *Turkish Studies*, C. 9, S. 6, ss. 719-729.

Fernandez, F. (2001). "Perspectivas de la Lexicologia y Semantica Diacronicas en el Umbral del Tercer Milenio", Ed. F. Fernandez, *Los Estudios İngleses*, Universitat de Valencia, Valencia.

Firth, J. (1957). *Papers in Linguistics*, Oxford University Press, Oxford.

Fontenelle, T. (1994). "What on Earth are Collocations?", *English Today*, C. 10, S. 4, ss. 40-50.

Gao, C. ve Xu, B. (2013). "The Application of Semantic Field Theory to English Vocabulary Learning", *Theory and Practice in Language Studies*, C. 3, S. 11, ss. 2030-2035.

Gavioli, L. (2005). *Exploring Corpora for ESP Learning*, John Benjamins, Amsterdam.

Gliozzo, A. (2006). "Semantic Domains and Linguistic Theory", *In Proceedings of the LREC 2006 workshop*, Genoa.

Günay, V. D. (2007). *Sözcükbilime Giriş*, Multilingual Yayınları, İstanbul.

Günay, N. (2015). "Türk Dilinde Eş Anlamlılık ve "Gönül, Yürek, Kalp" Kelimeleri", *Türkbilig*, S. 29, ss. 121-146.

Güncel Türkçe Sözlük (çevrimiçi), http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts, 13.11.2017.

Hartmann, R. R. K. ve James, G. (2002). *Dictionary of Lexicography*, Routledge, London ve New York.

Hoey, M. (1997). "From Concordance to Text Structure: New Uses for Computer Corpora", Ed. B. Lewandowska-Tomaszczyk ve P.J. Melia, *PALC ' 97: Proceedings of Practical Applications in Language Corpora Conference*, University of Lodz, Lodz.

Hoey, M. (2005). *Lexical Priming: A New Theory of Words and Language*, Routledge, London ve New York.

Howarth, P. (1996). *Phraseology in English Academic Writing: Some Implications for Language Learning and Dictionary Making*, Max Niemeyer, Tubingen.

Hunston, S. (2007). "Semantic Prosody Revisited", *International Journal of Corpus Linguistics*, C. 12, S. 2, ss. 249–268.

Hurford, J. R. ve Heasley, B. (2007). *Semantics: A Coursebook*, Cambridge University Press, Cambridge.

İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, S. (2011). *Dilbilim Sözlüğü*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul.

Kandemir, E. ve Kandemir, Y. (2015). *Altın Eş Anlamlı ve Karşıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*, 24. baskı, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

Karaağaç, G. (2002). *Dil, Tarih ve İnsan*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Karahan, L. (2009). "Dil Bilgisi Öğretiminde Bütün-Parça İlişkisinin Önemi", *Turkish Studies*, C. 8, S. 4, ss. 23-30.

Karçığa, S. (2015). "Dil Eğitiminde ve Öğretiminde Kavram Alanı Sözlüklerinin Önemi", *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 2015, ss. 2514-2524.

Karçığa, S. (2016). "Görsel Sözlükler ve Kelime Ağları", *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S. 1, ss. 10-19.

Kıran, Z. ve Eziler-Kıran, A. (2010). *Dilbilime Giriş*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Kleparski, G. ve Rusinek, A. (2007). "The Tradition of Field Theory and The Study of Lexical Semantic Change", *ZESZYT*, S. 47, ss. 188-205.

Kocaman, A. (1996). "Edimbilim Üzerine", *Dilbilim Araştırmaları 1996*, ss. 11-36.

Kocapınar, P. (2014). "Kavram Sözlükleriyle İlgili Terminoloji Üzerine", *Turkish Studies*, C. 9, S. 9, ss. 745-752.

Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Korkmaz, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, 4. baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Kubbealtı Lugatı (çevrimiçi), http://lugatim.com/, 13.11.2017.

Leech, G. (1981). *Semantics*, Penguin Books, Harmondsworth.

Lehecka, T. (2015). "Collocations and Colligations", Ed. J. Ölsman ve J. Verschueren, *Handbook of Pragmatics: 2015 Installment*, John Benjamins, Amsterdam.

Lewandowska-Tomaszczyk, B. (1996). "Cross-Linguistic and Language-Specific Aspects of Semantic Prosody", *Language Sciences*, S. 18, 153-178.

Lipka, L. (1992). *An Outline of English Lexicology*, Max Niemeyer, Tübingen.

Louw, B. (2000). "Irony In The Text Or Insincerity In The Writer? The Diagnostic Potential of Semantic Prosodies", *Corpus Linguistics: critical concepts in linguistics*, C. 3, ss. 30–50.

Louw, B. (2008). "Contextual Prosodic Theory: Bringing Semantic Prosodies To Life", *Texto! janvier 2008*, C. 8, S. 1, 1-58.

Lyons, J. (1983). *Kuramsal Dilbilime Giriş* (Çev. Ahmet Kocaman), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Manning, C. D. ve Schütze, H. (1999). *Foundations of Statistical Natural Language Processing*, MIT Press., Cambridge.

Martin, J.R. (1999). “Beyond Exchange: APPRAISAL Systems in English”, Ed. S. Hunston ve G. Thompson, *Evaluation in Text: Authorial Stance and the Construction of Discourse*, Oxford University Press, Oxford.

Morley, J. ve Partington, A. (2009). “A Few Frequently Asked Questions about Semantic or Evaluative Prosody”. *International Journal of Corpus Linguistics*, C. 14, S. 2, ss.139-158.

Murphy, M. L. (2003). *Semantic Relations and the Lexicon*, Cambridge University Press, Cambridge.

Mutlu, H. K. (2009). “Türkçe Öğretiminde Sözlükçülük Tekniği Açısından Tematik Sözlükler”, *Turkish Studies*, C. 4, S. 4, ss. 814-822.

Nizamettin Uğur (çevrimiçi), http://nizamettinugur.gen.tr/files/20110625022045.pdf, 14.04.2018.

O’Halloran, K. A. (2007). “Critical Discourse Analysis and the Corpus-Informed Interpretation of Metaphor at the Register Level”. *Applied Linguistics*, S. 28, ss. 1–24.

Öhman, S. (1953). “Theories of the “Linguistic Field””, *WORD*, C. 9, S. 2, ss. 123-134.

Öz, S. (2009). “A Corpus Based Study on Turkish Seemingly Synonymous Adjectives”, *2. Mediterranean Graduate Students Meeting in Linguistics*, Mersin.

Özbent, S. (2013). “Sözlüksel Alan Teorisi ve Çeviri”, *Diyalog*, S. 2, ss. 55-66.

Özden, H. İ. (2014). “Türkiye Türkçesinde Eş Anlamlılık ve Örtmece (Tabu) Kelimelerin Eş Anlamlılık İçindeki Yeri”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C. 16, S. 1, ss. 160-165.

Özkan, B. (2007). “Türkiye Türkçesinde Belirteçlerin Fiillerle Birlikte Kullanımları ve Eşdizimliliği”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Öztokat, E. (1990). “Anlam çözümlemesi: Temel Fransızca'da "Duygu" Sözlüksel Alanı”, *Dilbilim Dergisi*, S. 9, ss. 155-176.

Öztürk, F. (2015). *Yabancılar için Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*, Kesit Yayınları, İstanbul.

Palmer, F. R. (1981). *Semantics Second Edition*, Cambridge University Press, Cambridge.

Palmer, F. R. (2001). *Semantik Yeni Bir Anlambilim Projesi* (Çev. Ramazan Ertürk), Kitabiyât, Ankara.

Partington, A. (1998). *Patterns and Meanings: Using Corpora for English Language Research and Teaching*, John Benjamins Publishing, Amsterdam/Philadelphia.

Partington, A. (2004). "Utterly Content in Each Other's Company: Semantic Prosody and Semantic Preference", *International Journal of Corpus Linguistics*, C. 9, S. 1, ss. 131–156.

Pilten, Ş. (2011). "Orhon Yazıtlarında Anlam Vezni", *Türk Dünyası: Geçmişi ve Bugünü Uluslararası Türkoloji Sempozyumu*, Astana.

Pilten-Ufuk, Ş. (2017a). "Anlam Vezni Kavramı Üzerine Değerlendirmeler", *Avrasya Terim Dergisi*, C. 5, S. 1, ss. 1 – 10.

Pilten-Ufuk, Ş. (2017b). "Zarifoğlu'nun Düşünce Dünyasında Kadın (I): İşaret Çocukları Kitabının Anlam Veznine Dayalı Tutum ve Değerlendirme Analizi", *Teke Dergisi*, C. 6, S. 2, ss. 964-985.

Riemer, N. (2010). *Introducing Semantics*, Cambridge University Press, Cambridge.

Sarı, M. (2011). "Türkiye Türkçesinde Eş Anlamlılık ile İlgili Bazı Sorunlar", *Turkish Studies*, C. 6, S. 1, ss. 523-528.

Sesli, H. (1968). *Dil Alanı Üzerine*, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.

Sinclair, J. (1987). *Looking up: An Account of the COBUILD Project in Lexical Computing and the Development of the Collins COBUILD English Language Dictionary*, Collins, London.

Sinclair, J. (1991). *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford University Press, Oxford.

Sinclair, J. (1996). "The Empty Lexicon", *International Journal of Corpus Linguistics*, C. 1, S. 1, ss. 99–119.

Sinclair, J. (2003). *Reading Concordances: An Introduction*, Longman, London.

Sinclair, J. (2004). "The Search for Units of Meaning", Ed. J. Sinclair ve R. Carter, *Trust the Text*, Routledge, London ve New York.

Stanojevic, M. (2009). "Cognitive Synonymy: A General Overview", *Linguistics and Literature*, C. 7, S. 2, ss. 193-200.

Stewart, D. (2010). *Semantic Prosody: A Critical Evaluation*, Routledge, London.

Stubbs, M. (1995). "Collocations and Semantic Profiles: On the Cause of the Trouble with Quantitative Studies", *Functions of Language*, C. 2, S. 1, ss. 1-33.

Stubbs, M. (2001a). *Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics*, Blackwell, New York.

Stubbs, M. (2001b). On Inference Theories and Code Theories: Corpus Evidence for Semantic Schemas". *Text*, C. 21, S. 3, ss. 437–465.

Subaşı, D. (2011). "Araplarda Sözlükçülük Çalışmaları ve El-Mu'Cemu'l-'Arabiyyu'l-Esâsî Adlı Sözlüğün Eleştirisi", *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, C. 1, S. 4, ss. 237-250.

Sveučilište u Zadru (çevrimiçi), http://www.unizd.hr/portals/36/kolegiji/semantics/7%20semantic%20(lexical)%20fields.pdf, 25.05.2017.

Şirin, H. (2010). *Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları-Söz Varlığı İncelemesi*, Kömen Yayınları, Konya.

Tahiroğlu, T. (2010). "Bilgisayar Destekli Sözlük Bilimi Çalışmalarında Derleme Sözlüğü Veri Tabanı Örneği", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi.

Tognini-Bonelli, E. (2001). *Corpus Linguistics at Work*, John Benjamins, Amsterdam.

Tognini-Bonelli, E. (2004). "Working with Corpora: Issues and Insights", Ed. C. Coffin, A. Hewings ve K. O'Halloran, *Applying English Grammar. Functional and Corpus Approaches*, Arnold, Londra.

Tribble, C. (2000). "Genres, Keywords, Teaching: Towards a Pedagogic Account of the Language of Project Proposals", Ed. L. Burnard ve A. McEnery, *Rethinking Language Pedagogy from a Corpus Perspective. Papers from the Third International Conference on Teaching and Language Corpora*, Peter Lang, Frankfurt.

Tur, S. (2011). "Arap Dilinde Anlam Benzerliği Olan Sözcüklerin Yapısı, Kaynağı, Önemi ve Retorik Açıdan Değerlendirilmesi", *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildirileri*, Ankara.

Türkçe Sözlük (2011). 11. baskı (Haz. Şükrü Halûk Akalın, vd.), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Uçar, A. ve Kurtoğlu, Ö. (2011). "Eylemlerde Çokanlamlılık: Sözlük Verisinin Derlem Temelli Görünümleri", *24. Ulusal Dilbilim Kurultayı Bildiri Kitabı* (398-410), Haz. Ç. Sağın-Şimşek ve Ç. Hatipoğlu, ODTÜ Basım İşliği, Ankara.

Ullmann, S. (1972). *Semantics: An Introduction to the Science of Meaning*, Blackwell, Oxford.

Uyar, T. (1995). *Derleme Sözlüğü ve Kavramlar Dizini*, III Cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Vardar, B. (1983). "Bildirişim İşlevi, Alan Kavramı ve Terim Öğretimi", *Türk Dili (Dil Öğretimi Özel Sayısı)*, C. 47, S. 379-384, ss. 3-7.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yayınları, İstanbul.

Wachter, A. R. (2008). "Semantic Prosody and Intensifier Variation In Academic Speech", University of Michigan, Yüksek Lisans Tezi.

Weisgerber, L. (1968). *Dünyanın Zihnen Gelişmesinde Dil Alanları* (Çev. Hüseyin Sesli), Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.

Whitsitt, S. (2005). "A Critique of the Concept of Semantic Prosody", *International Journal of Corpus Linguistics*, C. 10, S. 3, ss. 283-305.

Wordvis (çevrimiçi), http://wordvis.com/, 09.07.2017

Xiao, R. ve McEnery, T. (2006). "Collocation, Semantic Prosody, and Near Synonymy: A Cross Linguistic Perspective", *Applied Linguistics*, C. 27, S. 1, ss. 103-129.

Xiao, R., McEnery, T. ve Tono, Y. (2006). *Corpus-Based Language Studies: An Advanced Resource Book*, Routledge, London ve New York.

Yalım, Ü. ve Yalım, Ö. (1983). *Türkçe'de Eş ve Karşıt Anlamlılar Sözlüğü*, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Yang, S. (2016). "The Search for Units of Meaning: The Case of Collocational Framework "the * of"", *Sino-US English Teaching*, C. 13, S. 11, ss. 897-903

Yavuzarslan, P. (2009). *Osmanlı Dönemi Türk Sözlükçülüğü*, Tiydem Yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, A. (2013). *Yeni Eş Anlamlı Kelimeler Sözlüğü – Uygulamalı*, 3. baskı, Bilge Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.

Yıldızeli, A. (1985). "Kavramsal Dizin (Thesaurus): Yapısı, Kullanımı ve Hazırlanması", *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, C. 34, S. 3, ss. 113-123.

Yılmaz, E. (2004). *Türkiye Türkçesinde Niteleme Sıfatları*, Değişim Yayınları, Sakarya.

Yurtbaşı, M. (2013). *Sınıflandırılmış Kavramlar Sözlüğü (Türkçe Thesaurus)*, Tor, İstanbul.

Zappavigna, M. (2012). *Discourse of Twitter and Social Media: How We Use Language to Create Affiliation on the Web,* Continuum Publishing, London.

Zethsen, K. K. (2006). "Semantic Prosody: Creating Awareness about a Versatile Tool", *Tidsskrift for Sprogforskning*, C. 4, S. 1-2, ss. 275-294.

Zeynalov, F. (1993). *Türk Lehçelerinin Karşılaştırmalı Dilbilgisi* (Çev.: Yusuf Gedikli), Cem Yayınevi, İstanbul.

Zhang, C. (2010). "An Overview of Corpus-based Studies of Semantic Prosody", *Asian Social Science*, S. 6, ss. 190-194.

Zhang, W. (2009). "Semantic Prosody and ESL/EFL Vocabulary Pedagogy", *Tesl Canada Journal*, C. 26, S. 2, ss. 1-12.

EKLER

Ek 1: Türkçe – İngilizce Terim Listesi

A

ad	noun
adbilimsel sözlük	onomasiological dictionary
ağız	dialect
aleyhte anlam ezgisi	unfavourable semantic prosody
alfabetik olmayan sözlük	non-alphabetical dictionary
alıntı sözcük	loanword
alt anlamlı	hyponym
alt anlamlılık	hyponymy
alt anlamsal özellikler	subordinate semantic traits
ana anlamsal özellikler	capital semantic traits
anahtar sözcük	keyword
anlam	meaning
anlam alanı	semantic field
anlam birimi	unit of meaning
anlam bulanıklığı	ambiguity
anlam bulaşması	semantic contagion
anlam daralması	semantic restriction
anlam eş anlamlılığı	sense synonymy
anlam ezgisi	semantic prosody
anlam genişlemesi	semantic extension
anlam iyileşmesi	meliorative
anlam kötüleşmesi	pejoration
anlam temelli yaklaşım	significance oriented approach
anlambilim	semantics
anlambilimsel ölçüt	semantical criteria
anlambilimsel yöntem	semantical method
anlambirim	moneme
anlambirimcik	seme
anlambirimcik çözümlemesi	semic analysis

anlambirimcik demeti	sememe
anlamsal sözlük	semantic dictionary
anlamsal çağrışım	semantic association
anlamsal çevre	semantic environment
anlamsal istem	semantic valence
anlamsal küme	semantic set
anlamsal tercih	semantic preference
anlamsal tümlenemezlik	semantic non-compositionality
anlamsal uyum	semantic harmony
anlamsal yer değiştirilmezlik	semantic non-substitutability
anlatım biçimi	expression form
anlatımsal anlam	expressive meaning
anlatımsal duygusal çağrışım	expressive connotation
art zamanlı	diachronic
art zamanlılık	diachrony

B

bağdaşma	compability
bağdaşmazlık	incompability
bağımlı biçim	bound form
bağımsız biçim	free form
bağlam bağımlı	context dependent
bağlam bağımlı eş anlamlılık	context-dependent synonymy
bağlam kümesi	context set
bakışımsızlık	asymmetry
belirten	determiner
belirtme sıfatı	determinative adjective
benzeşim	analogy
betimsel eş anlamlılık	descriptive synonymy
biçem	style
biçim	form
biçimbirim	morpheme
biçimcilik	formalism
bileşen	component

bileşen çözümlemesi	componential analysis
bilgisayar destekli dilbilim	computational linguistics
bilişsel anlam	cognitive meaning
bilişsel eş anlamlılık	cognitive synonymy
birleşik unsurlar	composite units
birleştirim	colligation
birliktelik kullanımı	co-occurance
bütüncül eş anlamlılık	total synonymy

C

cümle	sentence

Ç

çekirdek anlam	core meaning
çekirdek sözcük	core word
çeviri sözcük	translated word
çevresel anlam	peripheral meaning
çevresel anlam özellikleri	peripheral semantic traits
çok anlamlı	polysemous
çok anlamlılık	polysemy
çok terimlilik	terminological overabundance
çözümleme	parsing

D

değer	value
değer biçme dizgesi	apprasial system
değerlendirici anlam	evaluative meaning
değerlendirici duygusal çağrışım	evaluative connotation
değişken anlambirimcik	variable seme
değişmez anlambirimcik	stable seme
değiştirim	substitution
deneysellik	experimentality
derin yapı	deep structure
derlem	corpus
derlem dilbilim	corpus linguistics

derlem tabanlı	corpus based
deyim ilkesi	idiom principle
dil düzlemi	langue plane
dil – söz ayrımı	langue – parole difference
dilbilim	linguistics
dilin iç biçimi	inner speech-form of language
dizimsel ilişki	syntagmatic relation
dizisel ilişki	paradigmatic relation
doğruluk koşulu	truth condition
durum sıfatı	situation adjective
duygusal anlam	emotive meaning
duygusal çağrışım	connotation[31]
duyuşsal ulam	thymic category
düğüm sözcük	node word
düzensel sözlük	compositional dictionary

E

edimbilim	pragmatics
edimsel çağrışım	pragmatic association
en az çaba ilkesi	least effort principle
eş alt anlamlı	co-hyponym
eş anlamlı	synonym
eş anlamlılık	synonymy
eş seçim	co-selection
eş zamanlı inceleme	synchronic analysis
eş zamanlılık	synchrony
eşbiçimlilik	isomorphism
eşdizimlilik kalıpları	collocation patterns
eşdizimlilik	collocation

[31] Alanyazında çağrışım kavramının "connotation" ve "association" terimleriyle adlandırıldığı görülmüştür. Bunlardan "connotation" genel kullanım özelliği göstermiş, "association" ise çalışmada Hoey'in 2005 "priming" hazırlama kuramıyla kendine yer bulmuştur. Kavram kargaşası yaşanmaması adına daha çok duygusal nitelikler içeren "connotation", "duygusal çağrışım" terimiyle; zihinsel nitelikler içeren "association" ise Hoey'in 2005 kuramına ait terimlerde "çağrışım" şeklinde adlandırılmıştır.

eşdizimlilik adayı	collocation candidate
eşdizimsel anlam	collocative meaning
eşdizimsel çakışma	collocational clash
eşdizimsel ezgi	collocational prosody
eşdizimsel görünüm	collocational profile
etkinlik	energia
eylem	verb
ezgi	prosody
ezgisel çatışma	prosodic crash

G

genişletilmiş anlam birimi	extended unit of meaning
genel anlam alanı	general semantic field
gönderge	referent
göndergesel eş anlamlılık	referential synonymy
görsel sözlükler	picture dictionary
gösterge	sign
gösterilen	signified
gücül anlambirimcik	connotative seme
gücülbirim	virtueme

H

hazırlama	priming

İ

iç bağlam	co-text
içerik biçimi	content form
içlem	intension
içlem ilişkileri	sense relations
idealizm	idealism
ideografik sözlük	ideographic dictionary
ideolojik sözlük	ideological dictionary
ikileme	reduplication
ironi	irony
ironik	ironic

K

kaplam	extension
karşıt anlamlı	antonym
kategorik eş anlamlılık	categorical synonymy
kavram dizini	thesaurus
kavram haritası	concept map
kavram sözlüğü	concept dictionary
kavrambirim	semanteme
kavramsal alan	conceptual field
kavramsal sözlük	conceptual dictionary
kavramsal anlam	conceptual meaning
kavramsal eş anlamlılık	conceptual synonymy
kesit	register
kısmî eş anlamlılık	partial synonym
konusal sözlük	topical dictionary
konusal anlam	thematic meaning
kullanım	usage
kullanırlık	availability
kuramsal sözlük	notional dictionary
kuramsal dilbilgisi	theoretical grammar

L

lehte anlam ezgisi	favourable semantic prosody
log-olabilirlik sınaması	log-likelihood test

M

mantıksal eş anlamlılık	logical synonymy
mecazi	metaphoric
merkez anlam özellikleri	central semantic traits
metine dayalı anlamsal çağrışım	textual semantic association
metine dayalı birleştirim	textual colligation
metine dayalı eşdizim	textual collocation
mutlak eş anlamlılık	absolute synonymy

N

niteleme sıfatı	descriptive adjective
nitelenen	modified
niteleyici	modifier

O

olumlu anlam ezgisi	positive semantic prosody
olumlu anlam özellikleri	positive semantic features
olumluluk	positiveness
olumsuz anlam ezgisi	negative semantic prosody
olumsuz anlam özellikleri	negative semantic features
olumsuzluk	negativeness
olumsuzluk eki	negation particle

Ö

öbek	phrase
öbeksi eylem	phrasal verb
önerme	propositional
önermesel anlam	propositinal meaning
önermesel eş anlamlılık	propositional synonymy
önvarsayım	presupposition
örtmece	euphemism
özgül anlambirimcik	specific seme

P

pencere aralığı	window span

R

referans derlem	reference corpus

S

sesbilimsel renklendirme	phonological colouring
sesbirimcik çözümlemesi	phonemic analysis
sesletim	pronunciation
sesteş	homonym

sezgisellik	entuitivism
sıfat	adjective
sıfat türleri	type of adjective
sıklık temelli yaklaşım	frequency-based approach
sınıfbirim	classeme
sınırlı ezgi	local prosody
sistematik sözlük	systematic dictionary
sosyal anlam	social meaning
söylem	discourse
söylem ezgisi	discourse prosody
söyleniş	phraseology
söz	parole
söz düzlemi	parole plane
söz içi karşıt anlamlılık	contronym
sözce	utterance
sözcük ağı	wordnet
sözcük anlambilim	lexical semantics
sözcük eş anlamlılığı	word synonymy
sözcük türü	part of speech
sözcükbirimleştirme	lemmatization
sözcükdilbilgisel çevre	lexicogrammatical environment
sözcüksel çevre	lexical environment
sözcüksel eş anlamlılık	lexical synonymy
sözdizimsel çevre	syntactic environment
sözdizimsel değiştirilmezlik	syntactic non-modifiability
sözdizimsel ilişki	syntactic relation
sözdizimsel bileşen	syntactic component
sözlük	dictionary
sözlükbirim	lexeme
sözlük anlamı	lexical meaning
sözlük hazırlayıcı	dictionary maker
sözlükbilim	lexicography
sözlükçe	lexicon
sözlüksel alan	lexical field

sözlüksel anlambirim	lexical unit
sözlüksel bilgi alanı	lexical domain
sözlüksel boşluk	lexical gap
sözlüksel unsur	lexical item
sözvarlığı	vocabulary

Ş

şemsiye terim	umbrella term

T

tabu sözcük	taboo word
tam eş anlamlılık	complete synonymy[32]
tam eş anlamlılık	full synonymy[33]
tanık sözcük	word-witness
tekrarlanma	repetition
tematik sözlük	thematic dictionary
temel anlam	denotation[34]
temel anlam alanı	elemantary semantic field
temel anlamsal eş anlamlılık	denotative synonymy
toplumsal sözcükbilim	social lexicology
tutumsal anlam	attitudinal meaning

U

uyumluluk dizisi	concordance line

Ü

üreysel anlambirimcik	generic seme
ürün	ergon
üst anlamlı	hypernym
üstanlambirimcik demeti	archisememe

[32] Lyons'un 1983 eş anlamlılık sınıflandırmasına ait terim kullanımı.
[33] Murphy'nin 2003 eş anlamlılık sınıflandırmasına ait terim kullanımı.
[34] Türkçe sözcük anlambilim çalışmalarında kavram kargaşası ve buna bağlı olarak çok terimlilik sorunu bulunmaktadır. Alanyazındaki "*denotation*" terimi Türkçede "*düz anlam*", "*temel anlam*", vb. şekilde kullanılmıştır. Çalışmada söz konusu kavram, içerik özelliklerini dikkate alarak "*temel anlam*" terimiyle karşılanmış ve İngilizce terim kullanımı buna göre belirlenmiştir.

üstdilbilim	metalinguistics

Y

yakın anlamlı	near-synonym
yakın eş anlamlılık	plesionymy
yan anlam	secondary meaning[35]
yan cümle	clause
yan/duygusal çağrışımsal anlam	connotative meaning
yansımalı anlam	reflected meaning
yansız anlam ezgisi	neutral semantic prosody
yansız sözcük	neutral word
yapısalcı	structuralist
yapısalcılık	structuralism
yeni sözcük	neologism

Z

zamir	pronoun
zarf	adverb

[35] "*yan anlam*" alanyazında genel olarak "*connotation*" terimiyle adlandırılmaktadır ancak Türkçe üzerine yapılan sözcük anlambilim çalışmalarında bu iki terim arasında kavram farkları olduğu görülmüştür. Kavram kargaşası yaşamamak adına söz konusu terim kullanımına başvurulmuştur.

Ek 2: İngilizce – Türkçe Terim Listesi

A

absolute synonymy	mutlak eş anlamlılık
adjective	sıfat
adverb	zarf
ambiguity	anlam bulanıklığı
analogy	benzeşim
antonym	karşıt anlamlı
apprasial system	değer biçme dizgesi
archisememe	üstanlambirimcik demeti
asymmetry	bakışımsızlık
attitudinal meaning	tutumsal anlam
availability	kullanırlık

B

bound form	bağımlı biçim

C

capital semantic traits	ana anlamsal özellikler
categorical synonymy	kategorik eş anlamlılık
central semantic traits	merkez anlam özellikleri
classeme	sınıfbirim
clause	yan cümle
cognitive meaning	bilişsel anlam
cognitive synonymy	bilişsel eş anlamlılık
co-hyponym	eş alt anlamlı
colligation	birleştirim
collocation	eşdizimlilik
collocation candidate	eşdizimlilik adayı
collocation patterns	eşdizimlilik kalıpları
collocational clash	eşdizimsel çakışma
collocational profile	eşdizimsel görünüm
collocational prosody	eşdizimsel ezgi

collocative meaning	eşdizimsel anlam
compability	bağdaşma
complete synonymy	tam eş anlamlılık
component	bileşen
componential analysis	bileşen çözümlemesi
composite units	birleşik unsurlar
compositional dictionary	düzensel sözlük
computational linguistics	bilgisayar destekli dilbilim
concept dictionary	kavram sözlüğü
concept map	kavram haritası
conceptual dictionary	kavramsal sözlük
conceptual field	kavramsal alan
conceptual meaning	kavramsal anlam
conceptual synonymy	kavramsal eş anlamlılık
concordance line	uyumluluk dizisi
connotation	duygusal çağrışım
connotative meaning	yan/duygusal çağrışımsal anlam
connotative seme	gücül anlambirimcik
content form	içerik biçimi
context dependent	bağlam bağımlı
context set	bağlam kümesi
context-dependent synonymy	bağlam bağımlı eş anlamlılık
contronym	söz içi karşıt anlamlılık
co-occurance	birliktelik kullanımı
core meaning	çekirdek anlam
core word	çekirdek sözcük
corpus	derlem
corpus based	derlem tabanlı
corpus linguistics	derlem dilbilim
co-selection	eş seçim
co-text	iç bağlam

D

deep structure	derin yapı

denotation	temel anlam
denotative synonymy	temel anlamsal eş anlamlılık
descriptive adjective	niteleme sıfatı
descriptive synonymy	betimsel eş anlamlılık
determinative adjective	belirtme sıfatı
determiner	belirten
diachronic	art zamanlı
diachrony	art zamanlılık
dialect	ağız
dictionary	sözlük
dictionary maker	sözlük hazırlayıcı
discourse	söylem
discourse prosody	söylem ezgisi

E

elemantary semantic field	temel anlam alanı
emotive meaning	duygusal anlam
energia	etkinlik
entuitivism	sezgisellik
ergon	ürün
euphemism	örtmece
evaluative connotation	değerlendirici duygusal çağrışım
evaluative meaning	değerlendirici anlam
experimentality	deneysellik
expression form	anlatım biçimi
expressive connotation	anlatımsal duygusal çağrışım
expressive meaning	anlatımsal anlam
extended unit of meaning	genişletilmiş anlam birimi
extension	kaplam

F

favourable semantic prosody	lehte anlam ezgisi
form	biçim
formalism	biçimcilik

free form	bağımsız biçim
frequency-based approach	sıklık temelli yaklaşım
full synonymy	tam eş anlamlılık

G

general semantic field	genel anlam alanı
generic seme	üreysel anlambirimcik

H

homonym	sesteş
hypernym	üst anlamlı
hyponym	alt anlamlı
hyponymy	alt anlamlılık

I

idealism	idealizm
ideographic dictionary	ideografik sözlük
ideological dictionary	ideolojik sözlük
idiom principle	deyim ilkesi
incompability	bağdaşmazlık
inner speech-form of language	dilin iç biçimi
intension	içlem
ironic	ironik
irony	ironi
isomorphism	eşbiçimlilik

K

keyword	anahtar sözcük

L

langue – parole difference	dil – söz ayrımı
langue plane	dil düzlemi
least effort principle	en az çaba ilkesi
lemmatization	sözcükbirimleştirme
lexeme	sözlükbirim
lexical domain	sözlüksel bilgi alanı

lexical environment	sözcüksel çevre
lexical field	sözlüksel alan
lexical gap	sözlüksel boşluk
lexical item	sözlüksel unsur
lexical meaning	sözlük anlamı
lexical semantics	sözcük anlambilim
lexical synonymy	sözcüksel eş anlamlılık
lexical unit	sözlüksel anlambirim
lexicogrammatical environment	sözcükdilbilgisel çevre
lexicography	sözlükbilim
lexicon	sözlükçe
linguistics	dilbilim
loanword	alıntı sözcük
local prosody	sınırlı ezgi
logical synonymy	mantıksal eş anlamlılık
log-likelihood test	log-olabilirlik sınaması

M

meaning	anlam
meliorative	anlam iyileşmesi
metalinguistics	üstdilbilim
metaphoric	mecazi
modified	nitelenen
modifier	niteleyici
moneme	anlambirim
morpheme	biçimbirim

N

near-synonym	yakın anlamlı
negation particle	olumsuzluk eki
negative semantic features	olumsuz anlam özellikleri
negative semantic prosody	olumsuz anlam ezgisi
negativeness	olumsuzluk
neologism	yeni sözcük

neutral semantic prosody	yansız anlam ezgisi
neutral word	yansız sözcük
node word	düğüm sözcük
non-alphabetical dictionary	alfabetik olmayan sözlük
notional dictionary	kuramsal sözlük
noun	ad

O

onomasiological dictionary	adbilimsel sözlük

P

paradigmatic relation	dizisel ilişki
parole	söz
parole plane	söz düzlemi
parsing	çözümleme
part of speech	sözcük türü
partial synonym	kısmî eş anlamlılık
pejoration anlam	kötüleşmesi
peripheral meaning	çevresel anlam
peripheral semantic traits	çevresel anlam özellikleri
phonemic analysis	sesbirimcik çözümlemesi
phonological colouring	sesbilimsel renklendirme
phrasal verb	öbeksi eylem
phrase	öbek
phraseology	söyleniş
picture dictionary	görsel sözlükler
plesionymy yakın	eş anlamlılık
polysemous	çok anlamlı
polysemy	çok anlamlılık
positive semantic features	olumlu anlam özellikleri
positive semantic prosody	olumlu anlam ezgisi
positiveness	olumluluk
pragmatic association	edimsel çağrışım
pragmatics	edimbilim

presupposition	önvarsayım
priming	hazırlama
pronoun	zamir
pronunciation	sesletim
propositinal meaning	önermesel anlam
propositional	önerme
propositional synonymy	önermesel eş anlamlılık
prosodic crash	ezgisel çatışma
prosody	ezgi

R

reduplication	ikileme
reference corpus	referans derlem
referent	gönderge
referential synonymy	göndergesel eş anlamlılık
reflected meaning	yansımalı anlam
register	kesit
repetition	tekrarlanma

S

secondary meaning	yan anlam
semanteme	kavrambirim
semantic association	anlamsal çağrışım
semantic contagion	anlam bulaşması
semantic dictionary	anlamsal sözlük
semantic environment	anlamsal çevre
semantic extension	anlam genişlemesi
semantic field	anlam alanı
semantic harmony	anlamsal uyum
semantic non-compositionality	anlamsal tümlenemezlik
semantic non-substitutability	anlamsal yer değiştirilmezlik
semantic preference	anlamsal tercih
semantic prosody	anlam ezgisi
semantic restriction	anlam daralması

semantic set	anlamsal küme
semantic valence	anlamsal istem
semantical criteria	anlambilimsel ölçüt
semantical method	anlambilimsel yöntem
semantics	anlambilim
seme	anlambirimcik
sememe	anlambirimcik demeti
semic analysis	anlambirimcik çözümlemesi
sense relations	içlem ilişkileri
sense synonymy	anlam eş anlamlılığı
sentence	cümle
sign	gösterge
significance oriented approach	anlam temelli yaklaşım
signified	gösterilen
situation adjective	durum sıfatı
social lexicology	toplumsal sözcükbilim
social meaning	sosyal anlam
specific seme	özgül anlambirimcik
stable seme	değişmez anlambirimcik
structuralism	yapısalcılık
structuralist	yapısalcı
style	biçem
subordinate semantic traits	alt anlamsal özellikler
substitution	değiştirim
synchronic analysis	eş zamanlı inceleme
synchrony	eş zamanlılık
synonym	eş anlamlı
synonymy	eş anlamlılık
syntactic component	sözdizimsel bileşen
syntactic environment	sözdizimsel çevre
syntactic non-modifiability	sözdizimsel değiştirilmezlik
syntactic relation	sözdizimsel ilişki
syntagmatic relation	dizimsel ilişki
systematic dictionary	sistematik sözlük

T

taboo word	tabu sözcük
terminological overabundance	çok terimlilik
textual colligation	metine dayalı birleştirim
textual collocation	metine dayalı eşdizim
textual semantic association	metine dayalı anlamsal çağrışım
thematic dictionary	tematik sözlük
thematic meaning	konusal anlam
theoretical grammar	kuramsal dilbilgisi
thesaurus	kavram dizini
thymic category	duyuşsal ulam
topical dictionary	konusal sözlük
total synonymy	bütüncül eş anlamlılık
translated word	çeviri sözcük
truth condition	doğruluk koşulu
type of adjective	sıfat türleri

U

umbrella term	şemsiye terim
unfavourable semantic prosody	aleyhte anlam ezgisi
unit of meaning	anlam birimi
usage	kullanım
utterance	sözce

V

value	değer
variable seme	değişken anlambirimcik
verb	eylem
virtueme	gücülbirim
vocabulary	sözvarlığı

W

window span	pencere aralığı
word synonymy	sözcük eş anlamlılığı
wordnet	sözcük ağı
word-witness	tanık sözcük

Ek 3: İncelenen Uyumluluk Dizileri

"gerçek" sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	PB04A3A-1986 / bilgilendirici	kaynakların korunması, her şeyden önce **gerçek** insanlığımızın ortaya konması bakımından büyük
2 (BD) 2001-2010 (e)	RH03A3A-1383 / bilgilendirici	Ancak bir kez daha vurgularsak, "**gerçek**" veya "sahte" putları diken acaba
3 (BD) 2001-2010 (e)	UC05A2A-1467 / bilgilendirici	seçecektir. Böyle bir eğilimin, genci **gerçek** dünyadan uzaklaştıracağı açıktır. Ergenlik dönemi
4 (BD) 2001-2010 (e)	PF10A4A-1829 / ekonomi	piyasasının katılımcılarını bankalar, aracı kurumlar, **gerçek** ve tüzel kişiler oluşturuyor. İstanbul
5 (BD) 2001-2010 (e)	RD05A4A-1381 / siyaset	birlik, huzur ve özgürlüğün objektif **gerçek** şartları oluşturulmadan politik demagoji ve
6 (BD) 2001-2010 (e)	TD02A1B-4605 / bilgilendirici	yazmışlardır. Gezi edebiyatının kurucular kuşağı, **gerçek** yolculuk izlenimlerini anlatırlar. Bu yazıların
7 (BD) 2001-2010 (e)	RH03A3A-0625 / bilgilendirici	derecede bir ağırlık vermekle birlikte, **gerçek** anlamda bir felsefi antropolojiyi de
8 (BD) 2001-2010 (e)	TF10A2A-1902 / ekonomi	r reel net getiriyi, n **gerçek** ve tahmin edilen enflasyon oranını,
9 (BD) 1990-2000 (e)	LD02A1B-4487 / bilgilendirici	gerçek olaylar olduğunu, kahramanların da **gerçek** hayattaki kişiler olduğunu belirtiyor. Romandan
10 (BD) 1990-2000 (e)	CC05A1A-1796 / bilgilendirici	yapmakta ve anlattıkları konuyu destekleyecek **gerçek** görüntüler, belgeler, laboratuvar deneyleri ve
11 (BD) 1990-2000 (e)	DE02A4A-1483 / siyaset	bizim de bir resmi bir **gerçek** görüşümüz vardır. Baskı ve terör
12 (BD) 1990-2000 (e)	FE05A2A-1057 / ekonomi	ithalat kotaları, düşük faizler ve **gerçek** değerinin altındaki döviz kurlarıyla sağlanmıştır.
13 (BD) 1990-2000 (e)	ID03A4A-0580 / bilgilendirici	anlamış oluyoruz! Ama bir Türk'ün **gerçek** bir Avrupalı olabilmesi için herhalde
14 (BD) 1990-2000 (e)	JE05A2A-2610 / bilgilendirici	gerekir. Ayrıca bireyin ve toplumun **gerçek** ihtiyaçlarını da belirlemek lazımdır. Tamamen
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA15B2A-0545 / genel	uzak Ne çöller varmış Başlamadan **gerçek** yalnızlık Tam ortasından Kim çıkaracak
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0141 / genel	penceresinden baktığı ve Necip'in "manzarasının" **gerçek** kaynağını Kars'tan ayrılmadan önce keşfettiği
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA16B4A-0695 / genel	mutlu olmak için. Gerisi boş. **Gerçek** mutluluğu bulduğumuzda ya bir anda
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B2A-0321 / genel	da hoşlanmadığımı söyleyemem. Ama tarihle, **gerçek**, ciddi tarihle hiç ilgilenemiyorum." Catherine
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0326 / genel	Soygun!.." Hayır Tiyatro gibi değil. **Gerçek** bir soygun. Başlangıcı, bilimi, kişileri
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B3A-0439 / genel	böyle kaybeden kendisini de kaybetmeli. **Gerçek** komutanlar böyledir. Yenilmiş, o zaman
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	DA16B4A-0082 / genel	korkuyorlardı, Müberranım'ın birdenbire delirmesi, delirmeyi **gerçek** bir olasılık haline düşkünlüğü
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	KA16B4A-0100 / genel	elini sıkarak, "Sağol" dedi. "Sen **gerçek** bir dostsun." Viktor yeniden onları
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B2A-0139 / genel	kaya parçası. Ona hasretle dokundum, **gerçek** dokunuşun inanılmaz tadını duyarak. Bir
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI37C2A-1326 / genel	ifade edin; "Hayatımın-yaşadığım her şeyin **gerçek** sorumlusu benim." Ben kendi adıma
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RI22C2A-0827 / din	Ey her şeyden sevgili, bizi **gerçek** sevgiyi sahtesinden ayırt edebilip sahte

26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QE37C2A-0186 / genel	Azer Bülbül'ün ta kendisi. Yani **gerçek** ismi. Unkapanı'ndaki plakçılar çarşısında yakalanan
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH37C2A-0073 / bilgilendirici	bilginin gerçekliği, basit idelerin şeylerin **gerçek** varoluşu ile olan uyuşumu sayıltısında
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QD36C3A-0075 / genel	Aslında geleneksel kültürümüz bu konuda **gerçek** bir hazine: Ne demiş büyüklerimiz
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI22C1A-0231 / genel	toplum olarak ne yapacağız? Kendimizin **gerçek** durumunu açıkça görmek acaba yeni
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH13C3A-3302 / genel	söner, gider. Bende bir tek **gerçek**, kanatıcı soru bırakıyor o hal:
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FI09C2A-1377 / genel	sahne, ama tamamen içsel ve **gerçek** bir sahne yaşandığını belirtmek istiyorum.
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HG37C3A-0598 / genel	birkaç Cumhuriyet mühendis kuşağı için **gerçek** bir okuldur. Dürüst çalışmanın, ve
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MG09C3A-0355 / genel	röportajlarından, gerçek olaylardan. Mahpus filmi **gerçek** hayat hikâyesindendir. Araştırıp öneriyordum. Böyle
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MG37C3A-0006 / bilgilendirici	kahramanının, bu arada pek çok **gerçek** kişinin gerekirci görüşlerini deneyimlerimiz sık
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LH13C1A-1559 / genel	çocuğun haline bakmadan düşlediği dünyalar. **Gerçek** yaşamın sisler, tüller ardına çekilmesi.
36 (G) 2001-2010 (e)	SF32D1B-2746 / bilgilendirici	iyi bir ad" olduğunu belirterek, **gerçek** mirasın tanımını yapmış. GİDEN HAKLAR
37 (G) 2001-2010 (e)	RH32D1B-2497 / siyaset	acaba? Bendeniz hiç sanmıyorum. Onların **gerçek** dantelleri, gittikleri ülkelerin politikacılarıyla el
38 (G) 2001-2010 (e)	UI32D1B-2553 / genel	şey... İnsan hayatında bir kere **gerçek** aşkı yaşar, işte benim karşıma
39 (G) 1990-2000 (e)	JH32D1B-2486 / siyaset	tabii ki sokaktakilerin tam tamına **gerçek** temsilcileri. Çağdaş bir eğitimi istemiyorlar.
40 (G) 1990-2000 (e)*	IF32D1B-2574 / bilgilendirici	artık geçerli değildir. Bir işletmenin **gerçek** ürünü, işletmenin kendisidir. Ray Kroc'un
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / ekonomi	dışı kadın işgücünde %15'lik artışla **gerçek** bir patlama yaşanmıştır. 2003 yılında
42 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4197 / bilgilendirici	sahibinin bildirdiğine göre Hakemi Use'nin **gerçek** yükseltisi 20 yıl kadar önce
43 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4202 / tarih	bu Rhodoslu demokratları değil, Mausolos'u **gerçek** sorumlu ve suçlu tutmayı tercih
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RE39E1B-2903 / siyaset	restorasyon süreci sırasında) yaşanan çatışmalar, "**gerçek**" çatışmalardır; çünkü bunlar, istikrarsız Türkiye
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / bilgilendirici	kalmıştır. Öyle ise her işin**gerçek** ölçüsü insandır. Ancak insana değer
46 (DYBM) 1990-2000 (e)	FE39E1B-2891 / ekonomi	olarak kapitalist üretim tarzının yükselebileceği **gerçek** temeli oluşturur, onaltıncı yüzyılda olduğu
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4061 / genel	yürek yüreğe değermiş. Varsa yaşanmış **gerçek** aşklar, onlar da eskidenmiş. Aha
48 (BD) 2001-2010 (k)	RD02A1B-4576 / bilgilendirici	sonuçlanmayan eylem olarak tanımlanmaktadır. Burada **gerçek** niyeti tespit etmek zordur. Burada
49 (BD) 2001-2010 (k)	TH03A1B-2406 / bilgilendirici	gerçek varlığına ilgisiz", özneyi, objenin "**gerçek** varlığı üzerinde bağımlı kılmayan", "şeyin
50 (BD) 1990-2000 (k)	CE05A1B-3390 / bilgilendirici	zararı Ödeyen İşleten, bunu zararın **gerçek** yaratıcısına, örneğin taşıyıcıya yöneltemez. taşıyıcıya
51 (BD) 1990-2000 (k)	FG03A1B-3193 / bilgilendirici	aynı rolü üstlenir. Otobiyografik anlatımda **gerçek** otobiyografiye uygun olan en önemli
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	OA16B3A-0409 / genel	gitti, esas oğlan, oyundan çıkarak, **gerçek** hayatını oynamaya gitti efenim. Benim
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	QA16B4A-0155 / genel	botokslu kaşların, boyalı saçların ardındaki **gerçek** insanı bulmaya çalışıyorum. Israrla, hasretle
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	LA16B1A-1376 / genel	olan bir şeyi kabullenmişti ve **gerçek** bir kadın sevmişti. Küçük kız

55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C3A-1291 / genel	uzman kişilere de danışabilirsiniz. Ama **gerçek** bir yeteneği yoksa da fazla
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SI22C3A-0559 / bilgilendirici	vardı. Buradaki ölgün ışıklar artık **gerçek** yerini almaya başlamıştı. Doğunun ve
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	FI22C1A-0855 / bilgilendirici	ve yürekten yakalayan güçlü kişidir. **Gerçek** sanatçı olabilmek için özel yetenek,
58 (G) 2001-2010 (k)	NH32D1B-2566 / genel	bahis oynar. Dansı günlerce sürdürmek **gerçek** bir işkencedir. Ama sonunda para
59 (DYBM) 2001-2010 (k)	PF32E1B-2723 / genel	dolunayın eşliğinde Nemrut'u gerimizde bırakırken, **gerçek** hayata dönmek yerine tümülüsün altındaki
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	MD36E1B-2855 / siyaset	zayıf olması değil, hiçbir zaman **gerçek** bir varlığa sahip olamamış ümmet
61 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1664 / ekonomi	hem de vergi mükelleflerinin parasının **gerçek** değerinde harcanmasına ve dolayısıyla ekonomide
62 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1648 / ekonomi	ve verimli kullanımı, serbest ve **gerçek** rekabeti oluşturma; teknolojide, üretim yöntemlerinde,
63 (BD) 2001-2010 (d)	QC05A2A-2047 / bilgilendirici	edilen sadece satranç kavramlarıdır ve **gerçek** yaşantı ile ilişkisi yoktur. Yine
64 (BD) 2001-2010 (d)	VF10A4A-1813 / bilgilendirici	ansiklopedik nitelikte olabilirler. Ayrıca, kişilerin **gerçek** kimliğini saptamaya yarayan takma adlar
65 (BD) 2001-2010 (d)	SC06A1B-4030 / bilgilendirici	gösterdiği çeşitlilik düşünüldüğünde, kullanılan örneğin **gerçek** popülasyonu olabildiğince iyi temsil ettiği
66 (BD) 1990-2000 (d)	IG03A3A-2015 / din	kadın, "geçiş"in kapısıdır: gündelik dünyanın **gerçek** mekânından, ayin sırasında aşkın yaşantılara
67 (BD) 1990-2000 (d)	CD02A1B-3515 / genel	cennete taşımak istiyorum. Sana aşkın **gerçek** mucizesini tattırmak istiyorum..." Bu arada,
68 (BD) 1990-2000 (d)	LC10A1A-2070 / bilgilendirici	başka bir sembol genellikle değişkenin **gerçek** (tarihi) gözlem değerlerini gösterirken o
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B4A-0909 / genel	seçtiğim eşyalarımın bu büyülü geçişi, **gerçek** bir sanatsal yapıt etkisi yarattı
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	PA15B1A-1665 / genel	gerçek bir yalanı her yalanın **gerçek** bir hikâyesi var marazi bir
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / genel	köylerinden birinde yaşıyordu. Mecazen değil, **gerçek** bir köye benziyordu yaşadığı yer.
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	GA15B1A-1722 / genel	midir Türk müdür İnsansındır, çünkü **gerçek** insan Kışın kiler dolu yaz
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	MA15B1A-1726 / genel	daha hızlı yaşlanmış hem de **gerçek** altın çerçevede sanki bir yabancı
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QH42C2A-0817 / din	İnsanlar, yeniden gerçekten inanmak ve **gerçek** bir dine bağlanmak istiyorlardı; bizzat
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / siyaset	hakkındaki tahminlerin çokluğu, Taliban birliklerinin **gerçek** gücünün kestirilmesini zorlaştırıyor. Dünyadaki orduların
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RI37C1A-0848 / genel	ederek yolun doğrusunu görmeye çalışmadır. **Gerçek** Hayat Kareleri Merhaba Sevgili İhsanoğlu!
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PG37C3A-1420 / siyaset	bunların hiçbiri benim anladığım anlamda **gerçek** birer parti değil. Türkiye'nin sorunlarını
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	FI37C3A-3010 / genel	çakılacak korkusuna kapılıp, bu sefer **gerçek** takımınızın oyuncularına giydiriyorsunuz. Garip bir
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / bilgilendirici	yapıldığını iddia ettiği tarihi eserlerin **gerçek** ustalarının kimler olabileceği sorusu da "...
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EC37C2A-0662 / bilgilendirici	anlam taşır, insanlar kelimeleri, çoğunlukla **gerçek** duygu ve düşüncelerini örtmek için
81 (G) 2001-2010 (d)	SF25D1B-2147 / genel	ilişkin site maketleriyle edinilecek konutun **gerçek** ölçütlerinde kurulan konut maketlerini sergiliyor.
82 (G) 2001-2010 (d)	ND30D1B-2198 / siyaset	ileri sürdü. Fransız avukat, Türkiye'de **gerçek** bir muhalefetin olmamasının demokrasinin eksikliğinin
83 (G) 1990-2000 (d)	LI27D1B-2828 / siyaset	denk getirilen zirvenin geniş katılımlı **gerçek** bir Ortadoğu zirvesi olması yolundaki

84 (DYBM) 2001-2010 (d)	UE36E1B-3358 / tarih	dönüşmeye başlamıştır. Ancak bu kelimeyi **gerçek** bir hükümdar unvanı haline getiren,
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	OD36E1B-2857 / siyaset	var olan iktisadî-toplumsal yapının geleceğinden **gerçek** veya hayali nedenlerle kendisi açısından
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	MF10E1B-2864 / bilgilendirici	ve başarıya ulaşılacağını iddia ediyor. "**GERÇEK** VERİMİ YAKALAMANIN KURALLARI" * Azla yetinmeyin
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	KD36E1B-2853 / bilgilendirici	reformunu ve ÇTK'yı anlamamız için **gerçek** somut verilerden bizim için bu
88 (BYM) 2001-2010 (d)	UI22F1D-4685 / tarih	M.S 2. yüzyıllar arasına yerleştirilen **gerçek** çöküş sürecinde, Thot rahiplerinin binlerce
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4614 / bilgilendirici	nadiren bulunduğunu söyler; çoğunluk **gerçek** iyinin zevk, onur ve servette
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / tarih	Harp zorunlu ve hayati olmalı. **Gerçek** kanaatim şudur: Milleti harbe diyenlere
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B2A-1232 / genel	Bilgin'in tüfeği bu." Artık kocaman, **gerçek** bir tüfeğim vardı. Sabah, gideceğimiz
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VI13C1A-2637 / genel	yana karar verecek. Unutulmamalıdır ki **gerçek** adalet, her ülkeye ve her
93 (G) 2001-2010 (e)*	UI27D1B-2467 / genel	seviyorum tabii. Öyle yalandan değil, **gerçek** sevgi duyuyorum hepsine. Onları
94 (DYBM) 2001-2010 (e)	VI19E1A-3989 / genel	yazınız. * Rüyanızda gördüğünüz bir olay, **gerçek** hayatta oldu mu? Yaşadığınız ilginç
95 (BD) 2001-2010 (k)	UD02A1B-4620 / bilgilendirici	biriktirilir. Metin dünyası, metin ve **gerçek** dünya arasında bağlantı kurar. Metin
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QD16C4A-0105 / genel	Hedefi tarih öğretmeni olmak. Yaşanan **gerçek** olaylar ilgisini çektiği için tarih
97 (BD) 2001-2010 (d)*	TD02A1B-4608 / tarih	işgal olmadığını söyleseler de zamanla **gerçek** niyetlerinin ülkeyi işgal etmek ve
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B1A-1233 / genel	zamanından önce büyümek zorunda kalmayan **gerçek** bir çocuk oldum. NASRETTİN HOCA
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	beni inanılmaz derecede etkiledi. Hayatın **gerçek** anlamıydı benim için Emine'nin anlattıkları.
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	RI22E1B-2911 / bilgilendirici	da öyle değildir. Bir yıldızın **gerçek** büyüklüğü ve uzaklığı ancak karmaşık

“hakiki” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	RH03A3A-1383 / bilgilendirici	bir deyişle, bu şiddetten, "onun **hakiki** özünün hakiki belirişi" olmaktan uzak,
2 (BD) 2001-2010 (e)	PB04A3A-1986 / tarih	hayat için, muvaffakiyet için en **hakiki** mürşit ilimdir fendir. İlim ve
3 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A3A-0815 / tarih	bazı vakıf uygulamaları görülmüştür. Fakat **hakiki** manasıyla vakıf müessesesi İslamiyet'le birlikte
4 (BD) 2001-2010 (e)	RD03A4A-0831 / bilgilendirici	iki türlü kibarlık vardır: 1. **Hakikî** nezaket 2. Mecazî nezaket Hakiki
5 (BD) 2001-2010 (e)	RE05A1B-4277 / tarih	sabırların tükendiği devreye girmiştik. 1947 **hakiki** bir buhran noktasıdır. Ümitsizlik aşikar
6 (BD) 2001-2010 (e)	SH03A1B-3156 / bilgilendirici	olduğu fikir sistemiydi. İnsan varlığının **hakiki** rehberi olan kanaatler bütünüydü. Gerçek
7 (BD) 2001-2010 (e)	UE05A1B-4299 / tarih	teşkil edilecekti. Sovyet hükümeti, bölgenin **hakiki** sahipleri olan Türklere devredilmemesi için
8 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A2A-1391 / tarih	görüş sayesinde Türk kavminin tarihte **hakiki** mevziini tayin etmek, yani Türklerin

9 (BD) 1990-2000 (e)	EH03A3A-2021 / bilgilendirici	"izm"e göre araştırmıyorsa, aynı şekilde **hakiki** sanatçı da, herhangi bir "izm"e
10 (BD) 1990-2000 (e)	LG03A3A-0683 / bilgilendirici	gelmesini kendi kendisine engelleyecek. Çünkü **hakiki** sanat veya sahte sanat; mimesis,
11 (BD) 1990-2000 (e)	ID02A2A-0640 / tarih	ve amil olduklarını göstererek onlara **hakiki** vaziyetlerini bildirmek ve erkeklerin de
12 (BD) 1990-2000 (e)	DE05A1B-3419 / tarih	ile bu memlekette ciddî ve **hakikî** bir salâh ve selâmet devri
13 (BD) 1990-2000 (e)	EE05A1B-3451 / siyaset	olarak anlaşılmasının tabii bir neticesidir. **Hakiki** demokratik rejimde hu tarif en
14 (BD) 1990-2000 (e)	IC06A1B-3723 / bilgilendirici	bignonioides Walt., Syringa vulgaris L.) adi leylak, (Jasminum officinale L.) **hakiki** yasemin, (Eriobotrya japonica Lindl) Malta
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA16B2A-0724 / genel	bükülüyor, o pespaye, titremeleri, kıpırdanmaları **hakiki** edimlerinmiş gibi davranarak hayatını tüketiyorsun...
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA15B1A-2636 / din	onunla dolmak Ancak böyle olur **hakiki** insan olmak Işık beraber bulunur
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0326 / genel	oldum. En yakın arkadaşıma, en **hakiki** dostuma değil bir derdimi yanmak,
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B3A-0615 / genel	mümkün mü? Asıl ben kendimi **hakiki** bir İstanbul ailesinin çocuğu farz
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B3A-0503 / genel	faaliyetler yapıyormuş şüphesini uyandırmamak için **hakiki** hayatı ile ilgisi olmayan bir
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	FA14B1A-2670 / genel	Alman oldular? Sen Almansan, biz **hakiki** Almanlar neyiz? 2. DAZLAK: Bu
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B3A-1721 / genel	film çevirmiyoruz, keşif yapıyoruz. **Hakiki** şahıslar varken, yerlerine başkaları olmaz.
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B3A-0630 / genel	bahçesinde oturdular. Kahveci Almanya'dan gelen **hakiki** Seylan çayını demlerken köyün delikanlıları
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	DA14B1A-1307 / bilgilendirici	kopmuş bir mes'ele değildir. Bilakis **hakiki** şiir; gücünü hayallerden değil, iradeden
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI22C3A-0210 / genel	erkeğiyiz! Saksıda değil, sokakta büyümüş "**hakiki**" erkeğiz! Şimdi erkeklerin kadınsılaştırılması, kadınların
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C4A-0055 / genel	yeryüzünün en büyük ayrımcılığını, en **hakikî** soykırımı sahneye koymaya başlıyorsun. HEDİYELİ
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RI22C3A-0520 / din	ve uhrevî acılarından kurtulur. Çünkü, "**Hakikî** zevk, elemsiz lezzet, kedersiz; sevinç
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SI22C3A-4728 / bilgilendirici	bulunur. Bu cinsin etinin tadı, **hakiki** palamuta nazaran hiç güzel değildir.
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C3A-1529 / tarih	çıkmışlardı, fakat bu avamfirip şiarlar **hakiki** bir oportünizmi örtüyor, arkadan gelen
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH37C2A-0073 / bilgilendirici	çeşitliliğin gerçek açıklayıcı ilkesi ve **hakiki** belirleyici temeli olarak, ulusların tinsel
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TH37C3A-1151 / bilgilendirici	büyücülükle mücadele kapısını açtığı için, **hakiki** dindarlığın gelişmesi imkânını temin etmiştir.
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	IE39C3A-1108 / bilgilendirici	"birey." Bunlardan biri olmadan kelimenin **hakikî** anlamıyla bir hukuktan bahsedilemez. Hukuk,
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FG03C4A-1508 / bilgilendirici	ifadeye kâfi değildi. Bu bakımdan **hakiki** büyük gramercinin, Hüseyin Cahit'in bu
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	KE39C2A-2617 / tarih	ne yapmalı, diyordum. Urfa'nın **hakiki** fikirlerini samimi hislerini anlamak lâzımdı.
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MG37C4A-1285 / genel	babayiğitte az bulunurdu ya... İstanbul'un **hakiki** çehresi, ahşap evlerin mahzenlerine mi
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	EH37C3A-1755 / tarih	Bu vahim bir hal almış. **Hakiki** âlimsen Kâtip Çelebi gibi bir
36 (G) 2001-2010 (e)*	QH32D1B-2569 / genel	bence hâlâ samimi olmak, en **hakiki** erdemlerden biri), "Karpuz Kabuğundan Gemiler
37 (G) 2001-2010 (e)*	PI27D1B-2822 / genel	York Moda Günlemeleri tarzı okazyonlarda, **hakiki** bir kabiliyet fukarası (ve fakat

38 (G) 2001-2010 (e)*	PI27D1B-2816 / bilgilendirici	Tıp Kurumu'na götürüldü. İşte, "en **hakiki**" beslenme piramidi Amerikan Tarım Bakanlığı'nın
39 (G) 1990-2000 (e)*	LG24D1B-2297 / genel	Kıral bol bol film izledi. "**Hakiki**" sinema tutkunları Murathan Mungan, Atilla
40 (G) 1990-2000 (e)*	KD30D1B-2184 / siyaset	edilen RP, kendi çerçevesi bulunarak, **hakiki** manada çok iyi yorumlansa, Refah'ın
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RG37E1B-3046 / bilgilendirici	hakiki kişiliği "itiraf" ediyor gibidir. O **hakiki** kişilik çeşitli sebeplerle, savaş zamanı
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RE36E1B-3293 / genel	ambalajın, maskelerin ve "gösteri"nin ötesinde **hakiki** bir şeylere işaret etmek için
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SD36E1B-2861 / siyaset	bir "resmî görüş"ü bir de "**hakiki** düşüncesi" olması ve bu ikisinin
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UE36E1B-3358 / genel	İngiliz soylularının bordo renkli kadifeden **hakiki** smokin ceketi bile vardır. Niçin
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	HE39E1B-2836 / bilgilendirici	kıymetli kitaplar haline gelecektir. Ve **hakiki** kitapsever ödünç vermez. Yıllardır taşıdığı
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	LD39E1B-2927 / bilgilendirici	ve yaşanılan yüzyılın isteklerine uygun, **hakiki** ve somut bir Millî Eğitim
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	WI22F1D-4713 / genel	"Sahte Hoca" diye düştü! Peki, **Hakiki** Hoca nedir? Yasalara veya akademiaya
48 (BD) 2001-2010 (k)	TE02A2A-1402 / bilgilendirici	ve güçlü bir teminatı olacaktır. **Hakikî** ve doğru bilgilere dayanılarak sağlanacak
49 (BD) 2001-2010 (k)	OG03A1A-3307 / bilgilendirici	denge ya da dengesizliklerdir. Çünkü **hakiki** eleştiri ancak içkinse ve bilinçli
50 (BD) 1990-2000 (k)	MG03A4A-0068 / genel	kayıtsız, elleri arasından geçen şeylerin **hakiki** değerinden habersiz, telaşlı ve mütehakkim
51 (BD) 1990-2000 (k)	KD02A3A-0603 / bilgilendirici	hareket her iki unsuru da, **hakiki** bir modemizmi ve yerel kültüre
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	QA16B2A-1314 / genel	kıpkırmızı. Babasına kuş katili diyen **hakiki** bir düşman peydahlanınca... Birdenbire -hep
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	OA16B3A-0409 / genel	de baldızım bakmıştı, ama böyle **hakiki** ayrılık müşkül tabıatiyle... Heyetten bir
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	EA16B4A-1042 / genel	girip çıktığını Süzan'a bildiren, Ayşe. **Hakiki** patronunun kim olduğunu hiç unutmayan
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	OI22C3A-0751 / din	kalan kahvaltı türünde yiyecekler yerleştirmiş. **Hakiki** ve en güzel nimetlerini ise
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	OE09C2A-1533 / tarih	zaferi için yalnız zemin hazırladı. **Hakiki** zaferi siz ihraz ve idame
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	LI09C3A-1303 / genel	kutnudan şalvar, başında şar dedikleri **hakiki** ipekten başörtüsü... Şar çok büyüktür,
58 (G) 2001-2010 (k)	OH32D1B-2567 / genel	ben en çok moru severim. **Hakiki** Bir İnsan, Bir Yurtsever Her
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	SG37E1B-2935 / bilgilendirici	der gibiydi: "Hakiki hayat ve **hakiki** mutluluk mümkün değildir. Dünya çok
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	KE05E1B-3299 / siyaset	daha koltuğuna oturmadan anlaşmaları imzaladı. **Hakiki** bir öz taşıyıp taşımadığı tartışmalı
61 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A4A-1401 / tarih	ki, biz henüz şimdiye kadar **hakiki**, ilmi, müsbet manası ile milli
62 (BD) 2001-2010 (d)	TD43A2A-1811 / bilgilendirici	şiddetin ne olduğunu öğrenir. Böylece **hakiki** hayatta şiddete çok fazla bulaşmaz.
63 (BD) 2001-2010 (d)	UB04A4A-1998 / bilgilendirici	mermerler hakiki mermer olarak tanımlanmaktadır. **Hakiki** mermerler değişik metamorfizma koşullarında oluşurlar.
64 (BD) 2001-2010 (d)	OB04A3A-1566 / bilgilendirici	karina denen kısmın olmayışıdır. Struthioniformes (**Hakiki** Deve Kuşları), Rheiformes (Amerika Deve
65 (BD) 2001-2010 (d)	SH03A3A-1390 / bilgilendirici	eyle ki, eyleminin sonuçları yeryüzünde **hakiki** insan yaşamının sürekliliğiyle uyum içinde
66 (BD) 1990-2000 (d)	JC01A3A-1019 / bilgilendirici	gurupta toplanabilir. A. Siyatik skolyoz: **Hakiki** skolyoz değildir. Fıtıklaşmış bir diskin

67 (BD) 1990-2000 (d)	KG03A4A-2011 / bilgilendirici	bir makarna paketinin öykünülmüş görüntüsü, **hakiki** kavram haline geldi ve mal
68 (BD) 1990-2000 (d)	KH03A1B-3125 / bilgilendirici	ayıran Bergson gibi, O da, **hakîkî** âlemi madde ve mânâdan ibaret
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B3A-0033 / genel	konduruyor yanağına. Çok saklayan, çok **hakiki** bir öpücük. Behiye kendini hayatta
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	SA16B3A-1144 / genel	kadın uzattığı elini geri çekerek **hakiki** yılan derisinden çantasını açıp DVD'yi
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA16B4A-1265 / genel	de tamah eder büyücünün yalanına. **Hakiki** mülkün ruhundur, esenlik sana mahsustur,
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	FA16B3A-3371 / genel	ŞEREF: Ama bana oyuncak değil **hakiki** tabanca vermiş. MELEK: Ama vermeseydi
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	EA14B1A-1616 / genel	havayla) Yeni sayılmaz. Geçenlerde aldım. **Hakiki** vizon... HAYRİYE HANIM: Güle güle
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RG37C1A-0844 / genel	ağaçlar nazlı nazlı gülümsüyor, mahlukat **hakiki** misafiri meraklı gözlerle bekliyordu... "En
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	RE39C3A-0721 / TARİH	birçok atılımlar gerçekleştirilmeye başlanır. "Milletin **hakiki** efendisi köylüdür," öz deyişi ile
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	SG03C4A-3372 / genel	tortusu tütsüsüne tutmasıydı. * Saki; Bakinin **hakikî** kıymetteki sakiynamesini rakîk bir sesle
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	UE09C3A-0850 / tarih	nişanlarını göster," demiş. Bekir Ağa: "**Hakiki** kahramanların nişanları sinelerinde sakladıkları muharebelerde
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / din	iyice acıkmadan yemek yememek. 2- **Hakiki** iştah mevcut iken, yâni iyice
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GE39C4A-1064 / siyaset	(sermayenin devleti) olduğunun bilincine varan **hakiki** burjuvalar haline gelmektedir. TBMM'de burjuvazinin
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	II22C3A-0889 / genel	onu okuyalım... "E.B.H.Ö.S.Ö.Y.B." (En Bi **Hakiki** Öz Serbest Özgür Yazarlar Birliği)
81 (G) 2001-2010 (d)	VI27D1B-2809 / siyaset	ancak bu şekilde sürekli ve **hakiki** bir sosyallikle kucaklaşır. APOLİTİK SEÇİM
82 (G) 2001-2010 (d)	OI27D1A-2821 / bilgilendirici	endüstriyel boyut kazanması sağlandı. Günümüzde **hakiki** anlamda işleme sanatı ise ancak
83 (G) 1990-2000 (d)	LD30D1B-2208 / genel	Gürtuna, "Olayla ilgili elimize henüz **hakiki** ve müşahhas bir gerekçe intikal
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	OI42E1B-2937 / bilgilendirici	kuşatıp, üzerine titreyen de annedir. **Hakîkî** annelik, evladını doğurmak, yedirip içirmek,
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	UE36E1B-3296 / genel	eve dönmediği oluyor. Şehrin cangıllarında **hakiki** bir "survivor". Şeytan Çıplak!
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	MD39E1B-3360 / bilgilendirici	pedagojik cereyanlar arasında bocalamaktan kurtararak **hakikî** hedeflere doğru yürütmek maksadı güdülmüştür.
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	CE39E1B-3022 / tarih	imparatorluğun İlk müessisi, hem Rumelinin **hakiki** fatihi demektir..." Cepheyi ve meşakkati,
88 (BYM) 2001-2010 (d)	RG37F1B-2934 / genel	kestane, yok diyecek keyfimize. En **hakiki** oda kokusudur kızarmış mandalina kabuğu.
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	RD03A3A-0435 / din	yeri nedir? İnsan-ı Kâmil kimdir? **Hakikî** insan kimdir? İnsan-ı Kâmil ile
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / tarih	tam bağımsızlığını sağlayabilmek için yegane **hakiki** kuvvet, en kuvvetli temel, iktisadiyattır."
91 (KŞ) 2001-2010 (e)*	RA16B2A-0441 / genel	Onunla konuşurdum. Bir türlü onun, **hakiki** mezarına götüremediler beni. Babamın bir
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SE39C3A-0543 / genel	var bizde, bir de türedisi "**Hakiki** Koç". Ama önceki daha hakiki.
93 (G) 2001-2010 (e)*	PG24D1B-2301 / genel	bir bakışıyla ayaklarının dibine seren **hakiki** sarışın. Almanya'da başlayan kariyerini Hollywood'da
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	VI19E1A-4054 / genel	alışverişlerin koşuşturmayla değil, asude ve **hakiki** bir zevkle yapıldığı küçük şehir

95 (BD) 2001-2010 (k)	SD02A1B-4587 / bilgilendirici	varlık için takip edilmesi gereken **hakiki** bir değeri olduğunu söylemektir". Bir
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C2A-1464 / genel	en temiz pak giyineni: - Biz **hakiki** Sadhu değiliz, dedi. - Bu yaptığınız
97 (BD) 2001-2010 (d)*	UD02A2A-1404 / bilgilendirici	şeylerin gerçekten vuku bulmasıdır. Psikanalizde **hakiki** bir değişim, sizin özne olarak
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	PA16B4A-1475 / din	her nefeste ilmin yenileniş sırrı, **hakiki** itidal noktasına nasıl seyredildiği bana
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	RI22C4A-0804 / bilgilendirici	balıkları şekilli olarak yerleştirip, bolca **hakiki** zeytinyağı serpelim. * Önceden ısıttığımız 180 °C
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI19E1A-4050 / genel	zaman: - İşte, dediler, burası **hakiki** Türk kahvehanesi!.. Dışarıda kalabalık bir

“güçlü” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	ND02A1A-2652 / bilgilendirici	oldukça etkindir. Örneklem grubunun çoğunluğu **güçlü** ve güvenli bir yere sığınma
2 (BD) 2001-2010 (e)	UC01A3A-0773 / genel	içinde hissedeceksin. Sen zeki, akıllı, **güçlü**, verimli, eğitimli, çağdaş bir insansın.
3 (BD) 2001-2010 (e)	PC06A3A-1954 / bilgilendirici	çünkü kompleks analizde son derece **güçlü** bir araç olan dönüşümlerle elimizdeki
4 (BD) 2001-2010 (e)	OD05A3A-0720 / siyaset	üzerinde etkili olan faktörlerden en **güçlü** etkiye sahip olan değişkenler siyasal
5 (BD) 2001-2010 (e)	QD02A3A-1429 / siyaset	değişime maruz kalmıştır." Bu değişimin **güçlü** belirtileri, gerek Anglo-Sakson gerekse kıta
6 (BD) 2001-2010 (e)	PC06A2A-1969 / bilgilendirici	kendi etkisine düşürdüğü gibi, kendinden **güçlü** titreşimlerin de tesirine girebilir. Biyolojik
7 (BD) 2001-2010 (e)	NC01A3A-1083 / sağlık	olasılığı azalır. Bu konuda en **güçlü** ilaç INH'dır. Daha sonra RMP
8 (BD) 2001-2010 (e)	SF10A2A-1861 / ekonomi	artışı ve ekonomik büyüme arasında **güçlü** bir bağ olduğunu göstermektedir. İktisat
9 (BD) 1990-2000 (e)	DC06A3A-3364 / bilgilendirici	kablolarda depolanmalıdır. Bobin ve transformatörler **güçlü** mıknatısların yanına monte edildiğinde, performansları
10 (BD) 1990-2000 (e)	KE05A4A-2596 / bilgilendirici	uyumcu modele dayanarak, Ereğli gibi **güçlü** bir sanayi kasabasını ele almış,
11 (BD) 1990-2000 (e)	DD02A3A-1781 / siyaset	Marksizm ile iç içe oluşmalarına, **güçlü** komünist hareketlerle rekabet etmek zorunda
12 (BD) 1990-2000 (e)	EE05A1B-3440 / bilgilendirici	hürriyetinin) kötüye kullanılmasını önlemeyi ve **güçlü** basın karşısında kişi ve kuruluşları
13 (BD) 1990-2000 (e)	KD02A4A-0303 / bilgilendirici	için dile, doğurgan ve çok **güçlü** bir nitelik kazandırırlar. Bugün
14 (BD) 1990-2000 (e)	KF10A3A-1767 / siyaset	her ikisinin idame ettirilmesi için **güçlü** bir ekonomi şarttır. Onun içindir
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0777 / genel	bu güzelliği tutabilmek, dondurabilmek için **güçlü** bir istek duyuyorum. Ne olurdu,
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B1A-0713 / genel	de onu izlemekten kendi payıma **güçlü** bir tatmin duyuyordum elbette. Ben
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA14B1A-1595 / tarih	buldurur kendini. Padişah sözü öyle **güçlü** bir boradır ki, oğlum, öyle
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA16B2A-1243 / genel	rahatlıkla söylenebilirdi. Anları iyi hatırlayan **güçlü** bir belleği vardı. Röportaj yaparken
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA14B1A-1600 / bilgilendirici	veya uzun, yahut zayıf veya **güçlü** metal tınılarla desteklenir. Bu arada
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	KA16B4A-0121 / genel	birbirlerine vurup duruyorlar. Beş altı **güçlü** genç onları birbirlerinden zorla ayırıyor,

21 (KŞ) 1990-2000 (e)	CA16B2A-1308 / genel	duyuruyordu bu da en azından. **Güçlü** bir yel şangırdatıp duruyordu camı-çerçeveyi.
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-1948 / tarih	edileceği hiç aklından geçmemişti. Çok **güçlü** ve çok sevilen bir kumandan
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	EA16B2A-1740 / genel	gelişigüzel bırakmış olduğumu hatırladım. Birden, **güçlü** silahın kargaşaya son verebileceği düşüncesiyle
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C4A-0055 / tarih	yer burası: Portekizli "kâşiflerin o **güçlü** ayaklarını bastıkları yer. Kızılderililerse, bu
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C4A-1427 / bilgilendirici	durumunun heterojenliği ve çeşitliliğine yapılan **güçlü** vurgu, insan düşüncesinin nesnel gerçekliğe
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RF36C1A-0294 / ekonomi	Bankerler denilen küçük bir grubun **güçlü** bankaları var. Güçlü uluslararası bankacılardan
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PG22C1A-0518 / genel	hafiflemeye yol açmayı başaramadık. Öylesine **güçlü**, derin bir korku ki bu
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C2A-0143 / siyaset	bir araya gelmelerini ve çok **güçlü** bir Dinsel-Siyasal-İdeolojik akım
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QF41C2A-1482 / siyaset	etmiştir. Onlara göre iktidarın en **güçlü** adayı bu partidir. Çünkü üç
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE39C4A-1397 / genel	Le Carre, yanıltılan Amerikan kamuoyunun "**güçlü** bir ikna kampanyasına hedef olduğunu"
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GE09C4A-0248 / tarih	yayımlanan bir makale: "Çağımızın en **güçlü** ve en olağanüstü adamlarından biri
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DE39C3A-0458 / ekonomi	10 ülke arasında yer almaktadır. **Güçlü** ve eşgüdümlü bir koro, bazı
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ED37C3A-0401 / tarih	bir iktidar biçimi olarak sürdürülmesine, **güçlü** bir baskı yöntemi olarak kullanılmasına,
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LC35C4A-0471 / genel	ayaklarını birbirinden ayrık olarak ve **güçlü** bir pozla yere basar. Kasları
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	II13C2A-1288 / bilgilendirici	da medeniyet doğar. Terbiyenin en **güçlü** ritüeli ise, mesleklerin öğrenilmesi için
36 (G) 2001-2010 (e)	TH32D1B-2487 / genel	bu toplumun bireyleri ağaç kaldıkça... **Güçlü** vurguncular, baltalarıyla hem ormanın ağacına,
37 (G) 2001-2010 (e)	RH32D1B-2497 / tarih	ne ince, ne hünerli, ne **güçlü** insan! - Evet ama bendeniz hiçbir
38 (G) 2001-2010 (e)	NF25D1B-2157 / ekonomi	Amerikan Hazine Bakanlığı yetkilisi, Ankara'nın **güçlü** bir ekonomik program uygulamakta olduğunu
39 (G) 1990-2000 (e)*	OI32D1B-2556 / siyaset	söyleniyor. Bu kıpırdanışları ciddîye alan, **güçlü** bir siyasî partinin doğum sancıları
40 (G) 1990-2000 (e)*	UI32D1B-2553 / genel	her şeyin üstesinden gelebileceğine inanan, **güçlü** ve güzel bir kadın olduğumun
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4187 / tarih	Ayrıca sarayların kontrolünde olduğu anlaşılan **güçlü** bir ekonomi ve ticaret hayatına
42 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4202 / tarih	kontrolünün veya en azından çok **güçlü** bir Karya nüfuzunun olduğunun bir
43 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / ekonomi	ile ilgili taleplerinin ortak ve **güçlü** bir sesle sunulmasına olanak sağlarken,
44 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / siyaset	karşı Avrupa kamuoyunda çeşitli nedenlerle **güçlü** bir direnç varken, on yıl
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	FE39E1B-2891 / genel	bırakılmasıyla, toplumda islami kesime karşı **güçlü** bir tepki oluşturuldu. Ancak burjuvazi,
46 (DYBM) 1990-2000 (e)	KF10E3C-3370 / ekonomi	ekonomisinin güçlendirilmesinin gereğine işaret etmektedir. **Güçlü** bir KKTC ekonomisi ve adada
47 (BYM) 2001-2010 (e)	UI22F1D-4686 / bilgilendirici	tarih anlayışına alternatif olabilecek düzeyde **güçlü** bir tarih kurgusunu biçimleme noktasında
48 (BD) 2001-2010 (k)	SD02A1B-4593 / bilgilendirici	ve görüntülü konferansın kullanımı, öğreticilerde **güçlü** iletişim becerilerine sahip olmanın yanı
49 (BD) 2001-2010 (k)	TC01A4A-1403 / sağlık	ve buluşla karşılaşma dopamin düzeyimizde **güçlü** bir etki meydana getirmektedir. Yeni

50 (BD) 1990-2000 (k)	LF10A1A-1825 / ekonomi	merkez bankaları piyasaya müdahale ederek **güçlü** paralarını satıp, zayıf paraları satın
51 (BD) 1990-2000 (k)	LE05A1B-3677 / tarih	konusunda ikna etti. Sonuçta grubun **güçlü** bir organizasyon kurma çabaları sonuç
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	RA16B2A-0403 / genel	yıl daha yaşlıydı. Gövdesini erkeğin **güçlü** kollarına teslim ederken, "Keşke ellerin
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	OA16B2A-0095 / bilgilendirici	Su çok güçlüdür. Doğanın en **güçlü** elemanı, topraktan önce sudur. Görünüşüyle
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	GA16B2A-0616 / genel	bulaştırmaya gelince, yapamıyorum. Bu adam **güçlü** biri mi; içimdeki koskoca, hantal,
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	PI09C2A-1320 / genel	yaşıyor. Anlatılanlara göre son derece **güçlü** ve bilgili bir hanımefendiymiş. Belki
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI43C3A-1806 / tarih	bir mağlubiyet olmuştur. Ayrıca Vietnam'a **güçlü** bir Çin ve Rus askeri
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	KE09C3A-0599 / genel	alıp hemen boşanacaksın." Bu üç **güçlü** kadına karşı dayıcığım ne yapabilirdi
58 (G) 2001-2010 (k)	SI32D1B-2551 / genel	demeyin. Ben de öyle düşünürdüm, **güçlü** bir iradeyle kolayca yenilebilir derdim
59 (DYBM) 2001-2010 (k)	PF32E1B-2723 / siyaset	işbirlikleriyle yola devam etmesi daha **güçlü** olasılık. Gelecek senaryoları Özilhan'a göre
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	FD36E1B-2848 / bilgilendirici	millî kimliklerin kuruluşunda, etkin, saldırgan, **güçlü** erkeklik mitinin cisimleşmesinde, çilecilik ve
61 (BD) 2001-2010 (d)	VF10A4A-1813 / bilgilendirici	SGML yapısının bir alt kümesidir. **Güçlü** ve esnek bir yapıya sahiptir.
62 (BD) 2001-2010 (d)	UF10A2A-1866 / ekonomi	imalatı arasında uzun yıllardır oluşmuş **güçlü** bir entegrasyon vardır. Ancak, küreselleşmenin
63 (BD) 2001-2010 (d)	OB04A3A-1566 / bilgilendirici	izole olmuş bir şekilde bulunur. **Güçlü** ayakları ile vücudunu yukarı kaldırarak
64 (BD) 2001-2010 (d)	SC05A2A-2050 / bilgilendirici	yöndeki çalışmaları gerçekleştirebilecek pek çok **güçlü** özelliğe sahiptir. Çalıştayımız, eğitim fakültelerinin
65 (BD) 2001-2010 (d)	UF10A2A-1882 / ekonomi	bir rekabet ortamının tesis edilmesi, **güçlü** bir kredi sisteminin oluşturulması, teknolojik
66 (BD) 1990-2000 (d)	JE05A3A-0648 / tarih	Avrupa'nın güçlendirilmesi gereği ortaya çıkmıştır. **Güçlü** bir Batı ittifakının ancak ekonomik
67 (BD) 1990-2000 (d)	ID03A2A-0525 / genel	akabinde Türkiye'ye döndüğümde gerçekten büyük, **güçlü**, gelişen, insanları devamlı hareket halinde
68 (BD) 1990-2000 (d)	JC05A2A-1769 / siyaset	merkezin koyu sultası altına konularak, **güçlü** demokratik yerel yönetimlerin oluşmasına geçit
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	giden yolda kaybolanların yakından tanıdığı **güçlü** bir uyuşturucu bulmuşlar: Kerubim! Meraklıları
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B4A-0909 / genel	titreyen gaz lambası ışığında çekmişti **güçlü** kollarıyla analarının rahminden. Sayısız kuluçkaya
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	TA16B3A-3348 / genel	geçiriyordu. Sabahki ruh hali, o **güçlü** ellerine rağmen kavanozun kapağını bile
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	LA15B1A-1725 / genel	beklerim diyorsun ya açılmaz, en **güçlü** nefesle bile sobaların demir kapakları,
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	IA16B4A-1334 / genel	Zaman ikiye bölünsün diye; birini **Güçlü** güneşe verdi, Öbürü daha yakınındaki
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PE39C4A-0183 / genel	ülkemizde de zulmün karşısına dikilen **güçlü** bir direniş biçimi olarak ortaya
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / genel	oldu. Zayıf noktalarını, hassas ve **güçlü** yanlarını keşfettim kentin. Beklentilerimle, bana
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / siyaset	dünyanın tek süper gücü. En **güçlü**, en gelişmiş askeri donanıma sahip.
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RG37C1A-0844 / genel	yerinde, artık gelişmiş bir erkeğin **güçlü** elleri var. Artık yollarda ellerimi
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / sağlık	duyulduğunda bütün vücudu devamlı ve **güçlü** bir aktiviteye hazırlar ve sonunda

79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GE39C4A-1064 / siyaset	sınırlı sayıda okuyucuya ulaştırabildiği yayınlarla, **güçlü** medya kanallarından akan burjuva propagandasını
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GI09C2A-1923 / siyaset	savaşçısıydı. Uyanan Kara Afrika'da esen **güçlü** anti-emperyalist rüzgârları yüreğinde duyuyor, bilincinde
81 (G) 2001-2010 (d)	NB29D1B-2796 / bilgilendirici	maymunsu insanlar ormandaki yemişlerle besleniyor, **güçlü** kollarıyla daldan dala asılıyor, yabani
82 (G) 2001-2010 (d)	SF25D1B-2771 / ekonomi	sanayi ve ticaret olmak üzere "**güçlü** büyüme eğiliminin" devam ettiğini gösteriyor.
83 (G) 1990-2000 (d)	FF25D1B-2776 / ekonomi	Ama AT ülkelerinde de çok **güçlü** tekstil firmaları bulunuyor. Türkiye'nin rekabet
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	SE36E1B-3294 / bilgilendirici	atlanan, kendini tanımak için en **güçlü** araçlardan biri de kökleri Orta
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	QE18E1C-4165 / siyaset	"Türkiye çoğunluğu Müslüman olan halkıyla **güçlü**, lâik ve demokratik bir ülke.
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	MF10E1B-2864 / ekonomi	ekonomisi son on yılın en **güçlü** ekonomisi olma özelliğini korumaya devam
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	GE39E1B-2892 / siyaset	Diğer yandan, partili mücadele çerçevesinde **güçlü** bir örgütsel zemine oturan bir
88 (BYM) 2001-2010 (d)	UI22F1D-4685 / tarih	kanı, bulunan çömlek yapımıyla kendisine **güçlü** bir dayanak kazanmaktadır. Zamanla "el-Ubeyd"
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4612 / siyaset	ilişkinin gerekçesi; dışta zayıf devletleri **güçlü** devletlere karşı koruyan hukuksal bir
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / ekonomi	için yabancı sermayeyi temsil eden **güçlü** firmaların adlarından, onların ülke dışında
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA14B1A-1625 / genel	Posta güvercini senden daha mı **güçlü** bir kuş? KARTAL-Tabi ki
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OI22C2A-0414 / bilgilendirici	topraktan çıkıp ağaç gövdelerine tırmanır, **güçlü** Tırnaklarını ağaç gövdesine saplar ve
93 (G) 2001-2010 (e)	VH32D1B-2752 / siyaset	değil artık. Arap dünyasının en **güçlü** ülkesinin başaramadığı bu liderlik işini
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	VI19E1A-4054 / bilgilendirici	duru ve kolay anlaşılan Türkçesinin **güçlü** örnekleri arasındadır. Çoğu bugün, yazdıklarından
95 (BD) 2001-2010 (k)	UD02A1B-4620 / bilgilendirici	Petty de makul düzeydeki tekrarların **güçlü** savlamalarda ikna edici sonuçlara yol
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SE09C1A-0534 / genel	beni gönderebilir mi? Yapabilecek kadar **güçlü** biri mi? diye düşünürken hadi,
97 (BD) 2001-2010 (d)*	TC02A1B-4604 / bilgilendirici	çözmek durumundaydı: Uluslararası ilişkiler kuramı **güçlü** bir Batılı rasyonalist ve evrenselci
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	PA16B4A-1475 / genel	Dalgalar başından aşıyor. Ey adımları **güçlü**, ayağı çevik gençler. Yavaşlayın, ağır
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	kardeşleri gibi, babası Zekeriya Yaman'ın **güçlü** kolları altında hayatını sürdürüyor. Çocuklarını
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	RI22E1B-2911 / sağlık	bir yapıya sahip olmalarına rağmen, **güçlü** bir darbeye maruz kaldıklarında kırılabilir.

“kuvvetli” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	RB04A1A-1160 / bilgilendirici	Güneşin battığı saatlerde faaldir. Derilerinden **kuvvetli** zehir etkisine sahip bir madde
2 (BD) 2001-2010 (e)	TE05A2A-1399 / siyaset	dış politikayı yönetme konusunda çok **kuvvetli** bir duruma gelmişlerdir. Onların bu
3 (BD) 2001-2010 (e)	UE05A1B-4262 / tarih	cihetlerinde de yine o kadar **kuvvetli** şuabatımız mevcuttur.” [Bir başka mektupta]
4 (BD) 2001-2010 (e)	QC01A4A-1081 / bilgilendirici	Fakat sofra toparlandıktan sonra çocuk, **kuvvetli** bir ihtimalle yemek isteyecektir. İşte

5 (BD) 2001-2010 (e)	VG03A2A-2586 / bilgilendirici	kızan, hareketli, heyecanlı ve **kuvvetli** mizaç tipidir. - Melankolik Mizaç:
6 (BD) 2001-2010 (e)	SB04A2A-1991 / bilgilendirici	doğru girmesi gerektiği, yoksa oldukça **kuvvetli** bir hidrofobik tabaka oluşacağı ileri
7 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1A-2601 / tarih	şeyhler ve ağalar, her mıntıkada **kuvvetli** bir veya birkaç birlik yapmışlardır.
8 (BD) 2001-2010 (e)	OD05A2A-2605 / tarih	mezarı belli bir yerde olmamalıydı. **Kuvvetli** bir millet o tabutu bulabilirdi.
9 (BD) 1990-2000 (e)	EE05A3A-2686 / bilgilendirici	olmadığım vurgulamıştır: "...Yönetmeliğin, kanun derecesinde **kuvvetli** ve istikrarlı bir teminat sayılmayacağı
10 (BD) 1990-2000 (e)	CF05A4A-0445 / bilgilendirici	getirecektir. Bilinçli ve yeterli satışçıların **kuvvetli** yönlerinde eğitimleri artırılmalıdır. Bu kişilere
11 (BD) 1990-2000 (e)	HC06A2A-2006 / bilgilendirici	bir soba içinde odunun yanması "**kuvvetli** yanma" olarak gösterilir. Bu yanmada
12 (BD) 1990-2000 (e)	JC06A1A-1999 / bilgilendirici	sıcaklığı 15-16°C ye düşürülmelidir. Aksi halde **kuvvetli** vejetatif gelişme olur. Toprak sıcaklığının
13 (BD) 1990-2000 (e)	DG03A4A-2997 / bilgilendirici	ve ileri fırlaya sade ve **kuvvetli** ifadesiyle erken bordürde, içice iki
14 (BD) 1990-2000 (e)	DC06A2A-1355 / bilgilendirici	arıları pek çok miktarda bulunan **kuvvetli** bir kovandan alınan baldan azdır.
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-0627 / genel	ve bu sıcak gecenin üzerimdeki **kuvvetli** tesirine kapılıyorum." Başını gökyüzüne kaldırdı.
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B4A-0053 / genel	zaafı bünyelerinde barındırmalarındaki şaşırtıcılık... Ve **kuvvetli** çelişkilerle zedelenmiş bu insanların zihinlerinin
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B2A-0572 / genel	gözlerini sıkı sıkıya yumduğu halde **kuvvetli** bir ışık demetinin arada bir
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B4A-1437 / genel	gelmişlerdi. Otomatiğe basmasıyla apartmanın koridorlarında **kuvvetli** ayak sesleri yukarı çıkıyordu. Aşağıda
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B1A-0179 / bilgilendirici	bilim adamları çok şaşırdılar. Bu **kuvvetli** jeolojik aktivitenin kaynağı halen bilinmiyor.
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	FA16B3A-0986 / siyaset	mi? Yani bilhassa Mübarek'in buradaki **kuvvetli** dostundan güç alarak, teyyare meydanında
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B3A-0655 / genel	bir kitaptı ama sözleri büyüktü, **kuvvetli** sözler ondan doğuyordu... Bu büyük
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	EA16B2A-1145 / genel	inanmayacağından eminler. Zannederim ki en **kuvvetli** ihtimal de budur." Durakladı. Tekrar
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B1A-0128 / bilgilendirici	değişen renkleri vardır. Kısa ama **kuvvetli** hortumuyla büyük memeli hayvanların derisini
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RI41C1A-1458 / bilgilendirici	ve rendelenmiş domates ilave edilerek **kuvvetli** bir ateşte 5 dakika kadar
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VE39C2A-2700 / siyaset	Eylül Anayasası) da yapılmak istenen **kuvvetli** icra fikrini savunuyorduk biz. Fikrimiz
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UE09C3A-0850 / tarih	teller, geniş bir ağız ve **kuvvetli** bir çene" olarak tarif edilir
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH13C2A-3330 / genel	şiddet, arzunun kendisinden bile daha **kuvvetli** bir sarsıntı yaratır. Bir insanın
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE39C4A-0081 / tarih	Talat Bey gibi bir tek **kuvvetli** şahsın bulunmasını doğru bulmuyoruz. Diğer
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VI41C2A-2987 / bilgilendirici	ve konsantre edilmiş üzüm suyunun **kuvvetli** bir sirke ve karamel renklendiricisi
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C4A-2598 / siyaset	Birçok noktada, ABD ile aramızda **kuvvetli** bir anlayış birliği ve özellikle
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	EF39C4A-0074 / bilgilendirici	Yeniliğin fetişize edilmesi reklamın en **kuvvetli** silahlarından biridir. Topluma sürekli olarak
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FE39C4A-0461 / siyaset	Osman Örek iyi bir hukukçuydu. **Kuvvetli** İngilizcesi vardı. Denktaş dönmeden önce

33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DI36C2A-2973 / tarih	Verdiğimiz bu tarihler, bizce, en **kuvvetli** ihtimal dahilinde olanıdır. Ebû Hamidüddin
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DH41C3A-0699 / bilgilendirici	Bununla birlikte durağanlık, öncekilerine göre **kuvvetli** bir gösterge de değildir. Yorum
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FI09C2A-1377 / genel	fazla ifade edemesekte, hissedilir seviyede **kuvvetli** bir yakınlaşma, bir kıvılcım olmuştu
36 (G) 2001-2010 (e)*	TD30D1B-2216 / siyaset	iki ülke arasındaki özel ve **kuvvetli** bağlardan güç alan ilişkileri eşitlik
37 (G) 2001-2010 (e)*	VI27D1B-2811 / siyaset	yanaşıyor?" sorusu sorulduktan sonra, "Türkiye, **kuvvetli** bir İsrail karşıtı ve Batı
38 (G) 2001-2010 (e)*	TC29D1B-2800 / bilgilendirici	düşüren bir avcı olan jaguar, **kuvvetli** çenesi sayesinde zırhlı sürüngenlerin kabuklarını
39 (G) 1990-2000 (e)*	KF25D1B-2150 / ekonomi	Ekonomisi'nin 1991'e nazaran çok daha **kuvvetli** bir yapıda ve krizin olası
40 (G) 1990-2000 (e)*	KC29D1B-2794 / bilgilendirici	kişi var ve bunlar ortaya **kuvvetli** gerekçelerle çıkıyorlar. Bağdaşmazlığın asıl nedenini,
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / ekonomi	olduğu sektörlerde istihdam üzerinde daha **kuvvetli** bir etkide bulunması beklenir. Bu
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TI42E1B-2942 / sağlık	Muhteviyâtı Bunlarla birlikte sarımsakta iki **kuvvetli** antibiyotik, çok tesirli esanslar, bol
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UE36E1B-3357 / genel	da biliyordu parçanın üzerine güzel, **kuvvetli** bir armoni kurabileceğimizi... Sonra da
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	ND39E1B-3298 / tarih	temel taşı, bilimsizliği gidermektir. B. **Kuvvetli** Cumhuriyetçi, Ulusçu, Halkçı, Devletçi, Lâik,
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	MI37E1B-3057 / genel	bir şeyin anlamlı olmayacağına ilişkin **kuvvetli** iddialar da var. Örneğin "Yabancı"yı
46 (DYBM) 1990-2000 (e)	IC06E1B-3083 / bilgilendirici	merkezinde bir karadelik olduğunu gösteren**kuvvetli** kanıtlar bulundu. Astronomi tarihinde eşine
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	VI22F1D-4708 / genel	ağladığında kızı da ağlardı. Çok **kuvvetli** bir bağları vardı. Her şeylerini
48 (BD) 2001-2010 (k)	TE05A3A-1451 / tarih	olan önemli prenslerden biri O'nu **kuvvetli** birlikleri ile, iyi seçilmiş bir
49 (BD) 2001-2010 (k)	PC06A1B-3977 / bilgilendirici	ise üst düzeydeki ya da **kuvvetli** uzmanlaşmayı anlatmaktadır. Diğer taraftan, Nelson
50 (BD) 1990-2000 (k)	MF10A1A-1824 / genel	oldukça ağırdır. Ülkemizde olduğu gibi **kuvvetli** aile yapısına sahip ülkelerde, ailelerin
51 (BD) 1990-2000 (k)	KC06A2A-2001 / bilgilendirici	etki eden önemli bir faktördür. **Kuvvetli** budama zayıf budamaya göre kör
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	UA16B2A-0884 / genel	beden nasıl yayabiliyordu etrafına o **kuvvetli** ışığı? Halı tezgâhını gördü sonra,
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	PA16B4A-0089 / genel	tavana doğru yükselerek... Ama o **kuvvetli**, kaba vücut bırakmıyor uçsun gitsin
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	HA16B4A-0016 / genel	kaç saat?' Sana kavuşacağım, o **kuvvetli**, sıhhatli varlığını bağrıma basacağım o
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	NE39C2A-0611 / genel	delil varsa gidip alıyoruz; **kuvvetli** delilin ölçüsü nedir acaba? Emn.
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SI09C2A-0405 / genel	numaralı odayı ziyaret etmek için **kuvvetli** bir dürtü hissettim içimde. Oda
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	DE36C2A-0610 / siyaset	diye soran Denizer'e işçilerin cevabı, **kuvvetli** bir "Hayır" oldu. Denizer, bu
58 (G) 2001-2010 (k)	UI32D1B-2732 / bilgilendirici	ve Aslan Zodyak'ın bu iki **kuvvetli** ve dominant karakteri bir araya
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	VE39E1B-2907 / siyaset	Bunlardan bir tanesi, sosyalist siyasetle **kuvvetli** ve doğrudan bağları bulunan bir
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	IE39E1B-3028 / sağlık	anne sütüdür. Bu aynı zamanda **kuvvetli** bir antiviral etkiye sahiptir. Diğer
61 (BD) 2001-2010 (d)	PD02A2A-2046 / bilgilendirici	yurdun büyük emniyeti hesabına geçirilmiş **kuvvetli** sermaye, iyi gelir problemidir. Şeklinde

62 (BD) 2001-2010 (d)	PD03A1A-3341 / bilgilendirici	sayfada bir veya iki tane **kuvvetli** unsur (başlık veya fotoğraf)
63 (BD) 2001-2010 (d)	UB04A4A-1998 / bilgilendirici	Bursa çöküntü alanları da çok **kuvvetli** depremlere sahne olmuştur. İç Anadolu
64 (BD) 2001-2010 (d)	OF10A2A-1787 / ekonomi	Türkiye'de milli gelirle sanayi arasındaki **kuvvetli** ilişkidir. SANAYİDE SORUNLU EĞİLİMLER Cumhuriyet'in
65 (BD) 2001-2010 (d)	QC06A2A-2075 / bilgilendirici	En çok kullanılan çözücü dietileterdir. **Kuvvetli** çözücülüğü ve düşük kaynama noktasına
66 (BD) 1990-2000 (d)	LC05A2A-2045 / genel	de gelecek için seslenilmektedir. Çünkü "**kuvvetli** kolun ... işlesin" ifadesini, şimdi
67 (BD) 1990-2000 (d)	KB04A1A-2073 / bilgilendirici	7'dir. * Zayıf bir asidin **kuvvetli** bir bazla oluşturduğu tuzlar, örneğin
68 (BD) 1990-2000 (d)	MB04A3A-1020 / bilgilendirici	vardır. Bunlarda sırt tarafta bulunan **kuvvetli** kaslı kalp, dolaşım sıvısını tüm
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	maharetli 13 taş ustası, en **kuvvetli** 11 işçisi, en itaatkâr hizmetkârı
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / tarih	kazılıyor, geceleri karartma yapılıyor, gökyüzü **kuvvetli** ışıldaklarla taranıyor ve pasif korunma
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	ağzının içinde. Bozuluyorum. Sinan arkadan **kuvvetli** tekmeyi yiyince, benim ayaklarımın dibine
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	HA16B2A-0077 / genel	aşk kitabının hayalî ağırlığı var. **Kuvvetli** bir his, tam bir saflıkla
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	DA16B4A-3349 / genel	birbirinin üzerine binmiş, iri bembeyaz, **kuvvetli** dişlerini görüyorum. Onlardaki parıltı, çeliğin
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI19C3A-3336 / bilgilendirici	Baştan iki demirle demirleme: 1. **Kuvvetli** bir gel-git akıntısının ve çok
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / genel	İslam dünyası Taliban'ın uygulamalarına karşı, **kuvvetli** bir şekilde, "Hayır bu doğru
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	SG03C4A-3372 / genel	Pek tabiî ki hayır! Çünkü **kuvvetli** yalın ışık, sahnedekilerin yüzlerini sapsarı
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	OE09C2A-0411 / genel	dışarı çıkardı, el sıkıştık. Müthiş **kuvvetli** biriydi. Kısa boyluydu ama halter
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / tarih	sahip çıkamıyordu. Galile çalışmalarını ilerletip **kuvvetli** deliller bulunca, kanaatlerini açıkça söylemeye
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ED37C3A-0551 / tarih	şehir planını tatbik edebilecek kadar **kuvvetli** bir idareniz var mıdır?
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ME43C2A-3340 / tarih	ve sosyalizm ideolojisi. Orada çok **kuvvetli** ve karizmatik bir lider vardı;
81 (G) 2001-2010 (d)	RD30D1B-2203 / bilgilendirici	düzenleneceği öğrenildi. Bu maddeye göre, **kuvvetli** suç şüphesinin varlığını gösteren olguların
82 (G) 2001-2010 (d)	OF25D1B-2767 / siyaset	hem de uluslararası camiaya **kuvvetli** ifadelerle yansıtmış olur" dedi. Derviş,
83 (G) 1990-2000 (d)	LD30D1B-2208 / siyaset	farklı olarak gerçekten istikrarlı ve **kuvvetli** bir Türkiye isterler ama herşeyden
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	RI22E1B-2911 / tarih	Meclisi'nde okunduğunda bütün milletvekilleri heyecanlandılar. **Kuvvetli** alkışlarından marşı çok beğendikleri belli
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	TE36E1B-3353 / siyaset	kişi. Cumhurbaşkanlığı için de en **kuvvetli** aday 8 oyla hâlâ Abdullah
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	FE39E1B-3025 / bilgilendirici	bünyesinde var olan kloroplasta atfedilmektedir. **Kuvvetli** mikroskoplar, radyoaktif izleme metodları ve
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	KF18E1C-4151 / ekonomi	olması ile ekonomik büyüme arasındaki **kuvvetli** ilişki bulunduğu geçerli görünmektedir. Burada
88 (BYM) 2001-2010 (d)	RI22F1D-4714 / siyaset	de birisiyle savaşacaksa bahislerde en **kuvvetli** aday Tayvan'dır. Ancak bunun için
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	PC06A1B-3946 / bilgilendirici	regresyona tabi tutulmuş ve en **kuvvetli** ilişki katsayıları (R) ve ara

90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / tarih	zamanda söner. Bu itibarla en **kuvvetli** ve parlak zaferlerimizin dahi sağlayabildiği
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B1A-1215 / genel	şey onun emrine girmişti. Birdenbire **kuvvetli** bir rüzgâr ortaya çıkıp, bulutları
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI41C4A-1521 / genel	beraber hâlâ uzmanlarca dünyanın en **kuvvetli** oyuncusu olarak görülmektedir. Şehzade Bayezit,
93 (G) 2001-2010 (e)*	QE30D1B-2107 / siyaset	2 Kasım başkanlık seçimleri, çok **kuvvetli** bir eğilimi kimsenin görmezden gelemeyeceği
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	VI19E1A-4022 / genel	Kendini çekti. Başı sudan çıkmıştı. **Kuvvetli** bir soluk alarak gözlerini açtı.
95 (BD) 2001-2010 (k)*	QC01A1B-3988 / bilgilendirici	içeceklerin içerdiği fosforik asidin esasında **kuvvetli** bir asit olduğunu destekler niteliktedir.
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C2A-1464 / genel	taştan herhalde Buddha var. – İnsan **kuvvetli** bir mahlûktur, dedi Jasmin vaaz
97 (BD) 2001-2010 (d)*	VD05A1A-2035 / bilgilendirici	adil olduğuna dair geniş ve **kuvvetli** bir inancın bulunmasına bağlıdır. Bu
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B1A-0509 / genel	sonra herkes işinin başına daha **kuvvetli**, daha taze bir çalışma isteği
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	hayata bağlayan belli ki çok **kuvvetli** bir şey. Ulusoy İlköğretim Okulu'nda
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI22E1B-2915 / sağlık	kanın dışarı akması engellenir. Fibrin **kuvvetli** bir yara sarıcıdır, fakat her

“ihtiyar” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	SG03A1B-3275 / genel	arabasının arka kısmında tüfek taşıyan **ihtiyar** bir kadın, kağnı arabasının yanında
2 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A3A-1814 / bilgilendirici	nüfus (0-14 yaş arası) ile **ihtiyar** nüfusun (65 yaş üstü) çıkarılmasıyla
3 (BD) 2001-2010 (e)	SG03A1B-3272 / genel	oğul ve iki jandarma vardır, **ihtiyar** oğul ve iki jandarma gelir
4 (BD) 2001-2010 (e)	OE05A1A-2599 / tarih	yüz yıllık bir geçmişin yıprattığı **ihtiyar** Bizans ile bir ölüm kalım çatışmasına
5 (BD) 2001-2010 (e)	SE02A2A-1165 / genel	anne, baba ve çok çok **ihtiyar** büyük ebeveyn, büyük babanın bulunduğu,
6 (BD) 2001-2010 (e)	RD03A4A-0831 / din	ki: benim gibi aciz ve **ihtiyar** ve zayıf bir biçareye bedel,
7 (BD) 2001-2010 (e)	UG03A2A-2014 / tarih	için de bir plan yapmış. **İhtiyar** bir kadın kılığında gelerek, Semele'ye
8 (BD) 2001-2010 (e)*	MB04A3A-1260 / simgesel	cıvıl", "budak budak, şerham şerham **ihtiyar** bir ceviz" ağacı ile özdeşleştiren
9 (BD) 1990-2000 (e)	DE05A2A-2623 / tarih	bulunan Abdülezel Paşa'nın şehit düşmesidir, **ihtiyar** Paşa atı üzerinde askerlerinin önünde
10 (BD) 1990-2000 (e)	JG03A1B-3219 / genel	iyiler ve hırsızlar olabilir. Örneğin, **ihtiyar** Kazanoğlu Hüseyin'in oğlu bir geminin
11 (BD) 1990-2000 (e)	IB04A1A-1052 / tarih	"Gidin bakın olmuş mu?" der. **İhtiyar** adamın kusurlarını bulma umuduyla minarelere
12 (BD) 1990-2000 (e)	DE02A4A-1483 / tarih	veya Taoizmi seçmek isteyenler olur. **İhtiyar** Kurt diye anılan komutan Tanyukuk
13 (BD) 1990-2000 (e)	IG03A1B-3216 / genel	incirler, tombul zeytinler sarkıyordu, Ama **ihtiyar** adam, koparayım diye ellerini uzattı
14 (BD) 1990-2000 (e)	FG03A3A-2020 / genel	dikkattir. Solda, Türk kadını, yaralanan **ihtiyar** neferin elinden düşen tüfeği kaparak,
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B4A-0291 / genel	de bir gün büyüyecek ve **ihtiyar** babasının esprilerine gülmemeye başlayacaktı. Geriye

16 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-0627 / genel	kadar!" "Hayır," diye susturdu onu **ihtiyar** adam. "Suikastçılar bu konunun haricinde
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA16B2A-1495 / simgesel	olmuş kuşlardan biriydi şimdi uzakta **ihtiyar** gözlerin seçemeyeceği, ışığı yüreğinde saklı
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-0814 / genel	duran arı kovanı çiçeği vardı. **İhtiyar** adam, bu eşsiz manzaranın büyüsüne
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA16B4A-1029 / genel	da, su içinde altmışlarında olacaktı. **İhtiyar** azgın, sübyancı Kenan'sa, rahat rahat
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	KA16B2A-1335 / genel	Derken efendim, bi de bakmış, **ihtiyar** çoban, yalınayak-başıkabak koşturup gelmekte suyun
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B1A-1745 / genel	de içeri girelim artık, dedi **ihtiyar** kadın. İki kadın sofrayı kaldırmaya
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B3A-2673 / genel	yerleştirdiği özdeyişlere insanlar burun kıvırdılar. **İhtiyar** şapkacının ölümüne sanırım en çok
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	KA16B1A-0546 / genel	Kur'an açıp, suya bakan falcı **ihtiyar** kadının karşısında kısa pantolonumun koruyamadığı
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SI22C2A-0830 / din	ardından gelen ışık ordusu. Bir **ihtiyar** kadının gökyüzüne ellerini açıp dua
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RE22C1A-0247 / simgesel	saatlerini, saadeti hüzünle yoğurarak geçtim **ihtiyar** adamın süzgecinden... Ben onu gemleyemedim,
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QI09C2A-1069 / genel	eski konaklardan artakalmış **ihtiyar** sütannelerle, **ihtiyar** evlatlıklar da meraklıydılar. Arada bir
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RI09C2A-0023 / genel	yazmakta olduğu ya da yazacağı **ihtiyar** balıkçıyı. Yazar için yazı, ille
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE22C2A-0113 / genel	almıştır. Paris'in kendini yalnız hisseden **ihtiyar** kadınları sabahın erken saatlerinde başlattıkları
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SI09C2A-0801 / tarih	Han" ölmüş ve onun yerine **ihtiyar** "Oğuz Han" geçmişti. Fakat Oğuz
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RI09C1A-1473 / genel	taze soğan... Macuncunun sesi; o **ihtiyar** amca... Almazdım ama bahçe kapısına
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MD37C4A-0226 / genel	mühürde yer alsın ha, diyor!... **İhtiyar** mühürcü bu kadar sözü bir
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FD36C4A-0341 / tarih	kuvvetleri arasında kıtanın paylaşılmasına varır. **İhtiyar** Avrupa hayasız bir iflasla can
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MI09C4A-3351 / genel	yeltenmiş olan ben yaşlardaki bir **ihtiyar** teyzeyi peşime takıp, kendilerini, İstanbul'u,
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	II13C4A-1333 / simgesel	Fakat nemli bir iz kaldı **İhtiyar** kayanın kırışıklığında, Yapayalnız, derin bir
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	KI37C2A-1332 / genel	girdiğimde 74 yaşında, güler yüzlü, **ihtiyar** bir delikanlı karşıladı ben. Tüm
36 (G) 2001-2010 (e)	RH32D1B-2497 / genel	gözüne uyku girmemiş sadrazamın. O **ihtiyar** derici nereden anladı padişahın padişah
37 (G) 2001-2010 (e)	UI32D1B-2553 / genel	de sonuçta, 58 yaşında bir **ihtiyar** delikanlının böyle olmayacak bir aşka
38 (G) 2001-2010 (e)*	SI31D1B-2354 / bilgilendirici	ve ağır. Çekler, turnuvanın en **ihtiyar** takımlarından biri. Gana maçı, nasıl
39 (G) 1990-2000 (e)*	MI32D1B-2565 / genel	ki, ona yaşlı demek, ona **ihtiyar** kadın demek olanaksız. Ona olsa olsa
40 (G) 1990-2000 (e)*	HD30D1B-2219 / genel	işletiyor Cumhuriyet'i... Bunları işleten işletene... **İhtiyar** gazetenin artık eşini dostunu bile
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OI42E1B-2937 / din	yoktur ki, gözlerinde beyazlık bulunmasın!" **İhtiyar** kadının birisi, peygamber Efendimize gelerek:
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OG37E1B-3043 / genel	beni sıcak tutun. Çünkü kış, **ihtiyar** bir hâneyi yıkar." Yıpranmış bedeni,
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	LE39E1B-2840 / genel	kazançlı çıktıklarını anlatmaya çalışsa da, "**İhtiyar** Andri bu lakırdıları bir masal
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	KE05E1B-3299 / genel	ödenen astronomik ücretlerle dinleyicilere aktarıyor. **İhtiyar** gençler kulübü İşte, çoğunluğunu bu

45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	GE39E1B-3026 / genel	bir isteği olup olmadığını sorunca **ihtiyar** kadın, bir tekmil verme edası
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	JE39E1B-2838 / genel	Kimseciklere kırılmaz. Zaman zaman bu **ihtiyar** arkadaşımla pazara alışverişe çıkarız. Bülent
47 (BYM) 2001-2010 (e)	NI22F1D-4063 / genel	söylemedik, az sonra karı yanındaki **ihtiyar** delikanlı arkadaşları ile başlamasın mı
48 (BD) 2001-2010 (k)	SB04A2A-1993 / bilgilendirici	tür canlının genç, olgun ve **ihtiyar** fertleri arasındaki, ferdin normal gelişiminden
49 (BD) 2001-2010 (k)	TE05A3A-1451 / genel	gece sabaha karşı Ö'elün'ün hizmetçisi **ihtiyar** kadın, hanımını uyandırdı ve: "Kalk!
50 (BD) 1990-2000 (k)	EG03A1B-3184 / genel	bu hayattan ayrılmak, çıkmak istiyorum. **İhtiyar** adam, bozuk sokak, salaşpur ev,
51 (BD) 1990-2000 (k)	MC06A1A-1952 / bilgilendirici	sağlamış olur aynı zamanda da **ihtiyar** çimi gençleştirir. Çimin üzerine elekten
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0918 / genel	ödediği hatırı sayılır para geldi. **İhtiyar** hekim idareli kullanmayı bilseydi, bu
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0835 / genel	koştu. - Koşun, gelin ölüyor gelin... **İhtiyar** kayınbaba doktor getirmeye gitti, koşarak.
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	HA16B2A-0077 / genel	karışıyordu. Mahzenin esintili karanlığına sinmiş, **ihtiyar** bir eskicinin oğlu oluvermişti Nezir.
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RG09C4A-1169 / genel	Ankara'ya gelen trenden iki büklüm, **ihtiyar** bir kadın gibi indi. Bir
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	TI09C3A-1229 / genel	sevdik bu Pala'yı. O sırada **ihtiyar** bir Ermeni peydan oldu, Tütüncü
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	LI09C3A-1303 / genel	gençleri evlendirmek için çöpçatanlık yapan **ihtiyar** kadınlar. Bir kere bir düğünde
58 (G) 2001-2010 (k)*	PG24D1B-2288 / genel	töre belası kuma getirilen genç **ihtiyar** kadınların hayalsiz, bir pazene, bir
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	QH42E1B-2917 / genel	ediyorlarmış. Çeşmenin yakınındaki bankta da **ihtiyar** bir adam oturuyormuş. Kadınların konuştuklarını
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	KG37E1B-3039 / din	bağlanışı, beraberinde neyi getiriyor? Kaynak, **ihtiyar** dünyamızı, medyatik bunaklığın ortasından, dünyevi,
61 (BD) 2001-2010 (d)	SB04A3A-1271 / bilgilendirici	ve gelişirler. Genç, olgun ve **ihtiyar** topraklardan söz edilebilir. Ağaçlardaki kadar
62 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A4A-1401 / genel	Noyan, çocuklarım ne istiyorsunuz, ben **ihtiyar** bir generalim, hocanızım, konuşalım diyordu.
63 (BD) 2001-2010 (d)*	PB04A3A-1986 / genel	tür davranış ve düşünceleri Rusçada "**İhtiyar** nine bile yıldırım çarptıktan sonra
64 (BD) 2001-2010 (d)*	VD02A4A-2691 / tarih	uğruna feda etmişsin, benim bu **ihtiyar** kelle de koy senin uğruna
65 (BD) 2001-2010 (d)*	TE05A3A-1451 / tarih	sonra pek geç kalınmış olurdu. **İhtiyar** Ong-Han oğlu Sengum'e şöyle yakındı:
66 (BD) 1990-2000 (d)	FG43A2A-2012 / genel	ve yaklaşımlar. Fransız'lar durmadan ağlıyorlardı, **ihtiyar** kıta, çökmüş memleketimiz, çare bulamıyoruz,
67 (BD) 1990-2000 (d)	DF10A3A-1844 / tarih	insaflı naiplere verilmesi, hasta ve **ihtiyar** kadılar dışındakilerin naip atamayarak doğrudan
68 (BD) 1990-2000 (d)*	FE05A2A-2622 / tarih	malumuydu. Velhasıl, altı yüz yıllık **ihtiyar** imparatorluk ölüm döşeğindeydi ve dışarıda
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B4A-0141 / genel	bir şekilde öptüğü için bu **ihtiyar** eczacıyı öldürmeyi planladıklarını hatırladım. Sunay
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA14B1A-1582 / genel	ihtiyarlayınca evin küçüğü de olduk. **ihtiyar** kadın, ziyaretin nedenini anlamış gibidir.
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B4A-0049 / genel	- Ne ilgisi var? Cem, **ihtiyar** bir adamın sesini taklit ederek,
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	FA15B1A-1728 / tarih	Akhilleus'un Tenedos yağmalandı Köle oldu **ihtiyar** Nestor'a Güzel saçlı Hekamede Tenes'dim
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	GA15B1A-1722 / simgesel	sen böyle süzülürken bellekten. Azur'un **ihtiyar** bekçileri gözlem ihtiyarları mor yanağına

74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PI41C1A-1421 / genel	ön kapağında Markete girdim iki **ihtiyar** amcamız muhabbetteler aynen aktarıyorum: Amcal:
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RI37C1A-0848 / genel	Oldukça yaşlı, saçısakalı bembeyaz bir **ihtiyar** adam orada duruyordu. Sırtındaki çuvalı
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PI41C1A-1421 / genel	meydanında tanıştığım 90 yaşlarındaki bi **ihtiyar** amca (Meydandaki heykelden bahsederek Atatürk'ün
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	OG13C3A-1800 / genel	karakterim. Yaşamı kopya eden, yaşamın **ihtiyar** dağarcığındaki masallardan öyküler nakleden biri
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ME39C3A-2597 / tarih	ettiklerinde, hayatını komünizme adayan bu **ihtiyar** liderin pişmanlık içinde dudaklarından dökülen
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	DE39C2A-0421 / tarih	kan ve nice savaş tanığı **ihtiyar** nehir, kavuştukları noktada, şöyle bizim
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	JE39C2A-0422 / simgesel	otları böcekleri Acıyı uzun Gördün **ihtiyar** Avrupa'yı, çölü Yürüdün aşkların üstüne
81 (G) 2001-2010 (d)*	PG24D1B-2306 / bilgilendirici	bir rolü var. Gençleri seven **ihtiyar** Derviş Zaim'in "Çamur"la Karşı Akımlar
82 (G) 2001-2010 (d)*	UI27D1B-2467 / genel	Yakası" gibi dizilerdeki o telaşlı **ihtiyar** delikanlıyı, Hüsnü Kuruntu'yu böylesine maddi
83 (G) 1990-2000 (d)*	RG24D1B-2308 / genel	iyi film Oscar'larının sahibi oldu. **İhtiyar** kurt, daha önce 1993 yılında
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	UH39E1B-2929 / tarih	emrine direnemedi seyyah, pek anlamadı **ihtiyar** dervişin söylediklerini ya, yine de
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI19E1A-4006 / simgesel	bir bulut gördüler. Başlarına geleni **ihtiyar** buluta anlattılar. İhtiyar bulut, "Yavrularım
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	MH42E1B-2916 / genel	şeytan üçgeninde işler tıkırındaydı. Emekli **ihtiyar** generalleri de bankalarında, holdinglerinde yönetime
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	HE39E1B-3027 / tarih	anlayışta yatıyor. Yirminci asrın başlarında **İhtiyar** Arslan'ın pençelerini yitirmesiyle o toprakları
88 (BYM) 2001-2010 (d)	RG37F1B-2934 / genel	karikatürlerde, hasta yatağında ölümü bekleyen **ihtiyar** adam, yatağın etrafına üşüşenlerden, kendisini
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	UD03A1A-0902 / genel	süre dolaştıktan sonra, yün ören **ihtiyar** bir kadının boş bıraktığı sandalyeye
90 (BD) 1990-2000 (e)*	FH03A1B-2384 / din	bahsettiği âyet şöyledir: "İhtiyar erkekle **ihtiyar** kadın zina ederlerse onları Allah
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B1A-1215 / simgesel	olan hayvanlar bir köşede uyuklarken, **ihtiyar** Baykuş oturduğu daldan yere, çukurun
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI09C4A-4727 / genel	kahramanı Germinie'den ziyade, hanımı, **ihtiyar** kız, Matmazel de Varandeuil'ye kayacak
93 (G) 2001-2010 (e)*	SI27D1B-2465 / genel	Henüz 40 yaşında olsan bile, **ihtiyar** bir tilki olman lazım, çabuk
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UI22E1B-2914 / genel	tekerlekli bir araba, gelmiş sokağa. **İhtiyar** bir adamcağız inmiş arabadan, selâm
95 (BD) 2001-2010 (k)*	VE05A1A-2601 / tarih	fayda görmüştür. Aşiretin görünüşte reisi **ihtiyar** Diyap görünürse de Diyap mebusluğa
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	TH09C1A-0834 / genel	ve hemen o katta bulunan **ihtiyar** Rus kadınla tartışmaya başlamıştı bile!
97 (BD) 2001-2010 (d)*	LG03A3A-0683 / genel	kolejine yürü! Utanman gerekmez mi! **İhtiyar** döküntü! Sırtın kamçıdan kurtulmuyor! Yüzsüz!
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	SA16B2A-1196 / simgesel	kez kaçırmayacağız' falan dediler. Sıska, **ihtiyar** keçiyle dost olmanın zor olduğunu
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	SE39C2A-1077 / genel	Ve müthiş bir vaveyla koptu. **İhtiyar** kadının sözü biter bitmez tüm
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	QI22E1C-2910 / genel	olabilir, diye bir kenara itilen **ihtiyar** Adil Amca gözyaşlarıyla: "Ailelerdeki bereketin

“yaşlı” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	RD03A2A-0893 / genel	için daha çok kullanılır. Bizden **yaşlı** bir erkeğe ağabey, ya da
2 (BD) 2001-2010 (e)	UD03A1A-0902 / genel	Uğur ve Mehmet Güleryüz, üç **yaşlı** palyaço, Niccolo, Filippo ve Peppino'ya
3 (BD) 2001-2010 (e)	OD05A2A-2605 / tarih	da arttı. O sırada Vizigotlar'ın **yaşlı** Kralı Theoderik, bir Doğu Got
4 (BD) 2001-2010 (e)	PC01A2A-3312 / sağlık	alınarak, özellikle uykusuzluk şikâyeti olan **yaşlı** hastalar uyku laboratuvarlarında bir gece
5 (BD) 2001-2010 (e)	NC01A3A-1484 / sağlık	takibini gerektirmektedir. Arka kanamalar çoğunlukla **yaşlı** kişilerde görülür. Bu hasta grubu
6 (BD) 2001-2010 (e)	SG03A1B-3271 / genel	beyaz sakallı ve başında takke **yaşlı** bir adam; halk tipi pastacının
7 (BD) 2001-2010 (e)	RB04A1A-1160 / genel	Diyarbakır'da yılancı olarak ün salmış **yaşlı** bir kişinin yanına gittiğimde, benim
8 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A2A-2649 / bilgilendirici	yalnız, tek" anlamındadır; dul, hatta **yaşlı** kadınları da kapsar. Bu yaklaşımda
9 (BD) 1990-2000 (e)	KB04A3A-1575 / bilgilendirici	çiçekler taşımaktadır. Tipik olarak alttaki **yaşlı** çiçeklerin sapları, üstteki genç çiçeklerin
10 (BD) 1990-2000 (e)	DE02A4A-1483 / tarih	Bir başka veçhile tadib oluna. (**Yaşlı** Bey için de yaşlı olduğu
11 (BD) 1990-2000 (e)	MC06A2A-2000 / bilgilendirici	kahverengi bir renk alır. Daha **yaşlı** bitkilerin saplarında kırmızımsı bir renk
12 (BD) 1990-2000 (e)	CF10A2A-1845 / genel	para olarak kullanıldığı devirler, ancak **yaşlı** insanlar tarafından hatırlanabilmektedir. Bununla beraber
13 (BD) 1990-2000 (e)	IF10A1A-2079 / bilgilendirici	daha ellerinde tutmaya çalışacaklar, böylece, **yaşlı** işgücünün yerini alması beklenen genç
14 (BD) 1990-2000 (e)	IB04A1A-1052 / tarih	basit bir iş istediler, yoksa **yaşlı** mimar yorulmasın diye mi düşündüler
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B3A-0829 / genel	numara değildi, tam ben soracakken **yaşlı** kadın: - Annesi şehirde, dedi
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B2A-1004 / simgesel	asfaltta yürütüp görevini yapmak, sonra **yaşlı** adamın verdiği o güzel kemikleri
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B2A-0659 / genel	hatırladınız mı?" dedi. "Evet," dedi **yaşlı** kadın, yine gülümsedi. Yasemini burnuna
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B4A-0885 / genel	bir sesle. "Çoban! Baksana buraya!" **Yaşlı** adama suyundan verdi Halil. Sonra
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0049 / genel	kadın yukardaki yatak odasına çıkmışlardı, **yaşlı** adam cebinden çıkardığı bir tomar
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B3A-0474 / genel	eşekten bol ne var sanki!" **Yaşlı** köylü, elini cebine attı, parayı
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B2A-0372 / genel	dek sürükleyebildiğini. Yıllar önce gördüğün **yaşlı** çoban bu ormandan çıkıp gitti
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B3A-0504 / genel	göz göze gelmemeye özen gösteriyordu. **Yaşlı** imam, gri sakallarını sıvazlayıp bir
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B3A-0474 / genel	birlikte arıların yanına gittiler, baktılar: **Yaşlı** köylü, eşeğini görür görmez bir
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI22C1A-0231 / genel	Refi Cevat Ulunay da en **yaşlı** yazarı; arada bir babam bizi
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OI22C3A-0727 / genel	korkup kaçmışlar. Dövüşü izleyen kadın, **yaşlı** adamın mucizevi gücünden etkilenmiş, bir
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI41C2A-1175 / genel	daha ilgilidirler sanki, genç birisi **yaşlı** birine yer vermediğinde bunu diğerleri
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NI09C4A-0106 / genel	Gazetelerde, deprem resimleriyle birlikte, bir **yaşlı** kadının onun göğsüne yaslanıp ağladığını

28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI09C2A-1187 / genel	esirlik günlerini dinlerken o iri **yaşlı** adam, ben ise çocukluktan çıkıp,
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C4A-2598 / tarih	çıkılmaktadır. Şato ve müştemilâtı çevresindeki **yaşlı** ve genç ağaçlarla kaplı, çok
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NI09C3A-1445 / genel	İşte o zaman, onlardan da **yaşlı** bir kişi olarak "Dur bakalım.
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LH09C2A-0276 / genel	Parasız adamın kahvede işi yokmuş. **Yaşlı** bir adam parasını vereceğini söyleyerek
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	KE39C3A-0586 / genel	onları tanımıyordu. Belleği gidip geliyordu. **Yaşlı** kadın, giderek odasından daha az
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HD03C2A-0668 / genel	tek sorunu emanetçideki bavulu olan **yaşlı** kadın; yalnızlıktan korktuğu için sevdiğinin
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JI37C2A-0476 / genel	kadar sevişmeye, ABD'de tutucu diyebileceğimiz **yaşlı** kuşağın bile, pek tepki gösterdiği
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	IE39C2A-1340 / genel	de beni örnek almalısınız. Toplumun **yaşlı** toplumlara dönüşmesi pahasına elde ettiğim
36 (G) 2001-2010 (e)	RF32D1B-2745 / genel	kapatıp, bir an için o **yaşlı** insanı annesi ya da babası
37 (G) 2001-2010 (e)	SF32D1B-2746 / genel	ayrıntılarını görmek istiyorum. Bunun üzerine **yaşlı** tamirci, faturayı düzenleyip, patrona uzatmış.
38 (G) 2001-2010 (e)	NI32D1B-2555 / genel	olmadıkça! Alıntı Mine Kırıkkanat'ın dilinde **yaşlı** siyasetçinin tarifidir: "Türkiye'de kocayanın kocadığını
39 (G) 1990-2000 (e)*	MI32D1B-2565 / genel	bulurlar. Olur mu olur. Bereket **yaşlı** adamın pek hali yok. Kazı
40 (G) 1990-2000 (e)*	MD30D1B-2209 / genel	süresi sona ereceği için en **yaşlı** Meclis Başkanvekili Vecdi Gönül, anıta
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PI42E1B-2938 / genel	bir hânımefendiydi. Bunca senelik beraberliğimizde, **yaşlı** ve rahatsız hâlinde dahî ayağını
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UG37E1B-3068 / genel	yüzünü yalayarak geçer. Pencereye bakar, **yaşlı** adam yoktur. (Evet, modellerimin hepsinden
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	QI42E1B-2939 / genel	geldi. "Bunlar sizin teyzeciğim!" dedi." **Yaşlı** adam telaşla: "Ben lastik falan
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SE36E1B-3294 / sağlık	alınması gereken etkileri söz konusu! **Yaşlı** nüfusta en sık görülmeye başlanan
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / tarih	İhtilâli patlak verdi. Bu ihtilâl **yaşlı**Avrupa için bir çeşit gençlik
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	LE39E1B-2840 / genel	ebrû'yla kaplıymış. Bir sohbet esnasında **yaşlı** bir dostu "ebrû sanatının Türkiye'de
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4061 / genel	gönderdi. Bugün bir iş toplantısında **yaşlı** bir amca ile tanıştım. Çok
48 (BD) 2001-2010 (k)	UG03A1B-3283 / genel	gösteren fotoğraflar ve burada yaşayan **yaşlı** insanlardan edinilen bilgiler mevcuttur. Bu
49 (BD) 2001-2010 (k)	UE02A4A-0908 / genel	bilgi donanımı eksik, yoksul ve **yaşlı** halk/yurttaş, internetten yararlanma olanağına sahip
50 (BD) 1990-2000 (k)	JD02A3A-1347 / tarih	felsefeye borcu yoktu... 78 yaşında **yaşlı** bir din adamının liderliğinde gerçekleşen
51 (BD) 1990-2000 (k)	MC06A1A-1952 / genel	çevreye özenle inceleyerek bakmak, deneyimli **yaşlı** bahçıvanlarla sohbet... bize bahçe görgüsü
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0919 / genel	En azından bugün. Yanına oturan **yaşlı** kadın. Her yönden uyumlu. Önce
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	OA15B1A-1409 / genel	bu hikâyede burnun kızarmasından anlıyoruz. **Yaşlı** kadın gökyüzüne bir kez daha
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	EA16B3A-0490 / genel	yapmıyorum, haberin olsun." Tatiana, birden, **yaşlı** adamcağızı hatırlayıp, ona acıdığı besbelli
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	TG09C2A-1174 / genel	de "Dur biraz Tanjucuğum, ben **yaşlı** bir kadınım, sana yetişemiyorum," deyince,
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	UI09C3A-1244 / genel	kederi herkesinkinden büyüktü, derindi. Küçük, **yaşlı** adamın tek dostuydu yalıda. Yalnızlığını

57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	LI09C3A-1303 / genel	kurduğumuz günlerden birinde evimize gelen **yaşlı** bir komşumuz gürül gürül yanan
58 (G) 2001-2010 (k)	QH32D1B-2569 / genel	ziyaretçisi var. Evi ona satan **yaşlı** köylü neredeyse gün ışımadan kapıyı
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	RF10E1B-3066 / simgesel	bir bakış fırlattım. İçlerinden birisi,**yaşlı** ve iri bir tekir kedi,
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	HE39E1B-2836 / tarih	yatarlar, her beş kızın arasında **yaşlı** bir kadın yer alırdı. Gedikli
61 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A2A-1912 / bilgilendirici	ahlakını sorgulamaktayken, genç çalışanlar da, **yaşlı** çalışanların değişimlere karşı direnç gösterdiklerini
62 (BD) 2001-2010 (d)	PG03A1B-3254 / simgesel	Trogloditler toplu halde iken **yaşlı** bir adam, genç bir adamın
63 (BD) 2001-2010 (d)	QD02A1B-4562 / bilgilendirici	geçme oranlarının düştüğünü belirtmişlerdir. Christ, **yaşlı** sürücülerin genç sürücülere göre performans
64 (BD) 2001-2010 (d)	TC01A1B-4083 / sağlık	olmak üzere ve daha sık **yaşlı** bireylerde ortaya çıkan safra kesesi
65 (BD) 2001-2010 (d)	NC01A1B-3876 / sağlık	farklılığına rastlanmamıştır. Genç hastalara oranla **yaşlı** hastalar, yoğun bakımda daha uzun
66 (BD) 1990-2000 (d)	LB04A1A-1574 / bilgilendirici	doğru kıvrık olduğundan bu yapı **yaşlı** bitkiye palmiye ağacı görünümünü verir.
67 (BD) 1990-2000 (d)	FG03A2A-2016 / genel	bu dünya ile ilgisini kesmiş **yaşlı** bir kadın beliriyor. Ayaklarının dibinde
68 (BD) 1990-2000 (d)	IC01A3A-1018 / sağlık	neden olur. Temporal arterit: Genellikle **yaşlı** kişilerde görülen, A. Temporalis dışında
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / genel	bir daire çizip, küçük avludaki **yaşlı** dut ağacının yapraksız dallarında ıslıklar
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	eminim. Yaşlı kadınlardan nefret ederim. **Yaşlı** kadınların hepsi zebanidir. Çıldırdıktan sonra
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B4A-0909 / genel	altındaki girintide oturan ak saçlı, **yaşlı** adamı görüyorum. Musa Amca'yla geçen
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	LA15B1A-1725 / simgesel	kadar yoksun hayatımı- yalnız ve **yaşlı** bir keşişin gözleriyle seyrettiğim hayatı.
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	GA15B1A-1722 / simgesel	orman oturup umarsızca külümüzü eşeledik **yaşlı** ve bıyıksız buyurgan adamlar birden
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RI37C1A-0848 / genel	çuvala doldurdu. Altınlarla aşağı inince; **yaşlı** adamın onu beklediğini gördü. -
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / genel	inlerdi yerdeki tahtalar. Sarmaşıklar zaptetmiş **yaşlı** gövdesini, esti mi titrer dururdu.
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PE39C4A-0183 / genel	Gece bizim evin yanında kalan **yaşlı** bekçiyle sohbet ettik. Bizim Türkiye'den
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PI41C1A-1421 / genel	müthiş bir gürültü. Yan balkonda **yaşlı** teyze sabah programı izliyor) Teyze:
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GI09C2A-1923 / genel	duygusuz cenaze törenine tepki gösteren **yaşlı** bir işçi mezarlıktan ayrılırken şöyle
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / tarih	ömür boyu hapse mahkûm edilecektir." **Yaşlı** ilim adamı, kilise heyeti önünde
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI22C4A-0864 / genel	veya kocanızdan şikayet ettiğinizde, etrafınızdaki **yaşlı** kadınların, "Ah evladım, o da
81 (G) 2001-2010 (d)	UD30D1B-2232 / genel	düşürmeye kimsenin hakkı yok. Sıhhiye'deki **yaşlı** kadının başını açmak mı insanlık? Düşünce
82 (G) 2001-2010 (d)	NI27D1B-2829 / genel	arttı. Sırf emekli maaşından dolayı **yaşlı** kişilerin huzurevlerinden alınmak istendiğini belirledik.
83 (G) 1990-2000 (d)	LC29D1B-2795 / sağlık	1-Tıkalı kalınbağırsak Şiddetli kabızlık çeken **yaşlı** bir erkek, bağırsağının içine yerleştirdiği
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	OG37E1B-2922 / genel	bulamadım. Mezarlardan birinin başında oturan **yaşlı** bir adam gördüm. Yanına gidip
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	PG37E1B-2923 / genel	heykelin yer aldığı girişinde, en **yaşlı** ve büyük ağaçlardan oluşan bir

86 (DYBM) 1990-2000 (d)	KE39E1B-2839 / genel	yapılan büyük maçın derdine düşmüştü; **yaşlı** bir kadın zamane gençlerinden, çocuklarının
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	DE39E1B-3023 / bilgilendirici	yapılmışlardır. Keratin, derinin alt tabakalarındaki **yaşlı** hücrelerin, yerlerini genç hücrelere bırakarak,
88 (BYM) 2001-2010 (d)	WI22F1D-4700 / genel	olsun rahat etsinler diye ama **yaşlı** kurdun yüzünden akan hüznü gördüm,
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	VB04A2A-2585 / tarih	koydu. Ancak bu çalışmaları üniversitedeki **yaşlı** profesörler tarafından hoş karşılanmadı. Bu
90 (BD) 1990-2000 (e)*	ID02A1B-3820 / bilgilendirici	ülkelerinde, ikinci dünya savaşından sonra **yaşlı** nüfusta görülen artış, yaşlılığın bir
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B1A-1215 / simgesel	tek timsah kalmış. Çok büyük, **yaşlı** bir timsah. Timsah Nora. Nora,
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI09C4A-4727 / genel	edilmiştir. Bir "jigolo"nun, ruhu genç **yaşlı** kadınlara gerçekten âşık olamayacağı düşünülmüştür.
93 (G) 2001-2010 (e)	VC29D1B-2437 / bilgilendirici	yanıtların daha pozitifleştiği ve "huysuz **yaşlı** adam" imajının giderek bir mite
94 (DYBM) 2001-2010 (e)	VI19E1A-3989 / genel	VE SEPETLERİ Güzel bir köyde, **yaşlı** bir nine yaşarmış. Çocukları yokmuş;
95 (BD) 2001-2010 (k)	VB04A2A-2585 / genel	sunmak için uğraştı. Dünyanın en **yaşlı** şehirlerinden biri olan Semerkant günümüzde
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QD16C4A-0105 / simgesel	aşağı acımasızca yağar, avlumuzun zavallı **yaşlı** siyah taşlarına çöreklenirdi. Toprak evimizin
97 (BD) 2001-2010 (d)*	UC03A2A-1470 / genel	çok şaşırtıcı bir durumla karşılaştılar. **Yaşlı** kadının o gece yaptığı yemekler
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B1A-1233 / genel	uzatıp arabanın önüne aniden çıkan **yaşlı** kadına seslenmiş: "Yavaş teyze. Bu,
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	anne olmuştu artık onlar için. **Yaşlı** dede ve babaanne anlatmakta zorlanıyordu
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI19E1A-4001 / genel	iğde ağacını aradık durduk. "İğde, **yaşlı** ve çelimsiz bir ağaçtı. Fakat

“ıssız” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	PH03A1B-3141 / bilgilendirici	sonucunu merak ediyorsak yeni bir **ıssız** ada hikayesi kurgulamamız ve bu
2 (BD) 2001-2010 (e)	QC05A4A-1433 / genel	çıkıp sanki olayların geçtiği o **ıssız** ormanların içine gidesim geliyordu. Kitaptaki
3 (BD) 2001-2010 (e)	UD03A1A-0902 / bilgilendirici	insansız bir toprak parçası olan **ıssız** adaysa, şimdi bir tür kimliğe
4 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A1B-4589 / bilgilendirici	sınırsız, ama çok boyutlu ve **ıssız** bir alan vardır. Bu durumda,
5 (BD) 2001-2010 (e)	RH42A1A-0708 / din	kalmak nedir bilir misiniz? Ya **ıssız** bir çölde terk edilmek? Kimse
6 (BD) 2001-2010 (e)	UH03A1B-2408 / bilgilendirici	olmaksızın bütün bir yaratılış salt **ıssız** bir çöl, boşuna, ve bir
7 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A2A-2600 / din	erenler, evliyalar kaplamış, ülkenin en **ıssız** yerleri tekkeler ve zaviyelerle dolmuştu.
8 (BD) 2001-2010 (e)	SG03A1B-3272 / tarih	doruklanndaki tanrılar sarayından ayrılır ve **ıssız** bir yerde yas tutar. Demeter
9 (BD) 1990-2000 (e)	IG03A1B-3216 / simgesel	tanrısı "Pan" ile karşılaşırız: "Artık **ıssız** kırları bıraktı Pan Şimdi birçok
10 (BD) 1990-2000 (e)	KC06A3A-1053 / bilgilendirici	daha var. O dönemde Assam'ın **ıssız**, karanlık bir orman bölgesinde gece
11 (BD) 1990-2000 (e)	HC03A1A-2054 / genel	genç bir çift güle oynaya **ıssız** bir caddede yürümektedirler. Delikanlı ileride

12 (BD) 1990-2000 (e)	HE05A3A-3362 / din	Aleviler parçalanmış, yerlerini yurtlarını bırakıp **ıssız** yerlere kaçmışlardır. Bu baskı, Anadolu'da
13 (BD) 1990-2000 (e)	KD02A4A-0638 / bilgilendirici	da bunu böyle söyler; Robinson'un **ıssız** adadaki yaşamında da bunu görebiliriz.
14 (BD) 1990-2000 (e)	LH03A2A-0517 / tarih	medreseler, su yolları, hanlar yaptırarak **ıssız** yerleri şenlendiren Orhan Gâzî, ilim
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA14B1A-3373 / genel	SUZAN - Bu yaştan sonra, şu **ıssız** yerde, yapayalnız... Ya hastalanırsa, ya
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0119 / genel	rüzgâr onları Ege kıyısındaki bu **ıssız** koya atmıştı? Kızla ilişkileri neydi?
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B4A-0162 / genel	herşeyin üstünde, tek başıma sandığım **ıssız** yerlerde bile hep İstanbul'u aramışım.
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B2A-3329 / genel	yalnızlıktan, açlıktan, o karanlık odadan, **ıssız** barakadan kurtulma fırsatı önüne çıkmıştı,
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B2A-0035 / simgesel	bu yüzden, okyanusun ortasında yüzen **ıssız** bir su kabarcığına benziyordu Haydar.
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-1045 / simgesel	rengi bir sakal, telefon kulübeleri, **ıssız** parklar, sinemacı bir dost, okul
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	FA16B3A-3371 / genel	gazla... 136. MADEN Şeref'in Mercedes'i **ıssız** maden yolunda ilerler ve bir
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	FA16B3A-0080 / genel	ucundan bir ucuna abanan köprüler, **ıssız** kavşaklar, durup dinlenmeden akan ışıklar
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA15B1A-1724 / simgesel	bizi kavuşturan ırmak ah! annemin **ıssız** sözlerinden beri geldiğim yer bir
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RG22C3A-0883 / genel	yazdığını odamı ve penceremden görülen **ıssız** sokaklarla Amirallik Binası'nın altın okunu
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE22C2A-0113 / genel	Hal" ise resimlerde inşaat halinde. ** Issız** sokaklarda yürümeye devam ediyoruz.
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VE39C2A-2589 / genel	yardımcı oldu. Bu kuytu ve **ıssız** vadide iki gün boyunca görev
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UI09C2A-2993 / simgesel	şüphesiz." Bedestenin ve arastanın bugünkü **ıssız** iniltisi İçinde açınırken halkımızın her
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RG22C3A-0883 / genel	yürümüş, kuytu avlulardan, karlı ve **ıssız** alanlardan, fenerlerinin Ölü ışığı Neva'ya
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI22C1A-0209 / genel	Eksik bir şey kalmasın. Soğuk, **ıssız** bir kış gecesinde, cok sıcak
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TG09C3A-0019 / genel	nehirlerde yüzen iri kütükleri ve **ıssız** kuzeyin yaz evlerini çağrıştırıyordu. Ayrıca
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MI22C3A-0669 / genel	gibi görevlerini yerine getiremediği için **ıssız** bir adaya atıp, ölüme terk
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LH09C2A-0276 / genel	eder oldu. Kriegshaber Caddesi'nin yakınındaki **ıssız** bir sokakta, akşam karanlığı çökmeden
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JI09C1A-0558 / genel	yıllarca Almanya'da çalıştıktan sonra kendine **ıssız** koyda arazi almış ve rüya
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JH13C4A-1319 / genel	yaşatmıştı, ama bu karlı ve **ıssız** sokakta gördüğüm tek bir portakal
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DI36C2A-2973 / tarih	konaklamak görevi ifâ etmek, c. **Issız** vs korkulu yerlerde, özellikle hudutlarda
36 (G) 2001-2010 (e)	RH32D1B-2497 / genel	koskocaman yüzme havuzu da olan **ıssız** bir otel bahçesi... Masmavi bir
37 (G) 2001-2010 (e)*	QH32D1B-2569 / genel	kent terk edilmiş. Tarihi kentin **ıssız** yollarında kayboluyoruz, artık ne Devrim
38 (G) 2001-2010 (e)*	SH32D1B-2571 / simgesel	gülen sarı feneri Ayışığı Ve **ıssız** balkonlarda Kırmızı biberlerle üzgün yaşlıları
39 (G) 1990-2000 (e)	JH32D1B-2486 / genel	düşüyor... Payımızda hüzün var... Mars'ın **ıssız** kayalığındaki "küçük Kaşif"e öyle buruk-hüzünlü-kırık
40 (G) 1990-2000 (e)*	MI32D1B-2565 / genel	ameliyata aldılar. Ben de hastanenin **ıssız**, karanlık koridorlarında beklemeye başladım. Ameliyat

41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3353 / genel	birkaç dondurmacı açık. Kalenin altındaki **ıssız** bulvarda, eğlenceden yoksun polis memurları
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PG37E1B-2923 / genel	- Ne köppegi gurban? Bu **ıssız** yerde köppeg mi olir? Gurttur
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OG37E1B-2922 / simgesel	günü, bakmaktan bıktım Sonsuza uzanan, **ıssız** yollara En son yoldaş oldum,
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TD36E1B-2844 / genel	İnsan yığınları, toplum, topluluk... İnsansız, **ıssız** bir lokantada yemek yiyemedim, üç
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	GE39E1B-3026 / din	da bilinmektedir. Yeryüzünün kutuplar gibi **ıssız** bölgeleri hariç, mühim yörelerinin beşte
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	HE39E1B-2836 / bilgilendirici	bir kaç kişiyi alarak İngiltere'nin **ıssız** sahillerinin birine bırakıyorlar. Bu yolculuk
47 (BYM) 2001-2010 (e)	UI22F1D-4686 / din	nail olması dikkat çekicidir. Yüzyıllardır, **ıssız** manastırlarında "dışarıya sır vermeden yaşayan"
48 (BD) 2001-2010 (k)	UE05A1B-4296 / tarih	noktalarında, özellikle de iskandan uzak, **ıssız** yerlerde oluşturulan derbentlerin görevlileri görev
49 (BD) 2001-2010 (k)	NG03A1B-3248 / bilgilendirici	bir tabloyu büyültür. Bu tabloda, **ıssız** bir plajda kartal kafalı, insan
50 (BD) 1990-2000 (k)	MC06A1A-1952 / genel	geçerdim, şimdilerde (ve şimdilik) biraz **ıssız** bir yerde oturduğuma seviniyorum. Bazı
51 (BD) 1990-2000 (k)*	EF10A3A-1839 / bilgilendirici	etmektedir. İkinci örnekte, uluslararası ticareti **ıssız** bir adaya düşmüş olan iki
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	NA16B2A-1001 / genel	kâh bir kamyonla yol aldıklarını, **ıssız** bir istasyonda bir trenden indiklerini
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B2A-0325 / genel	efsane olmuş eski Çingenelerin, talikaların **ıssız** yollarda hayali ülkelerini kurup dağıttığı
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	FA16B2A-0872 / genel	lekeli mektup kâğıtlarının arasından düşüverseydi **ıssız** fotoğraflar... Anaydım ben, hem de
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	OI22C3A-0751 / tarih	kadınlar da küçük gruplar hâlinde **ıssız** yerlere gider ve çocuklarını orada
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	PI36C2A-0609 / bilgilendirici	alanda altın arama ruhsatı alıyor. ** Issız** yöre, tampon bölge şöyle dursun,
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	KE09C3A-0599 / genel	Sana rica ediyorum, dağlarda bayırlarda, **ıssız** yerlerde gizlice buluşma onunla. Burada
58 (G) 2001-2010 (k)	NH32D1B-2566 / genel	kitap bana kalabalık havaalanlarında, Kaş'ın **ıssız** sahillerinde, yüzleri ve elleri dövmeli
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	RG42E1B-2925 / simgesel	Hasta La Victoria Siempre Beynimin **ıssız** sokaklarında tecavüze uğramış binlerce düşünce.
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	GE39E1B-2835 / genel	düzensizliğe ve karmaşaya dönüşür. "Bir **ıssız** adaya gönderilecek olsanız ve yanınıza
61 (BD) 2001-2010 (d)*	SG03A1B-3271 / genel	bunu uygun görmez. Sonunda Boğazın **ıssız** taraflarına L'nin arabasıyla giderek
62 (BD) 2001-2010 (d)*	NH42A1A-1327 / genel	ederdi. Çünkü Erenköy, o zamanlar **ıssız** bir kasaba idi. Evler, üç-beş
63 (BD) 2001-2010 (d)*	RH03A3A-0625 / simgesel	şimşek çakan bulutlar, ne gecelerin **ıssız** karanlığı ve ne de ufuklarda
64 (BD) 2001-2010 (d)*	GH03A1B-2385 / din	eden zenginleri ayrı ayrı, birer **ıssız** adaya sürmeli. Bakalım orada para
65 (BD) 2001-2010 (d)*	QE30D1B-2107 / bilgilendirici	ve zırhlı araçlar da mahallenin **ıssız** sokaklarında devriye gezdi. Gazze'ye son
66 (BD) 1990-2000 (d)	FC06A3A-1049 / bilgilendirici	sonra ortaya çıktı. Bu denemeler **ıssız** bölgelerde yapılıyordu. Patlamanın gücüyle atmosferin
67 (BD) 1990-2000 (d)	FC06A3A-1049 / bilgilendirici	Endonezya, kalabalık bölgelerindeki nüfus fazlasını **ıssız** tropik orman bölgelerine kaydırmaya çalışıyorlar.
68 (BD) 1990-2000 (d)*	JI37C2A-1336 / genel	yollarda başkalarının hükmü geçiyor artık. **Issız** yollara bu devirde çıkmak ancak
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	MA15B1A-1726 / simgesel	rüzgârı öpme vaktidir sokaklar soyunuktur **ıssız** arka bahçelere düşürmüştür evler tülünü

70 (KŞ) 2001-2010 (d)	PA15B1A-1665 / simgesel	bir ırmaktan alıyor güzelliğini boynun **ıssız** modigliani boynu LEKE/Ahmet Çakmak Kalbimizin
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / genel	gece bir rüya görmüştü. Rüyasında **ıssız** bir kumsaldaydı. Gecenin o saatinde
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	MA15B1A-1726 / simgesel	gelecekteki bir dünde Gelişe gelişe **ıssız** gözlerinde öksüz bir çocuğun Güpgür
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	GA15B1A-1722 / simgesel	ağaçları, söğüt gölgesi... Zambaklar en **ıssız** yerlerde açar, Ve vardır her
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RG37C1A-0844 / simgesel	Uçup gidiyor sonra bir başka **ıssız** çöle Su içiyorum seraplardan kana
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / genel	birkaç katlı, kasaba evleri olan **ıssız** bir sokaktayız. İnip biraz etrafa
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RI37C1A-0848 / simgesel	Beni Sessiz çığlıklarım hayatı yakar **Issız** gecelerde hatırla beni Her günahta
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RG37C1A-0844 / simgesel	gürültü, fark etmem için, içimin **ıssız** kıyılarına çekildiğim oldu birkaç kez. Ama
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	LE39C3A-0067 / genel	yürümedin? Ne zamandır yol kıyısındaki **ıssız** bir çeşmede çamurlu ayaklarını buz
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	KI37C3A-0997 / genel	varken ondan kaçıyordum, yanımda yokken **ıssız** sokaklarda başımı kaldırmıyorum, itiraf etmesi
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	HE39C2A-2609 / genel	idi. Subay gazinosuna gelmeden önce, **ıssız** sokaklarda yanıma gelen lise mezunu,
81 (G) 2001-2010 (d)*	MF25D1B-2141 / bilgilendirici	çalışan Vera Stranska, mali zirvelerin **ıssız** adada yapılması önerisini getirdi. Prof.
82 (G) 2001-2010 (d)*	MG24D1B-2285 / genel	yerde geniş bir tarla var, **ıssız** bir yer, oraya. Sen orda
83 (G) 1990-2000 (d)	LI27D1B-2812 / genel	gölgelenmiş. Üç çocuk annesi Maha, **ıssız** bir köşeye çekilmiş. Çarşafının üzerinde
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	RD36E1B-2842 / genel	ise hâlâ kulaklarında, beyninin en **ıssız** köşelerinde yankılanmaktaydı. Anıları bir günü
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	TE36E1B-3295 / bilgilendirici	yönü gelişmiş olduğunu anlıyoruz. Ayrıca **ıssız** yerleri seviyor; hayatın ve aşkın
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	LI37E1B-3056 / bilgilendirici	Bakanı heteroseksüel azınlığın okyanusun ortasındaki **ıssız** bir adaya götürülüp bırakılması projesiyle
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	MI37E1B-3057 / genel	bu. Zeynep, şehir toplum görmemiş, **ıssız** ormanın kenarında büyüyen bir kır
88 (BYM) 2001-2010 (d)	VI22F1D-4708 / genel	feci kesiyo","Olum artık teklif edicem, **ıssız** ada lan burası, benden iyisini
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	NA16B4A-0054 / simgesel	sökerdi. Gündüzlerimizi cura ile uğurlardık, **Issız** narçiçeğine boyanırdı. Sonra o ninni.
90 (BD) 1990-2000 (e)	JC06A1A-1692 / genel	etmiş ama genç mühendis yüzerek **ıssız** bir adaya ulaşmayı başarmış. Adada
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B1A-0671 / genel	Hüseyin'i gezdirmeye bayılırdı. Çünkü Hüseyin'i **ıssız** yerde ilk bulan Garip'ti. Bol
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI09C4A-4727 / genel	açmaz sonbahar yağmuru. Sonbahar yağmuruna, **ıssız** sokağa, sokağın yaprakları dökülmeye koyulmuş
93 (G) 2001-2010 (e)*	PG24D1B-2288 / simgesel	sesler alacak Sesler vereceksin"... Keşke **ıssız** bir telgrafhane olunabilse. Birinden birine
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	VG37E1B-3050 / genel	gelir, deyip yerleşiyorum yerime... Bu **ıssız** cam önüne... Bizim torun geldi
95 (BD) 2001-2010 (k)*	QA16B2A-0672 / genel	öfke içinde donakaldı. Şimdi bu **ıssız** odada, başını sokabileceği bir kulübesi
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C2A-1464 / genel	havalarda balkonda oturur, onların yaşadıkları **ıssız** toprakları düşünürdüm zaman zaman. Yatsı
97 (BD) 2001-2010 (d)*	OA16B1A-1221 / genel	farkında olmadan kimsenin uğramadığı bu **ıssız** bölgeye gelmiş. Tepedeyken kıyıya vuran
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B1A-1233 / simgesel	kulaklara ölümü fısıldıyorlar. Kendimi arıyorum **ıssız** koyaklarda. Baskı korkuya, korku da

99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	okul çıkışı kat ettiği bu **ıssız** yol, onun için günlük, sıradan
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	OI22E1B-2908 / bilgilendirici	açmışlar. Hattâ soğuk kış günlerinde **ıssız** dağ başlarına et bırakarak kurtların

“tenha” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A2A-2600 / bilgilendirici	toprakları kapsıyordu. Bu geniş ve **tenha** yöreler, değişik kültürlerin kaynaştığı, çatıştığı
2 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1A-2601 / bilgilendirici	Ovacık, Nazimiye ve Hozat sırasıyla **tenha** kısımlarıdır. Bu arazi içinde 647
3 (BD) 2001-2010 (e)*	OA16B2A-0572 / genel	erken sayılabileceği için lokanta bayağı **tenha** durumdaydı. Gübertchinka "müşterisi"ni salonun dibinde,
4 (BD) 2001-2010 (e)*	OE39C4A-0055 / bilgilendirici	yüz yıl önce çok daha **tenha** bir gezegenimiz vardı. 1900'de aşağı
5 (BD) 2001-2010 (e)*	OA16B3A-0501 / genel	Pışt! Hazan!" diyor bana, beni **tenha** bir yere çekiyor. "Canım!" diye
6 (BD) 2001-2010 (e)*	OA16B2A-1004 / genel	seve. Buraları sevdi. Yazlıkçıların sakin **tenha** evleri vardı. Balık ve et
7 (BD) 2001-2010 (e)*	NA16B1A-1565 / genel	Yüksek duvarlı sarayın önüne geldiler. **Tenhâ**, sessiz ve ıssız bir bahçe...
8 (BD) 2001-2010 (e)*	SA16B2A-0659 / genel	kapalı dükkânlarıyla daha da yalnızlaşan **tenha** caddelerinde geçmek bilmeyen pazar sıkıntıları...
9 (BD) 1990-2000 (e)	DG03A1B-3173 / tarih	adetâ bir Avrupa memleketidir. İstanbul'un **tenha** mahallelerine nisbetle Galata ve Beyoğlu
10 (BD) 1990-2000 (e)	ID02A2A-0640 / bilgilendirici	hayaller tamamen kaybolmuştur. Eğer İstanbul'un **tenha** dar sokaklarında veya Ankara bürçlerinin
11 (BD) 1990-2000 (e)*	HG37C4A-0761 / simgesel	kuzeyin gri ve soğuk gökyüzüne, **tenha** doğasına, sessiz çınarlarına. Kokusuz, renksiz,
12 (BD) 1990-2000 (e)*	FH09C1A-0807 / genel	Üniversitesine doğru yola koyuluyorum. Geniş, **tenha** bir kaldırımda yürümek de mi
13 (BD) 1990-2000 (e)*	JI37C2A-1336 / genel	koyun sağma zamanlarında birbirini beğenir, **tenha** bir anı kollar, gizlice birbirinin
14 (BD) 1990-2000 (e)*	JD36C2A-0114 / bilgilendirici	de işin büyüsü burada, hâlâ **tenha** bir yerde olduklarını zannediyorlar. Labier'dan
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B2A-0692 / genel	yolda durdu. Onu ağaçlar içindeki **tenha** bir köşkün bahçesine soktular. Gözlerini
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B2A-0087 / genel	batakhanelerin kapılarında asılı kırmızı fenerler, **tenha** bir köşelerde kirli ellerin çektiği
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B3A-0415 / genel	geldiklerinde, saat "alafranga" üç filân; **tenha** sokaklarda, ürkütücü gölgeler halinde, işgal
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA15B4A-0541 / simgesel	ederi ne eder ki en **tenha** halimi katık yapıp azığıma gece
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B3A-1144 / genel	sayılırdı. Mahmut özellikle uzak ve **tenha** bir yere gitmeyi tercih etmişti.
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B4A-0025 / simgesel	adaya, ya da sakin ve **tenha** bir ülkeye, ya da çoktan
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B1A-1745 / genel	günlerinin kimsesiz öğle sonralarında sinemanın **tenha** karanlığına sığınırdım. Uzak koltuklardan birine
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B2A-0139 / genel	kendimi, öfkeli otobüsümüz bir geceyarısı **tenha** bir kasabanın dar sokaklarında dönerken
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B2A-1500 / genel	götürdü. Amacıma denk düşen, sakin, **tenha** bir yerdi. İşbilir bir garson
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE09C2A-1267 / genel	havanın kararmasını beklemek için yapmıştır. **Tenha** yerlerde arkadan gelen araçların farları

25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TG09C3A-0019 / genel	bir şey söyleyeceğini belirterek beni **tenha** bir köşeye çekti. Fısıltıyla konuşarak,
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE37C2A-1424 / bilgilendirici	katılırız. Yazı, bu bakımdan oldukça **tenha** bir alandır. Yazar, onu yazarken
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NI09C4A-0106 / genel	çok eski yapıtın bulunduğu bu **tenha** kentten yıllar önce birçok kimsenin
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PG37C3A-0343 / genel	anlamadan insanlara, denize, vapurlara, sevdalılara, **tenha** yollara, park kanepelerine, uçan kuşlara,
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE09C2A-1267 / genel	bir ev tutacağız, Rumeli yakasında **tenha** ve iyi bir semtte bir
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI22C4A-0825 / simgesel	bir denizin gizemli kıyılarından; tek, **tenha** ve vakur bir dağın denizle
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DD39C3A-0982 / genel	korkutan o simsiyah ve hep **tenha** sokaklarda ürkekleşilen saatlerde, bazı kadın
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DI09C1A-0895 / genel	tuvalete gitti, ben de bu **tenha** durakta onların dönmesini bekliyorum... Laf
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FI09C3A-1292 / genel	Beraber gidecekler. Yüzme havuzunda deneyecek. **Tenha** bir sabah saati seçiyorlar. Rasin,
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	CH42C4A-0484 / bilgilendirici	bir öğrenci olduğu takdirde onunla **tenha** bir köşede değil, herkesin görebileceği
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	IE39C4A-1358 / bilgilendirici	E tipi kapalı cezaevinde en **tenha** koğuş 20 kişiydi. Aralarında 70
36 (G) 2001-2010 (e)*	SI32D1B-2730 / bilgilendirici	durumdur. Ancak sizin rüyanızda gördüğünüz **tenha** sokaklardaki kaçışlarınız, hayatınızdaki birinden ya
37 (G) 2001-2010 (e)*	RA16B1A-1212 / genel	mı, diye aklımdan geçirdim. Bu **tenha** yerde bir kendisi, bir de
38 (G) 2001-2010 (e)*	PI42E1B-2938 / genel	hatâsıyla kalmasına râzı olamaz. Ona, **tenhâ** bir yerde ve kırıcı olmayan
39 (G) 1990-2000 (e)*	FI09C2A-0715 / genel	onların kabadayılıkları grup halinde. Yakala **tenha** sokakta birini, Türk'ün önünde, donuna
40 (G) 1990-2000 (e)*	CA16B3A-1003 / genel	rahatladığımı görünce "biz de şu **tenha** bölümde çaylarımızı içelim mi?" diye
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	NE39E1B-3033 / bilgilendirici	olmadığı, maddenin engin boşluğunu oluşturan **tenha** atomların tuğla taşlarının "kuant", "fotön"
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UI22E1B-2914 / genel	Sonra bavulun en karanlık, en **tenha** yerlerinde Filistin'den küçücük tabutlar vardı.
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RF10E1B-3066 / genel	yerine getiriyorum. Eeee, bir gece **tenha** bir yoldan geçerken kızgın kedilerin
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	QA16B3A-0790 / genel	geç saatlerde binmeye yürek ister. **Tenha** varoş istasyonlarına doğru vagonlar boşaldıkça
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	DD02A1B-3567 / simgesel	geceyi takvimde şubat diye Çok **tenha** caddelere getirirler ? Bizi burda
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	JA14B1A-1689 / genel	burda tek garsondum. Bir akşamüstü, **tenha** bir saatta kapıdan bir kadın
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4074 / genel	de o kadar ıssız ve **tenha** yerler ki ne bir araba
48 (BD) 2001-2010 (k)	TE05A3A-1451 / tarih	ve varlıklarımızı al ve bizi **tenha** çöllere at!" Temuçin, Han seçilince
49 (BD) 2001-2010 (k)*	UA16B2A-0398 / genel	Jambuna köyü, kent dışında, oldukça **tenha** bir yörede bulunuyordu. Bakımlı bitki
50 (BD) 1990-2000 (k)	MG03A4A-0068 / simgesel	ve eğri sokaklar," ıslak ve **tenha** caddelerin otobüs durakları, "gece evlerinin
51 (BD) 1990-2000 (k)	FG03A3A-2020 / genel	kadınları, kimi zaman da ıssız, **tenha** kıyı görüntülerini ele alıyor, gönlünün
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	UA16B2A-0884 / simgesel	denizi, ağaçları, çiçekleri ve böcekleri. **Tenha** sokakların itlerini, dam altına sinmiş
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	NA16B4A-0120 / genel	gözlüklerine razıydı. Peki, bunca yıl **tenha** sahillerde tatilini geçirmekten sıkılmış da

54 (KŞ) 1990-2000 (k)	JA16B1A-0480 / simgesel	ezilerek çoğalan bir yoğunluk: ANIMSAYIŞLAR... **Tenha** bir otelin barında yapılan tanışma
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	UI03C3A-1471 / din	birbirine yabancı iki karşı cinsin **tenha** bir yerde baş başa kalışları;
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	TI09C4A-0839 / genel	dağ... Dağ yamaçlarına serpilmiş köyler, **tenha** yollar, tek katlı, bahçeli evler...
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	GG09C2A-0377 / genel	de Almata'da. Hatta bence bu "**tenha** genişlik" bana "kalabalık dar" sokaklardan
58 (G) 2001-2010 (k)	TI32D1B-2731 / genel	soruyorum. Genel bir tarif veriyor. **Tenha** yerlerden geçiyorum; etrafta tek tük
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	PG09C3A-0021 / genel	Çiğdem, Bodrum kalabalığını seviyor, asla **tenha** Torba'yı istemiyordu. Amcam ve Yengem
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	KF32D1B-2576 / genel	yaklaşık 1 ay yanlarında oturup, **tenha** yerlerde çalıştırdım da ancak trafiğe
61 (BD) 2001-2010 (d)*	QI42E1B-2939 / simgesel	gitmişti onu, ahşap yer döşemesinin, **tenha** bir köşesine. Durduğu yerden, çulun
62 (BD) 2001-2010 (d)*	PA16B2A-3301 / genel	da dışarı çıkacak olsa en **tenha** saatleri, en boş mekanları seçerdi.
63 (BD) 2001-2010 (d)*	UA16B2A-1206 / genel	bahanesiyle herkes, kimse görmeden ağlayabileceği **tenha** bir köşeye çekildi. Erkekleri cepheye
64 (BD) 2001-2010 (d)*	QE08C2A-1513 / bilgilendirici	sahilden üç kilometre kadar uzakta, **tenha** bir yerde idi. Başlangıçta bir
65 (BD) 2001-2010 (d)*	NE39C4A-0081 / genel	oturuyordum. Buluşma vakti olarak hep **tenha** saatleri seçiyoruz. Yine öyle buluştuğumuz
66 (BD) 1990-2000 (d)	ID03A3A-0524 / simgesel	esti, tahammül edemeyip geldim. 41. **Tenha** yerde nerdüban satılır mı? 42.
67 (BD) 1990-2000 (d)*	KE05E1B-3299 / bilgilendirici	ile şereflendirilirken, Bosna'da gerilimden uzak **tenha** bir bölgenin kendisine emanet edildiği
68 (BD) 1990-2000 (d)*	MA16B1A-0270 / genel	kaçmaya ya da en azından **tenha** yerlere kapağı atmaya çalışıyorlardı. Çünkü
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	bitirdi. Akşam trenine yetişti. Bu **tenha** bir trendi. Restoranda karşısına kimse
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	gelmediğim bir koğuşa ulaştık: Burası **tenha**, sakin, floresanlarla aydınlatılmış, genizleri yakan
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	GA15B1A-1722 / simgesel	diye yaşanır, Eskimez hiçbir zaman **Tenha** bir kasabada ölmenin sesi, Uzaklık
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	FA15B1A-1728 / simgesel	iklime yazılmış gölge sarsak ve **tenha** korkular iklimine sarınmış tanrı orada
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	LA15B1A-1725 / simgesel	ceviz ayrıldı incirden kavuşsun bu **tenha** parantez bu kaçıncı sökülüp gitmek
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	PI09C4A-4727 / genel	tarihçesinin başlangıç dönemlerinde bile yıkık, **tenha**, kimsesiz bir Boğaziçi'nde yaşandığını kimi
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	UI09C2A-1758 / genel	alkol buharıyla hayat belirtisi veren, **tenha** ve karanlık arka sokaklarıyla koruyucu
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	QI09C2A-1069 / genel	yuvarlana dolaşıp dururdu köşkün içinde... **Tenha** odalarda da, herkesi birbirine düşürecek
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	UE09C3A-0850 / genel	seyrettirmesi ihtimali! Zindan boştu, çukurdaydı, **tenha** yerdeydi; yani kıtal yapmaya gerek
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	HA15B1A-1723 / simgesel	bir düş bozumu iç bulantısı **tenha** köşelerinde arayışların. Ödünç kalp atışları
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	MI37E1B-3057 / simgesel	sayfa; yine gecenin bir vakti, **tenha** bir sokak. Ölüm salgılıyor gökyüzü.
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	KI27D1B-2458 / genel	Porte d'Orlean'a kadar dümdüz uzanan, **tenha** ve ıssız bulvara bakıyordum: "ne
81 (G) 2001-2010 (d)*	SI41C4A-1393 / bilgilendirici	değiştirmeniz yeterlidir. 4- Bir müddet **tenha** sokaklardan uzak durun. Çarşıya pazara
82 (G) 2001-2010 (d)*	TA14B1A-1591 / genel	deniz havası aldım. Hem, böyle **tenha** yerlerde uzun süre kalınmamalı, değil

83 (G) 1990-2000 (d)	LF25D1B-2787 / bilgilendirici	eserlerinin yanı sıra Hicret ve **Tenha** Sözler isimlerinde iki şiir kitabı
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	RG37E1B-3046 / simgesel	değildir. "Beşikten başlayıp mezara uzanan, **Tenha** ve korkulu bir köprüdür ömrüm."
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	RI42E1B-2940 / simgesel	tarifim şu: "Bu şehrin en **tenha** yeri kalbimdir şimdi..." (Acıyla söylenmedi
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	LC06E1B-3086 / bilgilendirici	kolundan biri olan Orion üzerinde **tenha** bir ara sokakta. Gökadanın merkezinde
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	LE39E1B-2840 / bilgilendirici	Arkın, kâh Anadolu'da kâh İstanbul'un **tenha** köşelerinde insan manzaraları ve haberlerini
88 (BYM) 2001-2010 (d)	WI22F1D-4721 / bilgilendirici	saatlerinde bile girmek mümkün değildi. **Tenha** saatlerde metroyu kullanmak sakıncalıydı. Her
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	UA16B4A-1029 / genel	isterdim. Fakat sadece yağmuru görüyorum, **tenha** sokağı, geçen tek tük arabayı,
90 (BD) 1990-2000 (e)*	HI13C4A-1940 / genel	yeşiline bürünmüş görünmekte. Başkentin bu **tenha** ve unutulmuş köşesinde, yalnız doğanın
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B2A-0742 / genel	adımlarımızı ara sokaklara yönlendirir, bizi **tenha** yollardan sahile indirirdi. İskele kalabalığı
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SE39C3A-0543 / genel	geldim. Ne olur ne olmaz, **tenha** park normalde. Daha çok ciddi
93 (G) 2001-2010 (e)*	SA16B1A-0309 / genel	düşünüp korktu. Sustu ve arabayı **tenha** yollara sürdü. Akşam çökerken, asfaltla
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SA16B1A-0916 / genel	çekip gideceğini. Kalabalık bir şehrin **tenha** bir köşesinde... Yağmur yağıyordu. Her
95 (BD) 2001-2010 (k)*	OA16B1A-1221 / genel	gerçekleşmişti. Sevinçten yerinden duramıyordu. En **tenha** sokaklardan birine girdi. Kaldırıma oturdu.
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	QA16B4A-0299 / genel	Suyun sesiyse ayrı bir müzikti. **Tenha** bir köşeye çekilip oturduk, çeşmeye
97 (BD) 2001-2010 (d)*	PI22E1B-2909 / genel	geçiyorum. Parklara gidiyorum, parkın en **tenha** ve güneşgören yerinde mahallemizin ihtiyarları
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	PA16B4A-1475 / tarih	bir gün fırsatını bulup padişahı **tenha** bir yerde gördü ve dedi
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	SI27D1B-2465 / genel	çizdim. Sonra da kaçtım. Allah'tan **tenha** bir sokaktı da, arabaları öylece
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	PI22E1B-2909 / genel	didik etmiştim bütün haritayı. En **tenha** yerlere büyüteçle bakmış, yine de

“kanuni” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	PE05A1B-4213 / hukuk	... itiraz edilmiştir. Dayandığı hukuki ve **kanuni** nedenlerle ...Vergi Mahkemesi Kararı, aynı
2 (BD) 2001-2010 (e)	OE05A1B-4176 / siyaset	düzeyde değildi. Demokratik değil, yalnızca **kanuni** ve adil bir yönetimin gerçekleştirilmesi
3 (BD) 2001-2010 (e)	VH03A3A-2991 / genel	içinde ne de sonrasında hiçbir **kanuni** düzenlemeye gidilmeli; ancak, yukarıda da
4 (BD) 2001-2010 (e)	PD03A3A-0867 / genel	ruhsal yaşamını, öğrenimini, uzun yolculuklarını, **kanuni** işlerini, düşlerini, uzak ülkelerdeki durumunu . :
5 (BD) 2001-2010 (e)	OF05A2A-1349 / genel	fonlara katılma ve ödemeler ile **kanuni** paylardan ibarettir. e. Sosyal transferler: ; ,
6 (BD) 2001-2010 (e)	RE05A1B-4277 / siyaset	koyuyor28. İnönü’ye göre, “meşru ve **kanuni** siyasi partilere karşı tarafsız ve
7 (BD) 2001-2010 (e)	VC01A1A-2709 / hukuk	de yerinde olmadığını, talebinin ancak **kanuni** faiz olabileceğini ileri sürerek, davanın
8 (BD) 2001-2010 (e)	ND02A1B-4513 / hukuk	Yönetmeliğin getirdiği bu çözüm şekli **kanuni** hakim güvencesinin ihlali niteliğindedir. Anayasanın

9 (BD) 1990-2000 (e)	CF10A2A-1845 / ekonomi	yarattıkları depoların miktarını azaltmak ve **kanuni** rezerv nispetini koruyabilmek için tedbirler
10 (BD) 1990-2000 (e)	LE05A1B-3699 / tarih	tevkif edilerek gönderilmesine elde bir **kanuni** neden olmadığından, kalmasına lâkayd davranıldığını..."
11 (BD) 1990-2000 (e)	GD05A2A-0427 / hukuk	gereği mirasçı olurlar ki bunlara "**kanuni** mirasçı" veya ölen kişinin iradesi
12 (BD) 1990-2000 (e)	IC06A2A-3319 / genel	maddesine göre ihalelere katılabilmek için **kanuni** ikametgâh sahibi olmak, gerekli nitelik
13 (BD) 1990-2000 (e)	EE05A3A-2693 / bilgilendirici	tahsisi için, yazılı doküman, patentin **kanuni** ilgilerini açık ve seçik niyet
14 (BD) 1990-2000 (e)	MF10A2A-1789 / bilgilendirici	kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de **kanuni** temsilcisinin talebine bağlıdır. 5. 1950'den
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B3A-0415 / tarih	teşebbüse tevessül edenlerin hakkında, icabeden **kanuni** tahkikatın..." Teşebbüs o kadarla kalmamıştı;
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-0627 / genel	işaret ederek. "Hepimiz yükümüzü tuttuk. **Kanuni** ve doğru yolda ilerleyebiliriz." "Demek
17 (KŞ) 2001-2010 (e)*	SD02A2A-1391 / tarih	fırkanın siyasi bünye ve mevcudiyeti, **kanuni** icaplar vesair sebeplerle de memleketteki
18 (KŞ) 2001-2010 (e)*	UD02A2A-2649 / tarih	çok eşlilik yasaklanıp tek eşlilik **kanuni** evlilik haline getirildi. Modern yaşamda
19 (KŞ) 2001-2010 (e)*	PD02A2A-1167 / genel	Personel, Adli ve İdari soruşturmalarda **kanuni** ve bilimsel usullerle iz, eser,
20 (KŞ) 1990-2000 (e)*	IH03A1B-3120 / genel	icabı mıdır, bilinmez, hukuki kurallarda, **kanuni** yasaklarda kendini hür ve bağımsız
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B2A-0436 / genel	O da tuttu dağıttı aşiretini. **Kanunî** hakkı hem bu. Aşiretim var
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B3A-1947 / tarih	icra kuvvetini adlî, dinî ve **kanunî** kuvvetlerden ayırıyoruz." "Hangi mezhepten olurlarsa
23 (KŞ) 1990-2000 (e)*	IE05A1B-3540 / tarih	yok olmasını engelleyecek bir çok **kanuni** önlemler almayı da ihmal etmemiştir.
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RE09C2A-1384 / hukuk	Askeri Savcılığı'nca hazırlık soruşturması (sonucunda **kanuni** işlem yapılması ihtimali olmasa da)
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RD36C3A-0763 / ekonomi	milyon lira kredi kullanan Doğusan'ın **kanuni** takip riskinde olduğunu bildiren Beyoğlu
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI09C3A-1086 / genel	adamdır bize göre. İnsani ve **kanuni** haklarımızı bir lütufmuş gibi takdim
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE09C3A-1514 / tarih	beraber, hazineye hediye ediyorum. Gereken **kanuni** işlemin yapılmasını dilerim." 12 Haziranda
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UE39C3A-1162 / tarih	protesto ettiler... Bu hususun tamamen **kanuni** yetkilerimize dâhil olduğunu Çiçerin'e "ehemmiyetle
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C3A-1330 / ekonomi	munzam karşılık iadeleri yapılmış ve **kanuni** karşılıkların tutulamamasından kaynaklanan cezai faizler
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	ND36C2A-3363 / genel	mafya grubu parasını akladıktan sonra **kanuni** faaliyet gösteriyor. İş çevreleri vergisini
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FI39C3A-2958 / tarih	daha şunu belirtmeliyim, hiçbir **kanuni** yasak bulunmadığı, olayların oluşu sırasında
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HE39C3A-0711 / genel	yoldan verildiği... - Parayı tabii ki **kanuni** yoldan verecekler. Ama sonra ne
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MI09C3A-0619 / genel	bakan şube müdürüne, ikametgâh belgesinin **kanuni** bir dayanağı olmadığı için kaldırıldığını,
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JE39C4A-1476 / hukuk	cezası verilse ve cezaevine gönderilse, **kanuni** eşin hakları korunmuş olacak mıdır?
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GE39C3A-0410 / siyaset	Bu meseleyi YÖK kararlarıyla çözemezsek **kanuni** çözüm yolları ararız. ANAP o
36 (G) 2001-2010 (e)	TF32D1B-2747 / hukuk	Yasalar, hapis cezası uygulamasında, şirketin **kanuni** temsilcilerini muhatap aldığı için, özellikle
37 (G) 2001-2010 (e)	UF32D1B-2748 / ekonomi	kazançlar da dahil olmak üzere, **kanuni** ve iş merkezleri Türkiye'de bulunmayan

38 (G) 2001-2010 (e)	SF32D1B-2746 / hukuk	Bu nedenle, fiili işleyenin kanıtlanabilmesi, **kanuni** temsilci açısından hapis cezası sorununu
39 (G) 1990-2000 (e)*	LF25D1B-2155 / ekonomi	net değil. Halkın tasarrufları devletin **kanuni** güvencesi altında olduğuna göre bu
40 (G) 1990-2000 (e)*	LD30D1B-2208 / genel	manevi destek bekliyorum. Belediyemizin kapısı **kanuni** herşeye, her insana, her projeye
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / ekonomi	ve işe alma ile ilgili **kanuni** ve idari yükümlülüklerin getirdiği maliyetin
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	NC40E1B-2873 / bilgilendirici	chat'ten atılmayı değil, hakaretten dolayı **kanuni** yolla şikayet edilmeyi de göze
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SI37E1B-3061 / genel	engel olacağız. Bu yürüyüş için **kanuni** yönden belki bir şey yapılamamıştır.
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SF10E1B-2870 / ekonomi	zamana kadar Bankalar Kanunu'nda mutlaka **kanuni** zorunluluk olarak yer verilen, "Bankalar
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	LD39E1B-2927 / bilgilendirici	öğretim programları hazırlayıp uygulamak için **kanuni** değişiklikler yapılması gerekli görülmektedir. Belirtmeye
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	FD18E1C-4084 / ekonomi	araç olarak kabul ediyoruz. Ancak **kanuni** süre içerisinde yenilenemeyen ve grev
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	UI22F1D-4719 / bilgilendirici	Misyon pazarlaması yapan şirketler, sadece **kanuni** gereklilikleri yerine getiren dürüst şirketler
48 (BD) 2001-2010 (k)	PF03A4A-1195 / bilgilendirici	"geçici belge" alır. Daha sonra **kanuni** şartları yerine getiren işletmelere "A
49 (BD) 2001-2010 (k)	NF05A1B-4440 / bilgilendirici	ülke içinde yasaklanan ürünler, aynı **kanuni** düzenlemelere sahip olmayan ülkelere ihraç
50 (BD) 1990-2000 (k)	EE05A1B-3448 / ekonomi	çerçevesinde, TSGLK m. 47'de öngörülen "**Kanunî** bir lokavtın işyerini temelli olarak
51 (BD) 1990-2000 (k)	CE05A1B-3391 / tarih	köle ticaretini men için alınan **kanunî** ve idarî tedbirleri içeren evrakı
52 (KŞ) 2001-2010 (k)*	RE05A1B-4271 / hukuk	irtifak hakları “zorunlu irtifaklar” veya “**kanunî** irtifaklar” olarak adlandırılır32. Taşınmaz malikinin
53 (KŞ) 2001-2010 (k)*	TE02A2A-1402 / hukuk	ve soruşturulması ya da suçluların **kanunî** yollarla yakalanıp kovuşturulmasını tehlikeye düşürecek",
54 (KŞ) 1990-2000 (k)*	LE05A1B-3692 / tarih	olarak katılacak zeval, Mebuslar hakkındaki **kanuni** şartlara tabidirler. Seçimlerde Livalar esas
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	NI22C4A-0366 / genel	ki, "Evlilik bugünkü koşullar altında **kanunî** bir fuhuştur..." Teyzem hep bunları
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	NE39C3A-0466 / ekonomi	değil, taksitli satış olarak değerlendirdi; **kanunî** KDV'yi tahakkuk ettirdi ve trilyonlarca
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	DE36C2A-0610 / siyaset	"İşçiye verilen paranın brütü vardır. **Kanuni** kesintilerden sonra cebine giren neti
58 (G) 2001-2010 (k)*	OF25D1B-2758 / genel	bir zihniyetin de sigortacılığı hep "**kanuni** soygunculuk" olarak gördüğünü ileri süren
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	TD18E1C-4086 / genel	gerekenler, göreve geldikleri tarihten itibaren **kanunî** süreleri içinde ilgili resmi mercilere
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	IE39E1B-2837 / ekonomi	olamayız. Ama yeni yatırımlar için **kanuni** çatı gerekli. Bu yüzden de
61 (BD) 2001-2010 (d)	RD02A1B-4580 / genel	birincisi karşılıklılık ilkesi ikincisi ise **kanuni** kısıtlayıcı hükümlere uyulmasıdır. Karşılıklılık ilkesine
62 (BD) 2001-2010 (d)	VE05A3A-2711 / hukuk	uzlaştırmadan farklıdır. Tahkim, tarafların hakkında **kanuni** bir yasaklama bulunmayan, kamu düzenini
63 (BD) 2001-2010 (d)	TF10A2A-1903 / ekonomi	sıra Çin'de özel teşebbüs için **kanuni** altyapının oluşturulması da önemli bir
64 (BD) 2001-2010 (d)	OE05A2A-1794 / bilgilendirici	sınırlı olan ülkelerde, bağımsızlığı korumada **kanuni** önlemlerin önemli (gerekli) olduğunu fakat
65 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1827 / genel	her türlü işlemi yürütmek, (8) **Kanuni** sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla, kuruluşların
66 (BD) 1990-2000 (d)	ED02A1B-3648 / genel	icrası usulü; bu icranın, bir **kanunî** çerçeve içinde kalışını denetleme (bağımsız

67 (BD) 1990-2000 (d)	ID03A2A-0525 / tarih	göre yönetirdi; yani yönetim, hakimiyeti; **kanuni** bir mahiyet verirdi. Müslüman olduktan
68 (BD) 1990-2000 (d)	FD02A1B-3672 / bilgilendirici	içinde bulunanlara müdahale etmelerinin, onların **kanuni** görevleri olduğu sonucuna varılacaktır. Cezaevinde
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA14B1A-1592 / genel	Üstelik ben mektup yazmak değil, **kanuni** hakkım gereği telefonda konuşmak istiyorum.
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	TD02A4A-1401 / tarih	olmanın bütün haklarına sahip tanır. **Kanuni** vazifelerini yerine getiren her ferde
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	TF25D1B-2763 / genel	kararın tebliğ edilmesinin ardından gerekli **kanuni** itiraz yollarına başvurulacak" dedi. Kolesterol
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	JE39E1B-2838 / genel	mahkemede bile yalancı şahitlik yapmanın **kanuni** cezası vardır. Komisyonların elini kolunu
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	LE39E1B-3031 / bilgilendirici	dünyada bitki esaslı ilaçların, sosyal, **kanunî** ve ilmî mânâda kabul edilebilirliğini
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI19C3A-3336 / bilgilendirici	çoğunlukla seyir defteri dediği, ancak **kanuni** adı gemi jurnali olan deftere
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	QI09C2A-1356 / genel	da kendini... Olaydan sonra gerekli **kanuni** işlemleri yaparak, onlara ikazımızı yaptık.
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	NE39C3A-1153 / tarih	iskat etmek ve geçmiş faaliyetlerini **kanunî** yönden incelemek üzere bir özel
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	NE39C3A-0614 / ekonomi	ve Bilgin gruplarının Etibank'ı almasında **kanuni** bir engel yoktur," diye bir
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	FC35C2A-0346 / bilgilendirici	birayı alkollü içki görmeyen bir **kanunî** uygulama ortamında, okul çevrelerine yakın
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	FD39C4A-0281 / tarih	ve benzeri diğer problemler gibi **kanuni** sistemin bazı hukukî aykırılıklarının düzeltilmesi
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	KE39C3A-0357 / genel	dedim. Bu benim yapmam gereken **kanuni** bir olay falan değildir. Ben
81 (G) 2001-2010 (d)	RD30D1B-2203 / genel	Bir sene öncesinde bilgim olsa **kanuni** muamele yapardım." Bir sene önceden
82 (G) 2001-2010 (d)	QF25D1B-2760 / bilgilendirici	Gizli tutulan ikramiye alanlar listesinde **kanuni** şartlara uymayanlar hariç hemen hemen
83 (G) 1990-2000 (d)	DF25D1B-2774 / genel	yaptı. Hamdi Tombak'ın, "İstifa etmedim. **Kanuni** başkan benim" iddiasına karşılık, Atalay
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	NE39E1B-3033 / bilgilendirici	tamamlanmasıyla ortaya çıkması muhtemel ahlâkî, **kanunî** ve içtimaî problemleri tahmin edip,
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	ND39E1B-3298 / tarih	bulunması, ilköğretim mecburiliğinin uygulanabilmesi için **kanunî** tedbirler alınmasına ihtiyaç olduğu, öğretmenlere
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	ED36E1B-2847 / tarih	olmuştur. Şâyet doğru ise, mevkiini, **kânunî** kanaatlerine fedâ etmediği anlaşılan bu
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	DE39E1B-3023 / tarih	kadar hassasiyetle üzerinde durulmuştur. Hatta **kanunî** esaslara bile bağlanmıştır. Dünyanın ilk
88 (BYM) 2001-2010 (d)	WI22F1D-4713 / genel	tecâvüz haberlerinde medyanın uyması gereken **kanuni** ve etik ilkeler rehberinde yer
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	RD02A1B-4579 / tarih	tartışılması üzerine, söz konusu yardımı **kanunî** bir temele oturtmak ve sürekli
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / bilgilendirici	tabii, dini, sosyal gelenekler ve **kanuni** sebeplerle ekonomik faaliyetlerin yılın veya
91 (KŞ) 2001-2010 (e)*	QE30D1B-2131 / genel	Ekonomik Zirvesi'ne katılan Çernişev, Rusya'nın **kanuni** çerçevede terörizme karşı tedbir alacağını
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RD02C4A-0245 / genel	yaptırmak ya da yapmaya kalkmak, **kanuni** yollardan bir ev yapmaya kalkmaktan
93 (G) 2001-2010 (e)*	KG24D1B-2234 / genel	tebliğinden (gazetede yayımlanma tarihinden) itibaren **kanuni** 15 günlük süreye 15 gün
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SE36E1B-3352 / ekonomi	teşebbüs hürriyetini kısıtlayan her türlü **kanuni** ve bürokratik engeller kaldırılmalı. Devlet

95 (BD) 2001-2010 (k)*	SE05A4A-3309 / tarih	ile, maarif idâre ve teşkilâtı **kanûnî** hükümlere bağlanmakta ve teşkilat yapısında
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	CD39C3A-0388 / bilgilendirici	ismine de 'devrim nikâhı' demişlerdir. **Kanuni** evlenmeyi de kabul etmezler, evlenmeyi
97 (BD) 2001-2010 (d)*	RE05A1B-4268 / bilgilendirici	akdi bir süre iken starya **kanuni** bir süre olup yükleme ya
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RE30D1B-2121 / genel	kanuni düzenlemeyi ihlal edenler hakkında **kanuni** işlem yapılacağını söyledi. "Dost" ağır
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	NE39C3A-1153 / hukuk	bu müracaatları reddedilmiştir. Bu defa **kanunî** yollara başvurmak zorunda kalan hisse
100 (DYBM) 2001-2010 (d)*	SD18E1C-4169 / genel	sicil hizmetlerinden yaralanmaları için yapılan **kanunî** düzenleme ile adli sicil kaydı

“yasal” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	PF10A2A-1852 / idari	sahip olduğu kaynaklar, hem de **yasal** yetkileri itibariyle bu sorumluluk aslında
2 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A2A-1859 / bilgilendirici	değerlendirilmektedir. Kuzey Kıbrıs'ta AB uyumlu **Yasal** Reformlar Uzun yıllar uluslararası dünyadan
3 (BD) 2001-2010 (e)	NE05A1B-3958 / hukuk	cezai sorumluluk son bölümde önerdiğimiz **yasal** değişiklikler göz önünde bulundurulmak suretiyle
4 (BD) 2001-2010 (e)	TC06A1B-4095 / bilgilendirici	ilişkin bilgilere yer verilmektedir. Gerçekleştirilen **yasal** analiz sonucu elde edilen veriler
5 (BD) 2001-2010 (e)	PD02A2A-1167 / hukuk	bir yasal boşluk bulunmamaktadır. Ortada **yasal** bir boşluk olmadığına göre sorun
6 (BD) 2001-2010 (e)	SE05A1B-4208 / ekonomi	ile ilgili kararlardır. Serbestleştirme, piyasalara **yasal** giriş engellerinin azaltılması veya kaldırılması
7 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1B-4311 / ekonomi	20 eyalet ise anayasal veya **yasal** düzeyde bu tür bir sınırlamaya
8 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A2A-2649 / bilgilendirici	bu uygulamalar için toplumsal ve **yasal** açıdan herhangi bir engel yoktur.
9 (BD) 1990-2000 (e)	ME05A4A-2614 / siyaset	Siyasal parti kurmak için hiçbir **yasal** engel yoktu. Türkiye'de Atatürkçülük, devrimler
10 (BD) 1990-2000 (e)	EE02A1A-2624 / genel	yasalara aykırı birşey bulamazsınız. Tamamen **yasal** bir olay. 10 metrekare o
11 (BD) 1990-2000 (e)	JF10A2A-1836 / ekonomi	veya toplam pasifle ilgili yeterli (**yasal** mevzuat) sübvansiyonlar mevduatla fonlanmanın tercih
12 (BD) 1990-2000 (e)	FG03A1B-3189 / bilgilendirici	ve bunun yolunu doğru çizebilmektir. **Yasal** imar planlarının, son senelere kadar
13 (BD) 1990-2000 (e)	HE05A1B-3504 / bilgilendirici	yasaları hükümlerinden kaynaklanmaktadır. Bu hale **yasal** çifte vatandaşlık dahi denilebilir. İleriki
14 (BD) 1990-2000 (e)	EF05A1B-4377 / idari	birim ya da onun üzerinde **yasal** ve diğer nedenlerle denetleme yetkisine
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B2A-0433 / genel	tarafından alınır, ölçülür, değerlendirilir. Beyinleri **yasal** bilgilerle doldurulup, özel eğitim programıyla
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA41B1A-1147 / genel	kurtulmak maalesef mümkün olmuyor. Tüm **yasal** önlemlere karşın varlığını sürdüren bisiklet
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B4A-0269 / siyaset	yol açmak için silahlarıyla birlikte **yasal** adımları bekliyorlardı. 2001'de süreç tamamlanmak
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B3A-1144 / siyaset	altında birleşeceği ve bu birleşmenin **yasal** şartları müzakere edildi. Vardıkları netice
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA14B4A-1627 / tarih	olsun sana. Kişisel gücenikliğimden dolayı, **yasal** ödevlerin yerine getirilmesini önleyecek derecede
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	DA16B2A-0111 / genel	aşağı yukarı sekiz yılı dolduran, **yasal** deyimiyle evlat edindiğim çocuğa tuhaf

21 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B2A-1499 / genel	yılın saksıları olarak kabul görür. **Yasal** bir zorunluluk olmasa da; Laikasever
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B3A-0380 / genel	kursların okulda olması da iyi. **Yasal** bir çalışma olacak. Kimse bir
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	FA16B1A-0390 / siyaset	doğudaki topraklarından Almanya'yı ayıran sınırın **yasal** geçerliliğini hâlâ kabullenmiş değillerdir. Hiçbir
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE39C3A-0613 / siyaset	Siyasi Şube Müdürü, Celal Kürkoğlu'na "**yasal** sınırlar içinde kalmaları" uyarısında bulundu.
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C3A-1478 / bilgilendirici	bir işe bulaşabilecekleri gibi, gayet **yasal** malların ticaretini yapan bir işletmeyle
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE39C1A-1398 / bilgilendirici	Söz konusu ayırım şiddeti cesaretlendiren "**yasal** bir pasifizm" yaratır. Hukuk formu,.
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	ND36C2A-3363 / siyaset	acilen yasalaşması şarttır. Bu amaçla **yasal** çalışmalar başlamıştır" diyordu. İçişleri Bakanı,
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE09C1A-1528 / bilgilendirici	uğraşacaktır. Bunu yaparken diğer kuruluşlarla **yasal** dayanışmada bulunmak mecburiyetindedir. Diğer görevi
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE39C3A-1400 / bilgilendirici	sınıfı ve sendikacılık hareketi, varolan **yasal** haklarını bile kullanamamaktadır. Sendikacıların büyük
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RE09C2A-1384 / genel	almaz bir hızla benimle ilgili **yasal** işlem başlattılar. Bundan haberim bile
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ED37C3A-0551 / bilgilendirici	bir köşesine onbinlerce insan, kâh **yasal** yollardan, kâh kaçak, çoluk çocuk
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LE09C2A-0589 / hukuk	tam 82 gün gözaltında tutuldular. **Yasal** gözaltı süresi 15 gündü ama,
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	KI13C2A-1498 / bilgilendirici	en çok güvenen ideolojiler ve **yasal** sistemler bile neden suçluyu mağdur
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LE39C3A-1348 / siyaset	hareket eden, tüm demokratik ve **yasal** durumları göz ardı edebilen bir
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LE39C4A-0571 / genel	- Batı Çalışma Grubu için "**yasal** dayanağı vardı, yoktu" tartışmaları oldu...:
36 (G) 2001-2010 (e)	SH32D1B-2498 / siyaset	buna... Demokrasi, Osmanlı usulü sadrazamlığa, **yasal** bir içerilik kazandırmış oluyor. Halkçılık
37 (G) 2001-2010 (e)	TF32D1B-2747 / ekonomi	zorunlu, emredici ve yürürlükte olan **yasal** düzenlemenin, geçerli olduğu açıkça belirtiliyor.
38 (G) 2001-2010 (e)	UI32D1B-2553 / genel	her medeni insanın yaptığı gibi **yasal** yollardan hakkımızı aramaya çalıştık ama
39 (G) 1990-2000 (e)	MH32D1B-2506 / genel	etmeniz mümkün değil. Binbir tane **yasal** işlem yapmanız gerekiyor. Zaman geçiyor.
40 (G) 1990-2000 (e)*	LC29D1B-2795 / genel	yönetmenliğindeki zamanaşımı gibi maddelere sığınarak **yasal** dayanak hazırlamak, ancak ve
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / idari	herkesi içerecek şekilde genişletebilir. Veya **yasal** mekanizmaların bağlayıcılığı altında yapılabilir. Öyle
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SD18E1C-3376 / idari	çalıştırma yasağının uygulanması için gerekli **yasal** ve cezai düzenlemelere işlerlik kazandırılmalıdır.
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PE39E1B-2901 / bilgilendirici	sınırları belirlenmiş bir mekan üzerinde **yasal** dokunulmazlığa sahip bir egemen siyasi
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UD36E1B-2863 / bilgilendirici	karşıtı mücadeleye cevap olarak çeşitli **yasal** düzenlemeler gerçekleştirilecek, ürün, hizmet ve
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	FE39E1B-2891 / bilgilendirici	daraltılmış icra organı Bakanlar Kurulu, **yasal** yetkisini aldığı Meclis'ten daha çok
46 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / tarih	suçlarını itiraf ettirmek için başvurduğu **yasal** bir davranıştı. Bu tür hakları
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	UI22F1D-4705 / genel	hassasiyetini hiç anlamadın... "Dinin hiçbir **yasal** zorlama olmaksızın da baskı aracı
48 (BD) 2001-2010 (k)	OE05A1B-4175 / ekonomi	yönünde önemli adımlar atılmış, gerçekleştirilen **yasal** düzenlemeler ile kurumsal birleşme ve
49 (BD) 2001-2010 (k)	RE02A3A-1148 / tarih	gerek Güvenlik Konseyi üyelerinin, Rumlar'ı **yasal** hükümet olarak tanımayacakları yolunda verdikleri

50 (BD) 1990-2000 (k)	VF05A1B-4642 / bilgilendirici	etkilemeye çalışırken işletmelerin üretim faaliyetlerini **yasal** yaptırımlarla sürdürülebilir kılmaya çalışmaları gerektiğini
51 (BD) 1990-2000 (k)	RD02A1A-1612 / bilgilendirici	sivil toplumdaki sosyo-ekonomik roller bireylerin **yasal** statülerinden ayrılmış ve her birey,
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	NA16B3A-0661 / genel	karmaşadan düze çıkmanın rahatlığı ve **yasal** bir kişilik kazanmanın içten sevinciyle
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	PA16B4A-0877 / genel	onları. Gözleri baygınlaşıyor. Ağzı çarpılıyor. **Yasal** ve yasal olmayan ilişkileri saptıyor,
54 (KŞ) 1990-2000 (k)*	KA16B4A-0100 / genel	miydi? Bunu söylemek güçtü. Onu **yasal** dönemde, uzaktan uzağa gençlik örgütünden
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	PI05C3A-0573 / siyaset	gelişen 'eylemli silahlı sağ' bugün **yasal** devlet güçleriyle karşı karşıyadır. Ve
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	TI22C3A-1184 / genel	mi pansiyonda mı kalıyorsun hemen **yasal** zorunluluk nedeniyle tutulan defterler önüne
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	DE37C3A-1375 / bilgilendirici	beri çalışmakta olduğu kapsamlı bir **yasal** araç olan Çocuk Hakları Sözleşmesi
58 (G) 2001-2010 (k)	RH32D1B-2570 / hukuk	cinsel ilişkisini cezalandıran düzenleme kaldırılmalıdır; **Yasal** kürtaj süresi 12 haftaya çıkartılmalıdır;
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	RF10E1B-3066 / bilgilendirici	Başkanı Mehmet Akyelli, bundan sonra **yasal** sürecin YESAM'ın hukuki kimliğinin tamamlanması
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	KE18E1C-4150 / ekonomi	Menkul kıymetlerin devralınması için gerekli **yasal** ve idarî izinlerin alınmamış olması
61 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1648 / bilgilendirici	Bunların bir bölümü çok sıkı **yasal** yaptırımlarla denetlenmektedir. Bu görevliler arasındaki
62 (BD) 2001-2010 (d)	VF07A2A-1857 / bilgilendirici	getirilmiş ve bunların bazıları da **yasal** düzenlemelerle işletmeler için zorunlu tutulmuştur.,
63 (BD) 2001-2010 (d)	NE05A4A-1797 / bilgilendirici	eylem planları; * Düzenleyici ve **yasal** çerçeve, * Ağyapılar, temel hizmetler,
64 (BD) 2001-2010 (d)	PF10A2A-1867 / idari	2.9.2. 1/95 Sayılı OKK Gereği **Yasal** Yükümlülükler Bu konuda taraflara düşen
65 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1827 / tarih	devam etti. Sendikacılar Hükümet'in kararsızlığını, **yasal** ve yasa dışı eylemlerle, çeşitli
66 (BD) 1990-2000 (d)	ED02A1B-3662 / hukuk	hukuksal soybağının varlığı, ancak bunların **yasal** mirasçılık bakımından eş düzeyde oldukları
67 (BD) 1990-2000 (d)	KD05A3A-0725 / genel	edici bir şey. Ayrıca, bunun **yasal** sorumluluğu da var. Nasıl adamın
68 (BD) 1990-2000 (d)	CD02A1B-3398 / siyaset	yasama çoğunluğuna sahip olduğu ve **yasal**, siyasal, polisiye güçlerini diğer partilerin
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	SA14B3A-1588 / genel	annemden kaldı. 1.KOMİSER: Bunu kanıtlayacak **yasal** bir belge var mı? ÇERO:
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA15B1A-1746 / genel	Şimdilik hoşça kal yaban çiçeğim. **Yasal** mermisiyle, Bir komiser yaklaşmakta… Başım
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA16B1A-1496 / genel	güçlendirecekler? - Bu silahın satışını **yasal** bir orduya yapmak, uluslararası kanunlara
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	MA16B3A-0457 / genel	dek geçiyordu sanki. Bir Ağanın, **yasal** süresini doldurması beklenilmeden işi bitirildikten
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	GA16B3A-0374 / genel	" düzenle ilişkiliyse, Musa da yasanın, **yasal** düzenin ilk temsilcilerinden biridir. Onun
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QG09C2A-0369 / genel	iki çocuk söz konusudur. Çocukların **yasal** hakları için bile olsa evliliğin
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	SC35C2A-1388 / bilgilendirici	üretimi yapan çiftlik karantinaya alınmıştır. **Yasal** karantina süresi 21 gün olup
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PI41C1A-1421 / genel	abi Manavgatlıyım... "Birleşik Devletler mahkemesince **yasal** velayet hakkı verilmiş bir kişiden
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	VD36C1A-2703 / bilgilendirici	sivil toplum kuruluşlarının destekleri ve **yasal** girişimlerin en yoğun olduğu evredir.
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	ME39C3A-1082 / hukuk	Yargıtay temyiz talebini reddetti. Türkiye'deki **yasal** yolun sonuna gelmişti. Avrupa İnsan

79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GE39C4A-1064 / siyaset	yasal bir partide ifade edebilmelidir. **Yasal** bir parti aracılığıyla her gün
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GI09C2A-1923 / tarih	Partizan, TDKP gibi örgüt davalarında **yasal** öğeleri oluşmadan verilen ölüm cezaları
81 (G) 2001-2010 (d)	OI27D1B-2815 / hukuk	bizi bağlayacak bir karar alırsa, **yasal** zorunluluklar bizi bağlar" diye konuştu.
82 (G) 2001-2010 (d)	NB29D1B-2796 / bilgilendirici	sağlık hizmetlerinin önünü açmak ve **yasal** zeminini hazırlamaktır. Sonuç olarak, bireyin
83 (G) 1990-2000 (d)	KF25D1B-2139 / ekonomi	Türkiye-IMF arasındaki Yakın İzleme Anlaşması'nın **yasal** bir nitelik taşımadığını, sözlü mutabakattan
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	QD36E1B-2841 / tarih	yasağı protesto için şehirde ilk **yasal** yürüyüşü yaptık. 1968 öğrenci hareketleri
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	UC40E1B-2880 / bilgilendirici	belirlemek mümkün. Elbette bu veriler **yasal** otoriteler tarafından kullanılabileceği gibi size
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	CE39E1B-2888 / siyaset	ve proletarya diktatörlüğüne ilişkin görüşlerin **yasal** bir programda radikal bir içerikle
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	IE39E1B-2894 / siyaset	yapısı, siyaset tarzı ve kadrolarıyla **yasal** sol partiler içerisinde tek bir
88 (BYM) 2001-2010 (d)	TI22F1D-4684 / bilgilendirici	mekanizmalar geliştirmek suretiyle", yeri geldiğinde **yasal** partileşme, yeri geldiğinde de varolan
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4612 / tarih	Bodin, aslında yalnızca kralın üstünlüğünü **yasal** bir zemine oturtmamakta; aynı zamanda
90 (BD) 1990-2000 (e)*	UD02A1B-4614 / tarih	haklar da söz konusudur. Gerçi **yasal** haklar polis tarafından tek taraflı
91 (KŞ) 2001-2010 (e)*	FA16B2A-0984 / tarih	üzereydi. Fakat Başkumandan olarak, benim **yasal** yetkim bitmişti. Başkomutanlık yasasının üç
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SE39C3A-0543 / tarih	1775 ile 1783 arasında bu **yasal** korsanlar, 458 tane ingiliz deniz
93 (G) 2001-2010 (e)*	PC29D1B-2440 / bilgilendirici	ilgili temel ve genel konuların, **yasal** amaçlar ve eğitim-öğretim süreçleri açısından
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	VI19E1A-4022 / bilgilendirici	Patent, buluş yapanların haklarını koruyan **yasal** bir belgedir. Bu belge alındıktan
95 (BD) 2001-2010 (k)*	TF10A2A-1173 / bilgilendirici	kurulmuştur. Yasal metodolojide ve genişlikte **yasal** bağımsızlığı vardır, istatistiklerin yayım şekli
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QD16C4A-0105 / tarih	evlenme hakkı, Müslüman kadınların ilk **yasal** kazanımlarıydı. Kadınların haklarını savunan erkeklerin
97 (BD) 2001-2010 (d)*	CD02A1B-3405 / bilgilendirici	ise bir psikologlar odası bulunmadığından **yasal** yaptırımları uygulayacak bir organ bulunmamaktadır.
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	DA16B3A-2680 / genel	Bu yüzden çevreyi kirleten fabrikaları **yasal** gerekçelerle kapattırıyordu. Onun kararlarıyla pek
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	UI22C1A-0430 / tarih	evlilik, cinai suçlar gibi konuların **yasal** mahkeme sonuçlarına bile uygulanıyor, Sezar'ın
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI19E1A-3997 / bilgilendirici	kişilere yol gösterirler. Onlar insanların **yasal** haklarını korur ve savunurlar. ÖĞRETMENİM

“kişisel” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	VG03A1B-3285 / bilgilendirici	öğrencinin zamanı, tekrarlan, sessizliği kullanmasıyla **kişisel** özellikleri arasındaki bağlantıları inceleniyor. İlkokul
2 (BD) 2001-2010 (e)	PC06A2A-1969 / genel	güven hissi duymalıyız. Bunun yanında **kişisel** manyetik kuvvetimiz bulunmalıdır. Bütün bunlar
3 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A3A-1161 / din	uzmanlarından biri olan Claude Geffra, "**kişisel** bir Tanrı telkin etmekten çekinen,

4 (BD) 2001-2010 (e)	QD03A2A-1033 / bilgilendirici	kuramsal düzeyde kısaca tartıştıktan sonra **Kişisel** Kimlik Kavramının Boyutlarına da değinmek
5 (BD) 2001-2010 (e)	UC01A3A-0773 / genel	gibi sonuç elde ediyor. Benim **kişisel**, basit bir çalışmam var; şunu
6 (BD) 2001-2010 (e)	VI07A2A-2643 / bilgilendirici	kurallarına uygun biçimde yapılması ve **kişisel** hijyen konusunda sürekli eğitimini sağlamalıdır.
7 (BD) 2001-2010 (e)	TE05A1B-4250 / bilgilendirici	olduğu" yönündeki hipotez kısmen doğrulanmıştır. **Kişisel** değerler bağlamında kamu çalışanlarının faaliyetlerinin
8 (BD) 2001-2010 (e)	UG03A1B-2541 / bilgilendirici	biçimleri, tipleri, imgeleri inceleyerek sanatçının **kişisel** yaklaşımını ortaya çıkarmak ister. Bu
9 (BD) 1990-2000 (e)	ED02A3A-0594 / bilgilendirici	Olumsuz olan, konunun düzeyinin düşmesi, **kişisel** hesaplaşmaların ön plana çıkmasıdır. Her
10 (BD) 1990-2000 (e)	KD05A3A-1273 / teknoloji	* Abone bilgi kartı ve **kişisel** kimlik numarası ile istenmeyen kullanımları
11 (BD) 1990-2000 (e)	HD02A2A-0765 / tarih	tarihli bu metinde, feodal sistemin **kişisel** hakları nasıl sınırladığı vurgulanıyor ve
12 (BD) 1990-2000 (e)	GD02A3A-0556 / tarih	aşılıp kongrelerin toplanabilmesinde Mustafa Kemal'in **kişisel** girişimlerinin çok büyük payı olmuştur.
13 (BD) 1990-2000 (e)	CF10A4A-1846 / bilgilendirici	verenler ilgi çekerler. Öte yandan, **kişisel** ilişki toplum kültürünü yakından tanımayı
14 (BD) 1990-2000 (e)	IF10A1A-2079 / bilgilendirici	işlem olmakla birlikte, iradenin oluşumunda **kişisel** arzulardan çok ekonomik zorunlulukların etkili
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B1A-0103 / genel	kimseye sunulmadığım için bu konuda **kişisel** bir deneyimim yok. Yine de,
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B4A-1251 / genel	paranoyalara; girişkenlik yerini ürkekliğe bırakır. **Kişisel** hayatımızda da, toplumsal hayatımızda da
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B3A-3326 / genel	Henüz iki öykümü ve bir-iki **kişisel** sayfamı yüklemiştim ki (ben, aşkım,
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-1071 / genel	" adını söylediğinde gerilim romanlarını ve **kişisel** gelişim kitaplarını okuduğumu hatırladım. "Başvur
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B1A-0069 / din	Ancak başı çok sıkıştığında anımsadığı **kişisel** Tanrısına sığınmış, içtenlikle yalvarıyor, dualar
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B4A-0150 / genel	zamansız ölmüş genç dostu gibi... **KİŞİSEL** TOPLANTI NOTLARI Rock'n'Roman'ın dördüncü kitabı
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B2A-0873 / bilgilendirici	yaygınlaştığı, insanların birbirine, geleceğe, yasalara, **kişisel** başarılarına güvenmediği yerlerde başkalarının, güçlü
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	EA16B3A-0344 / bilgilendirici	denli özdeşleştikten sonra kendi **kişisel** yaşamı bulanıklaştıkça bulanıklaştı, daha doğrusu,
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B3A-0457 / bilgilendirici	yöneticiliğe atanmasındaki amaç; kamu olanaklarını **kişisel** nedenlerle kinlendiklerine karşı gaddarca kullanarak
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE37C3A-0030 / bilgilendirici	onların yerli versiyonlarının yerine yine **kişisel** tip özellikleri belirgin küçük suçlular,
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SI37C3A-1235 / bilgilendirici	çalıştırmak çok önemlidir. Kişisel bilgi, **kişisel** hakimiyet ve kişisel tutarlılık edinerek
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QD36C3A-0075 / siyaset	bizim iktidarımızın da ideolojik ve **kişisel** kökleri İslamcı bir partide yatıyor
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SG43C2A-1808 / genel	bir şeyler yapmış olmalı. Yani **kişisel** bir gayret göstererek havacı oldu.
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SE39C2A-1077 / bilgilendirici	kilo ağırlığında ev eşyası ve **kişisel** eşyalardan oluştuğu belirtilmişti. Yapılan işbölümü
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NI22C2A-0698 / siyaset	Trabzon'lu parlamenterlere de görev düşmektedir. **Kişisel** kanaatim ise şöyledir: Bu yer,
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI41C3A-1344 / genel	şey mi? Burada yalan yok, **kişisel** çıkar yok, politika yok... Sonuçta
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	EG37C3A-1152 / genel	parça da kendi yok oluşudur. **Kişisel** acıların önemi vardır ama Berke

32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	EG37C2A-0562 / bilgilendirici	bağımlı duruma getirecektir. Geçmişten devralınan **kişisel** ve toplumsal konumlar yinelenip gidecektir.
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	IE39C4A-0513 / bilgilendirici	tartışmaya bakılabilir. 2. Özel mülkiyet **kişisel** mülkiyet değildir. Kişisel, kurumsal, kolektif
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JE39C4A-1476 / bilgilendirici	olsun, ortaya çıkacak olan saltanattır. **Kişisel** veya zümrevi bir saltanattır bu.
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ED36C2A-0413 / tarih	belirleyen temel özelliklerden bir tanesi **kişisel** tabiyet ilişkileridir. Bu noktanın önemini
36 (G) 2001-2010 (e)	UH27D1B-2833 / teknoloji	ilçesinde internet üzerinden banka ve **kişisel** hesapların şifrelerini kırarak dolandırıcılık yapan
37 (G) 2001-2010 (e)	TF32D1B-2747 / hukuk	mesai saatleri içinde, şirket bilgisayarının **kişisel** amaçla kullanılıp, işle ilgilenilmemesi, işveren
38 (G) 2001-2010 (e)	UI32D1B-2553 / genel	böyle biri mi? Annenin kendi **kişisel** sorunlarını böyle ters davranışlarla ört
39 (G) 1990-2000 (e)	KH32D1B-2505 / genel	önünde yakayım mı? Torpil, iltimas, **kişisel** çıkar, kanunsuz bir şey istemiyorum.
40 (G) 1990-2000 (e)*	LD30D1B-2197 / siyaset	Özdemir, yasayla düzenlenmiş bir konuda **kişisel** değerlendirme yapılamayacağını belirtirken, FP'li Ziyaettin
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / bilgilendirici	alt kategoriler hakkında bilgiler veren **kişisel** verilerden ve işsizlik süresinin yapısı
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PF10E1B-3064 / teknoloji	etkinlikleri karşısında savunmasız olduğunu ve **kişisel** bilgilerinin üçüncü şahısların eline geçebileceğini
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	QF10E1B-2868 / bilgilendirici	indirdi. Türkiye'de ise ev ve **kişisel** bakım kategorisinde yer alan 15
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	NF10E1B-3062 / teknoloji	cihazlar arasında kablosuz bağlantı için **kişisel** alan ağı (Personel Area Networks-PAN)
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / tarih	okuyunuz, sonra da değerlendiriniz: "Yurttaşların **kişisel** ve sosyal özgürlükleri, eşitliği, dokunulmazlığı
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	MD39E1B-3359 / bilgilendirici	kolu olan hizmetiçi eğitim bu **kişisel** ve mesleki niteliklerin zamana bağlı
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4061 / genel	sen söylesin sen böylesin diye **kişisel** sataşma da içermiyor hiçbirisi. Bu
48 (BD) 2001-2010 (k)	EE05A1B-3452 / bilgilendirici	temel esaslar getirmiştir. Benzer hükümler **Kişisel** ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nde
49 (BD) 2001-2010 (k)	MD02A3A-3320 / hukuk	anlamını taşımamaktadır. Yasalardaki belirsizliklerin uygulamalarda **kişisel** insiyatiflere, bunun ise geleneksel normlara
50 (BD) 1990-2000 (k)	GF02A3A-0400 / bilgilendirici	da etkileyebiliyor." ABD'deki yaklaşımı (yazarın **kişisel** görüşünü değil) yansıtan bu alıntı,
51 (BD) 1990-2000 (k)	FE05A1B-3469 / bilgilendirici	Genelde yaşamla, özelde işle veya **kişisel** durumlarla ilgili olarak bilinmeyenlerin ortaya
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	PA16B4A-0089 / genel	İlhan. "İntihar toplumsal olmaktan çok **kişisel** bir kırılma eylemidir ama geride
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	SA16B4A-0063 / genel	bir şey söylememiş olması ilginç. **Kişisel** itiraflarını, tövbelerini, duygusal sömürülerini güzel
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	GA16B4A-0078 / genel	var, laboratuvardakilerle en ufak bir **kişisel** ilişki kurmuyorum. Öykü yazdığını duydum.
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SF09C4A-0012 / bilgilendirici	Kıraç vardı. İlk yapılan toplantıyı **kişisel** notlarında şöyle anlatıyordu: Vehbi Koç
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QI41C3A-1310 / bilgilendirici	Ortamına uygun giyinmeye özen göstermelisiniz. **Kişisel** tarz sizi başkalarından farklı kılacak
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	KG22C3A-0027 / bilgilendirici	bir yapıta, kültürü, bilgi birikimi, **kişisel** duyarlığı, estetik beğenisi, eğilimleriyle kendi
58 (G) 2001-2010 (k)	SI32D1B-2494 / bilgilendirici	reaksiyon göstereceği tahmin edilmeye çalışılır. **Kişisel** gerekçelerinizi iyi bilmeyen insanların tepkileri
59 (DYBM) 2001-2010 (k)	PF32E1B-2723 / genel	değillermiş gibi bir izlenim doğmaktadır. **Kişisel** görüş de ne? Xınran fıkranın

60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	GC06E1B-3080 / tarih	artık ilmi değil, siyasi ve **kişisel** ölçütler, ilişkiler esas alınmaktadır. Müderrislik
61 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1648 / bilgilendirici	mallardır. Bu mallar, son tüketicilerce **kişisel** ya da aile gereksinmelerini karşılamak
62 (BD) 2001-2010 (d)	NE05A4A-1797 / bilgilendirici	düşmüş olan kurumlar yeniden yapılandırılmalıdır. **Kişisel** imajın, tüm ulus için yazılmış
63 (BD) 2001-2010 (d)	QD02A1B-4567 / bilgilendirici	nedeniyle yardım davranışı göstermeyi tetiklerken, **kişisel** sıkıntı daha çok bencil ve
64 (BD) 2001-2010 (d)	QC05A2A-2047 / bilgilendirici	gibi görünse de, erken çocukluktaki **kişisel** ifade, ilerideki sosyal uyma için
65 (BD) 2001-2010 (d)	PC05A1A-1790 / bilgilendirici	korumakla yükümlüdürler. Bu kurumlar mensuplarının **kişisel**, bilimsel görüşlerini, ya da bu
66 (BD) 1990-2000 (d)	CE05A3A-1274 / siyaset	ve liyakat esasına göre değil, **kişisel** sadakat esasına göre oluşması öngörülen
67 (BD) 1990-2000 (d)	ED02A1B-3662 / hukuk	mirasçılığı tanıma işlemi ya da **kişisel** sonuçlu babalık kararına bağlamayı amaçlamamakta,
68 (BD) 1990-2000 (d)	LD43A3A-1798 / bilgilendirici	var genel olarak bir de **kişisel** korunma sorunu var. Kişisel korunma
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	QA16B3A-0617 / genel	Sizinle çalışmak bir zevkti. Ancak **kişisel** sorunlarım yüzünden bu zevki daha
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	NA16B3A-1752 / genel	üşütebilir bu sıcakta. Niye olmasın? **Kişisel** tüpler ve spreyler yapılabilir bireysel
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	PA16B3A-0503 / bilgilendirici	zihnî bağımlılık, bize hiçbir serbest **kişisel** alan bırakmaz. Hayatın hiçbir alanında
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	DA16B3A-2667 / genel	bir kalabalıkla karşılaşınca, Erdal Bey'in **kişisel** çıkarlardan arınmış sıcaklığının etkisini yaşadım
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	HA16B2A-1304 / genel	en büyük engeli utanmaktır!.. Bunu **kişisel** deneyimlerimle iyi biliyorum. Biliyorum ki,
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI19C3A-3336 / bilgilendirici	düşürücü), antiromatizmal, diyabet ilaçları gibi **kişisel** kullanıma yönelik ilaçlar. Yaralanma, Kırık
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PE39C4A-0183 / genel	tek tek özür diliyorum bu **kişisel** problemlerle sizleri meşgul ettiğim için.
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / bilgilendirici	savaş var. Amerika'daki büyük sıkıntı **kişisel** güvenliğin tahrip edilmiş olmasıdır. Bugün
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QG09C2A-0369 / bilgilendirici	yorumlama, eğitim durumu gibi birçok **kişisel** faktöre ve içinde yetiştikleri kültürel
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GI09C2A-1923 / genel	dahi biri çıkıp "Mahmut Dikerdem, **kişisel** görüşlerini devlet işlerine karıştırıyor" diyememiştir...
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EC37C2A-0662 / bilgilendirici	tanımlamalarını istemiştir. Araştırma sonucunda farklı **kişisel** özelliklere sahip insanların benzer duygusal
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	ME39C3A-1082 / genel	hareket, sanki direnen birkaç kişinin **kişisel** inadı gibi algılanır olmuştu. Ama
81 (G) 2001-2010 (d)	QF25D1B-2166 / teknoloji	yer aldı. Bin kişiye düşen **kişisel** bilgisayar sayısı açısından ise bu
82 (G) 2001-2010 (d)	SB29D1B-2797 / bilgilendirici	yöntem olabilir. İnsanın OnStar benzeri **kişisel** bir sisteme bağlanması çok uç
83 (G) 1990-2000 (d)	ID30D1B-2220 / siyaset	bir kurultay toplama girişiminin kamuoyunda **kişisel** platforma çekilip daha sonra ihraçlarla
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	PF10E1B-3064 / teknoloji	ile uyumlu olan Fisio 625, **kişisel** mesajlara yeni bir boyut ekliyor.
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	NF10E1B-3062 / teknoloji	GSM telefon profesyonellerinin iş ve **kişisel** kullanımlarına yönelik olarak hazırlanan bütünleşik
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	LD39E1B-2927 / bilgilendirici	bölümden oluşmaktadır; birinci bölümünde bazı **kişisel** sorulara yer verilen anketin ikinci
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	JC06E1B-3084 / teknoloji	bir yazılım olan NetShow ile **kişisel** Web sayfası editörü olan FrontPage
88 (BYM) 2001-2010 (d)	VI22F1D-4708 / genel	ocak, her 24 ocak benim **kişisel** bayramımdır; içimde şehrin bütün okulları
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		

89 (BD) 2001-2010 (e)	NB04A3A-1892 / bilgilendirici	rastlantısaldır biraz. Bu, elbet benim **kişisel** düşüncem. İlginç Diziler Şu beş
90 (BD) 1990-2000 (e)	HB04A2A-1893 / bilgilendirici	Gauss gibi, Newton gibi dehalar **kişisel** çabalarıyla matematiğin daha çabuk gelişmesini
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B2A-0742 / genel	paspasa yapışmış çarşaf parçasını görünce, **kişisel** felaketimin ciddiyetini anladım. Üstünde futbolcu
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SH42C4A-0495 / din	Din, inanan kişilere güç verir. **Kişisel** faaliyetlerini etkiler. Dinler, medeniyetin bir
93 (G) 2001-2010 (e)	VH32D1B-2752 / teknoloji	söz ediyorum. Herkesin telefon konuşmalarının, **kişisel** sohbetlerinin dinlenebildiği ve çoğu kez
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TI19E1A-4012 / teknoloji	hızlı haberleşme olanağını sunar. Hem **kişisel** hem de kitlesel iletişim aracıdır.
95 (BD) 2001-2010 (k)	SD02A1B-4587 / bilgilendirici	rehber yoktur. Biz insanlar kendi **kişisel** duygularımızdan emin olabiliriz, fakat başkalarının
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C3A-1462 / bilgilendirici	atılgandır ve hırslıdır. Evlenmeden önce **kişisel** isteklerinden birini, ya da mesleki ter.
97 (BD) 2001-2010 (d)*	VF07A2A-1857 / bilgilendirici	özel bilgilerini ve ticaret sırlarını **kişisel** menfaat için kullanmak Gri Alan,
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	PA16B2A-0866 / genel	tüm sayfaların satır satır okunduğunu, **kişisel** şifrelerimin çözüldüğünü, hiçbir gizimin artık
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	QD16C4A-0105 / genel	çünkü önemseniyorlardı. Bu buluşmalar sırf **kişisel** analiz ve eğitim toplantıları değil,
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI19E1A-4006 / genel	Uygun kutucuğu işaretleyerek kendinizi değerlendiriniz. **Kişisel** temizliğime önem veririm. Meyve ve

“şahsi” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	UD05A3A-2606 / genel	öyle bir nesil ki hiçbir **şahsi** menfaate kapılmadan milleti için, vatanı
2 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A1A-1889 / bilgilendirici	temin edilen mal veya hizmetin **şahsi** amaçlarla tüketilmesi anlamına gelmektedir. Buna
3 (BD) 2001-2010 (e)	VD02A2A-2702 / bilgilendirici	doğru orantılıdır. Toplumun refahı için **şahsi** mutluluğumuzu düşündüğümüz kadar onun da
4 (BD) 2001-2010 (e)	RD02A2A-0809 / tarih	O ordunun subaylarını cemiyetler, kulüpler, **şahsi** tercih yapan komutanlar seçmezdi. Onlar
5 (BD) 2001-2010 (e)	VH03A1B-3163 / felsefe	Ona göre Gazali, aklı bireysel (**şahsî**) bir kavram olarak görmüş ve
6 (BD) 2001-2010 (e)	OD02A1A-0849 / din	vardır. "Kara Büyü", kendini yüceltmek, **şahsî** güç ve kötü maksatlarda kullanılmıştır."
7 (BD) 2001-2010 (e)	RD03A3A-0435 / felsefe	ele alınmış, çoğu zaman da **şahsî** görüşlerin izahı şeklinde olmuştur. Şimdi
8 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A2A-0810 / tarih	bir döneminde tahta çıkan padişah, **şahsî** özelliklerinden çok döneminde meydana gelen
9 (BD) 1990-2000 (e)	HE05A1B-3504 / hukuk	var sayılmalıdır. Üçüncü Devlet, kendisinin **şahsî** statüye ilişkin hukuk kurallarına halel
10 (BD) 1990-2000 (e)	FG03A3A-2020 / bilgilendirici	uzvumuza ait hususiyetlerden gelse, yani **şahsi** ölçülere dayansa bile, valör, kütle
11 (BD) 1990-2000 (e)	GE05A1B-3494 / hukuk	değişikliğinden sonra özel şartlara tâbi **şahsî** sonuçlu hükmü düzenleyen bir madde
12 (BD) 1990-2000 (e)	LE05A1B-3671 / tarih	taşımak gerekirdi. Bu Divan-ı Harp'lerde **şahsi** dava açılabilirdi. Mahkemede bir savcılık
13 (BD) 1990-2000 (e)	IH03A1B-3119 / bilgilendirici	sınırlamalara karşıdır ve o, bir **şahsi** gayeden daha fazladır. O, fikir
14 (BD) 1990-2000 (e)	FE05A1B-3471 / bilgilendirici	"kurnazca bir politika" sanıldı. Küçük **şahsi** ve politik çıkarlar uğruna Türkiye

15 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B2A-0846 / genel	baş başa olduğu demlerde düşünceleriyle, **şahsi** tarihiyle baş başa kalır, içiyle
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA14B4A-1593 / genel	bu mantık tarafını tenkit edip **şahsi** fikrimi söylemem icap etse, bunu
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B4A-0269 / hukuk	liralık harcamanın görevle ilgisi olmayan **şahsi** harcama niteliğinde olduğu saptanmıştır. Kişisel
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA16B3A-1038 / tarih	olur. Fakat vatanın yüce yararları **şahsi** düşüncelerin üzerinde olduğundan, hükümet kanaatini.
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B3A-0503 / genel	hizmeti yapacak olanlar da, kendi **şahsi** geleceklerini en parlak şekilde kuracak
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	HA16B2A-1304 / genel	bu arada kocası, bir takım **şahsi** art hesaplarla, devlet bankalarına, tapu
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA42B4A-0302 / din	göre, Pavlus'un Hıristiyanlığa mal ettiği "**şahsi** fikirlerinden" biri de "İsa'nın Allah'ın
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	FA16B3A-1046 / genel	konusunda yardımına başvurulunca, Madam Dessoir **şahsî** piyanosunda Vedad'ı dinlemek isteyecek, notaları
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B3A-1947 / tarih	ne de Mithat Paşa'nın Abdülaziz'e **şahsi** düşmanlığımız vardı, ne de Murat
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE09C3A-1514 / tarih	değerleri, ancak bu kanaatle ve **şahsi** çalışma ile sağlanmıştır. Bu eserler
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE39C4A-0359 / genel	verdi. Köşelerden verilen ucuz kavgalar, **şahsi** kahramanlık menkıbeleri, 'bir tek ben
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RE39C3A-0690 / tarih	devletin hizmetindeydiler. Bu kişiler kendi **şahsi** çıkarları için savaşıyorlar ve hükmedenlerin
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UD39C1A-2648 / bilgilendirici	ile bunu talebesine sezdirmemelidir. **Şahsi** Meseleler Mektebe Taşınmaz Özel problemler
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PH42C3A-0819 / din	Artık hakkın ölçüsü kişidir, kişinin **şahsî** düşüncesi, arzusu ve hevesâtıdır. Kusurlar
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE39C3A-1400 / siyaset	AFL-CIO Genel Başkanı George Meany'nin "**şahsi** arkadaş" olduğu belirtilmektedir: "Jimmy Carter,
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C3A-1529 / tarih	ve namuslu bir adamdı. Bir **şahsi** kusuru lüzumundan fazla kibirli olması
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	KI09C2A-1544 / genel	pek sıcak davranmadılar, ancak benim **şahsi** ricalarım ve ısrarım üzerine ilgi
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LI22C2A-0352 / genel	şey biriktirilebiliyor. Belki de, çok **şahsi** bir müze oluşturmak da diyebiliriz
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	II22C3A-0566 / genel	fazladan yükümlülük allına girmesinler. Kariyerlerini ve **şahsi** mutluluklarını her şeyin üstünde tutsunlar.
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LD36C3A-0429 / genel	ben talepkâr olayım? O benim **şahsî** meselem değil ki? Üruğ beni
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JI09C3A-1441 / genel	soruşturması sonucunda tayinlerinin çıktığını, kendisiyle **şahsi** bir sorunumuz olmadığını, tayin emirlerini
36 (G) 2001-2010 (e)	TG32D1B-2502 / tarih	da önemli her yönetici kendini **şahsi** mülkiyetinde bir kütüphane tesisine mecbur
37 (G) 2001-2010 (e)	NI32D1B-2555 / siyaset	namus şartlarından biridir. Parti liderlerinin **şahsî** servetleri de öyle... Erbakan oğluna
38 (G) 2001-2010 (e)*	QF25D1A-2145 / bilgilendirici	Borsa'ya gönderilen açıklamada, aile fertlerinin, **şahsi** portföylerinde bulunan Akbank hisse senetlerinden
39 (G) 1990-2000 (e)*	MD30D1B-2209 / bilgilendirici	Safeen Dizai tarafından düzenlendiğini ve "**şahsi** davet" niteliği taşıdığını tespit etti.
40 (G) 1990-2000 (e)*	MF25D1B-2156 / genel	açıklama yapacak konumda değilim. Ancak **şahsi** görüşüm, katma değer, müşteri getirecek
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OC40E1B-2874 / hukuk	"Kamuoyuna açık yerlerde mantıksal olarak **şahsi** bir alan beklentisine giremeyiz, buralarda
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RH42E1B-2918 / din	ahlaklardan şiddetle sakınalım. 20. Gerek **şahsî** işlerinizde gerekse İslamî hizmetlerde muvaffak
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SD18E1C-4173 / hukuk	ve uygulamaları, 23. Ceza mahkemelerinde **şahsi** dava açılması ve yürütülmesi, 24.

44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SG37E1B-3047 / tarih	gibi hiçbir değeri önemsememekte, hatta **şahsi** servetlerini korumak için İstanbul'un başka
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KF10E3C-3370 / bilgilendirici	aldığı dikkati çekmektedir. Tarım kredileriyle, **şahsi** ve mesleki borçlar %16'lık paylarıyla
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	JE39E1B-2838 / siyaset	Hal Bölge Valisi Necati Bilican'ın **şahsi** gayretleriyle nihayet fakirlik için terör
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4061 / genel	Türedi zenginler olur, tarikat-cemaat-siyaset ekseninde **şahsi** menfaatler için memleket parsel parsel
48 (BD) 2001-2010 (k)	NG03A2A-2588 / bilgilendirici	için geçersizdi. Malzeme kontrastları, malzemelerin **şahsi** özelliklerini ortaya çıkartmak, onları tezyini
49 (BD) 2001-2010 (k)	VF05A1B-4642 / genel	davranıştan rahatsız olursa olsun işine **şahsi** otomobili ile gitmeyi tercih ettiğini
50 (BD) 1990-2000 (k)	CE05A1B-3386 / bilgilendirici	da açıklandığı gibi, tüketici kredisi, **şahsi** tüketim amacı ile mal ve
51 (BD) 1990-2000 (k)	GG03A1B-3199 / felsefe	yardımlaşmasıdır. KısacaBrightman'a göre spiritin çabalarının tümü **şahsî** gelişmenin en üstbiçimi içindir. Şahsiyeti
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	RA16B4A-0104 / genel	talebi olsa açıkça söylerler. Bu **şahsi** bir meseleye benzemiyor. Örgüt mörgüt
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	UA16B3A-1065	elbisesini çıkarıp atölyede ne kadar **şahsi** eşyası varsa almasını ve ofisine
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	JA16B4A-0146 / genel	ne siyasi görüşümü, ne de **şahsi** hayatımı gölgeleyebildiler. Cinselliğe gelince, şimdi
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SE13C2A-1487 / genel	cehenneminiz sizde saklıdır. Yaratıcılığınızı, kendi **şahsi** dünyalarınızı meydana getirirken kullanıyorsunuz. Ve
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SI22C4A-0170 / bilgilendirici	yaralılarını tedavi eden Alfred Adler'i, **şahsi** malı gibi gördüğü psikanalizi bir
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	KI09C2A-1525 / tarih	verilen bavulları kaybolmuştur. Her türlü **şahsî** eşyası, bütün aramalara rağmen bulunamayan
58 (G) 2001-2010 (k)	SI32D1B-2551 / genel	ettirmişimdir. Gerek ticari sicilim, gerek **şahsi** kriterlerim, gerekse işime duyduğum saygı
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	RF10E1B-3066 / genel	haber yapmışlardı. Ama bu benim **şahsi** aracım dedi. Bakan Coşkun plakasının
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	FD36E1B-2848 / bilgilendirici	"dışlayıcı"lıklarının şiddet ve yoğunluğu, kendi **şahsî** -veya kesimsel- varoluşlarının pratik içeriğiyle
61 (BD) 2001-2010 (d)	VD05A1A-2035 / hukuk	hâkimler olmalı diye düşünüyorum. Benim **şahsi** düşüncem o, yıllardır bunu söylerim.
62 (BD) 2001-2010 (d)	PE05A2A-1426 / bilgilendirici	sebebi; Irak ve Iran liderlerinin **şahsi** kavgaları, Şattül Arab anlaşmazlığı, tarihten
63 (BD) 2001-2010 (d)	UH03A2A-0494 / genel	ben, kötü niyet varsa, kendi **şahsî** yararı için bir konuyu; ama
64 (BD) 2001-2010 (d)	PD03A1A-3341 / bilgilendirici	nedenle, gazetecilik adına kurulan ilişkileri **şahsi** menfaatler adına kullanmak, çıkar sağlamak
65 (BD) 2001-2010 (d)*	RH42A2A-0306 / bilgilendirici	Yani iyinin belirlenmesi, her ferdin **şahsî** sezgi yetisine bırakılmıştır. Vazifenin veya
66 (BD) 1990-2000 (d)	HD02A1B-3796 / tarih	düzene geçiş hızlanmıştır. İkametgâh sicilleri, **şahsî** hal sicilleri kadar düzenlidir. Ülkede
67 (BD) 1990-2000 (d)	ED02A1B-3648 / hukuk	edilirse bu fıkrada "siyasî menfaat", "**şahsi** nüfuz" dini duygu", "dince kutsal
68 (BD) 1990-2000 (d)	KH03A1B-3125 / felsefe	ihya etmiş, "ona yeni ve **şahsî** bir şekil vererek kuvvet ve
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	VA16B3A-1038 / tarih	geleneğine yenildi. İslam âlemi üzerinde **şahsi** istibdatın en müthişi egemen oldu.
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B3A-0394 / tarih	İngiltere'ye bakması gerektiğine kesinlikle kani. **Şahsi** durumu için de pek kaygılı."
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	NA16B1A-0521 / genel	kaderden biraz kederden gibilikti, Oktayın **şahsi** duygusal performansı. Olsundu. Belma da
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	HA16B4A-0016 / tarih	devletin meseleleri ile ilgili. Onunla **şahsi** bir meseleyi konuşmaya teşebbüs edemem.

73 (KŞ) 1990-2000 (d)	FA16B3A-0986 / genel	mecburiyetindeyiz. Biz memleketin meselelerinin takipçisiyiz. **Şahsi** hesapları unuttuk. Devletin tepesinde deve
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / siyaset	yaptığımızı ifade ettim. BİLA: Bunu **şahsi** görüşünüz mü, yoksa Türkiye'nin görüşü
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	RE39C3A-0882 / siyaset	yürümüştür. Bu hükümetler laikliği sırf **şahsî** politikalarını yürütmek için yıldırma vasıtası
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	OE39C3A-1415 / bilgilendirici	eder. Esastan reddine gelince: 1. **Şahsi** fikrimize göre, bir devletin, hassaten
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	OH37C2A-0540 / tarih	gerçekleşmesi mümkün olmayan ham-hayal ve **şahsî** ihtiras macerası olduğunu söylediler. Karşı
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / genel	mânâlar, yapılan izahlar, bir kısım **şahsi** tahminler, yakıştırmalar mıdır, yoksa gerçekten
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	FI39C3A-2958 / tarih	söylemeden de çıkıp gitti. İçerdekiler **şahsi** müracaatlarının bir işe yaramayacağım anlayınca,
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	MG37C4A-1285 / genel	hiç saat taşımasak da, hayatın **şahsî** tasarrufa açık alanı çok daraldığından,
81 (G) 2001-2010 (d)	VD30D1B-2233 / genel	şekilde var maalesef. Bu bizim **şahsi** işimiz değil, devlet işi. Bu
82 (G) 2001-2010 (d)	ND30D1B-2187 / bilgilendirici	Bankası Bebek Şubesi'ndeki 522376 nolu **şahsi** hesabına yatırıldı. Kefil değil ortaklar
83 (G) 1990-2000 (d)	JD30D1A-2171 / siyaset	siyaset yapmayı sevmem. Bunu bir **şahsi** meselem, korkum olarak da görmem.
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	OI42E1B-2937 / tarih	hizmetlerinin en büyüklerinden biri de **şahsî** servetini vakfederek yaptırdığı Gurabâ-i Müslimîn
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	RI42E1B-2940 / hukuk	Açe özerk bölgesinin sistemi ve **şahsî** hukukta şer'î sistem. Üç hukuklu
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	FE39E1B-3025 / bilgilendirici	Bu farklı mesafeler, mahrem mesafe, **şahsi** samimi mesafe, sosyal mesafe ve
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	KE05E1B-3299 / bilgilendirici	ait plaka ve tescil belgelerinin **şahsi** marifetlerle yok edilerek, Türkiye trafiğine
88 (BYM) 2001-2010 (d)	TI22F1D-4682 / din	erginleyici ve eskatalojik nitelikler taşır. **Şahsi** bir din olarak, Mazdeizmin batini
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	OE05A1B-4168 / bilgilendirici	akrabalık, hemşehrilik, arkadaşlık vb. gibi **şahsi** unsurların almasıdır. Akrabalar, dostlar, tanıdıklar
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / bilgilendirici	üretimde kullanılmadığı için krediden faydalananın **şahsi** gelir fazlası ile ödenir. 5.
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B2A-1210 / bilgilendirici	koyar. Bu yüzden onun şiirlerinde **şahsi** dert ve ıstıraplarını göremeyiz. Onda
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SH42C4A-0495 / din	inancı nedeniyle kınanamayacağından, dinî duygular **şahsî** ve siyasî çıkarlara alet edilemeyeceğinden,
93 (G) 2001-2010 (e)*	OG24D1B-3361 / bilgilendirici	bırakan Wagner'in aleme mal ettiği **şahsi** külliyatında mühim bir yer işgal
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UI22E1B-2914 / din	hazinesinden alınmış mumdu. O yanarken **şahsî** işlerimle meşgul olsaydım Allah indinde
95 (BD) 2001-2010 (k)*	TE05A3A-1451 / tarih	sosyal kanaatleri göz önünde tutmaksızın **şahsi** değerleri mükafatlandırmak imkanına sahiptir. Kuvveti
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	PD20C3A-0512 / siyaset	bir hizmette bulunmamış, iktidar döneminde **şahsi** menfaat beklentileri karşılanmamış kişilerdir. Bazı
97 (BD) 2001-2010 (d)*	FD02A1B-3718 / bilgilendirici	korku geliştirir, davranışı hürriyeti ve **şahsi** teşebbüsleri felce uğratabilir. Ayrıca, aşırı
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	PA16B1A-0917 / genel	mı? Ben bir bavula ancak **şahsi** eşyalarımı aldım kendimi konağın kapısında
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	PD43C2A-0656 / siyaset	ben Genel Başkan'ın da kendi **şahsi** tercihinden ziyade ülkücü hareketin iradesini
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI22E1B-2915 / tarih	kalmış ve vatanından koparken yanına **şahsi** ve pek cüzi mal varlığından

“meşhur” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	RB04A1A-1160 / genel	kişiyle ilgilidir. Bu kişi bölgede **meşhur** yılancılardan olduğundan torbası ile Şanlıurfa'ya
2 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1A-2601 / tarih	senede bir Erzincan'a Dördüncü Ordu'nun **meşhur** Müşiri Zeki Paşa'ya gitmekle Osmanlı
3 (BD) 2001-2010 (e)	OC03A3A-1418 / genel	Belki, Fransız edebiyatının ve sinemasının **meşhur** "menage a trois", "üçlü yaşam"
4 (BD) 2001-2010 (e)	TF10A3A-1901 / bilgilendirici	onu, Washington Konsensüsü olarak adlandırılan **meşhur** sentezinin bir parçası yapmıştı (Lorenzo
5 (BD) 2001-2010 (e)	TD03A1A-1516 / bilgilendirici	yararlanmaya çalışmaktadır. Bu çerçevede örneğin, **meşhur** 11 Eylül olayları sonrasında İslâm'a
6 (BD) 2001-2010 (e)	UG03A2A-2014 / tarih	mitos ise Kassandra ile ilgiliydi. **Meşhur** Troia kralı Priamos'un kızı olan
7 (BD) 2001-2010 (e)	UD05A3A-2606 / tarih	kesin gözü ile bakıyordu. Başta **meşhur** QUEEN ELİZABETH olmak üzere donanma
8 (BD) 2001-2010 (e)	SB04A2A-1269 / bilgilendirici	bir türdür. Fransız mutfağının en **meşhur** yemeklerinden biri olan tilkimen ya
9 (BD) 1990-2000 (e)	MC06A2A-0491 / tarih	başlarında Kutbu'd-Dîn Şîrâzî ve İbnü'ş-Şâtir **meşhur** astronomlardandır. Yüzyılın sonlarına doğru Semerkand
10 (BD) 1990-2000 (e)	FE05A2A-2622 / tarih	boyunduruk geçirmekte hiç duraksamadılar. İşte **meşhur** "Düyun-u Umumiye" 1881'de böylece gün
11 (BD) 1990-2000 (e)	DH03A1B-3100 / din	bozguncular arasında gösterir. D'Herbclot'da, Muhammedin **meşhur** bir aldatıcı Muhammedilik adı
12 (BD) 1990-2000 (e)	CB04A1A-1987 / tarih	Bey'in kurduğu rasathane Ortaçağ'ın en **meşhur** rasathanesidir. İşte tarihçilerin ifadesine göre
13 (BD) 1990-2000 (e)	CH03A1A-1515 / din	eşlerinden Mariyye'nin akrabalarından Sebike'dir. En **meşhur** lakapları Cevad ve Taki'dir. Kendisine
14 (BD) 1990-2000 (e)	IB04A1A-1052 / tarih	"Amerika'sı" sayılan İskenderiye'den sevilen ve **meşhur** bir insan olarak Milet'e dönüyor.
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B2A-0659 / tarih	Kadızade'nin kilercibaşısı Süleyman Efendi, o **meşhur** sofrada Yahya Kemal, Cenap Şahabettin,
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA16B2A-1243 / genel	sonra "İşte burası!" diyor Orkun. "**Meşhur** Çamlıca Tepesi burası!" "Niye buraya
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B4A-1265 / genel	Filreis'le tanışıyoruz böylece. Âlemin en **meşhur** kalpazanlarından biri. Sadece Netamiye'de değil,
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA16B2A-0724 / genel	Birkaç sergiye gitmişliğim, büyük ressamların **meşhur** resimlerini taklit etmişliğim vardır. Resimle
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B4A-0342 / genel	tabii, millet adını biliyor ama **meşhur** Komik-i Şehir'in, kimse görmemiş cismini.
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	DA16B4A-1493 / genel	incelmişliği, dinlendiren serinliği karışıyordu. Romancı, **meşhur** Safo'nun çektiği hastalık, "Daüssıla-Nostalgie"den başka
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA15B1A-1761 / genel	kırık kalp: uzun paslıborular pashüzünborular **meşhur** bir ruh hastalığı mı sanki
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-0173 / genel	dolu küçük bir odaya girdim. **Meşhur** komodin bir zamanlar ait olduğu e
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	KA16B2A-0798 / genel	Mahmut'u ve Tekin Aral'ı ile **meşhur** bir Salacak Plajı vardı. İşte
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VI41C2A-2987 / bilgilendirici	atılamayıp vücutta birikiyorlar. İşte o **meşhur** balık kokusu bu vücutta biriken
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RG41C3A-1164 / genel	çocuk program sonrası Barış'ın o **meşhur** '10 puan'larını alırdı!" İKİNCİ KAHVALTI
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UE09C3A-0850 / genel	sahibi Hamdi ve o yılların **meşhur** şarkıcısı Hafız Yaşar olmak üzere,
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SG37C4A-1392 / genel	dikkatle inceledim. Hani "Blow-Up" diye **meşhur** bir film vardır, öyle bir

28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SG37C2A-0821 / genel	yedirilip içirilmesine kıyılmadığından, yine en **meşhur** dükkândan alınmak şartıyla, bunlar hariçten
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH42C2A-1324 / bilgilendirici	edebiyatında Allah için kullanılır. Fuzûlî'nin **meşhur** Su Kasidesi'nde geçen şu beyitte
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI22C3A-0210 / genel	kasıttan şu ise. Hani o **meşhur** fıkradaki gibi; işte yatakta bir
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	CE39C4A-1350 / genel	dışarı çıkarmak istiyor. Anlaşılan, o **meşhur** baba ve adamları alt katta...
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HH42C2A-0709 / bilgilendirici	dönen adamın halini anlayan şair, **meşhur** şiirini o zaman söylemiş: -
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ME39C5A-0196 / siyaset	sorunu analizi yapmaktadır. Şimdi Özal'ın **meşhur** Kürt mektubunu okuyalım, sonra değerlendirelim:
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ME22C4A-0185 / bilgilendirici	tıp uzmanı, ruhbilimci, sinir-operatörü, pek **meşhur** doktor Heinrich Gross. Fotoğrafın çekildiği
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JD36C2A-0114 / genel	Anadolu'nun çeşitli kentlerindeki aynı evlerde **meşhur** özel tim kadrosu Ayhan-Ercan-Enver üçlüsünün yerine
36 (G) 2001-2010 (e)	NI32D1B-2555 / genel	bildiği için, Belediye Meclisi'nde geçen **meşhur** hadiseyi yolda o anlattı. Hastaneler
37 (G) 2001-2010 (e)*	SB29D1B-2797 / bilgilendirici	iddia ispat edilmemiştir. Demek ki, **meşhur** tarihçinin bu sözleri bütünüyle subjektiftir
38 (G) 2001-2010 (e)*	SI32D1B-2551 / genel	istediğim bir nokta var; çok **meşhur** bir hanım sanatçımız seneler önce
39 (G) 1990-2000 (e)*	LC29D1B-2795 / bilgilendirici	dudaklarını kırmızı boyayla boyadıklarını söylüyor. **Meşhur** Nefertiti büstünde de Nefertiti'nin dudaklarının
40 (G) 1990-2000 (e)*	LD30D1B-2208 / siyaset	saplanıyorsunuz. Merhamet duygularınız kabarıyor. Şu **meşhur** 68'li kalıntılar avuçlarını yaladı mı?
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UE36E1B-3357 / genel	Dire Straits'i kafasına bant takan **meşhur** gitaristi Mark Knopfler'den hatırlıyoruz. Tabii
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UF10E1B-2872 / genel	sınıf öğrencilerine öğretmenleri "Dünyanın en **meşhur** insanı kimdir" diye sormuş. Bir
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SG37E1B-3047 / din	bir yakarıştır öyle. Yunus Peygamber'in **meşhur** macerası özetle şöyledir. Bindiği gemiden
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SB38E1B-2884 / bilgilendirici	İngilizce tercümesine bir önsöz yazan **meşhur** bilim tarihçisi Prof. White Jr.
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	IE39E1B-3028 / bilgilendirici	topladığı bilgilerle "El-Mesalih ve'l-Memalik" adlı **meşhur** eserini yazdığını... Güney Rusya, Hindistan
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	KE39E1B-3030 / bilgilendirici	York'taki Üniversitesi'ndeki Wise Yang adlı **meşhur** araştırıcı ise, "Kalderon'un elinde, X
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4061 / genel	giymiş, kuaföre gidilmiş, makyaj abartılmış. **Meşhur** sevgili adayını beklerken kardeşimi karşısında
48 (BD) 2001-2010 (k)	TE05A3A-1451 / tarih	tutsak düşmüş olan Cengiz Han'ın **meşhur** okçu kardeşi Kasar, ağabeyinin Balcuna'daki
49 (BD) 2001-2010 (k)	SH03A1B-3152 / bilgilendirici	hibe etmiştir bizlere. Hatta Kant'ın **meşhur** "Aydınlanma Nedir?" yazısında Aydınlanma projesinin
50 (BD) 1990-2000 (k)	ID02A1B-3829 / bilgilendirici	sözcük seçimleriyle yapılır. Divan şiirinin **meşhur** tekdüzeliğinin biraz da Türkoloji yöntemlerin
51 (BD) 1990-2000 (k)	EH03A1B-2382 / tarih	Fior bu çözümü öğrenince en **meşhur** matematik yarışmalarından biri ortaya çıktı.
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0918 / genel	yaşlarda edinmeye başlamıştı. Babası Kanlıca'nın **meşhur** yoğurtçularından mandıracı Hulki'ydi. Kanlıca sırtlarında
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	QA16B2A-1314 / genel	sınırsız. Artıracak. Makine karşısında yüzünü **meşhur** esrarengiz gülümsemesinin gerisine saklamanın anlamı
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	EA16B4A-0688 / genel	the fountain" adlı şarkıda anlattığı **meşhur** çeşme. İtalyancası da "Fontana di
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI09C3A-0853 / genel	masalını uydurdu. Cuma akşamı Beyoğlu'nda **meşhur** Cahide On5'te buluştular. Buranın DJ'i
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI43C3A-1806 / genel	gittiğimde "yok" dediler. Sorbonne'un köşesindeki **meşhur** kitapçıda sırayla kitapları vardı eskiden,

57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	HI09C4A-0481 / genel	çabuk pes ediyorsun. Hani senin **meşhur** kararlılığın? Her şey bitti mi
58 (G) 2001-2010 (k)	TH32D1B-2483 / genel	Ben kalender meşrebim... O **meşhur** kantoda ne der? "Ben kalender
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	SI42E1B-2941 / bilgilendirici	Akdeniz bölgelerinde üretilen incirin en **meşhur** ve lezzetlisi İzmir İnciri'dir. Bilim
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	FE39E1B-3025 / bilgilendirici	dair felsefî araştırmalara vakfetmiş eskinin **meşhur** filozof ve düşünürlerinin de bilmediği
61 (BD) 2001-2010 (d)	UH03A2A-0494 / genel	ve bir hafta sonra, Avrupa'nın **meşhur** magazinlerinde adamların kapak resmi... Yani,
62 (BD) 2001-2010 (d)	UB04A4A-1998 / bilgilendirici	çarpışması sonucu 5.000 m. yüksekliğinde **meşhur** Tibet yükselimi ve dünyanın en
63 (BD) 2001-2010 (d)	TD03A3A-0523 / bilgilendirici	devam eder. Hick, Kant'ın yaptığı **meşhur** numen-fenomen ayırımını dinî çeşitlilik problemine
64 (BD) 2001-2010 (d)	TD43A2A-1811 / bilgilendirici	olarak bizim İznik'teki Hıristiyanlığın başlangıcındaki **meşhur** ikonalar tartışmasını incelemiş; görüntü ile
65 (BD) 2001-2010 (d)	PD05A2A-3342 / tarih	ise zaferle sona eriyor. Hatta **meşhur** "Kuru Hasan" dedikleri (Fransızcası croissant
66 (BD) 1990-2000 (d)	JE05A3A-0648 / tarih	emir verdiğini bildirir. Aynı şekilde, **meşhur** Ütopya'nın yazarı Sir Thomas More'un
67 (BD) 1990-2000 (d)	FG43A2A-2012 / genel	buldu. Şöyle yaptı; Mesela o **meşhur** yanan perdesi var ya, ışıklar
68 (BD) 1990-2000 (d)	IE05A4A-1946 / bilgilendirici	malum; aslında devletin ele almasıyla, **meşhur** Sümerbank ve Etibank ile başlayan
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA14B1A-1592 / genel	çağırmadım. Zaten böyle nam salmış, **meşhur** eserleri alacak olsaydınız, Beyazıt'a yahut
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B4A-0909 / genel	Önce, bir süre elimde o **meşhur** şarkıyı söyleyerek gezdirip, sonra, uçmalarına
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / genel	ustasının sözüne çok güldü. Ustasının **meşhur** laflarından biriydi bu da... Kemal
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	KA16B2A-1335 / genel	Sonra, yüzlerce defa anlattığı o **meşhur** olayı tekrar anlatmaya başlardı. Melek,
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	FA16B3A-3371 / genel	Bu da değil. Bu sekreteri, **meşhur** kızıl saçlı Velda... Velda da
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / genel	kendimizi. Eski şehrin merkezine ve **meşhur** Uzun Çarşıya yürüme mesafesindeyiz. Yokuştan
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RD39C3A-0585 / siyaset	o kadar kolay olamayacağını, evvela **meşhur** Davos zirvesinde onunla bir araya
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / siyaset	başka. Berlusconi'nin çok tepki çeken **meşhur** sözü vardı: "Hıristiyan dininin geliştirdiği
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	OE39C3A-1415 / bilgilendirici	kanunlarını vaz etmiş olduğu pek **meşhur** eseri Vom Kriege (Savaşa Dair)
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / din	şöylece ilâve eder: Beni böyle **meşhur** bir doktor yapan sizin Dininizin
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	FI37C3A-3010 / bilgilendirici	bulaşmayanları zor durumda bırakmış. 1986'daki **meşhur** Eskişehir olaylarında, Fener'in namlı savaşçılarından
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	KE09C4A-0992 / genel	sonunda karanlıkta Derelok'ta arabalara biniyoruz. **Meşhur** Amediye'nin içinden geçiyoruz. Kendimi bildim
81 (G) 2001-2010 (d)	VI27D1B-2809 / siyaset	bir süre önce de, o **meşhur** su kesintisi sırasında muhalefetin "ishal
82 (G) 2001-2010 (d)	VB29D1B-2799 / genel	cehaletimin affedilmesini istirham ederek bu **meşhur** ressamı hiç duymamış olduğumu söyledim.
83 (G) 1990-2000 (d)	MG24D1B-2285 / genel	Chaplin'in modern zamanlarını anımsatıyor. O **meşhur** sahnesinde iş bölümünün esiri olan
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	OI42E1B-2937 / din	in'ikâsı HÂTEM-İ ESAMM Tasavvuf tarihinin **meşhur** sîmâlarından biri olan Belhli şeyhlerinden
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	TE36E1B-3354 / genel	11 dünya yılı içinde –o **meşhur** kaideyle- ölen ölür, hayat kalan

86 (DYBM) 1990-2000 (d)	LE39E1B-2840 / bilgilendirici	kısa özgeçmişi bu şekilde. Ailenin **meşhur** oğlu Ancak aile, ismini Zülfü
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	KG37E1B-3039 / genel	"mucize" katına yükseldiğini hissedebiliyoruz. Nice **meşhur** romancının atmosfer inşa etmek gayesiyle
88 (BYM) 2001-2010 (d)	SI22F1D-4715 / siyaset	Bilsek de uygulayacak irademiz yok. **Meşhur** bir vasiyet vardır hani, 7
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	SC35A1A-1389 / bilgilendirici	karaciğer ve sindirim için en **meşhur** toniktir. Ayrıca kalp-damar sağlığı için
90 (BD) 1990-2000 (e)	JC06A1A-1692 / bilgilendirici	Apple firmaları Thames nehrinde, şu **meşhur** Oxford/Cambridge üniversitelerinin yaptığı gibi bir
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B1A-1209 / genel	kıyamadı. Arkadaşlarına: - Bunlar, o **meşhur** üç arkadaş balık olmalı... Kıymayalım
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PD39C4A-1191 / bilgilendirici	da tekrarda fayda vardır" diye **meşhur** bir sözümüz var. Bilimsel araştırmalara
93 (G) 2001-2010 (e)*	NG24D1B-2304 / genel	bir egosu olmamış. Hatta en **meşhur** zamanında "İlla bir rock grubuna
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RI22E1B-2911 / genel	Veysel Alparslan Koleji'ni görseydi o **meşhur** şiirini şu şekilde yazardı: "Uzun
95 (BD) 2001-2010 (k)	VB04A2A-2585 / tarih	İstanbul'a giden Takiyüddin, burada İstanbul'un **meşhur** âlimlerinden ders aldı. Bir süre
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	UI22C1A-0430 / genel	eve gelir. Ve siz o **meşhur** soruyu sorarsınız: "Anne ne dediler?"
97 (BD) 2001-2010 (d)*	UH03A2A-0494 / din	malımızı korumadır, dinimizi korumadır vesaire, **meşhur**, insan haklarıyla ilgili çok sık
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B2A-0787 / genel	böyle bir akşamın gecesinde, yatakhanedeki **meşhur** divanın üzerine oturdum, elimde bir
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	PI41C4A-1521 / bilgilendirici	Victor Hugo, 59 yaşında en **meşhur** romanı olan Sefiller'i kaleme aldı.
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	UI22E1B-2914 / genel	sakın şaşırmayın. Bilin ki o **meşhur** fincan avucunuzun içindedir. Sizden şapır

“ünlü” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	UG03A1B-2547 / tarih	gelişiyle yiten güven ortamından dolayı **ünlü** Sırp ve Boşnak aristokratları-zenginleri kendi
2 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A3A-0815 / bilgilendirici	şehrin en güzel yerlerine kurulmuştur. **Ünlü** Fransız yazar ve seyyah Gerard
3 (BD) 2001-2010 (e)	PD03A3A-0867 / bilgilendirici	büyü başına milyonlar alınmakta, birçok **ünlü** insan büyü yaptırmakta fal baktırmaktadır.
4 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A2A-1391 / tarih	gecesi Sarayburnu'nda tertiplediği şenlikte, Atatürk'ün **ünlü** "Sarayburnu Söylevi" ile "Harf Devrimi"
5 (BD) 2001-2010 (e)	PD02A1B-4559 / bilgilendirici	Fazıl Kısa Kürek'e kadar ülkenin **ünlü** yazarlarını ve siyasilerini bir zamanlar
6 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A2A-2600 / tarih	yönetiliyordu. Türk gelenekleri gereğince, aşiretin **ünlü** ve güçlü ailelerinin şefleri, yönetimde
7 (BD) 2001-2010 (e)	UE05A1B-4262 / tarih	gibi şeylerin kaldırılmış olmasına rağmen, **ünlü** 113. maddenin ve padişaha, harbiye,
8 (BD) 2001-2010 (e)	RD05A4A-1381 / tarih	denemesinden sonra, sağ partilerin oluşturduğu **ünlü** "Milliyetçi Cephe" hükümeti kuruldu. Bu
9 (BD) 1990-2000 (e)	DD02A3A-1781 / siyaset	çıkış noktasına yeniden dönüş ekonomideki uzantısı, **ünlü** "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" formülüyle
10 (BD) 1990-2000 (e)	FE05A1B-3470 / tarih	dizi yapıtta, hem de dönemin **ünlü** yazarlarından Yakup Kadri (Karaosmanoğlu). Falih
11 (BD) 1990-2000 (e)	CH42A3A-1378 / din	yorumcusu, durumu biraz kurtarmak için, **ünlü** yöntemi kullanarak "te'vil" yoluna giderler,

12 (BD) 1990-2000 (e)	FD02A2A-0647 / siyaset	içinde iktidar savaşı veren bazı **ünlü** isimler de buna şiddetle karşı
13 (BD) 1990-2000 (e)	FG03A3A-2020 / bilgilendirici	doğrultusunda gerçekleşen yeni amaçlar, Batı'nın **ünlü** mimarlarınca desteklenmiş ve evrensel bir
14 (BD) 1990-2000 (e)	JE39A3A-2945 / bilgilendirici	Kinsey'in Kadınların Cinsel Davranışları adlı **ünlü** kitabının halkoyundaki yankıları sürüp giderken,
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B2A-0659 / tarih	yemek salonunda Cumhuriyet döneminin en **ünlü** şairleri, edipleri, diplomatları, işadamları yemek
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B3A-0415 / genel	sigaralarını, birbirinden yakıyor; birden durdu, **ünlü** İngiliz gazetesinde, o beyanatı görmüştü:
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA14B1A-1601 / genel	istiyoruz. Kakao, Tarçın, Badem adlı **ünlü** müzik grubunuzla aramıza katılırsanız sevinirim.
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B4A-1492 / genel	adam. Bütün gardiyanlar dalga geçerlerdi, **ünlü** biriymiş. İki parmağını cebe daldırdı
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B2A-0497 / genel	bakmasalardı eğer...'" Burçak içinden, "Keşke **ünlü** bir şiir demeseydim" diye geçirirken
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B2A-0437 / genel	katılmıyorum. Turgut Özal, dünyanın en **ünlü** cerrahı Dibeki tarafından ameliyat edildi
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	HA16B2A-1304 / genel	bazılarına göreyse yerin dibine sokmuş **ünlü** Casito Eskobar Nantes Don Gutal,
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	CA16B3A-0140 / genel	İşte buradan anlayacağız. Bir zamanların **ünlü** yıldızı Samiye Samim hanımefendinin, huzur
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	HA16B2A-1293 / genel	zamanı boşa geçirmeyelim, ilkesini yineliyordu. **Ünlü** Patisseriye girdiklerinde Dicle'nin nefesi kesilir
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NG43C2A-1805 / genel	Dirvana, Süheyla Bayrav, Adnan Benk, **ünlü** Spitzer'le birlikte üniversitemize gelmiş olan
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UI09C2A-1362 / genel	Öğlen yemeğinde Osaka bölgesinin en **ünlü** yemeğini yedik. Bu yemeğin adı
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SE39C4A-0340 / bilgilendirici	ve Roma mitolojisinden ya da **ünlü** filozofların adları arasından seçiliyordu: Ajax,
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PG09C2A-0071 / genel	dışarı? Ne erkeğim? Devrin en **ünlü** iki kadını beni paylaşamıyor. Ben
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE41C3A-1031 / siyaset	kullanma ustası olup çıktı. Her **ünlü** RP hatibinin konuşmasını kaydediyor, sonra
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TG09C3A-0019 / genel	izin verin. Salle Pleyel salonuna, **ünlü** orkestra şefi Zubin Mehta'nın provasına.
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C2A-0143 / din	olanıdır. Başka değerlendirmeler de vardı. **Ünlü** ezoterist Arthur Edward Waite'in anlattığına
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	CG22C2A-0424 / bilgilendirici	Türkiye Cumhuriyeti'ne devredilen kale, şimdi **ünlü** bir müzedir. Başında da aydın,
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	CG09C5A-0218 / genel	gelin gittiği için, onlarda çok **ünlü** bir aileydi, hâlâ da öyledir.
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FH13C2A-3313 / genel	öteki dünyaya gönderen operatörümüz. İstanbul'un **ünlü** bir hastahanesinde asistan. Ünlü de
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	MG37C3A-0006 / siyaset	doğru dürüst belirleyebileceğini sanmadığım çok **ünlü** bir yazarımız yıllar yılı sol
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HG37C4A-0761 / genel	nereye geldik? Benim üniversite yıllarımın **ünlü** dergisi Le Nouvel Observateur, geçen
36 (G) 2001-2010 (e)	SH32D1B-2498 / bilgilendirici	Sonunda zevke dönüşen beyinsel merakların, **ünlü** özel örgütü "Burgeap", son yayımladığı
37 (G) 2001-2010 (e)	VH32D1B-2517 / bilgilendirici	gazeteler aracılığıyla duyurma çabasında. ABD'nin **ünlü** Wall Street Journal gazetesinden sonra
38 (G) 2001-2010 (e)	TG32D1B-2502 / genel	Kocaman albümler, her birinin üstünde **ünlü** ressamların röprodüksiyonları... Opera albümlerinin çoğunun
39 (G) 1990-2000 (e)	JH32D1B-2486 / genel	Yeşil yamaçlar gri küle döndü... **Ünlü** şair Halil Soyuer'in şiiri var:
40 (G) 1990-2000 (e)*	LG24D1B-2284 / bilgilendirici	Kraliçe Elizabeth'in de katılacağı galada **ünlü** İtalyan tenor Placido Domingo sahneye

41 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4187 / bilgilendirici	Kaniş Karumu 2. yapı katında **ünlü** tüccar Adat-Sululi'nin evinde bulunan ve
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3354 / tarih	gerçeğiyle yüzleşince, tabii ki o "**ünlü**" spinetta konçertosu ortaya çıkacaktır. Özelleşmiş
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SE36E1B-3352 / bilgilendirici	ilginç konudan söz edeceğim. İlki **ünlü** arkeolog Howard Carter'ın "Önceki Yaşam"
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3295 / siyaset	hesaplarına girmesine yol açtı. AKP, **ünlü** reklamcı Ali Taran'la anlaşarak seçim
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / siyaset	de, 1917 yılında Rusya'da başlayan **ünlü** ihtilâl ile aşırı bir uygulama
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	HC06E1B-3081 / bilgilendirici	olan Paris'te, özel bir labaratuvarda, **ünlü** bir kimyager T.J. Pelouze'nin yanında
47 (BYM) 2001-2010 (e)	VI22F1D-4061 / genel	olmaz dedim ve şehrin en **ünlü** restoranına gittim. Yemekten sonra elimi
48 (BD) 2001-2010 (k)	VH03A1B-3161 / bilgilendirici	gücü birbiriyle örtüşür" diyor. Bu **ünlü** sözü "Bilgi güçtür" diye yorumlanır. Daha
49 (BD) 2001-2010 (k)	TG03A1B-3280 / genel	yaz günü içinde sırasıyla Leibnitz, **ünlü** zengin Cevdet Bey, Muhammed, gazete
50 (BD) 1990-2000 (k)	MC06A1A-1952 / bilgilendirici	tohumlama dönemi için de Mendelssohn'nun **ünlü** düğün marşı önerilebilir... Batı ülkelerinde
51 (BD) 1990-2000 (k)	LG03A1B-2519 / bilgilendirici	dikotomik yargılarla doludur. Buna verebilecek **ünlü** örneklerden biri 1918 de Le
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	OA16B3A-0409 / genel	Sevincimden sanmayınız, aynı salonda en **ünlü**, en ağır oyunları da oynamıştım
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	UA16B3A-1065 / genel	projeleri birinci seçilmiş, Türkiye'nin en **ünlü** inşaat şirketleri ona talip olmuştu
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	KA16B2A-0544 / tarih	okumaya başlayınca tanrı Zeus, yıldırımlarıyla **ünlü** hekimi yere sermiş. Ünlü hekimin
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RG09C4A-1169 / genel	görüp düştüğünü sanmıştık. Bu iki **ünlü** yazarımızın, **ünlü** şairimizin eleştirilince kaba
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	NI22C2A-0169 / bilgilendirici	oyuncuları bu dramatize yapımları seslendirir, **ünlü** tiyatrocular yönetirdi. Önce bir ses
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	LG22C3A-0892 / genel	vah! Geçmiş olsun. Satı Kadın, **ünlü** bir tablosunuz. Kadını, Türk kadınını,
58 (G) 2001-2010 (k)	RF32D1B-2725 / bilgilendirici	U2 ve Duran Duran gibi **ünlü** topluluklar da, Paris'ten Roma ve
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	RG42E1B-2925 / din	ve kimsenin henüz anlamını çözemediği **ünlü** eseri Tavasin'e esin olur.) var
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	GE39E1B-2835 / siyaset	getirmeye başladılar. Bu arada bazı **ünlü** yazarların tasarıyı daha yeni okuduklarını
61 (BD) 2001-2010 (d)	PD03A1A-3347 / bilgilendirici	Cezar, Antonius ve Kleopatra, Macbeth). **Ünlü** Tragedya yazarı Sophokles'in eserleri (Kral
62 (BD) 2001-2010 (d)	NE05A4A-1797 / bilgilendirici	Uygun İnsan Kaynakları Sisteminin Yaratılması **Ünlü** gelecek bilimci Alvin Toffler Türkiye'de
63 (BD) 2001-2010 (d)	RC01A3A-0696 / genel	kim bilebilir? Herhalde günlük gazetenizin **ünlü** doktoru, ya da TV dahil
64 (BD) 2001-2010 (d)	PD03A1A-3346 / tarih	şikayetçiydiler. TRT öncesinin eğitim amaçlı **ünlü** programlarından biri de Ankara Radyosu'nun
65 (BD) 2001-2010 (d)	VD05A1A-2035 / bilgilendirici	bu akımın en önemli katkısı, **ünlü** temsilcilerinden Llewellyn'a göre, hukukun uygulanması
66 (BD) 1990-2000 (d)	CD02A1B-3508 / bilgilendirici	duyguların aktarılmasında bölünme olmaması amaçlanıyordu. **Ünlü** eleştirmen Relinskiy, Karamzin'in Rus edebiyatındaki
67 (BD) 1990-2000 (d)	CD02A4A-2029 / bilgilendirici	çalışarak bu yeteneği, değerlendirdiği için **ünlü** birer müzisyen olabildi. Her sınıfta
68 (BD) 1990-2000 (d)	FD02A1B-3711 / bilgilendirici	estetik sonuçlandır. Bu sahada en **ünlü** ve en geniş çalışma "Social
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / genel	de az evvel traşını bitirdiği **ünlü** saz sanatçıları ile sohbet ederdi.

70 (KŞ) 2001-2010 (d)	TA16B3A-3348 / genel	Öğleden sonra önce Alain ile **ünlü** Fransız Sokağı'nda bir tur attılar.
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	Singapur gezimiz sırasında... Kentin en **ünlü** Çin restoranında Ercüment'in, çiğ tavuğu
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	LA15B1A-1725 / genel	düşürüp mırıldandığım hava Luck'nin şu **ünlü** sarkışıydı "I'am a lonely cowboy"
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	GA15B1A-1722 / genel	moda olmayın. PARİS Paris denen **ünlü** kasabaya altı gün harcadım. Bugün
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PG37C3A-1420 / bilgilendirici	kaçıyor mu gerçekten? Sakallı Celal'in **ünlü** sözünü anımsa: "Türkiye hep Doğuya
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / genel	gerek çünkü Japonya'da. Hele hele **ünlü** bir lokantaysa bu. İçi ne
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QG09C2A-0369 / genel	bilinçli bir oyuncu olmuş Koçyiğit, **ünlü** "Gelin/Düğün/Diyet" üçlemesinde, Akad gözüyle, göçün
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QH42C2A-0817 / bilgilendirici	Shri Mataji'nin, aralarında bir çok **ünlü** sanatçı, gazeteci ve işverenin bulunduğu
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI22C4A-0864 / genel	başka konu daha var... Çok **ünlü** iki hanım sanatçımızın, peşinizde bir
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / bilgilendirici	kadar gelmiştir. Piri Reis'in **ünlü** haritalannın ilki, 513 tarihinde çizilmiştir.
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	GI09C2A-1923 / bilgilendirici	gençlik yıllarında başlamıştı. Orhan Veli'nin **ünlü** Yaprak dergisinde M. Fırtınalı imzasıyla
81 (G) 2001-2010 (d)	PF25D1B-2768 / bilgilendirici	yapan Menderes Tekstil, Manchester United'ın **ünlü** futbolcusu David Beckham sayesinde İngiltere'ye
82 (G) 2001-2010 (d)	QF25D1B-2760 / bilgilendirici	Style, Serralunga ve Ancelo gibi **ünlü** markaları Türkiye'ye getiriyor. 10 trilyonluk
83 (G) 1990-2000 (d)	LI27D1B-2812 / bilgilendirici	Valide Camisi adıyla bilinen bu **ünlü** caminin başlangıcı ile bitişi arasında
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	TD36E1B-2844 / tarih	Tarsus'a geldiğinde elli yaşını aşmış **ünlü** hatibin tarihe geçen çizgileri bunlardı.
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	RE36E1B-3293 / bilgilendirici	sürgünde oradan oraya dolaşarak yaşamış **ünlü** fikir adamı Giuseppe Mazzini bu
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	JC06E1B-3084 / bilgilendirici	soyut buluşuyla, kendi adıyla anılan **ünlü** şişesiyle matematik tarihine geçmiş. Klein
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	GE39E1B-2835 / bilgilendirici	dergisi olan "Hanım"ı yayınlar... Günümüzün "**ünlü** feministi" Duygu Asena 1970'li yılların
88 (BYM) 2001-2010 (d)	RG37F1B-2934 / siyaset	"Gecekondulardan geliyor halk" diye başlayan **ünlü** devrim şarkısı Venceremos ise geçmişin
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4614 / tarih	meşru bir anlamı olamaz. Finley'in **ünlü** deyişi ile "özgürlük ve köleliğin
90 (BD) 1990-2000 (e)	HB04A2A-1893 / bilgilendirici	son sözü söylemek bana düşmez. **Ünlü** matematikçi G.H. Hardy'nin konumuzla ilgili
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B1A-0768 / genel	hava değişti. İleri ülkelerin en **ünlü** sanatçıları ile boy ölçüşebilecek bir
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SE39C3A-0543 / genel	olur mu? Öylesine enerjikmiş ki **ünlü** cazcı Cole Porter'in bir güftesine
93 (G) 2001-2010 (e)	VH32D1B-2752 / genel	göstermiyor mu? Gelişme Bir zamanların **ünlü** sözüydü, geri kalmışlığımızı vurgulamak için
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	VI19E1A-4019 / genel	denilmiş ve oturularak dinlenmeye başlanmıştır. * **Ünlü** bestekâr Mozart mehter müziğini duyduğunda
95 (BD) 2001-2010 (k)	VB04A2A-2585 / tarih	Bey, İslam dünyasının farklı yerlerindeki **ünlü** matematikçi ve astronomları gözlemevine davet
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QD16C4A-0105 / bilgilendirici	olduğum halde..." diyecek. AYLA Ayla, **ünlü** Türk şairi Dede Korkut'un memleketi
97 (BD) 2001-2010 (d)*	UD02A1B-4612 / siyaset	girişilen "insanî müdahale"dir. BM Antlaşması'nın **ünlü** 2/7. maddesi devletlerin egemenlikleri altındaki
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B1A-1233 / genel	ve özellikle ortaokuldaki resim öğretmenim **ünlü** ressam Mehmet Uzel'in çabalarıyla daha

99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	yol olduğunun farkında olan Fatma, **ünlü** halk ozanı Âşık Veysel'e hayran.
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	SI22E1B-2912 / genel	Gonca Dergisi'nin sorularını cevaplandıran **ünlü** müzisyen Rafet El Roman: "Kendini

“muhafazakâr” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	QD02A3A-1429 / siyaset	sosyal devlete yönelttiği eleştirilerin yeni **muhafazakar** eleştirilerle büyük ölçüde örtüştüğü, dikkatlerden
2 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1A-2594 / siyaset	içeriden de baskı yok, çünkü **muhafazakâr** seçmenin son derece sabırlı, beklemeyi
3 (BD) 2001-2010 (e)	RD03A2A-0893 / bilgilendirici	daha çok küçük yerleşimlerde ve **muhafazakar** kesimlerde konulması, buna karşılık büyük
4 (BD) 2001-2010 (e)	OD05A3A-0720 / siyaset	oy verdikleri, kırsal seçmenin ise **muhafazakar** ve dini partilere daha yakın
5 (BD) 2001-2010 (e)	LG03A3A-0683 / bilgilendirici	normları içinde kalınacak bir devrimin **muhafazakar** bir hareket olduğunu ileri sürmüşlerdi.
6 (BD) 2001-2010 (e)	SE02A2A-1165 / tarih	bakımdan daha Ortodoks dediğimiz, daha **muhafazakâr** bir yönetim benimsenmektedir. Eski Ortadoğu
7 (BD) 2001-2010 (e)	RE05A1B-4292 / siyaset	İran içindeki reform yanlıları ve **Muhafazakar** kanat arasında sürmekte olan güç
8 (BD) 2001-2010 (e)	VD02A1B-4632 / bilgilendirici	diğer sosyal tabakalardan olmak üzere **Muhafazakar** Dindarlar/Müslümanlar, kendini adamış ateist/agnostikler ve
9 (BD) 1990-2000 (e)	GF05A1B-4392 / ekonomi	konusu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu konudaki **muhafazakar** görüşlerde ise sanayide yapısal değişime
10 (BD) 1990-2000 (e)	DD02A1A-2690 / tarih	itici gücünü teşkil edecektir. Bu **muhafazakâr** tepkileri; Tanzimat döneminin en güçlü
11 (BD) 1990-2000 (e)	MF05A1B-4434 / siyaset	önemli temeldi. Bunu bilen Deng **muhafazakar** güçlerin direnişi pahasına ekonomik reformları
12 (BD) 1990-2000 (e)	KD02A4A-1911 / bilgilendirici	büyük kentlerde Batılılaşmaya tepki duyan **muhafazakâr** kültürel gruplar vardır; buna benzer
13 (BD) 1990-2000 (e)	MD02A3A-1519 / tarih	Cari Schmitt, 1848 Devrimi öncesinde **muhafazakâr** Fransız devlet adamı Odilon Barrot'un
14 (BD) 1990-2000 (e)	ME05A1B-3921 / siyaset	artmıştır. Ancak önde gelen bazı **muhafazakar** Avrupalı hükümet başkanları Türkiye'nin 1980'lerden
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B1A-0521 / genel	ortalığa... Ağırlıklı olarak, islamcı ve **muhafazakar** yayınevlerinin giderek daha bir
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B4A-0015 / siyaset	Alparslan Türkeş'tir. Bu parti Milliyetçi, **muhafazakar** bir parti sizlerde gençlerisiniz. Elbette
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B4A-0269 / siyaset	bir aileden geliyorduk... Ailemiz, Kayseri'nin **muhafazakar** ailelerindendi..." CIA tarafından; halifeliğini Suudi
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-0627 / genel	sevişmişlerdi. Fakat çok mazbut ve **muhafazakâr** bir aile olan kız tarafı
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B2A-0321 / bilgilendirici	kapatmaya, katılaştırmaya ve sonuç olarak **muhafazakâr** bir dünya bakışı içinde sistemleştirmeye
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-0149 / genel	çerçevesinde acımasız, cepheden, rasyonel, erkeksi, **muhafazakâr** yorumlar getirirken, bir yandan da
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-0149 / genel	Fakülteyi her dönem saran sağcı, **muhafazakâr**, arkaik fikirler de cabası. Hiçbir
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B2A-0873 / siyaset	ilgilendiren, çoğu insanın sandığı gibi **muhafazakâr** hükümetlerle solcular arasında yaşanan bir
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	KA16B2A-0798 / genel	tanınan Demirkont, gazetenin ilerici, liberal, **muhafazakâr**, Atatürkçü, maneviyatçı, edebiyatçı, toplumcu, komünist

24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VE39C3A-1479 / siyaset	Türk vatandaşının değer yargılarını yansıtan **muhafazakâr** kesimden oluşmaktadır. Bu kesim, hem
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C3A-1744 / siyaset	düşünce ve planlar geliştirdiğini söylüyordu. **Muhafazakâr** tutumuyla bilinen The Washington Times
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE41C3A-1031 / genel	Naim Hoca'nın maçlara gidişi, kentteki **muhafazakâr** çevrelerin futbola bakışının da bir
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UI39C4A-2639 / bilgilendirici	Halk'a yönelik bu bakış açısı **muhafazakâr** söylemle ilişkilendirilebilir. Bu nedenle muhafazakâr
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TH09C2A-0838 / tarih	ederken aynı zamanda kiliseleri doldurmaktadır. **Muhafazakar** değerler hayatını yönlendirmeye devam etmektedir.
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PG09C4A-0224 / genel	jesti, yıkıntılarla kaplı yoksul ve **muhafazakâr** kenar mahallelere bir turist gibi
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OD39C2A-1194 / genel	bir Alman göçmenidir. Mütevazi ve **muhafazakar** Hofmannlar ailesi! Dört çocukları vardır.
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LE39C3A-0454 / ekonomi	çok su aktı. Batı ekonomisindeki "**muhafazakar** devrim"i başlatan bu iktidar sonrasında,
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LE39C3A-1263 / siyaset	olduğu kadar uzakla kalıp kendi **muhafazakâr** değerlerini oluşturmayı tercih etmiştir. Sonuç,
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ED36C4A-0527 / bilgilendirici	aile ne durumda? Aile şüphesiz **muhafazakâr** bir kurumdur, tarih boyunca içinde
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GD36C3A-0364 / siyaset	düzenlediği bir açık oturumda bir **muhafazakâr** adayın bu konudaki itirazını RP
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HD36C4A-0064 / genel	değerlendirip "Arkadaşlar, modernleşmeyle yerelliği ve **muhafazakar** değerleri birleştirecek bir müziğe yatırım
36 (G) 2001-2010 (e)	SH32D1B-2514 / siyaset	muhafazakâr olmayanların izlediği politikalardan farklıdır. **Muhafazakâr** partileri iktidara taşıyan muhafazakâr seçmen
37 (G) 2001-2010 (e)	SH32D1B-2514 / genel	Sahip olduğum görüşler beni ülkemdeki **muhafazakâr** çoğunluğun içine yerleştirdiği için temel
38 (G) 2001-2010 (e)	SH32D1B-2514 / bilgilendirici	ancak konu "ahlâk" alanına geldiğinde, **muhafazakâr** kişinin gerçek tavrı belirginleşir. Muhafazakâr
39 (G) 1990-2000 (e)*	MD30D1B-2224 / siyaset	Hatemi yüzde 70 oyla seçilerek, **muhafazakar** rakibi Meclis Başkanı Natık Nuri'yi
40 (G) 1990-2000 (e)*	QI27D1B-2817 / siyaset	13 Haziran'daki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde **muhafazakâr** oylara yatırım yaptığı için böyle
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TD18E1C-4079 / siyaset	siyasetimizin özünü oluşturmaktadır. AK Parti **muhafazakar** demokrat kimliğiyle dürüst, ahlaklı, tutarlı,
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3355 / genel	rahatsızım: Argo kullanmadığım için beni **muhafazakâr** kesim tercih ediyor. Dinci camianın
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SE36E1B-3352 / siyaset	birlikte okuduğumuzda, "dindar"dan, pederşahi, **muhafazakâr**, antilaik, antidemokrat kişileri mi anlamamız
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UD36E1B-2863 / siyaset	Ahmedinecad-Rafsancani mücadelesinde olduğu gibi iki **muhafazakâr** cephe arasında gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel.
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	GE39E1B-2835 / genel	ve yenilenmeden yana, hem de **muhafazakâr** kütlelerden her geçen gün biraz
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	JE39E1B-2838 / siyaset	partiye dönüştüren Mesut bey, milliyetçi, **muhafazakâr** ve dindar halkın da kendisiyle
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	MD36E1B-2855 / siyaset	Özal oraya gelmişti. Hocalarımız da **muhafazakâr** insanlardı, ama onlar da oturup
48 (BD) 2001-2010 (k)	UD02A1A-2058 / ekonomi	ileriye götürdüğü varsayılır. Bu anlayış **muhafazakâr** iktisadın teknolojiye bakışının ta kendisidir.
49 (BD) 2001-2010 (k)	MD02A3A-3320 / bilgilendirici	perspektiften yaklaşılmakta, haberde, yeni uygulamanın, **muhafazakar** ailelerin kız çocuklarının okuma şansını
50 (BD) 1990-2000 (k)	KD02A3A-0603 / siyaset	İslam'da, kadın cinselliğini reddetmeye hevesli **muhafazakâr** gruplarla, cinsiyet ayrımındaki katılığı azaltmak

51 (BD) 1990-2000 (k)	HE05A1B-3525 / tarih	gibi Levantenleri küçümseyen, geleneksel ve **muhafazakâr** bir Avrupalı yaklaşımı da sözkonusudur.
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	VA16B4A-1030 / genel	dönüşmüştü. İki başı örtülü hanım **muhafazakâr** kalabalığa karışmış, dikkat çekmeden yürüyorlardı.
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	VA16B4A-1030 / genel	hemen ardından da Fatih gibi **muhafazakâr** bir semti adımlamak... Esin bu
54 (KŞ) 1990-2000 (k)*	HA16B2A-0792 / genel	de ananelerine bağlı, "modern dünyanın **muhafazakar** değerleriyle yoğrulmuş" bir aile kızıyım...
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	NI22C2A-0169 / genel	ailece yapılan ziyaretlerdi. 70'li yıllarda **muhafazakâr** ailelerin büyük kısmında bile kadınlı
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	PI13C4A-1531 / genel	ki. İnsan ruhuna yabani o **muhafazakâr** düdükler, bir insan neden oluşur,
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	II09C3A-1943 / genel	emanet edesi gelirdi. O çağdaş, **muhafazakâr**, harikulade bir kadındı: kendinden emin,
58 (G) 2001-2010 (k)	UF32D1B-2728 / genel	aktarıyorum: Melih Meriç: Christine Hanım, **muhafazakâr** baskı artıyor Türkiye'den gitsem iyi
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	ND36E1B-2856 / ekonomi	da gücünü kültürcü olmalarından alan **muhafazakâr** projelerin ekonomizmi ikincilleştirmeleri veya yok
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	HE39E1B-2836 / genel	diyorlar. Dünyanın parasını kaldırdılar, özellikle **muhafazakar** kitlelerden. Hangi kanserli polen içip
61 (BD) 2001-2010 (d)	OD02A1B-4541 / bilgilendirici	ve psikolojik semptomların yordama gücü "**muhafazakar**" bir analiz tekniği ile sınanmıştır.
62 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A4A-1401 / siyaset	görüyoruz: Millet Partisi de kendini **muhafazakâr** bir parti ilân etmemekle beraber,
63 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A4A-1401 / bilgilendirici	hareket, kendinden sonra gelene nazaran **muhafazakar** bir karakter göstermiştir: Kendini sanat
64 (BD) 2001-2010 (d)	ND02A2A-0373 / genel	tek bir resim vermeyen, kendini **muhafazakâr** çizgide konumlandıran bir gazete, internet
65 (BD) 2001-2010 (d)	NF10A2A-1827 / siyaset	ve ilçelerin seçmenlerine dayanan **muhafazakar** bir partinin seçtiği ve desteklediği
66 (BD) 1990-2000 (d)	CE05A3A-1274 / siyaset	değişime karşıt ideolojiyi temsil eden "**muhafazakar**" güçler, partiler veya onların dayandığı
67 (BD) 1990-2000 (d)	GH03A1B-3108 / bilgilendirici	sonucu olarak geriye dönüş, yeni **muhafazakar** bir tepki, nostaljiyle var olanın
68 (BD) 1990-2000 (d)	KF10A2A-1864 / ekonomi	Hakkındaki XVII sayılı raporunda, Toplulukta **muhafazakâr** bir tahminle yüzbini aşkın münhasır
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	PA16B2A-1422 / genel	kendisine saygı duyardı. Cemil Yekta'nın "**muhafazakâr**" dostlarından biri olduğunu bilmesi, onunla
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA16B2A-3329 / genel	beslenmiş bir inançtı bu. Ailesinin **muhafazakâr** geleneklerini, onları üzmeden, onlara çok
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA41B1A-1147 / siyaset	kitlesel bir kumar aktivitesidir. Maneviyatçı **muhafazakar** hükümetlerin bile hayır diyemiyeceği bir
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	RA16B2A-0441 / genel	oldu. Beraber çalıştığı insanların, ciddi, **muhafazakar** havasına bir giriş girdi ki,
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	SA16B4A-0269 / siyaset	yetişme tarzının etkisiyle, bu kuşağın **muhafazakar** kanadında yer aldı. Henüz 22
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PG37C3A-1420 / genel	itiraz etmem. Ben bu anlamda **muhafazakar** bir adamım. - Ne anlamda?
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QG09C2A-0369 / genel	aşk/cinsellik/duygusal ilişki konusunda **muhafazakâr**" bir tavra sahip olduğu ancak
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PG37C3A-1420 / genel	Kendimle hesaplaşmayı getiriyor. Orada ben **muhafazakar** bir okur yazarın kendisini ne
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	SI09C2A-0801 / genel	diyordu ve ekliyordu. – Biz **muhafazakar** adamlarız ve yeniliğe düşmanız. Mesela
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ID39C2A-0756 / siyaset	babası gibi, gerici demeyeceğim ama, **muhafazakar** biri idiyse kendisiyle saatlerce
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	LE39C3A-0584 / siyaset	antlaşmalardan kaynaklanan haklarını kullandığını yazıyorlardı. **Muhafazakâr** bir İngiliz gazetesi olan ünlü

80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	MI39C3A-1951 / bilgilendirici	gösteriyor. İstisnanın söylediği Diğer taraftan **muhafazakâr** düşünürler, ABD'de 1991-97 arasında şiddet
81 (G) 2001-2010 (d)	TC29D1B-2793 / siyaset	yapmaktadır. Bu partinin resmi belgelerinde **muhafazakâr** değerler piyasa ekonomisi ve küresel
82 (G) 2001-2010 (d)	PD30D1B-2189 / siyaset	Anadolu hareketi oluşturarak başardı. Partimiz, **muhafazakâr** düşünceyle siyaset pratikleri arasında güçlü
83 (G) 1990-2000 (d)	LD30D1B-2223 / siyaset	diyen Çiller, DYP'nin milliyetçi ve **muhafazakar** kesimlerin tek temsilcisi olduğunu iddia
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	SE36E1B-3294 / genel	bir süredir sağlık işletmeciliği yapıyor. **Muhafazakâr**, kapalı kadınların gönül rahatlığıyla estetik
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	OF10E1B-2866 / ekonomi	çalışıyor. Yeniden yapılanma sürecinde kredilerde **muhafazakar** bir politika izleme kararı alan
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	KD36E1B-2853 / bilgilendirici	yazarımızın "'Türk inkılâbı'na içsel olan **muhafazakâr** damardır" tespiti doğruysa, köycülere göre
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	FD36E1B-2848 / siyaset	yaşıyorlar. Geçmişe topyekûn sahip çıkan **'muhafazakâr'** sol da, 'öfkeli' bir militan
88 (BYM) 2001-2010 (d)	SI22F1D-4715 / siyaset	öne sürüldü. ABD'nin önde gelen **muhafazakar** düşünce kuruluşlarından The Heritage Foundation
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	SD02A1A-0176 / bilgilendirici	kılan blok bakış, bir anlamda **muhafazakâr** aktörün kendi kimliğine blok bakışının
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / bilgilendirici	zirai faaliyetlerde, gelenekçi, kaderci ve **muhafazakar** bir anlayış vardır. C. Ziraatın
91 (KŞ) 2001-2010 (e)*	PA16B1A-0179 / tarih	kültürüne, "12 Kabileden biri" olan **muhafazakar** Yahuda kabilesi egemen olacaktır. Nedir
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PD43C2A-0656 / siyaset	ise ağırlıkla Türkiye'deki milliyetçi ve **muhafazakâr** düşünce üzerine çalışıyor. TANIL BORA:
93 (G) 2001-2010 (e)	VH32D1B-2752 / siyaset	durumun ironisini unutmadan: Bu işler, **muhafazakâr** demokrat ve dindar olduğunu söyleyen
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OD36E1B-2857 / siyaset	veriyordu. Bunun ötesinde, herhangi bir **muhafazakâr** "gelenek"le duygusal alışverişi yoktu. O,
95 (BD) 2001-2010 (k)*	TF10A1A-1830 / ekonomi	nevi ulusal korumacılık sınırlarını genişlettiğinden, **muhafazakar** bir girişim olarak da değerlendirilebilir.
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	JI37C3A-0091 / genel	lacivert-kahverengi ekseninden çıkmayan, son derece **muhafazakar** giyim tarzı izleyen biri olduğu
97 (BD) 2001-2010 (d)*	UD02A2A-1404 / bilgilendirici	edemez miyiz? Kuramla eylemin böyle **muhafazakar** biçimde birbirinden kopuk algılanmasmdaki temel
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	QG24D1B-2289 / genel	kıvam tutturan bu film, alışılmış **muhafazakâr** Türk imajına Punk Türk'ü de
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	LE09C3A-1183 / siyaset	gösterir. Çünkü, özellikle Ohio gibi **muhafazakâr** eyaletlerde seçimle gelen yargıçlar, o
100 (DYBM) 2001-2010 (d)*	TE36E1B-3354 / siyaset	İslamcılar, demokrasiye, sırtlarını askere dayamış **muhafazakâr** laiklerden daha çok saygı gösteriyorlar"

"tutucu" sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	TE05A2A-1399 / tarih	seçkinleri, Amerikan seçim sürecinin seçimleri **tutucu** çevrelerin kazancına göre ayarlandığını fark
2 (BD) 2001-2010 (e)	QD02A3A-0653 / bilgilendirici	üçüncü amaç eğitim-öğretim sürecinin en **tutucu** yanını oluşturuyor, ama bu amaca
3 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4615 / bilgilendirici	sevmeyen, daha çok problemlere odaklanmakta, **tutucu** tavır sergilemekte ve olaylara gerçekçi
4 (BD) 2001-2010 (e)	NF10A2A-1821 / bilgilendirici	soruları doğru olarak cevaplar. **Tutucu** bir sosyal yapısı olan ülkelerin

5 (BD) 2001-2010 (e)	QD03A2A-1033 / ekonomi	gelmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin bazı **tutucu** sol aydınları dışında, hiç kimse
6 (BD) 2001-2010 (e)	UE05A1B-4262 / tarih	toplumsal bir değişiklik yapmak istemeyen **tutucu** bir kitle meydana getirmekteydi. 1908
7 (BD) 2001-2010 (e)	QD03A2A-1033 / siyaset	zaman zaman gerileten bir tutumla **tutucu**, gelenekçi bir ideoloji olan siyasal
8 (BD) 2001-2010 (e)	SG03A1B-3271 / bilgilendirici	yazarlar antik yunan hayranlığı ve **tutucu** Hıristiyan olmalarından dolayı Türklere karşı
9 (BD) 1990-2000 (e)	DE05A1B-3431 / tarih	yollarda eşkıyalar, zorbalar, hırsızlar ve **tutucu** Yunanlılar'ca dövülüyor ve soyuluyorlardı. Bu
10 (BD) 1990-2000 (e)	DE05A3A-1909 / siyaset	ABD, bu doğrultuda Suudi Arabistan'daki **tutucu** rejimi sürekli olarak desteklemektedir. Öte
11 (BD) 1990-2000 (e)	ID02A2A-0640 / genel	şehirli kadın (burjuva kadın), gelenekçi, **tutucu** güçlerin tepkisiyle karşılaşmıştır. Bunda yüzyılların
12 (BD) 1990-2000 (e)	ID02A3A-1302 / siyaset	büyük bir performans göstermiş ve **tutucu** izleyicileri etkileyici bir havaya bürünmüştü.
13 (BD) 1990-2000 (e)	MD02A2A-3324 / tarih	iradesi ve bu iradeyi besleyen **tutucu** tabanın dinsel yöndeki talepleri almaya
14 (BD) 1990-2000 (e)	IE05A2A-2080 / bilgilendirici	bulunabilir. Dahası, bazı Müslüman ülkeler **tutucu** görüşleri benimserken, diğer bazıları militarist
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B4A-0519 / genel	sünnetini yerine getirmemeye başlamıştır.) Geleneksel, **tutucu** çevrelerde, konuşma sırasında kuyruğunu büyük
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B4A-1251 / genel	içe sana hak verirdim. (Ben **tutucu** ve tembel bir kediydim sanki,
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA16B3A-1038 / tarih	Almanya, Rusya, hatta dünyanın en **tutucu** bir uygarlığına mensup Çin İmparatorluğu,
18 (KŞ) 2001-2010 (e)*	FA16B4A-3306 / genel	şişinip duruyordum, ama galiba bayağı **tutucu** bir kızmışım; tevekkeli, Ergin, bir
19 (KŞ) 2001-2010 (e)*	FA16B2A-1037 / genel	davranamıyordu onun yanında. Aileden gelen **tutucu** bir tarafı vardı bu konuda.
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B2A-1931 / genel	baskı altında büyümüş olacak. Ailesi, **tutucu** bir aile... sanıyorum." "Başın belâda
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	CA16B3A-1003 / genel	hem de bütün geriliklerin Müslümanlar'ın **tutucu** tavırlarından geldiğine inanmaya başlamıştım... Batı
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B3A-0457 / genel	Ama KSSK'nın civan yönetimi bu **tutucu** zihniyeti silip atmıştı esas oğlan
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	MA16B3A-0380 / genel	Kaldı ki, resim sanatı hakkındaki **tutucu** görüşleri bir yana, Ali Rıza
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OF39C2A-1412 / ekonomi	şubesine başvurması gerektiği belirtilmiştir. Geleneksel **tutucu** bankacılık açısından bakıldığında yapılan elbette
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	ND39C3A-1754 / siyaset	Af Yasası'na gidildi. Gerici ve **tutucu** eylemlerle sakıncalı açılımları destekleyen kimilerinin
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OE39C2A-0143 / bilgilendirici	olursa Kardinal Tamko; mutlaka yeniden **tutucu** ve İtalyan bir Papa seçilecekse
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QE39C3A-1759 / bilgilendirici	için her türlü girişim yapılıyor, **tutucu** alışkanlıklardan, inanç farklılıklarından ve yerel
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RD39C4A-2646 / genel	yönetiminden, işbirlikçi, ispiyoncu öğrencilerden ve **tutucu** ailelerden tepkiler gelir. "Biz çocuğumuzu
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE22C2A-0113 / bilgilendirici	üzerine yaptığı doktorayla tamamlıyor. Tezi, **tutucu** tıp çevrelerinde büyük gürültü koparıyor.,
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OD36C1A-0154 / bilgilendirici	Dante adını ölümsüzleştiren İlahi Komedya'da, **tutucu** dostları ve rakipleriyle hesaplaştığını sanmakla
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GG37C1A-0444 / genel	karışık tartışma sonucu sinemacılar daha **tutucu** bir konuma yönelirken, sinema ile
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	II37C3A-1945 / tarih	denli kıvançla karşılamışlardı! O halde, **tutucu** İngiliz soylularının bu siyasal iniş
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DH41C3A-0699 / bilgilendirici	Akrep'in verdiği sahip olmacı ve **tutucu** eğilimlerle Aslan'ın kendini gösterme arzusunun

34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GI09C4A-1927 / genel	üniversite kafaları ütülüyor ve yarının **tutucu** ve çıkarcı kişilerini yetiştiriyordu. Yüksek
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	II13C2A-1288 / genel	olarak yapar, hayata direniş biçimimizin **tutucu** karakterini değiştirir; korunma edimlerimizin, kilitleniş
36 (G) 2001-2010 (e)*	LE30D1B-2082 / siyaset	de bir "Demokrat" iktidar var. **Tutucu** Cumhuriyetçilere karşı Amerika ölçeğinde solda
37 (G) 2001-2010 (e)*	OG24D1B-3361 / genel	battı ama bizim satışımız değişmedi. **Tutucu** bir cazcı olduğunuz söylenebilir mi?
38 (G) 2001-2010 (e)*	MG24D1B-2298 / siyaset	Meclis Başkanı. Yıldırım Akbulut, meclisin **tutucu** ve milliyetçi ruh haline uyum
39 (G) 1990-2000 (e)*	PG24D1B-2301 / bilgilendirici	dönemde cinsellik üzerine giriştiği tartışmalarda **tutucu** meslektaşlarını Türk jinekologlarına benzeterek küçük
40 (G) 1990-2000 (e)*	OG24D1B-2300 / bilgilendirici	yer aldığı bir kısa roman. **Tutucu** ve batıl inançlı Hıristiyan aleminin
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3355 / genel	Açık fikirli olmasına rağmen **tutucu** ve hırslı biriymiş. Enerji ve
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SI37E1B-3061 / genel	ile 70'li ve 80'li yıllardaki **tutucu** Thatcher İngilteresi, Elton John'u 1984'te
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SD36E1B-2843 / bilgilendirici	yani kurulu düzene sımsıkı sarılarak **tutucu** bir tutum izlerler. Her üç
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	QG37E1B-2933 / genel	anlaşmazlık, yani cahil, yeni zengin, **tutucu** Kadir Ağa'yla onun tam karşıtı
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / tarih	Birliği kurulduktan sonra başbakan olan **tutucu** ama büyük devlet adamı von
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	ME39E1B-2898 / siyaset	Cumhuriyet tarihi süresince "dokunmadığı" bir **tutucu** tabanı aktive etmek durumunda kalmıştır.
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	VI22F1D-4725 / genel	fikri-vicdanı hür düşünceyi gerici ve **tutucu** mutaassıp kesime yaklaştıran ve bunu,
48 (BD) 2001-2010 (k)	NG03A2A-2588 / bilgilendirici	Bonatz ve benzerlerince ülkeye getirilen **tutucu** Alman mimarlık söylemine duyduğu tepkiyi
49 (BD) 2001-2010 (k)	OG03A1A-3307 / genel	çıkma telkinleriyle doldurulmuş plaklar gibidirler. **Tutucu** değer yargılarına bağımlı kalarak girdikleri
50 (BD) 1990-2000 (k)	CG03A1B-3169 / bilgilendirici	bir evli kadının dramını yansıtmıştır. **Tutucu** çevrelerde kadının cinsel açlığın kurbanı
51 (BD) 1990-2000 (k)	MD02A1B-4504 / bilgilendirici	de durağan bir uyum içindeki **tutucu** bir evren algılayışının yaygınlığında, zaman
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	NA16B4A-0040 / genel	ufuksuz, korkak, dar kafalı ve **tutucu** insanları, herkes markasıyla damgalanan prototipleri,
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	QA16B2A-1314 / siyaset	Ama öyleleri olacak ki, bunlar **tutucu** belediyenin şehri işgal etme planlarından
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	JA16B1A-0480 / genel	bini ancak bulurdu. Eğlenceleri de **tutucu** bir tatil köyünün sunduğundan fazla
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	OI41C4A-1312 / bilgilendirici	olayları, benzetme yeteneğini kullanarak senaryolaştıran **tutucu** Kovalar, ikinci tip Kova insanlarıdır.
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	NI22C2A-0169 / genel	doğru bulunmazdı. Hatta yaşlı ve **tutucu** büyükler konuşan çocukları sertçe "yemekte
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	HG22C3A-0029 / genel	ki katı-ahlakçı biri olmadığım halde **tutucu** sözler etmeye zorluyor beni: Kişioğlu
58 (G) 2001-2010 (k)	TI32D1B-2552 / genel	imiş; ailesi törelere bağlı, aşırı **tutucu** kişiler olabilir... Kendini kaptırma. Sen
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	TE36E1B-3354 / siyaset	başlamasıyla ülkede İslam giderek daha **tutucu** bir biçim alıyor. Örneğin en
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	MF10E1B-2864 / ekonomi	bölgelerde ise daha klasik, daha **tutucu** seçimler yapılmakta. Örneğin, Marmara Bölgesi'nde
61 (BD) 2001-2010 (d)	QC05A2A-2047 / bilgilendirici	bir formu olarak kabul eden **tutucu** yaklaşımların etkisi yavaş yavaş azalmış
62 (BD) 2001-2010 (d)	UE05A3A-2706 / siyaset	süreçte, ekonomik temelli tepkilerin etkisi, **tutucu** çevrenin de baskısıyla, seçim sürecinde

63 (BD) 2001-2010 (d)	OD03A3A-1647 / siyaset	güveni fazladır. Ayrıca liderin, en **tutucu** gruplarla bile daha liberal olması
64 (BD) 2001-2010 (d)	UE05A3A-2706 / siyaset	Dolayısıyla CHP çiftçinin daha az **tutucu** kesimi açısından dahi gerçek bir
65 (BD) 2001-2010 (d)*	CE05A2A-2051 / siyaset	ya da kalesi olarak algılayan **tutucu** yönetimler bu olumsuz tutumu ince
66 (BD) 1990-2000 (d)	LD43A3A-1798 / bilgilendirici	da özgürlükleri savunmuştur ve örneğin, **tutucu** bir şirket olan Seven Eleven
67 (BD) 1990-2000 (d)	FG43A2A-2012 / genel	kolay değişen bir sanat değil, **tutucu** bir biçimi var tiyatronun. Biraz
68 (BD) 1990-2000 (d)	JD02A1A-0443 / bilgilendirici	cinselliği günah olarak gören geleneksel, **tutucu** kadın yapısı ve eve/mekâna tutsaklığı
69 (KŞ) 2001-2010 (d)*	TA16B4A-0090 / genel	Burada işim yok. Varoluşsuz, gelişmemiş, **tutucu** bir adamım ben, o kadar.
70 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B3A-0109 / genel	bir karı, peki ya sahildeki **tutucu** aile gardiyanlarına ne demeli? Onlar
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	TA16B1A-0918 / genel	Marmaris'e döndü. Bu sıkıcı ve **tutucu** ilçe Ruhi'ye olan aşkını da
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	GA16B3A-0374 / genel	Çocuksuzluğunun acısını kocasından çıkarıyor; oldukça **tutucu** bir yer olan bu mahallede,
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	MA16B3A-0039 / genel	daha açtı. "Bursa'da olmaz. Burası **tutucu** muhittir, illa doktor diyorsan, o
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / genel	de din konusunda asla bağnaz, **tutucu**, kısıtlayıcı, dayatıcı, gerici bir atmosferi
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QG09C2A-0369 / genel	gelenekler oluşturmuş, kendi kuralları olan "**tutucu**" bir yapıya sahiptir ve pek
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	NI22C4A-0366 / genel	- Evet, ama çok da **tutucu**, kadını aşağılayıcı düşünceleri de vardır
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	QG37C2A-0115 / genel	konumlar. Çoğunuzun bildiği gibi, daha **tutucu** toplumlar ve dönemlerde söz alan
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	EG37C3A-1067 / bilgilendirici	kolayca. Liszt daima bağlı kaldığı **tutucu** katolik inançları özgürce belgelemiş, görkemli
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	IG37C3A-0492 / genel	ve bu çevrenin, büyük kentin **tutucu**, yozlaşmış insanlarını eleştiren bir yazarım."
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ME39C4A-1283 / siyaset	hareketin donmuş siyasi kalıplarına bağımlı, **tutucu** bir yapıya sahip olan anlayışlardan
81 (G) 2001-2010 (d)	NB29D1B-2796 / bilgilendirici	düşüncesi kafasında uyanmaktadır. Önceden daha **tutucu** yaklaşımlar intiharı hemen her zaman
82 (G) 2001-2010 (d)*	SI27D1B-2465 / bilgilendirici	İrlanda, Britanya ve İsveç en **tutucu** ülkeler olarak sıralandı. Cep pornosunun
83 (G) 1990-2000 (d)	JF25D1B-2755 / bilgilendirici	Tekstil sektöründe önemli olaylar görülebilir. **Tutucu** düşünceler etkin ve gündemde. Bu
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	ND36E1B-2856 / siyaset	ne yapacaklarını şaşırdılar. Avrupa'nın en **tutucu** uygulamalarını alma konusundaki uyanıklığımız, bizi
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	QD36E1B-2841 / bilgilendirici	skolastik olduğu kadar dogmatik ve **tutucu** gelenekler olarak karşımıza çıkar. İkincisi
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	CE39E1B-2888 / siyaset	taşıyordu. Her ne kadar yasallığımızı **tutucu** bir hükümet sayesinde kazandıysak da,
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	LI37E1B-3056 / genel	olması gerektiğinden söz ediyorlar. Toplumun **tutucu** kesimlerinden ise her gün tepki
88 (BYM) 2001-2010 (d)	SI21F1D-4703 / bilgilendirici	gerçekleştiğini savunur ve dünyanın en **tutucu** kurumlarından biri olan Vatikan bile, ,
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	UD02A1A-2058 / bilgilendirici	keşiflerin olmaması gerektiği biçimindeki aşırı **tutucu** duruşun yanı sıra, din ve
90 (BD) 1990-2000 (e)*	TE05A1B-4227 / bilgilendirici	yapılarda kullanılanlara göre son derece **tutucu** kabuller içermektedir. Nükleer dışı yapılarda
91 (KŞ) 2001-2010 (e)*	JA16B3A-0774 / genel	demesi yok muydu, aynı küçücük, **tutucu** bir kasabanın tutucu bir esnafından

92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PI09C4A-4727 / genel	sahneye yarı çıplak çıkmış ve **tutucu** çevrelerin hışmına uğramıştır... Romancı Colette
93 (G) 2001-2010 (e)*	UB29D1B-2443 / bilgilendirici	tüm önyargılardan arınmış olması gerekir. **Tutucu** akademisyenlerin yürüttüğü çalışmalar da liberallere
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SG37E1B-2935 / genel	kendi ailelerinden veya başkalarından, toplumun **tutucu** kesimlerinden farklı bir müzik olduğunu
95 (BD) 2001-2010 (k)*	UE02A4A-0908 / tarih	ekonomik amaçlarla Haçlı Seferlerini hazırlarken **tutucu** bir yapı içinde bulunan yığınları
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C3A-1462 / bilgilendirici	geçirmekten hoşnutluk duyar. İkinizin de **tutucu** bir tarafınız vardır. Boğa erkeği
97 (BD) 2001-2010 (d)*	NE05A1B-3934 / bilgilendirici	toplumlarının gelenek ve göreneklerinin ve **tutucu** zihniyetlerinin modernleşmeye engel olabilecek unsurlarrin
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	TA16B2A-1188 / genel	başarı ve şöhrete karşın, çok **tutucu** bir hanım. Kızını, günümüz koşullarına ki
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	RI41C2A-1463 / genel	yere varamayız. Sadece katı ve **tutucu** tipler olur çıkarız. Hoşgörülü olmak,
100 (DYBM) 2001-2010 (d)*	SE39E1B-2904 / ekonomi	grupları, sermayenin ideolojik olarak en **tutucu**, örgütlü işçi hareketine karşı en,

“muhtemel” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A2A-2710 / bilgilendirici	durumunda buna yönelik verilmesi düşünülen **muhtemel** yardımın, standardın getirildiği tarihten sonraki
2 (BD) 2001-2010 (e)	VC01A1A-2709 / bilgilendirici	için değişik alkol konsantrasyonlarında görülmesi **muhtemel** bozulmalar, kabaca tahmin edilebilmektedir. Tablo-12'de
3 (BD) 2001-2010 (e)	RD02A1B-4573 / bilgilendirici	etkisinin sınırlı olacağı öngörülmektedir. Şartın **muhtemel** etkilerine ilişkin olarak Çalışma grubu
4 (BD) 2001-2010 (e)	UD05A3A-2606 / siyaset	ve namusumuzu ne kadar koruyacağız? **Muhtemel** düşman saldırılarına karşı: Rusya,
5 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A2A-1890 / ekonomi	prensip; düzenlemelerin sistematik riskleri ve **muhtemel** krizleri elimine etmek veya azaltmak
6 (BD) 2001-2010 (e)	RH42A1A-0708 / genel	karda namaz kılmanız gerekebilir. Bazı **muhtemel** sıkıntıların tedbirini önceden almalısınız. Ben
7 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A1A-1889 / bilgilendirici	anahtarlar kullanır. Buna karşılık saldırganlar **muhtemel** 56-bit şifreleri deneyen bir program
8 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A3A-1814 / ekonomi	izleyeceklerinden emin olamazlar ve her **muhtemel** stratejide karşılaşabilecekleri en kötü olasılığı.
9 (BD) 1990-2000 (e)	DF05A1B-4368 / ekonomi	TÜRK DIŞ TİCARETİNE **MUHTEMEL** KATKILARI İlhami VURAL GİRİŞ Serbest
10 (BD) 1990-2000 (e)	HF10A4A-1834 / ekonomi	uygulayabilecek örgütü kurduktan sonra sıra **muhtemel** müşterilere somut bir satış önerisi
11 (BD) 1990-2000 (e)	JF10A2A-1775 / ekonomi	işsizlik oranı değişkeni dışında bütün **muhtemel** dinamik ilişkiler için çalışabilirken, ikinci
12 (BD) 1990-2000 (e)	IE06A1B-3535 / bilgilendirici	olmalarıdır. Araştırmanın sonucu, Amerikan üslerinin **muhtemel** bir baskın taarruza karşı son
13 (BD) 1990-2000 (e)	IF05A3A-1268 / bilgilendirici	yapılan iş henüz kontrol altındayken **muhtemel** kusurları görebilmelidir. Yönetici geçmişi değiştiremez,
14 (BD) 1990-2000 (e)	IF10A2A-1880 / ekonomi	Ekonomiyi disiplin altına alacak unsur **muhtemel** ekonomik felaketin şiddetidir. Bu Soğuk
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B1A-0713 / genel	olan "ben"im, evrende biricik olan **muhtemel** bir Peri Çetesi üyesi dışında
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B1A-1192 / genel	kapının arkasına astım. Robdöşambrımı da **muhtemel** ziyaretçilere karşı hemen uzanabileceğim şekilde,

17 (KŞ) 2001-2010 (e)	UA16B2A-1041 / genel	uzağa, öyle bir boşluk; Başak **muhtemel** bir ufuktan yoksun kalmış, üzülmüş
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B1A-0309 / genel	Bu yüzden sustum ve balıkları **muhtemel** düşman olarak gösterdim." "Şimdi hedef
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B3A-0050 / genel	memnuniyetsizlik belirtisi sanan İnnadi Efendi, **muhtemel** bir şikâyeti önlemek için hemen,"
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B4A-0793 / genel	bıçaklanma tehlikesi, bir o kadar, **muhtemel** trafik kazası atlattık. Hesapta ben.
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B2A-0437 / genel	uzun yıllar yaşamanı isteyenler için, **muhtemel** sevgililerin için, metreslerin için... Böyle
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B4A-0799 / genel	Ferhan'ın (Tanrı saklasın) evine girecek **muhtemel** hırsıza not: "Aile reisinin odasına
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-0173 / genel	Sonra iki dakikalık karanlık süresince **muhtemel** hareket yollarının izini çizdik krokinin
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RI22C3A-0520 / genel	sevip anlaştıktan ve bunun getirebileceği **muhtemel** sıkıntıları göğüslemeye kararlı olduktan sonra
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OD39C2A-1411 / siyaset	biri de, ufukta belirmeye başlayan **muhtemel** bir temsil sorunuydu. Halbuki sol-liberal
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TH09C2A-0838 / siyaset	gelme ihtimali bulunan bu durum, **muhtemel** terörist saldırılarının çok daha önünde
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	ND39C2A-1757 / siyaset	ettiği bu sonucun nedenleri ile **muhtemel** inikâsları üzerinde durulduğu gözlenmektedir. Seçimlerle
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	OF39C2A-1412 / ekonomi	bankaya ödediği toplam para * **Muhtemel** bakiye borcu * Bu krediyi
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE39C3A-1744 / siyaset	Emirlikleri ve Umman'daki üslerini de **muhtemel** bir harekâtta kullanıma hazır hale
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI37C2A-1326 / genel	sorumlusu benim" fikrine katılmayanlar için **muhtemel** itirazlara, olumsuz düşüncelere kendimce birkaç
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LD36C3A-0429 / siyaset	MİT müsteşarı sivil de olsa, **muhtemel** bir ihtilâl önlenemez. EYMÜR- Tabiî,
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GE09C4A-0248 / tarih	"Ne tedbir alınır, bilemem" derken **muhtemel** bir iktidar boşluğunu mu kastediyordu?
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	CH42C4A-0484 / genel	eğitimcilerini yeni görev yerlerinde karşılaşmaları **muhtemel** problemler konusunda önceden aydınlatmak, bilgi
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HI22C4A-0860 / siyaset	tehlikeye girecek... Gazeteci milleti de **muhtemel** bir rezaletin kokusunu almış hababam,
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JD36C2A-0114 / genel	vardı galiba. Savaş, şiddet ortamında, **muhtemel** büyük çatışmaların tehdidi altında yaşanırken, "
36 (G) 2001-2010 (e)*	PF25D1B-2159 / bilgilendirici	olmaktan öteye gidemediği belirtildi. Irak'a **muhtemel** bir müdahalenin, bir petrol savaşı
37 (G) 2001-2010 (e)*	ND30D1B-2210 / genel	değerlendireceğiz. Geciken yardımın gelmesiyle birlikte **muhtemel** bir deprem için gerekli tedbirleri
38 (G) 2001-2010 (e)*	PD30D1B-2227 / siyaset	Meclis dışında kalan partiler de, **muhtemel** bir seçimde Parlamento'ya girmenin yollarını
39 (G) 1990-2000 (e)*	LF25D1B-2155 / siyaset	sonrasında ortaya çıkan sonuçlara göre **muhtemel** hükümet modelleri değerlendirilirken en çarpıcı;
40 (G) 1990-2000 (e)*	LD30D1B-2208 / bilgilendirici	kıyasladılar. İTÜ Maçka Kampüsü'ndeki konferansta, **muhtemel** bir depreme karşı binalarda alınması
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3354 / bilgilendirici	altında incelemiş. Türkiye doğrudan etkilenecek! **Muhtemel** Hasar Atlası'na göre, gelecek yıllarda
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SD36E1B-2861 / siyaset	ötesinde, İran açısından, önceden hissedilen **muhtemel** bir krizi yönetme, yönlendirme; krizi
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	QE39E1B-3034 / bilgilendirici	temiz ve masum insanlar, böyle **muhtemel** tuzaklara düşmemek için, yediklerine, içtiklerine,
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PD18E1C-4161 / ekonomi	sıralarında yer alan turizm sektöründe, **muhtemel** Irak operasyonun gerçekleşmesi durumunda ve
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	FE39E1B-2891 / bilgilendirici	ve araçlardan verili ya da **muhtemel** bir özgüllük için bu bilimsel,

46 (DYBM) 1990-2000 (e)	KF10E3C-3370 / ekonomi	yaratılabildiği takdirde, özel sektör, TC'den **muhtemel** yatırımlarla birlikte kamunun küçülmesinden kaynaklanan
47 (BYM) 2001-2010 (e)	QI22F1D-4067 / genel	dileyerekten keşif için çayırların göründüğü **muhtemel** huş tavuğu alanlarına doğru yola
48 (BD) 2001-2010 (k)	OD02A2A-1413 / bilgilendirici	anlamamızı sağlar. Sosyolojik bakış açısı **muhtemel** toplumsal ürünlerle birlikte toplumsal yan
49 (BD) 2001-2010 (k)	SE05A1B-4204 / siyaset	ordunun oldukça güçlü olması Özbekistan'da **muhtemel** bir devrim hareketi için zamanın
50 (BD) 1990-2000 (k)	EG03A1B-2412 / bilgilendirici	Aksi takdirde, sanat türleri bazında **muhtemel** farklılaşmaları veya merkezi eğilimleri tespit
51 (BD) 1990-2000 (k)	GC01A1B-3654 / bilgilendirici	reseptörlerinin keşfedilmesi bu reseptörler için **muhtemel** endojene effektörlerin (benzodiazepin endokoidleri) bulunması
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	QA16B2A-0011 / genel	ele verdiğini aklından geçirirdi. Bu **muhtemel** aşk aile içinde hiç sözü
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0918 / genel	şey gelmemiş gibi davranırdı. Annesinin **muhtemel** ameliyatının yarattığı sıkıntıyla sert koca
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	MA16B3A-0039 / genel	tarafından yemek boyunca baba oğulun **muhtemel** bir çatışmasını önlemeye tembihliydiler. Bu
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	UD39C2A-2647 / bilgilendirici	girip ruhsal açıdan etkilenmeleri de **muhtemel** risklerdendir. Gelecekteki ruhsal yaşamlarını olumsuz
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QI43C2A-1809 / bilgilendirici	Burada toplum için önemli olan **muhtemel** Marmara Depremi'nin büyüklüğü değildir artık.
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	LI35C4A-0464 / siyaset	Tansu Hanım, seçimlerden zaferle çıkarsa, **muhtemel** Bakanlar Kurulu listesine Genelkurmay eski
58 (G) 2001-2010 (k)	RF32D1B-2725 / siyaset	müzakereler çok önemlidir. İç müzakerelerde **muhtemel** ihtilaflar için uzlaşma-çözüm mekanizması geliştirilebilir
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	TF10E1B-2871 / bilgilendirici	bile çok çalışıp, sorun çözmeye, **muhtemel** çözümler yaratmaya odaklanmıştır. Yol Değişse
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	IE39E1B-2837 / siyaset	arasında bir yakınlaşma yaşanması beklenebilir. **Muhtemel** ANAP-MHP ittifakında nasıl bir yol
61 (BD) 2001-2010 (d)	VD05A1A-2035 / bilgilendirici	kullanmasıdır. Çünkü bu öğretide normun **muhtemel** içeriği, kanunlaştırılmış ve dogmatikleştirilmiş yorum
62 (BD) 2001-2010 (d)	OB04A1A-1983 / bilgilendirici	bitkinin bor'u alması güçleşmektedir. Bunun **muhtemel** nedeni de, bu koşullarda çözünemeyen
63 (BD) 2001-2010 (d)	UB04A1B-4349 / bilgilendirici	OTA, IARC tarafından "Grup IIB" **muhtemel** karsinojen olarak sınıflandırılmıştır. OTA dolaylı ojen
64 (BD) 2001-2010 (d)	TF10A2A-1903 / bilgilendirici	nedir? Araştırınız. * Sanayi Devriminin **muhtemel** başarı koşulları neler olabilir? Tartışınız.
65 (BD) 2001-2010 (d)	RC01A3A-0696 / bilgilendirici	gözetiminde spor yapmak için yararlanmak... **muhtemel** gelişmeleri kontrol altında tutmak için
66 (BD) 1990-2000 (d)	FC01A2A-1511 / bilgilendirici	nekrozu, serebral ödem, iskemi ve **muhtemel** hidrosefalus'a bağlıdır. Patogenezde rol oynayan
67 (BD) 1990-2000 (d)	DD02A3A-2704 / bilgilendirici	bir tavrın yer almasıdır. Bunun **muhtemel** sebebi, Cihannümâ'nın basılmasını takibeden bir
68 (BD) 1990-2000 (d)	LC06A2A-1976 / bilgilendirici	da imkânsızdır. Proje daha başlangıçta **muhtemel** gelişmeler ve yük artmaları göz
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	erimiş asfaltın ziftine karışır düşleri, **muhtemel** sevdaları... Hava kararmaya başlayınca evinin
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	görüldüğünü not edecekler. Otopsi raporumda **muhtemel** ölüm nedenim: "Yüreğine batan ve
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	SA16B3A-1144 / siyaset	duyacağım." Mahmut irkildi. Bu vesileyle **muhtemel** bakanlığı bir kere daha teyit
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	MA16B4A-0150 / genel	onları. Şifrelerini de üzerlerine etiketledim. **Muhtemel** güzergâhtan söz ettik bir süre.
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	HA16B4A-0016 / tarih	dermansız dertler gizleyen bünyeye benzerdi; **muhtemel** bir cihan harbinden sağ çıkması

74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RD39C3A-0585 / siyaset	görüşmelerimizi size naklettikten ve sizin **muhtemel** ikazınızdan sonra- beni bir kez
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	VI41C3A-1460 / bilgilendirici	rahim iç tabakası da kendini, **muhtemel** bir gebeliğe hazırlar. Döllenme gerçekleşmediğinde,
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / siyaset	yuvaları kurutabilmelidir. Ortadoğu'da meydana gelebilecek **muhtemel** gelişmelerde dikkatli olunması lazımdır. Ortadoğu'yu
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI43C4A-1799 / siyaset	Avrupalılığı, başkalarının onayına bağlı bir '**muhtemel** durum' değildir; tarihi, coğrafi ve
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	LE39C3A-0454 / ekonomi	"hüsn-ü kabul" görüyor. Bir de **muhtemel** aksiliklerde hasarın ucuz atlatılmasına çalışılıyor.
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	EE39C2A-0641 / tarih	açan yüzde 5 hisseye sahipti. **Muhtemel** Mezopotamya petrolleri 1916 Sykes-Picot anlaşması
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	DI22C3A-0719 / genel	fora... Kızların yeni adları ve **muhtemel** telefon numaraları İse Mavi Ayın
81 (G) 2001-2010 (d)	RF25D1B-2167 / bilgilendirici	ise 222'yi buluyor. Denetim raporu, **muhtemel** bir patlama ve yangından sonra
82 (G) 2001-2010 (d)	QD30D1B-2213 / siyaset	kamuoyları'ndan birisi olarak Türkiye kamuoyunu **muhtemel** olumsuz sonuçlara hazırlamak için. İktidar
83 (G) 1990-2000 (d)	KD30D1B-2222 / siyaset	Göçmenlere iskan bölgesi ABD'nin Irak'a **muhtemel** saldırısı durumunda doğabilecek göç hareketlerine
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	TE36E1B-3353 / siyaset	sandıktan çıkacak olan arasında bulunması **muhtemel** "fark", trajik modelin öyküsünden mülhem.
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	UE36E1B-3358 / siyaset	bunlarda hiçbir sıkıntı yok" açıklamalarıyla **muhtemel** bir rejim krizinin büyümesini engellemişti.
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	MC06E1B-3087 / bilgilendirici	asal değil. Çanakkale'den Murat Demir-taş'ın "**muhtemel** ispat"ını kabul edemeyeceğiz. Sağduyu ne
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	LD39E1B-2927 / tarih	ileri gelenleri Alaca Mescit'de toplanmışlar, **muhtemel** bir Yunan işgâline karşı silâhlanmak
88 (BYM) 2001-2010 (d)	UI22F1D-4716 / siyaset	önce yerel seçim, daha sonra **muhtemel** kapatılma sonucundaki süreç içinde ciddi
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4614 / tarih	kaybının olmadığı anlaşılır. Ayrıca azatlığın **muhtemel** koşulları da efendilerin lehineydi. Azatlığı u
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / ekonomi	ihtimali de vardır. Serbest bölgelerin **muhtemel** bu tür mahzurlarını önlemek için
91 (KŞ) 2001-2010 (e)*	OA16B3A-0415 / tarih	Paşa ziyaretine gelmiş, baş başa, "**muhtemel** bir mukavemet" üzerine, "müdavele-i efkâr"da
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PD43C2A-0656 / siyaset	olmaya aday, talepleri ve beklentileri, **muhtemel** genel başkana bugünden iletmekle kendini
93 (G) 2001-2010 (e)*	RI27D1B-2453 / bilgilendirici	Servisi-Dünya çapında etkili olması beklenen **muhtemel** bir grip salgınına karşı ülkelerin.
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	UE36E1B-3296 / siyaset	muhtemel yakınlaşmanın heyecanı içerisinde. Gül'ün **muhtemel** Erivan ziyaretini Ermeni-Türk ilişkilerinde sembolik
95 (BD) 2001-2010 (k)*	UD02A1B-4612 / siyaset	ilişkilerin ana hatlarının çizilmesi ve **muhtemel** anlaşmazlıkların giderilmesi bakımından önemli bir
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	PD43C2A-0656 / siyaset	daha sert olaylardan endişelenenler var. **Muhtemel** bir "kavgalı kongre", bazı ülkücülerin
97 (BD) 2001-2010 (d)*	VF07A2A-1857 / bilgilendirici	federal mahkemelerin bakması ve böylece **muhtemel** yerel bağlantıların etkilerinin azaltılması gibi
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA16B2A-0403 / genel	İstanbul ve Trakya bölgesinde oluşan **muhtemel** yıkım üstüne, "bu tür zeminde
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	SE39C2A-1077 / genel	görüş belirtiyor, bu arada eserin **muhtemel** değeri konusunda da sorulan soruları
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	TI22E1B-2913 / bilgilendirici	Mükemmel yaratılmasalardı ne olurdu? İsterseniz **muhtemel** (gerçekleşme ihtimali olan) birkaç olayı

“olası” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	VF10A2A-1859 / siyaset	sahiptir. Türkiye'nin Yaptırımlara Maruz Kalması **Olası** bir çözümsüzlükten Türkiye'nin sorumlu tutularak
2 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1A-2594 / bilgilendirici	bunu hep akıllarında tutuyorlar. Bence, **olası** bir bağlantının üzerine gidilmesi kesinlikle
3 (BD) 2001-2010 (e)	VC01A1A-1749 / bilgilendirici	nekrotizan sellülit) antibiyotik tedavisi gereklidir. **Olası** bir bakteri enfeksiyonundan kuşkulanılan hastalarda
4 (BD) 2001-2010 (e)	ND02A1B-4513 / bilgilendirici	yapılması zorunluluğu vardır. Bu sayede **olası** keyfilikler önlenecek ve anayasalarda güvence
5 (BD) 2001-2010 (e)	PE06A1B-4237 / bilgilendirici	az düzeye indirgemiştir. Öte yandan **olası** tehlike yerel değil, aksine küresel
6 (BD) 2001-2010 (e)	RE05A1B-4284 / bilgilendirici	sayıda işçiyi, işletme ile ilgili **olası** mesleki risklerin önlenmesi ve bunlardan
7 (BD) 2001-2010 (e)	RF10A2A-1870 / ekonomi	2005-15 döneminde Türk ekonomisinin izleyeceği **olası** patikayı ortaya çıkarmak için yapılan
8 (BD) 2001-2010 (e)	SE05A1B-4198 / siyaset	kanun yapma, politika geliştirme ve **olası** dayatmalara direnme güçlendirmekte, dışarıdan gelecek
9 (BD) 1990-2000 (e)	IC06A1B-3732 / ekonomi	düzeyinin korunmasını sağlayarak ortaya çıkabilecek **olası** sorunlara engel olacaktır. Yeniden yerleşim
10 (BD) 1990-2000 (e)	JE05A1B-3599 / bilgilendirici	md.27/2). Bu hükmün asıl işlevi, **olası** bir başvurunun, siyasal propaganda amaçlarıyla
11 (BD) 1990-2000 (e)	LF10A2A-1877 / ekonomi	olmaktan çıkabilir. Fiyat ve ticarete **olası** etkileri nedeniyle devlet ticaret kuruluşları
12 (BD) 1990-2000 (e)	IB04A3A-1904 / bilgilendirici	ben evrendeki tüm nesnelerin sayısının **olası** en büyük sayı olması gerektiğini
13 (BD) 1990-2000 (e)	KC06A2A-1089 / bilgilendirici	Thomas Kierans tarafından geliştirilen projenin **olası** bedeli 1996 fiyatlarıyla 100 milyar
14 (BD) 1990-2000 (e)	GC03A2A-1177 / bilgilendirici	eksileri ile değerlendirin ve karşılaştırın. **Olası** çözüm yollarının, seçeneklerin belirlenmesi olan
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA14B1A-1599 / bilgilendirici	doldurduktan sonra yurttan çıkartılan gençlerin **olası** uyum problemlerini görüşmek üzere gidip
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B2A-3350 / genel	an..." "Edwards, Jimmy, Hans, siz **olası** tarafların askeri güçlerinin bir listesini
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B4A-0269 / siyaset	koymaktadır. 1- Çözüm olasılığı ve **olası** gelişmeler: a- Türkiye'nin ağırlaşan demokratik
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B4A-0054 / genel	soru! Sarp'tan nefret ediyor olmam, **olası** bir doğru! Bu bir olgu
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA16B2A-1243 / genel	etrafta diye ortalığı tarayan gözlerime **olası** bir rakiple karşılaşmanın kuşkulu bakışları
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	HA16B2A-0031 / genel	dut ağacının gölgesi ve gökyüzü, **olası** bir vınlamaya karşı hazır gibiydi.
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	DA16B1A-1504 / genel	de gecenin ilerleyen anlarından birinde **olası** bir depremin endişesini duyuyorlardı. Bir
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	LA16B4A-0149 / genel	Ne işler çevirdiğini öğrenmeye çalışmalı. **Olası** bir budalalığının önüne geçmeye çalışmalı.
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	EA16B3A-0344 / genel	buraya yerleşmeye de. Birlikte oturmanın **olası** sonuçlarına gelince, bırakıldığını anladıktan sonra,
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	ND36C2A-3363 / siyaset	hissediliyordu. Öyle ki Mesut Yılmaz'la, **olası** Büyükşehir Belediye Başkan adayı Özdemir
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UF10C4A-1193 / ekonomi	beş bir ekstra indirim, aslında **olası** bir yüzde beşten istifade edemediğiniz
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UE39C4A-0903 / siyaset	önünde bugün, tehlikeli unsurlarına rağmen, **olası** kabulü durumunda, olumlu yanlarıyla Kıbrıslı
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QE39C4A-0060 / tarih	Menderes'e gönderdiği mesajda, Suriye'den gelecek **olası** bir saldın karşısında, Türkiye'ye her

28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RD36C3A-0076 / genel	teşekkür, hem de basın-yayın organlarıyla **olası** işbirliğini tartışmak amacıyla bizi Yalova'da
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	RD36C3A-0351 / bilgilendirici	bir payı olduğu görülüyor. Nitekim **olası** bir panik dalgasında, tribünleri sahadan,
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UI39C4A-2639 / bilgilendirici	halk ve benzeri sözcüklerin kullanılması **olası** bir Alevi-Sünni çatışmasını söylemde yeniden
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	HE09C3A-0579 / siyaset	başkanlığı MSP'nin olursa, bizim özverimizin **olası** hükümet ortaklığında pazarlık gücümüze olumlu
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	LH41C4A-0241 / bilgilendirici	derece Satanist oldukları, karakterleri ve **olası** sosyal çevreleri ile ilgili yorumlara
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JI22C2A-0376 / bilgilendirici	olursa olsun- en büyük sakıncası, **olası** yanlış düşüncelere karşı korunmasız oluşudur.
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JD36C2A-0114 / genel	başka şey. Bu kitapta endişelere, **olası** tehlikelere ağırlık vermiş olsam da,
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	EE39C2A-0641 / siyaset	cumhuriyetlerindeki ve özellikle de Ermenistan'daki **olası** tehdidi değerlendiren Türkiye bu öneriye
36 (G) 2001-2010 (e)	NF25D1B-2157 / ekonomi	ve sosyal yaşamında meydana gelebilecek **olası** olumsuzlukların önlenmesi gerekir. Opel Türkiye'nin
37 (G) 2001-2010 (e)	VF32D1B-2749 / ekonomi	alınan ÖİV'yi gündeme getirmemek gerekiyor. **Olası** bir vergi artışı halinde, internet
38 (G) 2001-2010 (e)*	OD30D1B-2199 / siyaset	Gürel, AB'nin Kıbrıs'ın üyeliği konusundaki **olası** adımlarına yönelik hazırlık yapılmadığı eleştirisini
39 (G) 1990-2000 (e)*	MF25D1B-2756 / siyaset	sorumluluğuna bırakmak, yapılacak uygulamalarla ilgili **olası** eleştirileri üstlenmemek için, işlemleri ağırdan
40 (G) 1990-2000 (e)*	KF25D1B-2150 / ekonomi	henüz Meclis'ten geçememesine bağlarken, piyasalar **olası** bir erken seçimin belirleyici olduğu
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4187 / bilgilendirici	bölgelerden kurşun cevherlerinin sağlandığı, bunların **olası** üretim yerleri, hammadde ya da
42 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / ekonomi	Çizelge 5.1'de verilmiştir. Bu noktada **olası** yanlış anlamaları önlemek için kısa
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OF10E1B-2866 / ekonomi	yapılması gereken temizliği yapacaklar ve **olası** zararlar ortaya çıkacak. Burada ne .
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	OE39E1B-2900 / siyaset	söylenenlere eklenebilir. Nihayetinde hayali ama **olası** bir MK üyesinin, küçük bir
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KF10E3C-3370 / ekonomi	olduğu görülmektedir. Ekonomik açıdan KKTC'de **olası** yatırım alanları olarak konfeksiyon, montaj
46 (DYBM) 1990-2000 (e)	FE39E1B-2891 / ekonomi	bir parametresi de o ülkenin **olası** bir altüst oluşa karşı yatkınlığıdır.
47 (BYM) 2001-2010 (e)	UI22F1D-4686 / bilgilendirici	bir dünyada "alt sınıflardan gelebilecek" **olası** bir yıkıcı eylem de reddedilmektedir. .
48 (BD) 2001-2010 (k)	UD02A1A-2058 / bilgilendirici	ilkesi", bilimsel belirsizliklerin olduğu ve **olası** ciddi zararlarla karşı karşıya kalınabilecek
49 (BD) 2001-2010 (k)	TC06A1A-0259 / bilgilendirici	zekâ tam anlamıyla gerçekleştiğinde yaşanabilecek **olası** toplumsal sorunlara dikkat çeker. Yapay
50 (BD) 1990-2000 (k)	LE05A1B-3691 / tarih	yapılmayanın bırakılmayacağı söyleniyordu. İnönü ise **olası** bu gelişmeleri kafasında tartıyor; sonuçta
51 (BD) 1990-2000 (k)	LE05A1B-3677 / tarih	nedenler olmalıdır. Çünkü böylece bölgede **olası** Fransız ve Amerikan çıkar çatışmasından
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	RA15B4A-0542 / genel	eski tutumunu sürdürüyordu. Sonra onunla, **olası** bütün senaryoları ve hayal edilebilecek
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0919 / genel	(yine de sınırları aşmadan; çünkü **olası** bir barışmada işlediği küçük günahların ,
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	HA16B1A-0367 / genel	de bir dönüşü vardı. Kadın **olası** tehlikeleri düşündü, kolları asılmaktan çıkabilir,
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	PI36C2A-0609 / bilgilendirici	ve bilirkişi raporlarında da öngörülen **olası** risk faktörleriyle çalışan ve bu
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QI43C2A-1809 / bilgilendirici	amacıyla gerekli mercilerle irtibata geçmiştir. **Olası** bir İstanbul depreminin, daha doğrusu

57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	DE36C2A-0610 / siyaset	PAZARLIK Körfez Krizi ve Türkiye'nin **olası** bir savaş karşısında tutumunun ne
58 (G) 2001-2010 (k)*	OD30D1B-2188 / siyaset	düğmeye basmalarının ardından, Başkent'i bekleyen **olası** gelişmeler şöyle: Özkan'ın tutumu kritik:
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	TF10E1B-2871 / ekonomi	taşımaktır. Baktığınız zaman bu çok **olası** bir şey. Çünkü, bölgede fırsatları
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	SF10E1B-2870 / ekonomi	uygun ortamın oluşmadığını gösteriyor. Bu **olası** yeni halka arzları olumsuz etkileyebilir.
61 (BD) 2001-2010 (d)	QD02A1B-4562 / bilgilendirici	ve risk arayan kişiler dikkatlerini **olası** olumsuz sonuçlar üzerinde yoğunlaştırmaktadırlar. Böylece
62 (BD) 2001-2010 (d)	OD02A1B-4538 / bilgilendirici	Ölçek, katılımcıların son test performanslarındaki **olası** başarı veya başarısızlık beklentilerini şans,
63 (BD) 2001-2010 (d)	UD02A2A-1404 / bilgilendirici	dışında tutulmalıdır ona göre. Ama **olası** bir savaş anında bu tür
64 (BD) 2001-2010 (d)	QD02A1B-4564 / bilgilendirici	ve sayıltıları ortaya çıkarma ve **olası** olumlu seçenekleri imgeleme gibi bilişsel
65 (BD) 2001-2010 (d)	QD02A1B-4568 / bilgilendirici	davranış nedenlerine ilişkin açıklamalarında gözlenebilecek **olası** farklılıklar, bireyci ve toplulukçu kültürlerde
66 (BD) 1990-2000 (d)	LF10A2A-1874 / ekonomi	oldukça yavaş olduğu göze çarpmaktadır. **Olası** bir durgunluk durumunda iç talebin
67 (BD) 1990-2000 (d)	HB04A1B-3973 / bilgilendirici	beslenirler. Böylece bir bakıma kendilerini **olası** bir av baskısından rahatça koruyabilirler.
68 (BD) 1990-2000 (d)	LF10A2A-1858 / bilgilendirici	mevcut kaynaklar ile Türkiye arasındaki **olası** hatların zor iklim ve doğa
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B4A-0909 / genel	ve süpürgeler Tanrı ötesi hakkında **olası** her şeyi unuttururdu bana. Kapıdan
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	üzerinden atlayarak ilerlerken neden bütün **olası** sahteliklerden nefret ettiğimi sorguluyorum. Ne
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	TA16B3A-3348 / genel	anılarından hareketle ancak üçe indirebilmiştim **olası** ülkeleri. Her neyse, kalenin gerçekten
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	JA16B2A-0372 / genel	Oyun oynayacak durumda değil. Ne **olası** bir sese kulaklarını tıkayabilir ne
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	FA16B4A-0005 / genel	Beter olumsuzluk kapılarında ona göre. **Olası** yıkımın akından kalkamayacağı açık. Bu
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	SE09C1A-1534 / tarih	savaş sonrasında oluşacak yenidünya düzeninde **olası** tehlikelere karşı güç toplamaya çalışıyordu.
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RD39C3A-0585 / siyaset	Türkiye'deki temasları, iç ve dış **olası** siyasal gelişmeleri dikkate aldık. Tam
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UI37C1A-0912 / bilgilendirici	değişmiyor. Bu, nüfus artışını ve **olası** sonuçlarını her adımda hesaba katan,
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	SC35C2A-1388 / bilgilendirici	genetik çalışmalarının ilerlemiş olması nedeniyle **olası** virüse çok benzeyen bir virüsü
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI22C4A-0864 / bilgilendirici	içinde yabancı hiçbir alaşım bulunmaması **olası** tehlikeleri önleyecektir. (Tüm çabalarımıza karşın,
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	ME39C3A-1082 / siyaset	Yerli-yabancı basın olayı nasıl izliyor? **Olası** gelişmeler nedir? Ve benzeri soruların
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ME09C4A-1026 / siyaset	üzere Dışişleri'nin bazı teknik servislerinin **olası** direnişini bertaraf açısından belirleyici nitelikte
81 (G) 2001-2010 (d)	OD30D1B-2176 / siyaset	verilmemesi durumunda, Türk-Yunan ilişkilerinin, AGSP'nin, **olası** bir Irak harekâtında Ankara'nın desteğinin
82 (G) 2001-2010 (d)	UF25D1B-2765 / ekonomi	Dolar'a yakın yatırım yaptık. Diğer **olası** fırsatlarla da ilgileniyoruz. Yakın zamanda
83 (G) 1990-2000 (d)	LD30D1B-2197 / siyaset	Kılıç'ın BP ile CHP arasındaki **olası** bir ittifaktan aday olması bekleniyor.
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	OI37E1B-3058 / bilgilendirici	kalmaları Eşcinsel bireylerin baskıya ve **olası** şiddete karşı tek başına direnmelerini

85 (DYBM) 2001-2010 (d)	UE39E1B-2906 / siyaset	bir de AB müktesebatını ekleyip **olası** sonuçlar üzerinde şöyle bir düşünmek yeterli
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	GC06E1B-3080 / bilgilendirici	daha aşağıya çekmek hem de **olası** girişimleri elimine ederek sensör seçiciliğini
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	LC06E1B-3086 / bilgilendirici	bir enerji yoğunluğu, fizik kurallarınca **olası** bir şey değil. Çünkü Planck
88 (BYM) 2001-2010 (d)	TI22F1D-4683 / bilgilendirici	anlamak zor değildir Tüm bu **olası** kazançların karşıtında ise, "değeri" ve
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	UD02A1B-4614 / tarih	karşı kanununun kapsamına köleleri de **olası** mağdurlar olarak özellikle belirterek aldı.
90 (BD) 1990-2000 (e)	ME05A1A-2616 / siyaset	söylenebilir. Ancak, bu adlandırmayla ilgili **olası** yanlış anlamaları önlemek için hemen
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B2A-0738 / genel	projektör tutuyorlardı. Işıklardan kurtulmak ve **olası** bir düşmana yakalanmamak için bulunduğu
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PD20C3A-0512 / siyaset	asıl sorumlusu, kendisini seçimler öncesinde **olası** sonuçlar hakkında yeterince bilgilendiremeyen kurmay
93 (G) 2001-2010 (e)*	PE30D1B-2086 / siyaset	Dışişleri Bakanı Yaşar Yakış, ABD'nin **olası** bir Irak operasyonu sırasında Türkiye'den
94 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PD18E1C-4161 / siyaset	Ancak ülkedeki İngiliz üslerinin varlığı **olası** bir işbirliğini de imkansız kılmamaktadır.
95 (BD) 2001-2010 (k)	UD02A1B-4620 / bilgilendirici	dikkatini belirli önermelere yoğunlaştırıp onların **olası** itirazlarını göz önünde bulundurup kararsızlık
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	RG22C4A-0022 / bilgilendirici	kendileriyle ilgili hususlarda değil, tüm **olası** aile meselelerinde idareciliğin esaslarını kapmışlardır
97 (BD) 2001-2010 (d)*	SB04A1B-4329 / bilgilendirici	makroskopik muayenesi ile başlanmış ve **olası** ektoparazitlerin varlığı incelenmiştir. Daha sonra
98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	VA16B2A-0561 / genel	yürürken, oğlana doğru yolu gösterip **olası** kötülüklerden uzak tutması için Tanrı'ya
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	UI19C3A-3336 / bilgilendirici	sırtüstü yatırılır, ayaklar yukarı kaldırılır. **Olası** bir kusmayı aspire etmemek için
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	UD36E1B-2863 / siyaset	gibi yıldızı parlayan isimlerin Ahmedinecad'ın **olası** rakipleri arasında bulunduğu düşünülüyor. Elbette

“mühim” sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A2A-1391 / tarih	toplanma ve birleşme hareketinin verdiği **mühim** neticeleri idrak etmiştir. Memleketin inkılâbın
2 (BD) 2001-2010 (e)	VD02A3A-2701 / genel	kaynaklanabilir. Bunun gibi nice erkekler **mühim** konularda karılarının fikirlerini almışlardır. Hatta
3 (BD) 2001-2010 (e)	PE05A1B-4235 / tarih	Bu dönemde hükümet, eşkıyalığın en **mühim** sebebini halkın elinde bulunan silahlarda
4 (BD) 2001-2010 (e)	NH42A1A-1327 / bilgilendirici	büyüklerin küçüklerle olan münasebetinde en **mühim** esas, onlara gösterilecek olan sevgi
5 (BD) 2001-2010 (e)	RH42A1A-0708 / din	hissetme hâlidir ve mârifetullahta pek **mühim** ve faziletli bir yeri vardır.
6 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A2A-2600 / tarih	yapmış, Anadolu'nun zengin halkını soymayı **mühim** bir iş edinmişti." Böylesine bir
7 (BD) 2001-2010 (e)	SD02A3A-0815 / tarih	kanunlarını en iyi bilenlerden) bütün **mühim** mevzularda olduğu gibi, bu mevzuda
8 (BD) 2001-2010 (e)	VE05A1A-2601 / bilgilendirici	bu babaya atfedilen hurafe ile **mühim** bir ziyaret yeridir. Bu duvar,
9 (BD) 1990-2000 (e)	IC06A2A-3319 / bilgilendirici	şekline göre rol oynayan çok **mühim** faktörlerdir. Kaldı ki bir yapı
10 (BD) 1990-2000 (e)	IH03A1B-3118 / din	insanlık tarihindeki etkisini göstermesi bakımından **mühim** bir misaldir. Din. geçmişte olduğu

11 (BD) 1990-2000 (e)	EE02A1B-3446 / tarih	Isparta, Konya, Aksaray, Kayseri gibi **mühim** konakları geçtikten sonra Sivas'ta Kuzey-Güney
12 (BD) 1990-2000 (e)	DE05A3A-2976 / tarih	Cenevizlilere karşı Karadeniz'de harekâtta bulunarak **mühim** başarılar sağlamış olduğunu göstermektedir. Yine
13 (BD) 1990-2000 (e)	DH03A1B-3100 / tarih	Avrupadaki eğitim ve araştırmalar için **mühim** bir hareket olmuştur. Tulaytulada terceme
14 (BD) 1990-2000 (e)	FG03A3A-2020 / bilgilendirici	sanatının inkişafı, bizim sanatkârlarımıza böyle **mühim** işlerin tevdiine, onlara çalışma imkânlarının
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B1A-0674 / genel	iyi biliyordu o ve en **mühim** yerlerde kullanıyordu. Önce dostunu kaypak
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	VA15B1A-2636 / genel	olsun bahar, işte hayatın en **mühim** işi. Kışta gelmiş ve baharı
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA16B1A-0069 / genel	olur yanında, o en azından **mühim** bir şahsiyet sanmak, bakarsın bir
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	SA16B4A-0269 / genel	önemli husus şudur: Maya çok **mühim** bir şey. Mayasız ekmek olmaz
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B4A-1043 / genel	ederim, çözmüşsün olayı. Kardeşini tanımak **mühim** bişey tabii." "Bak şimdi... Cambazlık
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	DA16B3A-0791 / genel	Ben Tümgeneral Canib. Kumandanım, çok **mühim** bir meseleyi arzedeceğim. Yalnız, şifreli
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	IA16B3A-0630 / genel	deliye döndü. Köyde yazılabilecek pek **mühim** haberler olmadığından bu türlü haberler
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	EA16B2A-1145 / genel	yaratıp, çıkıp, birtakım dairelere, nezaretlere, **mühim** zevatın köşklerine, konaklarına bizzat gidiyor,
23 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B4A-1720 / genel	?.. - Baylar! Arkadaşınız çok **mühim** bir noktaya parmak bastı. İlmin
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	SD36C3A-0070 / tarih	Tez yıkıl karşımdan. Ben bu **mühim** mevzuyu Haşmetlü, Devletlü Sultan-ı Şahane
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TD37C2A-0304 / bilgilendirici	olmayı başarabilirsiniz Siz dünyanın en **mühim** bir işini başarıyorsunuz. Aile, Rabbimizin
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI22C4A-0825 / bilgilendirici	mıdır, bilmiyorum. Antakya'yı Antakya yapan **mühim** ayrıntılardan birisi de budur şüphesiz.
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VE39C1A-2595 / tarih	ediyorlardı. Hiçbir gün geçmiyordu ki, **mühim** bir kale veya bir köy
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	UE39C3A-1162 / tarih	dinliyoruz: Memlekete döndüğüm zaman iki **mühim** bilgi ile mücehhezim. Biri Lord
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH42C2A-1324 / bilgilendirici	ve melâhet kazanacaktır. Ve, çok **mühim** bir nokta olarak, bir zaman
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TI09C3A-1086 / tarih	öbürlerinden farklı beş büyük ve **mühim** insan. Beşlinin ortasında istikbalin Reisicumhur'u
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	DD39C3A-0982 / tarih	Ay'dır; ve anket dergiye "pek **mühim** hakikatler" öğretmiştir. "En mühimi de,
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ID36C2A-0018 / bilgilendirici	o tarihten bugüne kadar, bu **mühim** halk hikâyesi kahramanlarıyla, hikâyede onunla
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	JD09C4A-1313 / bilgilendirici	yapmanın, o ilmi öğrenme kadar **mühim** bir iş olduğunu telkin etmek
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	EH37C3A-1755 / din	bilet, hem de "ne kadar **mühim**, revnakdar bir bilet"tir. Onun için
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	FD39C4A-0281 / tarih	sürdürür konuşmasını: "Bence bu iki **mühim** noktanın ikisi itibariyle de milletlerarası
36 (G) 2001-2010 (e)*	OG24D1B-3361 / genel	aleme mal ettiği şahsi külliyatında **mühim** bir yer işgal edecek olan
37 (G) 2001-2010 (e)*	PI27D1B-2822 / genel	Gidip Prenses Zeynep isimli çok **mühim** şahsiyetle "Türkiye'yi Sarsacak O Görüşme'yi
38 (G) 2001-2010 (e)*	SH32D1B-2481 / genel	kırıklığına uğradım. Sizin gibi mesaisinin **mühim** bir kısmını eğitime, okullara, öğrencilere,
39 (G) 1990-2000 (e)*	LG24D1B-2302 / genel	garnitürü vardır. Bir oyuncunun en **mühim** malzemesi yeteneğidir. O yeteğin ardından

40 (G) 1990-2000 (e)*	MG37C4A-1285 / tarih	Osmanlı Sarayı bürokrasisinde Turnacıbaşı mevkii **mühim** bir rütbe... Turnacıbaşı, padişahın razılarına
41 (DYBM) 2001-2010 (e)*	PI42E1B-2938 / din	demektir. Ve tesettür, İslam'ın en **mühim** emirlerinden biridir. O, müslüman hanımın
42 (DYBM) 2001-2010 (e)*	SI42E1B-2941 / din	beldelere yolculuklarımızda bize verilen üç **mühim** düstur vardır: 1. Yolculuğa Çıkmadan
43 (DYBM) 2001-2010 (e)*	TE36E1B-3295 / genel	ki sadece lale dikmiyor. Bu "**mühim**" şahsiyetle karşılıklı oturabilmemizi belediyenin onu
44 (DYBM) 2001-2010 (e)*	RG37E1B-3046 / bilgilendirici	gibi esaslar söze derinlik katan **mühim** hususlardandır. Her biri ayrı bir
45 (DYBM) 1990-2000 (e)*	CE39E1B-3022 / bilgilendirici	çözmekle kolaylaşacaktır. Şu anda bazı **mühim** buluşlar yapılmış bile. 1980'lerin başında
46 (DYBM) 1990-2000 (e)*	GE39E1B-3026 / bilgilendirici	mümkündür. İşte çam ağaçlarında çok **mühim** zararlara sebep olan bu tırtılların,
47 (BYM) 2001-2010 (e)*	OG37F1B-2931 / genel	nedir? Ne vardır? Çok mu **mühim** bir mevzudur, ilk defa mı
48 (BD) 2001-2010 (k)	TE05A3A-1451 / bilgilendirici	ve devri için bize çok **mühim** malzeme verebilecek olan başka muharrirlerin
49 (BD) 2001-2010 (k)	SE05A4A-3309 / tarih	halde, medrese ve ilmiye alanında **mühim** bir teşebbüse girişmemiştir. Diğer taraftan,
50 (BD) 1990-2000 (k)	KE05A4A-2618 / tarih	yakın olması hasebiyle devletin en **mühim** vilayetleri arasında yer almıştı. İpek
51 (BD) 1990-2000 (k)*	ID02A1B-3827 / genel	sonra sonra bu aile heyetinin **mühim** bir rüknü haftada altı gece
52 (KŞ) 2001-2010 (k)	QA16B3A-1131 / tarih	değildir. Mecliste bu istikamette düşünen, **mühim** bir muhalif teşkilatlanma var." "Başı
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	TA16B1A-0835 / genel	de ondört yıllık koskoca hayatının **mühim** bir kısmında yer almıştı "kurban"
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	HA16B4A-0016 / genel	kadroları boş' diyorlar. Onlara nişanlımın pek **mühim** bir vazifeyle ...'de görevlendirildiğini söylüyorum.
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	UI09C3A-1244 / genel	ne zaman yapabiliyorlar? Ev sahiplerinin **mühim** işleri olabileceğini nasıl düşünmüyorlar?" derdi
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	QI13C2A-1530 / genel	lafları, övgülemeleri ona söylettirirdi. Öyle "**Mühim** İnsanlar Dayanışması"nın saygın bir üyesidir
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	HI22C3A-0423 / genel	çok kısıtlı idi. Benim de **mühim** işlerim vardı. Hemen dönmek zorunda
58 (G) 2001-2010 (k)*	LH32D1B-2474 / genel	çok sevinçliyim" deyip stratejik olarak **mühim** bir mevkide bulunan Bamyan şehrini
59 (DYBM) 2001-2010 (k)*	RE36E1B-3293 / genel	ilgi çeken bir ayağı günümüzün **mühim** konularından tasarımla ilgili. Konuk ise
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	HE39E1B-2836 / genel	haber değil bu. Bence çok **mühim** bir hadise. İşin enteresanı özürlüler
61 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A4A-1401 / bilgilendirici	netice itibarile milliyetçiliğinin ikinci bir **mühim** vasfı da Türk birliği "turan"
62 (BD) 2001-2010 (d)*	ND02A3A-1266 / tarih	makinesiyle alınır, İstanbul gibi çok **mühim** bir gazetecilik merkezi olan bir
63 (BD) 2001-2010 (d)*	RE05A1B-4265 / tarih	sağlamıştır. Osmanlı Devleti için çok **mühim** neticelerle bitmiş olan bu harbin
64 (BD) 2001-2010 (d)*	RD02A2A-0809 / tarih	İstanbul'u ele geçirmek, Rusların en **mühim** gayeleri haline gelmişti. Görülüyor ki
65 (BD) 2001-2010 (d)*	SH03A1B-3156 / genel	Çünkü, şayet bilim insanlığın en **mühim** eseri ise, bu insanın hayatı
66 (BD) 1990-2000 (d)	IC05A2A-2044 / genel	dinini değiştirmeye kalkmış. Bu tabii **mühim** bir hadise oldu, olmuş. Gazetelere
67 (BD) 1990-2000 (d)	CD02A4A-2029 / bilgilendirici	oğuşturulması esnasında telkin yapılması hipnozda **mühim** bir noktadır. Hipnozda şahıs ayakta
68 (BD) 1990-2000 (d)	HF09A4A-1835 / tarih	ticaretine el atılmak istenen en **mühim** maddelerden biri idi. Akdeniz

69 (KŞ) 2001-2010 (d)	TA16B3A-3348 / genel	çok meşguldü. Çözmesi gereken daha **mühim** problemler vardı. Yapması gerekenleri yapıp
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA14B1A-1592 / genel	rahatsızlandı biraz. Hastaneye kaldırdık. ANLATICI: **Mühim** bir şey mi? REMZİYE: Mühim
71 (KŞ) 2001-2010 (d)*	OA16B3A-0415 / tarih	o mülakatı teyit eden, fevkalâde **mühim** bir habere ıttıla kesbetmiş bulunmaktayım;
72 (KŞ) 1990-2000 (d)*	FA16B4A-1505 / genel	işsizler bu sokak orkestrasını çok **mühim** bir olaymışçasına seyre geliyorlar. Kısa
73 (KŞ) 1990-2000 (d)*	MA16B4A-0126 / genel	hanımı, kelli felli emlâkçı ve **mühim** bir randevuya yetiştiği her halinden
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	PI41C1A-1421 / genel	bir olay var. Çok çok **mühim** bir olay. Ben bunun hakkında
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	RI22C3A-0520 / genel	ortaya koyuyor. Mecazî aşkın en **mühim** risklerinden üçü, "uzun sürmesi", "aile
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	PH42C3A-0819 / din	edebilmek için, fitnenin hâsıl edeceği **mühim** bir sebep dile getirilmiştir: "Milletçe
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	OE09C2A-1533 / tarih	umum zabitane vazife olarak vereyim. **Mühim** noktalar hakkında bazı büyük kumandanların
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / tarih	bulacaksınız. ORTAÇAĞ, modern dünyaya üç **mühim** müessese miras bıraktı: Hastahane, Rasathane
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	ED37C3A-0551 / tarih	Canik yörelerindeki "Yerli Türkmen ailelerinden **mühim** bir kısmı Ankara muharebesinden sonra
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)*	KI09C2A-1525 / tarih	gürültüleri ve mermi yağmuru altındaki **mühim** muharebe günlerinde dahi hayatımın en
81 (G) 2001-2010 (d)	PF25D1B-2144 / genel	veda konuşmasında, "Zamanında çekilmesini bilmek **mühim** bir fazilettir" dedi. Türkiye'nin en
82 (G) 2001-2010 (d)	PI27D1B-2822 / genel	o kadar da gerekmediğini... Geçenlerde **mühim** bir yemek yiyorduk; böyle üst
83 (G) 1990-2000 (d)*	DE39E1B-3023 / tarih	ve dinlerdi; bu hâli başarılarında **mühim** âmil olmuştur". "37 muharebede bizzat
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	OG37E1B-3043 / bilgilendirici	Nizamî, ardından gelen bir diğer **mühim** isim Seyyid Nesimî, başlı başına
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	SE36E1B-3294 / genel	ve Claudine Auger'nin ardından bu **mühim** görevi kapan dördüncü Fransız güzel.
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	CE39E1B-3022 / bilgilendirici	ortamındaki pozisyonlarını geliştirmede ve sağlamlaştırmada, **mühim**bir silah olacaktır, tabii bu
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	HE39E1B-3027 / genel	hayatlarının bile değişmesini gerektiren çok **mühim** bir haber dinlemeyi beklerlerdi. Ama
88 (BYM) 2001-2010 (d)	WI22F1D-4713 / genel	internetteki bu hususla ilgili pek **mühim** gelişmelerle baş başa bırakıyorum (Allah
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)*	UC03A3A-1469 / bilgilendirici	başarılı öğrencilerdir. İnsan olma yolunda **mühim** bir imtihan! Düşünebiliyor musunuz, bir
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / tarih	sahada gösterebiliriz ve bu sahada **mühim** müsabaka meydanlarına atılabiliriz." Diğer taraftan
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	TA14B1A-1589 / genel	Bugün okulun son günü. Böyle **mühim** bir günde dahi okula gitmiyor,
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PD39C4A-1191 / tarih	John Dewey, "İlk ve pek **mühim** nokta, Türkiye mekteplerinin gaye ve
93 (G) 2001-2010 (e)*	PG24D1B-2301 / tarih	var. 1950'lerin caza kazandırdığı en **mühim** piyanist olan ve sempatik besteleriyle
94 (DYBM) 2001-2010 (e)	UI22E1B-2914 / bilgilendirici	gelelim gözlerimize... Renklerin oluşumundaki en **mühim** basamağı gözler oluşturuyor. Neden mi?
95 (BD) 2001-2010 (k)*	RG03A1B-3270 / genel	korkuyor ve yine de böyle **mühim** bir nezarette duruyor ve beğeniliyordu.
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)*	PI43C1A-0522 / genel	Bey, bugün çok önemli ve **mühim** bir konudan, sanırım Omega yağ
97 (BD) 2001-2010 (d)*	SE02A2A-1165 / tarih	Bunlar Divan'i Hümayun üyeleriydi. Buralarda **mühim** meselelerin tartışıldığını biliyoruz. Ayrıca haftada

98 (KŞ) 2001-2010 (d)*	RA16B2A-0629 / tarih	- Memleket istikbali için çok **mühim** günler geçiriyoruz Paşa. Sen İstanbul'da
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)*	RG22C4A-0022 / genel	ama henüz kimseye söylemediniz bu **mühim** kararları, buyurun, karşı komşu İsmet
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	VI19E1A-4019 / genel	ne istediğini bilmiyordu. "Yani bu **mühim** bir icat." diye mucit ilave

"önemli" sıfatının incelenen 100 uyumluluk dizisi		
yetişkin hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
sıra no, derlem bilgisi	**tud-ts metin no / bağlam kümesi**	**uyumluluk dizisi**
1 (BD) 2001-2010 (e)	OE05A1B-4179 / siyaset	Blok'un çökmesinden sonra, yaşanan en **önemli** sorunların başında kuşkusuz mikro-milliyetçilik gelmekteydi.
2 (BD) 2001-2010 (e)	SE05A1B-4201 / bilgilendirici	Özgün olmayan veri tabanının en **önemli** unsuru esaslı bir yatırımın yapılmış
3 (BD) 2001-2010 (e)	SD05A1A-0747 / bilgilendirici	babaların çocukların okuma becerisini geliştirmede **önemli** bir role sahip olduğunu ortaya
4 (BD) 2001-2010 (e)	PF05A1B-4680 / ekonomi	maliyetli anlaşmalar sağlanmıştır. Değişken giderlerde **önemli** ölçülerde azalma söz konusu olurken
5 (BD) 2001-2010 (e)	SG03A1B-3271 / bilgilendirici	azınlıklar da İstanbul'un kültürel yaşamında **önemli** yer tutarlar. Bu nedenle de
6 (BD) 2001-2010 (e)	SH03A1B-3154 / bilgilendirici	geldiği ileri sürülmektedir. Bu yolsuzlukların **önemli** bir kısmının da siyaset ve
7 (BD) 2001-2010 (e)	PD05A3A-1094 / siyaset	Birliği'ne girebilmede karşımıza çıkan en **önemli** engel, "üyeliğin aday ülkenin demokrasiyi
8 (BD) 2001-2010 (e)	NF10A2A-1847 / genel	için tip onayı vermeye başlaması **önemli** bir gelişmedir. Basınçlı kaplar, tekstil
9 (BD) 1990-2000 (e)	LD02A2A-1477 / siyaset	güçlü kanadı Senato. Bunun en **önemli** kanıtı ise birçok temsilci senatörlüğe
10 (BD) 1990-2000 (e)	GH03A1B-2385 / din	dileyebilesin? Müslümanların ihmal ettikleri en **önemli** farzlardan biri olan zekâtın ödenmesi
11 (BD) 1990-2000 (e)	KE05A4A-1448 / ekonomi	öneri. Taşıma mesafesinin yakınlığı, en **önemli** maliyet unsuru olan navlun bedelini
12 (BD) 1990-2000 (e)	FD03A4A-0255 / bilgilendirici	isterler, ya da sanki çok **önemli** bir uğraşları varmış gibi, başka
13 (BD) 1990-2000 (e)	JE05A4A-2611 / tarih	uzanan uluslararası deniz ticareti trafiğinde **önemli** bir uğrak yeri haline gelmesini
14 (BD) 1990-2000 (e)	MC06A2A-0491 / tarih	Şîraz'daki Hizânatü'l-Kütüb; Rey'deki Beytü'l-Kütüb başka **önemli** kütüphanelerdi. Yakut'un Mu'cemül-Udebâ adlı eserinde
15 (KŞ) 2001-2010 (e)	NA16B4A-0054 / genel	teslim ve tescil edilmesini sağlayabilecek **önemli** bir fırsat olarak bakıyoruz. Bu
16 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B3A-0649 / genel	mutluydu. Yol boyunca olan en **önemli** olay kaptan Halit'in üstüne vazife
17 (KŞ) 2001-2010 (e)	PA16B4A-0162 / genel	Sözcüklere dönüştürdüğümüz an hayatımızın en **önemli** anları, dönüm noktaları, asla unutmayacağımızı
18 (KŞ) 2001-2010 (e)	OA16B4A-0178 / genel	bu düşlerimin gerçekleşmesini sağlayan en **önemli** kişi Kaan hocaydı. Omzuna elimi
19 (KŞ) 2001-2010 (e)	QA16B2A-0626 / genel	çağırıyorsan, yani onu çağırmanın en **önemli** kısmını çağırılan oluşturmuyorsa... - Anladım.
20 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B3A-1009 / genel	Halkın karşısında, verdiği temsilin en **önemli** sahnesini oynayan bir aktör gibiydi:
21 (KŞ) 1990-2000 (e)	JA16B3A-0796 / genel	insanın bir diğerine söyleyeceği çok **önemli** şeyler vardır Musa Bey." "Olabilir...
22 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B4A-0048 / din	türlü gerçekleşemeyen reformu uygulamak için **önemli** bir kanaldı Alevî inancı. Ama

23 (KŞ) 1990-2000 (e)	GA16B3A-0794 / genel	eder gibi okuyordu, benim için **önemli** bir soruyu daha doğrusu dostluğumuz
24 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH42C2A-1324 / din	malûmat, tefekkür, nazar bu iktisabın **önemli** unsurlarındandır. İşte, bütün bu gayretlere
25 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NH13C2A-3330 / genel	etmez. Hayatının belki de en **önemli** dönemeçlerinden birinde, kadere, "buradan sap"
26 (BODÖ) 2001-2010 (e)	TE39C3A-1400 / siyaset	artan işsizliğin, Türkiye Cumhuriyeti açısından **önemli** bir ulusal güvenlik sorunu oluşturduğu
27 (BODÖ) 2001-2010 (e)	NE39C4A-0081 / genel	merdivenin olması otelin seçilmesi için **önemli** nedenlerden biri. Üçüncü kattaydım. Odadan
28 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QE39C2A-1430 / bilgilendirici	biçim. Bu tür yapıtların en **önemli** özelliği, süreklilik/tarihsellik kavramını yok eden
29 (BODÖ) 2001-2010 (e)	QE39C3A-0328 / genel	birlikte para koyacağız" dedi ve **önemli** işler başardığını belirterek övdüğü TESEV
30 (BODÖ) 2001-2010 (e)	PE09C3A-1514 / tarih	ilaç kullanmak zorunda kalırdı." Atatürk'ün **önemli** rahatsızlıklarından ikisi, kabızlık ve uykusuzluk
31 (BODÖ) 1990-2000 (e)	GD36C3A-0364 / siyaset	adayı Mehmet Sağıroğlu söz hakkının **önemli** bir bölümünü RP adayı Doç.
32 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ME39C4A-1283 / siyaset	derin etkileri yaşanmaya başlamıştır. En **önemli** sonuçlardan biri, kuşkusuz, Marksist dünya
33 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ME22C4A-0185 / siyaset	da Sırbistan devriminden Türkiye için **önemli** tarihi dersler çıkaran "kıyaslamalı tahlil"lerden
34 (BODÖ) 1990-2000 (e)	KI13C3A-1368 / bilgilendirici	ülkenin, yeryüzünün, ilk ve en **önemli** kültürlerinin, imparatorluklarının yaratıldığı bu coğrafyanın
35 (BODÖ) 1990-2000 (e)	ED37C3A-0401 / bilgilendirici	yazar olan August Bebel, çok **önemli** yapıtı olan "Kadın ve Sosyalizm"de
36 (G) 2001-2010 (e)	PG32D1B-2499 / genel	tip önemli yapılar, kutsal yerler, **önemli** kültürel varlıklar hangi medeniyete ait
37 (G) 2001-2010 (e)	TH32D1B-2487 / siyaset	böyle derken, sevgili Fatih Çekirge **önemli** bir ayrıntıyı bizlere duyurdu: Büyükanıt
38 (G) 2001-2010 (e)	UI32D1B-2553 / genel	da doğaldı. Ona "Sana çok **önemli** itiraflarda bulunmak istiyorum, ama belki
39 (G) 1990-2000 (e)*	MF25D1B-2141 / siyaset	bakalım. ABD seçmenine ilişkin ilk **önemli** gözlem, onun, 1960'lardan bu yana,
40 (G) 1990-2000 (e)*	LD30D1B-2197 / genel	önerdi. Kadın-erkek eşitliğini sağlama noktasında **önemli** ileri düzenlemelere gidilmesi amacını taşıyan
41 (DYBM) 2001-2010 (e)	OF10E3C-3369 / bilgilendirici	oranlardan hemen her grup için **önemli** ölçüde yüksek olduğudur. Özellikle ilmi
42 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4187 / bilgilendirici	uzak deniz ve kara ticaretinin **önemli** bir kilit noktasını oluşturmaktadır. Daha
43 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4197 / tarih	bilgi aynı zamanda dönemin en **önemli** siyasî gücü olan Assur'dan gelmektedir.
44 (DYBM) 2001-2010 (e)	SE05E1B-4202 / siyaset	Bu konuşmalar sonucunda kendi taraflarına **önemli** bir kitleyi çekmeyi başardıkları ve
45 (DYBM) 1990-2000 (e)	KD02E3A-1646 / tarih	modern devlet anlayışına geçişin ilk **önemli** ve çok büyük adımlarıdır. Her
46 (DYBM) 1990-2000 (e)	KF10E3C-3370 / ekonomi	(sermaye çıkışı da KKTC ölçeğinde **önemli** boyutlardadır. Ayrıca, özellikle imalat sanayiinde
47 (BYM) 2001-2010 (e)	UI22F1D-4686 / din	oranda yitirdi. Tüm Sümerde en **önemli** tanrı Enlil'di. Baştanrı idi tanrıların
48 (BD) 2001-2010 (k)	OD02A2A-1413 / bilgilendirici	sosyoloji bir yandan Türk modernleşmesinin **önemli** kaynaklarından birini oluşturmuş, diğer yandan
49 (BD) 2001-2010 (k)	NG03A2A-2588 / tarih	tahripkar bir taassupla reddetmeyi en **önemli** görevleri sayan Hausmann'ın Paris'te, Frederic
50 (BD) 1990-2000 (k)	IC01A1B-3733 / bilgilendirici	güç üremeleri yöntemin uygulanmasını engelleyen en **önemli** faktördür. Aerop bakterilerdekinin aksine anaerop
51 (BD) 1990-2000 (k)	LE05A1B-3691 / tarih	aydınlanmayı Türk köyüne sokacak en **önemli** kurum olarak düşündüğü Köy Enstitüleri,

52 (KŞ) 2001-2010 (k)	OA16B3A-0109 / genel	bu denli sağlam duramazdım. Bu **önemli** bir sırdır, bilesin. Ama asıl
53 (KŞ) 2001-2010 (k)	NA16B3A-0661 / genel	yaparken biraz geç kalsa, böyle **önemli** bir şirketin başında bulunamayacağının da
54 (KŞ) 1990-2000 (k)	KA16B2A-0391 / genel	önemli parçası, hatta kişiliğin en **önemli** yansıtıcısı olduğunu düşündürtüyor bu saptama
55 (BODÖ) 2001-2010 (k)	SI09C2A-0405 / ekonomi	Alım Tavernası Katılımcılar açısından çok **önemli** ve verimli bir toplantıydı. Bu
56 (BODÖ) 2001-2010 (k)	UI09C3A-1244 / genel	Açlıktan da fazla, çok daha **önemli**, hem de "ayıp" bir derdi
57 (BODÖ) 1990-2000 (k)	II09C3A-1943 / tarih	arada Müslüman olmayan azınlıklardan da **önemli** bir katkı almayı kararlaştırdı. Biçilen
58 (G) 2001-2010 (k)	QH32D1B-2569 / genel	hak ve kavram artık gündemin **önemli** konularından biri olmaya başladı. Şimdi
59 (DYBM) 2001-2010 (k)	SE05E1B-4189 / tarih	çekmemiş ama dönemine göre oldukça **önemli** hizmetleri olmuş olanlar da mevcuttur.
60 (DYBM) 1990-2000 (k)*	LE39E1B-2840 / ekonomi	diyor. "Alacaklarımızı alamıyoruz" Komşu ülkelerle **önemli** bir alacak sorununa işaret eden
61 (BD) 2001-2010 (d)	OD02A1B-4546 / bilgilendirici	Örneğin, bilişsel psikoloji alanının en **önemli** dergilerinden biri olan Journal of
62 (BD) 2001-2010 (d)	OB04A1A-1983 / bilgilendirici	pirimidinler, porfirinler ve koenzimler gibi **önemli** moleküllerin de yapısında bulunur. Pürin
63 (BD) 2001-2010 (d)	UF10A2A-1866 / ekonomi	süreç içinde gerçekleşen bir diğer **önemli** gelişme de 1996 yılından itibaren
64 (BD) 2001-2010 (d)	OD03A3A-1647 / bilgilendirici	Halbuki endüstrileşme öncesi, geniş ailelerin **önemli** bir görevi yaşlılara ve hastalara
65 (BD) 2001-2010 (d)	VF10A4A-1813 / bilgilendirici	benzemektedir. Başarılı bir arama iki **önemli** adımdan oluşmaktadır. Birincisi; "ne aranılacağı
66 (BD) 1990-2000 (d)	JD02A1A-0443 / bilgilendirici	vermek gerekirse, günümüzde Yunanistan'da üç **önemli** makro-sosyal güç olduğu söylenmektedir. Bunlar
67 (BD) 1990-2000 (d)	EF10A3A-1839 / ekonomi	tahdit edilebilirler. Bir ülkede en **önemli** maliyet unsuru ücret düzeyidir. Bu
68 (BD) 1990-2000 (d)	CB04A1A-1987 / bilgilendirici	bilinmesinde ve bilim tarihimizde çok **önemli** bir yere sahip bulunan bu
69 (KŞ) 2001-2010 (d)	TA16B3A-3348 / genel	verince geri dönmesi için bayağı **önemli** bir şey olmalı değil mi?
70 (KŞ) 2001-2010 (d)	SA16B4A-3367 / genel	bu arada sanki verilecek çok **önemli** bir haberi varmış da bunu
71 (KŞ) 2001-2010 (d)	OA16B3A-1289 / genel	kulağına çarpmayan, eksikliğini duyduğu en **önemli** ses, çekiç sesleriydi. Hani her
72 (KŞ) 1990-2000 (d)	FA15B1A-1728 / bilgilendirici	Batur kuşağının hiç kuşkusuz en **önemli** şairi. Geniş kültürü, çalışkanlığıyla Türk
73 (KŞ) 1990-2000 (d)	GA15B1A-1722 / genel	gün ve ondan sonra çok **önemli** bir sözü unutmanın şaşkınlığıyla oturup
74 (BODÖ) 2001-2010 (d)	NE43C2A-1884 / bilgilendirici	düzenlediği resmi geçitte ellerindeki en **önemli** silahın Körfez Savaşı'nda Irak tarafından
75 (BODÖ) 2001-2010 (d)	SE09C1A-1534 / tarih	I. İnönü Savaşı siyasal açıdan **önemli** bir başarıydı. Çünkü düzenli ordu,
76 (BODÖ) 2001-2010 (d)	QH42C2A-0817 / din	etmektedir. Dolayısıyla Satanizm, Şeytan'ın en **önemli** özelliği olan muhalefet ve başkaldırıyı
77 (BODÖ) 2001-2010 (d)	RI37C1A-0848 / bilgilendirici	dalmak istiyorum. Var olmanın en **önemli** derinliği hareket ve hamledir. Hareketsizlik
78 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EC37C2A-0662 / bilgilendirici	biçimde sürdürülmesinde ilişkinin amacı çok **önemli** bir rol oynar. Verici kişi
79 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI41C4A-1309 / genel	sürmüştür. Yazarın kitabında işlediği en **önemli** konulardan biri de, yazarın Kolorido'da
80 (BODÖ) 1990-2000 (d)	EI22C4A-0864 / bilgilendirici	olan ülkelerde kadınlar iş dünyasında **önemli** bir kesimi teşkil ediyorlar. Örneğin

81 (G) 2001-2010 (d)	NF25D1B-2789 / ekonomi	Öte yandan Avrupa Borsaları'nda dün **önemli** düşüşler yaşandı. Özelleştirme kavgası Meclis
82 (G) 2001-2010 (d)	SI27D1B-2831 / genel	yolun ise hem kentin en **önemli** eğitim yatırımlarından biri olan Eğitim
83 (G) 1990-2000 (d)	KD30D1B-2184 / siyaset	bu karardan sonra dünya konjöktöründe **önemli** değişiklikler yaşandığını kaydederek şunları söyledi:
84 (DYBM) 2001-2010 (d)	NF18E1C-4156 / ekonomi	kapsamında belli başlı 5 alanda **önemli** politika değişikliklerine gidilmiştir. 1. Konvertibilite:
85 (DYBM) 2001-2010 (d)	RD36E1B-2842 / siyaset	Cunta yönetiminde yapılan tedavide en **önemli** perhiz, kesinlikle politikadan uzak durmak
86 (DYBM) 1990-2000 (d)	LF18E1C-4154 / ekonomi	nedeniyle yaşanan yükseliş dışında yine **önemli** ölçüde düşerek 1998 yılında sırasıyla
87 (DYBM) 1990-2000 (d)	CD36E1B-2845 / bilgilendirici	bir alanda ve sonraki yıllarda **önemli** ardıllar da bularak "pozitivizm" diye
88 (BYM) 2001-2010 (d)	VI22F1D-4720 / bilgilendirici	en büyük "tutkusu" ve "en **önemli** varlığı" olur. Sadece bu durum
diğer hedef kitleye yönelik uyumluluk dizileri		
89 (BD) 2001-2010 (e)	TC02A1B-4604 / bilgilendirici	'ötekiliğin ve farklılığın neden olduğu **önemli** sorunları çözme yetisinden yoksun olduğu'
90 (BD) 1990-2000 (e)	GF10A4A-1841 / bilgilendirici	60.742 Km. uzunluğundaki karayollarının en **önemli** problemleri daha yeterli, daha güvenli,
91 (KŞ) 2001-2010 (e)	RA16B1A-1583 / genel	Çipilip'le ilgili son ve en **önemli** gözlemlerim! Bu notlardan yola çıkarak
92 (BODÖ) 2001-2010 (e)	VI13C1A-2637 / bilgilendirici	seviyesi düşük olan bölgeler adına **önemli** bir soruna işaret etmektedir. Hükümetlerin
93 (G) 2001-2010 (e)	VH32D1B-2752 / bilgilendirici	araştırmalara verilen önemin son yıllarda **önemli** artış göstermesini, toplumda bazı şeylerin
94 (DYBM) 2001-2010 (e)	VI19E1A-3989 / bilgilendirici	faydaları anlatılır ve gösterilir. En **önemli** reklam araçları televizyon, gazete ve
95 (BD) 2001-2010 (k)	VB04A2A-2585 / tarih	* Kendisiyle aynı dönemde yaşayan **önemli** bilim adamı Galileo'nun 17. yüzyıl
96 (BODÖ) 2001-2010 (k)	RI41C2A-1464 / genel	en pahalı çantasını almıştı. Mutlaka **önemli** veya uzakça bir yere gidiyordu.
97 (BD) 2001-2010 (d)	TD02A1B-4606 / bilgilendirici	bilgi sahibi olmaları konusunda oldukça **önemli** bir rol oynamaktadır. Turistler tarafından
98 (KŞ) 2001-2010 (d)	UA16B1A-1233 / genel	çok önemli bir haberim var..." **Önemli** haberi varmış. Sanki, "Karın dirildi
99 (BODÖ) 2001-2010 (d)	UE39C1A-1032 / genel	ve dersini çalışıyor. Hayatının en **önemli** kullanım eşyası minder olan bir
100 (DYBM) 2001-2010 (d)	RI22E1B-2911 / tarih	adını veren Eşrefoğlu Rumî, zamanının **önemli** ilim adamlarındanmış. Ankara'da bulunan Hacı